MISSALE

AD USUM

INSIGNIS ET PRÆCLARÆ ECCLESIÆ

SARUM.

PARS PRIMA;

TEMPORALE.

BURNTISLAND:
E PRELO DE PITSLIGO.
LONDINII: VENEUNT APUD C. J. STEWART.

1861.

NOTICE.

It is intended to give the particulars of what is known of the editions of the Sarum Missal, and any other information that may be available, when the work is completed.

Meanwhile, it is only necessary to explain that the editions of which use has been made in the present work are designated by the year of publication; "92" meaning the edition of 1492; "34" that of 1534, and so forth. When more than one edition was printed in the same year, they are distinguished by the initial of the place of publication placed after the date; and when there is ambiguity also as to the place, the initial of one of the printers or publishers follows; where no name of place occurs, the initial of the printer is given. Thus, the edition printed in 1527 at Paris by Prevost is represented by 27PP.; that printed by Regnault by 27PR.; and editions of the same year, printed at Antwerp, and by Byrkman with no designation of place, by 27A. and 27B. At the end of the copy of the last mentioned edition, which is in the British Museum, occur a few leaves of a different edition, which have been designated for convenience 27I.

When an edition bears two dates, it is denoted by a fraction: the edition begun in 1510 and ended in 1511 is denoted by $\frac{11}{10}$: so likewise $\frac{55}{54}$ denotes the edition printed in 1554 and 1555.

M54. denotes the Sarum Manual of that year; P with a figure following it, is the Sarum Processional of the year indicated; and B56. is the small Breviary of that year, printed at Paris.

Before this edition was begun, a comparison of editions was made, sufficient to show a probable division into four or five classes, and some minor subdivisions. In the notes, only one edition of each class has been mentioned, except when it was observed that one edition differed from others of the same class.

Wherever in the notes 94 occurs, the folio and the quarto printed at Venice in 1494 are represented, and also the very curious folio without date or place, (probably earlier than the above editions) in the Gough Collection at the Bodleian and at the British Museum. This book, when it is referred to separately, is marked H.

97. (of which there are copies in the Queen's Library at Windsor, in the British Museum, and belonging to the Duke of Devonshire) represents, 1. in the Douce Collection, 4PV. in the University Library at Cambridge, 8V. in the Gough Collection, and 10R. in the Bodleian and belonging to Mr Mendham, as well as 27I. before referred to.

15. (of which many copies exist) represents three other classes of editions—first, 3., secondly, the two Rouen editions of 8. and that of 9. (these three editions have much in common); and thirdly, the Rouen editions of 14. and 21.

When this edition of the Missal was begun, it was conceived that twenty editions; that of 1510 and 11 (designated by $\frac{11}{10}$) 13., 14P. and 27PP. (of which nineteen copies are known to exist), 16P., 19PH., 29. and 33. (of which sixteen copies are known), 21P., 26., 27A., 27B., 28. (of which fifteen copies remain), and 31., 32., 34., $\frac{55}{54}$., 55P., 55L., 55V. (of which thirty-four exist), differed very slightly from one another; as well as 19PR., 27PR., 30., and 54R. (of which fifteen copies exist), which had been less carefully examined; and that thus no less than ninety-nine copies would be found to differ but little from one another and might be taken as a kind of common standard edition. Circumstances also pointed out 26. as the edition most convenient to print from. But as the work went on, it was found that differences greater than had been anticipated existed between 13. and 26. and 55P.; and all that at present can be said is that 13. is believed to represent the first set of editions and (probably) the second; and that 26. represents the third, and the fourth also—where it is not noted that 55P. differs from it.

The four Pynson editions, 0L., 4L., 12., and 20. have some features in common, sufficient to warrant the classing them together, along with the last edition, that of 57. and perhaps 0P. In the notes, where 4L. and 57. agree, they probably represent this class.

The collations for this edition have been made by comparing together 94. and 57., 13. and 8RM.; and the Gradual with 4L. In these collations, no notice was taken of the variations in the Epistles and Gospels. While the work was in progress, 55P. was compared with 98. and 13.; and the results of all these collations compared afterwards with 92., 97., 15. and 26.

There remain 2., 4PH., 16R., 19PO., and possibly one or two more doubtful books given in the list published originally in the *Ecclesiologist* in 1850 and subsequently in a separate form by Masters, of which no account can be given. Others also may be found. The Rev. J. C. Jackson has a large fragment of a Missal which is not the same with any one of those examined with a view to this edition.

It may be as well to remark, that the reference letter or mark of each of the notes at the bottom of the page is placed in the text at the beginning and end of the word or passage to which the note gives an alternative; and sometimes of course in the longer notes, this reference is to be sought in the next page.

Generally speaking, in the text an inversion of words, and in the rubrics of the Missal and Gradual a variation of phraseology, when the meaning was obviously the same, have not been noticed, that reading being given which appeared to have the best authority.

[a] MISSALE [b] SECUNDUM [b] USUM [c] ECCLESIÆ SARUM [d] INCIPIT FELICITER.

DOMINICA *prima adventus Domini.**

Ad Missam.
Officium.[e]

Ad te levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam: neque irrideant me inimici mei: etenim universi qui te expectant non confundentur. *Psalmus.* Vias tuas, Domine, demonstra mihi: et semitas tuas edoce me.

Repetatur Officium, scilicet Ad te levavi &c. *et postea dicatur* Gloria Patri *et* Sicut erat. *Quo dicto, iterum repetatur Officium ut prius. Et sic fiat per totum annum, tam in Dominicis quam in festis sanctorum † cum regimine chori: et in omnibus missis de sancta Maria: nisi in Dominica Passionis Domini: et abhinc usque ad Cœnam Domini, ad missam de temporali tantum. Tunc post Psalmum repetatur Officium sine* Gloria Patri.

Sequatur Kyrie eleison.

[a] In nomine sanctissimæ Trinitatis. 94
[b] ad 98. 26.
[c] chori. 94. 98.
[d] Anglicanæ. 94. 98.
[e] Officium 15. 26. 34. 54R. 55P. Introitus. 94. 98. 8RM. 13. 57.

* *Per totum Adventum et a Septuagesima usque ad Cœnam Domini diaconus et subdiaconus ad missam casulis induantur; nisi in festis sanctorum et quando dicitur missa* Salus populi *et de Cruce; tunc enim dalmatica et tunica indui debent. In missis quoque vigiliarum et in jejuniis Quatuor temporum. Generaliter per totum annum, in albis esse debent: nisi in vigilia Paschæ et Pentecostes et in vigilia Nativitatis Domini, quando in dominica contigerit, et ex certis (exceptis) Quatuor temporibus quæ celebrantur in hebdomada Pentecostes: tunc enim dalmatica induantur, nisi in die Parasceves et in Rogationibus ad missam de jejunio in processionibus, et in missis dominicalibus, et in missis sanctorum quæ in Capitulo dicuntur. In missis vero pro defunctis in albis esse tenentur. In Commemoratione animarum et in missis pro corpore præsenti et in anniversario (anniversariis) episcoporum, dalmaticis et tunicis induantur. Per reliquum vero tempus anni, quotidie dalmaticis et tunicis induantur, et semper infra prædictum tempus, scilicet Adventus Domini et Quadragesimæ, missa cum* Benedicamus Domino *finiatur. Per totum autem annum generaliter habeatur regula, quod semper, quando ad missam dicitur* Gloria in Excelsis, *ipsa missa cum* Ite missa est *finiatur. Ad missam omnes clerici stare tenentur nisi dum Lectio vel Epistola leguntur, Gradale,* Alleluya, *Tractus, cum suis Versibus cantentur: et in inceptionibus cujuscunque Cantus ad missam stare tenentur: et ad altare se convertant. In duplicibus festis, omnes Rectores chori gestum imitentur Chori.*—Grad.

† *et in octavis et infra quando chorus regitur, et in omnibus missis de sancta Maria, et de festo loci per totum annum. A Dominica in Passione Domini usque ad Cœnam Domini non repetatur, nisi bis ad missam de temporali tantum, quia tunc non dicitur* Gloria Patri *et* Sicut erat. *Per totum Adventum non dicitur* Gloria in Excelsis *nec* Ite missa est, *de quocunque dicitur missa.*—Grad.

Non dicitur Gloria in excelsis *per totum Adventum, de quocunque dicitur missa: nec a Septuagesima usque ad vigiliam Paschæ.*

His peractis, factoque signaculo crucis in facie sua, vertat se sacerdos ad populum, elevatisque aliquantulum brachiis, junctisque manibus, dicat hoc modo,

Dominus vobiscum. *Et Chorus respondeat,*

Et cum spiritu tuo, *sub eodem tono. Et iterum revertat se sacerdos ad altare, et dicat* Oremus.

Et quotiescunque dicitur Dominus vobiscum *ad missam, semper sub eodem tono dicitur similiter et* Oremus; *nisi in Præfationibus, et nisi in missa Sponsalium cum fit benedictio super sponsum et sponsam ante* Pax Domini. *Tunc enim dicitur sic,* Dominus vobiscum. Oremus. Per omnia sæcula sæculorum. *Respondetur,* Amen, *et in consimilibus ita determinando.*

Deinde dicatur sequens † *Oratio.*

Excita, quæsumus, Domine, potentiam tuam et veni: ut ab imminentibus peccatorum nostrorum periculis, te mereamur protegente eripi, te liberante salvari. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Iterum dicat sacerdos Oremus, *ut supra.*

Memoria de sancta Maria. Oratio.

Deus, qui de beatæ Mariæ semper virginis utero &c. *ut infra.*

Et de quocunque dicitur missa, semper fiat memoria de sancta Maria cum prædicta Oratione usque ad vigiliam Nativitatis Domini. Cum vero fuerit missa de aliquo sancto, licet duplex festum fuerit, vel missa Salus populi, *tunc fiat memoria de Adventu et de sancta Maria.*

Notandum, quod in omnibus Dominicis et in festis cum regimine chori per totum annum, hoc generaliter observetur, ut ad missam tot dicantur Collectæ quot dicebantur ad matutinas, nisi in die Nativitatis Domini: ita tamen quod ad missam impar numerus ipsarum Collectarum semper custodiatur: nisi in hebdomada Nativitatis Domini tantum. Nam si duæ vel quatuor Orationes habentur, tunc erit tertia vel quinta Oratio de omnibus sanctis: scilicet, Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut intercessio sanctæ Dei genitricis, *per totum annum, tam per Adventum*[a] *quam in Paschali tempore.*[a] *Tamen quando in die festo dicitur missa in capitulo: si fuerit de aliquo sancto* * *memoria*[b] *(si habeatur) et etiam memoriæ de ceteris sanctis ad eandem missam ad placitum dicuntur. Sed si fuerit missa dominicalis in capitulo, tunc ad eandem missam de Dominica, fiat memoria de Trinitate: reliquæ vero* * *memoriæ ad magnam missam dicuntur. In Dominicis vero et in festis cum regimine chori a Pascha usque ad Ascensionem Domini, diebus dominicis contingentibus, nulla fiat memoria* † *ad missam de dominica.*†

Præterea in omnibus festis novem lectionum, quæ in jejuniis Quatuor temporum vel in vigiliis seu per totam Quadragesimam evenerint, nulla fiat memoria de jejunio ad missam de festo.[c] *Nam post missam de festo missa solennis fiat de jejunio, utraque ad principale altare.*

[a] et in Paschali tempore quam in aliis temporibus. 26. Grad.
[b] de ipso 26.

[c] neque ad missam de jejunio fiat memoria de festo. 26. Grad.

* *tunc memoriæ si habeantur de cœteris sanctis in eadem missa dicuntur. Si vero fuerit missa dominicalis tunc memoria de Trinitate fiat: et reliquæ.*—Grad.

† *de dominica ad illam missam dominicalem quæ erit de Resurrectione, licet memoriæ fuerint prius dictæ; neque ulla memoria fiat de dominica ad missam sanctorum in dominicis dicto tempore contingentium.*—Grad.

In ferialibus autem diebus et in festis sine regimine chori; * *et a* Domine ne in ira *usque ad primam Dominicam Quadragesimæ; et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini; ad missam quinque dici solent Orationes: videlicet prima de die; secunda de sancta Maria; tertia de omnibus sanctis, (scilicet* Concede, quæsumus, omnipotens Deus; *et dicitur ista prædicta Oratio de omnibus sanctis tam per Adventum quam in Paschali tempore; et etiam generaliter per totum annum:) quarta Oratio pro universali Ecclesia, scilicet* Ecclesiæ tuæ, Domine, *&c.; quinta pro pace, scilicet* Deus, a quo sancta desideria.

In octa. sancti Andreæ vel quando dicitur missa Salus populi *tunc erit secunda Oratio de Adventu; tertia de sancta Maria; quarta de omnibus sanctis; quinta pro universali Ecclesia.*

Item in feriis et in festis sine regimine chori et quando dicitur missa Salus populi *ab octava Epiphaniæ usque ad Caput jejunii dicuntur quinque Orationes: quarum prima de die; secunda de sancta Maria, (scilicet,* Deus qui salutis æternæ, *usque ad Purificationem: post Purificationem vero dicitur Oratio* Concede nos famulos tuos:) *tertia de omnibus sanctis, ut supra; quarta pro universali Ecclesia; quinta pro pace.*

Feria quarta in Capite jejunii et in tribus diebus sequentibus, ad missam de jejunio dicuntur istæ quinque Orationes: prima de die; secunda pro pœnitentibus, scilicet Exaudi, quæsumus, Domine; *tertia de sancta Maria, scilicet* Concede nos; *quarta de omnibus sanctis, scilicet* Concede quæsumus, omnipotens Deus, ut sanctæ; *quinta* † *pro universali Ecclesia, scilicet* Ecclesiæ tuæ. *Nulla dicitur Oratio de generalibus usque ad Quadragesimam.*†

Feria secunda primæ hebdomadæ Quadragesimæ, et abhinc usque ad Cœnam Domini, ad missam de jejunio dicuntur septem Orationes: quarum prima de die; secunda pro pœnitentibus; tertia de sancta Maria; quarta de omnibus sanctis; quinta pro universali Ecclesia; sexta pro pace; septima una de generalibus seriatim; scilicet Oratio Pietate tua, *vel Oratio* Sanctæ Dei genitricis, *vel Oratio* Omnium Sanctorum, *vel Oratio* Omnipotens sempiterne Deus, qui vivorum.

Notandum est quod secundum usum Sarum nunquam dicuntur ultra septem Orationes ad missam, quia Deus in Oratione Dominicali tantum constituit septem petitiones. In Dominicis vero Quadragesimæ una sola Oratio dicitur; quod per totam Quadragesimam observetur.

In feriis et in festis sine regimine chori, et quando dicitur missa Salus populi, *ab octava Paschæ usque ad Ascensionem Domini, tres dicuntur Orationes tantum; quarum prima de die; secunda de Resurrectione, scilicet* Deus, qui per Unigenitum tuum; *tertia de omnibus sanctis, ut supra. Tamen in Dominicis, quando de Dominica agitur, nulla fiat memoria, nisi aliquod festum alicujus sancti evenerit tantum. In æstate vero, quando fit memoria de aliquo sancto in aliquo festo trium lectionum (ut infra octavam, vel in festo sancti Sampsonis, ubi fit memoria de sancto Pantaleone, et in consimilibus,) tunc sit tertia Oratio de sancta Maria, quarta de omnibus sanctis, et quinta pro universali Ecclesia. Item a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini, in feriis et in festis trium lectionum sine regimine chori, et in octavis et infra octavas quando chorus non regitur, quinque dicuntur Orationes; quarum prima est de die; secunda de sancta Maria; tertia de omnibus sanctis; quarta pro statu Ecclesiæ; et quinta pro pace. In festo Processi et Martiniani, nisi tantum in Quadragesima.*—Grad.

* *infra Adventum.*—Grad.

† *pro pace, Oratio* Deus a quo. *Non dicitur Oratio de generalibus per totum annum, nisi tantum in Quadragesima.*—Grad.

niani, fiat imprimis memoria de sancto Swithino; deinde de Apostolis, et postea de sancta Maria; et tunc de omnibus sanctis. Quando vero dicitur missa Salus populi[a] * *tunc secunda oratio erit* * *de sancta Maria; tertia de omnibus sanctis; quarta pro universali ecclesia; quinta pro pace.*†

Incepta vero ultima Oratione ante Epistolam, subdiaconus per medium Chori ad legendam Epistolam in Pulpitum accedat.† *Et legatur Epistola in Pulpito omni die dominica et quandocunque chorus regitur per totum annum: et in die Cœnæ et in vigilia Paschæ et Pentecostes, et in Commemoratione animarum. In omnibus vero aliis festis et feriis, et in vigiliis et in Quatuor temporibus extra hebdomadam Pentecostes, ad Gradum chori legatur tam in Quadragesima quam extra Quadragesimam.*

Lectio Epistolæ beati Pauli apostoli ad Romanos.[b]

Fratres, scientes quia hora est jam nos de somno surgere. Nunc[c] enim[c] propior est nostra salus quam cum credidimus. Nox præcessit, dies autem appropinquavit. Abjiciamus ergo opera tenebrarum, et induamur arma lucis: sicut in die honeste ambulemus; non in comessationibus et ebrietatibus, non in cubilibus et impudicitiis, non in contentione et emulatione. Sed induimini Dominum Jesum Christum.

Quando Epistola legitur, duo pueri in superpelliciis, facta inclinatione ad Altare ante Gradum chori, in pulpitum[d] *per medium Chori ad Gradale incipiendum se præparent et suum Versum decantandum.*

Gradale. Universi.

Chorus idem prosequatur per totum usque ad finem: quod per totum annum observetur ad missam de die, nisi quando a Cantore incipiatur, et in missis quæ in Capitulo dicuntur: et in Processione tantum ubi fit Statio.‡

Grad. Universi qui te expectant non confundentur, Domine. *Versus.*

Vias tuas, Domine,[e] notas fac[e] mihi: et semitas tuas edoce me.[f]

Post Versum chorus repetat Gradale.

Notandum est quod per totum annum repetatur Gradale post suum Versum, ad missam de die: nisi in festis duplicibus; et nisi in quinta et sexta feria hebdomadæ Paschæ; et in Quatuor temporibus, post Lectionem, ubi Gradale habetur post Lectionem, et quando Tractus dicitur. Repetatur etiam in die Nativitatis Domini ad secundam missam, et similiter in Commemorationibus, scilicet, de Trinitate,

[a] *vel* Nos autem 94. 26. 57.
[b] cap. xiii D. v. 11–14.
[c] autem 98. 26. 57.
[d] pulpito 26. 57.
[e] demonstra 6. Vulg.—notas fac. Psalt. Rom.
[f] Ps. xxiiii. (25. 4.)

* *per æstatem tunc fiat secunda memoria.*—Grad.

† *Et hoc modo finiantur Orationes ante Epistolam,* Per omnia sæcula sæculorum. *Chorus respondeat sic,* Amen. *Et si fuerint plures Collectæ dicendæ, iterum dicat sacerdos* Oremus. *Et tunc omnes Orationes quæ sequuntur sub uno* Per Dominum *et sub uno* Oremus *dicuntur. Ita tamen quod septenarium numerum excedere non debet secundum usum Sarum: quia Christus cum docuerit* Pater noster *tantum comprehendit petitiones septem, quæ necessariæ sunt tam corpori quam animæ, et etiam de numero impari Deus gaudet, et ideo impares Orationes sunt in missis dicendæ. Et nota, quod numerus Secretarum et Postcommunionum semper concordet numero et ordini Collectarum. Et semper dum stat sacerdos ad officium missæ, post eum stet diaconus directe in ipso gradu et subdiaconus gradu simili modo: et quoties convertit se sacerdos ad populum diaconus se similiter convertat. Subdiaconus vero interim genuflectendo de casula sacerdotis aptanda subministret. Incepta vero ultima Oratione ante Epistolam, casula interim deposita retro magnum altare, subdiaconus per medium Chori ad legendam Epistolam in Pulpito accedat.*—Grad.

‡ *et nisi ad vesperas in hebdomada Paschæ.*—Grad.

de Spiritu Sancto, et in missa de Cruce, et in missa Salus populi, *et de Pace, et de cæteris Commemorationibus, videlicet inter Septuagesimam et Pascha tantum, et in missis de sancta Maria, ubi non potest haberi Sequentia, nec Cantus loco Sequentiæ.* In missis vero quotidianis de sancta Maria sufficit quod habeatur Cantus loco Sequentiæ, scilicet in Capella ejusdem.**

Dum Versus Gradalis canitur, duo de superiori gradu ad Alleluya *cantandum capas sericas se induant,† et ad Pulpitum per medium Chori accedant.‡ Dicto vero Versu Gradalis pueri iterum incipiant Gradale, et percantetur a choro, ut supra dictum est. Sequatur* Alleluya. *Chorus idem repetat et prosequatur cum pneumate.*[b]

[a] Alleluya 94. 26. 57.

[b] quod per totum annum observetur quando *Alleluya* dicitur, nisi quando a Cantore incipitur, ut in missis quæ in capitulo dicuntur et in processionibus ubi fit statio.—26. Grad.

Clerici. *V.* Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam : et salutare tuum da nobis.[c] *et finiatur a choro. Deinde clerici incipiant* Alleluya *sine pneumate : quod per totum annum observetur quando dicitur Sequentia tantum.§ Quando vero non habetur Sequentia, tunc dicitur pneuma a toto choro post repetitionem* Alleluya. *Finito* Alleluya *sequatur Sequentia.§*

a. Salus æterna,
indeficiens mundi vita,
a. Lux sempiterna,
et redemptio vere nostra,
b. Condolens humana perire sæcla
per tentantis numina,
b. Non linquens excelsa, adiisti ima
propria clementia.

[c] *Ps.* lxxxiiii. (85. 7.)

* *Gradale et suus Versus cantetur in pulpito a duobus pueris in superpelliciis omni die Dominica per annum, quando de dominica agitur et duplex festum non fuerit : et in festis simplicibus tam trium quam novem lectionum, in quibus chorus regitur; et etiam in Die Cœnæ. In Die vero animarum a tribus Clericis de secunda forma ibidem dicitur habitu non mutato. In festis autem duplicibus a tribus Clericis de secunda forma in capis sericis loco prædicto servato dicitur. In omnibus festis et feriis et in octavis et infra quando chorus non regitur, Gradale ab uno solo puero in superpellicio ad gradum chori incipiatur, et suus Versus dicatur. In festis vero in quibus Invitatorium a duobus cantatur, et in octavis et infra sine regimine chori, dicitur Gradale a duobus pueris in superpelliciis ad gradum chori.* Alleluya *vero a duobus Clericis de secunda forma, loco et habitu prædictis servatis.*—Grad.

† *In vestimentario.*—Grad.

‡ *Quandocunque enim dicitur Versus Gradalis in Pulpito a duobus pueris, tunc dicitur* Alleluya *ibidem a duobus de superiori gradu in capis sericis, (nisi infra octavas cum regitur chorus; tunc enim dicitur* Alleluya *a Rectoribus chori loco et habitu prædictis servatis :) duo clerici cantent hoc, videlicet* Alleluya. *Chorus idem repetat et prosequatur sic,* Alleluya. *Quod per totum annum observetur quando* Alleluya *habetur, nisi quando a Cantore incipitur, ut in missis quæ in capitulo dicuntur et in processionibus ubi fit statio. Interim vero pueri cantores versus gradum altaris inclinaturi redeant. In omnibus vero festis duplicibus stare debent omnes clerici dum a choro* Alleluya *cantatur : etiam in die Paschæ ad Versus cum tribus diebus sequentibus. Pueri vero semper sunt stantes choro canente : rectores vero clerici (chori,) cum duo tantum habentur, sequuntur per omnia regulam clericorum de secunda forma tam ad vesperas quam ad matutinas et missam, nisi quod semper dum chorus* Alleluya *canit, stare tenentur.*—Grad.

§ *In festis tamen, quando dicitur* Alleluya. *V.* Laudate, pueri, *semper dicitur* Alleluya *a duobus pueris in superpelliciis ad gradum chori. Similiter et secundum loco et habitu prædictis. Et etiam in sabbato hebdomadæ Paschæ. In cæteris festis et feriis per totum annum cantetur* Alleluya *ab uno solo puero in superpellicio ad gradum chori. Finito* Alleluya *clerici cantores ad gradum chori inclinaturi redeant : deinde ad vestibulum ad capas sericas exuendas exeant. Sequentia hoc modo.*—Grad.

c. Mox tua spontanea
gratia assumens humana,
c. Quæ fuerant perdita,
omnia salvasti terrea,
d. Ferens mundo gaudia.
e. Tu animas et corpora
f. Nostra, Christe, expia,
e. Ut possideas lucida
d. Nosmet habitacula.
g. Adventu primo justifica,
g. In[a] secundo nosque[a] libera,
h. Ut cum, facta luce magna,
judicabis *i*. omnia,
h. Compti stola incorrupta,
nosmet tua *k*. subsequamur mox
vestigia quocunque visa.[b] *

Nulla die Dominica per annum dicitur Sequentia ad missam quando de dominica agitur ; nisi per Adventum et in tempore Paschali et in sexta die a Nativitate Domini. In festis vero † *sanctorum, quando chorus regitur, per totum annum extra Septuagesimam usque ad Pascha dicitur Sequentia : nisi in festis plurimorum confessorum, et nisi in festo sancti Michaelis in monte Tumba. A Septuagesima vero usque ad Cœnam Domini, in dominicis et in festis novem lectionum canitur Tractus a quatuor Clericis de superiori gradu, in capis sericis rubeis ad gradum chori, nisi in festo Purificationis et Annunciationis beatæ Mariæ.*‡ *Tamen in prima dominica Quadragesimæ et in dominica Palmarum in choro alternis vicibus hinc inde cantetur.*‡

In fine Alleluya *vel Sequentiæ vel Tractus, diaconus antequam accedat ad Evangelium pronunciandum, thurificet medium altaris tantum ; nunquam enim thurificetur lectrinum, neque ad missam neque ad matutinas, ante pronunciationem Evangelii. Deinde accipiat Textum, scilicet librum Evangeliorum, et humilians se ad sacerdotem stantem coram altari, versa facie ad meridiem, ita dicat sine nota,* Jube, domine, benedicere. *Sacerdos respondeat,* Dominus sit in corde tuo et in ore tuo, ad pronunciandum sanctum Evangelium Dei. In nomine Patris *&c*. *Si autem sacerdos per semetipsum celebret, dicat privatim* Jube, domine, benedicere, *et postea dicat ipsemet,* Dominus sit in corde meo et in ore meo ad pronunciandum sanctum Evangelium Dei. In nomine Patris, *&c*.

Et sic procedat diaconus per medium Chori, ipsum Textum super sinistram manum solenniter gestando, ad Pulpitum accedat, thuribulario et ceroferario præcedentibus. Et si duplex festum fuerit, crux præcedat : quæ quasi a dextris contraria—id est ex opposito—erit legentis Evangelium : facie Crucifixi ad legentem conversa. Quandocunque enim legitur Epistola in Pulpito, ibidem legatur et Evangelium. Et cum ad locum legendi pervenerint, textum ipsum subdiaconus accipiat, et a sinistris ipsius diaconi quasi oppositus ipsum textum dum evangelium legitur teneat, ceroferariis diacono assistentibus, uno a dextris et reliquo a sinistris et ad eum

[a] secundoque nos 54R. 55P.
[b] Non dicatur *Amen* in fine sequentiæ per totum annum ad missam. 15. 26.

* *Nunquam respondeant* Amen *in fine Sequentiæ cujuscunque fuerit : quod per totum annum observetur, nisi quando Sequentia dicitur pro Hymno : tunc semper finiatur cum* Amen.—Grad.

† *novem lectionum et in festis.*—Grad.

‡ *Ita tamen quod omnes illi quatuor clerici simul primum versum incipiant, quem versum duo ex parte chori principalis prosequantur, aliis duobus interim sedentibus in extrema parte primæ formæ, et ita singuli versus totius Tractus ab illis quatuor clericis dicuntur, choro interim sedente. Ita quod omnes illi quatuor simul ipsum Tractum terminent. In quarta autem feria in Capite jejunii, et in prima dominica Quadragesimæ, et quarta feria Quatuor temporum, et in dominica Palmarum, et quarta feria hebdomadæ Palmarum, et duo Tractus in die Parasceves, in choro alternis vicibus hinc et inde cantentur modo prædicto, loco nec habitu mutato.*—Grad.

conversis : thuribularius vero stet post diaconum ad eum conversus : et semper legatur Evangelium versus aquilonem, id est, boream. Et si Episcopus exequatur officium, omnes ministri in choro ad Sequentiam cantandam veniant quando Sequentia dicitur : præter principalem diaconum et principalem subdiaconum : et ibi moram faciant diaconi et subdiaconi in medio chori cum rectoribus chori, donec principalis diaconus a pulpito post lectum Evangelium per chorum redeat. Cum autem inceperit Evangelium post* Dominus vobiscum, *faciat signum super librum : deinde in sua fronte : et postea in pectore cum pollice.*†

Evangelium secundum Matthæum.[a]

In illo tempore cum appropinquasset Jesus Hierosolymis, et venisset Bethphage, ad montem Oliveti: tunc misit duos discipulos, dicens eis : Ite in castellum, quod contra vos est, et statim invenietis asinam alligatam, et pullum cum ea : solvite, et adducite mihi; et si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet: et confestim dimittet eos. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est per Prophetam, dicentem : Dicite filiæ Sion : Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super asinam, et pullum filium subjugalis. Euntes autem discipuli fecerunt sicut præcepit illis Jesus. Et adduxerunt asinam et pullum : et imposuerunt super eos vestimenta sua, et eum desuper sedere fecerunt. Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via : alii autem cædebant ramos de arboribus, et sternebant in via: turbæ autem quæ præcedebant et quæ sequebantur, clamabant dicentes: Hosanna Filio David: benedictus qui venit in nomine Domini.

Lecto Evangelio, osculetur librum : et accedens subdiaconus statim porrigat ei Textum,‡ quem ipse diaconus ‡ ex directo pectore deferat.§ Finito Evangelio incipiat sacerdos in medio altaris Credo in unum Deum.|| *Deinde cantetur a choro, non alternatim sed a toto choro. Require infra.*||

[a] cap. xxi A. v. 1–9.

* *In fine Gradalis vel* Alleluya *vel Tractus vel Sequentiæ vel Prosæ, Chorus ad altare se inclinet antequam ad lectorem Evangelii se convertat.*—Grad.

† *Hoc modo legantur Evangelia per totum annum in festis tam novem lectionum quam trium lectionum ; et etiam in feriis hoc modo :*—Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Sequentia sancti evangelii secundum Matthæum : secundum Marcum : secundum Johannem : secundum Lucam. Gloria tibi, Domine. *Sit autem Chorus ad ipsum lectorem conversus continue dum Evangelium legitur, ita quod ad* Gloria tibi, Domine *semper convertat se Chorus ad Altare, signo Crucis se signans, quod ter ad missam observetur publice : scilicet ad* Gloria in excelsis, *cum dicitur* In gloria Dei Patris; *et hic cum dicitur* Gloria tibi, Domine; *et post* Sanctus, *cum dicitur.*—Grad.

‡ *deosculandum a dexteris suis. In redeundo etiam diaconus textum ad altare*—Grad.

§ *Si episcopus celebraverit, tunc post principalem diaconum comitentur cæteri diaconi et subdiaconi in ultimo ordine subdiaconorum processionaliter a choro ad altare. Ita quod unum præcedant subdiaconi : deinde principalis subdiaconus in ultimo ordine subdiaconorum, uno subdiacono incedente ei a dextris et altero a sinistris. Postea sequantur diaconi simili ordine dispositi : et hoc ipso modo et ordine quo ad introitum missæ dum episcopum præcedebant.*—Grad.

|| *Chorus respondeat* Patrem omnipotentem, *non alternando sed simul cantando sine aliqua pausatione. Stet autem chorus ad altare conversus ab inceptione* Credo in unum *quousque chorus ipse cantet, et interim in una conversione ad altare ter se inclinet chorus ; scilicet cum dicitur hæc clausula,* et incarnatus est de Spiritu; *secundo cum dicitur* et homo factus est; *tertio cum dicitur* crucifixus etiam pro nobis; *et in fine cum dicitur* et vitam venturi *quousque inchoetur offertorium : hunc gestum chorus imitatur in omni festo per annum. Dum a choro canitur* Credo in unum, *accedat diaconus post*

Hæc sunt festa in quibus dicendum est Credo, *secundum usum Sarum. Omnibus dominicis diebus per totum annum ad magnam missam: sive de dominica agitur sive non. In missis tamen vigiliarum et sanctorum trium lectionum*[a] *et in missis defunctorum quæ in capitulo in dominicis dicuntur, non dicitur. Sed si missa dominicalis*[b] *in capitulo dicitur, tunc dicitur* Credo. *Dicetur etiam per octo dies Nativitatis Domini, Paschæ et Pentecostes, et in omni duplici festo per annum et in omnibus festis Apostolorum et Evangelistarum et in utroque festo sanctæ Crucis et in festo sanctæ Mariæ Magdalenæ, et in utroque festo sancti Michaelis, et in missa sponsalium. Dicetur etiam ad missam de sancta Maria (quando ad missam de die dicendum est) per totum annum: et in festo alicujus sancti in cujus honore dedicatum est altare vel ecclesia, ad altare ejusdem sancti tantum.** *Post* Credo *dicat sacerdos* Dominus vobiscum *et* * Oremus. *Offertorium.*

Ad te, Domine, levavi animam meam : Deus meus, in te confido, non erubescam : neque irrideant me inimici mei, etenim universi qui te expectant non confundentur.† ℣.

Dirige me in veritate tua et doce me : quia tu es, Deus, salutaris meus, et te sustinui tota die. ℣.

Respice in me et miserere mei : Domine, custodi animam meam et eripe me: non confundar quoniam invocavi te.[c]

Isti duo Versus dicuntur per hebdomadam alternis vicibus quando de feria agitur, et non in die dominica; quod per totum annum observetur quando Versus Offertorii habentur. Nunquam ‡ *dicuntur duo Versus cum*

a sine regimine chori. 26. 57.
b in dominica. 26. 57.
c *Ps.* xxiiii.

lectum Evangelium et offerat sacerdoti librum evangeliorum vel textum deosculandum in sinistris ejus.—Grad.

* *Deinde sacerdos conversus ad populum dicat* Dominus vobiscum; *chorus respondeat* Et cum spiritu tuo. *Item sacerdos ad altare dicat.*—Grad.

† *Dicto Offertorio, sacerdos offerat oblationem, sic dicendo,* Suscipe Sancta Trinitas; *qua dicta, reponat calicem et cooperiat eum corporalibus, ponatque panem super corporalia decenter ante calicem continentem vinum et aquam; et osculetur patenam et ponet eam a dextris super altare sub corporalibus parum cooperiendo. Hoc itaque peracto, accipiat sacerdos thuribulum a diacono, et thurificet sacrificium, videlicet in circuitu calicis et ex utraque parte calicis et sacrificii; deinde locum inter se et altare; et dum thurificaverit, dicat* Dirigatur, Domine, ad te oratio mea. *Et postea thurificetur ipse sacerdos ab ipso diacono; et subdiaconus deferat ei textum ad deosculandum; deinde acolytus thurificet Chorum, incipiens a Rectoribus chori,*[d] *deinde superiore gradu ex parte cantoris, eodem ordine; exinde secundis foris (formis) et primis eodem ordine. Ita quod ipse puer singulos clericos incensando illis inclinet, subsequente eum diacono cum textu ab omnibus deosculando. Si Episcopus celebraverit et duplex festum fuerit, duo pueri veniant cum thuribulis et duo subdiaconi cum duobus textibus vel reliquiis. Si Episcopus non celebraverit et duplex festum fuerit, textum deferat acolytus ex parte cantoris. Primo autem thurificandus est Cantor qui stat in medio chori cum cœteris Rectoribus chori, scilicet in festis majoribus tantum. Deinde principales rectores chori ex utraque parte sui; exinde rectores secundarii; postea chorus more solito. Eodem quoque ordine sequatur textus post* Credo. *Dicta oratione,* Suscipe, Sancta Trinitas, *et oblatione facta ut prædiximus, sacerdos thurificet sacrificium modo supradicto; chorus non thurificetur; nunquam enim thurificetur chorus ad missam post Evangelium, nisi quando dicitur* Credo, *sed tunc semper.*—Grad.

‡ *enim dicentur Versus Offertorii in dominicis diebus, sed in feriis per hebdomadam quando de feria cantatur. Ita tamen quod si duo Versus Offertorii fuerint, unus versus dicitur cum offertorio in una feria et alius vero (versus) in alia feria; et si plures dicuntur missæ feriales, repetantur si placuerit. Nunquam enim*—Grad.

d *Sic habetur in Ordinario;* deinde superiorem gradum ex parte decani, incipiens ab ipso decano vel a proximiori stallo eo absente, postea superiorem gradum ex parte cantoris. Eodem ordine secundas, exinde primas formas. 34. 57.

offertorio in una feria: nec dicuntur post offertorium, nisi in feriis per Adventum, et a Septuagesima usque ad Cœnam Domini tantum.

Secreta.

Hæc sacra nos, Domine, potenti virtute mundatos, ad suum faciant puriores venire principium. Per Dominum.

Alia secreta de beata Maria.

In mentibus.

Per totum Adventum non dicitur præfatio, nisi quotidiana, quando de temporali agitur.

Communio.

Dominus dabit benignitatem: et terra nostra dabit fructum suum.[a]

Postcommunio.

Suscipiamus, Domine, misericordiam tuam in medio templi tui: et reparationis nostræ ventura[b] solemnia congruis honoribus præcedamus. Per Dominum.

Alia postcommunio de beata Maria, Gratiam tuam, *et finiatur missa cum* Benedicamus Domino.[c]

[a] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 12.)
[b] venturæ—98. 13.
[c] Sciendum est, quod in missa de commemoratione sancti loci ubi ecclesia dedicata est de alio sancto quam de sancta Maria, si festum hujusmodi sancti missam habeat propriam, dicitur tunc in commemoratione ejusdem sancti eadem

* *Et in missis pro defunctis.*—Grad.

† *Et quando dicitur plenum servitium de sancta Maria et de festo loci.*—Grad.

‡ *Caveas*¶ *hic—Commemoratio quoque beatæ Mariæ, si propria Epistola et Evangelium præter illam non fuerint prætermissa; tunc illa si qua dies vacaverit, est cantanda. Si vero propriæ Epistolæ et Evangelia præter illam non fuerint prætermissa, tunc illa si qua dies*

¶ *Locus mendosus, fortasse sic legendus*—Commemoratio quoque V. M., si propria Epistola et Evangelium propter illam non fuerint prætermissa; tunc illa si qua dies vacaverit est cantanda.

Feria secunda *quando de feria agitur.*

Ad Missam Officium.

Ad te levavi.

Psalmus.

Vias tuas. Gloria Patri.

Repetatur Officium Ad te levavi. *Hoc modo semper dicitur Officium ad missam quando chorus non*[d] *regitur: nisi infra Passionem Domini.* Hæc missa dicitur per totam hebdomadam: nisi festum novem lectionum vel octava sancti Andreæ intercurrant: et nisi quando dicitur missa* Salus populi† *vel aliqua commemoratio sancti loci, vel de sancta Maria, facienda fuerit.*[e]† *Et semper cum suo* Alleluya *dicitur missa dominicalis; quod per totum annum observetur quando* Alleluya *dicitur.*‡ *Dicetur etiam* Alleluya *ad omnem missam de die per annum, præterquam a Septuagesima usque ad vigiliam Paschæ et exceptis*§ *vigiliis extra dominicam et tempus Paschæ contingentibus: exceptis etiam quatuor tem-*

missa cum sequentia, sed sine *Credo*: verbis tamen Nativitatis, Solemnitatis vel consimilibus, in Commemorationem mutatis. In tempore Paschali erit secundum *Alleluya* sicut in festis cum regimine chori ibidem subnotatis.—26.
[d] non *om.* 13. Grad.
[e] Et nisi in quatuor temporibus.—97. 26.

vacaverit cantanda. Si vero propriæ Epistolæ et Evangelia quæ in feriis inocculantus frequenter nequeant dici, in proxima sequenti si vacaverint perlegantur nec præter missam Salus populi *vel* Nos autem *alicubi per totum annum aliqualiter omittenda.*—Grad.

§ *Quatuor temporibus quæ in hebdomada.*—Grad.

Si vero propriæ Epistolæ et Evangelia quæ in feriis inoculatis frequenter nequeant dici, in proxima sequenti si vacaverit perlegantur, nec propter . . . omittenda.

poribus quæ extra hebdomadam § Pentecostes contigerint.[a]

Feria quarta.

Lectio epistolæ beati Jacobi apostoli.[b]

Carissimi, Patientes estote, usque ad adventum Domini. Ecce[c] enim[c] agricola expectat pretiosum fructum terræ, patienter ferens donec accipiat temporaneum et serotinum. Patientes igitur estote et vos, et confirmate corda vestra: quoniam adventus Domini appropinquabit. Nolite ingemiscere, fratres, in alterutrum, ut non judicemini. Ecce[d] enim[d] Judex ante januam[e] assistit.[e] Exemplum accipite, fratres, exitus mali[f] et longanimitatis et[f] laboris et patientiæ, Prophetas, qui locuti sunt in nomine Domini nostri Jesu Christi.

Initium sancti Evangelii secundum Marcum.[g]

Principium Evangelii Jesu Christi Filii Dei. Sicut scriptum est in Esaia propheta: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto; Parate viam Domini, rectas facite[h] semitas[h] ejus. Fuit Johannes in deserto baptizans, et prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Et egrediebatur ad eum omnis Judææ regio, et Hierosolymitæ universi, et baptizabantur ab illo in Jordanis flumine, confitentes peccata sua. Et erat Johannes vestitus pilis camelorum, et zona pellicea circa lumbos ejus: et locustas et mel silvestre edebat. Et prædicabat dicens; [i] Veniet[i] fortior me post me: cujus non sum dignus procumbens solvere corrigiam calceamentorum ejus. Ego[j] baptizavi[j] vos aqua, ille vero baptizabit vos Spiritu Sancto.

Si aliquod festum unde fieri debeat servitium in hac quarta feria contigerit: epistola prænotata et evangelium legantur in quinta feria, si vacaverit: sin autem, omnino prætermittantur eo anno.†

Feria sexta.

Lectio Esaiæ prophetæ.[k]

Hæc dicit Dominus Deus: Audite me, qui sequimini quod justum est et quæritis Dominum: attendite ad petram unde excisi estis, et ad cavernam laci, de qua præcisi estis. Attendite ad Abraham patrem vestrum, et ad Saram, quæ peperit vos: quia unum vocavi eum, et benedixi ei, et multiplicavi eum. Consolabitur ergo Dominus Sion, et consolabitur omnes ruinas ejus: et ponet desertum ejus quasi delicias, et solitudinem ejus quasi hortum Domini. Gaudium et lætitia invenietur in ea, gratiarum actio et vox laudis. Attendite[l] ad me, populus[l] meus, et tribus mea, me audite: quia lex a me exiet, et judicium meum in

[a] Et sciendum est, quod per totum Adventum, et a *Domine ne in ira* usque ad Caput Jejunii, et ab octava Paschæ usque ad Ascensionem Domini,* singulis hebdomadis semel solet dici *Salus populi* pro magna missa: ita videlicet si vacaverit a festo sanctorum extra octavam cum regimine chori: et si missa dominicalis in hebdomada cantata fuerit completa: et commemoratio beatæ Mariæ et sancti loci, et propriæ Epistolæ et propria Evangelia propter illam non fuerint prætermissa: tunc illa siqua dies vacaverit est cantanda.* Quando missa dominicalis in die dominica vel in secunda feria cantata fuerit, et tertia feria vacaverit, semper dicitur missa *Salus populi* in ipsa tertia feria. Si vero non vacaverit: tunc in aliqua feria ipsius hebdomadæ quæ ad hoc vacaverit cantetur, ut supra dictum est.—26. Grad.

[b] cap. v. B. (v. 7–10.)

[c] deest in Vulg. 98. [d] deest in Vulg. 98.

[e] assistit—Vulg. 26. expectat—98. 13. 15. 57.

[f] deest in Vulg. 98. [g] cap. i. A. (v. 1–8.)

[h] vias—98. [i] venit—Vulg. 98.

[j] baptizo—26.

[k] cap. li. A. (v. 1–8.)

[l] popule—98. 15.

* *et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini.*—Grad.

† *quia in sexta feria legantur Epistola* Audite me, *Evangelium* Venit Johannis *si vacaverit.*—Grad.

lucem[a] populorum requiescet. Prope est justus meus, egressus est salvator meus, et brachia mea populos judicabunt: me insulæ expectabunt, et brachium meum sustinebunt. Levate oculos vestros in cœlum, et videte sub terra deorsum: quia cœli sicut fumus liquescent, et terra sicut vestimentum atteretur, et habitatores ejus sicut hæc interibunt: salus autem mea in sempiternum erit, et justitia mea non deficiet. Audite me, qui scitis justum; populus meus, lex mea in corde eorum: nolite timere opprobrium hominum, et blasphemias eorum ne metuatis. Sicut enim vestimentum, sic comedet eos vermis: et sicut lanam, sic devorabit eos tinea: salus autem mea[b] in sempiternum erit, et justitia mea[b] in generationes generationum.

Sequentia Sancti Evangelii. Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Venit Johannes Baptista prædicans in deserto Judææ, et dicens: Pœnitentiam agite: appropinquabit enim regnum cœlorum. Hic est enim, de quo dictum est per Esaiam prophetam dicentem: Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini: rectas facite semitas ejus. Ipse[d] autem[d] Joannes habebat vestimentum de pilis camelorum, et zonam pelliceam circa lumbos suos; esca autem ejus erat locusta et mel silvestre. Tunc exibat ad eum Hierosolyma, et omnis Judæa, et omnis regio circa Jordanem; et baptizabantur ab eo in Jordane, confitentes peccata sua.*

Si vero sexta feria non vacaverit: prædicta Epistola et Evangelium omnino prætermittantur: et hoc per totum Adventum, et a Domine, ne in ira *usque ad* † *Quinquagesimam,*† *et ab octava Paschæ usque ad primam dominicam ante Ascensionem Domini, observetur. A* Deus omnium[e] *vero*[e] *usque ad Adventum Domini, si quarta vel quinta feria non vacaverint, tunc in sexta feria legantur Epistola et Evangelium de quarta feria, si vacaverit: sin autem, omnino prætermittantur. Nunquam enim legantur Epistola et Evangelium de quarta feria in secunda feria vel in tertia feria, neque Epistola et Evangelium de sexta feria in quinta feria. Non enim debet servitium anticipari secundum usum Sarum.*

Dominica *secunda Adventus.*

Ad Missam. Officium.

Populus Sion, ecce Dominus veniet ad salvandas gentes: et auditam faciet Dominus gloriam vocis suæ in lætitia cordis vestri.[f]

Psalmus.

Qui regis Israel, intende: qui deducis velut ovem Joseph.[g]

Repetatur Officium scilicet, Populus Sion. Gloria Patri. Populus.

Oratio.

Excita, Domine, corda nostra ad præparandas Unigeniti tui vias: ut per ejus adventum purificatis tibi mentibus servire mereamur. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus per omnia sæcula sæculorum.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli ad Romanos.[h]

Fratres, Quæcumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt: ut per patientiam et consolationem Scripturarum, spem habeamus. Deus autem patientiæ et solatii det vobis idipsum sapere in alterutrum secundum Jesum Christum: ut unanimes, uno ore honorificetis Deum et Patrem Domini nostri Jesu Christi. Propter quod suscipite invicem, sicut et Chris-

a lucem.—Vulg. 98. 13. 15. luce—26.
b—Vulg. 13. 15. 57. om. 98. 26.
c cap. iii. A. (v. 1–6.)
d enim—98.

† *Quadragesimam*—Grad.

e om. 13.
f Esaiæ xxx. G. (v. 30.)
g Ps. lxxix. (lxxx. 1.)
h cap. xv. A. (v. 4–13.)

tus suscepit vos in honorem Dei. Dico enim, Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum: gentes autem super misericordia honorare Deum, sicut scriptum est: Propterea confitebor tibi in Gentibus, Domine, et nomini tuo cantabo. Et iterum dicit; Lætamini, Gentes, cum plebe ejus. Et iterum: Laudate, omnes Gentes, Dominum, et magnificate eum, omnes populi: et rursum Esaias ait: Erit radix Jesse, et qui exsurget regere Gentes; in eum Gentes sperabunt. Deus autem spei repleat vos omni gaudio et pace in credendo: ut abundetis in spe et virtute Spiritus Sancti.

Graduale.

Ex Sion species decoris ejus: Deus [a] noster [a] manifeste veniet.[b]

V. Congregate illi sanctos ejus: qui ordinaverunt testamentum ejus super sacrificia.[c] Alleluya.

V. Virtutes cœli movebuntur: et tunc videbunt Filium Hominis venientem in nubibus cœli cum potestate et majestate magna.[d]

Sequentia.

a. Regnantem sempiterna per sæcla susceptura *b.* concio devota concrepa:

c. Divino sono *b.* Factori reddendo debita:

d. Cui jubilant agmina cœlica,
ejus vultu exhilarata:

d. Quem expectant omnia terrea
ejus nutu examinanda:

e. Districtum ad judicia,

e. Clementem in potentia:

f. Tua nos salva, Christe, clementia
propter quos passus es dira.

f. Ad poli astra subleva nitida
qui sorde tergis sæcula.

g. Influat salus vera
effugans pericula.

g. Omnia ut sint munda
tribue pacifica.

h. Ut hic tua salvi misericordia,

h. Læti regna post adeamus supera,

i. Quo regnas sæcula per infinita.

Evangelium. Secundum Lucam.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Erunt signa in sole et luna et stellis, et in terris pressura Gentium, præ confusione sonitus maris et fluctuum; arescentibus hominibus præ timore et expectatione, quæ supervenient universo orbi: nam virtutes cœlorum movebuntur. Et tunc videbunt Filium Hominis venientem in nube cum potestate magna et majestate. His autem fieri incipientibus, respicite, et levate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. Et dixit illis similitudinem: Videte ficulneam et omnes arbores: cum producunt jam ex se fructum, scitis quoniam prope est æstas. Ita et vos cum videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei. Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant. Cœlum et terra transibunt: verba autem mea non transibunt.

Offertorium.

Deus, tu [f] conversus [f] vivificabis nos: et plebs tua lætabitur in te: ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare tuum da nobis.[g]

V. Benedixisti, Domine, terram tuam, avertisti captivitatem Jacob: remisisti iniquitatem plebis tuæ.[h]

V. Misericordia et veritas obviaverunt sibi, veritas de terra orta est, et justitia de cœlo prospexit.[i]

Secreta.

Placare, quæsumus, Domine, humilitatis nostræ precibus et hostiis; et ubi nulla suppetunt suffragia meritorum, tuis nobis succurre præsidiis. Per Dominum.

Præfatio quotidiana. Communio.

Hierusalem, surge et sta in excelso, et vide jocunditatem quæ veniet tibi a Deo tuo.[j]

[a] deest in Vulg. 98. 13.
[b] Ps. xlix. (l. 2, 3.)
[c] Ps. xlix. (l. 5.)
[d] Lucæ cap. xxi. (v. 26, 27.)
[e] cap. xxi. E. (v. 25–33.)
[f] conversus—8. 13. 15. 57. convertens—94. 98. 26.
[g] Ps. lxxxiv. (lxxxv. v. 6, 7.)
[h] ibid. v. 1, 2.
[i] ibid. v. 10, 11.
[j] Baruch iv. G. (v. 36.)

Postcommunio.

Refecti cibo potuque spiritualis alimoniæ, supplices te, Domine, deprecamur: ut hujus participatione mysterii doceas nos terrena despicere et amare cœlestia. Per Dominum.

Feria quarta *hebdomadæ secundæ Adventus.*

Epistola. Lectio Zachariæ Prophetæ.[a]

Hæc dicit Dominus exercituum: Reversus sum ad Sion, et habitabo in medio Hierusalem: et vocabitur Hierusalem Civitas veritatis, et Mons Domini exercituum, mons sanctificatus. Hæc dicit Dominus Deus exercituum: Adhuc habitabunt senes et anus in plateis Hierusalem: et viri baculus in manu ejus præ multitudine dierum. Et plateæ civitatis complebuntur infantibus et puellis ludentibus in plateis ejus. Hæc dicit Dominus exercituum: Si difficile videbitur in oculis reliquiarum populi hujus in diebus illis,[b] numquid in oculis meis difficile erit, dicit Dominus exercituum.[c] Hæc dicit Dominus exercituum:[c] Ecce ego salvabo populum meum de terra orientis, et de terra occasus solis; et adducam eos, et habitabunt in medio Hierusalem: et erunt mihi in populum, et ego ero eis in Deum in veritate et in justitia, dicit Dominus omnipotens.

Evangelium. Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis [e]Judæorum[e] et discipulis suis, Amen dico vobis, inter natos mulierum non surrexit major Johanne Baptista: qui autem minor est in regno cœlorum, major est illo. A diebus autem Johannis Baptistæ usque nunc, regnum cœlorum vim patitur, et violenti rapiunt illud. Omnes enim prophetæ et lex usque ad Johannem prophetaverunt: et si vultis recipere, ipse est Helias, qui venturus est. Qui habet aures audiendi, audiat.

Feria Sexta.

Epistola. Lectio Esaiæ Prophetæ.[f]

Hæc dicit Dominus Deus; Super muros Hierusalem constitui custodes: tota die et[g] tota[g] nocte in perpetuum non tacebunt. Qui reminiscimini Domini, ne taceatis, et ne detis silentium ei, donec stabiliat, et donec ponat Hierusalem laudem in terra. Juravit Dominus in dextera sua, et in brachio fortitudinis suæ: Si dedero triticum tuum ultra cibum inimicis tuis: et si biberint filii alienigenæ vinum tuum, in quo laborasti. Quia qui congregabunt illud comedent, et laudabunt Dominum: et qui comportant illud bibent in atriis sanctis meis. [h]Transite,[h] transite per portas, præparate viam populo, planum facite iter, et eligite lapides, et elevate signum ad populos. Ecce Dominus auditum fecit in extremis terræ, Dicite filiæ Sion: Ecce salvator tuus venit: et ecce merces ejus cum eo, et opus illius coram illo. Et vocabunt eos, Populus sanctus, redempti a Domino. Tu autem vocaberis, Quæsita civitas, et Non-derelicta.

Evangelium. Secundum Johannem.[i]

In illo tempore, Johannes testimonium perhibebat de Domino, et clamabat dicens; Hic[j] est,[j] quem dixi; Qui post me venturus est, ante me factus est: quia prior me erat. Et de plenitudine ejus nos omnes accepimus[k] gratiam pro gratia. Quia lex per Moysen data est, gratia et veritas per Jesum Christum facta est. Deum nemo vidit unquam: Unigenitus Filius qui est in sinu Patris, ipse[l] enarrabit.[l]

[a] c. viii. A. (v. 3–8.)
[b] dicit Dominus exercituum.—26.
[c] deest in 26.
[d] cap. xi. B. (v. 11–15.)
[e] ita 13. 15. 57—om 98. 26.
[f] cap. lxii. C. (v. 6–12.)
[g] om. 98.
[h] deest in 15. 26.
[i] cap. i. B. (v. 15–18.)
[j] erat—Vulg. 98. 13.
[k] et—Vulg. 26.
[l] enarravit—Vulg. 26. 57.

Dominica *tertia Adventus Domini.*

Ad Missam. Officium.[a]

Gaudete in Domino semper : iterum dico, gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus : Dominus prope est. Nihil solliciti sitis: sed in omni oratione petitiones vestræ innotescant apud Deum.

Psalmus.[b]

Et pax Dei quæ exsuperat omnem sensum : custodiat corda vestra et intelligentias vestras.[c]

Oratio.

Aurem tuam, quæsumus, Domine, precibus nostris accommoda: et mentis nostræ tenebras gratia tuæ visitationis illustra. Qui vivis.

Ad Corinthios.[d]

Fratres, Sic nos existimet homo ut ministros Christi et dispensatores ministeriorum Dei. Hic jam quæritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur. Mihi autem pro minimo est ut a vobis judicer, aut ab humano die : sed neque meipsum judico. Nihil enim mihi conscius sum : sed non in hoc justificatus sum : qui autem judicat me, Dominus est. Itaque nolite ante tempus judicare, quoadusque veniat Dominus : qui et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium : et tunc laus erit unicuique a Deo.

Gradale.

Qui sedes, Domine, super Cherubin, excita potentiam tuam et veni.[e]

V. Qui regis Israel, intende; qui deducis velut ovem Joseph. Alleluya.

V. Excita, Domine, potentiam tuam, et veni ut salvos facias nos.

Sequentia.

a. Qui regis scep - *b.*- tra for - *c.*- ti dextra solus cuncta,

a. Tu plebi tu - *d.*- am ostende magnam ex - *c.*- citando potentiam.

e. Præsta illi dona salutaria,

f. Quem prædixerunt prophetica vaticinia.

g. A clara poli regia,

h. In nostra, Jesu, veni, Domine, arva.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Cum audisset Johannes in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, ait illi; Tu es, qui venturus es, an alium expectamus? Et respondens Jesus ait illis : Euntes renunciate Johanni quæ audistis et vidistis. Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur : et beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me. Illis autem abeuntibus, cœpit Jesus dicere ad turbas de Johanne : Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestitum? Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? prophetam? Etiam dico vobis, et plus quam prophetam. Hic est enim de quo scriptum est : Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

Offertorium.[g]

Benedixisti, Domine, terram tuam : avertisti captivitatem Jacob : remisisti iniquitatem plebis tuæ.

V. Operuisti omnia peccata eorum : mitigasti omnem iram tuam.

V. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare tuum da nobis.

Secreta.

Devotionis nostræ tibi, Domine, quæsumus, hostia jugiter immoletur, quæ et sacri peragat instituta mysterii, et salutare tuum nobis mirabiliter operetur. Per Dominum.

Præfatio quotidiana.

Communio.[h] Dicite, pusillanimes con-

[a] Phil. iv. A. (v. 4–6.)
[b] V.—98. 15. 26.
[c] eodem, v. 7.
[d] 1 Cor. iv. A. (v. 1–5.)
[e] Ps. lxxix. et omnia infra (lxxx. 1, 2.)
[f] cap. xi. A. (v. 2–10.)
[g] Ps. lxxxiv et omnia infra (lxxxv. 1, 2, 3, 7.)
[h] Esaiæ cap. xxxv. B. (v. 4.)

fortamini et nolite timere: ecce Deus noster veniet et salvabit nos.

Postcommunio.

Imploramus, Domine, clementiam tuam: ut hæc divina subsidia a vitiis expiatos, ad festa ventura nos præparent. Per Dominum.

Feria quarta *quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[a]

Rorate, cœli, desuper; et nubes pluant justum; aperiatur terra et germinet Salvatorem.

Psalmus.

Et justitia oriatur simul: ego Dominus creavi eum.[b]

Sequatur oratio sine Dominus vobiscum *sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut redemptionis nostræ ventura solemnitas et præsentis nobis vitæ subsidia conferat, et æternæ beatitudinis præmia largiatur. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[c]

In diebus illis, Dixit Esaias propheta; Erit in novissimis diebus præparatus mons domus Domini in vertice montium, et elevabitur super colles, et fluent ad eum omnes gentes. Et ibunt populi multi, et dicent: Venite, ascendamus ad montem Domini, et ad domum Dei Jacob, et docebit nos vias suas, et ambulabimus in semitis ejus: quia de Sion exibit lex, et verbum Domini de Hierusalem. Et judicabit gentes, et arguet populos multos: et conflabunt gladios suos in vomeres, et lanceas suas in falces: non levabit gens contra gentem gladium, nec exercebuntur ultra ad prœlium. Domus Jacob venite, et ambulemus in lumine Domini Dei nostri.

Gradale.

Tollite portas, principes, vestras; et elevamini portæ æternales, et introibit rex gloriæ.[d]

Versus. Quis ascendet in montem Domini: aut quis stabit in loco sancto ejus: innocens manibus et mundo corde.[e]

Hic non repetatur Gradale, sed statim sequatur Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Festina, quæsumus, Domine, ne tardaveris: et auxilium nobis supernæ virtutis impende: ut adventus tui consolationibus subleventur, qui in tua pietate confidunt. Qui vivis et regnas cum Deo Patre.

Hic dicuntur memoriæ consuetæ.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[f]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Achaz, dicens; Pete tibi signum a Domino Deo tuo in profundum inferni, sive in excelsum supra. Et dixit Achaz; Non petam, et non tentabo Dominum. Et dixit; Audite ergo, domus David: Numquid parum vobis est, molestos esse hominibus, quia molesti estis et Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet, et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emmanuel. Butyrum et mel comedet, ut sciat reprobare malum, et eligere bonum.

Gradale.

Prope est Dominus omnibus invocantibus eum: omnibus qui invocant[g] eum[g] in veritate.

Versus. Laudem Domini loquetur os meum: et benedicat omnis caro nomen sanctum ejus.[h]

Repetatur Gradale.

Sequentia sancti Evangelii. Secundum Lucam.[i]

In illo tempore, Missus est Angelus Gabriel a Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph, de domo David, et nomen

[a] Esaiæ cap. xlv. (v. 8.)
[b] ibidem.
[c] cap. ii. A. (v. 2–5.)
[d] Ps. xxiii. (xxiv. 7.)
[e] eodem (v. 3, 4.)
[f] cap. vii. B. (v. 10–15.)
[g] nomen ejus.—13.
[h] Ps. cxliv. (cxlv. 18, 21.)
[i] cap. i. C. (v. 26–38.)

virginis Maria. Et ingressus Angelus ad eam dixit; Ave gratia plena: Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. Quæ cum audisset, turbata est in sermone ejus, et cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait Angelus ei; Ne timeas, Maria, invenisti enim gratiam apud Deum: ecce concipies in utero, et paries filium, et vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus, et Filius Altissimi vocabitur, et dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus: et regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis. Dixit autem Maria ad Angelum; Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Et respondens Angelus dixit ei; Spiritus Sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi; ideoque et quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei. Et ecce Elizabeth cognata tua, et ipsa concepit filium in senectute sua: et hic mensis est sextus illi, quæ vocatur sterilis: quia non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria; Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.

Offertorium.

Ave Maria, gratia plena; Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui.

Versus. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.[a]

Et dicitur cum suo versu.

Secreta.

Salutari jejunio competentes, Domine, hostias immolamus; præsta ut ad nativitatem Panis æterni his officiis præparemur. Per eundem.

Præfatio Quotidiana.

Communio. Ecce virgo concipiet et pariet Filium: et vocabitur nomen ejus Emmanuel.[b]

Postcommunio.

Salutaris tui, Domine, munere satiati, supplices deprecamur; ut cujus lætamur gustu, renovemur effectu. Per Dominum.

Feria sexta *quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[c]

Prope esto, Domine, et omnes viæ tuæ veritas: initio cognovi de testimoniis tuis, quia in æternum tu es.

Psalmus.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.[d]

Oratio.

Excita,[e] quæsumus,[e] Domine, potentiam tuam et veni; ut hi qui in tua pietate confidunt, ab omni citius adversitate liberentur. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[f]

Hæc dicit Dominus Deus; Egredietur virga de radice Jesse; et flos de radice ejus ascendet. Et requiescet super eum Spiritus Domini: Spiritus sapientiæ et intellectus, Spiritus consilii et fortitudinis, Spiritus scientiæ et pietatis, et replebit eum Spiritus timoris Domini: non secundum visionem oculorum judicabit, neque secundum auditum aurium arguet: sed judicabit in justitia pauperes, et arguet in æquitate pro mansuetis terræ: et percutiet terram virga oris sui, et spiritu labiorum suorum interficiet impium. Et erit justitia cingulum lumborum ejus: et fides cinctorium renum ejus.

Gradale.

Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam: et salutare tuum da nobis.

Versus. Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob.[g]

Repetatur Gradale.

Secundum Lucam.[h]

In illo tempore, Exsurgens Maria abiit in montana cum festinatione, in civitatem Juda; et intravit in domum Zachariæ, et salutavit Elizabeth. Et factum est, ut audivit salutationem Mariæ Elizabeth, exultavit infans in utero ejus: et repleta est Spiritu Sancto Elizabeth: et exclamavit voce magna et dixit: Benedicta tu inter

[a] Lucæ cap. i. C. (v. 28, 35.)
[b] Esaiæ cap. vii. C. (v. 14.)
[c] Ps. cxviii. (cxix. 151, 152.)
[d] ibidem v. 1.
[e] deest in 26.
[f] cap. xi. A. (v. 1–5.)
[g] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 7, 1.)
[h] cap. i. D. (v. 39–47.)

mulieres, et benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi ut veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo. Et beata quæ credidisti quoniam perficientur ea, quæ dicta sunt tibi a Domino. Et ait Maria. Magnificat anima mea Dominum, et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

Offertorium.

Deus, tu[a] conversus[a] vivificabis nos: et plebs tua lætabitur in te: ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare tuum da nobis.[b]

V. Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob: remisisti iniquitatem plebis tuæ.

V. [c] Misericordia et veritas obviaverunt sibi: veritas de terra orta est, et justitia de cœlo prospexit.[c]

Secreta.

Sacrificiis, quæsumus, Domine, salutaribus his diebus aptemur propensius, quibus illud est mysterium celebrandum, cui servit omnis executio mandatorum. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana.

Communio.

Ecce Dominus veniet, et omnes sancti ejus cum eo: et erit in die illa lux magna.[d]

Postcommunio.

Perfice, quæsumus, Domine, misericordiam tuam populo supplicanti: quem tuorum refectum largitate donorum, et instantius gratiam postulare majorem, et fiducialius sperare concedas. Per Dominum.

Sabbato *quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.

Veni et ostende nobis faciem tuam, Domine: qui sedes super cherubin, et salvi erimus.[e]

Psalmus.

Qui regis Israel, intende: qui deducis velut ovem Joseph.[f]

Omnes orationes sine Dominus vobiscum *dicuntur, præter ultimam quæ est ante Epistolam, sed tantum cum* Oremus. *Et omnes lectiones cum suis titulis legantur.*

Oremus.

Oratio.

Deus, qui conspicis quia ex nostra pravitate affligimur: concede propitius, ut ex tua visitatione consolemur. Qui vivas et regnas cum Deo Patre in unitate ejusdem.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[g]

In diebus illis, Clamabunt ad Dominum a facie tribulantis, et mittet eis salvatorem et propugnatorem, qui liberet eos. Et cognoscetur Dominus ab Ægypto, et cognoscent Ægyptii Dominum in die illa, et colent eum in hostiis et muneribus, et vota vovebunt Domino, et solvent. Et percutiet Dominus Ægyptum plaga, et sanabit eam, et revertentur[h] ad Dominum, et placabitur eis, et sanabit eos Dominus Deus noster.

Gradale.

A summo cœlo egressio ejus: et occursus ejus usque ad summum ejus.

V. Cœli enarrant gloriam Dei: et opera manuum ejus annunciat firmamentum.[i]

Non repetatur Gradale: sed dicatur statim Oremus.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui sub peccati jugo ex vetusta servitute deprimimur, expectata Unigeniti Filii tui nova nativitate liberemur. Qui tecum vivit et regnat.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[j]

Hæc dicit Dominus; Lætabitur deserta et invia; et exultabit solitudo, et florebit quasi lilium. Germinans germinabit, et exultabit lætabunda et laudans. Gloria Libani data est ei: decor Carmeli et Saron. Ipsi videbunt gloriam Domini, et decorem Dei nostri. Confortate manus dissolutas, et genua debilia roborate. Dicite, Pusillanimes confortamini, et nolite timere: ecce Deus noster ultionem

[a] convertens—94. 98. Grad.
[b] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 6, 7, 1, 2, 10, 11.)
[c] deest in 98.
[d] (Zech. xiv. 5, 7?)
[e] Ps. lxxix. (lxxx. 3, 1.)

[f] ibid. v. 1.
[g] cap. xix. D. (v. 20-22.)
[h] Ægyptii—13. 15.
[i] Ps. xviii. (xix. 6, 1.)
[j] cap xxxv. A. (v. 1-7.)

adducet retributionis, Deus ipse veniet, et salvabit nos. Tunc aperientur oculi cæcorum, et aures surdorum patebunt. Tunc saliet sicut cervus claudus, et aperta erit lingua mutorum, quia scissæ sunt in deserto aquæ, et torrentes in solitudine. Et quæ erat arida in stagnum, et sitiens in fontes aquarum, ait Dominus omnipotens.

Gradale.

In sole posuit tabernaculum suum : et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo.

℣. A summo cœlo egressio ejus : et occursus ejus usque ad summum ejus.[a]

Oratio.

Indignos nos, quæsumus, Domine, famulos tuos, quos actionis propriæ culpa contristat, unigeniti Filii tui adventu lætifica, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[b]

Hæc dicit Dominus Super montem excelsum ascende, tu, qui evangelizas Sion. Exalta in fortitudine vocem tuam, qui evangelizas Hierusalem. Exalta, noli timere. Dic civitatibus Judæ. Ecce Deus vester. Ecce Dominus Deus in fortitudine veniet, et brachium ejus dominabitur. Ecce merces ejus cum eo, et opus illius coram illo. Sicut pastor gregem suum pascet, in brachio suo congregabit agnos, et in sinu suo levabit eos, Dominus Deus noster.

Gradale.

Domine Deus virtutum, converte nos : et ostende faciem tuam et salvi erimus.

℣. Excita, Domine, potentiam tuam et veni : ut salvos facias nos.[c]

Sequatur Oremus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut Filii tui ventura solemnitas et præsentis nobis vitæ remedia conferat et præmia æterna concedat. Per eundem Dominum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[d]

Hæc dicit Dominus christo meo Cyro, cujus apprehendi dexteram, ut subjiciam ante faciem ejus Gentes, et dorsa regum vertam, et aperiam coram eo januas, et portæ non claudentur. Ego ante te ibo, et gloriosos terræ humiliabo, portas æreas conteram, et vectes ferreos confringam. Et dabo tibi thesauros absconditos, et arcana secretorum[e] revelabo[e], ut scias quia ego Dominus, qui voco nomen tuum, Deus Israel propter servum meum Jacob, et Israel electum meum. Et vocavi te nomine tuo. Assimilavi te, et non cognovisti me. Ego Dominus, et non est amplius : extra me non est Deus. Accinxi te, et non cognovisti me. Ut sciant hi, qui ab ortu solis, et qui ab occidente, quoniam absque me non est Deus. Ego Dominus, et non est alter, formans lucem, et creans tenebras, faciens pacem, et creans malum. Ego Dominus faciens omnia hæc. Rorate, cœli, desuper, et nubes pluant justum, aperiatur terra, et germinet salvatorem, et justitia oriatur simul, ego Dominus creavi eum.

Gradale.

Excita, Domine, potentiam tuam et veni : ut salvos facias nos.

℣. Qui regis Israel intende : qui deducis velut ovem Joseph. Qui sedes super Cherubin : appare coram Ephraim, Benjamin, et Manasse.[f]

Sequitur Oremus.

Oratio.

Preces populi tui, quæsumus, Domine, clementer exaudi, ut qui juste pro peccatis nostris affligimur, pietatis tuæ visitatione consolemur. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate.

*Lectio Danielis Prophetæ.**[g]

Angelus Domini descendit cum

* Quæ legatur hic in Adventu usque ad hanc clausulam, *Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum.* In Sabbato vero Quatuor temporum primæ hebdomadæ Quadragesimæ legatur usque ad *Benedictus es, Domine, in firmamento.* In Sabbato vero Pentecostes et in Sabbato Quatuor temporum mensis Septembris tota integra legatur—*Grad.*

[a] Ps. xviii. (xix. 4, 5, 6.)
[b] cap. xl. B. (v. 9–11.)
[c] Ps. lxxix. (lxxx. 19, 2.)
[d] cap. xlv A. (v. 1–8.)
[e] non habent Vulg. 13 15.
[f] Ps. lxxix. (lxxx. 2, 1.)
[g] cap. iii. E. (v. 24–28.)

Azaria et sociis ejus in fornacem, et excussit flammam ignis de fornace et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem. Flamma autem diffusa est super fornacem cubitis quadraginta novem, et incendit quos reperit juxta fornacem de Chaldeis ministros regis qui eam incendebant. Illos autem omnino non tetigit ignis, neque contristavit, nec quicquam molestiæ intulit. Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabant et glorificabant et benedicebant Deum in fornace dicentes.

*Duo clerici de secunda forma in superpelliciis ad gradum chori * cantent * Tractum.*

Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum.[a]

V. Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Chorus idem repetat. Clerici Versum.

Et benedictum nomen gloriæ tuæ quod est sanctum.

Chorus dicat.

Et laudabile et gloriosum in sæcula.

Clerici Versum.

Benedictus es in templo sancto gloriæ tuæ.

Chorus.

Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Clerici Versum.

Benedictus es super thronum sanctum regni tui.

Chorus.

Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Clerici Versum.

Benedictus es super sceptrum regni divinitatis tuæ.

Chorus.

Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Clerici Versum.

Benedictus es qui sedes super Cherubin intuens abyssos.

Chorus.

Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Clerici Versum.

Benedictus es qui ambulas super pennas ventorum.

Chorus.

Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Clerici Versum.

Benedicant te omnes angeli et sancti tui.

Chorus.

Et laudent te et glorificent in sæcula.

Clerici Versum.

Benedicant te cœli, terra, mare, et omnia quæ in eis sunt.

Chorus.

Et laudent te et glorificent in sæcula.

Clerici Versum.

Gloria Patri et Filio: et Spiritui Sancto.

Chorus.

Et laus, et honor, potestas, et imperium.

Clerici Versum.

Sicut erat in principio et nunc et semper: et in sæcula sæculorum. Amen.

Chorus.

Et laus, et honor, potestas et imperium.

Deinde clerici reincipiant primum versum Tractus, et percantetur a choro. Et postea dicat sacerdos Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium; concede propitius, ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Per Dominum.

Hic dicuntur memoriæ consuetæ.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli : ad Thessalonicenses.[b]

Fratres, Rogamus vos, per adventum Domini nostri Jesu Christi, et nostræ congregationis in ipsum, ut non cito moveamini a vestro sensu, neque terreamini, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam tanquam per nos missam, quasi instet dies Domini. Ne quis vos seducat ullo modo, quoniam nisi venerit discessio primum, et revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis, qui adversatur et extollitur supra omnê, quod dicitur Deus aut quod colitur, ita ut in templo Dei sedeat, ostendens se tanquam sit Deus. Non retinetis quoniam, cum adhuc essem apud vos, hæc dicebam vobis? Et nunc quid detineat scitis, ut reveletur in suo tempore. Nam mysterium jam operatur

[a] Dan. iii. et omnia infra.

[b] 2 ad Thess. cap ii. A. (v. 1–8.)

* *simul dicant.*—Grad.

iniquitatis tantum, ut qui tenet nunc, teneat, donec de medio fiat. Et tunc revelabitur ille iniquus, quem Dominus Jesus interficiet spiritu oris sui, et destruet illustratione adventus sui.

Duo clerici de secunda forma in capis nigris,[a] *hoc est in habitu quotidiano,*[a] *ad gradum chori simul dicant totum et integrum istum Tractum.*

Qui regis Israel, intende: qui deducis velut ovem Joseph.
V. Qui sedes super Cherubin, appare coram Ephraim, Benjamin, et Manasse.
V. Excita, Domine, potentiam tuam et veni: ut salvos facias nos.[b]

Secundum Lucam.[c]

Anno quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pilato Judæam, tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarcha Iturææ et Trachonitidis regionis, et Lysania Abilinæ tetrarcha, sub principibus sacerdotum Anna et Caipha, factum est verbum Domini super Johannem Zachariæ filium in deserto. Et venit in omnem regionem Jordanis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Sicut scriptum est in libro sermonum Esaiæ prophetæ. Vox clamantis in deserto. Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus. Omnis vallis implebitur, et omnis mons et collis humiliabitur, et erunt prava in directa, et aspera in vias planas, et videbit omnis caro salutare Dei.

Offertorium.

Exulta satis, filia Sion, prædica, filia Hierusalem: ecce rex tuus[d] venit,[d] sanctus et salvator.
V. Loquetur pacem gentibus, et potestas ejus a mari usque ad mare, et a flumine usque ad terminos orbis terræ.[e]

Secreta.

Super has hostias fidelium, Domine, quæsumus, propitio vultu respice, et quia nostris meritis non valemus, his potius muneribus tuo occursui commendemur, Qui vivis et regnas.

Præfatio quotidiana.

Communio.

Exultavit ut gigas ad currendam viam: a summo cœlo egressio ejus, et occursus ejus usque ad summum ejus.[f]

Postcommunio.

Quæsumus, Domine Deus noster, ut sacrosancta mysteria quæ pro reparationis nostræ munimine contulisti, et præsens nobis remedium esse facias et futurum. Per Dominum.

In quacunque feria dies Nativitatis Domini contigerit, semper jejunia Quatuor temporum in tertia hebdomada Adventus Domini celebrentur.

Dominica quarta *Adventus Domini.*

Ad Missam. Officium.

Memento nostri, Domine, in beneplacito populi tui: visita nos in salutari tuo: ad[g] videndum[g] in bonitate electorum tuorum, in lætitia gentis tuæ: ut lauderis cum hæreditate tua.[h]

Psalmus.

Peccavimus cum patribus nostris: injuste egimus, iniquitatem fecimus.[i]

Kyrie eleison.

Oratio.

Excita, quæsumus, Domine, potentiam tuam, et veni, et magna nobis virtute succurre, ut[j] auxilium gratiæ tuæ, quod nostra peccata præpediunt, indulgentia tuæ propitiationis acceleret, Qui vivis.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli ad Philippenses.[k]

Fratres, Gaudete in Domino semper,

[a] ita 94. 97. 26—non habent 92. 98. 0L. 0P. 4L. 8RM. 13. 15. Grad.
[b] Ps. lxxix. (lxxx. 1, 2.)
[c] cap. iii. A. (v. 1–6.)
[d] veniet tibi—98. 8RM. 13. 15. Vulg. venit tibi—94. Grad. venit—26. 57.
[e] Zach. cap. ix. C. (v. 9, 10.)
[f] Ps. xviii. (xix. 5, 6.)
[g] ita 94. 98. 8RM. 13. 15. 26. Vulg. vivendum—34. 54. 55P. 57.
[h] Ps. cv. (cvi. 4, 5.)
[i] (ibid. v. 6.)
[j] ita 94. 98. per, addunt 8RM. 13. 15. 26. 57.
[k] cap. iv. A. (v. 4–7.)

iterum dico, gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Dominus prope est. Nihil solliciti sitis, sed in omni oratione et obsecratione, cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum. Et pax Dei quæ exsuperat omnem sensum, custodiat corda vestra et intelligentias vestras in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.

Prope est Dominus omnibus invocantibus eum: omnibus qui invocant eum in veritate.

V. Laudem Domini loquetur os meum: et benedicat omnis caro nomen sanctum ejus.[a] Alleluya.

V. Veni, Domini, et noli tardare: relaxa facinora plebis tuæ.

Sequentia.

a. Jubilemus omnes una
b. Deo nostro, qui creavit omnia,
b. Per quem cuncta condita sunt sæcula.
c.[b] Cœloque *d.* plurima luce corusca[b]
e. et diversa sunt sidera
c. Sol mundi *f.* schema, noctium decus luna,
e. cæteraque splendentia,
g. Mare, solum, et alta, plana,
h. ac profunda *i.* flumina.
g. Aeris ampla spatia, quæ
k. discurrunt *h.* aves, venti
m. atque pluvia.
n. Hæc simul cuncta tibi Deo
o. soli Patri *p.* militant.
n. Nunc, et in ævum sine fine
q. per sæcula *o.* laus eorum
m. tua gloria.
r. Qui pro salute nostra pro - *s.*- lem unicam
r. Pati in terram misisti *t.* sine culpa, sed ob nostra delicta.
u. Te, Trinitas, precamur, ut corpora nostra et corda,
x. Regas, et protegas, et dones peccatorum veniam.

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Miserunt Judæi ab Hierosolymis sacerdotes et levitas ad Johannem, ut interrogarent eum. Tu quis es? Et confessus est, et non negavit, et confessus est. Quia non sum ego Christus. Et interrogaverunt eum. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit. Non sum. Propheta es tu? Et respondit. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es, ut responsum demus his, qui miserunt nos? quid dicis de teipso? Ait. Ego vox clamantis in deserto. Dirigite viam Domini, sicut dicit Esaias propheta. Et qui missi fuerant, erant ex Pharisæis. Et interrogaverunt eum et dixerunt ei. Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Helias, neque Propheta? Respondit eis Johannes, dicens. Ego baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis. Ipse est, qui post me venturus est, qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti. Hæc in Bethania facta sunt trans Jordanem, ubi erat Johannes baptizans.

Offertorium.

Confortamini et[d] jam[d] nolite timere: ecce enim Deus noster retribuet judicium: ipse veniet et salvos nos faciet.

V. Tunc aperientur oculi cæcorum: et aures surdorum audient: tunc ascendet claudus quasi cervus, et clara erit lingua mutorum.[e]

Secreta.

Sacrificiis præsentibus, quæsumus, Domine, placatus intende, quibus ad Filii tui nativitatem suscipiendam purificemur. Per eundem.

Præfatio Quotidiana.

Communio.

Ecce virgo concipiet et pariet filium: et vocabitur nomen ejus Emmanuel.[f]

Postcommunio.

Populum tuum, quæsumus, Domine, donorum tuorum largitate prosequere: ut a malis omnibus sacramentorum tuorum virtute protectus: ad ineffabile mysterium celebrandum et mente præparetur et corpore. Per Dominum.

[a] Ps. cxliv. (cxlv. 18, 21.)
[b] ita 98. 8RM. 13. 15. 26. 34. 54. cœlum quod plurima luce coruscat—94. 55P. 57.
[c] cap. i. (v. 19–28.)
[d] deest in 26. 57. Vulg.
[e] Esaiæ cap. xxxv. B. (v. 4–6.)
[f] Esaiæ cap. vii. C. (v. 14.)

Feria quarta.

Lectio Johelis Prophetæ.[a]

Hæc dicit Dominus Deus. Exultate, filiæ Sion, et lætamini in Domino Deo vestro, quia dedit vobis doctorem justitiæ, et descendere faciet ad vos imbrem matutinum et serotinum, sicut in principio. Et implebuntur areæ frumento, et redundabunt torcularia vino et oleo. [b]Et scietis quia ego Dominus Deus vester habitans in Sion in monte sancto meo, et erit Hierusalem sancta, et alieni non transibunt per eam amplius. Et erit in die illa, stillabunt montes dulcedinem, et colles fluent lacte, et per omnes rivos Juda ibunt aquæ, et fons de domo Domini egredietur, et irrigabit torrentem spinarum. Ægyptus in desolationem erit et Idumæa in desertum perditionis, pro eo quod inique egerunt in filios Judæ et effuderunt sanguinem innocentem in terra sua. Et Judæa in æternum habitabitur, et Hierusalem in generatione et generationem. Et mundabo sanguinem eorum, quem non mundaveram, et Dominus commorabitur in Sion, a sæculo et usque in sæculum.

Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Exiit sermo in universam Judæam de Jesu et omnem circa regionem. Et nunciaverunt Johanni discipuli ejus de omnibus his. Et convocavit duos de discipulis suis Johannes, et misit ad Jesum, dicens. Tu es, qui venturus es, an alium expectamus? Cum autem venissent ad eum viri, dixerunt. Johannes Baptista misit nos ad te dicens. Tu es, qui venturus es, an alium expectamus? (In ipsa autem hora curavit multos a languoribus suis, et plagis, et spiritibus malis, et cæcis multis donavit visum.) Et respondens dixit illis. Euntes renunciate Johanni quæ vidistis et audistis, quia cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur, et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Et cum discessissent nuncii Johannis, cœpit dicere de Johanne ad turbas. Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestimentis indutum? Ecce qui in veste pretiosa sunt et in deliciis, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? prophetam? Utique dico vobis, et plusquam prophetam. Hic est, de quo scriptum est. Ecce [d] mitto angelum meum ante faciem tuam qui præparabit viam tuam ante te. Dico enim vobis. Major inter natos mulierum propheta Johanne Baptista nemo est, qui autem minor est in regno cœlorum, major est illo.

Feria sexta.

Lectio Zachariæ Prophetæ.[e]

Hæc dicit Dominus. Lauda et lætare, filia Sion, quia ecce ego venio, et habitabo in medio tui, ait Dominus. Et applicabuntur Gentes multæ ad Dominum in die illa, et erunt mihi in populum, et habitabo in medio tui, et scies quia Dominus exercituum misit me ad te. Et possidebit Dominus Judam partem suam in terra sanctificata, et eliget adhuc Hierusalem. Sileat omnis caro a facie Domini, quia consurrexit de habitaculo sancto suo, dicit Dominus omnipotens.

Secundum Marcum.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis. Videte et cavete a fermento Pharisæorum, et fermento Herodis. Et cogitabant ad alterutrum, dicentes. Quia panes non habemus. Quo agnito, ait illius Jesus. Quid cogitatis, quia panes non habetis? nondum cognoscitis nec intelligitis? adhuc cæcatum habetis cor vestrum? Oculos habentes non videtis? et aures habentes non auditis? Nec recordamini, quando quinque panes fregi in quinque millia, et quot cophinos fragmentorum plenos sustulistis. Dicunt ei, Duodecim.

[a] cap. ii. D. (v. 23, 24.)
[b] cap. iii. F. (v. 17–21.)
[c] cap. vii. C. (v. 17–28.)

[d] ego—26.
[e] cap. ii. D. (v. 10–13.)
[f] cap. viii. B. (v. 15–26.)

Quando et septem panes in quatuor millia hominum; quot sportas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei. Septem. Et dicebat eis. Quomodo nondum intelligitis? Et veniunt Bethsaidam, et adducunt ei cæcum, et rogabant eum ut illum tangeret. Et apprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum, et exspuens in oculos ejus, impositis manibus suis, interrogavit eum si quid videret. Et aspiciens, ait. Video homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos ejus, et cœpit videre, et restitutus est ita ut clare videret omnia. Et misit illum in domum suam, dicens. Vade in domum tuam, et si in vicum introieris, nemini dixeris.

In Vigilia *Nativitatis Domini.*

Ad Missam. Officium.

Hodie scietis quia veniet Dominus et salvabit vos, et mane videbitis gloriam ejus.[a]

Psalmus.

Domini est terra et plenitudo ejus: orbis terrarum et universi qui habitant in eo.[b]

Si hæc vigilia in Dominica evenerit, dicitur cantus super Kyrie, Sanctus *et* Agnus, *sicut in festo simplici novem lectionum, sin autem, dicitur cantus feriæ.*

Oratio.

Deus, qui nos redemptionis nostræ annua expectatione lætificas, præsta, ut Unigenitum tuum quem redemptorem læti suscipimus, venientem quoque judicem securi videamus, Dominum nostrum Jesum Christum, Filium tuum; Qui tecum.

Nulla fiat memoria.

Unus puer acolytus legat lectionem, alba indutus, ad gradum chori; tamen si Dominica fuerit, legatur in pulpito, et semper cum suo titulo.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus Deus. Propter Sion non tacebo, et propter Hierusalem non quiescam, donec egrediatur ut splendor justus ejus, et salvator ejus ut lampas accendatur. Et videbunt Gentes justum tuum, et cuncti reges inclytum tuum, et vocabitur tibi nomen novum, quod os Domini nominavit. Et eris corona gloriæ in manu Domini, et diadema regni in manu Dei tui. Non vocaberis ultra Derelicta, et terra tua non vocabitur amplius Desolata: sed vocaberis Voluntas mea in ea, et terra tua inhabitabitur quia complacuit Domino in te.

Deinde absque intervallo legatur Epistola.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli ad Romanos.[d]

Fratres, Paulus, servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus in Evangelium Dei, quod ante promiserat per Prophetas suos in Scripturis sanctis, de Filio suo, qui factus est ei ex semine David secundum carnem, qui prædestinatus est Filius Dei in virtute secundum Spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum, Jesu Christi Domini nostri. Per quem accepimus gratiam et Apostolatum ad obediendum fidei in omnibus gentibus pro nomine ejus, in quibus estis et vos vocati Jesu Christi Domini nostri.

Gradale.

Hodie scietis quia veniet Dominus et salvabit nos: et mane videbitis gloriam ejus.[e]

℣. Qui regis Israel, intende: qui deducis velut ovem Joseph. Qui sedes super cherubin, appare coram Ephraim, Benjamin et Manasse.[f]

Si hæc Vigilia in Dominica evenerit, missa de Dominica in capitulo dicitur;

[a] (Exod. cap. xvi. 7.)
[b] Ps. xxiii. (xxiv. 1.)
[c] cap. lxii. A. (v. 1–4.)
[d] cap. i. A. (v. 1–6.)
[e] (Ex. xvi. 7.)
[f] Ps. lxxix. (lxxx. 1 2.)

et tunc fiat memoria de sancta Maria et de omnibus sanctis tantum. Missa vero de Vigilia ad authenticum altare sine aliqua memoria, cum hoc Alleluya.

V. Crastina die delebitur iniquitas terræ: et regnabit super nos Salvator mundi,

Sequentia Jubilemus.

Si vero Dominica non fuerit, tunc Alleluya *et Sequentia prætermittantur.*

Secundum Matthæum.[a]

In illo tempore Cum esset desponsata mater Jesu Maria Joseph, antequam convenirent, inventa est in utero habens de Spiritu Sancto. Joseph autem vir ejus, cum esset justus et nollet eam traducere: voluit occulte dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce angelus Domini in somnis apparuit ei, dicens: Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu Sancto est. Pariet autem filium: et vocabis nomen ejus Jesum: ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum.

Offertorium.

Tollite portas, principes, vestras: et elevamini portæ æternales,[b] et introibit rex gloriæ.[b]

V. Domini est terra et plenitudo ejus: orbis terrarum et universi qui habitant in eo.[c]

Iste versus, si Dominica fuerit, eo anno prætermittatur.

Secreta.

Da nobis, quæsumus, omnipotens Deus: ut sicut[d] adoranda Filii tui natalitia prævenimus, sic ejus munera capiamus sempiterna gaudentes. Per eundem.

Præfatio Quotidiana.

Communio.

Revelabitur gloria Domini: et videbit omnis caro salutare Dei nostri.[e]

Postcommunio.

Da nobis, quæsumus, Domine, Unigeniti Filii tui recensita nativitate respirare, cujus cœlesti mysterio pascimur et potamur. Per eundem.

In nocte[1] *nativitatis Domini.*

Post nonam lectionem cantetur hoc Evangelium in pulpito a Diacono.

*Initium sancti Evangelii; secundum Matthæum.**[f]

Liber generationis Jesu Christi filii David, filii Abraham. Abraham genuit Isaac. Isaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam, et fratres ejus. Judas autem genuit Phares et Zaram de Thamar. Phares autem genuit Esrom. Esrom autem genuit Aram. Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem genuit Naason. Naason autem genuit Salmon. Salmon autem genuit Booz de Raab. Booz autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem genuit Jesse. Jesse autem genuit David regem. David autem rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit Uriæ. Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abia autem genuit Asam. Asa autem genuit Josaphat. Josaphat autem genuit Joram. Joram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Joathan. Joathan autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manassem.

* Dum nonum Responsorium canitur procedat Diaconus cum Subdiacono et cum thuribulario et ceroferario et acolyto crucem deferente omnibus in solemni apparatu indutis ad thurificandum altare, accepta benedictione ab executore officii, per medium chori ad cantandum evangelium in pulpito accedat. *Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Initium sancti Evangelii secundum Matthæum. Gloria tibi, Domine.*—Grad.

[a] cap. i. C. (v. 18–21.)
[b] non habet 26.
[c] Ps. xxiii. (xxiv. 7, 1.)
[d] ad—26.
[e] Esaiæ xl. B. (v. 5.)
[f] cap. i. A. (v. 1–16.)

Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Josiam. Josias autem genuit Jechoniam et fratres ejus, in transmigratione Babylonis. Et post transmigrationem Babylonis Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliachim. Eliachim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoch. Sadoch autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.

Finito Evangelio, sacerdos * *incipiat Psalmum* Te Deum: *quo dicto rectores chori incipiant missam.*

Ad Missam *in gallicantu.*

Officium.

Dominus dixit ad me, Filius meus es tu: ego hodie genui te.[a]

Psalmus.

Quare fremuerunt gentes: et populi meditati sunt inania.[b]

Kyrie *cum suis versibus. Sequatur* Gloria in excelsis *more duplicis festi.*

Sciendum quod semper ad missam dicitur Gloria in excelsis, *quoties ad matutinas dicitur* Te Deum: *nisi missa* Salus populi *vel missa de Cruce vel missa dominicalis in aliquo festo trium lectionum vel infra octavas sine regimine chori cantanda fuerit. Quando vero aliqua missa de vigilia vel de festo trium lectionum* † *in capitulo die Dominica dicitur: tunc etiam dicitur cantus super* Kyrie, Gloria in excelsis, *quando dicitur* Sanctus *et* Agnus Dei † *et* Ite missa est *sicut in festo trium lectionum. Similiter fiat quando dicitur missa dominicalis in capitulo die Dominica; tunc etiam dicetur* Credo.

Oratio.

Deus, qui hanc sacratissimam noctem veri luminis fecisti illustratione clarescere: da quæsumus, ut cujus lucis mysteria in terra cognovimus, ejus quoque gaudiis in cœlo perfruamur. Qui tecum.

Duo clerici de secunda forma in capis sericis in pulpito simul cantent lectionem.

Laudes Deo dicam per sæcula, qui me plasmavit in manu dextera, atque redemit cruce purpurea sanguine Nati.

Hic cantetur alternatim

Lectio Esaiæ Prophetæ.

In qua Christi lucida vaticinatur nativitas.

Hæc dicit Dominus.

Pater, Filius, Sanctus Spiritus, in quo sunt omnia condita superna atque ima.

Populus gentium qui ambulabat in tenebris

Quem creasti: quem fraude subdola hostis expulit paradiso: et captivatum secum traxit ad tartara;

Vidit lucem magnam;

Fulserunt et immania nocte media pastoribus lumina.

Habitantibus in regione umbræ mortis: Lux

Sempiterna et redemptio vere nostra,[c]

Orta est eis.

O stupenda nativitas,

Parvulus enim natus est nobis,

Magnus hic erit Jesus Filius Dei.

Et Filius

Patris summi,

Datus est nobis.

[a] Ps. ii. (v. 7.)
[b] eodem (v. 1.)

[c] nova.—Grad. 94. 26.

* *in capa serica.*—Grad.

† *dicitur in capitulo die dominica; tunc dicatur cantus super* Kyrie *et* Gloria in excelsis; *quando* Gloria in excelsis *dicitur, dicitur et* Alleluya *et* Sanctus *et* Agnus.—Grad.

Ab arce summa prædictum sic erat.
Et factus est principatus super humerum ejus,
Ut cœlos regat atque arva.
Et vocabitur nomen ejus,
Messias, Sother, Emmanuel, Sabaoth, Adonai.
Admirabilis,
Radix David,
Consiliarius
Dei Patris,
Deus
Qui creavit omnia,
Fortis,
Barathri claustra perimens teterrima
Pater futuri sæculi,
Rex omnipotens et cuncta regens,
Princeps pacis,
Hic et in ævum.
Multiplicabitur ejus imperium.
In Hierusalem, Judæa, sive Samaria,
Et pacis non erit finis,
Per sæcula sempiterna,
Super solium David, et super regnum ejus sedebit,
Et regni meta sui non erit aliqua.
[a] Et[a] confirmet illud,
In fidei pignore.
Et corroboret in judicio et justitia,
Judex cum venerit judicare sæculum.
A modo
Illi debetur gloria, laus et jubilatio.
Et usque in sempiternum.

Hic cantent simul usque ad finem.

Ab ortu solis usque[b] occiduos, ad fines mundi orbis per climata laus Creatori resonet congrua. Amen dicant omnia.

Ubi non habetur cantus, legatur Lectio Esaiæ Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus Deus, Populus gentium, qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam: habitantibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis. Parvulus enim natus est nobis, et filius datus est nobis, et factus est principatus super humerum ejus: et vocabitur nomen ejus Admirabilis, consiliarius, Deus fortis, pater futuri sæculi, princeps pacis. Multiplicabitur ejus imperium, et pacis non erit finis. Super solium David, et super regnum ejus sedebit: ut confirmet illud, et corroboret in judicio et justitia, amodo et usque in sempiternum.

Sine intervallo legatur Epistola. Ad Titum.[d]

Charissime, Apparuit gratia Dei Salvatoris nostri omnibus hominibus, erudiens nos, ut abnegantes impietatem et sæcularia desideria, sobrie, et juste, et pie vivamus in hoc sæculo. Expectantes beatam spem, et adventum gloriæ magni Dei, et Salvatoris nostri Jesu Christi: qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab[e] omni[e] iniquitate, et mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Hæc loquere, et exhortare, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.

Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te.
V. Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.[f]

Alleluya. *V.* Dominus dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te.[g]

Sequentia.

a. Nato canunt omnia
Domino pie agmina,
a. Syllabatim pneumata
perstringendo organica,
b. Hæc dies sacrata,
in qua nova sunt gaudia
mundo plene edita.[h]
b. Hac nocte præcelsa
intonuit et gloria
in voce angelica.
c. Fulserunt et immania
d. nocte media
e. pastoribus lumina.
c. Dum fovent sua pecora
d. subito diva
e. percipiunt monita.

[a] Ut—26.
[b] ad—94. 26. 57.
[c] cap. ix. A. (v. 2, 6–7.)
[d] cap. ii. D. (v. 11–15.)
[e] non habet 26.
[f] Ps. cix. (cx. 3, 1.)
[g] Ps. ii. (v. 7.)
[h] dedita—95. 26. 57. reddita 55P.

f. Natus alma Virgine
qui extat ante sæcula;
f. Est immensa in cœlo
gloria, pax et in terra.
c. Sic ergo cœli caterva
g. altissime jubilat,
c. Et tanto canore tremat
g. alta poli machina.
h. Sonet et per omnia
hac in die gloria
c. voce clara reddita.
c. Humana concrepent cuncta
g. Deum natum in terra.
c. Confracta sunt imperia
g. hostis crudelissima;
h. Pax in terra reddita,
nunc lætentur omnia
c. Nati per exordia,
i. Solus qui tuetur omnia,
i. Solus qui condidit omnia,
k. Ipse sua pietate solvat
omnia peccata nostra.

Evangelium more duplicis festi: Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Exiit edictum a Cæsare Augusto ut describeretur universus orbis. Hæc descriptio prima facta est a præside Syriæ Cyrino. Et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam civitatem. Ascendit autem et Joseph a Galilæa de civitate Nazareth in Judæam civitatem David, quæ vocatur Bethlehem: eo quod esset de domo et familia David, ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore prægnante. Factum est autem, cum essent ibi, impleti sunt dies ut pareret. Et peperit filium suum primogenitum, et pannis eum involvit, et reclinavit eum in præsepio: quia non erat ei locus in diversorio. Et pastores erant in regione eadem vigilantes, et custodientes vigilias noctis supra gregem suum. Et ecce angelus Domini stetit juxta illos, et claritas Dei circumfulsit illos, et timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus, Nolite timere: ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David. Et hoc vobis signum: Invenietis infantem pannis involutum, et positum in præsepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militiæ cœlestis laudantium Deum, et dicentium, Gloria in altissimis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis.[b]

Credo.

Offertorium.

Lætentur cœli et exultet terra ante faciem Domini: quoniam venit.[c]

Secreta.

Accepta sit tibi, Domine, quæsumus, hodiernæ festivitatis oblatio, ut, tua gratia largiente, per hæc sacrosancta commercia in illius inveniamur forma, in quo tecum est nostra substantia, Jesus Christus Dominus noster. Qui tecum.

Præfatio. Quia per incarnati.

Hæc præfatio dicitur in die Nativitatis Domini ad omnes missas, et quotidie per hebdomadam, et in die Circumcisionis Domini, et in omnibus missis de sancta Maria ab hac die usque ad Purificationem.* Communicantes *vero dicitur tantum usque ad Circumcisionem et in die Circumcisionis.

Communio.

In splendoribus sanctorum ex utero ante luciferum genui te.[d]

Postcommunio.

Da nobis, quæsumus, Domine Deus noster, ut qui Nativitatem Domini nostri Jesu Christi nos frequentare gaudemus: dignis conversationibus ad ejus mereamur pertingere consortium. Qui tecum.

[a] cap. ii. A. (v. 1–14.)
[b] Et legatur in pulpito more duplicis festi —94. 26.
* non habet Grad.
[c] Ps. xcv. (xcvi. 11, 13.)
[d] Ps. cix. (cx. 3.)

Ad Missam *in aurora.*

Officium.

Lux fulgebit hodie super nos; quia natus est nobis Dominus: et vocabitur Admirabilis, Deus, princeps pacis, pater futuri sæculi: cujus regni non erit finis.[a]

Psalmus.

Dominus regnavit, decorem indutus est: indutus est Dominus fortitudinem et præcinxit se.[b]

Ad hanc missam Kyrie, *absque versibus,* Gloria in excelsis, Sanctus *et* Agnus, *sicut in festo simplici novem lectionum dicuntur.*

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui nova incarnati Verbi tui luce perfundimur: hoc in nostro resplendeat opere quod per fidem fulget in mente. Per eundem.

Memoria de sancta Anastasia cum hac Oratione.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui beatæ Anastasiæ martyris tuæ solemnia colimus, ejus apud te patrocinia sentiamus. Per Dominum.

Ad hanc missam non dicuntur plures Orationes vel pauciores. Sequens Lectio legatur in pulpito ab uno clerico de secunda forma.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus, Spiritus Domini super me, eo quod unxerit me: ad annunciandum mansuetis misit me, ut mederer contritis corde, et prædicarem captivis indulgentiam, et clausis apertionem: ut prædicarem annum placabilem Domino, et diem ultionis Deo nostro: ut consolarer omnes lugentes: et ponerem [d] consolationem[d] lugentibus Sion: et darem eis coronam pro cinere, oleum gaudii pro luctu, pallium laudis pro spiritu mœroris: et vocabuntur in ea fortes justitiæ, plantatio Domini ad glorificandum. [e] Ecce Dominus auditum fecit in extremis terræ. Dicite filiæ Sion: Ecce Salvator tuus venit: et ecce merces ejus cum eo, et opus illius coram illo. Et vocabunt eos Populus sanctus, redempti a Domino.*

Sine intervallo. Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli: ad Titum.[f]

Carissime, Apparuit benignitas et humanitas Salvatoris nostri Dei: non ex operibus justitiæ, quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus Sancti: quem effudit in nos abunde per Jesum Christum Salvatorem nostrum: ut justificati gratia ipsius, heredes simus secundum spem vitæ æternæ in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.

Benedictus qui venit in nomine Domini: Deus Dominus et illuxit nobis.
V. A Domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris.[g]

Alleluya. *V.* Dominus regnavit, decorem induit: induit Dominus fortitudinem et præcinxit se virtute.[h]

Sequentia.

a. Sonent Regi nato nova cantica,
b. Cujus Pater fecit omnia,
mater est virgo *c.* sacratissima.
b. Generans hic nescit fœminam,
illa est sine *c.* viro gravida.
b. Verbum corde Patris
genitum ante sæcula,
b. Alvus matris gessit
corporatum per tempora.
d. O mira genitura,
O stupenda nativitas!
d. O proles gloriosa,
humanata Divinitas!

[a] Esaiæ cap. ix. (v. 6, 7.)
[b] Ps. xcii. (xciii. 1.)
[c] cap. lxi A. (v. 1-3.)
[d] fortitudinem.—98. 4L. deest V.

* *Et legatur in pulpito ab uno solo clerico de secunda forma in superpellicio.*

[e] cap. lxii. B. (v. 11, 12.)
[f] cap. iii. (v. 4-7.)
[g] Ps. cxvii. (cxviii. 26, 27, 23.)
[h] Ps. xcii. (xciii. 1.)

Sequatur Epistola.—Grad.

e. Sic te nasciturum, Fili Dei,
vates, docti tuo Spiritu, dixerant;
e. Sic te oriente laudes tibi cantant,
pacem terris angeli nunciant.
f. Elementa vultus exhilarant;
f. Omnes sancti gaudentes jubilant;
g. Salve clamando, nosque salva,
g. Deitas, in personis trina
h. Simplex usia.

Evangelium in pulpito more dominicali legatur. Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Pastores loquebantur ad invicem. Transeamus usque Bethlehem, et videamus hoc verbum, quod factum est, quod fecit Dominus et ostendit nobis. Et venerunt festinantes: et invenerunt Mariam, et Joseph, et infantem positum in præsepio. Videntes autem cognoverunt de verbo, quod dictum erat illis de puero hoc. Et omnes, qui audierunt, mirati sunt: et de his, quæ dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem conservabat omnia verba hæc, conferens in corde suo. Et reversi sunt pastores glorificantes et laudantes Deum in omnibus, quæ audierant et viderant, sicut dictum est ad illos.

Credo.

Offertorium.

Deus enim firmavit orbem terræ qui non commovebitur: parata sedes tua, Deus, ex tunc; a sæculo tu es.[b]

Secreta.

Munera nostra, quæsumus, Domine, nativitatis hodiernæ mysteriis apta proveniant: ut sicut Homo genitus idem refulsit Deus: sic nobis hæc terrena substantia conferat quod divinum est. Per eundem.

Alia Secreta.

Accipe, quæsumus, Domine, munera dignanter oblata: et beatæ Anastasiæ suffragantibus meritis ad nostræ salutis auxilium provenire [c] concede. Per.

Præfatio et Communicantes *ut supra.*

Communio.

Exulta,[d] filia Sion, lauda[d] filia Hierusalem: ecce rex tuus venit sanctus et salvator mundi.

Postcommunio.

Hujus nos, Domine, quæsumus, sacramenti semper [e] natalis [e] novitas instauret: cujus nativitas singularis humanam repulit vetustatem. Per eundem.

Alia Postcommunio.

Satiasti, Domine, familiam tuam muneribus sacris; ejus quæsumus, semper interventione nos refove, cujus solemnia celebramus. Per Dominum.

In die *Nativitatis Domini ad tertiam Missam.*

Officium.

Puer natus est nobis et Filius datus est nobis: cujus imperium super humerum ejus, et vocabitur nomen ejus magni consilii angelus.[f]

Psalmus.

Cantate Domino canticum novum: quia mirabilia fecit.[g]

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut nos Unigeniti tui nova per carnem nativitas liberet: quos sub peccati jugo vetusta servitus tenet. Per eundem. Qui tecum.

Sequens lectio legatur in pulpito ab aliquo de superiori gradu in superpellicio: Lectio Esaiæ Prophetæ.[h]

Hæc dicit Dominus; Propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa: quia ego ipse qui loquebar, ecce adsum. Quam pulchri super montes pedes annunciantis et prædi-

[a] cap. ii. C. (v. 15–20.)
[b] Ps. xcii. (xciii. 1, 2.)
[c] provenire—13. 15. 26. 57. pervenire—94. 98. 4L. 8RM.
[d] sic 94. 98. 4L. 13. 15. 57. non habent 8RM. 26.
[e] deest in 34. 54. 55P. habent 26. &c.
[f] Esaiæ cap. ix. B. (v. 6.)
[g] Ps. xcvii. (xcviii. 1.)
[h] cap. lii. B. (v. 6–10.)

cantis pacem: annunciantis bonum, prædicantis salutem, dicentis Sion, Regnabit Deus tuus! Vox speculatorum tuorum: levaverunt vocem, simul laudabunt: quia oculo ad oculum videbunt cum converterit Dominus Sion. Gaudete et laudate simul, deserta Hierusalem: quia consolatus est Dominus populum suum, redemit Hierusalem. Paravit Dominus brachium sanctum suum in oculis omnium Gentium: et videbunt omnes fines terræ salutare Dei nostri.*

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli: ad Hebræos.[a]

Fratres, Multifarie[b] multisque modis olim Deus loquens patribus in prophetis, novissime diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit hæredem universorum, per quem fecit et sæcula: qui cum sit splendor gloriæ, et figura substantiæ ejus, portansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram majestatis in excelsis: tanto melior angelis effectus, quanto differentius præ illis nomen hæreditavit. Cui enim dixit aliquando angelorum. Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum, Ego ero illi in patrem, et ipse erit mihi in filium? Et[c] cum iterum[c] introducit primogenitum in orbem terræ, dicit, Et adorent eum omnes Angeli Dei. Et ad Angelos quidem dicit, Qui facit Angelos suos spiritus, et ministros suos flammam ignis. Ad Filium autem, Thronus tuus, Deus, in sæculum sæculi: virga æquitatis, virga regni tui. Dilexisti justitiam, et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo exultationis præ participibus tuis. Et, Tu in principio, Domine, terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt cœli. Ipsi peribunt, tu autem permanebis, et omnes ut vestimentum veterascent: et velut amictum mutabis eos, et mutabuntur: tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient.

Gradale.

Viderunt omnes fines terræ: salutare Dei nostri: jubilate Deo omnis terra.

V. Notum fecit Dominus salutare suum: ante conspectum gentium revelavit justitiam suam.[d]

Alleluya. *V.* Dies sanctificatus illuxit nobis: venite, gentes, et adorate Dominum, quia hodie descendit lux magna super terram.

Sequentia.

a. Cœleste organum hodie sonuit
in terra.

b. Ad partum virginis superum
cecinit caterva.

c. Quid facis, humana turba,
cur non gaudes cum supera?

c. Vigilat pastorum cura,
vox auditur angelica,

d. [e] Cantabant [e] inclyta carmina,
plena pace et gloria.

d. [f] Ad Christum [f] referunt propria,
nobis canunt ex gratia.

e. Nec cunctorum sunt hæc dona;
sed mens quorum erit bona.

e. Nec sunt absolute data,
sed decenter sunt prolata.

f. Affectus deserant vitia,
et sic nobis pax est illa,
quia bonis est promissa.

f. Junguntur superis terrea,
ob hoc quidem laus est juncta,
sed decenter fit divisa.

g. Gaude homo cum perpendis
talia,

g. Gaude caro facta Verbi socia.

[g] *Iste versus ter dicatur.*[g]

h. Nunciant ejus ortum sidera
lucis per indicia.

h. Ineunt duces gregum lumina
Bethlehem usque prævia.

i. Invenitur Rex cœlorum
inter animalia.

i. Arcto jacet in præsepe
Rex qui cingit omnia.

[a] cap. i. A. (v. 1–12.)
[b] multifariam—98. Vulg.
[c] ita 26. &c. iterum cum—34. 54. 55P.
[d] Ps. xcvii. (xcviii. 3, 4, 2.)
[e] cantant—55P. cantent—34. 54. cantabant—26. &c.
[f] ita 26. &c. Christo—34. 54. 55P.
[g] non habent 92. 94. 97. 98.

* *Qua lecta, absque intervallo incipiatur Epistola.*—Grad.

k. Stella maris, quem tu paris,
colit hunc Ecclesia.
k. Ipsi nostra per te pia
placeant servitia.
l. Resonent cuncta redempta.

Initium sancti Evangelii: secundum Johannem.[a]

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil. Quod factum est in ipso vita erat, et vita erat lux hominum. Et lux in tenebris lucet, et tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Johannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine: ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine ejus: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis: et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti a Patre, plenum gratiæ et veritatis.

Offertorium.

Tui sunt cœli et tua est terra: orbem terrarum et plenitudinem ejus tu fundasti; justitia et judicium præparatio sedis tuæ.[b]

Secreta.

Oblata, Domine, munera nova Unigeniti tui Nativitate sanctifica; nosque a peccatorum nostrorum maculis [c] clementer [c] emunda. Per eundem.

Communio.

Viderunt omnes fines terræ salutare Dei nostri.[d]

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut natus hodie Salvator mundi, sicut divinæ nobis generationis est auctor, ita et immortalitatis sit ipse largitor. Qui tecum.

In die *sancti Stephani Protomartyris.*

Ad Missam. Officium.

Etenim sederunt principes et adversum me loquebantur, et iniqui persecuti sunt me. Adjuva me, Domine Deus meus, quia servus tuus exercebatur in tuis justificationibus.[e]

Psalmus.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.[f]

Oratio.

Da nobis, quæsumus, Domine, imitari quod colimus, ut discamus et inimicos diligere: quia ejus natalitia celebramus, qui novit etiam pro persecutoribus exorare Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Memoria de Nativitate tantum.

Lectio Actuum Apostolorum.[g]

In diebus illis, Stephanus plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo. Surrexerunt autem quidam de synagoga, quæ appellabatur Libertinorum, et Cyrenensium, et Alexandrinorum, et eorum qui erant a Cilicia et Asia, disputantes cum Stephano: et non poterantr esistere sapientiæ et Spiritui qui loquebatur. [h] Audientes autem hæc dissecabantur cordibus suis, et

[a] cap. i. A. (v. 1–14.)
[b] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 11, 14.)
[c] non habet 98.
[d] Ps. xcvii. (xcviii. 3.)
[e] Ps. cxviii. (cxix. 23, 161? 23.)
[f] (ibid. v. 1.)
[g] cap. vi. B. (v. 8–10.)
[h] cap. vii. E. (v. 54–60.)

stridebant dentibus in eum. Cum autem esset Stephanus plenus Spiritu Sancto, intendens in cœlum, vidit gloriam Dei, et Jesum stantem a dextris Dei, et ait; Ecce video cœlos apertos, et Filium hominis stantem a dextris virtutis Dei. Exclamantes autem voce magna continuerunt aures suas, et impetum fecerunt unanimiter in eum. Et ejicientes eum extra civitatem, lapidabant: et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis, qui vocabatur Saulus. Et lapidabant Stephanum invocantem, et dicentem, Domine Jesu, suscipe spiritum meum. Positis autem genibus, clamavit voce magna, dicens, Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset, obdormivit in Domino.

Gradale.

Sederunt principes et adversum me loquebantur: et iniqui persecuti sunt me.[a]

V. Adjuva me, Domine Deus meus: salvum me fac propter misericordiam tuam.[b] Alleluya.

V. Video cœlos apertos: et Jesum stantem a dextris virtutis Dei.[c]

Sequentia.

a. Magnus Deus in universa terra.
b. Magna sunt ejus ubique omnia in cœlo, *c.* atque in ter- *d.*-ra opera.
b. Qui est Rex regum Dominus omnium, a Patre *c.* genitus an- *d.*-te sæcula.
e. Cujus charitas vera cœlo sublevat Stepha - *d.*- num de terra;
c. Atque perenni vita ornat candida digni -*d.*- ter corona.
f. Plenus etenim Stephanus De - *e.*- itate at -*d.*-que gratia,
f. Magna dabat prodigia do- *c.*- cens verissi- *d.*- ma dogmata.
g. Cum autem prædicaret *h.* jam præsentia
g. Nostræ redemptionis *h.* nova gaudia;
i. Intento in superna, cœli *h.* patet janua,
i. Dixitque circumstanti plebi *h.* voce publica,
k. Sacra *h.* plenus gratia.
l. Ecce [d] Dei [d] video admirabi- *d.*- lem gloriam
k. Clari- *h.*-tate fulgida,
l. Atque Jesum stantem in virtutis De- *d.*- i dextera.
m. Cum hoc audisset impia *h.* gens Judaica,
k. Dans fre- *h.*- mitum concita,
n. Quassat lapidibus Stephani membra;
m. Sed stat fortiter patiens *h.* martyr et orat,
o. Ne his, Christe, *h.* noxam statuas,
p. Sed jam accipe animam meam.
q. Et cum [e] hoc [e] dixisset, in Domino *r.* obdormivit pace æterna.
q. Tu et nobis martyr, O Stephane *s.* sempiterna impetra gaudia.

Iste ultimus versus dicitur trina vice in hoc festo, et in Inventione ejusdem.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum et principibus sacerdotum. Ecce ego mitto ad vos prophetas, et sapientes, et scribas; et ex illis occidetis, et crucifigetis, et ex eis flagellabitis in synagogis vestris, et persequemini de civitate in civitatem: ut veniat super vos omnis sanguis justus, qui effusus est super terram, a sanguine Abel justi usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem occidistis inter templum et altare. Amen dico vobis, venient hæc omnia super generationem istam. Hierusalem, Hierusalem, quæ occidis prophetas, et lapidas eos, qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, et noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis; non me videbitis

[a] Ps. cxviii. (cxix. 23, 161.)
[b] Ps. cviii. (cix. 26.)
[c] Act. vii. G. (v. 56.)
[d] Dei—94. 98. 4PV. 13. non habent 4L. 8RM. 26. 57.
[e] sic 94. 98. 4L. 13. 15. 57. Grad. Et cum—8RM. 26. Hæc cum—34. 54. 55P.
[f] cap. xxiii. D. (v. 34–39.)

amodo, donec dicatis, Benedictus, qui venit in nomine Domini.

Credo.

Offertorium.

Elegerunt Apostoli Stephanum Levitam; plenum fide et Spiritu Sancto: quem lapidaverunt Judæi orantem et dicentem, Domine Jesu, accipe spiritum meum.[a] Alleluya.

Secreta.

Suscipe, Domine, quæsumus, munera pro sancti commemoratione martyris tui Stephani, ut sicut illum passio fecit gloriosum, ita nos devotio reddat innocuos. Per Dominum.

Communio.

Video cœlos apertos, et Jesum stantem a dextris virtutis Dei. Domine Jesu, accipe spiritum meum: et ne statuas illis hoc peccatum, quia nesciunt quid faciunt.[b]

Postcommunio.

Auxilientur nobis, Domine, sumpta mysteria, et intercedente beato Stephano protomartyre tuo, sempiterna protectione confirment. Per Dominum.

In die sancti *Johannis Evangelistæ.*

Ad Missam. Officium.

In medio ecclesiæ aperuit os ejus: et implevit eum Dominus spiritu sapientiæ et intellectus: stola gloriæ induit eum.[c]

In tempore Paschali additur Alleluya. Alleluya.

Ps. Jocunditatem et exultationem: thesaurizavit super eum.[d]

Oratio.

Ecclesiam tuam, quæsumus, Domine, benignus illustra, ut beati Johannis Apostoli tui et Evangelistæ illuminata doctrinis, ad dona perveniat sempiterna. Per Dominum.

Memoria de Nativitate et de sancto Stephano tantum.

Lectio libri Sapientiæ.[e]

Qui timet Deum faciet bona, et qui continens est justitiæ apprehendet illam, et obviabit illi quasi mater honorificata. Cibabit illum pane vitæ et intellectus, et aqua sapientiæ salutaris potabit illum. Et firmabitur in illo, et non flectetur; et continebit illum, et non confundetur, et exaltabit illum apud proximos suos. In medio ecclesiæ aperiet os ejus; et implebit eum Dominus spiritu sapientiæ et intellectus, et stola gloriæ induet eum. Jocunditatem et exultationem thesaurizabit super eum; et in nomine æterno hæreditabit illum Dominus Deus noster.

Gradale.

Exiit sermo inter fratres, quod discipulus ille non moritur.

V. Sed sic eum volo manere donec veniam: tu me sequere.

Alleluya. *V.* Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his, et scimus quia verum est testimonium ejus.[f]

Sequentia.

a. Johannes, Jesu Christo multum dilecte virgo,

b. Tu, *c.* ejus amo- *d.*-re, carnalem

b. In *c.* nave paren- *d.*-tem liquisti.

e. Tu lene conjugis pectus respu- *c.*- isti, Messi- *d.*- am secutus.

e. Ut ejus pectoris sacra meru- *c.*- isses fluen- *d.*- ta potare.

f. Tuque *g.* in terra positus, gloriam conspexisti Filii Dei,

f. Quæ so- *g.*- lum sanctis in vita creditur contuenda esse perenni.

h. Te Christus in cruce triumphans matri suæ dedit custodem,

h. Ut virgo virginem servares atque curam suppeditares.

i. Tute carcere flagrisque fractus

[a] Act. cap. vi. B. (v. 5 et cap. vii. v. 59.)

[b] Act. cap. vii. G. (v. 56, 59, 60. et cap. xxiii. Lucæ v. 34.)

[c] Ecclus cap. xv. B. (v. 5.)

[d] eodem (v. 6.)

[e] Ecclus cap. xv. A. (v. 1-6.)

[f] Johan. cap. xxi. G. (v. 23, 24.)

testimonio pro Christi *d.* es gavisus.
i. Idem mortuos suscitas, inque Jesu nomine venenum *d* forte vincis.
k. Ti-*g*-bi summus tacitum cæteris Verbum suum Pater revelat.
k. Tu *g.* nos omnes precibus sedulis apud Deum semper commenda,
l. Johannes Jesu chare.

Iste ultimus versus ter dicatur in hoc festo tantum.

Evangelium: secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus Petro, Sequere me. Conversus Petrus vidit illum discipulum, quem diligebat Jesus, sequentem, qui et recubuit in cœna super pectus ejus, et dixit: Domine, quis est, qui tradet te? Hunc ergo cum vidisset Petrus, dixit Jesu: Domine, hic autem quid? Dicit ei Jesus, Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere. [b] Exiit [b] ergo sermo iste inter fratres, quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus, quia non moritur: sed, Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? Hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his, et scripsit hæc: et scimus, quia verum est testimonium ejus.

Credo.

Offertorium.

Justus ut palma florebit; sicut cedrus quæ in Libano est, multiplicabitur.[c]

In tempore paschali, Alleluya.

Secreta.

Suscipe munera, quæsumus, Domine,[d] quæ in ejus tibi solemnitate deferimus, cujus nos confidimus patrocinio liberari. Per Dominum.

Communio.

Exiit sermo inter fratres quod discipulus ille non moritur. Et non dixit Jesus, non moritur, sed Sic eum volo manere donec veniam.[e]

In tempore paschali, Alleluya.

Postcommunio.

Refecti cibo potuque cœlesti, Deus noster, te supplices exoramus; ut in cujus hæc commemoratione percepimus, ejus muniamur et precibus. Per Dominum.

In die *Sanctorum Innocentium Martyrum.*

Ad Missam. Officium.

Ex ore infantium, Deus, et lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos.[f]

Psalmus.

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra.[g]

Oratio.

Deus, cujus hodierna die præconium Innocentes martyres non loquendo sed moriendo confessi sunt; omnia in nobis vitiorum mala mortifica; ut fidem tuam quam lingua nostra loquitur, etiam moribus vita fateatur. Qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat per.

Memoria de Nativitate, de sancto Stephano, et de sancto Johanne tantum.

Lectio libri Apocalypsis beati Johannis Apostoli.[h]

In diebus illis, Vidi supra montem Sion Agnum stantem, et cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentes nomen ejus et nomen Patris ejus scriptum in frontibus suis. Et audivi vocem de cœlo, tanquam vocem aquarum multarum, et tanquam vocem tonitrui magni: et vocem, quam audivi, sicut citharœdorum citharizantium in citharis suis. Et cantabant quasi canticum novum ante sedem Dei, et ante quatuor animalia et

[a] Johan. cap. xxi. F. (v. 19–24.)
[b] exivit—98. Vulg.
[c] Ps. xci. (xcii. 12.)
[d] dignanter oblata—94. 26. 57.
[e] Johan. cap. xxi. G. (v. 23.)
[f] Ps. viii. (v. 2.)
[g] eodem. (v. 1.)
[h] cap. xiv. A. (v. 1–5.)

seniores: et nemo poterat dicere canticum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, qui empti sunt de terra. Hi sunt, qui cum mulieribus non sunt coinquinati; virgines enim sunt. Hi sequuntur Agnum quocumque ierit. Hi empti sunt ex omnibus primitiæ Deo et Agno. Et in ore ipsorum non est inventum mendacium: sine macula[a] enim[a] sunt ante thronum Dei.

• *Gradale.*

Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium.

V. Laqueus contritus est; et nos liberati sumus Adjutorium nostrum in nomine Domini qui fecit cœlum et terram.

Alleluya. *V.* Te martyrum candidatus laudat exercitus, Domine.

Sequentia.

a. Celsa pueri concre- *b.*- pent melodia,

c. [b]Eia[b] innocentum canen- *b.*- tes tripudia,

c. Quos infans Christus hodie *b.* vexit ad astra.

d. Hos trucidavit fren- *b.*- dens insania

e. Herodianæ fraudis ob *b.* nulla crimina,

f. In Bethleem[c] ipsius cuncta et *b.* per[c] confinia,

f. A bimatu et infra juxta nas- *b.*- cendi tempora.

g. Herodes rex Christi nati verens infe- *b.*- lix imperia,

g. Infremit totus, et erigit arma su- *b.*- perba dextera,

h. Quærit lucis et cœli Regem cum *b.* mente turbida,

h. Ut extinguat qui vitam præstat per *b.* sua jacula.

i. Dum non valent intueri lucem splendidam nebulosa quæ- *b.*- rentis pectora,

i. Ira fervet, fraudes auget Herodes sævus, ut perdat pi- *b.*- orum agmina.

k. Castra militum dux iniquus aggregat; ferrum figit in *b.* membra tenera;

k. Inter ubera lac effundit, antequam sanguinis fie- *b.*- rent coagula.

l. Hostis naturæ natos eviscerat *bb.* atque jugulat.

l. Ante prosternit quam ætas parvula *bb.* sumat robora.

m. Quam beata sunt Innocentium ab Herode cæ- *bb.*- sa corpuscula.

m. Quam felices existunt matres, quæ fuderunt ta- *bb.*- lia pignora.

n. O dulces Innocentium acies! O pia lactentium pro Chris- *bb.*- to certamina!

n. [d]Parvulorum[d] trucidantur millia, membris ex teneris manant *bb.* lactis flumina.

o. Cives angelici veniunt [e]in[e] obvi- *p.*- am,

o. Mira victoria vitæ captat præmi- *q.*- a turba *b.* candidissima.

o. Te, Christe, petimus mente devotissi- *p.*- ma,

o. Nostra qui venisti reformare sæcu- *q.*- la, Inno- *b.*- centium gloria

r. Perfrui nos concedas per æterna.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore Angelus Domini apparuit in somnis Joseph, dicens: Surge, et accipe Puerum et matrem ejus, et fuge in Ægyptum, et esto ibi usque dum dicam tibi. Futurum est enim ut Herodes quærat Puerum ad perdendum eum. Qui consurgens accepit Puerum et matrem ejus nocte, et secessit in Ægyptum: et erat ibi usque ad obitum Herodis: ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem: ex Ægypto vocavi filium meum. Tunc Herodes videns quoniam illusus esset a Magis, iratus est valde, et mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem et in omnibus finibus ejus, a bimatu et infra, secundum tempus, quod exquisierat a Magis. Tunc adimpletum est quod dictum est per Hieremiam

[a] non habent 26. 57.
[b] pia--94. 98. 4L. 13.
[c] sic 26 &c et per ipsius cuncta—34. 54. 55P.

[d] sic 55P. 57 parvorum—26. 34. 54. &c.
[e] sic 26 &c. non habent 34. 54. 55P. 57.
[f] cap. ii. D. (v. 13–18.)

prophetam dicentem : Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus multus: Rachel plorans filios suos, et noluit consolari, quia non sunt.

Credo.

Offertorium.

Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est et nos liberati sumus.[a]

Secreta.

Adesto, Domine, muneribus Innocentium festivitate sacrandis, et præsta; ut eorum sinceritatem possimus imitari, quorum tibi dicatam veneramur infantiam. Per Dominum.

Communio.

Vox in Rama audita est ploratus et ululatus, Rachel plorans filios suos et noluit consolari quia non sunt.[b]

Postcommunio.

Votiva, Domine, dona percepimus, quæ sanctorum [c] Innocentium [c] nobis precibus et præsentis vitæ, quæsumus, pariter et æternæ tribue conferre subsidium. Per.

[a] Ps. cxxiii. (cxxiv. 7.)
[b] Matth. cap. ii. C. (v. 18.)
[c] non habent 94. 26.

In die *sancti Thomæ Martyris.*

Ad Missam. Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Thomæ martyris: de cujus passione gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Psalmus.

Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam.[d]

Oratio.

Deus, pro cujus Ecclesia gloriosus pontifex Thomas [e] gladiis impiorum occubuit; præsta quæsumus ut omnes qui ejus implorant auxilium, petitionis suæ salutarem consequantur effectum. Per.

Memoria de Nativitate, de sancto Stephano, de sancto Johanne et de Innocentibus tantum.

Epistola Omnis Pontifex, *in Communi unius Episcopi et Martyris. Gradale.* Posuisti, Domine. Alleluya. *V.* Gloria et honore coronasti.

Sequentia.

a. Solemne canticum hodie
resonet in terra.
b. Ad palmam martyris exultet
superum caterva.
c. Quid facis, turba jocunda?
Gratulare cum supera.
c. Jubilet mens lætabunda,
psallat Christo vox libera.
d. [f] Colat et [f] festa dominica
devota Cantuaria.
d. Intonat jussa tyrannica
turbulenta militia.
e. Diræ leges et mandata
insolerter sunt prolata.
e. Loca Christo consecrata
profanavit vis armata.
f. Sed Christi sic in vestigio
stabant Thomæ pedes recti,
ut nequirent inde flecti
f. In sui Regis obsequio
arbitratus lucrum mori,
caput offert percussori.

Iste sequens versus ter dicatur.

g. Gaude, Thoma, de cujus victoria
g. Ortus Christi cumulantur gaudia.
h. Martyris declaratur gloria
crebra per indicia;
h. Curantur per ejus suffragia
languidorum millia.
i. Trucidatur flos pastorum
inter sanctuaria.
i. Nec diei nec locorum
obstat reverentia.
k. Stella maris, quæ lætaris
te lactasse Filium,
k. Hunc precamur assequamur
ut Thomæ consortium
l. Ejus prece gloriosa.

[d] (Ps. lxiii. sive lxiv. 2.)
[e] hodierna die—98.
[f] colebat—98. 4L.

Evangelium Homo quidam nobilis *in Communi unius Episcopi et Martyris.* Credo. *Offertorium.* Posuisti, Domine.

Secreta.

Salutaris hostiæ munus sacrandum, quæsumus, Domine, beatus Thomas Pontifex et Martyr nobis ad salutem fore deposcat: ut et conversationis ejus experiamur insignia, et intercessionis ejus percipiamus suffragia. Per Dominum.

Communio. Magna est.

Postcommunio.

Adjuvet nos omnipotens et misericors Deus per hæc sancta quæ sumpsimus beati Martyris tui atque Pontificis Thomæ intercessio veneranda, qui pro tui nominis honore glorioso meruit coronari [a] martyrio.[a] Per Dominum.

Sexta die *a Nativitatis Domini, sive Dominica fuerit sive non.*

Ad Missam. Officium.

Dum medium silentium tenerent omnia, et nox in suo cursu medium iter haberet, omnipotens sermo tuus, Domine,[b] de cœlis[b] a regalibus sedibus venit.[c]

Psalmus.

Dominus regnavit, decorem indutus est: indutus est Dominus fortitudinem et præcinxit se.[d]

Repetatur Officium. Deinde dicatur Gloria Patri *et* Sicut erat. *Tertio repetatur Officium.*

Kyrie eleison, Gloria in excelsis, Sanctus, *et* Agnus, *sicut in festo simplici novem lectionum, dicuntur hac die, sive dominica fuerit sive non.*

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, dirige actus nostros in beneplacito tuo, ut in nomine dilecti Filii tui mereamur bonis operibus abundare. Qui tecum.

Memoria [e]*de Nativitate,*[e] *de sancto Stephano, de sancto Johanne, de Innocentibus, et de sancto Thoma tantum.*

Ad Galatas.[f]

Fratres, Quanto tempore hæres parvulus est, nihil differt a servo, cum sit dominus omnium: sed sub tutoribus et actoribus est usque ad præfinitum tempus a patre: ita et nos cum essemus parvuli, sub elementis mundi hujus eramus servientes. At ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filii Dei, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra clamantem, Abba, Pater. Itaque jam non est servus, sed filius. Quod si filius: et hæres per Deum.

Gradale.

Speciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis.

V. Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi: lingua mea calamus scribæ velociter scribentis.[g]

Alleluya. *V.* Dominus regnavit, decorem induit: induit Dominus fortitudinem et præcinxit se virtute.[h]

Hac die semper, sive dominica fuerit sive non, dicatur ista Sequentia.

a. Christi hodierna *b.* celebremus *c.* natalitia,

d. Cœlica reso- *b.*- nent clare ca- *c.*- menas agmina.

d. Nunc regis cele- *b.*- brando gratu- *c.*- lanter nuptias.

e. [i]Lux[i] nova jam terras illus-*b.*- trat, veteres *c.* pellens tenebras,

f. Reserat superna gratia diu clau- *c.*- sa palatia.

[a] non habet 26.
[b] non habent 26. 57.
[c] Sap. cap. xviii. C. (v. 14, 15.)
[d] Ps. xcii. (xciii. 1.)
[e] non habent 94. 26.
[f] cap. iv. A. (v. 1–7.)
[g] Ps. xliv. (xlv. 3. 2.)
[h] Ps. xcii. (xciii. 1.)
[i] lex—98. 8. 26. 57.

f. Felix mater, et sola intacta virgo *c.* et puerpera.
e. Jam nato stas gravida, cum *b.* viri sis cu- *c.*- bilis nescia.
g. Omnis caterva nostra te *cc.* rogat, Domina,
g. Solvas quo nostra cuncta pec- *h.*- caminum vincula, virgo[a] sempi- *cc.*- terne[a] beata.
g. Digna fuisti sola tol- *cc.*- lentem crimina
g. Intra[b] uteri claustra por- *h.*- tare, qui gubernat omnia su- *cc.*- pera infera.
i. Hunc sua laudant facta gaudentes bona qua vivunt su- *cc.*- per essentia.
i. Nos humillima turba damus debita poscentes e- *cc.*- jus clementiam.
k. Ut nostra præstans tempora nunc quieta, det [c]placita[c] frui vita, utilia[d] donando[d] fa- *cc.*- mulis munera;
k. Ac inter nos discrimina sæva solvens, post funera derelicta, sedem ducat mortis ac ma- *cc.*- lorum ignaram,
l. Ubi ad dexteram Patris almam sedet, conregnans coæter- *cc.*- nus per omnia,
l. Potenter cuncta disponendo cum eo sæcla presenti- *cc.*- a et futura,
m. Beata justis donans om- *cd.*- nibus præmia
m. Præclara qua lux vere mi- *n.*- cat; quæ est salus æterna et nostra gloria.

Secundum Lucam.[e]

In illo tempore, Erant Joseph et Maria mater Jesu mirantes super his quæ dicebantur de illo. Et benedixit illis Simeon, et dixit ad Mariam matrem ejus: Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectionem multorum in Israel: et in signum, cui contradicetur: et tuam ipsius animam pertransibit gladius, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes. Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat in diebus multis, et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua. Et hæc vidua erat usque ad annos octoginta quatuor: quæ non discedebat de templo, jejuniis, et obsecrationibus serviens nocte ac die. Et hæc ipsa hora superveniens confitebatur Domino: et loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel. Et ut perfecerunt omnia secundum legem Domini, reversi sunt in Galilæam in civitatem suam Nazareth. Puer autem crescebat, et confortabatur, plenus sapientia: et gratia Dei erat in illo.

Credo.

Offertorium.

Deus enim firmavit orbem terræ qui non commovebitur: parata sedes tua, Deus, ex tunc: a sæculo tu es.[f]

Secreta.

Accepta, Domine, quæsumus, sacrificium plebis tuæ: quam Jesu Christi Filii tui[g] Domini[g] nostri jubeas esse consortem, qui[h] humanitatis[h] nostræ dignatus est fieri particeps. Qui tecum.

Communio.

Tolle Puerum et matrem ejus, et vade in terram Juda; defuncti sunt enim qui quærebant animam pueri.[i]

Postcommunio.

Sumpto sacrificio, quæsumus, Domine, tua generaliter exultet Ecclesia: quo infirmitates ejus sunt assumptæ, ut divinæ particeps fieret ipsa substantiæ. Per.

[a] sic 26 &c. sempiterna—55P. 57.
[b] tui 98. 4L.
[c] placida.—Grad.
[d] sic 26 &c. dando—55P. 57.
[e] cap. ii. E. (v. 33–40.)

[f] Ps. xcii. (xciii. 1, 2.)
[g] Dei—94. 98.
[h] humilitatis—8RM. 13.
[i] Matt. cap. ii. D. (v. 20.)

In die *sancti Silvestri.*

Officium. Sacerdotes tui induantur.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut beati Silvestri confessoris tui atque pontificis veneranda solemnitas, et devotionem nobis augeat et salutem. Per.

Memoria de Nativitate, de sancto Stephano, de sancto Johanne, de Innotibus, et de sancto Thoma.

Epistola, Ecce sacerdos, *in Communi unius Confessoris. Gradale,* Ecce sacerdos. Alleluya. *V.* Inveni. *Sequentia de Communi. Evangelium,* Homo quidam peregre, *in Communi unius confessoris,* Credo. *Offertorium,* Inveni David.

Secreta.

Adesto, Domine,[a] quæsumus, oblationibus [a] nostris, nec ullis mentis et corporis patiaris subjacere periculis quos beati Silvestri [b] confessoris tui atque [b] pontificis munit gloriosa confessio. Per Dominum.

Communio. Beatus servus.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut hodiernæ munus sollemnitatis acceptum, intercedente beato Silvestro confessore tuo atque pontifice, et corporibus nostris salutem præstet et mentibus. Per Dominum.

In die *Circumcisionis Domini.*

Ad Missam. Officium. Puer natus.

Oratio.

Deus, qui nobis nati Salvatoris diem celebrare concedis octavum; fac nos, quæsumus, ejus perpetua Divinitate muniri, cuius sumus carnali commercio reparati. Qui tecum.

Nulla fiat memoria ad hanc missam.

Epistola, Apparuit gratia Dei Salvatoris *ut in prima missa in die Nativitatis. Gradale,* Viderunt, *ut in tertia missa in die Nativitatis Domini.*

Alleluya. *V.* [c]Multifariam[c] olim Deus loquens patribus in prophetis, novissime diebus istis locutus est nobis in Filio suo.[d]

Sequentia.

a. Eia recolamus
b. laudi- *c.*- bus piis digna
d. Hujus diei gaudia,
in qua nobis lux
b. ori- *c.*- tur gratissima,
d. Noctis interit nebula,
pereunt nostri
b. crimi- *c.*- nis umbracula.
e. Hodie sæculo
maris stella est enixa
novæ sa- *c.*- lutis gaudia,
e. Quem tremunt baratra,
mors cruenta pavet ipsa,
a quo per- *c.*- ibit mortua,
f. Gemit capta pestis antiqua,
coluber lividus *c.* perdit spolia,
f. Homo lapsus, ovis abducta,
revocatur ad æ- *c.*- terna gaudia.
g. Gaudent in hac die agmina
h. angelorum cœlestia,
i. Quia erat drachma decima
h. perdita, et est inventa.
k. O proles nimium beata,
qua redemp- *c.*-ta est natura.
k. Deus, qui creavit omnia,
nascitur *l.* ex fœmina.
m. Mirabilis natura
mirifice induta,
assumens quod non erat,
cc. manens quod erat.
m. Induitur natura
Divinitas humana,

[a] supplicationibus—94. 98. 26.
[b] non habent 94. 98. 26.
[c] multifarie—94. 26. 57.
[d] Heb. cap. i. A. (v. 1, 2)

quis audivit talia,
cc. dic rogo facta ?
n. Quærere venerat pastor
pius *cc.* quod perierat.
n. Induit galeam, certat
ut mi- *cc.*- les armatura.
o. Prostratus in sua *p* propria
ruit *q.* hostis spicula;
au- *cc.*- feruntur tela,
o. In quibus fidebat; *r.* divisa
sunt il- *q.*- lius spolia,
cap- *cc.*- ta præda sua.
s. Christi[a] pugna[a] fortissima
salus *cc.* nostra est vera,
s. Qui nos [b]summam[b] ad patriam
[c]duxit[c] *cc.* post victoriam,
t. In qua tibi laus est æterna.

Sequentia sancti Evangelii: secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Postquam consummati sunt dies octo ut circumcideretur puer: vocatum est nomen ejus Jesus, quod vocatum est ab angelo priusquam in utero conciperetur.

Credo.

Offertorium. Tui sunt. *ut supra. c.* 62.

Secreta.

Præsta, quæsumus,[e] omnipotens Deus,[e] ut per hæc munera quæ Domini nostri Jesu Christi arcanæ nativitatis mysterio gerimus, purificatæ mentis[f] intelligentia[f] consequamur. Per eundem.

Communio. Viderunt omnes.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine, ut quod nati Salvatoris iterata solemnitate percepimus, perpetuæ nobis[g] salvationis conferat medicinam.[g] Per eundem.

In octavis sancti Stephani, sancti Johannis, et sanctorum Innocentium, sive dominica fuerit sive non, ad missam omnia fiant sicut in prima die, præter Sequentiam et Credo *et Præfationem.*[h] *Et dicitur cantus super* Kyrie, Gloria in excelsis, Sanctus, *et* Agnus, *sicut in festo simplici novem lectionum. Tamen si dominica fuerit, dicitur* Credo, *sed nulla Sequentia. Et etiam fiant memoriæ de sanctis per ordinem. Memoria autem fiat de sancta Maria in octava sancti Stephani et abhinc usque ad Purificationem, tam in festis quam in feriis et in dominicis nisi in Vigilia Epiphaniæ et in die ejusdem cum Oratione* Deus, qui salutis.

In vigilia *Epiphaniæ.*

Ad Missam. Officium Lux fulgebit *ut supra in Aurora c.* 55. *Hac die, si dominica fuerit, dicitur cantus super* Kyrie, Gloria in excelsis, Sanctus, *et* Agnus, *sicut in festo simplici novem lectionum; si vero dominica non fuerit, dicitur cantus sicut in festo trium lectionum sine regimine chori et non dicitur* Gloria in excelsis *nec* Credo *nec* Ite missa est, *quia quasi vigilia habetur; tamen diaconus et subdiaconus dalmatica et tunica utantur.*

Oratio.

Corda nostra quæsumus, Domine, venturæ festivitatis splendor illustret, quo mundi hujus tenebris carere valeamus, et perveniamus ad patriam claritatis æternæ. Per Dominum.

Memoria de sancto Thoma, Oratio Deus pro cujus.

Memoria de sancto Edwardo rege et confessore. Oratio.

Deus, qui unigenitum Filium tuum Dominum nostrum Jesum Christum gloriosissimo regi Edwardo in forma visibili demonstrasti; tribue, quæsumus, ut ejus meritis et precibus ad æternam ipsius Domini nostri Jesu Christi visionem pertingere[i] mereamur.[i] Qui tecum.

Non dicuntur plures vel pauciores

[a] præda—98.
[b] suam—13.
[c] sic 26 &c. ducat—55P. 57.
[d] cap. ii. v. 21.
[e] Domine—94. 98.
[f] intelligentiam—98.
[g] redemptionis—94. 26. 57.
[h] quæ erit quotidiana; ita tamen quod in octava sancti Johannis dicitur Præfatio de Apostolis, *Et te, Domine, sup.*—26.
[i] valeamus—94.

Orationes ad hanc missam, sive dominica fuerit sive non.

Epistola. Apparuit benignitas. *Gradale.* Benedictus qui venit. *V.* A Domino. *Quære hæc omnia in die Nativitatis Domini ad missam in Aurora.*

Sive dominica fuerit sive non, semper hac die dicitur Alleluya. *V.* Dominus regnavit, *sed nulla dicitur Sequentia.*

Secundum Matthæum.[a]

In illo tempore Defuncto Herode, ecce angelus Domini apparuit in somnis Joseph in Ægypto, dicens: Surge, et accipe Puerum et matrem ejus, et vade in terram Israel: defuncti sunt enim qui quærebant animam Pueri. Qui consurgens, accepit Puerum et matrem ejus, et venit in terram Israel. Audiens autem quod Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit illo ire: et admonitus in somnis, secessit in partes Galilææ: et veniens habitavit in civitate, quæ vocatur Nazareth: ut adimpleretur quod dictum est per prophetas, Quoniam Nazaræus vocabitur.

Offertorium. Deus enim firmavit, *ut in die Nativitatis in Aurora.*

Secreta.

Tribue, quæsumus, Domine, ut eum præsentibus immolemus sacrificiis et sumamus, quem venturæ solemnitatis pia munera præloquuntur, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

De Sancto Thoma Secreta. Salutaris hostia.

Alia Secreta de sancto Edwardo.

Sacris altaribus assistentes nos, Domine, quæsumus, Spiritus Sancti luce perfunde; ut quod tibi in honore beati regis Edwardi devote offerimus, nobis ipso interveniente fiat remedium salutare. Per. In unitate ejusdem.

Præfatio quotidiana. Communio. Tolle puerum. *Require in sexta die a Nativitate Domini.*

Postcommunio.

Da nobis, quæsumus, Domine, digne celebrare mysterium quod in nostri Salvatoris infantia miraculis coruscantibus declaratur, et corporalibus incrementis manifesta designatur humanitas. Per eundem.

De sancto Thoma Postcommunio Adjuvet.

Alia Postcommunio de sancto Edwardo.

Vitalis alimoniæ convivio saginati, quæsumus, Domine Deus noster, ut beati regis Edwardi confessoris tui suffragantibus meritis, cœlestis convivii mereamur esse participes. Per.

In nocte * *Epiphaniæ.*

Post nonum Responsorium cantetur hoc Evangelium;* Dominus vobiscum. Et cum spiritu.

Sequentia sancti Evangelii: secundum Lucam.[b]

Gloria tibi, Domine.

Factum est autem cum baptizaretur omnis populus, et Jesu baptizato et orante, apertum est cœlum; et descendit Spiritus Sanctus corporali specie sicut columba in ipsum: et vox de cœlo facta est; Tu es filius meus dilectus, in te complacuit mihi. Et ipse Jesus erat incipiens quasi anno-

[a] cap. ii. D. (v. 19–23.)

[b] cap. iii. 21—iv. 1.

* *vero Epiphaniæ dum nonum R. canitur cum suo versu et* Gloria Patri, *procedat diaconus ad thurificandum altare cum subdiacono et thuribulare et ceroferario et acolyto crucem ferente, omnibus solemni apparatu indutis, accepta prius benedictione ab executore officii, per medium Chori in pulpitum accedat ad cantandum.*—Grad.

rum triginta, ut putabatur, filius Joseph, Qui fuit Heli, qui fuit Mathat, qui fuit Levi, Qui fuit Melchi, qui fuit Janne, qui fuit Joseph, Qui fuit Mathathiæ, qui fuit Amos, qui fuit Nahum, Qui fuit Hesli, qui fuit Nagge, qui fuit Mathat, Qui fuit Mathathiæ, qui fuit Semei, qui fuit Joseph, Qui fuit Juda, qui fuit Johanna, qui fuit Resa, Qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui fuit Neri, Qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Thosan, Qui fuit Helmadam, qui fuit Her, qui fuit Jesu, Qui fuit Heliezer, qui fuit Jorim, qui fuit Mathat, Qui fuit Levi, qui fuit Symeon, qui fuit Juda, Qui fuit Joseph, qui fuit Jona, qui fuit Eliachim, Qui fuit Melcha, qui fuit Menna, qui fuit Mathatha, Qui fuit Nathan, qui fuit David, qui fuit Jesse, Qui fuit Obeth, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, Qui fuit Naason, qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, Qui fuit Esrom, qui fuit Phares, qui fuit Judæ, Qui fuit Jacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abrahæ, Qui fuit Thare, qui fuit Nachor, qui fuit Saruch, Qui fuit Ragau, qui fuit Phalech, qui fuit Heber, Qui fuit Sale, qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxat, Qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui fuit Lamech, Qui fuit Mathusale, qui fuit Enoch, qui fuit Jareth, Qui fuit Malaleel, qui fuit Cainan, qui fuit Enos, Qui fuit Seth, qui fuit Adam, qui fuit Dei. Jesus autem plenus Spiritu Sancto regressus est a Jordane.

*Finito Evangelio * incipiat sacerdos*[a] *in cappa serica*[a] * Te Deum laudamus.

In die *Epiphaniæ.*

Ad Missam. Officium.

Ecce advenit dominator Dominus:[b] et regnum in manu ejus et potestas et imperium.

Psalmus.

Deus judicium tuum regi da: et justitiam tuam filio regis.[c]

Ecce. Gloria. Ecce. Kyrie Fons.

Oratio.

Deus, qui hodierna die Unigenitum tuum gentibus stella duce revelasti: concede propitius, ut qui jam te ex fide cognovimus, usque ad contemplandam speciem tuæ celsitudinis perducamur. Per eundem.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[d]

Surge, illuminare, Hierusalem: quia venit lumen tuum, et gloria Domini super te orta est. Quia ecce tenebræ operient terram, et caligo populos: super te autem orietur Dominus, et gloria ejus in te videbitur. Et ambulabunt Gentes in lumine tuo, et reges in splendore ortus tui. Leva in circuitu oculos tuos, et vide: omnes isti congregati sunt, venerunt tibi: filii tui de longe venient, et filiæ tuæ de latere surgent. Tunc videbis, et afflues, et mirabitur et dilatabitur cor tuum, quando conversa fuerit ad te multitudo maris, fortitudo gentium venerit tibi: inundatio camelorum operiet te, dromedarii Madian et Epha: omnes de Saba venient, aurum et thus deferentes, et laudem Domino annunciantes.

Gradale.

Omnes de Saba venient, aurum et thus deferentes, et laudem Domino annunciantes.

V. Surge et illuminare, Hierusalem, quia gloria Domini super te orta est.[e]

Alleluya. *V.* Vidimus stellam ejus

[a] sic 26 &c.—non habet 55P.
[b] Mal. iii. A. (v. 1.)
[c] Ps. lxxi. (lxxii. 1.)
[d] cap. lx. A. (v. 1–6.)
[e] Esaiæ lx. 6, 1.

* *statim sacerdos in stallo suo, capa serica indutus, alta voce incipiat.*—Grad.

in oriente, et venimus cum muneribus adorare Dominum.[a]

Sequentia.

a. Epiphaniam Domi- *b.*- no
canamus glori- *c.*- osam,
d. Qua prolem De- *b.*- i
[b] vere [b] magi ad- *e.*- orant,
f. Immensam Chaldei
cujus per sæcla
g. venerantur poten- *e.*- tiam.
f. Quem cuncti prophetæ
præcinere ven-
g. -turum gentes ad sal- *c.*- vandas,
h. Cujus majestas
ita est inclinata
ut *g.* assumeret servi *c.* formam.
h. Ante sæcula
qui Deus et tempora
Ho- *g.*- mo factus est ex Ma- *c.*- ria

*Sequens versus dicitur ter.**

i. Balaam de quo vaticinans
i. exibit ex Jacob
rutilans *k.* inquit *c.* stella,
i. Et confringet ducum agmina
i. regionis Moab
maxima *k.* poten- *c.*- tia.
l. Huic magi munera
deferunt præclara,
aurum simul thus et *c.* myrrham.
l. [c] Thure Deum prædicant,
auro regem magnum.
hominem mortalem *c.* myrrha.[c]
m. In somnis hos monet
angelus, ne redeant
ad regem commotum propter *c.* regna;
m. Pavebat etenim
nimium regem natum,
verens amittere regni *c.* jura,
n. Magi sibi stella micante prævia,
n. Pergunt alacres itinera patriam
o. Quæ eos ducebant ad propriam;
lin- *p.*- quentes Herodis man- *c.*- data.
n. Qui percussus corde nimium præ ira,
n. Extemplo mandat infantulos, per cuncta
o. Inquiri Bethleem confinia,
et *p.* mox privari eos *c.* vita.
q. Omnis nunc caterva tinnulum jungat *p.* laudibus, organi *c.* pneuma,
q. Mystice offerens Regi regum Chris- *p.*- to munera preci- *c.*- osa,
r. Poscens ut per orbem regna omnia protegat in sæcula sempi- *c.* - terna.

Sequentia sancti Evangelii: secundum Matthæum.[d]

Cum natus esset Jesus in Bethleem Judæ in diebus Herodis regis, ecce magi ab oriente venerunt Hierosolymam dicentes; Ubi est qui natus est rex Judæorum? vidimus enim stellam ejus in Oriente, et venimus adorare eum. Audiens autem Herodes rex, turbatus est, et omnis Hierosolyma cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi, sciscitabatur ab eis, ubi Christus nasceretur. At illi dixerunt ei; In Bethleem Judæ; sic enim scriptum est per prophetam; Et tu Bethleem, terra Juda, nequaquam minima es in principibus Juda: ex te enim exiet dux, qui regat populum meum Israel. Tunc Herodes clam vocatis magis, diligenter didicit ab eis tempus stellæ, quæ apparuit eis: et mittens illos in Bethleem, dixit; Ite, et interrogate diligenter de puero: et cum inveneritis, renunciate mihi, ut et ego veniens adorem eum. Qui cum audissent regem, abierunt. Et ecce stella, quam viderant in Oriente, antecedebat eos usque dum veniens staret supra ubi erat puer. Videntes autem stellam gavisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus, et procidentes adoraverunt eum; et apertis thesauris suis, obtulerunt ei munera, aurum, thus, et myrrham. Et responso accepto in somnis ne redirent ad

[a] Matth. ii. 2.
[b] sic 26 &c. veri—13. 55P.
* *Et cantus hujus versus* Balaam *dicatur super* Benedicamus *cum* Alleluya *ad utrasque vesperas et ad matutinas secundum usum Sarum Ecclesiæ.*—Grad.

[c] non habet Grad.
[d] cap. ii. A. (v. 1–12.)

Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam.

Offertorium.

Reges Tharsis et insulæ munera offerent: reges Arabum et Saba dona adducent: et adorabunt eum omnes reges *terræ*, omnes gentes servient ei.[a]

Secreta.

Ecclesiæ tuæ, quæsumus, Domine, dona propitius intuere: quibus non jam aurum thus et myrrham profertur, sed quod eisdem muneribus declaratur, immolatur, et sumitur, Jesus Christus Dominus noster. Qui tecum vivit.

Præfatio. Quia cum Unigenitus.

Hæc Præfatio dicitur per totas Octavas, et in Octavis, et Communicantes *similiter.*

Communio.

Vidimus stellam ejus in oriente: et venimus cum muneribus adorare Dominum.[b]

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus; ut quæ solemni celebramus officio, purificatæ mentis intelligentia consequamur. Per Dominum.

Quotidie infra Octavas dicitur eadem missa, sed sine Sequentia et Credo. *Tamen in Dominica dicitur* Credo, *sed nulla Sequentia.*

Dominica *infra Octavas.*

Ad Missam dicitur cantus super Kyrie, Gloria in Excelsis, Sanctus, *et* Agnus *per ordinem, sicut infra octavas cum regimine chori habetur: cætera sicut in die, præter Sequentiam, cum hoc Evangelio.*

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore Vidit Johannes Jesum venientem ad se, et ait: Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Hic est, de quo dixi; Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat. Et ego nesciebam eum, sed ut manifestetur in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans. Et testimonium perhibuit Johannes dicens; Quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de cœlo, et mansit super eum. Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit; Super quem videris Spiritum descendentem et manentem super eum, hic est, qui baptizat in Spiritu Sancto. Et ego vidi, et testimonium perhibui quia hic est Filius Dei.

Quod si dominica infra octavas non evenerit, tunc in quarta feria infra octavas legatur hoc prædictum Evangelium.

Tertia die *infra Octavas,*

Fiat memoria de martyribus Luciano sociisque ejus cum oratione de Communi plurimorum martyrum.

In Octavis *Epiphaniæ.*

Ad Missam. Officium, Ecce advenit.

Oratio.

Deus, cujus Unigenitus in substantia nostræ carnis apparuit: præsta, quæsumus, ut per eum, quem similem nobis foris agnovimus, intus reformari mereamur. Qui tecum.

Memoria de sancto Hilario confessore. Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris; et intercessione beati Hilarii confessoris tui atque pontificis, cujus depositionem celebramus, perpetuam nobis misericordiam benignus impende. Per Dominum.

Memoria de sancta Maria.

Deus, qui salutis æternæ.

[a] Ps. lxxi. (lxxii. 10. 11.)
[b] Matt. cap. ii. A. (v. 2.)
[c] cap. i. D. (v. 29–34.)

Lectio Esaiæ Prophetæ.

Domine Deus meus honorificabo te; laudem tribuam nomini tuo, qui facis mirabiles res. Consilium tuum antiquum verum fiat. Domine, excelsum est brachium tuum, Deus Sabaoth; corona spei quæ ornata est gloria. Exultet desertum et exultents olitudines Jordanis: et populus meus videbit altitudinem Domini et majestatem Dei, et erit congregatus et redemptus per Deum. Et veniet in Sion cum [a]gaudio[a] et lætitia sempiterna: super caput ejus laus et exultatio. [b]Et aperiam in montibus flumina: in mediis campis fontes dirumpam, et terram sitientem sine aqua infundam. [c]Ecce puer meus exaltabitur et elevabitur et sublimis erit valde. [d]Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris: et dicetis in illa die, Confitemini Domino, et invocate nomen ejus; notas facite in populis virtutes ejus: cantate Domino quia mirabilia fecit; annuntiate hæc in universa terra, dicit Dominus omnipotens.

Gradale. Omnes de Saba.

Alleluya. *V.* Vidimus stellam.

Non dicitur Sequentia, licet Dominica fuerit.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore Venit Jesus a Galilæa in Jordanem ad Johannem, ut baptizaretur ab eo. Johannes autem prohibebat eum, dicens: Ego a te debeo baptizare, et tu venis ad me? Respondens autem Jesus, dixit ei: Sine modo: sic enim decet nos implere omnem justitiam. Tunc dimisit eum. Baptizatus autem Jesus, confestim ascendit de aqua: et ecce aperti sunt ei cœli, et vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam, et venientem super se. Et ecce vox de cœlis dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.

Offertorium. Reges Tharsis et insulæ.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, pro nati Filii tui apparitione deferimus, suppliciter exorantes; ut sicut idem nostrorum auctor est munerum, ita ipse sit misericors et susceptor, Jesus Christus Dominus noster. Qui tecum.

Alia Secreta.

Sancti Hilarii precibus tibi, Domine, quæsumus, grata reddatur oblatio, pro cujus est depositione immolanda. Per.

[f]*Præfatio.* Quia cum Unigenitus *et* Communicantes *ut in die.*[f]

Communio. Vidimus stellam.

Postcommunio.

Cœlesti nos, quæsumus, Domine, lumine semper et ubique præveni: ut mysterium, cujus nos participes esse voluisti, et puro cernamus intuitu, et digno percipiamus effectu. Per Dominum.

Alia Postcommunio.

[g]Sumptum,[g] Domine, pignus redemptionis æternæ, sit nobis, quæsumus, interveniente beato Hilario confessore tuo atque pontifice, vitæ præsentis auxilium pariter et futuræ. Per Dominum.

Dominica *prima post Octavas Epiphaniæ.*

Ad Missam. Officium.

In excelso throno vidi sedere virum quem adorat multitudo angelorum psallentes in unum: ecce cujus [h]imperii[h] [i]nomen[i] est in æternum.

a gloria—4L. 13. 15.
b cap. xli. 18.
c cap. lii. 13.
d cap. xii. 3–5.
e cap. iii. D. (v. 13–17.)

f non habent 94. 98.
g sumpsimus—98. 4L. 8. 13. 15.
h imperium—98. 57. Grad.
i numen—4L. 8. 15. Grad.

Psalmus.

Jubilate Deo, omnis terra; servite Domino in lætitia.[a]

Oratio.

Vota, quæsumus, Domine, supplicantis populi cœlesti pietate prosequere: ut et quæ agenda sunt videant, et ad implenda quæ viderunt convalescant. Per Dominum.

Epistola: ad Romanos.[b]

Fratres, Obsecro vos per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. Et nolite conformari huic sæculo, sed reformamini in novitate sensus vestri: ut probetis quæ sit voluntas Dei bona, et beneplacens, et perfecta. Dico enim vobis per gratiam quæ data est mihi, omnibus qui sunt inter vos: non plus sapere, quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem: et unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habeant: ita multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra, In Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.

Benedictus Dominus Deus Israel, qui facis mirabilia magna solus a sæculo.
V. Suscipiant montes pacem populo tuo et colles justitiam.[c]

Alleluya. *V.* Jubilate Deo, omnis terra: servite Domino in lætitia.[d]

Nulla die Dominica per annum dicitur Sequentia ad Missam quando de Dominica agitur, nisi in Adventu et in tempore Paschali, et nisi in Dominica infra hebdomadam Nativitatis Domini.

Secundum Lucam.[e]

Cum factus esset Jesus annorum duodecim, ascendentibus illis Hierosolymam secundum consuetudinem diei festi, consummatisque diebus, cum redirent, remansit puer Jesus in Hierusalem, et non cognoverunt parentes ejus. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei, et requirebant eum inter cognatos et notos. Et non invenientes, regressi sunt in Hierusalem, requirentes eum. Et factum est, post triduum invenerunt illum in templo, sedentem in medio doctorum, audientem illos et interrogantem. Stupebant autem omnes, qui eum audiebant, super prudentia et responsis ejus. Et videntes admirati sunt. Et dixit mater ejus ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus et ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos: Quid est quod me quærebatis? nesciebatis quia in his, quæ Patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad illos. Et descendit cum eis, et venit Nazareth: et erat subditus illis. Et mater ejus conservabat omnia verba hæc conferens in corde suo. Et Jesus proficiebat sapientia, ætate, et gratia apud Deum et homines.

Offertorium.

Jubilate Deo, omnis terra; jubilate Deo, omnis terra: servite Domino in lætitia: intrate in conspectu ejus in exultatione: quia Dominus ipse est Deus.[f]

Secreta.

Oblatum tibi, Domine, sacrificium vivificet nos, quæsumus, semper et muniat. Per Dominum.

Præfatio quotidiana.

Communio.

Fili, quid fecisti nobis sic? ego et pater tuus dolentes quærebamus te: et quid est quod me quærebatis: nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse? [g]

Postcommunio.

Tua Domine, sancta libantes, et perfectæ capiamus purgationis effectum, et continuum divinæ defensionis auxilium. Per Dominum.

Si tempus adeo breve fuerit ab Octava Epiphaniæ usque ad Septua-

[a] Ps. xcix. (c. 1.)
[b] cap. xii. A. (v. 1–5.)
[c] Ps. lxxi. (lxxii. 18, 3.)
[d] Ps. xcix. (c. 1.)
[e] cap. ii. F. (v. 42–52.)
[f] Ps. xcix. (c. 1, 2.)
[g] Lucæ ii. G. (v. 48, 49)

gesimam, quod tres missæ Dominicales, scilicet In excelso throno, Omnis terra, *et* Adorate, *non possint singulæ in singulis cantari hebdomadis, tunc duæ vel tres missæ, si temporis brevitas expetierit, in una eademque hebdomada cantentur. Et si aliquod festum trium lectionum ibidem contigerit, totum fiat servitium de festo usque ad missam, et*[a] *ad illam missam quæ erit de* [b]*temporali*[b] *fiat secunda oratio de ipso festo, tertia de sancta Maria, quarta de omnibus sanctis, quinta pro universali Ecclesia. Cœteræ vero missæ quæ sequuntur eo anno omnino prætermittantur. Hoc etiam bene observetur, quod nunquam ante primam Dominicam post Octavas Epiphaniæ cantetur missa,* In excelso throno, *nisi quando nulla Dominica inter Octavas Epiphaniæ et Septuagesimam contigerit; tunc enim in feriis primo loco post Octavas Epiphaniæ cantetur, et duæ missæ, scilicet* Omnis terra *et* Adorate,* *in feriis sequentibus ejusdem hebdomadæ cantentur: et tunc nihil fiat de festis trium lectionum quæ ibidem contingere possunt. Cum autem prolixum fuerit tempus, Officium* Adorate *per tres Dominicas cantetur. Si vero tres fuerint Dominicæ inter Octavas Epiphaniæ et Septuagesimam, ita quod tria Officia*[c] *prædicta*[c] *cantentur; tunc in feriis post tertiam Dominicam, si vacaverint, dicantur Epistolæ et Evangelia de quarta et quinta Dominica in missis de die.*

Feria quarta.

Epistola: ad Romanos.[d]

Fratres, Voluntas quidem cordis mei et obsecratio ad Deum fit pro [e] illis [e] in salutem. Testimonium enim perhibeo illis, quod æmulationem Dei habent, sed non secundum scientiam. Ignorantes enim Dei justitiam, et suam quærentes statuere, justitiæ Dei non sunt subjecti. Finis enim legis, Christus, ad justitiam omni credenti.

Evangelium: Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore Cum audisset Jesus, quod Johannes traditus esset, secessit in Galilæam: et relicta civitate Nazareth, venit et habitavit in Capharnaum maritima, in finibus Zabulon et Neptalim: ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam Prophetam: Terra Zabulon et terra Neptalim, via maris trans Jordanem, Galilææ gentium; Populus, qui [g] ambulabat [g] in tenebris vidit lucem magnam: et sedentibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis. Et exinde cœpit Jesus prædicare et dicere; Pœnitentiam agite, appropinquabit enim regnum cœlorum.

Feria sexta.

Ad Romanos.[h]

Fratres, Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit: Non est enim potestas nisi a Deo: quæ autem sunt, a Deo ordinata sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem [i] resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt: [i] nam [j] qui principantur non sunt timori boni operis, sed mali. Vis enim non timere potestatem? Bonum fac, et habebis laudem ex illa: Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem male egeris, time: non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est, vindex in iram ei, qui malum agit. Ideoque necessitate subditi estote, non solum propter iram sed etiam propter conscientiam. Ideo[k] et tributa præstatis: ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum servientes.

Secundum Lucam.[l]

In illo tempore Egressus est Jesus

[a] tunc—26.
[b] dominica—94. 26. 57.
[c] non habent 94. 98.
[d] cap. x. A. (v. 1-4.)
[e] incredulis—26. 57.
[f] cap. iv. B. (v. 12-17)
[g] sedebat—98. Vulg.

[h] cap. xiii. A. (v. 1-6.)
[i] resistit ipse sibi damnationem acquirit—26. 57.
[j] principes—26. 57.
[k] enim—26. Vulg.
[l] cap. iv. C. (v. 14-22.)

in virtute Spiritus in Galilæam, et fama exiit per universam regionem de illo. Et ipse docebat in synagogis eorum, et magnificabatur ab omnibus. Et venit Nazareth, ubi erat nutritus, et intravit secundum consuetudinem suam die sabbati in synagogam, et surrexit legere. Et traditus est illi liber Esaiæ prophetæ. Et ut revolvit librum, invenit locum ubi scriptum erat: Spiritus Domini super me: propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, prædicare captivis remissionem et cæcis visum, dimittere confractos in remissionem, prædicare annum Domini acceptum, et diem retributionis. Et cum plicuisset librum, reddidit ministro, et sedit. Et omnium in Synagoga oculi erant intendentes in eum. Cœpit autem dicere ad illos: Quia hodie impleta est hæc scriptura in auribus vestris. Et omnes testimonium illi dabant: et mirabantur in verbis gratiæ, quæ procedebant de ore ipsius.

[a] *Per totam hebdomadam dicitur missa dominicalis, nisi festum intercurrat unde fiat servitium, et nisi quando Missa* Salus Populi, *vel quando dicitur de festo loci vel de sancta Maria.*[a]

Dominica *secunda post Octavas Epiphaniæ.*

Officium.

Omnis terra adoret te, Deus, et psallat tibi; psalmum dicat nomini tuo, altissime.[b]

Psalmus.

Jubilate Deo, omnis terra: psalmum dicite nomini ejus, date gloriam laudi ejus.[c]

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui cœlestia simul et terrena moderaris; supplicationes populi tui clementer exaudi, et pacem tuam nostris concede temporibus. Per Dominum.

Ad Romanos.[d]

Fratres Habentes donationes secundum gratiam, quæ data est nobis differentes: sive prophetiam secundum rationem fidei, sive ministerium ministrando, sive qui docet in doctrina, qui exhortatur in exhortando, qui tribuit in simplicitate, qui præest in solicitudine, qui miseretur in hilaritate. Dilectio sine simulatione. Odientes malum; adhærentes bono: charitatem fraternitatis invicem diligentes: Honore invicem prævenientes: solicitudine non pigri: Spiritu ferventes: Domino servientes: spe gaudentes: in tribulatione patientes: orationi instantes: necessitatibus sanctorum communicantes: hospitalitatem sectantes. Benedicite persequentibus vos; benedicite et nolite maledicere. Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus: Idipsum invicem sentientes: Non alta sapientes, sed humilibus consentientes.

Gradale.

Misit Dominus Verbum suum et sanavit eos: et eripuit eos de interitu eorum. *V.* Confiteantur Domino misericordiæ ejus et mirabilia ejus filiis hominum.[e]

Alleluya. *V.* Laudate Deum, omnes angeli ejus: laudate eum, omnes virtutes ejus.[f]

Secundum Johannem.[g]

In illo tempore Nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ: et erat mater Jesu ibi. Vocatus est autem Jesus et discipuli ejus ad nuptias. Et deficiente vino, dixit mater Jesu ad eum: Vinum non habent. Et dicit ei Jesus: Quid mihi et tibi est, mulier? nondum venit hora mea. Dicit mater ejus ministris: Quodcunque dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapideæ hy-

[a] non habent 92. 94. 97. 98. 1. 4PV. 26. Grad.
[b] Ps. lxv. (lxvi. 3.)
[c] ibid. (v. 1.)
[d] cap. xii. D. (v. 6–16.)
[e] Ps. cvi. (cvii. 20, 21.)
[f] Ps. cxlviii. (v. 2.)
[g] cap. ii. A. (v. 1–11.)

driæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes singulæ metretas binas vel ternas. Dixit eis Jesus: Implete hydrias aqua. Et impleverunt eas usque ad summum. Et dixit eis Jesus: Haurite nunc, et ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factum, et non sciebat unde esset, (ministri autem sciebant, qui hauserant aquam:) vocat sponsum architriclinus, et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit: et cum inebriati fuerint, tunc id quod deterius est: tu autem servasti vinum bonum usque adhuc. Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ: et manifestavit gloriam suam, et crediderunt in eum discipuli ejus.

Offertorium.[a]

Jubilate Deo, universa terra: jubilate Deo, universa terra; psalmum dicite nomini ejus: venite et audite et narrabo vobis, omnes qui timetis Deum, quanta fecit[b] Dominus[b] animæ meæ. Alleluya.

Secreta.

Ut tibi grata sint, Domine, munera populi tui supplicantis, ab omni, quæsumus, eum contagione perversitatis emunda. Per Dominum.

Communio.[c]

Dicit Dominus; Implete hydrias aqua et ferte architriclino; et dum gustasset architriclinus aquam vinum factum, dicit sponso; Servasti vinum bonum usque adhuc. Hoc signum fecit Jesus primum coram discipulis suis.

Postcommunio.

Augeatur in nobis, Domine, quæsumus, tuæ virtutis operatio: ut divinis vegetati sacramentis, ad eorum promissa capienda tuo semper munere præparemur. Per Dominum.

Feria quarta.

Ad Timotheum.[d]

Charissime, Fidelis sermo, et omni acceptione dignus: quod Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, quorum primus ego sum: sed ideo misericordiam consecutus sum, ut in me primo ostenderet Christus Jesus omnem patientiam ad informationem eorum, qui credituri sunt illi in vitam æternam. Regi autem sæculorum immortali, invisibili, soli Deo, honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Secundum Marcum.[e]

In illo tempore, Egressus Jesus abiit in patriam suam: et sequebantur illum discipuli sui: et facto sabbato cœpit in synagoga docere: et multi audientes admirabantur in doctrina ejus, dicentes: Unde huic hæc omnia? et quæ est sapientia, quæ data est illi: et virtutes tales, quæ per manus ejus efficiuntur? Nonne iste est[f] faber filius Mariæ,[f] frater Jacobi et Joseph et Judæ et Simonis? nonne et sorores ejus hic nobiscum sunt? Et scandalizabantur in illo. Et dicebat eis Jesus: Quia non est propheta sine honore nisi in patria sua, et in cognatione sua, et in domo sua. Et non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos impositis manibus curavit; et mirabatur propter incredulitatem eorum.

Feria sexta.

Ad Romanos.[g]

Fratres, Scio, et confido in Domino Jesu, quia nihil commune per ipsum, nisi ei qui existimat quid commune esse, illi commune est. Si enim propter cibum frater tuus scandalizatur aut contristatur: jam non secundum charitatem ambulas. Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Christus mortuus est. Non blasphemetur ergo bonum nostrum. Non est enim regnum Dei esca et potus; sed justitia et pax et gaudium in Spiritu Sancto: qui enim in hoc servit Christo, placet Deo et probatus est hominibus. Itaque quæ pacis sunt, sectemur: et quæ ædificationis sunt, invicem custodia-

[a] Ps. lxv. (lxvi. 1, 2, 16.)
[b] Deus—8RM. 15.
[c] Joan. ii. A. (v. 7, 9, 10, 11.)
[d] 1 ad Tim. cap. i. D. (v. 15–17.)

[e] cap. vi. A. (v. 1–6.)
[f] fabri filius et Mariæ—26. 57.
[g] cap. xiv. C. (v. 14–23.)

mus. Noli propter escam destruere opus Dei. Omnia quidem munda sunt: sed malum est homini, qui per offendiculum manducat. Bonum est non manducare carnem, et non bibere vinum, neque in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur. Tu fidem quam habes penes temetipsum; habe coram Deo. Beatus, qui non judicat semetipsum in eo, quod probat. Qui autem discernit, si manducaverit, damnatus est; quia non est ex fide. Omne autem, quod non est ex fide, peccatum est.

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore Descendit Jesus in Capharnaum civitatem Galilææ, ibique docebat illos sabbatis. Et stupebant in doctrina ejus, quia in potestate erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo habens dæmonium immundum et exclamavit voce magna dicens: Sine, quid nobis et tibi, Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te quia sis Sanctus Dei. Et increpavit illum Jesus, dicens: Obmutesce, et exi ab illo. Et cum projecisset illud dæmonium in medium, exiit ab illo nihilque illum nocuit. Et factus est pavor in omnibus, et colloquebantur ad invicem dicentes: Quid est hoc verbum, quia in potestate et virtute imperat spiritibus immundis, et exeunt? Et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis.

Dominica *tertia post octavas Epiphaniæ.*

Ad Missam. Officium.[b]

Adorate Deum, omnes angeli ejus. Audivit et lætata est Sion, et exultaverunt filiæ Judæ.

Psalmus.[c]

Dominus regnavit, exultet terra: lætentur insulæ multæ.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, infirmitatem nostram propitius respice; atque ad protegendum nos dexteram tuæ majestatis[d] extende.[d] Per Dominum.

Ad Romanos.[e]

Fratres, Nolite esse prudentes apud vosmetipsos: nulli malum pro malo reddentes: providentes bona non tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes: non vosmetipsos defendentes, charissimi, sed date locum iræ: scriptum est enim: Mihi vindictam, et ego retribuam, dicit Dominus. Sed si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potum da illi: hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput ejus. Noli vinci a malo, sed vince in bono malum.

Gradale.[f]

Timebunt gentes nomen tuum, Domine: et omnes reges terræ gloriam tuam.

℣. Quoniam ædificavit Dominus Sion: et videbitur in majestate sua.

Alleluya. ℣. Dominus regnavit, exultet terra: lætentur insulæ multæ.[g]

Secundum Matthæum.[h]

In illo tempore Cum descendisset Jesus de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ: et ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens: Volo, mundare. Et confestim mundata est lepra ejus. Et ait illi Jesus: Vide, nemini dixeris: sed vade, ostende te sacerdoti, et offer munus tuum, quod præcepit Moyses, in testimonium illis. Cum autem introisset Capharnaum, accessit ad eum Centurio, rogans eum et dicens: Domine,

[a] cap. iv. E. (v. 31–37.)
[b] Ps. xcvi. (xcvii. 7, 8.)
[c] ibidem (v. 1.)
[d] ostende—98.
[e] cap. xii. D. (v. 16–21.)
[f] Ps. ci. (cii. 15, 16.)
[g] Ps. xcvi. (xcvii. 1.)
[h] cap. viii. A. (v. 1–13.)

puer meus jacet in domo paralyticus, et male torquetur. Et ait illi Jesus; Ego veniam, et curabo eum. Et respondens Centurio, ait; Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites, et dico huic; Vade, et vadit: et alio; Veni, et venit: et servo meo; Fac hoc, et facit. Audiens autem Jesus, miratus est, et sequentibus se dixit; Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel. Dico autem vobis, quod multi ab Oriente et Occidente venient, et recumbent cum Abraham, et Isaac, et Jacob in regno cœlorum: filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores; ibi erit fletus et stridor dentium. Et dixit Jesus Centurioni; Vade, et sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora.

Offertorium.[a]

Dextera Domini fecit virtutem: dextera Domini exaltavit me: non moriar sed vivam, et narrabo opera Domini.

Secreta.

Vitæ perpetuæ mysteria veneranda recolimus, te, Domine, deprecantes; ut et devotis eadem sacrificiis et dignis operibus assequamur. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana.

Communio.

Mirabantur omnes de his quæ procedebant de ore Dei.[b]

Postcommunio.

Quos tantis, Domine, largiris uti mysteriis; præsta, quæsumus, ut effectibus eorum nos veraciter aptari digneris. Per Dominum.

Feria quarta.

Ad Romanos.[c]

Fratres, Obsecro vos, per Dominum nostrum Jesum Christum, et per caritatem Spiritus Sancti, ut adjuvetis me in orationibus vestris ad Deum: ut liberer ab infidelibus, qui sunt in Judæa, et obsequii mei oblatio accepta sit in Hierosolyma sanctis ut veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei, et refrigerer vobiscum. Deus autem pacis sit cum omnibus vobis. Amen.

Secundum Marcum.[d]

In illo tempore, Intravit Jesus in synagogam: et erat ibi homo habens manum aridam. Et observabant eum, si sabbatis curaret, ut accusarent illum. Et ait homini habenti manum aridam; Surge in medium. Et dicit eis; Licet sabbatis benefacere, an male? animam salvam facere, an perdere? At illi tacebant. Et circumspiciens eos cum ira, contristatus super cæcitate cordis eorum, dicit homini; Extende manum tuam. Et extendit, et restituta est manus illi.

Feria sexta.

Ad Corinthios.[e]

Fratres, Nescitis quia templum Dei estis, et Spiritus Dei habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos. Nemo se seducat; si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat ut sit sapiens. Sapientia enim hujus mundi, stultitia est apud Deum. Scriptum est enim; Comprehendam sapientes in astutia sua; Et iterum; Dominus novit cogitationes sapientium quoniam vanæ sunt. Nemo itaque glorietur in hominibus. Omnia enim vestra sunt, sive Paulus, sive Apollo, sive Cephas, sive mundus, sive vita, sive mors, sive præsentia, sive futura; omnia enim vestra sunt: vos autem Christi: Christus autem Dei.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Circuibat Jesus totam Galilæam, docens in synagogis eorum, et prædicans evangelium regni et sanans omnem languorem et omnem infirmitatem in populo. Et abiit

[a] Ps. cxvii. (cxviii. 16, 17.)
[b] Lucæ iv. D. (v. 22.)
[c] cap. xv. G. (v. 30–33.)
[d] cap. iii. A. (v. 1–5.)
[e] 1 ad Cor cap. iii. C. (v. 16–23.)
[f] cap. iv. D. (v. 23–25.)

opinio ejus in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes male habentes, variis languoribus et tormentis comprehensos, et qui dæmonia habebant, et lunaticos, et paralyticos, et curavit eos; et secutæ sunt eum turbæ multæ.

Dominica *quarta post Octavas Epiphaniæ.*

Officium Adorate, *ut supra Dominica præcedenti.*

Oratio.

Deus, qui nos in tantis periculis constitutos pro humana scis fragilitate non posse subsistere; da nobis salutem mentis et corporis, ut ea quæ pro peccatis nostris patimur, te adjuvante vincamus. Per Dominum.

Ad Romanos.[a]

Fratres, Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem diligatis; qui enim diligit proximum, legem implevit. Nam, Non adulterabis, Non occides, Non furaberis, Non falsum testimonium dices, Non concupisces, et si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur; Diliges proximum tuum sicut teipsum. Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio.

Gradale. Timebunt, gentes. Alleluya. *V.* Dominus regnavit. *Ut supra Dominica præcedenti.*

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Ascendente Jesu in naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus: et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus; erat autem illis ventus contrarius; ipse vero dormiebat. Et accesserunt ad eum discipuli ejus, et suscitaverunt eum, dicentes; Domine, salva nos, perimus. Et dicit eis; Quid timidi estis, modicæ fidei. Tunc surgens imperavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt, dicentes; Qualis est hic, quia venti et mare obediunt ei?

Offertorium Dextera. *ut supra Dominica præcedenti.*

Secreta.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut hujus sacrificii munus oblatum fragilitatem nostram ab omni malo purget et muniat. Per Dominum.

Præfatio quotidiana. Communio. Mirabantur. *ut supra Dominica præcedenti.*

Postcommunio.

Munera tua nos, Deus, et a delectationibus terrenis expediant, et cœlestibus semper instruant alimentis. Per Dominum.

Feria quarta.

Ad Corinthios.[c]

Fratres, Bonum est homini mulierem non tangere: Propter fornicationem autem unusquisque uxorem suam habeat, et unaquæque mulier virum suum habeat. Uxori vir debitum reddat; similiter autem et uxor viro. Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir. Similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier. Nolite fraudare invicem, nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi: et iterum revertimini in idipsum, ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram.

Secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Factum est, ambulantibus discipulis in via, dixit quidam ad Jesum; Sequar te quocumque ieris. Et ait illi Jesus; Vulpes foveas habent, et volucres cœli nidos; Filius autem Hominis non habet ubi caput suum reclinet. Ait autem ad alterum; Sequere me. Ille autem dicit: Domine, permitte mihi primum ire, et

[a] cap. xiii. C. (v. 8–16.)
[b] cap. viii. C. (v. 23–27.)
[c] 1 ad Cor. cap. vii. A. (v. 1–5.)
[d] cap. ix. G. (v. 57–62.)

sepelire patrem meum. Dixitque ei Jesus; Sine ut mortui sepeliant mortuos suos; tu autem vade, et annuncia regnum Dei. Et ait alter; Sequar te, Domine, sed primum permitte mihi renunciare his, quæ domi sunt. Et ait ad illum Jesus; Nemo mittens manum suam ad aratrum, et aspiciens retro, aptus est regno Dei.

Feria sexta.

Epistola. Ad Corinthios.[a]

Fratres, Unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. Servus vocatus es? non sit tibi curæ: sed et si potes fieri liber, magis utere. Qui enim in Domino vocatus est servus, libertus est Domini: similiter qui liber vocatus est, servus est Christi. Pretio empti estis, nolite fieri servi hominum. Unusquisque in quo vocatus est frater, in hoc permaneat apud Deum.

Secundum Marcum.[b]

In illo tempore, Offerebant Jesu parvulos, ut tangeret illos. Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cum videret Jesus, indigne tulit, et ait illis; Sinite parvulos venire ad me, et ne prohibueritis eos: talium est enim regnum[c] cœlorum.[c] Amen dico vobis; Quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus, non intrabit in illud. Et complexans eos, et imponens manus super illos, benedicebat eos.

Dominica *quinta post Octavas Epiphaniæ.*

Ad Missam. Officium. Adorate *ut supra Dominica tertia.*

Oratio.

Familiam tuam, quæsumus, Domine, continua pietate custodi, ut quæ in sola spe gratiæ cœlestis innititur, tua semper protectione muniatur. Per.

Ad Colossenses.[d]

Fratres, Induite vos sicut electi Dei, sancti et dilecti, viscera misericordiæ, mansuetudinem, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam: supportantes invicem, et donantes vobismetipsis, si quis adversus aliquem habet querelam: sicut et Dominus donavit vobis, ita et vos. Super hæc omnia autem, charitatem habentes, quod est vinculum perfectionis; et pax Christi exultet in cordibus vestris, in qua et vos vocati estis in uno corpore: et grati estote. Verbum Christi habitet in vobis abundanter in omni sapientia, docentes et commonentes vosmetipsos in psalmis et hymnis et canticis spiritualibus, in gratia cantantes[e] in cordibus vestris Deo. Omne autem quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Jesu Christi facite, gratias agentes Deo et Patri per Jesum Christum Dominum nostrum.

Gradale. Timebunt gentes. Alleluya. *V.* Dominus regnavit. *ut supra Dominica tertia.*

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Simile factum est regnum cœlorum homini, qui seminavit bonum semen in agro suo. Cum autem dormirent homines, venit inimicus ejus, et superseminavit zizania in medio tritici, et abiit. Cum autem crevisset herba, et fructum fecisset, tunc apparuerunt et zizania. Accedentes autem servi patrisfamilias, dixerunt ei: Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo? Unde ergo habet zizania? Et ait illis; Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei; Vis, imus, et colligimus ea? Et ait; Non: ne forte colligentes zizania, eradicetis simul cum eis et

[a] 1 ad Cor. cap. vii. D. (v. 20–24.)
[b] cap. x. B. (v. 13–16.)
[c] Dei—4L. 15. V.
[d] cap. iii. B. (v. 12–17.)
[e] et psallentes—26. 57.
[f] cap xiii. D (v. 24–30.)

triticum. Sinite utraque crescere usque ad messem, et in tempore messis dicam messoribus; Colligite primum zizania, et alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum.

Offertorium Dextera *ut supra Dominica tertia.*

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, tuorum oblationes precesque servorum: ut sub tuæ protectionis auxilio, et collata non [a] perdant,[a] et quæ expetunt apprehendant. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana. Communio. Mirabantur *ut supra Dominica tertia.*

Postcommunio.

Deus, qui nos sacramenti tui participatione contingis, virtutis ejus effectus in nostris cordibus operare: ut muneri divino quod sumpsimus, per ipsum munus aptemur. Per.

Feria quarta.

Ad Timotheum.[b]

Charissime, Obsecro primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: pro regibus, et omnibus qui in sublimitate sunt constituti, ut quietam et tranquillam vitam agamus, in omni pietate et castitate. Hoc enim bonum est et acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus: qui dedit semetipsum in redemptionem pro omnibus, cujus testimonium temporibus suis confirmatum est; in quo positus sum ego prædicator et Apostolus (veritatem dico, non mentior) doctor gentium in fide et veritate.

Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Homo quidam habebat duos filios, et accedens ad primum, dixit: Fili, vade hodie, operari in vineam meam. Ille autem respondens, ait; Nolo. Postea autem, pœnitentia motus, abiit. Accedens autem ad alterutrum, dixit similiter. At ille respondens, ait; Eo, domine. Et non ivit. Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei; Primus. Dixit illis Jesus; Amen dico vobis, quia publicani et meretrices præcedent vos in regno Dei. Venit enim ad vos Johannes in via justitiæ, et non credidistis ei: publicani [d] et meretrices crediderunt ei: vos autem videntes, nec pœnitentiam habuistis postea, ut crederetis ei. Qui habet aures audiendi, audiat.

Dominica *in Septuagesima.*

Ad Missam. Officium.[e]

Circumdederunt me gemitus mortis; dolores inferni circumdederunt me: et in tribulatione mea invocavi Dominum, et exaudivit de templo sancto suo vocem meam.

Psalmus.[f]

Diligam te, Domine, fortitudo mea: Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus.

Ab hac die usque ad Vigiliam Paschæ non dicitur Gloria in Excelsis,[g] *de quocunque dicitur missa; nisi Episcopus in Cœna Domini celebraverit.*

Oratio.

Preces populi tui, quæsumus Domine, clementer exaudi: ut qui juste pro peccatis nostris affligimur, pro tui nominis gloria misericorditer liberemur. Per Dominum.

[a] pereant—94. 26. 57.
[b] 1 ad Tim. cap. ii. (v. 1–7.)
[c] cap. xxi. C. (v. 28–32.)
[d] autem—26. V.
[e] Ps. xvii. (xviii. 4, 5, 6.)
[f] eodem. (v. 1.)
[g] neque *Ite missa est.*—26.

Epistola. Ad Corinthios.[a]

Fratres, Nescitis quod hi, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium? Sic currite ut comprehendatis. Omnis enim, qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet: et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aerem verberans: sed castigo corpus meum et in servitutem redigo: ne forte cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar. [b] Nolo [c] autem [c] vos ignorare, fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt, et omnes mare transierunt, et omnes in Moyse baptizati sunt in nube et in mari: et omnes eandem escam spiritualem manducaverunt, et omnes eundem potum spiritualem biberunt: bibebant autem de spirituali, consequente eos, petra: petra autem erat Christus.

Gradale.[d]

Adjutor in opportunitatibus in tribulatione: sperent in te qui [e] noverunt [e] te, quoniam non derelinquis quærentes te, Domine.

V. Quoniam non in finem oblivio erit pauperis: patientia pauperum non peribit in [f] æternum: [f] exurge, Domine, non prævaleat homo.

* *Non repetatur Gradale quando dicatur Tractus, ut supra.**

Tractus.[g]

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

V. Fiant aures tuæ intendentes: in orationem servi tui.

V. Si iniquitates observaveris, Domine: Domine, quis sustinebit?

V. Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Secundum Matthæum.[h]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Simile est regnum cœlorum homini patrifamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineam suam. Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos, et dixit illis; Ite et vos in vineam meam, et quod justum fuerit dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa sextam et nonam horam: et fecit similiter. Circa undecimam vero exiit et invenit alios stantes, et dixit illis; Quid hic statis tota die otiosi? Dicunt ei; Quia nemo nos conduxit. Dixit illis; Ite et vos in vineam meam. Cum sero autem factum esset, dixit dominus vineæ procuratori suo; Voca operarios, et redde illis mercedem, incipiens a novissimis usque ad primos. Cum venissent ergo qui circa undecimam horam venerant, acceperunt singulos denarios. Venientes autem et primi, arbitrati sunt quod plus essent accepturi: acceperunt autem et ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabant adversus patremfamilias, dicentes; Hi novissimi una hora fecerunt, et pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei et æstus. At ille respondens, uni eorum dixit: Amice, non facio tibi injuriam: nonne ex denario convenisti mecum? Tolle quod tuum est, et vade: volo autem et huic novissimo dare sicut et tibi. [i] An [i] non licet mihi quod volo facere? an oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum? Sic erunt novissimi primi, et primi novissimi:

[a] 1 ad Cor. c. ix. D. (v. 24–27.)
[b] cap. x. A. (v. 1–4)
[c] enim—26. V.
[d] Ps. ix. (v. 9. 10. 18. 19.)
[e] noverint—94. 26. 57.
[f] finem—8RM. 15.
[g] Ps. cxxix. (cxxx. 1–4.)
[h] cap. xx. A. (v. 1–16.)
[i] ita 15. &c. aut—4L. 13. V.

* *Non repetatur Gradale. Numquam enim repetatur Gradale quando Tractus habetur a Septuagesima usque ad Cœnam Domini. In Dominicis et in festis novem lectionum canitur Tractus a quatuor clericis de superiori gradu, ut patet in prima Dominica Adventus Domini.*—Grad.

multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

Offertorium.[a]

Bonum est confiteri Domino: et psallere nomini tuo, Altissime.

V. [b]Quoniam[b] magnificata sunt opera tua, Domine: nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.

V. Ecce inimici tui, Domine, peribunt: et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem.

[c] *Secreta.*

Muneribus nostris, quæsumus, Domine, precibusque susceptis: et cœlestibus nos munda mysteriis et clementer exaudi. Per.

Præfatio Quotidiana.

Communio.[d]

Illumina faciem tuam super servum tuum: salvum me fac in tua misericordia, Domine, non confundar: quoniam invocavi te.

Postcommunio.

Fideles tui, Deus, per tua dona firmentur: ut eadem et percipiendo requirant, et quærendo sine fine percipiant. Per Dominum.

Sciendum est, quod servitium hujus diei non differatur propter aliquod festum, nisi cum Purificatio Beatæ Mariæ vel dedicatio Ecclesiæ in hac die[e] *contigerit; tunc enim differatur usque ad tertiam*[f] *feriam, et Tractus* De profundis *prætermittatur; quoniam in ferialibus diebus non dicitur Tractus ante quartam feriam in Capite jejunii, nisi tantum in missis pro defunctis,*[g] *nec etiam in festis*[h] *sine regimine chori.*[g] *Quodcunque vero aliud festum in hac dominica vel in aliqua dominica usque ad Passionem Domini contigerit, semper differatur, licet duplex festum fuerit; et fiat servitium de ipsa dominica, nulla facta de festo memoria, nisi sit festum trium lectionum, quod non differatur; sed tunc de eo fiat memoria usque ad Quadragesimam tantum. A quarta autem feria in Capite jejunii usque in crastinum octavarum Paschæ, nihil fiat ad missam de festis trium lectionum nec etiam memoria.*

Feria quarta.

Ad Corinthios.[i]

Fratres, Si opertum est evangelium nostrum; in his qui pereunt est opertum. In quibus deus hujus sæculi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat illuminatio evangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei. Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Jesum Christum Dominum nostrum, nos autem servos vestros per Jesum: quoniam Deus, qui dixit de tenebris lucem splendescere,[j] illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientiæ claritatis Dei in facie Jesu Christi. Habemus autem thesaurum istum absconditum in vasis fictilibus: ut sublimitas sit virtutis Dei, et non ex vobis. In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur: Persecutionem patimur, sed non derelinquimur: [k]humiliamur, sed non confundimur:[k] dejicimur, sed non perimus: semper mortificationem Jesu [l]Christi[l] in corpore nostro circumferentes, ut et vita Jesu in [m]corporibus[m] nostris manifestetur. Semper enim nos, qui vivimus, in mortem tradimur propter Jesum: ut et vita Jesu manifestetur in carne nostra mortali. Ergo mors in nobis operatur, vita autem in vobis.

Secundum Marcum.[n]

In illo tempore, Egressus Jesus ibat per Galilæam: nec volebat quemquam scire. Docebat autem discipulos suos, et dicebat illis; Quoniam Filius Hominis tradetur in manus hominum, et occident eum, et occisus tertia die resurget. At illi ignorabant ver-

[a] Ps. xci. (xcii. 1, 4, 5, 9.)
[b] ita 26. &c. quam—54R. 55P. Grad. V.
[c] Præfatio Quotidiana.—98. 26.
[d] Ps. xxx. (xxxi. 16, 17.)
[e] dominica forte—26.
[f] quartam—26.
[g] non habet 98.
[h] sanctorum—26. 57.
[i] 2 Cor. cap. iv. B (v. 3-12.)
[j] ipse—15. 26.
[k] non habent 98. V.
[l] non habent 26. 98. V.
[m] cordibus 98. 4L. 15. 57.
[n] cap. ix. E. (v. 30-37.)

bum, et timebant eum interrogare. Et venerunt Capharnaum. Qui cum domi essent, interrogabat eos; Quid in via tractabatis? At illi tacebant: siquidem inter se in via disputaverant, quis [a] esset illorum [a] major. Et residens vocavit duodecim, et ait illis; Si quis vult primus esse, erit omnium novissimus, et omnium minister. Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum: quem cum complexus esset, ait illis; Quisquis unum ex hujusmodi pueris receperit in nomine meo, me recipit; et quicumque me susceperit, non me suscipit, sed eum, qui me misit. Qui habet aures audiendi, audiat.

Feria sexta.

Ad Corinthios.[b]

Fratres, Habentes spiritum fidei sicut scriptum est: Credidi, propter quod locutus sum: et nos credimus, propter quod et loquimur: scientes quoniam qui suscitavit Jesum,[c] et nos cum Jesu suscitabit, et constituet vobiscum. Omnia enim propter vos: ut gratia abundans per [d] multas gratiarum actiones [d] abundet in gloriam Dei. Propter quod non deficimus: sed licet is, qui foris est, noster homo corrumpatur: tamen is, qui intus est, renovatur de die in diem. Id enim, quod in præsenti est momentaneum et leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis, non contemplantibus nobis quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna sunt.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus Pharisæis; Qui non est mecum, contra me est: et qui non congregat mecum, spargit. Ideo dico vobis: Omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus, spiritus autem blasphemiæ non remittetur. Et quicumque dixerit verbum contra Filium Hominis, remittetur ei: qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum, non remittetur ei neque in hoc sæculo neque in futuro. Aut facite arborem bonam, et fructum ejus bonum: aut facite arborem malam, et fructum ejus malum: siquidem ex fructu arbor cognoscitur. Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali? ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro profert bona: et malus homo de malo thesauro profert mala. Dico autem vobis, quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii. Ex verbis enim tuis justificaberis, et ex verbis tuis condemnaberis.

Dominica *in Sexagesima.*

Ad Missam. Officium.[f]

Exurge, quare obdormis, Domine, exurge et ne repellas in finem: quare faciem tuam avertis, oblivisceris tribulationem nostram; adhæsit in terra venter noster; exurge, Domine, adjuva nos et libera nos.

Psalmus.[g]

Deus auribus nostris audivimus: patres nostri annunciaverunt nobis.

Oratio.

Deus, qui conspicis quia ex nulla nostra actione confidimus; concede propitius, ut contra omnia adversa doctoris gentium protectione muniamur. Per.

Hæc sequens Epistola tota legatur hac die tantum; quando vero dicitur per hebdomadam, semper incipiatur

[a] ita 26. &c. V. eorum esset—34. 54R. 55P.
[b] 2 ad Cor. cap. iv. C. (v. 13-18.)
[c] a mortuis—26.
[d] multos in gratiarum actione—26.
[e] cap. xii. C. (v. 30-37.)
[f] Ps. xliii. (xliv. 23-26.)
[g] ibidem (v. 1.)

ad istam clausulam Damasci præpositus, *et legatur usque ad finem.*[a]

Ad Corinthios.[b]

Fratres, Libenter suffertis insipientes: cum sitis ipsi sapientes. Sustinetis enim si quis vos in servitutem redigit, si quis devorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis in faciem vos cædit. Secundum ignobilitatem dico, quasi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audet (in insipientia dico) audeo et ego: Hebræi sunt, et ego: Israelitæ sunt, et ego: Semen Abrahæ sunt, et ego: Ministri Christi sunt, et ego: ut minus sapiens dico, plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter. A Judæis quinquies quadragenas, una minus, accepi. Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte ac die in profundum maris fui, in itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex Gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus: in labore et ærumna, in vigiliis multis, in fame et siti, in jejuniis multis, in frigore et nuditate; præter illa, quæ extrinsecus sunt, instantia mea quotidiana, sollicitudo omnium Ecclesiarum. Quis infirmatur, et ego non infirmor? quis scandalizatur, et ego non uror? Si gloriari oportet: quæ infirmitatis meæ sunt, gloriabor. Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi scit, qui est benedictus in sæcula, quod non mentior. *Divisio.* Damasci præpositus gentis Arethæ regis custodiebat civitatem Damascenorum, ut me comprehenderet; et per fenestram in sporta demissus sum per murum, et sic effugi manus ejus. [c]Si gloriari oportet (non expedit quidem:) veniam autem ad visiones et revelationes Domini. Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, sive in corpore sive extra corpus, nescio, Deus scit, raptum hujusmodi usque ad tertium cœlum. Et scio hujusmodi hominem, sive in corpore sive extra corpus, nescio, Deus scit: quoniam raptus est in Paradisum: et audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui. Pro hujusmodi gloriabor: pro me autem nihil nisi in infirmitatibus meis. Nam, et si voluero gloriari, non ero insipiens: veritatem enim dicam: parco autem, ne quis me existimet supra id, quod videt in me, aut audit aliquid ex me. Et ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ, angelus Satanæ, qui me colaphizet. Propter quod ter Dominum rogavi ut discederet a me: et dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi.

Gradale.[d]

Sciant gentes quoniam nomen tibi [e]Deus:[e] tu solus altissimus super omnem terram.

V. Deus meus, pone illos ut rotam: et sicut stipulam ante faciem venti.

Tractus.[f]

Commovisti, Domine, terram et conturbasti eam.

V. Sana contritiones ejus quia mota est.

V. Ut fugiant á facie arcus, ut liberentur dilecti tui.

Secundum Lucam.[g]

In illo tempore, Cum turba plurima conveniret, et de civitatibus properarent ad Jesum, dixit per similitudinem: Exiit qui seminat, seminare semen suum: et dum seminat, aliud cecidit secus viam, et conculcatum est, et volucres cœli comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram: et natum aruit, quia non habebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas, et simul exortæ spinæ suffocaverunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam, et

[a] Rubrica similis postposita est Epistolæ in 94. 97. 26. deest in 98.
[b] 2 ad Cor. cap. xi. D. (v. 19–33.)
[c] cap. xii. (v. 1–9.)

[d] Ps. lxxxii. (lxxxiii. 18, 13.)
[e] Dominus—26.
[f] Ps. lix. (lx. 2, 5.)
[g] cap. viii. A. (v. 4–15.)

ortum fecit fructum centuplum. Hæc dicens clamabat; Qui habet aures audiendi, audiat. Interrogabant autem eum discipuli ejus, quæ esset hæc parabola. Quibus ipse dixit; Vobis datum est nosse mysterium regni Dei, cæteris autem in parabolis: ut videntes non videant, et audientes non intelligant. Est autem hæc parabola: Semen est verbum Dei. Qui autem secus viam, hi sunt qui audiunt: deinde venit diabolus, et tollit verbum de corde eorum, ne credentes salvi fiant. Nam qui supra petram; qui cum audierint, cum gaudio suscipiunt verbum; et hi radices non habent, quia ad tempus credunt, et in tempore tentationis recedunt. Quod autem in spinis cecidit: hi sunt, qui audierunt, et a sollicitudinibus et divitiis et voluptatibus vitæ euntes, suffocantur, et non referunt fructum. Quod autem [a]in bonam terram;[a] hi sunt, qui in corde bono et optimo audientes verbum retinent, et fructum afferunt in patientia.

Offertorium.[b]

Perfice gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea: inclina aurem tuam et exaudi verba mea; mirifica misericordias tuas qui salvos facis sperantes in te, Domine.

V. Exaudi, Domine, justitiam meam, intende deprecationem meam, auribus percipe orationem meam.

V. Custodi me, Domine, ut pupillam oculi: sub umbra alarum tuarum protege me, eripe me, Domine, ab impio.

Secreta.

Intende, quæsumus, Domine, hostiam familiæ tuæ; ut quam [c] sacris muneribus [c] facis esse participem; tribuas ad ejus plenitudinem pervenire. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana. Communio.[d]

Introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Postcommunio.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut quos tuis reficis sacramentis, tibi etiam placitis moribus dignanter deservire concedas. Per Dominum.

Feria quarta.

Ad Corinthios.[e]

Fratres, Ego testem Deum invoco in animam meam, quod parcens vobis non veni ultra Corinthum: non quia dominamur fidei vestræ, sed adjutores sumus gaudii vestri: nam fide statis. [f]Statui autem hoc ipsum apud me, ne iterum in tristitia venirem ad vos. Si enim contristor vos: et quis est, qui me lætificet, nisi qui contristatur ex me? Et hoc ipsum scripsi vobis, ut non cum venero tristitiam super tristitiam habeam, de quibus oportuerat me gaudere: confidens in omnibus vobis, quia meum gaudium omnium vestrum est. Nam ex multa tribulatione et angustia cordis scripsi vobis per multas lacrymas: [g] non ut [g] contristemini: sed ut sciatis quam caritatem habeam abundantius in vobis. Si quis autem contristavit me, non me contristavit: sed ex parte, ut non onerem omnes vos. Sufficit illi, qui [h] hujusmodi [h] est, objurgatio hæc, quæ fit a pluribus: ita ut e contrario magis donetis et consolemini, ne forte abundantiori tristitia absorbeatur qui hujusmodi est. Propter quod obsecro vos, ut confirmetis illum in caritate. Ideo enim [i] scripsi vobis, ut cognoscam experimentum vestrum, an in omnibus obedientes sitis. Si cui autem aliquid donastis, et ego: nam et ego quod donavi, si quid donavi, propter [j] vos in persona [j] Christi, ut non circumveniamur a Satana: non enim ignoramus cogitationes ejus.

[a] accidit—57. cecidit in terram bonam—26.
[b] Ps. xvi. (xvii. 5, 6, 7, 1, 8, 13.)
[c] sic 26 &c. sacri muneris—34. 55P. 57.
[d] Ps. xlii. (xliii. 4.)
[e] 2 ad Cor. cap. i. D. (v. 23.)

[f] cap. ii. A. (v. 1–11.)
[g] non—13. ut non—26. 57.
[h] ejusmodi—98. V.
[i] et—13. 15.
[j] sermonem—26. 57.

Secundum Marcum.[a]

In illo tempore, Cœpit Jesus docere ad mare; et congregata est ad eum turba multa, ita ut [b]in[b] navem ascendens sederet in mari, et omnis turba circa mare super terram erat: et docebat illos in parabolis multa et dicebat illis in doctrina sua; Audite; ecce exiit seminans ad seminandum. Et dum seminat, aliud cecidit circa viam, et venerunt volucres [c]cœli,[c] et comederunt illud. Aliud vero cecidit supra petrosa, ubi non habuit terram multam: et statim exortum est, quoniam non habebat altitudinem terræ: et quando exortus est sol, exæstuavit: eo quod non haberet radicem, exaruit. Et aliud cecidit in spinis; et ascenderunt spinæ, et suffocaverunt illud, et fructum non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam; et dabat fructum ascendentem et crescentem, et afferebat unum triginta, et unum sexaginta, et unum centum. Et dicebat; Qui habet aures audiendi, audiat.

Feria sexta.

Ad Corinthios.[d]

Fratres, Scientes timorem Domini hominibus suademus, Deo autem manifesti sumus. Spero autem et in conscientiis vestris manifestos nos esse. Non enim iterum commendamus nos vobis, sed occasionem damus vobis gloriandi pro nobis: ut habeatis ad eos, qui in facie gloriantur, et non in corde. Sive enim mente excedimus, Deo; sive sobrii sumus, vobis. Caritas enim Christi urget nos: æstimantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt: et pro omnibus mortuus est Christus: ut, et qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est et resurrexit.

Secundum Lucam.[e]

In illo tempore, Interrogatus Jesus a Pharisæis; Quando venit regnum Dei? respondit eis et dixit; Non veniet regnum Dei cum observatione; Neque dicent; Ecce hic, aut ecce illic. Ecce enim regnum Dei intra vos est. Et ait ad discipulos suos; Venient dies quando desideretis videre unum diem Filii Hominis, et non videbitis. Et dicent vobis: Ecce hic, et ecce illic. Nolite ire, neque sectemini. Nam, sicut fulgur coruscans de sub cœlo in ea quæ sub cœlo sunt fulget; ita erit Filius Hominis in die sua. Primum autem oportet illum multa pati, et reprobari a generatione hac. Et sicut factum est in diebus Noe ita erit et in diebus Filii Hominis. Edebant, et bibebant: uxores ducebant, et dabantur ad nuptias, usque in diem, qua intravit Noe in arcam: et venit diluvium, et perdidit omnes. Similiter sicut factum est in diebus Loth: Edebant et bibebant: emebant et vendebant: plantabant et ædificabant: Qua die autem exiit Loth a Sodomis, pluit ignem et sulphur de cœlo, et omnes perdidit: secundum hæc erit qua die Filius Hominis revelabitur. In illa hora qui fuerit in tecto, et vasa ejus in domo, [f]non[f] descendat tollere illa: et qui in agro, similiter non redeat retro. Memores estote uxoris Loth. Quicumque quæsierit animam suam salvam facere, perdet illam: et quicumque perdiderit illam, vivificabit eam. Dico vobis: in illa nocte erunt duo in lecto uno: unus assumetur, et alter relinquetur: duæ erunt molentes in unum: una assumetur, et altera relinquetur: duo in agro: unus assumetur, et alter relinquetur. Respondentes dicunt illi; Ubi, Domine? Qui dixit illis; Ubicumque fuerit corpus, illuc congregabuntur aquilæ.

[a] cap. iv. A. (v. 1-9.)
[b] non habent 98. 26. 57.
[c] non habent 98. 4L. 15. V.
[d] 2 ad Cor. cap. v. B. (v. 11-15.)
[e] cap. xvii. E. (v. 20-37.)
[f] ne—4L. 15. V.

Dominica *in Quinquagesima.*

Ad Missam. Officium.[a]

Esto mihi in Deum protectorem et in locum refugii ut salvum me facias; *quoniam firmamentum meum et refugium meum es tu: et propter nomen tuum, dux mihi eris: et enutries me.

Psalmus.[b]

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me et eripe me.

Oratio.

Preces nostras, quæsumus, Domine, clementer exaudi; atque a peccatorum [c] vinculis absolutos, ab omni [d] adversitate custodi. Per Dominum.

Ad Corinthios.[e]

Fratres, Si linguis hominum loquar et angelorum, caritatem autem non habeam, factus sum velut æs sonans aut cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiam, et noverim mysteria omnia, et omnem scientiam: et si habuero omnem fidem ita ut montes transferam, caritatem autem non habuero, nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, et si tradidero corpus meum ita ut ardeam, caritatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Caritas patiens est, benigna est: caritas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati: Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Caritas nunquam excidit: sive prophetiæ evacuabuntur, sive linguæ cessabunt, sive scientia destruetur. Ex parte enim [f] cognoscimus,[f] et ex parte prophetamus: cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. Quando autem factus sum vir, evacuavi quæ erant parvuli. Videmus nunc per speculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum. Nunc autem manent, fides, spes, caritas: tria hæc; major autem horum est caritas.

Gradale.[g]

Tu es Deus qui facis mirabilia solus; notam fecisti in gentibus virtutem tuam.
V. Liberasti in brachio tuo populum tuum, filios Israel: [h] Jacob [h] et Joseph.

Tractus.[i]

Jubilate Deo, omnis terra: servite Domino in lætitia. *
V. [j] Introite [j] in conspectu ejus: in exultatione.
V. Scitote quoniam Dominus: ipse est Deus.
V. Ipse fecit nos et non ipsi nos: nos autem populus ejus et oves pascuæ ejus.

Secundum Lucam.[k]

In illo tempore, Assumpsit Jesus duodecim discipulos suos, et ait illis; Ecce ascendimus Hierosolymam, et consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per prophetas de Filio Hominis. Tradetur enim Gentibus, et illudetur, et flagellabitur et conspuetur; et postquam flagellaverint, occident eum, et die tertia resurget. Et ipsi nihil horum intellexerunt, erat autem verbum istud absconditum ab eis, et non intelligebant quæ dicebantur. Factum est autem, cum appropinquaret Hierico, cæcus quidam sedebat secus viam, mendicans. Et cum audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem ei,

[a] Ps. xxx. (xxxi. 2, 3.)
[b] ibidem (Ps. xxxi. 1, 2.)
[c] nostrorum—94.
[d] nos—94. 98. 26.
[e] 1 ad Cor. cap. xiii.
[f] cognovimus—98.
[g] Ps. lxxvi. (lxxvii. 14, 15.)
[h] ita 26. &c. non habent 94. 98. 55P. Grad.
[i] Ps. xcix. (c. 1–3.)
[j] sic 4L. 15. &c. intrate—8RM. 26. Grad.
[k] cap. xviii. F. (v. 31–43.)

quod Jesus Nazarenus transiret. Et clamavit, dicens; Jesu, Fili David, miserere mei. Et qui præibant increpabant eum ut taceret. Ipse vero multo magis clamabat; Fili David, miserere mei. Stans autem Jesus jussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogavit illum dicens; Quid tibi vis faciam? At ille dixit; Domine, ut videam. Et Jesus dixit illi; Respice, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit, et sequebatur eum, magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

Offertorium.[a]

Benedictus es, Domine; doce me justificationes tuas. Benedictus es, Domine; doce me justificationes tuas: in labiis meis pronunciavi omnia judicia oris tui. *V.* Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini, beati qui scrutantur testimonia ejus: in toto corde exquirunt eum.

[b] *V.* Aufer a plebe tua opprobrium et contemptum: quia mandata tua non sumus obliti, Domine.[b]

Secreta.

Hæc hostia, quæsumus, Domine, emundet nostra delicta; et ad sacrificium celebrandum subditorum tibi corpora mentesque sanctificet. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana. Communio.[c]

Manducaverunt et saturati sunt nimis: et desiderium eorum attulit eis Dominus: non sunt fraudati a desiderio suo.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut qui cœlestia alimenta percepimus, per hæc contra omnia adversa muniamur. Per Dominum.

Feria quarta *in Capite jejunii.*

Post sextam, imprimis fiat sermo ad populum, si placuerit: deinde prosternant se clerici in choro; et dicant septem Psalmos pœnitentiales cum Gloria Patri *et* Sicut erat *et antiphona,* Ne reminiscaris. * *Excellentior vero* * *sacerdos, indutus vestibus sacerdotalibus in cappa serica rubea, cum diacono a dexteris et subdiacono a sinistris cum cæteris ministris altaris; qui omnes sint albis cum amictibus induti, ante altare dicant per se septem Psalmos pœnitentiales in prostratione, cum antiphona* Ne reminiscaris.

Psalmus.[d]

Domine, ne in furore tuo arguas me; neque in ira tua corripias me.

Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum: sana me, Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valde: sed tu, Domine, usquequo?

Convertere, Domine, et eripe animam meam: salvum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboravi in gemitu meo: lavabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est a furore oculus meus: inveteravi inter omnes inimicos meos.

Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam exaudivit Dominus vocem fletus mei.

Exaudivit Dominus deprecationem meam: Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei: convertantur et erubescant valde velociter.

Gloria Patri.

Sicut erat.

[a] Ps. cxviii. (cxix. 12. 13. 1. 2. 22.)
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] Ps. lxxvii. (lxxviii. 29. 30.)
[d] Ps. vi.

* *Episcopus vel ejus Decanus vel excellentior.*—Grad.

[a] Beati quorum remissæ sunt iniquitates: et quorum tecta sunt peccata.

Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum: nec est in spiritu ejus dolus.

Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea: dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua: conversus sum in ærumna mea, dum configitur spina.

Delictum meum cognitum tibi feci: et injustitiam meam non abscondi.

Dixi, confitebor adversum me injustitiam meam Domino; et tu remisisti impietatem peccati mei.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore opportuno.

Verumtamen in diluvio aquarum multarum: ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum a tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea, erue me a circumdantibus me.

Intellectum tibi dabo, et instruam te in via hac: qua gradieris: firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut equus et mulus: quibus non est intellectus.

In camo et fræno maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris: sperantem autem in Domino misericordia circumdabit.

Lætamini in Domino et exultate justi: et gloriamini omnes recti corde.

Gloria.

[b] Domine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: et confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea a facie iræ tuæ: non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum: et sicut onus grave gravatæ sunt super me.

Putruerunt et corruptæ sunt cicatrices meæ: a facie insipientiæ meæ.

Miser factus sum, et curvatus sum usque in finem: tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: et non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum et humiliatus sum nimis: rugiebam a gemitu cordis mei.

Domine, ante te omne desiderium meum: et gemitus meus a te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea: et lumen oculorum meorum, et ipsum non est mecum.

Amici mei, et proximi mei adversum me appropinquaverunt et steterunt.

Et qui juxta me erant, de longe steterunt: et vim faciebant qui quærebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates: et dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanquam surdus non audiebam: et sicut mutus non aperiens os suum:

Et factus sum sicut homo non audiens: et non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te, Domine, speravi: tu exaudies me, Domine Deus meus.

Quia dixi; Nequando supergaudeant mihi inimici mei: et dum commoventur pedes mei, super me magna locuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum: et dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meam annunciabo: et cogitabo pro peccato meo.

Inimici autem mei vivunt, et confirmati sunt super me: et multiplicati sunt qui oderunt me inique.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi: quoniam sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me, Domine Deus meus: ne discesseris a me.

Intende in adjutorium meum: Domine Deus salutis meæ.

Gloria.

[a] Ps. xxxi. (xxxii.)

[b] Ps. xxxvii. (xxxviii.)

[a] Miserere mei, Deus: secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: et peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi, et malum coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas cum judicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me, Domine, hyssopo, et mundabor: lavabis me, et super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium et lætitiam: et exultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me, Deus: et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua: et Spiritum Sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi lætitiam salutaris tui: et Spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: et impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus, Deus, Deus salutis meæ: et exultabit lingua mea justitiam tuam.

Domine, labia mea aperies: et os meum annunciabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum, Deus, non despicies.

Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Hierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes, et holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria.

[b] Domine, exaudi orationem meam: et clamor meus ad te veniat.

Non avertas faciem tuam a me: in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

In quacumque die invocavero te: velociter exaudi me.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei: et ossa mea sicut cremium aruerunt.

Percussus sum ut fœnum, et aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum.

A voce gemitus mei: adhæsit os meum carni meæ.

Similis factus sum pelecano solitudinis: factus sum sicut nycticorax in domicilio.

Vigilavi, et factus sum: sicut passer solitarius in tecto.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei: et qui laudabant me, adversum me jurabant.

Quia cinerem tanquam panem manducabam, et potum meum cum fletu miscebam.

A facie iræ [c] indignationis tuæ: quia elevans allisisti me.

Dies mei, sicut umbra, declinaverunt: et ego sicut fœnum arui.

Tu autem, Domine, in æternum permanes: et memoriale tuum in generatione et generationem.

Tu exsurgens misereberis Sion: quia tempus miserendi ejus, quia venit tempus.

Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus: et terræ ejus miserebuntur.

Et timebunt Gentes nomen tuum, Domine: et omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificavit Dominus Sion: et videbitur in gloria sua.

[a] Ps. l. (li.)
[b] Ps. ci. (cii.)

[c] et—98.

Respexit in orationem humilium: et non sprevit precem eorum.

Scribantur hæc in generatione altera: et populus, qui creabitur, laudabit Dominum.

Quia prospexit de excelso sancto suo: Dominus de cœlo in terram aspexit.

Ut audiret gemitus compeditorum: ut solveret filios interemptorum.

Ut annuncient in Sion nomen Domini: et laudem ejus in Hierusalem.

In conveniendo populos in unum: et reges ut serviant Domino.

Respondit ei in via virtutis suæ: paucitatem dierum meorum nuncia mihi.

Ne revoces me in dimidio dierum meorum: in generatione et generationem anni tui.

Initio tu, Domine, terram fundasti: et opera manuum tuarum sunt cœli.

Ipsi peribunt, tu autem permanes: et omnes sicut vestimentum veterascent.

Et sicut opertorium mutabis eos, et mutabuntur: tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient.

Filii servorum tuorum habitabunt: et semen eorum in sæculum dirigetur.

Gloria.

[a] De profundis clamavi ad te, Domine; Domine, exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates observaveris, Domine: Domine, quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Sustinuit anima mea in verbo ejus: speravit anima mea in Domino.

A custodia matutina usque ad noctem: speret Israel in Domino.

Quia apud Dominum misericordia: et copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israel: ex omnibus iniquitatibus ejus.

Gloria.

[b] Domine, exaudi orationem meam: auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua: exaudi me in tua justitia.

Et non intres in judicium cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam.

Collocavit me in obscuris sicut mortuos sæculi: et anxiatus est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me, Domine: defecit spiritus meus.

Non avertas faciem tuam a me: et similis ero descendentibus in lacum.

Auditam fac mihi mane misericordiam tuam: quia in te speravi.

Notam fac mihi viam, in qua ambulem: quia ad te levavi animam meam.

Eripe me de inimicis meis, Domine, ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum, Domine, vivificabis me in æquitate tua.

Educes de tribulatione animam meam: et in misericordia tua disperdes [c] omnes [c] inimicos meos.

Et perdes omnes, qui tribulant animam meam: quoniam ego servus tuus sum.

Gloria Patri.

Antiphona.

Ne reminiscaris, Domine, delicta nostra vel parentum nostrorum, neque vindictam sumas de peccatis nostris.

Kyrie eleyson.

Christe eleyson.

Kyrie eleyson.

Pater noster.

Et hæc omnia sine nota dicuntur tam a sacerdote quam a toto choro,

[a] Ps. cxxix. (cxxx.)
[b] Ps. cxlii. (cxliii.)

[c] non habent 13. 57.

*puero interim tenente vexillum cilicinum prope sinistrum cornu altaris. Deinde erigat se sacerdos cum diacono et subdiacono, et solus dicat super populum conversus ad * orientem * coram dextro cornu altaris, hoc modo.*

Et ne nos inducas in tentationem.

Chorus respondeat.

Sed libera nos a malo.

Salvos fac servos tuos et ancillas tuas: Deus meus, sperantes in te.

Mitte eis, Domine, auxilium de sancto: et de Sion tuere eos.

Convertere, Domine, usquequo: et deprecabilis esto super servos tuos.

Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos, et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Domine, exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Exaudi, quæsumus, Domine, preces nostras, et confitentium tibi parce peccatis, ut, quos conscientiæ reatus accusat, indulgentia tuæ miserationis absolvat. Per Christum. *R.* Amen.

Et omnes orationes dicuntur cum Oremus, *et finiantur more lectionis. Non dicitur* Dominus vobiscum *nisi ante primam Orationem tantum.*

Alia Oratio cum Oremus.

Oratio.

Adsit, quæsumus, Domine, famulis tuis inspiratio gratiæ salutaris; quæ corda eorum fletuum ubertate resolvat: sicque macerando conficiat, ut iracundiæ tuæ motus idonea satisfactione compescat. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine Deus noster, his famulis tuis continuam purgationis suæ observantiam pœnitendo gerere: et ut hoc [a] efficacius [a] implere valeant, gratia eos tuæ visitationis præveniat et subsequatur. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Præveniat hos famulos tuos, quæsumus, Domine, misericordia tua, ut omnes iniquitates eorum celeri indulgentia deleantur. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris: nec sit ab his famulis tuis clementiæ tuæ longinqua miseratio; sana vulnera, eorumque remitte peccata; ut nullis a te iniquitatibus separati, tibi Domino semper valeant adhærere. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Domine Deus noster, qui offensione nostra non vinceris, sed satisfactione placaris; respice, quæsumus, super famulos tuos qui se tibi graviter peccasse confitentur; tuum est enim absolutionem criminum dare, et veniam præstare peccantibus: qui dixisti, pœnitentiam te malle peccatorum quam mortem; concede ergo, Domine, his [b] famulis tuis, [b] ut tibi pœnitentiæ excubias celebrent, et correctis actibus suis conferri sibi a te sempiterna gaudia gratulentur. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Deus, cujus indulgentia omnis homo indiget; memento famulorum famularumque tuarum: et [c] quia lubrica terrenaque [c] corporis fragilitate nudati virtute in multis deliquerunt, quæsumus, ut des veniam confitentibus, parcas supplicibus; ut qui suis meritis accusantur, tua miseratione salventur. Per Christum.

Hic non dicitur Dominus vobiscum *neque* Oremus, *sed vertat se sacerdos ad populum, et extendens manum dicat super eos sine nota, sed in audientia, hoc modo,*

Absolvimus vos vice beati Petri Apostolorum principis, cui collata est

[a] efficaciter—26.

[b] non habent 94. 98.

* *australem.*—Grad.

[c] qui lubrica terrenique—13. 15.

a Domino potestas ligandi atque solvendi; et quantum ad vos pertinet accusatio et ad nos remissio; sit vobis omnipotens Deus vita et salus et omnium peccatorum vestrorum pius indultor. Qui vivit et regnat cum Deo Patre.

Deinde surgant omnes a prostratione, osculantes terram vel formulas, sacerdote dicente Qui vivit &c. *Deinde fiat benedictio cinerum sine* Dominus vobiscum *et sine* Oremus, *sacerdote ad orientem converso.*

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui misereris omnium et nihil odisti eorum quæ fecisti, dissimulans peccata hominum propter pœnitentiam; qui etiam subvenis in necessitate laborantibus; bene✠dicere et sancti✠ficare hos cineres dignare, quos causa humilitatis et sanctæ religionis ad emundanda delicta nostra super capita nostra more Ninevitarum ferre constituisti; et da per invocationem sancti tui nominis, ut omnes qui eos ad deprecandam misericordiam tuam super capita sua tulerint, a te mereantur omnium delictorum suorum veniam [a] accipere,[a] et hodie sic eorum inchoare sancta jejunia, ut in die Resurrectionis purificatis mentibus ad sanctum mereantur accedere Pascha, et in futuro perpetuam accipere gloriam. Per Dominum.

Hic aspergatur aqua benedicta super cineres. Deinde dicitur Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Deus, qui non mortem sed pœnitentiam desideras peccatorum, fragilitatem conditionis humanæ benignissime respice; et hos cineres quos causa præferendæ humilitatis atque promerendæ veniæ capitibus nostris imponi decrevimus, bene✠dicere[b] et sancti✠ficare[b] pro tua pietate digneris: ut qui nos cineres esse monuisti, et ob pravitatis nostræ meritum in pulverem reversuros cognoscimus, peccatorum omnium veniam et præmia pœnitentibus repromissa misericorditer consequi mereamur. Per Dominum.

Postea distribuantur cineres super capita clericorum et laicorum [c] *a dignioribus personis; signo crucis cineribus signnet, sic* [c] *dicendo.*

Memento homo quia cinis es; et in cinerem reverteris. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Et interim cantentur sequentes antiphonæ.[d]

Exaudi [e] nos,[e] Domine, quoniam benigna est misericordia tua: secundum multitudinem miserationum tuarum respice nos, Domine.

Ps. Salvum me fac, Deus: quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam.

Non dicitur nisi primus versus Psalmi; sed statim sequatur Gloria Patri. *Deinde repetatur antiphona,* Exaudi.

Alia Antiphona.[f]

Juxta vestibulum et altare plorabant sacerdotes et levitæ, ministri Domini, dicentes, Parce Domine, parce populo tuo: et ne dissipes ora clamantium ad te, Domine.

Alia Antiphona.

Immutemur habitu in cinere et cilicio: jejunemus et ploremus ante Dominum: quia multum misericors est dimittere peccata nostra Deus noster.

Peracto hoc officio, dicat sacerdos ad gradum chori, Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Oratio.

Deus, qui juste irasceris et clementer ignoscis; afflicti populi tui lacrymas suscipe, et iram tuæ indignationis quam juste meretur propitiatus averte. Per Christum Dominum nostrum.

Alia Oratio cum Oremus.

Concede nobis, quæsumus, Domine, præsidia militiæ Christianæ sic sanctis inchoare jejuniis; ut contra spiri-

[a] percipere—13. 15. 26.
[b] non habent 94. 98.
[c] sic 26. &c. incipiendo a dignioribus personis faciendo signum crucis cum cineribus et—34. 54R. 55P.
[d] Ps. lxviii. (lxix. 16, 1.)
[e] non habent 8RM. 13. 26.
[f] Johel. cap. ii. D. (v. 17.)

tuales nequitias pugnaturi, continentiæ muniamur auxiliis. Per.

* *Ejectis pœnitentibus, ut patet Officium in processionalibus, incipiatur Missa hoc modo.**

Officium.[a]

Misereris omnium, Domine, et nihil odisti eorum quæ fecisti: dissimulans peccata hominum propter pœnitentiam, et parcens illis, quia tu es Dominus Deus noster.

Psalmus.[b]

Miserere mei, Deus, miserere mei: quoniam in te confidit anima mea.

Non repetatur Officium sed statim sequatur Gloria Patri: *Dicto* Kyrie eleyson, *sacerdos dicat* Dominus vobiscum. *et* Oremus. *Et postea dicat diaconus,* Flectamus genua, *et tunc omnes genu flectant. Deinde diacono dicente sic,* Levate, *surgant omnes osculantes formulas.*

Oratio.

Præsta, quæsumus, Domine, fidelibus tuis; ut jejuniorum veneranda solemnia et congrua pietate suscipiant et secura devotione percurrant. Per.

Ab hac die usque ad Cœnam Domini, in omnibus missis de jejunio fiat memoria pro pœnitentibus cum hac Oratione Exaudi, quæsumus, Domine, supplicum *ut patet in fine libri. Hac die et tribus diebus sequentibus, quinque dicuntur Orationes sicut in prima Dominica Adventus Domini supradictum est.*

Lectio Johelis Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus; [d] Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejunio et fletu et planctu; et scindite corda vestra, et non vestimenta vestra. Et convertimini ad Dominum Deum vestrum; quia benignus et misericors est, patiens et multæ misericordiæ, et præstabilis super malitia. Quis scit si convertatur, et ignoscat Deus et relinquat post se benedictionem, sacrificium et libamen Domino Deo nostro? Canite tuba in Sion, sanctificate jejunium, vocate cœtum, congregate populum, sanctificate ecclesiam, coadunate senes, congregate parvulos et sugentes ubera; egrediatur sponsus de cubili suo, et sponsa de thalamo suo. Inter vestibulum et altare plorabunt sacerdotes ministri Domini, et dicent; Parce, Domine, parce populo tuo; et ne des hæreditatem tuam in opprobrium ut dominentur eis nationes; quare dicunt in populis; Ubi est Deus eorum? Zelatus est Dominus terram suam, et pepercit populo suo; et respondit Dominus et dixit populo suo; Ecce ego mittam vobis frumentum et vinum et oleum, et replebimini in eis; et non dabo vos ultra opprobrium in Gentibus, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[e]

Miserere mei, Deus, miserere mei: quoniam in te confidit anima mea.

V. Misit de cœlo et liberavit me: dedit in opprobrium conculcantes me.

† *Chorus alternatim dicat Tractum.*†

Domine, non secundum peccata nos-

[a] Sap. xi. D. (v. 24, 23, 26.)
[b] Ps. lvi. (lvii. 1.)
[c] cap. ii. C. (v. 12–19.)
[d] Deus—15. 26.
[e] Ps. lvi. (lvii. 1. 3.)

* *His finitis eat processio per medium chori sine cruce ad ostium ecclesiæ occidentale cum ceroferario et thuribulario, præcedente vexillo cilicino; deinde executor officii pœnitentes singulatim per manus ejiciat per ministrationem alicujus sacerdotis de choro tradentis eos per manus dextras; ipsi vero pœnitentes osculantes manus executoris officii, exeant; tamen si episcopus præsens fuerit, archidiaconus ei subministret supra-dicto modo; et interim cantentur hæc duo Responsoria cum suis versibus sed sine* Gloria Patri, *cantore incipiente* R. Ecce Adam. R. In sudore. *Ejectis pœnitentibus, claudatur ostium et redeat processio ordine et more solito in chorum cantando Responsorium in revertendo, cantore incipiente R.* Emendemus; *non dicitur Versus nec Oratio, sed statim incipiatur missa a cantore.*—Grad.

† *chorus alternatim stando dicat istum Tractum, scilicet* Domine, non secundum, *ita tamen, quod ex parte altera sedeant, et sic alternatim Tractus a choro percantatur. Idem modus servetur in omnibus Tractibus.*—Grad.

tra quæ fecimus nos: neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.[a]

V. Domine, ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum: cito anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis.[b]

Hic non fiat genuflectio cum dicitur.

V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos, et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.[c]

Iste Tractus dicitur omni secunda feria et sexta feria ad missam de jejunio usque ad Cœnam Domini.

Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Cum jejunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes: exterminant enim facies suas, ut appareant hominibus jejunantes. Amen dico vobis,[e] receperunt mercedem suam. Tu autem, cum jejunas, unge caput tuum et faciem tuam lava, ne videaris hominibus jejunans, sed Patri tuo, qui est in abscondito; et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: ubi ærugo et tinea demolitur: et ubi fures effodiunt et furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in cœlo: ubi neque ærugo neque tinea demolitur, et ubi fures non effodiunt neque furantur. Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.

Offertorium.[f]

Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me; nec delectasti inimicos meos super me; Domine, clamavi ad te et sanasti me.

V. Domine, abstraxisti ab inferis animam meam: salvasti me a descendentibus in lacum.

Secreta.

Fac nos, Domine, quæsumus, his muneribus offerendis convenienter aptari:[g] quibus ipsius[g] venerabilis jejunii celebramus exordium. Per Dominum.

Præfatio, Qui corporali jejunio.

Hæc Præfatio dicitur in omni missa de jejunio usque ad Cœnam Domini, et Flectamus genua, Levate, *et* Humiliate capita vestra Deo.

Communio.[h]

Qui meditabitur in lege Domini die ac nocte: dabit fructum suum in tempore suo.

Postcommunio.

Percepta nobis, Domine, præbeant sacramenta subsidium: ut et tibi grata sint nostra jejunia, et nobis proficiant ad medelam. Per Dominum.*

Finitis Postcommunionibus, præter illam quæ dicetur super populum, sic, Per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen, *dicat sacerdos* Oremus. *Deinde dicat diaconus,* Humiliate capita vestra Deo.

Super populum. Oratio.

Inclinantes se, Domine, majestati tuæ propitiatus intende: ut qui divino munere sunt refecti, cœlestibus semper nutriantur auxiliis. Per.

Et sic missa cum Benedicamus Domino *finiatur.*

Feria *quinta post cineres.*

Ad Missam. Officium.

Cum clamarem ad Dominum, exaudivit vocem meam ab his qui appropin-

[a] Ps. cii. (ciii. 10.)
[b] Ps. lxxviii. (lxxix. 8.)
[c] ib. (v. 9.)
[d] cap. vi. B. (v. 16–21.)
[e] quia—13. 26. V.
[f] Ps. xxix. (xxx. 1, 2, 3.)
[g] cujus—94. 98.
[h] Ps. i. (v. 2, 3.)

* *Finita ultima Postcommunione sic,* Per omnia sæcula sæculorum, *chorus respondeat,* Amen. *Dicat sacerdos,* Oremus. *Deinde dicat diaconus,* Humiliate capita vestra Deo. *Statim dicat sacerdos Orationem Super populum, scilicet* Inclinantes, *et sic missa cum* Benedicamus *finiatur.*

Si tamen in aliqua trium dierum sequentium festum novem lectionum celebratum fuerit, missa de festo post tertiam dicitur, ad quam non fiat memoria de jejunio, sicut infra Quadragesimam; et missa de jejunio fiat post sextam, utraque ad authenticum altare. Sed infra Quadragesimam dicitur missa de festo post tertiam, missa de jejunio post nonam.—Grad.

quant mihi: et humiliavit eos qui est ante sæcula et manet in æternum: jacta cogitatum tuum in Domino: et ipse te enutriet.

Psalmus.[a]

Exaudi, Deus, orationem meam, et ne despexeris deprecationem meam: intende mihi et exaudi me. Gloria Patri.

Dum clamarem. Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui supplicantis propitius respice, et flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, propitiatus averte. Per Dominum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[b]

In diebus illis, Ægrotavit Ezechias usque ad mortem: et introivit ad eum Esaias filius Amos propheta, et dixit ei: Hæc dicit Dominus; Dispone domui tuæ, quia morieris tu, et non vives. Et convertit Ezechias faciem suam ad parietem, et oravit ad Dominum, et dixit; Obsecro, Domine, memento quæso quomodo ambulaverim coram te in veritate et in corde perfecto, et quod bonum est in oculis tuis fecerim. Et flevit Ezechias fletu magno. Et factum est verbum Domini ad Esaiam prophetam, dicens; Vade, et dic Ezechiæ; Hæc dicit Dominus Deus David patris tui: Audivi orationem tuam, et vidi lacrymas tuas: ecce ego adjiciam super dies tuos quindecim annos: et de manu regis Assyriorum eruam te et civitatem istam, et protegam eam, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[c]

Jacta cogitatum tuum in Domino: et ipse te enutriet.

V. Dum clamarem ad Dominum; exaudivit vocem meam ab his qui appropinquant mihi.

Repetatur Gradale.

Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Cum introisset Jesus Capharnaum, accessit ad eum centurio, rogans eum et dicens; Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, et male torquetur. Et ait illi Jesus; Ego veniam, et curabo eum. Et respondens Centurio, ait; Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites, et dico huic: Vade, et vadit: et alio, Veni, et venit; et servo meo, Fac hoc, et facit. Audiens autem Jesus miratus est, et sequentibus se dixit; Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel. Dico autem vobis, quod multi ab Oriente et Occidente venient, et recumbent cum Abraham, Isaac, et Jacob in regno cœlorum: Filii autem regni[e] ejicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. Et dixit Jesus Centurioni: Vade, et sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora.

Offertorium.[f]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam; neque irrideant me inimici mei; etenim universi qui te expectant non confundentur.

V. Dirige me in veritate tua et doce me: quia tu es Deus salutaris meus, et te sustinui tota die.*

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, munera quæ dedisti: ut et creationis tuæ circa mortalitatem nostram testificentur auxilium, et remedium nobis immortalitatis operentur. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[g]

Acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta: super altare tuum, Domine.

[a] ib. (v. 1, 2.)
[b] cap. xxxviii. A. (v. 1–6.)
[c] Ps. liv. (lv. 22.)
[d] cap. viii. A. (v. 5–13.)

[e] hujus—98.
[f] Ps. xxiv. (xxv. 1, 2, 3, 5.)
[g] Ps. l. (li. 19.)

* *Versus.* Respice in me et miserere mei, Domine, custodi animam meam et eripe me, non confundar, quoniam invocavi te. (v. 20.)—Grad.

Postcommunio.

Concede fidelibus tuis, Domine, quæsumus, et sine cessatione capere paschalia sacramenta, et desideranter expectare ventura, ut in mysteriis, quibus renovati sunt permanentes, ad novam vitam his operibus perducantur. Per Dominum.

Super populum.

Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Parce, Domine, parce populo tuo, ut dignis flagellationibus castigatus, in tua miseratione respiret. Per Dominum.

Feria *sexta in Capite jejunii.*

Ad Missam. Officium.[a]

Audivit Dominus et misertus est mihi: Dominus factus est adjutor meus.

Psalmus.[b]

Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me.

Gloria Patri.

Audivit Dominus. Kyrie eleyson.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Inchoata jejunia, quæsumus, Domine, benigno favore prosequere: ut observantiam quam corporaliter exhibemus, mentibus etiam sinceris exercere valeamus. Per Dominum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus Deus, Clama, ne cesses; quasi tuba exalta vocem tuam, et annuncia populo meo scelera eorum, et domui Jacob peccata eorum. Me etenim de die in diem quærunt, et scire vias meas volunt: quasi gens, quæ justitiam fecerit, et quæ judicium Dei sui non dereliquerit: rogant me judicia justitiæ: et appropinquare Deo volunt. Quare jejunavimus, et non aspexisti: humiliavimus animas nostras, et nescisti? Ecce in die jejunii vestri invenitur voluntas vestra, et omnes debitores vestros repetitis. Ecce ad lites et contentiones jejunatis, et percutitis pugno impie. Nolite jejunare sicut usque ad hanc diem, ut audiatur in excelso clamor vester. Numquid tale est jejunium, quod elegi, per diem affligere hominem animam suam? numquid contorquere quasi circulum caput suum, et saccum et cinerem sternere? numquid istud vocavi jejunium, et diem acceptabilem Domino? Nonne hoc est magis jejunium, quod elegi? dissolve colligationes impietatis, solve fasciculos deprimentes, dimitte eos qui confracti sunt liberos, et omne onus dirumpe. Frange esurienti panem tuum, et egenos vagosque induc in domum tuam: cum videris nudum, operi eum, et carnem tuam ne despexeris. Tunc erumpet quasi mane lumen tuum, et sanitas tua citius orietur, et anteibit faciem tuam justitia tua, et gloria Domini colliget te. Tunc invocabis, et Dominus exaudiet: clamabis, et dicet: Ecce adsum; quia misericors sum Dominus Deus tuus.

Gradale.[d]

Unam petii a Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini.

V. Ut videam voluntatem Domini et protegar a templo sancto ejus.

Tractus.

Domine, non secundum peccata nostra quæ fecimus nos: neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.[e]

V. Domine, ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum: cito anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis.[f]

Hic non fiat genuflectio cum dicitur.

V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos, et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Evangelium. Secundum Matthæum.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Audistis quia dictum est; Diliges proximum tuum, et odio habebis inimicum tuum. Ego autem

[a] Ps. xxix. (xxx. 10.)
[b] ibid. (v. 1.)
[c] cap. lviii. A. (v. 1—9.)
[d] Ps. xxvi. (xxvii. 4.)
[e] Ps. cii. (ciii. 10.)
[f] Ps. lxxviii. (lxxix. 8, 9.)
[g] cap. v. G. (v. 43–48.)

dico vobis: Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos, et orate pro persequentibus et calumniantibus vos: ut sitis filii Patris vestri qui in cœlis est: qui solem suum oriri facit super bonos et malos: et pluit super justos et injustos. Si enim diligitis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? nonne et publicani hoc faciunt? Et si salutaveritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis? nonne et Ethnici hoc faciunt? Estote ergo et vos perfecti, sicut et Pater vester cœlestis perfectus est. [a] Attendite ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab his: alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum, qui in cœlis est. Cum ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciunt in synagogis, et in vicis, ut honorificentur ab hominibus: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: ut sit eleemosyna tua in abscondito, et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Et cum oratis, non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus: amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito; et Pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.

Offertorium.[b]

Domine, vivifica me secundum eloquium tuum: ut sciam testimonia tua. ℣. Fac cum servo tuo, Domine, secundum magnam misericordiam tuam: et ne auferas de ore meo verbum veritatis.[c]

Secreta.

Sacrificium, Domine, observantiæ quadragesimalis offerimus: præsta, quæsumus, ut et tibi mentes nostras reddat acceptas, et continentiæ promptioris nobis tribuat facultatem. Per.

Communio.[d]

Servite Domino in timore: et exultate ei cum tremore, apprehendite disciplinam ne pereatis de via justa.

Postcommunio.

Tribue nobis, quæsumus, omnipotens Deus, ut dona cœlestia quæ debito frequentamus obsequio, salutaria nobis jugiter sentiamus. Per Dominum.

Super Populum.

Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Tuere, Domine, populum tuum, et ab omnibus peccatis clementer emunda; quia nulla ei nocebit adversitas, si nulla dominetur iniquitas. Per Dominum.

Sabbato *post cineres.*

Ad Missam. Officium.[e]

Audivit Dominus et misertus est mihi; Dominus factus est adjutor meus.

Psalmus.[f]

Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me. Gloria Patri.

Audivit Dominus. Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris et [g]concede,[g] ut hoc sollemne jejunium quod animabus corporibusque curandis salubriter institutum est, devoto servitio celebremus. Per Dominium.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[h]

Hæc dicit Dominus, Si abstuleris de medio tui catenam, et desieris digitum extendere et loqui quod non prodest. Cum effuderis esurienti animam tuam, et animam afflictam repleveris, orietur in tenebris lux tua,

[a] cap. vi. A. (v. 1—6)
[b] Ps. cxviii. (cxix. 107, 125, 124, 43.)
[c] *Versus.* Da mihi intellectum, ut discam mandata tua, et voluntaria oris mei fac mihi in beneplacito, Domine. *Iste secundus versus non dicitur nisi in Sabbato.*—94. 98. 57.
[d] Ps. ii. (v. 11, 12.)
[e] Ps. xxix. (xxx. 10.)
[f] ib. (v. 1.)
[g] præsta—94.
[h] lviii. C. (v. 9-14.)

et tenebræ tuæ erunt sicut meridies. Et requiem dabit tibi Dominus Deus tuus semper, et implebit splendoribus animam tuam, et ossa tua liberabit, et eris quasi hortus irriguus, et sicut fons aquarum, cujus non deficient aquæ. Et ædificabuntur in te deserta sæculorum: fundamenta generationis et generationis suscitabis: et vocaberis ædificator sepium, avertens semitas iniquitatum. Si averteris a sabbato pedem tuum, facere voluntatem tuam in die sancto meo, et vocaveris sabbatum delicatum, et sanctum Domini gloriosum, et glorificaveris eum, dum non facis vias tuas, et non invenietur voluntas tua, ut [a]loquaris[a] sermonem; tunc delectaberis super Domino, et sustollam te super altitudinem terræ, et cibabo te hereditate Jacob patris tui: os enim Domini locutum est hæc, ait Dominus omnipotens.

Gradale.[b]

Unam petii a Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini.
V. Ut videam voluntatem Domini: et protegar a templo sancto ejus.

Evangelium. Secundum Marcum.[c]

In illo tempore, Cum sero esset factum, erat navis in medio mari, et Jesus solus in terra. Et vidit [d]eos[d] laborantes in remigando, (erat enim ventus contrarius eis) et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans supra mare: et volebat præterire eos. At illi ut viderunt eum supra mare ambulantem, putaverunt phantasma esse, et exclamaverunt. Omnes enim eum viderunt, et conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis, et dixit illis: Confidite, ego sum, nolite timere. Et ascendit ad illos in navim, et cessavit ventus. Et plus magis intra se stupebant: non enim intellexerunt de panibus: erat enim cor illorum obcæcatum. Et cum transfretassent, venerunt in terram Genesareth, et applicuerunt. Cumque egressi essent de navi, continuo cognoverunt eum: et percurrentes universam regionem illam, cœperunt in grabatis eos, qui se male habebant, circumferre, ubi audiebant eum esse. Et quocumque introibat, in vicos vel in villas aut civitates, in plateis ponebant infirmos, et deprecabantur eum, ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent, et quotquot tangebant eum, salvi fiebant.

Offertorium.[e]

Domine, vivifica me secundum eloquium tuum: ut sciam testimonia tua.
V. Da mihi intellectum ut discam mandata tua: et voluntaria oris mei fac mihi in beneplacito, Domine.

Secreta.

Præpara nos, Domine, quæsumus, hujus votivis abstinentiæ officiis: ut hæc sacrificia veneranda sobriis semper mentibus celebremus. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[f]

Servite Domino in timore, et exultate ei cum tremore: apprehendite disciplinam, ne pereatis de via justa.

Postcommunio.

Cœlestis vitæ munere vegetati, quæsumus, Domine Deus noster: ut quod est nobis in præsenti vita mysterium, fiat æternitatis auxilium. Per Dominum.

Super Populum.

Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

[g]Fac nos, quæsumus, Domine, salutis nostræ causas: et devotis semper frequentare servitiis, et devotius recolere principaliter inchoatas: Per Dominum.[g]

[a] solvaris—98.
[b] Ps. xxvi. (xxvii. 4)
[c] cap. vi. F. (v. 47-56.)
[d] discipulos suos.—15. 26.
[e] Ps. cxviii. (cxix. 25, 26, 27.)

[f] Ps. ii. (v. 11, 12.)
[g] Fideles tui, Deus, perpetuis donis firmentur, ut eadem in percipiendo requirant, et quærendo sine fine percipiant.—94. 97.

Dominica *prima Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[a]

Invocavit me et ego exaudiam eum; eripiam eum et glorificabo eum: longitudine dierum adimplebo eum.

Psalmus.[b]

Qui habitat in adjutorio Altissimi: in protectione Dei cœli commorabitur.

Invocavit. Gloria Patri. Invocavit. Kyrie eleyson.

Oratio.

Deus, qui ecclesiam tuam annua Quadragesimali observatione purificas: præsta familiæ tuæ, ut quod a te obtinere abstinendo nititur, hoc bonis operibus exequatur. Per.

Epistola. Ad Corinthios.[c]

Fratres, Hortamur vos ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Ait enim; Tempore accepto exaudivi te, et in die salutis adjuvi te. Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum: Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suavitate, in Spiritu Sancto, in caritate non ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei: per arma justitiæ a dextris et a sinistris, per gloriam et ignobilitatem: per infamiam et bonam famam: ut seductores et veraces: sicut qui ignoti et cogniti: quasi morientes et ecce vivimus: ut castigati et non mortificati: quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, et omnia possidentes.

Gradale.[d]

Angelis suis mandavit de te: ut custodiant te in omnibus viis tuis.

V. In manibus portabunt te: ne unquam offendas ad lapidem pedem tuum.

Tractus.[e]

Qui habitat in adjutorio Altissimi: in protectione Dei cœli commorabitur.

V. Dicet Domino, Susceptor meus es tu: et refugium meum; Deus meus, sperabo in eum.

V. Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium: et a verbo aspero.

V. Scapulis suis obumbrabit tibi: et sub pennis ejus sperabis.

V. Scuto circumdabit te veritas ejus: non timebis a timore nocturno.

V. A sagitta volante per diem, a negotio perambulante in tenebris: a ruina et dæmonio meridiano.

V. Cadent a latere tuo mille et decem millia a dextris tuis: tibi autem non appropinquabit.

V. Quoniam angelis suis mandavit de te: ut custodiant te in omnibus viis tuis.

V. In manibus portabunt te: ne unquam offendas ad lapidem pedem tuum.

V. Super aspidem et basiliscum ambulabis: et conculcabis leonem et draconem.

V. Quoniam in me speravit, liberabo eum: protegam eum quoniam cognovit nomen meum.

V. Invocabit me, et ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione.

V. Eripiam eum et glorificabo eum: longitudine dierum adimplebo eum, et ostendam illi salutare meum.

Evangelium. Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Ductus est Jesus in desertum a Spiritu, ut tentaretur a diabolo. Et cum jejunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus, postea esuriit. Et accedens tentator dixit ei; Si filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit; Scriptum est: Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam civitatem, et statuit eum supra pinnaculum templi. Et dixit ei; Si filius Dei es, mitte te deorsum. Scriptum est enim: Quia angelis suis mandavit de te, et in manibus tollent te, ne forte offendas

[a] Ps. xc. (xci. 15, 16.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] 2 ad Cor. cap. vi. A. (v. 1–10.)
[d] Ps. xc. (xci. 11, 12.)
[e] ib. (v. 1–7, 11–16.)
[f] cap. iv. A. (v. 1–11.)

ad lapidem pedem tuum. Ait illi Jesus rursum; Scriptum est: Non tentabis Dominum Deum tuum. Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde, et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum, et dixit illi: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. Tunc dixit ei Jesus: Vade, Satana: scriptum est enim: Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies. Tunc reliquit eum diabolus: et ecce angeli accesserunt, et ministrabant ei.

Offertorium.[a]

Scapulis suis obumbrabit tibi Dominus: et sub pennis ejus sperabis; scuto circumdabit te veritas ejus.

Secreta.

Sacrificium Quadragesimalis initii solemniter immolamus, te, Domine, deprecantes: ut cum epularum restrictione carnalium, a noxiis quoque voluptatibus temperemur. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana. Communio.[a]

Scapulis suis obumbrabit tibi: et sub pennis ejus sperabis, scuto circumdabit te veritas ejus.

Postcommunio.

Tui nos, Domine, sacramenti libatio sancta restauret, et a vetustate purgatos in mysterii salutaris faciat transire consortium. Per Dominum.

Feria *secunda post* Invocavit.

Ad Missam. Officium.[b]

Sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum: ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum donec misereatur nostri. Miserere nobis, Domine, miserere nobis.

Psalmus.[c]

Ad te levavi oculos meos: qui habitas in cœlis.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Converte nos, Deus salutaris noster: et ut nobis jejunium Quadragesimale proficiat, mentes nostras cœlestibus instrue disciplinis. Per Dominum.

[a] Ps. xc. (xci. 4.)
[b] Ps cxxii. (cxxiii. 2, 3)
[c] ib. (v. 1)

Ab hac die usque ad Cœnam Domini in omni missa de jejunio dicuntur septem orationes, sicut in Dominica prima Adventus Domini supra dictum est.

Epistola. Lectio Ezechielis Prophetæ.[d]

Hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego ipse requiram oves meas, et visitabo illas sicut visitat pastor gregem suum in die, quando fuerit in medio ovium suarum dissipatarum: sic visitabo oves meas, et liberabo eas de omnibus locis, in quibus dispersæ fuerant in die nubis et caliginis. Et educam eas de populis, et congregabo eas de terris, et inducam eas in terram suam: et pascam eas in montibus Israel, in rivis et in cunctis sedibus terræ. In pascuis uberrimis pascam eas, et in montibus excelsis Israel erunt pascuæ earum: ibi requiescent in herbis virentibus, et in pascuis pinguibus pascentur super montes Israel. Ego pascam oves meas: et ego eas accubare faciam, dicit Dominus Deus. Quod perierat requiram, et quod abjectum fuerat reducam, et quod confractum fuerat alligabo, et quod infirmum fuerat consolidabo, et quod pingue et forte custodiam: et pascam illas in judicio et justitia, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[e]

Protector noster, aspice, Deus: et respice super servos tuos.

V. Domine Deus virtutum: exaudi preces servorum tuorum.

Tractus. Domine, non secundum. *ut supra col.* 136.

Sequentia sancti Evangelii: secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Cum venerit Filius Hominis in majestate sua, et omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem majestatis suæ; et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hœdis; et statuet oves quidem a

[d] cap xxxiv. C. (v. 11-16.)
[e] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 9, 8.)
[f] cap. xxv. C (v. 31-46.)

dextris suis, hœdos autem a sinistris. Tunc dicet rex his, qui a dextris ejus erunt; Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. Esurivi enim, et dedistis mihi manducare: sitivi et dedistis mihi bibere: hospes eram, et collegistis me: nudus, et operuistis me: infirmus, et visitastis me: in carcere eram, et venistis ad me. Tunc respondebunt ei justi, dicentes; Domine, quando te vidimus esurientem, et pavimus: sitientem, et dedimus tibi potum? Quando autem te vidimus hospitem, et collegimus te: aut nudum, et cooperuimus te: aut quando te vidimus infirmum aut in carcere, et venimus ad te? Et respondens rex, dicet illis; Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Tunc dicet et his, qui a sinistris ejus erunt; Discedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus: esurivi enim, et non dedistis mihi manducare: sitivi, et non dedistis mihi potum: hospes eram, et non collegistis me: nudus, et non operuistis me: infirmus et in carcere, et non visitastis me. Tunc respondebunt ei et ipsi, dicentes; Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, vel in carcere: et non ministravimus tibi? Tunc respondebit illis dicens; Amen dico vobis; Quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium æternum: justi autem in vitam æternam.

Offertorium.[a]

Levabo oculos meos et considerabo mirabilia tua, Domine: ut doceas me justitiam tuam; da mihi intellectum: ut discam mandata tua.

V. Legem pone mihi, Domine, et viam justificationum tuarum exquiram: et in præceptis tuis[b] exercebor.

Secreta.

Accepta tibi sit, Domine, quæsumus, nostræ devotionis oblatio; quæ et jejunium nostrum te operante sanctificet, et indulgentiam nobis tuæ consolationis obtineat. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[c]

Voce mea ad Dominum clamavi: et exaudivit me de monte sancto suo; non timebo millia populi circumdantis me.

Postcommunio.

Prosint nobis, Domine, quæsumus, frequentata mysteria, quæ nos et a cupiditatibus terrenis expediant, et [d] instruant [d] amare cœlestia. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Absolve, quæsumus, Domine, nostrorum vincula peccatorum, et quicquid pro eis meremur, propitiatus averte. Per Dominum.

Feria *tertia post* Invocavit.

Ad Missam. Officium.[e]

Domine, refugium factus es nobis a generatione et progenie: a sæculo et in sæculum tu es.

Psalmus.[f]

Priusquam montes fierent: aut formaretur terra et orbis.

Non dicitur ulterius.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Respice, Domine, familiam tuam et præsta, ut apud te mens nostra tuo desiderio fulgeat, quæ se carnis maceratione castigat. Per Dominum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[g]

In diebus illis, Locutus est Esaias propheta, dicens; Quærite Dominum, dum inveniri potest: invocate eum, dum prope est. Derelinquat impius viam suam, et vir iniquus cogitationes suas, et revertatur ad Dominum, et miserebitur ejus, et ad Deum nostrum, quoniam multus est ad ignoscendum. Non enim cogitationes meæ, cogitationes vestræ: neque viæ meæ, viæ

[a] Ps. cxviii. (cxix. 18, 124, 125, 33, 27.)
[b] me—92. 94. 98. 4L. 57.
[c] Ps. iii. (v. 4, 6.)
[d] instituant—92, 94. 97, 98.

[e] Ps. lxxxix. (xc. 1, 2.)
[f] ibid. (v. 2.)
[g] cap. lv. B. (v. 6–11.)

vestræ, dicit Dominus. Quia sicut exaltantur cœli a terra, sic exaltatæ sunt viæ meæ a viis vestris, et cogitationes meæ a cogitationibus vestris. Et quomodo descendit imber et nix de cœlo, et illuc ultra non revertitur, sed inebriat terram, et infundit eam, et germinare eam facit, et dat semen serenti, et panem comedenti: sic erit verbum meum, quod egredietur de ore meo: non revertetur ad me vacuum, sed faciet quæcunque volui, et prosperabitur in his, ad quæ misi illud, ait Dominus omnipotens.

Gradale.[a]

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo, Domine.

V. Elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

Secundum Matthœum.[b]

In illo tempore, Cum intrasset Jesus Hierosolymam, commota est universa civitas, dicens: Quis est hic? Populi autem dicebant; Hic est Jesus propheta a Nazareth Galilææ. Et intravit Jesus in templum Dei, et ejiciebat omnes vendentes et ementes in templo, et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit; et dixit eis: Scriptum est; quia domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et accesserunt ad eum cæci et claudi in templo, et sanavit eos. Videntes autem principes sacerdotum et scribæ mirabilia quæ fecit, et pueros clamantes in templo et dicentes; Hosanna filio David; indignati sunt et dixerunt ei; Audis quid isti dicunt? Jesus autem dixit eis; Utique; nunquam legistis; Quia ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem? Et relictis illis, abiit foras extra civitatem in Bethaniam; ibique mansit, et docebat eos de regno Dei.

Offertorium.[c]

In te speravi, Domine, dixi, tu es Deus meus: in manibus tuis tempora mea.

V. Illumina faciem tuam super servum tuum: et salvum me fac propter misericordiam tuam, Domine; non confundar quoniam invocavi te.

Secreta.

Præsta, Domine, quæsumus, ut dicato muneri congruentem nostræ devotionis tibi offeramus affectum. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[d]

Cum invocarem te exaudisti me, Deus justitiæ meæ: in tribulatione dilatasti me; miserere mihi, Domine, et exaudi orationem meam.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut illius salutaris capiamus effectum, cujus per hæc mysteria pignus accepimus. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Ascendant ad te, Domine, preces nostræ: et ab ecclesia tua cunctam repelle nequitiam. Per Dominum.

Feria *quarta Quatuor temporum Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[e]

Reminiscere miserationum tuarum, Domine, et misericordiæ tuæ quæ a sæculo sunt: ne unquam dominentur nobis inimici nostri, libera nos, Deus Israel, ex omnibus angustiis nostris.

Psalmus.[f]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido non erubescam.

Sequitur Oratio sine Dominus vobiscum, *sed cum* Oremus *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Preces nostras, quæsumus, Domine, clementer exaudi: et contra cuncta nobis adversantia, dexteram tuæ[g] majestatis[g] extende. Per Dominum.

Lectio libri Exodi.[h]

In diebus illis, Dixit Dominus ad Moysen: Ascende ad me in montem,

[a] Ps. cxl. (cxli. 2.)
[b] cap. xxi. B. (v. 10–17.)
[c] Ps. xxx. (xxxi. 14, 15, 16. 17.)
[d] Ps. iv. (v. 1.)
[e] Ps. xxiv. (xxv. 6. 3, 22.)
[f] ib. (v. 1, 2.)
[g] propitiationis—94. 97.
[h] cap. xxiv. C. (v. 12–19.)

et esto ibi: daboque tibi duas tabulas lapideas, et legem ac mandata quæ scripsi: ut doceas filios Israel. Surrexerunt Moyses et Josue minister ejus: ascendensque Moyses in montem [a] Dei,[a] senioribus ait: Expectate hic donec revertamur ad vos. Habetis Aaron et Hur vobiscum: si quid natum fuerit quæstionis, referetis ad eos. Cumque ascendisset Moyses, operuit nubes montem, et habitavit gloria Domini super Sinai, tegens illum nube sex diebus: septimo autem die vocavit eum Dominus de medio caliginis. Erat autem species gloriæ Domini, quasi ignis ardens super verticem montis in conspectu filiorum Israel. Ingressusque Moyses medium nebulæ, ascendit in montem: et fuit ibi quadraginta diebus et quadraginta noctibus.

Gradale.[b]

Tribulationes cordis mei dilatatæ sunt: de necessitatibus meis eripe me, Domine. *V.* Vide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte omnia peccata mea.

Non repetatur Gradale, sed sequatur Dominus vobiscum. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Devotionem populi tui, quæsumus, Domine, benignus intende: ut qui per abstinentiam macerantur in corpore, per fructum boni operis reficiantur in mente. Per Dominum.

Hic dicuntur Memoriæ consuetæ.

Lectio libri Regum.[c]

In diebus illis, Venit Helias in Bersabee Juda, et dimisit ibi puerum suum, et perrexit in desertum, viam unius diei. Cumque venisset et sederet subter unam juniperum, petivit animæ suæ ut moreretur, et ait; Sufficit mihi, Domine, tolle animam meam: neque enim melior sum, quam patres mei. Projecitque se et obdormivit in umbra juniperi: et ecce Angelus Domini tetigit eum, dixitque illi; Surge, comede. Et respexit, et ecce ad caput suum subcinericius panis et vas aquæ: comedit ergo et bibit, et rursum obdormivit. Reversusque est Angelus Domini secundo, et tetigit eum dixitque illi; Surge, comede: grandis enim tibi restat via. Qui cum surrexisset, comedit et bibit, et ambulavit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus et quadraginta noctibus, usque ad montem Dei Horeb.

Chorus alternatim dicat Tractum [d]

De necessitatibus meis eripe me, Domine: vide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte omnia peccata mea.

V. Ad te [e] levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam, neque irrideant me inimici mei.

V. Etenim universi qui te expectant non confundentur: confundantur omnes, facientes vana.

Et dicitur iste Tractus in omni quarta feria, usque ad Dominicam Palmarum.

Evangelium. Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Accesserunt ad Jesum Scribæ et Pharisæi, dicentes; Magister, volumus a te signum videre. Qui respondens ait illis; Generatio mala et adultera signum quærit; et signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus; ita erit Filius Hominis in corde terræ tribus diebus et tribus noctibus. Viri Ninivitæ surgent in judicio cum generatione ista, et condemnabunt eam: quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Jonæ; et ecce plus quam Jonas hic. Regina austri surget in judicio cum generatione ista, et condemnabit eam: quia venit a finibus terræ audire sapientiam Salomonis; et ecce plus quam Salomon hic. Cum autem immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida quærens requiem, et non invenit. Tunc dicit: Revertar in domum meam, unde exivi. Et veniens invenit eam vacantem, scopis mundatam, et ornatam. Tunc vadit,

[a] Domini—92. 94 98.
[b] Ps. xxiv. (xxv. 17, 18.)
[c] 3 Reg. cap. xix. A. (v. 3–8.)

[d] Ps. xxiv. (xxv. 17, 18, 1–4)
[e] Domine—97. 55P. Grad.
[f] cap. xii. C. (v. 38–50.)

et assumit septem alios spiritus secum nequiores se, et intrantes habitant ibi: et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Sic erit et generationi huic pessimæ. Adhuc eo loquente ad turbas, ecce mater ejus et fratres stabant foris, quærentes loqui ei. Dixit autem ei quidam; Ecce mater tua et fratres tui foris stant quærentes te. At ipse respondens dicenti sibi, ait; Quæ est mater mea, et qui sunt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos, dixit: Ecce mater mea et fratres mei. Quicumque enim fecerit voluntatem Patris mei, qui in cœlis est, ipse meus frater, et soror, et mater est.

Offertorium.[a]

Meditabor in mandatis tuis quæ dilexi valde: et levabo manus meas ad mandata tua quæ dilexi.

V. Pars mea, Domine, dixi, custodire legem tuam: precatus sum vultum tuum in toto corde meo.

Secreta.

Intende, quæsumus, Domine, sacrificium singulare: ut hujus participatione mysterii quæ speranda credimus, expectata sumamus. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Intellige clamorem meum: intende voci orationis meæ, rex meus et Deus meus, quoniam ad te orabo, Domine.

Postcommunio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut reatum nostrum munera sacra purificent, et recte vivendi nobis operentur effectum. Per Dominum.

Super Populum.

Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Mentes nostras, quæsumus, Domine, lumine tuæ claritatis illustra: ut videre possimus quæ agenda sunt, et quæ recta sunt agere valeamus. Per Dominum.

[a] Ps. cxviii. (cxix. 47, 48, 57, 58.)

[b] Ps. v. (v. 1–3.)

[c] Ps. xcv. (xcvi. 6.)

Feria *quinta post* Invocavit.

Ad Missam. Officium.[c]

Confessio et pulchritudo in conspectu ejus: sanctitas et magnificentia in sanctificatione ejus.

Psalmus.[d]

Cantate Domino canticum novum: Cantate Domino omnis terra.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui in observatione jejunii et eleemosynarum largitione nostrorum posuisti remedia peccatorum: concede nos mente et corpore semper tibi esse devotos. Per Dominum.

Epistola. Lectio Ezechielis Prophetæ.[e]

In diebus illis, Factus est sermo Domini ad me, dicens; quid est quod inter vos hanc parabolam vertitis in proverbium istud in terra Israel, dicentes: Patres nostri comederunt uvam acerbam, et dentes filiorum obstupescunt? Vivo ego, dicit Dominus Deus, si erit vobis ultra parabola hæc in proverbium in Israel. Ecce omnes animæ, meæ sunt: ut anima patris, ita et anima filii mea est; anima quæ peccaverit, ipsa morietur. Et vir si fuerit justus, et fecerit judicium et justitiam, in montibus non comederit, et oculos suos non levaverit ad idola domus Israel, et uxorem proximi sui non violaverit, et ad mulierem menstruatam non accesserit; et hominem non contristaverit: pignus debitori reddiderit, per vim nihil rapuerit, panem suum esurienti dederit, et nudum operuerit [f]vestimento,[f] ad usuram non commodaverit, et amplius non acceperit, ab iniquitate averterit manum suam, judicium verum fecerit inter virum et virum, et in præceptis meis ambulaverit, et judicia mea custodierit ut faciat veritatem: hic justus est, et vita vivet, ait Dominus Deus. Quod si genuerit filium latronem effundentem sanguinem, et fecerit unum de istis; et hæc quidem omnia non facien-

[d] ib. (v. 1.)

[e] cap. xviii. A. (v. 1–19.)

[f], vestimenta—55P. 57.

tem, numquid vivet? Cum universa detestanda hæc fecerit, morte morietur, sanguis ejus in ipso erit. Quod si genuerit filium, qui videns omnia peccata patris sui, quæ fecit, timuerit et non fecerit simile eis; judicia mea fecerit et in præceptis meis ambulaverit; hic non morietur in iniquitate patris sui, sed vita vivet. Pater ejus [a] qui [a] calumniatus est, et vim fecerit fratri, et malum operatus est in medio populi sui, ecce mortuus est in iniquitate sua. Et dicitis; Quare non portabit filius iniquitatem patris sui? Videlicet, quia filius judicium et justitiam operatus est, omnia præcepta mea custodivit, et fecit illa, vita vivet, ait Dominus omnipotens.

Gradale.[b]

Custodi me, Domine, ut pupillam oculi: sub umbra alarum tuarum protege me.
V. De vultu tuo judicium meum prodeat: oculi tui videant æquitatem.

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Dicebat Jesus ad eos, qui crediderunt ei, ex Judæis; Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis: et cognoscetis veritatem, et veritas liberabit vos. Responderunt ei Judæi; Semen Abrahæ sumus, et nemini servivimus unquam: quomodo tu dicis: quia liberi eritis? Respondit eis Jesus; Amen, amen, dico vobis; quia omnis, qui facit peccatum, servus est peccati. Servus autem non manet in domo in æternum: filius autem manet in æternum. Si ergo filius vos liberaverit, vere liberi eritis. Scio quia filii Abrahæ estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis. Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor: et vos quæ vidistis apud patrem vestrum, facitis. Responderunt, et dixerunt ei; Pater noster Abraham est. Dixit eis Jesus: Si filii Abrahæ [d] estis, opera Abrahæ facite.[d] Nunc autem quæritis me interficere, hominem, qui veritatem locutus sum vobis, quam audivi a Deo: hoc Abraham non fecit. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei; Nos ex fornicatione non sumus nati: unum patrem habemus Deum. Dixit ergo eis Jesus; Si Deus pater vester esset: diligeretis utique me: ego enim a Deo processi, et veni; neque enim a meipso veni, sed ille me misit. Quare loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum. Vos ex patre diabolo estis: et desideria patris vestri vultis facere: ille homicida erat ab initio, et in veritate non stetit quia non est veritas in eo: cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est, et pater ejus. Ego autem [e] quia [e] veritatem dico, non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico vobis, quare vos non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei audit.

Offertorium.[f]

Immittit angelus Domini in circuitu timentium eum et eripiet eos: gustate et videte quoniam suavis est Dominus.
V. Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

Secreta.

Sacrificia, Domine, quæsumus, propensius ista nos salvent: quæ medicinalibus sunt instituta jejuniis. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[g]

Panis quem ego dedero: caro mea est pro sæculi vita.

Postcommunio.

Tuorum nos, Domine, largitate donorum, et temporalibus attolle præsidiis, et renova sempiternis. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, populis Christianis et quæ profitentur agnoscere, et cœleste munus diligere quod frequentant. Per.

[a] quia—13. 55P. V.
[b] Ps. xvi. (xvii. 8, 2.)
[c] cap. viii. D. (v. 31–47.)
[d] essetis opera Abrahæ faceritis—92. 98.
[e] qui—98. si—97. 26. 57. V.
[f] Ps. xxxiii. (xxxiv. 7, 8.)
[g] Johan. cap. vi. E.

Feria *sexta quatuor temporum Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[a]

De necessitatibus meis eripe me, Domine; vide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte omnia peccata mea.

Psalmus.[b]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus in te confido, non erubescam.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Esto, Domine, propitius plebi tuæ, et quam tibi facis esse devotam, benigno refove miseratus auxilio. Per.

Lectio Ezechielis Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus Deus; Anima, quæ peccaverit, ipsa morietur: filius non portabit iniquitatem patris, et pater non portabit iniquitatem filii: justitia justi super eum erit, et impietas impii erit super eum. Si autem impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, et custodierit omnia præcepta mea, et fecerit judicium et justitiam: vita vivet et non morietur. Omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor: in justitia sua quam operatus est, vivet. Numquid voluntatis meæ est mors impii, dicit Dominus Deus, et non magis ut convertatur a viis suis et vivat? Si autem averterit se justus a justitia sua, et fecerit iniquitatem secundum omnes abominationes, quas operari solet impius, numquid vivet? omnes justitiæ ejus, quas fecerat, non recordabuntur: in prævaricatione sua qua prævaricatus est, et in peccato suo quod peccavit, in ipsis morietur. Et dixistis; Non est æqua via Domini. Audite ergo, domus Israel; Numquid via mea non est æqua, et non magis viæ vestræ pravæ sunt? Cum enim averterit se justus a justitia sua et fecerit iniquitates, morietur in eis. In injustitia sua quam operatus est morietur. Et cum averterit se impius ab impietate sua, quam operatus est, et fecerit judicium et justitiam; ipse animam suam vivificabit. Considerans enim et avertens se ab omnibus iniquitatibus suis, quas operatus est, vita vivet et non morietur, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[d]

Salvum fac servum tuum: Deus meus, sperantem in te.

℣. Auribus percipe, Domine, orationem meam.

Tractus. Domine non secundum. *ut supra col.* 142.

Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Erat dies festus Judæorum, et ascendit Jesus Hierosolymam. Est autem Hierosolymis probatica piscina, quæ cognominabatur Hebraice Bethsaida, quinque porticus habens. In his jacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini secundum tempus descendebat in piscinam, et movebatur aqua. Et quicunque prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat a quacunque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi, triginta et octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidisset Jesus jacentem, et cognovisset quia multum jam tempus haberet, dicit ei; Vis sanus fieri? Respondit ei languidus; Domine, hominem non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Jesus; Surge, tolle grabatum tuum, et ambula. Et statim sanus factus est homo ille: et sustulit grabatum suum et ambulabat. Erat autem sabbatum in illa die. Dicebant ergo Judæi illi qui sanatus fuerat; Sabbatum est; non licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis; Qui me sanum fecit, ille mihi dixit; Tolle grabatum tuum et ambula. Interrogaverunt ergo eum; Quis est ille homo, qui dixit tibi, Tolle grabatum tuum et

[a] Ps. xxiv. (xxv. 17, 18.)
[b] ib. (v. 1, 2.)
[c] cap. xviii. E. (v. 20–28.)

[d] Ps. lxxxv. (lxxxvi. 2, 6.)
[e] cap. v. A. (v. 1–15.)

ambula? Is autem qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Jesus autem declinavit a turba constituta in loco. Postea invenit eum Jesus in templo, et dixit illi; Ecce sanus factus es: jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Abiit ille homo, et nunciavit Judæis quia Jesus esset, qui fecit eum sanum.

Offertorium.[a]

Benedic anima mea Domino, et noli oblivisci omnes retributiones ejus: et renovabitur sicut aquilæ juventus tua.

V. Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: et redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in miseratione et misericordia.

Secreta.

Suscipe, Domine, quæsumus, munera nostris oblata servitiis; et tua propitius dona sanctifica. Per.

Præfatio. Qui corporali.

Communio.[b]

Erubescant et conturbentur, omnes inimici mei: avertantur retrorsum et erubescant valde velociter.

Postcommunio.

Per hujus, Domine, operationem mysterii et vitia nostra purgentur et justa desideria compleantur. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita.

Oratio.

Exaudi nos, misericors Deus, et mentibus nostris gratiæ tuæ lumen ostende. Per Dominum.

Sabbato *Quatuor temporum Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[c]

Intret oratio mea in conspectu tuo: inclina aurem tuam ad precem meam, Domine.

Psalmus.[d]

Domine Deus salutis meæ: in die clamavi et nocte coram te.

Omnes Orationes sine Dominus vobiscum *dicuntur, præter ultimam quæ est ante Epistolam. Et ad omnes Orationes dicitur* Oremus. *Similiter et ad omnes Orationes dicitur* Flectamus genua, *præterquam ad ultimam,*[e] *et omnes lectiones cum suis titulis legantur.*

Oratio.

Populum tuum, quæsumus, Domine, propitius respice; atque ab eo flagella tuæ iracundiæ clementer averte. Per Dominum.

Lectio libri Deuteronomii.[f]

In diebus illis, Locutus est Moyses ad Dominum, dicens; Respice, Domine, de sanctuario tuo et de excelso cœlorum habitaculo, et benedic populo tuo Israel, et terræ quam dedisti nobis, sicut jurasti patribus nostris, [g]dare terram lacte et melle manantem.[g] Audi Israel; Hodie Dominus Deus tuus præcepit tibi ut facias mandata ejus atque judicia: et custodias et impleas ex toto corde tuo et ex tota anima tua. Dominum elegisti hodie, ut sit tibi Deus, et ambules in viis ejus, ut custodias cærimonias illius et mandata ejus atque judicia, et obedias ejus imperio. En Dominus elegit te hodie, ut sis ei populus peculiaris, sicut locutus est tibi, et custodias omnia præcepta ejus: et faciat te excelsiorem cunctis gentibus quas creavit, in laudem et nomen et gloriam suam: ut sis populus sanctus Domini Dei tui, sicut locutus est tibi.

Gradale.[h]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris: nequando dicant gentes, Ubi est Deus eorum.

V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

Non repetatur Gradale.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui nos per temporalia ducis ad æterna: prætende misericordiam

[a] Ps. cii. (ciii. 2, 5, 3, 4.)
[b] Ps. vi. (v. 10.)
[c] Ps. lxxxvii. (lxxxviii. 2.)
[d] ib. (v. 1.)

[e] quæ est ante Epistolam.—94. 97. 55P. Grad.
[f] cap. xxvi. D. (v. 15–19.)
[g] terræ lacte et melle mananti—13. V.
[h] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10, 9.)

tuam ad cœlestia promissa nitentibus: et quia tuum est quod in te credimus, tuum sit omne quod vivimus. Per Dominum.

Lectio libri Deuteronomii.[a]

In diebus illis, Dixit Moyses filiis Israel; Si custodieritis mandata quæ ego præcipio vobis et feceritis ea, ut diligatis Dominum Deum vestrum, et ambuletis in omnibus viis ejus, adhærentes ei, disperdet Dominus omnes gentes istas ante faciem vestram et possidebitis eas, quæ majores et fortiores vobis sunt. Omnis locus, quem calcaverit pes vester, vester erit. A deserto et Libano et flumine magno Euphrate usque ad mare occidentale erunt termini vestri. Nullus stabit contra vos: terrorem vestrum et formidinem dabit Dominus Deus vester super omnem terram quam calcaturi estis, sicut locutus est vobis Dominus Deus vester.

Gradale.[b]

Protector noster aspice, Deus: et respice super servos tuos.

V. Domine Deus virtutum: exaudi preces servorum tuorum.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Protector noster aspice, Deus; ut qui malorum nostrorum pondere premimur, percepta misericordia, libera tibi mente famulemur. Per Dominum.

Lectio libri Machabæorum.[c]

In diebus illis, Orationem faciebant sacerdotes dum offerrent sacrificium pro populo Israel, Jonatha inchoante, cæteris autem respondentibus et dicentibus;[d] Benefaciat vobis Deus, et meminerit testamenti sui quod ad Abraham, Isaac et Jacob locutus est servorum suorum fidelium. Et det vobis cor omnibus ut colatis eum et faciatis ejus voluntatem [e] corde magno et animo volenti.[e] Adaperiat Dominus cor vestrum in lege sua et in præceptis suis, et faciat pacem. Exaudiat Dominus orationes vestras et reconcilietur vobis, nec vos deserat in tempore malo Dominus Deus noster.

Gradale.[f]

Convertere, Domine, aliquantulum: et deprecare super servos tuos.

V. Domine, refugium factus es nobis: a generatione et progenie.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Adesto, quæsumus, Domine, supplicationibus nostris; ut esse te largiente mereamur, et inter prospera humiles et inter adversa securi. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[g]

Miserere nostri, Deus omnium, et respice nos, et ostende nobis lucem miserationum tuarum. Et immitte timorem tuum super gentes quæ non exquisierunt te: ut cognoscant quia non est Deus nisi tu: ut enarrent magnalia tua. Alleva manum tuam super gentes alienas, ut videant potentiam tuam. Sicut enim in conspectu eorum sanctificatus es in nobis, sic in conspectu nostro magnificaberis in illis; ut cognoscant te sicut et nos cognovimus, quia non est Deus præter te, Domine. Innova signa et immuta mirabilia. Glorifica manum et brachium dextrum. Excita furorem et effunde iram. Extolle adversarium et afflige inimicum. Festina tempus et memento finis, ut enarrent universa mirabilia tua, Domine Deus noster.

Gradale.[h]

Salvum fac populum tuum, Domine: et benedic hæreditati tuæ.

V. Ad te, Domine, clamavi, Deus meus, ne sileas a me: et ero similis descendentibus in lacum.[i]

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Actiones nostras, quæsumus, Domine, et aspirando præveni, et adjuvando prosequere: ut cuncta nostra operatio a te semper incipiat, et per te cœpta finiatur. Per Dominum.

[a] cap. xi. C. (v. 22–25.)
[b] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 9, 8.)
[c] 2 Mac. cap. 1. E. (v. 23.)
[d] ib. (v. 2–5.)
[e] non habent 92. 97. 98.

[f] Ps. lxxxix. (xc. 13, 1.)
[g] Ecclus cap. xxxvi. A. (v. 1–8.)
[h] Canticum Te Deum.
[i] Ps. xxvii. (xxviii. 1.)

Lectio Danielis Prophetæ.[a]

Angelus Domini descendit cum Azaria et sociis ejus in fornacem, et excussit flammam ignis de fornace et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem. Flamma autem diffusa est super fornacem cubitis quadraginta novem : et incendit quos reperit juxta fornacem de Chaldæis ministros regis qui eam incendebant. Illos autem omnino non tetigit ignis, neque contristavit, nec quicquam molestiæ intulit. Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabant et glorificabant et benedicebant Deum in fornace dicentes; Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum; et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in sæcula. Et benedictum nomen gloriæ tuæ quod est sanctum; et laudabile et superexaltatum in omnibus sæculis. Benedictus es in templo sancto gloriæ tuæ; et superlaudabilis et supergloriosus in sæcula. Benedictus es in throno regni tui; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula. Benedictus es super sceptrum regni divinitatis tuæ; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula. Benedictus es qui intueris abyssos et sedes super cherubin; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula. Benedictus es qui ambulas super pennas ventorum et super undas maris; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula.

Duo clerici de secunda forma in superpelliciis ad gradum chori dicant Tractum.[b]

Benedictus es in firmamento cœli; et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Chorus idem.

Clerici V.

Benedicite omnia opera Domini Domino: benedicite cœli Domino: benedicite Angeli Domini Domino.

Chorus post unumquemque versum R.

Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula.

Clerici V.

Benedicite aquæ quæ super cœlos sunt Domino; benedicite omnes virtutes Domini Domino; benedicite sol et luna Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite stellæ cœli Domino; benedicite imber et ros Domino; benedicite omnis spiritus Dei Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite ignis et æstus Domino; benedicite noctes et dies Domino; benedicite tenebræ et lumen Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite frigus et cauma Domino; benedicite pruina et nives Domino; benedicite fulgura et nubes Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicat terra Domino; benedicite montes et colles Domino; benedicite omnia nascentia terræ Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite maria et flumina Domino; benedicite fontes Domino; benedicite cete et omnia quæ moventur in aquis Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite volucres cœli Domino; benedicite bestiæ et universa pecora Domino; benedicite filii hominum Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicat Israel Domino; benedicite sacerdotes Domini Domino; benedicite servi Domini Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite spiritus et animæ justorum Domino; benedicite sancti et humiles corde Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite Anania, Azaria, Misael Domino.

Chorus Hymnum.

Postea Clerici reincipiant Tractum.

Benedictus es in firmamento cœli *et percantetur a choro.*

Sequitur Dominus vobiscum *et* Ore-

[a] cap. iii. E. (Canticum iii. puerorum v. 26, 27, 24, 25, 27-31, 33, 32.)

[b] Dan. cap. iii. E. (v. 34-66.)

mus. *Hic non dicatur*, Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium, concede propitius, ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Per Dominum.

Hic dicuntur Memoriæ consuetæ.

Ad Thessalonicenses.[a]

Fratres, Rogamus vos, corripite inquietos, consolamini pusillanimes, suscipite infirmos, patientes estote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat; sed semper quod bonum est sectamini in invicem et in omnes. Semper gaudete. Sine intermissione orate. In omnibus gratias agite: hæc est enim voluntas Dei in Christo Jesu in omnibus vobis. Spiritum nolite extinguere. Prophetias nolite spernere. Omnia autem probate: quod bonum est tenete. Ab omni specie mala abstinete vos. Ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia: ut integer spiritus vester et anima et corpus sine querela in adventu Domini nostri Jesu Christi servetur.

Duo clerici de secunda forma in capis[b] *nigris ad gradum chori simul cantent totum et integrum istum Tractum.*[c]

Laudate Dominum, omnes gentes: et collaudate eum omnes populi.

V. Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: et veritas Domini manet in æternum.

Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Assumpsit Jesus Petrum et Jacobum et Johannem fratrem ejus, et duxit illos in montem excelsum seorsum: et transfiguratus est ante eos. Et resplenduit facies ejus sicut sol; vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuerunt illis Moyses et Helias cum eo loquentes. Respondens autem Petrus, dixit ad Jesum; Domine, bonum est nos hic esse: si vis, faciamus hic tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum, et Heliæ unum. Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos; et ecce vox de nube, dicens; Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite. Et audientes discipuli, ceciderunt in faciem suam et timuerunt valde. Et accessit Jesus et tetigit eos, dixitque eis; Surgite et nolite timere. Levantes autem oculos suos, neminem viderunt, nisi solum Jesum. Et descendentibus illis de monte, præcepit eis Jesus, dicens; Nemini dixeritis visionem, donec Filius Hominis a [e] mortuis [e] resurgat.

Offertorium.[f]

Domine Deus salutis meæ, in die clamavi et nocte coram te: intret oratio mea in conspectu tuo, Domine.

V. Inclina aurem tuam ad precem meam, Domine; longe fecisti notos meos a me: clamavi ad te, Domine; tota die expandi manus meas ad te.

Secreta.

Præsentibus sacrificiis, quæsumus, Domine, jejunia nostra sanctifica; ut quod observantia nostra profitetur extrinsecus, intrinsecus operetur. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali.

Communio.[g]

Domine Deus meus, in te speravi: libera me ab omnibus persequentibus me et eripe me.

Postcommunio.

Quos divino, Domine, reficis mysterio, perpetuo defende præsidio: et quos imbuisti cœlestibus institutis, salutaribus comitare solatiis. Per.

Si Episcopus defuerit, dicatur super populum hæc Oratio.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Fideles tuos, Domine, benedictio desiderata confirmet; quæ eos et a tua voluntate nunquam faciat discrepare, et tuis semper indulgeat beneficiis gratulari. Per Dominum.

Tamen si Episcopus præsens fuerit et Ordines fecerit, non dicetur.

[a] 1 ad Thess. cap. v. C. (v. 14–23.)
[b] suis—92. 94. 97. 55P.
[c] Ps. cxvi. (cxvii.)
[d] cap. xvii. A. (v. 1–9.)

[e] morte—55P. 57.
[f] Ps lxxxvii. (lxxxviii. 1, 2, 8, 9.)
[g] Ps. vii. (v. 1.)

Dominica *secunda Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[a]

Reminiscere miserationum tuarum, Domine, et misericordiæ tuæ quæ a sæculo sunt: ne unquam dominentur nobis inimici nostri, libera nos, Deus Israel, ex omnibus angustiis nostris.

Psalmus.[b]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam.

Oratio.

Deus, qui conspicis omni nos virtute destitui; interius exteriusque custodi, ut ab omnibus adversitatibus muniamur in corpore, et a pravis cogitationibus mundemur in mente. Per Dominum.

Ad Thessalonicenses.[c]

Fratres, Rogamus vos et obsecramus in Domino Jesu, ut quemadmodum accepistis a nobis quomodo vos oporteat ambulare et placere Deo, sic et ambuletis ut abundetis magis. Scitis enim quæ præcepta dederim vobis per Dominum Jesum. Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra; ut abstineatis vos a fornicatione. Ut sciat unusquisque vestrum suum vas possidere in sanctificatione et honore: non in passione desiderii, sicut et Gentes, quæ ignorant Deum: et ne quis supergrediatur, neque circumveniat in negotio fratrem suum: quoniam vindex est Dominus de his omnibus, sicut prædiximus vobis, et testificati sumus. Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[d]

Tribulationes cordis mei dilatatæ sunt: de necessitatibus meis eripe me, Domine. *V.* Vide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte omnia peccata mea.

Tractus.[e]

Dixit Dominus mulieri Chananeæ, Non est bonum sumere panem filiorum: et mittere canibus ad manducandum. *V.* At illa dixit, Etiam, Domine, nam et catelli edunt de micis quæ cadunt de mensa dominorum suorum. *V.* Ait illi Jesus, O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut petisti.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Egressus Jesus, secessit in partes Tyri et Sidonis. Et ecce mulier Chananæa a finibus illis egressa clamavit, dicens ei; Miserere mei, Domine fili David: filia mea male a dæmonio vexatur. Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus rogabant eum dicentes; Dimitte eam: quia clamat post nos. Ipse autem respondens, ait; Non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt, domus Israel. At illa venit et adoravit eum, dicens; Domine, adjuva me. Qui respondens ait; Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. At illa dixit; Etiam, Domine, nam et catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. Tunc respondens Jesus, ait illi; O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia ejus ex illa hora.

Offertorium.[g]

Meditabor in mandatis tuis quæ dilexi valde: et levabo manus meas ad mandata tua quæ dilexi.[h]

Secreta.

Ecclesiæ tuæ, Domine, munera placatus assume, quæ et misericors offerenda tribuisti, et in nostræ salutis potenter efficis transire mysterium. Per.

Præfatio quotidiana. Communio.[i]

Intellige clamorem meum: intende voci orationis meæ, rex meus et Deus meus: quoniam ad te orabo, Domine.

[a] Ps. xxiv. (xxv. 6, 22.)
[b] ib. (v. 1, 2.)
[c] 1 ad Thess. cap. iv. A. (v. 1–7.)
[d] Ps. xxiv. (xxv. 17, 18.)
[e] Matt. cap. xv. 26, 28.
[f] cap. xv. C. (v. 21–28.)
[g] Ps. cxviii. (cxix. 47, 48.)
[h] *V.* Pars mea, Domine, dixi custodire legem tuam: precatus sum vultum tuum in toto corde meo.—Grad.
[i] Ps. v. (v. 2.)

Postcommunio.
Corporis et sanguinis sacrosancti, Domine, quæsumus, gratia nos sumpta vivificet, et quod mysticis actionibus pollicetur, æternis effectibus largiatur. Per Dominum.

Feria *secunda post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[a]
Redime me, Domine, et miserere mei : pes enim meus stetit in via recta, in ecclesiis benedicam Dominum.
Psalmus.[b]
Judica me, Domine, quoniam ego in innocentia mea ingressus sum : et in Domino sperans, non infirmabor.
Flectamus genua. Levate.
Oratio.
Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut familia tua quæ se affligendo carnem ab alimentis abstinet, sectando justitiam a culpa jejunet. Per Dominum.
Lectio Danielis Prophetæ.[c]
In diebus illis, Oravit Daniel ad Dominum, dicens : Domine Deus noster, qui eduxisti populum tuum de terra Ægypti in manu forti, et fecisti tibi nomen secundum diem hanc : peccavimus, iniquitatem fecimus, Domine, in omnem justitiam tuam : avertatur obsecro ira tua et furor tuus a civitate tua Hierusalem et a monte sancto tuo. Propter peccata enim nostra et iniquitates patrum nostrorum, Hierusalem et populus tuus in opprobrium sunt omnibus per circuitum nostrum. Nunc ergo exaudi, Deus noster, orationem servi tui et preces ejus : et ostende faciem tuam super sanctuarium tuum quod desertum est. Propter temetipsum inclina, Deus meus, aurem tuam et audi : aperi oculos tuos et vide desolationem nostram et civitatem super quam invocatum est nomen tuum : neque enim in justificationibus nostris prosternimus preces ante faciem tuam sed in miserationibus tuis multis. Exaudi, Domine, placare, Domine : attende et fac : ne moreris propter temetipsum, Deus meus : quia nomen tuum invocatum est super civitatem et super populum tuum, Domine Deus noster.
Gradale.[d]
Adjutor meus et liberator meus esto, Domine : ne tardaveris.
V. Confundantur et revereantur[e] inimici mei[e] : qui quærunt animam meam.
Tractus Domine non secundum *Quære supra feria sexta Quatuor temporum.*
Secundum Johannem.[f]
In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Ego vado, et quæretis me, et in peccato vestro moriemini. Quo ego vado, vos non potestis venire. Dicebant ergo Judæi[g]; Numquid interficiet semetipsum? quia dicit; Quo ego vado, vos non potestis venire. Et dicebat eis; Vos de deorsum estis, ego de superius sum : vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo. Dixi ergo vobis, quia moriemini in peccatis vestris : si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccato vestro. Dicebant ergo ei; Tu quis es? Dixit eis Jesus; Principium, qui et loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui, et judicare : sed qui misit me verax est : et ego quæ audivi ab eo, hæc loquor in mundo. Et non cognoverunt quia[h] Patrem ejus dicebat Deum.[h] Dixit ergo eis Jesus; Cum exaltaveritis Filium Hominis, tunc cognoscetis quia ego sum; et a meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater hæc loquor; et qui me misit, mecum est, et non reliquit me solum : quia ego quæ placita sunt ei, facio semper.
Offertorium.[i]
Benedicam Dominum qui tribuit mihi

[a] Ps. xxv. (xxvi. 11, 12.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. ix. D. (v. 15–19.)
[d] Ps. lxix. (lxx. 5, 2.)
[e] non habent 92. 94. 97. 98.
[f] cap. viii. C. (v. 21–29.)
[g] Quo hic iturus est, quia non inveniemus eum? numquid in dispersionem gentium iturus est et docturus gentes? Dicebant ergo.—92. 97. 98. 4L. 57.
[h] de Patre ejus dicebat—92. 97. 98.
[i] Ps xv. (xvi. 7, 8, 1, 2, 5.)

intellectum: providebam Deum in conspectu meo semper, quoniam a dextris est mihi [a] ne commovear.[a]
V. Conserva me, Domine, quoniam in te speravi: ego dixi, Deus meus es tu; Dominus pars hæreditatis meæ.

Secreta.

Hæc hostia, Domine, placationis et laudis tua nos propitiatione dignos efficiat. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

Postcommunio.

Hæc nos communio, Domine, purget a crimine, et cœlestis remedii faciat esse consortes. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Adesto supplicationibus nostris, omnipotens Deus: et quibus fiduciam sperandæ pietatis indulges, consuetæ misericordiæ tribue benignus effectum. Per Dominum.

Feria *tertia post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[c]

Tibi dixit cor meum; quæsivi vultum tuum: vultum tuum, Domine, requiram; ne avertas faciem tuam a me.

Psalmus.[d]

Dominus illuminatio mea: et salus mea, quem timebo.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Perfice, quæsumus, Domine, benignus in nobis observantiæ sanctæ subsidium: ut quæ te auctore facienda cognovimus, te operante compleamus. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[e]

In diebus illis, Factus est sermo Domini ad Heliam Thesbitem dicens; Surge, et vade in Sareptam Sidoniorum, et manebis ibi: præcepi enim ibi mulieri viduæ, ut pascat te. Surrexit Helias, et abiit in Sareptam. Cumque venisset ad portam civitatis, apparuit ei mulier vidua colligens ligna; et vocavit eam, dixitque ei; Da mihi paululum aquæ in vase, ut bibam. Cumque illa pergeret ut afferret, clamavit post tergum ejus, dicens; Affer mihi, obsecro, et buccellam panis in manu tua. Quæ respondit; Vivit Dominus Deus tuus, quia non habeo panem, nisi quantum pugillus capere potest farinæ in hydria, et paululum olei in lechyto: en colligo duo ligna, ut ingrediar et faciam illud mihi et filio meo, ut comedamus et moriamur. Ad quam Helias ait; Noli timere, sed vade, et fac sicut dixisti: veruntamen mihi primum fac de ipsa farinula subcinericium panem parvulum, et affer ad me: tibi autem et filio tuo facies postea. Hæc autem dicit Dominus Deus Israel; Hydria farinæ non deficiet nec lechytus olei minuetur, usque ad diem in qua daturus est Dominus pluviam super faciem terræ. Quæ abiit, et fecit juxta verbum Heliæ: et comedit ipse et illa et domus ejus tota: et ex illa die hydria farinæ non defecit et lechytus olei non est imminutus, juxta verbum Domini quod locutus fuerat in manu Heliæ.

Gradale.[f]

Jacta cogitatum tuum in Domino: et ipse te enutriet.
V. Dum clamarem ad Dominum exaudivit vocem meam ab his qui appropinquant mihi.

Evangelium. Secundum Matthæum.[g]

In illo tempore, Locutus est Jesus ad turbas et ad discipulos suos, dicens; Super cathedram Moysi sederunt scribæ et Pharisæi. Omnia ergo quæcumque dixerint vobis, servate et facite: secundum vero opera eorum nolite facere: dicunt enim, et non faciunt. Alligant enim onera gravia et importabilia, et imponunt in humeros

[a] non habent 97. 57.
[b] Ps. viii. (v. 1.)
[c] Ps xxvi. (xxvii. 8, 9.)
[d] ib. (v. 1.)
[e] 3 Reg. cap. xvii. B. (v. 8–16.)
[f] Ps. liv. (lv. 22, 16, 17, 18.)
[g] cap. xxiii. A. (v. 1–12.)

hominum: digito autem suo nolunt ea movere. Omnia vero opera sua faciunt ut videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua et magnificant fimbrias. Amant autem primos recubitus in cœnis, et primas cathedras in synagogis, et salutationes in foro, et vocari ab hominibus Rabbi. Vos autem nolite vocari Rabbi: unus est enim Magister vester, omnes autem vos fratres estis. Et patrem nolite vocare vobis super terram: unus est enim Pater vester, qui in cœlis est. Nec vocemini magistri: quia Magister vester unus est, Christus. Qui major est vestrum, erit minister vester. Qui autem se exaltaverit, humiliabitur: et qui se humiliaverit, exaltabitur.

Offertorium.[a]

Miserere mihi, Domine, secundum magnam misericordiam tuam: dele, Domine, iniquitatem meam.

V. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: et delictum meum contra me est semper.

Secreta.

Sanctificationem tuam nobis, Domine, his mysteriis placatus operare, quæ nos et a terrenis purget vitiis et ad cœlestia dona perducat. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Narrabo omnia mirabilia tua: lætabor et exultabo in te; psallam nomini tuo, Altissime.

Postcommunio.

Sit nobis, Domine, quæsumus, medicina mentis et corporis quod de sancto altari tuo percepimus: ut nullis adversitatibus fatigemur qui tanti remedii participatione munimur. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Propitiare, Domine, supplicationibus nostris, et animarum nostrarum medere languoribus; ut remissione percepta, in tua semper benedictione lætemur. Per Dominum.

Feria *quarta post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[c]

Ne derelinquas me, Domine Deus meus; ne discedas a me; intende in adjutorium meum, Domine, virtus salutis meæ.

Psalmus.[d]

Domine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Populum tuum, quæsumus, Domine, propitius respice: et quos ab escis carnalibus præcipis abstinere, a noxiis quoque vitiis cessare concede. Per Dominum.

Epistola. Lectio libri Hester.[e]

In diebus illis, Oravit Hester ad Dominum dicens; Domine Deus, rex omnipotens, in ditione tua cuncta sunt posita, et non est qui tuæ possit resistere voluntati. Si decreveris salvare nos, continuo liberabimur. Tu enim, Domine, fecisti cœlum et terram et quicquid cœli ambitu continetur. Dominus omnium tu es, nec est qui resistat majestati tuæ. [f] Et nunc, Domine, rex regum, Deus Abraham, miserere populo tuo; quia volunt nos inimici nostri perdere, et hæreditatem tuam delere. Ne despicias partem tuam quam redemisti de Ægypto, sed exaudi deprecationem nostram; et propitius esto sorti et funiculo hæreditatis tuæ, et converte luctum nostrum in gaudium: ut viventes laudemus nomen tuum. Et ne claudas ora canentium te, Domine Deus noster.

Gradale.[g]

Salvum fac populum tuum, Domine: et benedic hæreditati tuæ.

V. Ad te, Domine, clamabo: Deus

[a] Ps. l. (li. 1, 3.)
[b] Ps. ix. (v. 1, 2.)
[c] Ps. xxxvii. (xxxviii. 21, 22.)
[d] ib. (v. 1.)

[e] cap. xiii. C. (v. 7–11.)
[f] (v. 15–17.)
[g] Ps. xxvii. (xxviii. 9, 1.)

meus, ne sileas a me, et ero similis descendentibus in lacum.

Tractus.[a]

De necessitatibus meis eripe me, Domine: vide humilitatem meam et laborem meum, et dimitte omnia peccata mea.

V. Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam, neque irrideant me inimici mei.

V. Etenim universi qui te expectant, non confundentur; confundantur omnes facientes vana.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Ascendens Jesus Hierosolymam, assumpsit duodecim discipulos suos secreto, et ait illis; Ecce ascendimus Hierosolymam, et Filius Hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis, et condemnabunt eum morte; et tradent eum Gentibus ad illudendum et flagellandum et crucifigendum, et tertia die resurget. Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis suis, adorans et petens aliquid ab eo. Qui dixit ei; Quid vis? Ait illi; Dic ut sedeant hi duo filii mei unus ad dexteram et unus ad sinistram in regno tuo. Respondens autem Jesus, dixit; Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicunt ei; Possumus. Ait illis; Calicem quidem meum bibetis; sedere autem ad dexteram meam vel ad sinistram non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a Patre meo. Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus. Jesus autem vocavit eos ad se, et ait; Scitis quia principes gentium dominantur eorum; et qui majores sunt, potestatem exercent in eos. Non ita erit inter vos; sed quicunque voluerit inter vos major fieri, sit vester minister: et qui voluerit inter vos primus esse, erit vester servus. Sicut Filius Hominis non venit ministrari, sed ministrare, et dare animam suam in redemptionem pro multis.

Offertorium.[c]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam; neque irrideant me inimici mei, etenim universi qui te expectant non confundentur.

V.[d] Dirige me in veritate tua et doce me: quia tu es Deus salutaris meus et te sustinui tota die.[d]

Secreta.

Hostias, Domine, quas tibi offerimus propitius respice; et per hæc sacrosancta commercia vincula peccatorum nostrorum absolve. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Justus Dominus, et justitias dilexit: æquitatem vidit vultus ejus.

Postcommunio.

Prosit nobis, Domine, quæsumus, mysterii frequentata perceptio, ut a vetustatis conditione purgati; ad tuæ novitatis incrementa tendamus. Per.

Super Populum.

Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Deus, innocentiæ restitutor et amator, dirige ad te tuorum corda servorum; ut Spiritus tui fervore concepto, et in fide inveniantur stabiles et in opere efficaces. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Feria *quinta post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[f]

Deus, in adjutorium meum intende; Domine, ad adjuvandum me festina: confundantur et revereantur inimici mei qui quærunt animam meam.

Psalmus.[g]

Avertantur retrorsum et erubescant: qui volunt mihi mala.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta nobis, quæsumus, Domine, auxilium gratiæ tuæ: ut jejuniis et

[a] Ps. xxiv. (xxv. 17, 18, 1–4.)
[b] cap. xx. C. (v. 17–28.)
[c] Ps. xxiv. (xxv. 1–3, 5.)
[d] Respice in me et miserere mei, Domine; custodi animam meam et eripe me; non confundar quoniam invocavi te.—94. Grad.
[e] Ps. x. (xi. 7.)
[f] Ps. lxix. (lxx. 1, 2.)
[g] ibid. (v. 3.)

orationibus convenienter intenti, liberemur ab hostibus mentis et corporis. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[a]

In diebus illis, Locutus est Hieremias propheta, dicens; Maledictus homo, qui confidit in homine, et ponit carnem brachium suum, et a Domino recedit cor ejus. Erit enim quasi myricæ in deserto, et non videbit cum venerit bonum: sed habitabit in siccitate in deserto, in terra salsuginis et inhabitabili. Benedictus vir, qui confidit in Domino; et erit Dominus fiducia ejus. Et erit quasi lignum quod transplantatur super aquas, quod ad humorem mittit radices suas: et non timebit cum venerit æstus. Et erit folium ejus viride, et in tempore siccitatis non erit sollicitum, nec aliquando desinet facere fructum. Pravum est cor hominis et inscrutabile; quis cognoscet illud? Ego Dominus scrutans corda et probans renes: qui do unicuique juxta viam suam et juxta fructum adinventionum suarum, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[b]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris: nequando dicant gentes, Ubi est Deus eorum.

V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

Evangelium: Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Non possum ego a meipso facere quicquam; sed sicut audio, judico: et judicium meum justum est: quia non quæro voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non est verum. Alius est, qui testimonium perhibet de me: et scio quia verum est testimonium ejus quod perhibet de me. Vos misistis ad Johannem: et testimonium perhibuit veritati. Ego autem non ab homine testimonium accipio: sed hæc dico ut vos salvi sitis. Ille erat lucerna ardens et lucens; vos autem voluistis ad horam exultare in luce ejus. Ego autem habeo testimonium majus Johanne. Opera enim, quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea, ipsa opera quæ ego facio testimonium perhibent de me, quia Pater me misit: et qui misit me Pater, ipse testimonium [d] perhibuit [d] de me: neque vocem ejus unquam audistis, neque speciem ejus vidistis. Et verbum ejus non habetis in vobis manens: quia quem misit ille, huic vos non creditis. Scrutamini Scripturas, [e] in quibus putatis vos [e] vitam æternam habere; et illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me. Et non vultis venire ad me ut vitam æternam habeatis. Claritatem ab hominibus non accipio. Sed cognovi vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis. Ego veni in nomine Patris mei, et non accepistis me: si alius venerit in nomine suo, illum accipietis. Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis, et gloriam, quæ a solo Deo est, non quæritis? Nolite ergo putare, quia ego accusaturus sum vos apud Patrem: est qui accusat vos Moyses, in quo vos speratis. Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan et mihi: de me enim ille scripsit. Si autem illius litteris non creditis: quomodo verbis meis credetis?

Offertorium.[f]

Precatus est Moyses in conspectu Domini Dei sui et dixit; precatus est Moyses in conspectu Domini Dei sui et dixit; Quare, Domine, irasceris in populo tuo? parce iræ animæ tuæ, memento Abraham, Isaac et Jacob: quibus jurasti dare terram fluentem lac et mel; et placatus factus est Dominus de malignitate quam dixit facere populo suo.

V. Dixit Dominus ad Moysen; Invenisti gratiam in conspectu meo, et scio te præ omnibus; et festinans Moyses inclinavit se in terram et adoravit dicens; Scio quia misericors es in millibus, auferens iniquitatem et peccata.

Secreta.

Deus, cui omnium sacrificiorum

[a] cap. xvii. A. (v. 5–10.)
[b] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10, 9.)
[c] cap. v. E. (v. 30–47.)

[d] perhibet.—94. 98. 4L. 13. 15.
[e] quia vos putatis in ipsis.—97. 26. V.
[f] Exodi cap. xxxii. (12–14.)

varietate finita, hostiam nunc offerimus singularem: adesto votis tua inspiratione conceptis, ut in te sperantium et desideria jubeas perfici et peccata deleri. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[a]

Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo, dicit Dominus.

Postcommunio.

Gratia tua nos, Domine, quæsumus, non derelinquat: quæ et sacræ nos deditos faciat servituti, et tuam nobis opem semper acquirat largitatis,[b] et ab omnibus tueatur adversis.[b] Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Adesto, Domine, famulis tuis, et perpetuam benignitatem largire poscentibus: ut his qui te auctore et gubernatore gloriantur, et congregata restaures et restaurata conserves. Per Dominum.

Feria *sexta post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[c]

Ego autem cum justitia apparebo in conspectu tuo: satiabor dum manifestabitur gloria tua.

Psalmus.[d]

Exaudi, Domine, justitiam meam: intende deprecationem meam.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut, sacro nos purificante jejunio, sinceris mentibus ad sancta ventura facias pervenire. Per Dominum.

Lectio libri Genesis.[e]

In diebus illis, Dixit Joseph fratribus suis; Audite somnium meum quod vidi: Putabam nos ligare manipulos in agro: et quasi consurgere manipulum meum et stare, vestrosque manipulos circumstantes adorare manipulum meum. Responderunt fratres ejus: Numquid rex noster eris? aut subjiciemur ditioni tuæ? Hæc ergo causa somniorum atque sermonum invidiæ et odii fomitem ministravit. Aliud quoque vidit somnium, quod narrans fratribus, ait; Vidi per somnium, quasi solem et lunam et stellas undecim adorare me. Quod cum patri suo et fratribus retulisset, increpavit eum pater suus et dixit; Quid sibi vult hoc somnium quod vidisti? num ego et mater tua et fratres tui adorabimus te super terram? Invidebant ei igitur fratres sui; pater vero rem tacitus considerabat. Cumque fratres illius in pascendis gregibus patris morarentur in Sichem, dixit ad eum Israel; Fratres tui pascunt oves in Sichimis: veni, mittam te ad eos. Quo respondente; Præsto sum; ait; Vade et vide si cuncta prospera sint erga fratres tuos et pecora: et renuntia mihi quid agatur. Missus de valle Hebron venit in Sichem. Invenitque eum vir errantem in agro, et interrogavit eum quid quæreret. At ille respondit; Fratres meos quæro; indica mihi ubi pascunt greges. Dixitque ei vir; Recesserunt de loco isto: audivi autem eos dicentes: Eamus in Dothaim. Perrexit ergo Joseph post fratres suos, et invenit eos in Dothaim. Qui cum vidissent eum procul, antequam accederet ad eos, cogitaverunt illum occidere, et mutuo loquebantur; Ecce somniator venit: venite, occidamus eum, et mittamus in cisternam veterem, dicemusque: Fera pessima devoravit eum: et tunc apparebit quid illi prosint somnia sua. Audiens autem hæc Ruben, nitebatur liberare eum de manibus eorum, et dicebat; Non interficiamus animam ejus, nec effundamus sanguinem; sed projicite eum in cisternam hanc, quæ est in solitudine, manusque vestras servate innoxias. Hoc autem dicebat, volens eum eripere de manibus eorum, et reddere patri suo.

[a] Johan. cap. vi. 56.
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] Ps. xvi. (xvii. 15.)
[d] ib. (v. 1.)
[e] cap. xxxvii. B. (v. 6–22.)

Gradale.[a]

Ad Dominum cum tribularer clamavi et exaudivit me.

V. Domine, libera animam meam a labiis iniquis : et a lingua dolosa.

Tractus. Domine non secundum. *Quære supra feria sexta Quatuor temporum.*

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum ; Homo quidam erat paterfamilias, qui plantavit vineam, et sepem circumdedit ei, et fodit in ea torcular, et ædificavit turrim, et locavit eam agricolis, et peregre profectus est. Cum autem tempus fructuum appropinquasset, misit servos suos ad agricolas, ut acciperent fructus ejus. Et agricolæ, apprehensis servis ejus, alium ceciderunt, alium occiderunt, alium vero lapidaverunt. Iterum misit alios servos plures prioribus, et fecerunt illis similiter. Novissime autem misit ad eos filium suum, dicens ; Verebuntur forte filium meum. Agricolæ autem videntes filium dixerunt intra se : Hic est heres, venite, occidamus eum, et habebimus hereditatem ejus. Et apprehensum eum ejecerunt extra vineam, et occiderunt. Cum ergo venerit dominus vineæ, quid faciet agricolis illis? Aiunt illi ; Malos male perdet : et vineam suam locabit aliis agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis Jesus ; Nunquam legistis in Scripturis : Lapidem, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli? A Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris : Ideo dico vobis, quia auferetur a vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus ejus. Et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur : super quem vero ceciderit, conteret eum. Et cum audissent principes sacerdotum et Pharisæi parabolas ejus, cognoverunt quod de ipsis diceret. Et quærentes eum tenere, timuerunt turbas : quoniam sicut prophetam eum habebant.

Offertorium.[c]

Domine, in auxilium meum respice : confundantur et revereantur qui quærunt animam meam : ut auferant eam.

V. Avertantur retrorsum et erubescant : qui [d] cogitant [d] mihi mala.

Secreta.

Hæc in nobis sacrificia, Domine Deus, et actione permaneant et operatione firmentur. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Tu, Domine, servabis nos : et custodies nos a generatione hac in æternum.

Postcommunio.

Fac nos, Domine, quæsumus, accepto pignore salutis æternæ, sic tendere congruenter ; ut ad eam pervenire possimus. Per Dominum.

Super Populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, populo tuo salutem mentis et corporis, ut bonis operibus inhærendo, tuæ semper virtutis mereatur protectione defendi. Per Dominum.

Sabbato *post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[f]

Lex Domini irreprehensibilis convertens animas : testimonium Domini fidele, sapientiam præstans parvulis.

Psalmus.[g]

Cœli enarrant gloriam Dei : et opera manuum ejus annunciat firmamentum.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, nostris effectum jejuniis salutarem : ut castigatio carnis assumpta, ad nostrarum vegetationem transeat animarum. Per Dominum.

Lectio libri Genesis. [h]

In diebus illis, Dixit Rebecca filio suo Jacob; Audivi patrem tuum loquen-

[a] Ps. cxix. (cxx. 1, 2.)
[b] cap. xxi. D. (v. 33–46.)
[c] Ps. xxxix. (xl. 13, 14.)
[d] volunt.—92. 98. 4L.
[e] Ps. xi. (xii. 7.)
[f] Ps. xviii. (xix. 7.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] cap. xxvii. A. (v. 6–39.)

tem cum Esau fratre tuo, et dicentem ei: Affer mihi de venatione tua, et fac cibos ut comedam, et benedicam tibi coram Domino antequam moriar. Nunc ergo, fili mi, acquiesce consiliis meis: et pergens ad gregem, affer mihi duos hœdos optimos, ut faciam ex eis escas patri tuo, quibus libenter vescitur: quas cum intuleris et comederit, benedicat tibi priusquam moriatur. Cui ille respondit; Nosti quod Esau frater meus homo pilosus sit, et ego lenis: si attrectaverit me pater meus et senserit, timeo ne putet sibi me voluisse illudere, et inducat super me maledictionem pro benedictione. Ad quem mater; In me sit, ait, ista maledictio, fili mi: tantum audi vocem meam, et pergens, affer quæ dixi. Abiit et attulit, deditque matri. Paravit illa cibos, sicut noverat velle patrem illius; et vestibus Esau valde bonis, quas apud se habebat domi, induit eum: pelliculasque hædorum circumdedit manibus, et colli nuda protexit. Deditque pulmentum, et panes quos coxerat tradidit. Quibus illatis, dixit; Pater mi? At ille respondit; Audio; quis es tu, fili mi? Dixitque Jacob; Ego sum Esau primogenitus tuus: feci tibi sicut præcepisti mihi: surge, sede, et comede de venatione mea, ut benedicat mihi anima tua. Rursumque Isaac ad filium suum; Quomodo inquit, tam cito invenire potuisti, fili mi? Qui respondit; Voluntas Dei fuit ut cito occurreret mihi quod volebam. Dixitque Isaac; Accede huc, ut tangam te, fili mi, et probem utrum tu sis filius meus Esau, an non. Accessit ille ad patrem, et palpato eo, dixit Isaac; Vox quidem, vox Jacob est: sed manus, manus sunt Esau. Et non cognovit eum, quia pilosæ manus similitudinem majoris expresserant. Benedicens ergo illi, ait; Tu es filius meus Esau? Respondit; Ego sum. At ille; Affer mihi, inquit, cibos de venatione tua, fili mi, ut benedicat tibi anima mea. Quos cum oblatos comedisset, obtulit ei etiam et vinum: quo hausto, dixit ad eum; Accede ad me, et da mihi osculum, fili mi. Accessit, et osculatus est eum. Statimque ut sensit vestimentorum illius fragrantiam, benedicens illi, ait; Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Det tibi Deus de rore cœli et de pinguedine terræ abundantiam frumenti, vini et olei; et serviant tibi populi, et adorent te tribus: esto dominus fratrum tuorum, et incurventur ante te filii matris tuæ. Qui maledixerit tibi, sit ille maledictus: et qui benedixerit tibi, benedictionibus repleatur. Vix Isaac sermonem impleverat, et egresso Jacob foras, venit Esau, coctosque de venatione cibos intulit patri, dicens; Surge, pater mi, et comede de venatione filii tui, ut benedicat mihi anima tua. Dixitque illi Isaac; Quis enim es tu? Qui respondit; Ego sum filius tuus primogenitus Esau. Expavit Isaac stupore vehementi: et ultra quam credi potest, admirans, ait; Quis igitur ille est qui dudum captam venationem attulit mihi, et comedi ex omnibus priusquam tu venires? benedixique illi, et erit benedictus. Auditis Esau sermonibus patris, [a] irrugiit [a] clamore magno: et consternatus ait; Benedic etiam et mihi, pater mi. Qui ait; Venit germanus tuus fraudulenter, et accepit benedictionem tuam. At ille subjunxit; Juste vocatum est nomen ejus Jacob: supplantavit enim me en altera vice: primogenita mea ante tulit, et nunc secundo surripuit benedictionem meam. Rursumque ad patrem; Numquid non reservasti, ait, et mihi benedictionem? Respondit Isaac; Dominum tuum illum constitui, et omnes fratres suos servituti illius subjugavi: frumento et vino et oleo stabilivi eum, et tibi post hæc, fili mi, ultra quid faciam? Cui Esau; Num unam, inquit, tantum benedictionem habes, pater? mihi quoque obsecro ut benedicas. Cumque ejulatu magno fleret, motus Isaac, dixit [b] ad eum: [b]

[a] infremuit.—92. 98. 57.

[b] non habent 92. 97. 98.

In pinguedine terræ et in rore cœli desuper, erit benedictio tua.

Gradale.[a]

Bonum est confiteri Domino: et psallere nomini tuo, Altissime.

V. Ad annunciandum mane misericordiam tuam: et veritatem tuam per noctem.

Evangelium: Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Homo quidam habuit duos filios: et dixit adolescentior ex illis patri; Pater, da mihi portionem substantiæ, quæ me contingit. Et divisit illis substantiam. Et non post multos dies, congregatis omnibus, adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam, et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose. Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa, et ipse cœpit egere. Et abiit, et adhæsit uni civium regionis illius. Et misit illum in villam suam ut pasceret porcos. Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant: et nemo illi dabat. In se autem reversus, dixit; Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo! Surgam, et ibo ad patrem meum, et dicam ei; Pater, peccavi in cœlum, et coram te: jam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum ex mercenariis tuis. Et surgens venit ad patrem suum. Cum autem adhuc longe esset, vidit illum pater ipsius, et misericordia motus est, et accurrens cecidit super collum ejus, et osculatus est eum. Dixitque ei filius; Pater, peccavi in cœlum et coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus. Dixit autem pater ad servos suos; Cito proferte stolam primam, et induite illum, et date annulum in manum ejus et calceamenta in pedes ejus; et adducite vitulum saginatum et occidite, et manducemus, et epulemur; quia hic filius meus mortuus erat, et revixit; perierat, et inventus est. Et cœperunt epulari. Erat autem filius ejus senior in agro: et cum veniret et appropinquaret domui, audivit symphoniam et chorum: et vocavit unum de servis, et interrogavit quæ hæc essent. Isque dixit illi; Frater tuus venit, et occidit pater tuus vitulum saginatum, quia salvum illum recepit. Indignatus est autem, et nolebat introire. Pater ergo illius egressus, cœpit rogare illum. At ille respondens, dixit patri suo; Ecce tot annis servio tibi, et nunquam mandatum tuum præterivi, et nunquam dedisti mihi hœdum ut cum amicis meis epularer: sed postquam hic filius tuus, qui devoravit substantiam suam cum meretricibus, venit, occidisti illi vitulum saginatum. At ipse dixit illi; Fili, tu semper mecum es, et omnia mea tua sunt: epulari autem et gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus fuerat, et revixit: perierat, et inventus est.

Offertorium.[c]

Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: nequando dicat inimicus meus, prævalui adversus eum.

V. Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem: quamdiu ponam consilia in anima mea.

Secreta.

His sacrificiis, Domine, concede placatus, ut qui propriis oramus absolvi delictis,[d] non gravemur externis.[d] Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Oportet te, fili, gaudere: quia frater tuus mortuus fuerat et revixit: perierat et inventus est.

Postcommunio.

Sacramenti tui, Domine, divina libatio penetralia nostri cordis infundat: et sui nos participes potenter efficiat. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Familiam tuam, quæsumus, Domine, continua pietate custodi: ut quæ in sola spe gratiæ cœlestis innititur, cœlesti etiam protectione muniatur. Per.

[a] Ps. xci. (xcii. 1, 2.)
[b] cap xv. C. (v. 11–32.)
[c] Ps. xii. (xiii. 3, 4, 1.)

[d] pœnis non gravemur æternis—98. 26. 57.
[e] Lucæ cap. xv. 32.

Dominica *tertia Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[a]

Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos: respice in me et miserere mei: quoniam unicus et pauper sum ego.

Psalmus.[b]

At te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam.

Oratio.

Quæsumus, omnipotens Deus, vota humilium respice, atque ad defensionem nostram dexteram tuæ majestatis extende. Per Dominum.

Ad Ephesios.[c]

Fratres, Estote imitatores Dei, sicut filii charissimi: et ambulate in dilectione, sicut et Christus dilexit nos, et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis. Fornicatio autem et omnis immunditia aut avaritia nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos: aut turpitudo aut stultiloquium aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet: sed magis gratiarum actio. Hoc autem scitote intelligentes: quod omnis fornicator, aut immundus, aut avarus, quod est idolorum servitus, non habet hereditatem in regno Christi et Dei. Nemo vos seducat inanibus verbis: propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiæ. Nolite ergo effici participes eorum. Eratis enim aliquando tenebræ: nunc autem lux in Domino. Ut filii lucis ambulate: fructus enim lucis est in omni bonitate et justitia et veritate.

Gradale.[d]

Exurge, Domine, non prævaleat homo: judicentur gentes in conspectu tuo.

V. In convertendo inimicum meum retrorsum: infirmabuntur et peribunt a facie tua.

Tractus.[e]

Ad te levavi oculos meos: qui habitas in cœlis.

V. Ecce sicut oculi servorum: in manibus dominorum suorum.

V. Et sicut oculi ancillæ: in manibus dominæ suæ.

V. Ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum: donec misereatur nostri.

V. Miserere nobis, Domine: miserere nobis.

Evangelium. Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Erat Jesus ejiciens dæmonium, et illud erat mutum. Et cum ejecisset dæmonium, locutus est mutus et admiratæ sunt turbæ. Quidam autem ex eis dixerunt; In Beelzebub principe dæmoniorum ejicit dæmonia. Et alii tentantes, signum de cœlo quærebant ab eo. Ipse autem ut vidit cogitationes eorum, dixit eis; Omne regnum in seipsum divisum desolabitur, et domus supra domum cadet. Si autem et Satanas in seipsum divisus est, quomodo stabit regnum ipsius? quia dicitis, in Beelzebub ejicere me dæmonia. Si autem ego in Beelzebub ejicio dæmonia: filii vestri in quo ejiciunt? Ideo et ipsi judices vestri erunt. Porro si in digito Dei ejicio dæmonia: profecto pervenit in vos regnum Dei. Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea quæ possidet. Si autem fortior illo superveniens vicerit eum, universa arma ejus auferet, in quibus confidebat, et spolia ejus distribuet. Qui non est mecum, adversum me est: et qui non colligit mecum, dispergit. Cum immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca inaquosa, quærens requiem: et non inveniens dicit; Revertar in domum meam unde exivi. Et cum venerit, invenit eam scopis mundatam.[g] Tunc vadit, et assumit septem alios spiritus secum, nequiores se, et ingressi habitant ibi. Et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Factum est autem, cum

[a] Ps. xxiv. (xxv. 15, 16.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. v. A. (v. 1–9.)
[d] Ps. ix. (v. 19, 3.)
[e] Ps. cxxii. (cxxiii. 1, 2, 3.)
[f] cap. xi. C. (v. 14–28.)
[g] et ornatam. Et—92. 97. 98. 57.

hæc diceret, extollens vocem quædam mulier de turba dixit illi; Beatus venter, qui te portavit, et ubera, quæ suxisti. At ille dixit; Quinimo, beati, qui audiunt verbum Dei, et custodiunt illud.

Offertorium.[a]

Justitiæ Domini rectæ, lætificantes corda : et dulciora super mel et favum : nam et servus tuus custodit ea.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, devotorum munera famulorum : et tua divinis purifica servientes pietate mysteriis, quibus etiam justificas ignorantes. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana. Communio.[b]

Passer invenit sibi domum : et turtur nidum ubi reponat pullos suos, altaria tua, Domine virtutum : Rex meus et Deus meus, beati qui habitant in domo tua : in sæculum sæculi laudabunt te.

Postcommunio.

A cunctis nos, Domine, reatibus et periculis propitiatus absolve : quos tanti mysterii tribuis esse participes. Per Dominum.

Feria *secunda post* Oculi.

Ad Missam. Officium.[c]

In Deo laudabo verbum : in Domino laudabo sermonem : in Deo speravi, non timebo quid faciat mihi homo.

Psalmus.[d]

Miserere mei, Deus, quoniam conculcavit me homo : tota die impugnans tribulavit me.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Cordibus nostris, quæsumus, Domine, gratiam tuam benignus infunde : ut sicut ab escis [e] corporalibus [e] abstinemus : ita sensus quoque nostros a noxiis retrahamus excessibus. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[f]

In diebus illis, Naaman princeps militiæ regis Syriæ, erat vir magnus apud dominum suum et honoratus : per illum enim dedit Dominus salutem Syriæ : erat autem vir fortis et dives, sed leprosus. Porro de Syria egressi fuerant latrunculi, et captivam duxerant de terra Israel puellam parvulam, quæ erat in obsequio uxoris Naaman. Quæ ait ad dominam suam ; Utinam fuisset dominus meus ad prophetam, qui est in Samaria ; profecto curasset eum a lepra, quam habet. Ingressus est itaque Naaman ad dominum suum, et nunciavit ei, dicens ; Sic et sic locuta est puella de terra Israel. Dixitque ei rex Syriæ : Vade, et mittam litteras ad regem Israel. Qui cum profectus esset, et tulisset secum decem talenta argenti, et sex millia aureos, et decem mutatoria vestimentorum, detulit litteras ad regem Israel, in hæc verba : Cum acceperis epistolam hanc, scito quod miserim ad te Naaman servum meum, ut cures eum a lepra sua. Cumque legisset rex Israel litteras, scidit vestimenta sua, et ait ; Numquid Deus ego sum, ut occidere possim et vivificare, quia iste misit ad me, ut curem hominem a lepra sua ? animadvertite et videte, quot occasiones quærat adversum me. Quod cum audisset Helisæus vir Dei, scidisse videlicet regem Israel vestimenta sua, misit ad eum, dicens ; Cur scidisti vestimenta tua ? veniat ad me, et sciat prophetam esse in Israel. Venit ergo Naaman cum equis et curribus, et stetit ad ostium domus Helisæi : misitque ad eum Helisæus nuncium, dicens ; Vade, et lavare septies in Jordane, et recipiet sanitatem caro tua, atque mundaberis. Iratusque Naaman recedebat, dicens ; Putabam quod egrederetur ad me, et stans invocaret nomen Domini Dei sui, et tangeret manu sua locum lepræ, et curaret me. Numquid non meliores sunt Abana et Pharphar fluvii Damasci, omnibus aquis Israel, ut laver in eis et munder ? Cum ergo vertisset se, et abiret indignans, accesserunt ad eum servi sui, et locuti sunt ei ; Pater, et si rem grandem

[a] Ps. xviii. (xix. 8, 10, 11.)
[b] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 3, 4.)
[c] Ps. lv. (lvi. 4.)
[d] ib. (v. 1.)
[e] carnalibus.—94. 97. 8RM.
[f] 4 Reg. cap. v. A. (v. 1–15.)

dixisset tibi propheta, certe facere debueras: quanto magis quia nunc dixit tibi: Lavare, et mundaberis? Descendit, et lavit in Jordane septies juxta sermonem viri Dei, et restituta est caro ejus, sicut caro pueri parvuli, et mundatus est a lepra. Reversusque ad virum Dei cum universo comitatu suo, venit, et stetit coram eo, et ait; Vere scio quod non sit Deus alius in universa terra, nisi tantum Dominus Deus Israel.

Gradale.[a]

Deus, vitam meam nuntiavi tibi: posuisti lacrymas meas in conspectu tuo. *V.* Miserere mihi, Domine, quoniam conculcavit me homo: tota die bellans tribulavit me.

Tractus. Domine, non secundum. *quære supra Feria sexta Quatuor temporum.*

Evangelium: Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Dixerunt Pharisæi ad Jesum; Quanta audivimus facta in Capharnaum, fac et hic in patria tua. Ait autem; Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua. In veritate dico vobis, multæ viduæ erant in diebus Heliæ in Israel, quando clausum est cœlum annis tribus et mensibus sex: cum facta esset fames magna in omni terra: et ad nullam illarum missus est Helias, nisi in Sareptam Sidoniæ, ad mulierem viduam. Et multi leprosi erant in Israel sub Helisæo propheta: et nemo eorum mundatus est nisi Naaman Syrus. Et repleti sunt omnes in synagoga ira, hæc audientes. Et surrexerunt, et ejecerunt illum extra civitatem, et duxerunt illum usque ad supercilium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ut præcipitarent eum. Ipse autem transiens, per medium illorum ibat.

Offertorium.[c]

Exaudi, Deus, orationem meam, et ne despexeris deprecationem meam: intende in me et exaudi me. *V.* Conturbatus sum a voce inimici et a tribulatione peccatoris: et expectabam eum qui me salvum faceret.[d]

Secreta.

Munus quod tibi, Domine, nostræ servitutis offerimus, tu salutare nobis perfice sacramentum. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Quis dabit ex Sion salutare Israel: cum averterit Dominus captivitatem plebis suæ, exultabit Jacob et lætabitur Israel.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut quæ ore contingimus, pura mente capiamus. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Subveniat nobis, quæsumus, Domine, misericordia tua, ut ab imminentibus peccatorum nostrorum periculis te mereamur protegente eripi, te liberante salvari. Per Dominum.

Feria *tertia post* Oculi.

Ad Missam. Officium.[f]

Ego clamavi quoniam exaudisti me, Deus; inclina aurem tuam et exaudi verba mea: custodi me, Domine, ut pupillam oculi: sub umbra alarum tuarum protege me.

Psalmus.[g]

Exaudi, Domine, justitiam meam: intende deprecationem meam.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Exaudi nos, omnipotens et misericors Deus; et continentiæ salutaris propitius nobis dona concede. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[h]

In diebus illis, Mulier quædam cla-

[a] Ps. lv. (lvi. 7, 8, 1.)
[b] cap. iv. D. (v. 23–30.)
[c] Ps. liv. (lv. 1, 2, 2, 3, 8.)
[d] *V.* Ego autem ad Deum clamavi; Libera animam meam et extendas manum tuam in retribuendo illis.—94. 97.
[e] Ps. xiii. (xiv. 7.)
[f] Ps xvi. (xvii. 6, 8.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] 4 Reg. cap. iv. A. (v. 1–7.)

mabat ad Helisæum prophetam, dicens; Servus tuus vir meus mortuus est: et tu nosti quia servus tuus fuit timens Deum: et ecce creditor venit ut tollat duos filios meos ad serviendum sibi. Cui dixit Helisæus; Quid vis ut faciam tibi? Dic mihi, quid habes in domo tua? At illa respondit; Non habeo ancilla tua quicquam in domo mea, nisi parum olei, quo ungar. Cui ait; Vade, et pete mutuo ab omnibus vicinis tuis vasa vacua non pauca. Et ingredere domum tuam, et claude ostium cum intrinsecus fueris, tu et filii tui: et mitte inde in omnia vása hæc: et cum plena fuerint, tolles. Ivit itaque mulier, et clausit ostium super se et super filios suos: illi offerebant vasa, et illa infundebat. Cumque plena fuissent vasa, dixit ad filium suum; Affer mihi adhuc vas. Et ille respondit; Non habeo. Stetitque oleum. Venit autem illa et indicavit homini Dei. Et ille, Vade, inquit, vende oleum, et redde creditori tuo: tu autem et filii tui, vivite de reliquo.

Gradale.[a]

Ab occultis meis munda me, Domine: et ab alienis parce servo tuo.

V. Si mei non fuerint dominati: tunc immaculatus ero, et emundabor a delicto maximo.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Respiciens Jesus in discipulos suos, dixit Simoni Petro; Si peccaverit in te frater tuus, vade, et corripe eum inter te et ipsum solum: si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos, ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum. Quod si non audierit eos, dic ecclesiæ: si autem ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Amen dico vobis: quæcumque alligaveritis super terram, erunt ligata et in cœlo; et quæcumque solveritis super terram, erunt soluta et in cœlo. Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcumque petierint, fiet illis a Patre meo, qui in cœlis est. Ubi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Tunc accedens Petrus ad eum, dixit; Domine, quoties peccabit in me frater meus, et dimittam ei? usque septies? Dixit illi Jesus; Non dico tibi usque septies, sed usque septuagesies septies.

Offertorium.[c]

Dextera Domini fecit virtutem: dextera Domini exaltavit me; non moriar sed vivam: et narrabo opera Domini.

V. In tribulatione invocavi Dominum: et exaudivit me in latitudine; quoniam Dominus adjutor meus est.

Secreta.

Per hæc veniat, quæsumus, Domine, sacramenta nostræ redemptionis effectus; qui nos et ab humanis retrahat semper excessibus et ad salutaria cuncta perducat. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[d]

Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo? qui ingreditur sine macula; et operatur justitiam.

Postcommunio.

Sacris, Domine, mysteriis expiati, et veniam, quæsumus, consequamur et gratiam. Per Dominum.

Super Populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Tua nos, Domine, protectione defende, et ab omni semper iniquitate custodi. Per Dominum.

Feria *quarta post* Oculi.

Ad Missam. Officium.[e]

Ego autem in Domino speravi: exultabo et lætabor in tua misericordia, quia respexisti humilitatem meam.

Psalmus.[f]

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me.

[a] Ps. xviii. (xix. 12, 13.)
[b] cap. xviii. B. (v. 15-22.)
[c] Ps. cxvii. (cxviii. 16, 17, 5, 6.)
[d] Ps. xiv. (xv. 1, 2.)
[e] Ps. xxx. (xxxi. 6, 7.)
[f] ib. (v. 1.)

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta nobis, quæsumus, Domine, ut salutaribus jejuniis eruditi, a noxiis quoque vitiis abstinentes, propitiationem tuam facilius impetremus. Per Dominum.

Lectio libri Exodi.[a]

Hæc dicit Dominus Deus; Honora patrem tuum et matrem tuam, ut sis longævus super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi. Non occides. Non mœchaberis. Non furtum facies. Non loqueris contra proximum tuum falsum testimonium. Non concupisces domum proximi tui: nec desiderabis uxorem ejus, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, nec omnia quæ illius sunt. Cunctus autem populus [b] audiebat voces et videbat [b] lampades, et sonitum buccinæ, montemque fumigantem: et perterriti ac pavore percussi steterunt procul, dicentes Moysi; Loquere tu nobis, et audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. Et ait Moyses ad populum; Nolite timere: ut enim probaret vos venit Deus, et ut terror illius esset in vobis, et non peccaretis. Stetitque populus de longe. Moyses autem accessit ad caliginem in qua erat Deus. Dixitque præterea Dominus ad Moysen; Hæc dices filiis Israel: Vos vidistis quod de cœlo locutus sum vobis. Non facietis deos argenteos, nec deos aureos facietis vobis. Altare de terra facietis mihi, et offeretis super eo holocausta et pacifica vestra, oves vestras et boves in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei.

Gradale.[c]

Miserere mihi, Domine: quoniam infirmus sum, sana me, Domine.

V. Conturbata sunt omnia ossa mea: et anima mea turbata est valde.

Tractus. De necessitatibus eripe me. *ut supra.*

Evangelium: Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Accesserunt ad Jesum ab Hierosolymis scribæ et Pharisæi, dicentes; Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum? non enim lavant manus suas cum panem manducant. Ipse autem respondens ait illis: Quare et vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Nam Deus dixit: Honora patrem et matrem: et, Qui maledixerit patri vel matri, morte moriatur. Vos autem dicitis; Quicunque dixerit patri vel matri, Munus quodcumque est ex me tibi proderit: et non honorificabit patrem suum et matrem suam: et irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. Hypocritæ, bene prophetavit de vobis Isaias, dicens: populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longe est a me. Sine causa autem colunt me, docentes doctrinas et mandata hominum. Et convocatis ad se turbis, dixit eis; Audite, et intelligite. Non quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem. Tunc accedentes discipuli ejus dixerunt ei; Scis, quia Pharisæi audito hoc verbo, scandalizati sunt? At ille respondens ait; Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cœlestis, eradicabitur. Sinite illos: cæci sunt et duces cæcorum: cæcus autem si cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt. Respondens autem Petrus dixit ei; Edissere nobis parabolam istam. At ille dixit; Adhuc et vos sine intellectu estis. Non intelligitis, quia omne quod in os intrat, in ventrem vadit, et in secessum emittitur? Quæ autem procedunt de ore, de corde exeunt, et ea coinquinant hominem: de corde enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiæ. Hæc sunt, quæ coinquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem.

Offertorium.[e]

Domine, fac mecum secundum miseri-

[a] cap. xx. C. (v. 12–24.)

[b] videbat voces et.—97. 55P. V.

[c] Ps. vi. (ver. 2, 3.)

[d] cap. xv. A. (v. 1–20.)

[e] Ps. cviii. (cix. 21, 1.)

cordiam tuam propter nomen tuum : quia suavis est misericordia tua.
V. Deus, laudem meam ne tacueris : quia os peccatoris et [a] os [a] dolosi super me apertum est.[b]

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, preces populi tui cum oblationibus hostiarum : et tua mysteria celebrantes, ab omnibus nos defende periculis. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[c]

Notas mihi fecisti vias vitæ : adimplebis me lætitia cum vultu tuo, Domine.

Postcommunio.

Sanctificet nos, quæsumus, Domine, qua pasti sumus mensa cœlestis; et a cunctis erroribus expiatos, supernis promissionibus reddat acceptos. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui protectionis tuæ gratiam quærimus, liberati a malis omnibus secura tibi mente serviamus. Per.

Feria *quinta post* Oculi.

Ad Missam. *Officium.*

Salus populi ego sum, dicit Dominus : de quacunque tribulatione clamaverint ad me, exaudiam eos, et ero illorum Dominus in perpetuum.

Psalmus.[d]

Attendite, popule meus, legem meam : inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut jejuniorum nobis sancta devotio et purificationem tribuat et majestati tuæ nos reddat acceptos. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[e]

In diebus illis, Factus est sermo Domini ad me, dicens; Sta in porta domus Domini, et prædica ibi verbum istud, et dic: Audite verbum Domini, omnis Juda, qui ingredimini per portas has, ut adoretis Dominum. Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel: Bonas facite vias vestras et studia vestra: et habitabo vobiscum in loco isto. Nolite confidere in verbis mendacii, dicentes: Templum Domini, templum Domini, templum Domini est. Quoniam si benedixeritis vias vestras et studia vestra: si feceritis judicium inter virum et proximum ejus; advenæ et pupillo et viduæ non feceritis calumniam, nec sanguinem innocentem effuderitis in loco hoc, et post deos alienos non ambulaveritis in malum vobismetipsis: habitabo vobiscum in loco isto: in terra, quam dedi patribus vestris, a sæculo et usque in sæculum, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[f]

Oculi omnium in te sperant, Domine : et tu das illis escam in tempore opportuno.
V. Aperis tu manum tuam : et imples omne animal benedictione.

Evangelium : Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, quem Filius Hominis dabit vobis. Hunc enim Pater signavit Deus. Dixerunt ergo ad eum; Quid faciemus ut operemur opera Dei? Respondit Jesus et dixit eis; Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille. Dixerunt ergo ei; Quid ergo tu facis signum, ut videamus et credamus tibi? quid operaris? Patres nostri manducaverunt manna in deserto, sicut scriptum est: Panem de cœlo dedit eis manducare. Dixit ergo eis Jesus; Amen, amen, dico vobis: Non Moyses

[a] non habent 92. 94. 97. 98. 13. Grad.
[b] *V.* Impulsus versatus sum ut caderem, et Dominus suscepit me, et factus est mihi in salutem.—94. 97.
[c] Ps. xv. (xvi. 11.)
[d] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)
[e] cap. vii. A. v. 1–7.)
[f] Ps. cxliv. (cxlv. 15, 16.)
[g] cap. vi. D. (v. 27–35.)

dedit vobis panem de cœlo, sed Pater meus dat vobis panem de cœlo verum. Panis enim Dei est, qui descendit de cœlo, et dat vitam mundo. Dixerunt ergo ad eum; Domine, semper da nobis hunc panem. Dixit autem eis Jesus; Ego sum panis vitæ: qui venit ad me, non esuriet: et qui credit in me, non sitiet unquam.

Offertorium.[a]

Si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me, Domine : et super iram inimicorum meorum extendes manum tuam, et salvum me fecit dextera tua. *V.* In quacunque die invocavero te, exaudi me, Domine : multiplicabis in anima mea virtutem tuam.

Secreta.

Fac nos, Domine, quæsumus, ad sancta mysteria purificatis mentibus accedere : ut tibi semper competens deferamus obsequium. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Tu mandasti mandata tua custodiri nimis : utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

Postcommunio.

Sacramenti tui, Domine, veneranda perceptio, et mystico nos mundet effectu et perpetua virtute defendat. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Subjectum tibi populum, quæsumus, Domine, propitiatio cœlestis amplificet, et tuis semper faciat [c] servire [c] mandatis. Per Dominum.

Feria *sexta post* Oculi.

Ad Missam. Officium.[d]

Fac mecum, Domine, signum in bonum : ut videant qui me oderunt et confundantur: quoniam tu, Domine, adjuvisti me : et consolatus es me.

Psalmus.[e]

Inclina, Domine, aurem tuam et exaudi me quoniam inops et pauper sum ego.

Oratio.

Jejunia nostra, quæsumus, Domine, benigno favore prosequere; ut sicut ab alimentis abstinemus in corpore, ita a vitiis jejunemus in mente. Per Dominum nostrum.

Lectio libri Numeri.

In diebus illis, Convenerunt filii Israel adversum Moysen et Aaron : et versi in seditionem, dixerunt; Date nobis aquam ut bibamus. [f] Ingressique Moyses et Aaron, dimissa multitudine ante tabernaculum fœderis, corruerunt proni in terram clamaveruntque ad Dominum atque dixerunt; Domine Deus, exaudi clamorem populi hujus et aperi eis thesaurum tuum, fontem aquæ vivæ, ut satiati, cesset murmuratio eorum. Et apparuit gloria Domini super eos. Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens; Tolle virgam, et congrega populum, tu et Aaron frater tuus, et loquimini ad petram coram eis, et illa dabit aquas. Cumque eduxeris aquam de petra, bibet omnis multitudo et jumenta ejus. Tulit igitur Moyses virgam, quæ erat in conspectu Domini, sicut præceperat ei, congregata omni multitudine ante petram, dixitque eis; Audite, rebelles et increduli : Num de petra hac vobis aquam poterimus ejicere? Cumque elevasset Moyses manum, percutiens virga bis silicem, egressæ sunt aquæ largissimæ, ita ut populus biberet et jumenta. Dixitque Dominus ad Moysen et Aaron; Quia non credidistis mihi, ut sanctificaretis me coram filiis Israel, non introducetis hos populos in terram, quam dabo eis. Hæc est aqua contradictionis, ubi jurgati sunt filii Israel contra Dominum, et sanctificatus est in eis.

Gradale.[g]

In Deo speravit cor meum et adjutus sum : et refloruit caro mea, et ex voluntate mea confitebor illi.

[a] Ps. cxxxvii. (cxxxviii. 7, 3.)
[b] Ps. cxviii. (cxix. 4, 5.)
[c] inhærere.—94. 97.
[d] Ps lxxxv. (lxxxvi. 17.)
[e] ib. (v. 1.)
[f] cap. xx. A. (v. 6–13.)
[g] Ps. xxvii. (xxviii. 7, 1.)

V. Ad te, Domine, clamabo : Deus meus, ne sileas, ne discedas a me.

Tractus.[a]

Domine, non secundum peccata nostra quæ fecimus nos : neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

V. Domine, ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum : cito anticipent nos misericordiæ tuæ : quia pauperes facti sumus nimis.

Hic non fiat genuflexio cum dicitur V.

Adjuva nos, Deus salutaris noster : et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos ; et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.[b]

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Venit Jesus in civitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar : juxta prædium, quod dedit Jacob Joseph filio suo. Erat autem ibi fons Jacob. Jesus ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic super fontem. Hora autem erat quasi sexta. Venit mulier de Samaria haurire aquam. Dixit ei Jesus; Da mihi bibere. (Discipuli enim ejus abierant in civitatem ut cibos emerent.) Dixit ergo ei mulier illa Samaritana ; Quomodo tu, Judæus cum sis, bibere a me poscis, quæ sum mulier Samaritana ? non enim co-utuntur Judæi Samaritanis. Respondit Jesus, et dixit ei ; Si scires donum Dei, et quis est qui dicit tibi : Da mihi bibere : tu forsitan petisses ab eo, et dedisset tibi aquam vivam. Dixit ei mulier ; Domine, neque in quo haurias habes, et puteus altus est : unde ergo habes aquam vivam ? Numquid tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, et ipse ex eo bibit et filii ejus et pecora ejus ? Respondit Jesus et dixit ei ; Omnis, qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum : qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum : sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Dixit ad eum mulier ; Domine, da mihi hanc aquam ut non sitiam neque veniam huc haurire. Dixit ei Jesus; Vade, voca virum tuum, et veni huc. Respondit ei mulier, et dixit ; Non habeo virum. Dixit ei Jesus ; Bene dixisti, quia non habeo virum : quinque enim viros habuisti, et [d] nunc,[d] quem habes, non est tuus vir : hoc vere dixisti. Dixit ei mulier ; Domine, video quia propheta es tu. Patres nostri in monte hoc adoraverunt, et vos dicitis quia Hierosolymis est locus, ubi adorare oportet. Dixit ei Jesus ; Mulier, crede mihi, quia veniet hora, quando neque in monte hoc neque in Hierosolymis adorabitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis : nos adoramus quod scimus, quia salus ex Judæis est. Sed venit hora, et nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate. Nam et Pater tales quærit, qui adorent eum. Spiritus est Deus : et eos, qui adorant eum, in spiritu et veritate oportet adorare. Dixit ei mulier ; Scio quia Messias venit, qui dicitur Christus : cum ergo venerit, ille nobis annunciabit omnia. Dixit ei Jesus ; Ego sum, qui loquor tecum. Et continuo venerunt discipuli ejus : et mirabantur quia cum muliere loquebatur. Nemo tamen dixit ei ; Quid quæris, aut quid loqueris cum ea. Reliquit ergo hydriam suam mulier, et abiit in civitatem, et dixit illis hominibus : Venite, et videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcumque feci : numquid ipse est Christus ? Exierunt ergo de civitate, et veniebant ad eum. Interea rogabant eum discipuli, dicentes; Rabbi, manduca. Ille autem dixit eis ; Ego cibum habeo manducare, quem vos nescitis. Dicebant ergo discipuli ad invicem ; Numquid aliquis attulit ei manducare ? Dixit eis Jesus ; Meus cibus est ut faciam voluntatem ejus, qui misit me, ut perficiam opus ejus. Nonne vos dicitis, quod adhuc quatuor menses sunt, et messis venit ? Ecce dico vobis : Levate oculos vestros, et videte regiones, quia albæ sunt jam ad messem. Et qui metit, mercedem

[a] Ps. cii. (ciii. 10.)
[b] Ps. lxxxviii. (lxxix. 8, 9.)
[c] cap. iv. A. (v. 5–42.)
[d] hunc.—92. 98. 4L.

accipit, et congregat fructum in vitam æternam: ut, et qui seminat, simul gaudeat, et qui metit. In hoc enim est verbum verum: quia alius est qui seminat, et alius est qui metit. Ego misi vos metere quod vos non laborastis: alii laboraverunt, et vos in labores eorum introistis. Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testimonium perhibentis; Quia dixit mihi omnia quæcumque feci. Cum venissent ergo ad illum Samaritani, rogaverunt eum ut ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt in eum propter sermonem ejus; et mulieri dicebant; Quia jam non propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audivimus, et scimus, quia hic est vere salvator mundi.

Offertorium.[a]

Intende voci orationis meæ, rex meus et Deus meus: quoniam ad te orabo, Domine.

V. Verba mea auribus percipe, Domine: intellige clamorem meum, et exaudi me.

Secreta.

Respice, Domine, propitius ad munera quæ sacramus: ut et tibi grata sint, et nobis salutaria semper existant. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Qui biberit aquam quam ego do, dicit Dominus Samaritanæ: fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

Postcommunio.

Hujus nos, Domine, perceptio sacramenti mundet a crimine et ad cœlestia regna perducat. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui in tua protectione confidimus, cuncta nobis adversantia te adjuvante vincamus. Per Dominum.

Sabbato *post* Oculi.

Ad Missam. Officium.[c]

Verba mea auribus percipe, Domine: intellige clamorem meum; intende voci orationis meæ.

Psalmus.[d]

Rex meus et Deus meus.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus: ut qui se affligendo carnem ab alimentis abstinent, sectando justitiam a culpa jejunent. Per Dominum.

Lectio Danielis Prophetæ.[e]

In diebus illis, Erat vir in Babylone, et nomen ejus Joachim. Et accepit uxorem nomine Susannam, filiam Helchiæ, pulchram nimis et timentem Deum. Parentes autem illius, cum essent justi, erudierunt filiam suam secundum legem Moysi. Erat autem Joachim dives valde et erat ei pomerium vicinum domui suæ. Et ad ipsum confluebant Judæi, eo quod esset honorabilior omnium. Et constituti sunt duo senes judices in anno illo, de quibus locutus est Dominus, quia egressa est iniquitas de Babylone a senioribus judicibus qui videbantur regere populum. Isti frequentabant domum Joachim: et veniebant ad eos omnes qui habebant judicia. Cum autem populus revertisset post meridiem, ingrediebatur Susanna, et deambulabat in pomerio viri sui. Et videbant eam senes quotidie ingredientem et deambulantem; et exarserunt in concupiscentiam ejus. Et averterunt sensum suum, et declinaverunt oculos suos ut non viderent cœlum, neque recordarentur judiciorum justorum. Factum est autem cum observarent diem aptum quando eam possent invenire solam: ingressa est[f] aliquando sicut heri et nudiustertius cum duabus solis puellis, voluitque lavari in pomerio. Æstus quippe erat. Et non erat ibi quisquam præter duos

[a] Ps. v. (v. 2, 1.)
[b] Johan. cap. iv. (v. 14).
[c] Ps. v. (v. 1, 2.)
[d] ib. (v. 2.)
[e] cap. xiii. A. (Hist. Susannæ v. 1-9, 15-17, 19-30, 34-62.)
[f] hæc.—92. 97. 98.

senes absconditos, contemplantes eam. Dixit ergo puellis; Afferte mihi oleum et smigmata, et ostia pomerii claudite ut laver. Cum autem egressæ essent puellæ, surrexerunt duo senes, et accurrerunt ad eam, et dixerunt; Ecce ostia pomerii clausa sunt, et nemo nos videt, et in concupiscentia tui sumus. Quamobrem assentire nobis, et commiscere nobiscum. Quod si nolueris, dicemus testimonium contra te, quod fuerit tecum juvenis, et ob hanc causam emiseris puellas a te. Ingemuit Susanna et ait; Angustiæ mihi sunt undique; si enim hoc egero, mors mihi est; si autem non egero, non effugiam manus vestras. Sed melius mihi est absque opere incidere in manus vestras, quam peccare in conspectu Domini. Et exclamavit voce magna Susanna; exclamaverunt autem et senes adversus eam, et cucurrit unus et aperuit ostia pomerii. Cum autem audissent clamorem in pomerio famuli domus, irruerunt per posticum ut viderent, quidnam esset. Postquam autem senes locuti sunt, erubuerunt servi vehementer, quia nunquam dictus fuerat sermo hujusmodi de Susanna. Et facta est dies crastina; cumque venisset populus ad virum ejus Joachim, venerunt et duo presbyteri pleni iniqua cogitatione adversus Susannam, ut interficerent eam. Et dixerunt coram populo; Mittite ad Susannam filiam Helchiæ uxorem Joachim. Et statim miserunt. Et venit cum parentibus et filiis et universis cognatis suis. Flebant igitur sui et omnes qui eam noverant. Consurgentes autem duo presbyteri in medio populi, posuerunt manus suas super caput ejus. Quæ flens suspexit ad cœlum. Erat autem cor ejus fiduciam habens in Domino. Et dixerunt presbyteri; Cum deambularemus in pomerio soli, ingressa est hæc cum duabus puellis, et clausit ostia pomerii et dimisit a se puellas. Venitque ad eam adolescens qui erat absconditus, et concubuit cum ea. Porro nos, cum essemus in angulo pomerii, videntes iniquitatem, cucurrimus ad eos et vidimus eos pariter commisceri. Et illum quidem nequivimus comprehendere, quia fortior nobis erat; et aperto ostio exilivit. Hanc autem cum apprehendissemus, interrogavimus quisnam esset adolescens, et noluit indicare nobis. Hujus rei testes sumus. Credidit eis multitudo quasi [a] senibus [a] et judicibus populi: et condemnaverunt eam ad mortem. Exclamavit autem voce magna Susanna, et dixit; Deus æterne, qui absconditorum es cognitor, qui nosti omnia antequam fiant; tu scis quoniam falsum contra me tulerunt testimonium. Et ecce morior, cum nihil horum fecerim quæ isti malitiose composuerunt adversum me. Exaudivit autem Dominus vocem ejus. Cumque duceretur ad mortem, suscitavit Deus spiritum pueri junioris [b] cui [b] nomen Daniel; et exclamavit voce magna; Mundus ego sum a sanguine hujus. Et conversus omnis populus ad eum, dixit; Quis est iste sermo quem tu locutus es? Qui cum staret in medio eorum, dixit; Sic fatui, filii Israel, non judicantes, neque quod verum est cognoscentes, condemnastis filiam Israel? Revertimini ad judicium, quia falsum testimonium locuti sunt adversus eam. Reversus est ergo populus cum festinatione, et dixit ad eos Daniel; Separate illos ab invicem procul, et dijudicabo eos. Cum ergo divisi essent alter ab altero, vocavit unum de eis et dixit ad eum; Inveterate dierum malorum, nunc venerunt peccata tua quæ operabaris prius; judicans judicia injusta, innocentes opprimens et dimittens noxios, dicente Domino: Innocentem et justum non interficies. Nunc ergo si vidisti eam, dic sub qua arbore videris eos colloquentes sibi. Qui ait; Sub cino. Dixit autem Daniel; Recte mentitus es in caput tuum. Ecce enim angelus Domini, accepta sententia ab eo, scindet te medium. Et amoto eo, jussit venire alium, et dixit ei; Semen Chanaan et non Juda, species decepit te et concupiscentia subvertit cor tuum. Sic

[a] senioribus.—4L. 13. 57.

[b] cujus.—98. V.

faciebatis filiabus Israel et illæ timentes loquebantur vobis. Sed non filia Juda sustinuit iniquitatem vestram. Nunc ergo dic mihi; sub qua arbore comprehenderis eos loquentes sibi? Qui ait; Sub prino. Dixit autem ei Daniel; Recte mentitus es et tu in caput tuum. Manet enim angelus Domini gladium habens, ut secet te medium, et interficiat vos. Exclamavit itaque omnis cœtus voce magna, et benedixerunt Deum qui salvat sperantes in se. Et consurrexerunt adversus duos presbyteros. Convicerat enim eos Daniel ex ore suo falsum dixisse testimonium. Feceruntque eis sicuti male egerant adversus proximum, et interfecerunt eos. Et salvatus est sanguis innoxius in die illa.

Gradale.[a]

Si ambulem in medio umbræ mortis: non timebo mala, quoniam tu mecum es, Domine.

V. Virga tua et baculus tuus: ipsa me consolata sunt.

Evangelium: Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Perrexit Jesus in montem Oliveti: et diluculo iterum venit in templum, et omnis populus venit ad eum, et sedens docebat eos. Adducunt autem Scribæ et Pharisæi mulierem in adulterio deprehensam: et statuerunt eam in medio, et dixerunt ei; Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem Moyses mandavit nobis hujusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc autem dicebant tentantes eum, ut possent accusare eum. Jesus autem inclinans se deorsum, digito scribebat in terra. Cum autem perseverarent interrogantes eum, erexit se et dixit eis; Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat. Et iterum se inclinans, scribebat in terra. Audientes autem hæc, unus post unum exibant, incipientes a senioribus: et remansit solus Jesus, et mulier in medio stans. Erigens autem se Jesus, dixit ei; Mulier, ubi sunt qui te accusabant? nemo te condemnavit? Quæ dixit; Nemo, Domine. Dixit autem ei Jesus; Nec ego te condemnabo: Vade, et jam amplius noli peccare.

Offertorium.[c]

Gressus meos dirige, Domine, secundum eloquium tuum: ut non dominetur mei omnis injustitia, Domine.

V. Declaratio sermonum tuorum illuminat[d]: et intellectum dat parvulis.

Secreta.

Efficiatur hæc hostia, quæsumus, Domine, solemnibus grata jejuniis; et ut tibi fiat acceptior, purificatis mentibus immoletur. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Nemo te condemnavit, mulier? Nemo, Domine. Nec ego te condemnabo: jam amplius noli peccare.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut inter ejus membra numeremur, cujus corpori communicavimus et sanguini, Jesu Christi Filii tui Domini nostri. Qui tecum.

Super Populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Prætende, Domine, fidelibus tuis dexteram cœlestis auxilii, ut te toto corde perquirant, et quæ digne postulant, consequi mereantur. Per Dominum.

Dominica *media Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[f]

Lætare Hierusalem, et conventum facite omnes qui diligitis Dominum: gaudete cum lætitia qui in tristitia

[a] Ps. xxii. (xxiii. 4.)
[b] cap. viii. A. (v. 1–11.)
[c] Ps. cxviii. (cxix. 133, 130.)
[d] me.—92. 98. 4L. 13. Grad.
[e] Johan. cap. viii. (v. 10, 11.)
[f] Esa. lxvi. (v. 10, 11.)

fuistis: ut exultetis et satiemini ab uberibus consolationis vestræ.

Psalmus.[a]

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus.

Oratio.

Concede quæsumus, omnipotens Deus, ut qui ex merito nostræ actionis affligimur, tuæ gratiæ consolatione respiremus. Per Dominum.

Ad Galatas.[b]

Fratres, Scriptum est quoniam Abraham duos filios habuit: unum de ancilla et unum de libera. Sed qui de ancilla, secundum carnem natus est: qui autem de libera, per repromissionem. Quæ sunt per allegoriam dicta. Hæc enim sunt duo testamenta. Unum quidem in monte Sina, in servitutem generans: quæ est Agar: Sina enim mons est in Arabia, qui conjunctus est ei quæ nunc est Hierusalem, et servit cum filiis suis. Illa autem, quæ sursum est Hierusalem, libera est, quæ est mater nostra. Scriptum est enim; Lætare, sterilis, quæ non paris: erumpe et clama, quæ non parturis: quia multi filii desertæ, magis quam ejus, quæ habet virum. Nos autem, fratres, secundum Isaac promissionis filii sumus. Sed quomodo tunc [c]is,[c] qui secundum carnem natus fuerat, persequebatur eum, qui secundum spiritum: ita et nunc. Sed quid dicit Scriptura? Ejice ancillam, et filium ejus: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ. Itaque, fratres, non sumus ancillæ filii, sed liberæ: qua libertate Christus nos liberavit.

Gradale.[d]

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi: In domum Domini ibimus.

V. Fiat pax in virtute tua: et abundantia in turribus tuis.

Tractus.[e]

Qui confidunt in Domino sicut mons Sion: non commovebitur in æternum qui habitat in Hierusalem.

V. Montes in circuitu ejus: et Dominus in circuitu populi sui: ex hoc nunc et usque in sæculum.

Secundum Johannem.[f]

In illo tempore, Abiit Jesus trans mare Galilææ, quod est Tiberiadis: et sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa, quæ faciebat super his, qui infirmabantur. Subiit ergo in montem Jesus: et ibi sedebat cum discipulis suis. Erat autem proximum Pascha, dies festus Judæorum. Cum sublevasset ergo oculos Jesus, et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dixit ad Philippum; Unde ememus panes, ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat quid esset facturus. Respondit ei Philippus; Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dixit ei unus ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri: Est puer unus hic, qui habet quinque panes hordeaceos, et duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos? Dixit ergo Jesus; Facite homines discumbere. Erat [g]autem[g] fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia. Accepit ergo Jesus panes; et cum gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter et ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis; Colligite quæ superaverunt fragmenta, ne pereant. Collegerunt ergo, et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis quæ superfuerunt his qui manducaverant. Illi ergo homines cum vidissent quod [h]Jesus[h] fecerat signum dicebant: Quia hic est vere propheta, qui venturus est in mundum.

Offertorium.[i]

Laudate Dominum quia benignus est: psallite nomini ejus quoniam [j]suavis[j] est, omnia quæcunque voluit fecit in cœlo et in terra.

[a] Ps. cxxi. (cxxii. 1.)
[b] cap. iv. C. (v. 22–31.) et v. 1.
[c] non habent 92. 97. 98. 15. V.
[d] Ps. cxxi. (cxxii. 1, 7.)
[e] Ps. cxxiv. (cxxv. 1, 2.)

[f] cap. vi. A. (v. 1–14.)
[g] enim.—92. 97. 98.
[h] non habent 92. 97. 98. 4L. V.
[i] Ps. cxxxiv. (cxxxv. 3, 6.)
[j] sic 26. &c. suave —55P. 57.

Secreta.

Annue nobis, quæsumus, Domine, ut et divinis semper solemnitatibus occupemur, et mysteriis sacris mente pariter congruamus et corpore. Per.

Præfatio quotidiana. Communio.[a]

Hierusalem, quæ ædificatur ut civitas: cujus participatio ejus in idipsum; illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini: ad confitendum nomini tuo, Domine.

Postcommunio.

Da nobis, quæsumus, misericors Deus: ut sancta tua quibus incessanter explemur, sinceris tractemus obsequiis et fideli semper mente sumamus. Per Dominum.

Feria *secunda post* Lætare.

Ad Missam. Officium.[b]

Deus, in nomine tuo salvum me fac: et in virtute tua judica me; Deus, exaudi orationem meam.

Psalmus.[c]

Quoniam alieni insurrexerunt adversum me: et fortes quæsierunt animam meam.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut observationes sacras annua devotione recolentes, et corpore tibi placeamus et mente. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[d]

In diebus illis, Venerunt duæ mulieres meretrices ad regem Salomonem, steteruntque coram eo: quarum una ait; Obsecro, mi domine: ego et mulier hæc habitabamus in domo una, et peperi apud eam in cubiculo. Tertia vero die postquam ego peperi, peperit et hæc: et eramus simul, nullusque alius in domo nobiscum, exceptis nobis duabus. Mortuus est autem filius mulieris hujus nocte: dormiens quippe oppressit eum. Et consurgens intempestæ noctis silentio, tulit filium meum de latere meo, ancillæ tuæ dormientis, et collocavit in sinu suo: suum autem filium, qui erat mortuus, posuit in sinu meo. Cumque surrexissem mane ut darem lac filio meo, apparuit mortuus: quem diligentius intuens clara luce, deprehendi non esse meum, quem genueram. Responditque altera mulier; Non est ita [e]ut dicis,[e] sed filius tuus mortuus est, meus autem vivit. E contrario illa dicebat; Mentiris: filius quippe meus vivit, et filius tuus mortuus est. Atque in hunc modum contendebant coram rege. Tunc rex ait; Hæc dicit, filius meus vivit, et filius tuus mortuus est: et ista respondit, Non, sed filius tuus mortuus est, meus autem vivit. Dixit ergo rex; Afferte mihi gladium. Cumque attulissent gladium coram rege, ait; Dividite, [f]inquit,[f] infantem vivum in duas partes, et date dimidiam partem uni, et dimidiam partem alteri. Dixit autem mulier, cujus filius erat vivus ad regem: (commota sunt quippe viscera ejus super filio suo): Obsecro, domine, date illi infantem vivum, et nolite interficere eum. E contrario illa dicebat; Nec mihi, nec tibi sit, sed dividatur. Respondit rex, et ait; Date huic infantem vivum, et non occidatur; hæc est enim mater ejus. Audivit itaque omnis Israel judicium quod judicasset rex, et timuerunt regem, videntes sapientiam Dei esse in eo ad faciendum judicium.

Gradale.[g]

Esto mihi in Deum protectorem: et in locum refugii: ut salvum me facias.

V. Deus, in te speravi; Domine, non confundar in æternum.

Tractus. Domine, non secundum. *ut feria secunda post* Oculi.

Secundum Johannem.[h]

In illo tempore, Prope erat Pascha Judæorum, et ascendit Jesus Hierosolymam: et invenit in templo vendentes oves, et boves, et columbas, et nummularios sedentes. Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes

[a] Ps. cxxi. (cxxii. 3, 4.)
[b] Ps. liii. (liv. 1, 2.)
[c] ib. (v. 3.)
[d] 3 Reg. cap. iii. C. (v. 16–28.)
[e] non habent 92. 98. 4L.
[f] non habent 92. 98. 4L. 13. 57.
[g] Ps. xxx. (xxxi. 2, 1.)
[h] cap. ii. C. (v. 13–25.)

ejecit de templo, oves quoque, et boves, et nummulariorum effudit æs, et mensas subvertit; et his, qui columbas vendebant, dixit; Auferte ista hinc, et nolite facere domum Patris mei domum negotiationis. Recordati vero sunt discipuli ejus quia scriptum est; Zelus domus tuæ comedit me. Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei; Quod signum ostendis nobis quia hæc facis? Respondit Jesus et dixit eis; Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergo Judæi; Quadraginta et sex annis ædificatum est templum hoc, et tu in tribus diebus excitabis illud? Ille autem dicebat de templo corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mortuis, recordati sunt discipuli ejus, quia hoc dicebat, et crediderunt scripturæ et sermoni quem dixit Jesus. Cum autem esset Hierosolymis in Pascha in die festo, multi crediderunt in nomine ejus, videntes signa ejus, quæ faciebat. Ipse autem Jesus non credebat semetipsum eis, eo quod ipse nosset omnes, et quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.

Offertorium.[a]

Jubilate Deo, omnis terra: servite Domino in lætitia; intrate in conspectu ejus in exultatione, quia Dominus ipse est Deus.

V. Ipse fecit nos et non ipsi nos: nos autem populus ejus et oves pascuæ ejus.

Secreta.

Tuis, Domine, quæsumus, operare mysteriis; ut hæc tibi munera dignis mentibus offeramus. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Ab occultis meis munda me, Domine: et ab alienis parce servo tuo.

Postcommunio.

Quos divinis, Domine, reficis sacramentis, tuis, quæsumus, sustenta præsidiis: et quos beneficiis temporalibus refoves, pasce perpetuis. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Deprecationem nostram, quæsumus, Domine, benignus exaudi: et quibus supplicandi præstas affectum, tribue defensionis auxilium. Per Dominum.

Feria *tertia post* Lætare.

Ad Missam. Officium.[c]

Exaudi, Deus, orationem meam, et ne despexeris deprecationem meam: intende in me et exaudi me.

Psalmus.[d]

Contristatus sum in exercitatione mea: et conturbatus sum a voce inimici.[e]

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Sacræ nobis, quæsumus, Domine, observationis jejunia et piæ conversationis augmentum et tuæ propitiationis continuum præstent auxilium. Per Dominum.

Lectio libri Exodi.[f]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Moysen, dicens; Descende de monte, quia peccavit populus tuus quem eduxisti de terra Ægypti. Recesserunt cito de via quam ostendisti eis, feceruntque sibi vitulum conflatilem, et adoraverunt, atque immolantes ei hostias, dixerunt: Isti sunt dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti. Rursumque ait Dominus ad Moysen; Cerno quod populus iste duræ cervicis sit: dimitte me, ut irascatur furor meus contra eos, et deleam eos, faciamque te in gentem magnam. Moyses autem orabat Dominum Deum suum, dicens; Cur, Domine, irascitur furor tuus contra populum tuum, quem eduxisti de terra Ægypti, in fortitudine magna et in manu robusta? Ne quæso dicant Ægyptii: Callide eduxit eos, ut interficeret in montibus, et deleret [g] eos [g]

[a] Ps. xcix. (c. 1–3.)
[b] Ps. xviii. (xix. 12, 13.)
[c] Ps. liv. (lv. 1, 2.)
[d] ib. (v. 2, 3.)
[e] non dicatur ulterius—94. 97. 98.
[f] cap. xxxii. B. (v. 7–14.)
[g] non habent 92. 97. 98. V.

de terra: quiescat ira tua, et esto placabilis super nequitia populi tui. Recordare Abraham, Isaac et Israel, servorum tuorum, quibus jurasti per temetipsum, dicens; Multiplicabo semen vestrum sicut stellas cœli: et universam terram hanc de qua locutus sum, dabo semini vestro, et possidebitis eam semper. Placatusque est Dominus ne faceret malum quod locutus fuerat adversus populum suum. Et misertus est populo suo Dominus Deus noster.

Gradale.[a]

Exurge, Domine, fer opem nobis: et libera nos propter nomen tuum.

℣. Deus, auribus nostris audivimus: patres nostri annunciaverunt nobis, opus quod operatus es in diebus eorum: et in diebus antiquis.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Jam die festo mediante, ascendit Jesus in templum, et docebat. Et mirabantur Judæi, dicentes; Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit? Respondit eis Jesus, et dixit; Mea doctrina non est mea, sed ejus, qui misit me. Si quis voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit an ego a meipso loquar. Qui a semetipso loquitur, gloriam propriam quærit: qui autem quærit gloriam ejus, qui misit illum, hic verax est, et injustitia in illo non est. Nonne Moyses dedit vobis legem: et nemo ex vobis facit legem? Quid me quæritis interficere? Respondit ei turba, et dixit; Dæmonium habes: quis te quærit interficere? Respondit Jesus, et dixit eis; Unum opus feci, et omnes miramini. Propterea Moyses dedit vobis circumcisionem: (non quia ex Moyse est, sed ex patribus): et in sabbato circumciditis hominem. Si circumcisionem accipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Moysi, mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato? Nolite judicare secundum faciem, sed justum judicium judicate. Dicebant autem quidam ex Hierosolymis; Nonne hic est, quem quærunt Judæi interficere? Ecce palam loquitur et nihil ei dicunt. Numquid vere cognoverunt principes, quia hic est Christus? Sed hunc scimus unde sit: Christus autem cum venerit, nemo scit unde sit. Clamabat ergo docens in templo Jesus, et dicens; Et me scitis, et unde sim scitis: et a meipso non veni, sed est verus, qui misit me, quem vos nescitis. Ego autem scio eum: et si dixero, quia nescio eum, ero similis vobis mendax. Sed scio eum, quia ab ipso sum, et ipse me misit. Quærebant ergo eum apprehendere: et nemo misit in illum manus, quia nondum venerat hora ejus. [c] De turba autem multi crediderunt in eum. [c]

Offertorium.[d]

Expectans expectavi Dominum, et respexit me: et exaudivit deprecationem meam, et immisit in os meum canticum novum: hymnum Deo nostro.

℣. Statuit supra petram pedes meos: et direxit gressos meos.

Secreta.

Fidelium tuorum, Domine, quæsumus, hostias propitius intuere; ut quod oblatum est per obsequium et devotorum vota famulorum, tua potius propitiatione firmetur. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Lætabimur in salutari tuo: et in nomine Domini Dei nostri magnificabimur.

Postcommunio.

Prosit nobis, quæsumus, Domine, sacer cibus potusque salutaris, qui et temporalem vitam muniat et præstet æternam. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Miserere, quæsumus, Domine, populo tuo, et continuis tribulationibus laborantem propitius respirare concede. Per Dominum.

[a] Ps. xliii. (xliv. 26, 1)
[b] cap. vii. B. (v. 14–31.)
[c] non habet 92.
[d] Ps. xxxix. (xl. 1, 3, 2.)
[e] Ps. xix. (xx. 5.)

Feria *quarta post* Lætare.

Ad Missam. Officium.[a]

Cum sanctificatus fuero in vobis: congregabo vos de universis terris: et effundam super vos aquam mundam: et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris et dabo vobis spiritum novum.

Psalmus.[b]

Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

Sequitur Oratio sine Dominus vobiscum, *sed tantum cum* Oremus *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui et justis præmia meritorum, et peccatoribus per jejunium veniam præbes: miserere supplicibus tuis, ut reatus nostri confessio indulgentiam valeat[c] percipere delictorum. Per Dominum.

Lectio Ezechielis Prophetæ.[d]

Hæc dicit Dominus Deus, Sanctificabo nomen meum magnum, ut sciant Gentes quia ego Dominus, cum sanctificatus fuero in vobis coram eis. Tollam quippe vos de Gentibus, et congregabo vos de universis terris, et adducam vos in terram vestram. Et effundam super vos aquam mundam, et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, et ab universis idolis vestris mundabo vos. Et dabo vobis cor novum, et spiritum novum ponam in medio vestri: et auferam cor lapideum de carne vestra, et dabo vobis cor carneum. Et spiritum [e]novum[e] ponam in medio vestri: et faciam ut in præceptis meis ambuletis, et judicia mea custodiatis et operemini. Et habitabitis in terra, quam dedi patribus vestris: et eritis mihi in populum, et ego ero vobis in Deum, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[f]

Venite, filii, audite me: timorem Domini docebo vos.

V. Accedite ad eum et illuminamini: et facies vestræ non confundentur.

Non repetatur Gradale, sed sequatur Dominus vobiscum *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut quos jejunia votiva castigant, ipsa quoque devotio sancta lætificet, ut terrenis affectibus mitigatis, facilius cœlestia capiamus. Per.

Hic dicuntur Memoriæ consuetæ.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[g]

Hæc dicit Dominus Deus, Lavamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis: quiescite agere perverse, discite benefacere: quærite judicium, subvenite oppresso, judicate pupillo, defendite viduam. Et venite, et arguite me, dicit Dominus: si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur: et si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt. Si volueritis, et audieritis me, bona terræ comedetis, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[h]

Beata gens, cujus est Dominus Deus eorum: populus quem elegit Dominus in hæreditatem sibi.

V. Verbo Domini cœli firmati sunt et spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Tractus. De necessitatibus meis. *ut supra feria quarta post* Reminiscere.

Evangelium: Secundum Johannem.[i]

In illo tempore, Præteriens Jesus vidit hominem cæcum a nativitate: et interrogaverunt eum discipuli ejus; Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur? Respondit Jesus; Neque hic peccavit neque parentes ejus: sed ut manifestentur opera Dei in illo. Me oportet operari opera ejus, qui misit me, donec dies est: venit nox, quando nemo potest operari. Quamdiu in mundo sum, lux sum mundi. [j]Hæc[j] cum dixisset, exspuit in terram, et fecit lutum ex sputo, et linivit lutum super oculos ejus, et dixit ei; Vade, et lava in natatoria Syloe

[a] Ezech. cap. xxxvi. (v. 23–26.)
[b] Ps. xxxiii. (xxxiv. 1.)
[c] omnium.—94. 97.
[d] cap. xxxvi. E. (v. 23–28.)
[e] meum.—92. 98. 4L. 15. V.

[f] Ps xxxiii. (xxxiv. 11, 5.)
[g] cap. i. E. (v. 16–19.)
[h] Ps xxxii. (xxxiii. 12, 6.)
[i] cap. ix. A. (v. 1–38.)
[j] hoc.— 4L. 13. 15.

(quod interpretatur Missus.) Abiit ergo, et lavit, et venit videns. Itaque vicini, et qui viderant eum prius, quia mendicus erat, dicebant; Nonne hic est, qui sedebat et mendicabat? Alii dicebant; Quia hic est. Alii autem; Nequaquam, sed similis est ejus. Ille vero dicebat; Quia ego sum. Dicebant ergo ei; Quomodo aperti sunt oculi tui? Respondit; Ille homo, qui dicitur Jesus, lutum fecit, et unxit oculos meos, et dixit mihi: Vade ad natatoria Syloe, et lava. Et abii, et lavi, et [a] video.[a] Dixerunt ei; Ubi est ille? Ait; Nescio. Adducunt eum ad Pharisæos, qui cæcus fuerat. Erat autem sabbatum quando lutum fecit Jesus et aperuit oculos ejus. Iterum ergo interrogabant eum Pharisæi quomodo vidisset. Ille autem dixit eis; Lutum posuit mihi super oculos, et lavi, et video. Dicebant ergo ex Pharisæis quidam; Non est hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit. Alii autem dicebant; Quomodo potest homo peccator hæc signa facere? Et schisma erat inter eos. Dicunt ergo cæco iterum; Tu quid dicis de eo, qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit; Quia propheta est. Non crediderunt ergo Judæi de illo, quia cæcus fuisset et vidisset, donec vocaverunt parentes ejus qui viderat, et interrogaverunt eos, dicentes; Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt? Responderunt eis parentes ejus, et dixerunt; Scimus quia hic est filius noster, et quia cæcus natus est: quomodo autem nunc videat, nescimus: aut quis ejus aperuit oculos, nos nescimus; ipsum interrogate; ætatem habet; ipse de se loquatur. Hæc dixerunt parentes ejus, quia timebant Judæos: jam enim conspiraverant Judæi, ut si quis eum confiteretur [b] esse [b] Christum, extra synagogam fieret. Propterea parentes ejus dixerunt; Quia ætatem habet, ipsum interrogate. Vocaverunt ergo rursum hominem, qui fuerat cæcus, et dixerunt ei; Da gloriam Deo: nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit ergo ille; Si peccator est, nescio: unum scio, quia cæcus cum essem, modo video. Dixerunt ergo illi; Quid fecit tibi? aut quomodo aperuit tibi oculos? Respondit eis; Dixi vobis jam, et audistis: quid iterum vultis audire? numquid et vos vultis discipuli ejus fieri? Maledixerunt ergo ei; et dixerunt; Tu discipulus illius sis: nos autem Moysi discipuli sumus. Nos scimus quia Moysi locutus est Deus: hunc autem nescimus unde sit. Respondit ille homo, et dixit eis; In hoc enim mirabile est, quia vos nescitis unde sit, et aperuit oculos meos: scimus autem quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor est, et voluntatem ejus facit, hunc exaudit. A sæculo non est auditum quia aperuit quis oculos cæci nati. Nisi esset hic a Deo, non poterat facere quicquam. Responderunt, et dixerunt ei; In peccatis natus es totus, et tu doces nos? Et ejecerunt eum foras. Audivit Jesus quia ejecerunt eum foras: et cum invenisset eum, dixit ei; Tu credis in Filium Dei? Respondit ille, et dixit; Quis est, Domine, ut credam in eum? Et dixit ei Jesus; Et vidisti eum, et qui loquitur tecum, ipse est. At ille ait; Credo, Domine. Et procidens adoravit eum.

Offertorium.[c]

Benedicite, gentes, Dominum Deum nostrum: et obaudite vocem laudis ejus qui posuit animam meam ad vitam: et non dedit commoveri pedes meos: benedictus Dominus, qui non amovit deprecationem meam et misericordiam suam a me.

V. Jubilate Deo, omnis terra: psalmum dicite nomini ejus: date gloriam laudi ejus.

Secreta.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut his sacrificiis peccata nostra mundentur; quia tunc veram nobis

[a] vidi 92. 94. 97. 98. 4L. V.

[b] non habent 92. 97. 98. 57. V.

[c] Ps. lxv. (lxvi. 8, 9, 10, 1, 2.)

tribuis et mentis et corporis sanitatem. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[a]

Lutum fecit ex sputo Dominus, et linivit oculos meos: et abii et lavi et vidi et credidi Deo.

Postcommunio.

Sacramenta quæ sumpsimus, Domine Deus noster, et spiritalibus nos [b] instruant [b] alimentis, et corporalibus tueantur auxiliis. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Pateant aures misericordiæ tuæ, Domine, precibus supplicantium, et ut petentibus desiderata concedas, fac eos quæ tibi placita sunt postulare. Per Dominum.

Feria *quinta post* Lætare.

Ad Missam. Officium.[c]

Lætetur cor quærentium Dominum: quærite Dominum et confirmamini: quærite faciem ejus semper.

Psalmus.[d]

Confitemini Domino et invocate nomen ejus: annunciate inter gentes opera ejus.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut quos jejunia votiva castigant, ipsa quoque devotio sancta lætificet, ut terrenis affectibus mitigatis, facilius cœlestia capiamus. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[e]

In diebus illis, Venit mulier Sunamitis ad Helisæum prophetam in montem Carmeli: cumque vidisset eam vir Dei de contra, ait ad Giezi puerum suum; Ecce Sunamitis illa. Vade ergo in occursum ejus, et dic ei: Rectene agitur circa te, et circa virum tuum, et circa filium tuum? Quæ [f] respondit; [f] Recte. Cumque venisset ad virum Dei in montem, apprehendit pedes ejus: et accessit Giezi ut amoveret eam. Et ait homo Dei; Dimitte eam: anima enim ejus in amaritudine est, et Dominus celavit a me, et non indicavit mihi. Quæ dixit illi; Numquid petivi filium a domino meo? numquid non dixi tibi: Ne illudas me? Et ille ait ad Giezi; Accinge lumbos tuos, et tolle baculum meum in manu tua, et vade. Si occurrerit tibi homo, non salutes eum: et si salutaverit te quispiam, non respondeas illi: et ponas baculum meum super faciem pueri. Porro mater pueri ait; Vivit Dominus, et vivit anima tua, non dimittam te. Surrexit ergo, et secutus est eam. Giezi autem præcesserat ante eos, et posuerat baculum super faciem pueri, et non erat vox neque sensus; reversusque est Giezi in occursum ejus, et nunciavit ei, dicens; Non surrexit puer. Ingressus est ergo Helisæus domum, et ecce puer mortuus jacebat in lectulo ejus. Ingressusque clausit ostium super se et super puerum: et oravit ad Dominum. Et ascendit, et incubuit super puerum: posuitque os suum super os ejus, et oculos suos super oculos ejus, et manus suas super manus ejus: et incurvavit se super eum, et calefacta est caro pueri. At ille reversus, deambulavit in domo semel huc atque illuc: et ascendit et incubuit super puerum: et oscitavit puer septies, aperuitque oculos suos. At ille vocavit Giezi, et dixit ei; Voca Sunamitem hanc. Quæ vocata ingressa est ad eum. Cui ait; Tolle filium tuum. Venit illa, et corruit ad pedes ejus, et adoravit super terram; tulitque filium suum, et egressa est. Helisæus vero reversus est in Galgala.

Gradale.[g]

Respice, Domine, in testamentum tuum et animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.

V. Exurge, Domine, et judica causam [h] tuam [h]: memor esto opprobrii servorum tuorum.

[a] Johan. cap. ix. (v. 11.)
[b] repleant.— 13. 26.
[c] Ps. civ. (cv. 3, 4.)
[d] ib. (v. 1.)

[e] 4 Reg. cap. iv. E. (v. 25–38.)
[f] dixit ei.—92. 97. 98. 57.
[g] Ps. lxxiii. (lxxiv. 20, 19, 22.)
[h] ita 15. &c. meam.—97. 8RM.

Evangelium : Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Pater meus usque modo operatur, et ego operor. Propterea ergo magis quærebant eum Judæi interficere: quia non solum solvebat sabbatum, sed et patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo. Respondit itaque Jesus, et dixit eis; Amen, amen, dico vobis : non potest Filius a se facere quicquam, nisi quod viderit Patrem facientem: quæcumque enim ille fecerit, hæc et Filius similiter facit. Pater enim diligit Filium, et omnia demonstrat ei, quæ ipse facit : et majora his demonstrabit ei opera, ut [b]et[b] vos miremini. Sicut enim Pater suscitat mortuos, et vivificat; sic et Filius quos vult vivificat. Neque enim Pater judicat quemquam: sed omne judicium dedit Filio, ut omnes honorificent Filium sicut honorificant Patrem: qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem qui misit illum. Amen, amen, dico vobis, quia qui verbum meum audit, et credit ei qui misit me, habet vitam æternam, et in judicium non [c]venit,[c] sed transiet a morte in vitam. Amen, dico vobis, quia venit hora, et nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei: et qui audierint vivent. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso: sic dedit et Filio vitam habere in semetipso : et potestatem dedit ei judicium facere, quia Filius Hominis est. Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes, qui in monumentis sunt, audient vocem Filii Dei : et procedent, qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ : qui vero mala egerunt, in resurrectionem judicii.

Offertorium.[d]

Domine, ad adjuvandum me festina : confundantur omnes [e] adversum me [e] qui cogitant mihi mala.

V. Expectans expectavi Dominum : et [f]respexit[f] me de lacu miseriæ et de luto fæcis.

Secreta.

Purifica nos, misericors Deus, ut Ecclesiæ tuæ preces quæ tibi gratæ sunt, pia munera deferentes, fiant expiatis mentibus gratiores. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[g]

Domine, memorabor justitiæ tuæ solius; Deus, docuisti me a juventute mea : et usque in senectam et senium, Deus, ne derelinquas me.

Postcommunio.

Cœlestia dona capientibus, quæsumus, Domine,[h] non ad judicium provenire patiaris, [i]quæ[i] tuis fidelibus ad remedium providisti. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Populi tui, Deus, institutor et rector, peccata quibus impugnatur expelle, ut semper tibi placitus et tuo munimine sit securus. Per Dominum.

Feria *sexta post* Lætare.

Ad Missam. Officium.[j]

Meditatio cordis mei in conspectu tuo semper : Domine, adjutor meus et redemptor meus.

Psalmus.[k]

Cœli enarrant gloriam Dei : et opera manuum ejus annunciat firmamentum.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui ineffabilibus mundum renovas sacramentis; præsta, quæsumus, ut Ecclesia tua æternis proficiat institutis et temporalibus non destituatur auxiliis. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[l]

In diebus illis, Ægrotavit filius mu-

[a] cap. v. C. (v. 17–29.)
[b] non habent 92. 97. 98. V.
[c] veniet.—92. 98. 4L. 13.
[d] Ps. xxxix (xl. 13, 14, 1, 2.)
[e] adversarii mei.—26. 57. non habent 94. 97.
[f] eduxit.—94. 97. 26. 57.
[g] Ps. lxx. (lxxi. 16, 17, 18.)
[h] ut.—94. 97. 26. 57.
[i] quod.—94. 97. 26. 57.
[j] Ps. xviii. (xix. 14.)
[k] ib. (v. 1.)
[l] 3 Reg. cap. xvii. D. (v. 17–24.)

lieris matrisfamilias, et erat languor fortissimus, ita ut non remaneret in eo halitus. Dixit ergo ad Heliam; Quid mihi et tibi, vir Dei? ingressus es ad me, ut rememorarentur iniquitates meæ, et interficeres filium meum? Et ait ad eam Helias; Da mihi filium tuum. Tulitque eum de sinu illius, et portavit eum in cœnaculum ubi ipse manebat, et posuit eum super lectum suum, et clamavit ad Dominum, et dixit; Domine Deus meus, etiamne viduam, apud quam ego utcumque sustentor, afflixisti ut interficeres filium ejus? Et expandit se, atque mensus est super puerum tribus vicibus, clamavitque ad Dominum, et ait; Domine Deus meus, revertatur oro anima pueri hujus in viscera ejus. Exaudivit autem Dominus vocem Heliæ, et reversa est anima pueri intra eum, et revixit. Tulitque Helias puerum, et deposuit eum de cœnaculo in inferiorem domum, et tradidit illum matri suæ, et ait illi; En vivit filius tuus. Dixitque mulier ad Heliam; Nunc in isto cognovi quoniam vir Dei es tu, et verbum Domini in ore tuo verum est.

Gradale.[a]

Bonum est confidere in Domino: quam confidere in homine.

V. Bonum est sperare in Domino: quam sperare in principibus.

Tractus. Domine, non secundum. *ut supra feria sexta post* Oculi.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Erat quidam languens Lazarus a Bethania, de castello Mariæ et Marthæ sororum ejus. (Maria autem erat, quæ unxit Dominum unguento, et extersit pedes ejus capillis suis: cujus frater Lazarus infirmabatur.) Miserunt ergo sorores ejus ad eum dicentes; Domine, ecce quem amas infirmatur. Audiens autem Jesus dixit eis; Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eam. Diligebat autem Jesus Martham et sororem ejus Mariam et Lazarum. Ut ergo audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus. Deinde post hæc dixit discipulis suis; Eamus in Judæam iterum. Dicunt ei discipuli; Rabbi, nunc quærebant te Judæi lapidare, et iterum vadis illuc? Respondit Jesus; Nonne duodecim sunt horæ diei? Si quis ambulaverit in die, non offendit, quia lucem hujus mundi videt: si autem ambulaverit in nocte, offendit, quia lux non est in eo. Hæc ait, et post hæc dixit eis; Lazarus amicus noster dormit: sed vado ut a somno excitem eum. Dixerunt ergo discipuli ejus; Domine, si dormit, salvus erit. Dixerat autem Jesus de morte ejus: illi autem putaverunt quia de dormitione somni diceret. Tunc ergo dixit eis Jesus manifeste; Lazarus mortuus est: et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi: sed eamus ad eum. Dixit ergo Thomas, qui dicitur Didymus, ad condiscipulos; Eamus et nos, et moriamur cum eo. Venit itaque Jesus: et invenit eum quatuor dies jam in monumento habentem. Erat autem Bethania juxta Hierosolymam quasi stadiis quindecim. Multi autem ex Judæis venerant ad Martham et Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo. Martha ergo, ut audivit quia Jesus venit, occurrit illi: Maria autem domi sedebat. Dixit ergo Martha ad Jesum; Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus: sed et nunc scio quia quæcumque poposceris a Deo, dabit tibi Deus. Dixit illi Jesus; Resurget frater tuus. Dixit ei Martha; Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die. Dixit ei Jesus; Ego sum resurrectio, et vita: qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet: et omnis, qui vivit, et credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc? Ait illi; Utique, Domine, ego credidi quia tu es Christus filius Dei[c] vivi[c] qui in hunc mundum venisti. Et cum

[a] Ps. cxvii. (cxviii. 8, 9.)
[b] cap. xi. A. (v. 1–45.)

[c] non habent 92. 97. 98. V.

hæc dixisset, abiit et vocavit Mariam sororem suam silentio, dicens; Magister adest, et vocat te. Illa ut audivit, surrexit cito, et venit ad eum; Nondum enim venerat Jesus in castellum: sed erat adhuc in illo loco, ubi occurrerat ei Martha. Judæi ergo, qui erant cum ea in domo, et consolabantur eam, cum vidissent Mariam quia cito surrexit et exiit, secuti sunt eam dicentes; Quia vadit ad monumentum, ut ploret ibi. Maria ergo, cum venisset ubi erat Jesus, videns eum, cecidit ad pedes ejus, et dixit ei; Domine, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus. Jesus ergo, ut vidit eam plorantem, et Judæos, qui venerant cum ea, plorantes, infremuit spiritu et turbavit semetipsum, et dixit; Ubi posuistis eum? Dicunt ei; Domine, veni et vide. Et lacrymatus est Jesus. Dixerunt ergo Judæi; Ecce quomodo amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixerunt; Non poterat hic, qui aperuit oculos cæci nati, facere ut et hic non moreretur? Jesus ergo rursum fremens in semetipso, venit ad monumentum: erat autem spelunca: et lapis superpositus erat ei. Ait Jesus; Tollite lapidem. Dixit ei Martha, soror ejus qui mortuus fuerat; Domine, jam fœtet, quatriduanus enim est. Dixit ei Jesus; Nonne dixi tibi quoniam si credideris videbis gloriam Dei? Tulerunt ergo lapidem: Jesus autem elevatis sursum oculis [a] in cœlum [a] dixit; Pater, gratias ago tibi quoniam audisti me. Ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter populum, qui circumstat, dixi: ut credant quia tu me misisti. Hæc cum dixisset, voce magna clamavit; Lazare, veni foras. Et statim prodiit qui fuerat mortuus, ligatus pedes et manus institis, et facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Jesus; Solvite eum et sinite abire. Multi ergo ex Judæis, qui venerant ad Mariam et Martham, et viderant quæ fecit [b] Jesus, [b] crediderunt in eum.

Offertorium. [c]

Populum humilem salvum facies, Domine: et oculos superborum humiliabis: quoniam quis Deus, præter te, Domine? ℣. Clamor meus in conspectu ejus: introivit in aures ejus.

Secreta.

Munera nos, Domine, quæsumus, oblata purificent: et te nobis faciant jugiter esse placatum. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio. [d]

Videns Dominus flentes sorores Lazari ad monumentum: lacrymatus est coram Judæis et clamabat: Lazare, veni foras; et prodiit ligatis manibus et pedibus qui fuerat quatriduanus mortuus.

Postcommunio.

Hæc nos, quæsumus, Domine, participatio sacramenti, et a propriis reatibus indesinenter expediat, et ab omnibus tueatur adversis. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui infirmitatis nostræ conscii, de tua pietate confidimus, sub tua protectione semper gaudeamus. Per.

Sabbato *post* Lætare.

Ad Missam. Officium. [e]

Sitientes venite ad aquas, dicit Dominus: et qui non habetis pretium: venite et bibite cum lætitia.

Psalmus. [f]

Attendite, popule meus, legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Fiat, quæsumus, Domine, per gratiam tuam fructuosus nostræ devotionis affectus; quia tunc nobis proderunt

[a] non habent 92. 98. 4L. V.
[b] non habent 92. 97. 98. 4L. V.
[c] Ps. xvii. (xviii. 27, 31, 6.)
[d] Johan. cap. xi. (33, 35. 43, 44.)
[e] Esaiæ cap. lv. (1.)
[f] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)

suscepta jejunia, si tuæ sint placita [a] pietati.[a] Per Dominum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[b]

Hæc dicit Dominus Deus; In tempore placito exaudivi te et in die salutis auxiliatus sum tui: et servavi te, et dedi te in fœdus populi, ut suscitares terram et possideres hereditates dissipatas: ut diceres his qui vincti sunt: Exite: et his qui in tenebris: Revelamini. Super vias pascentur, et in omnibus planis pascuæ eorum. Non esurient neque sitient, et non percutiet eos æstus et sol: quia miserator eorum reget eos, et ad fontes aquarum potabit eos. Et ponam omnes montes meos in viam, et semitæ meæ exaltabuntur. Ecce isti de longe venient, et ecce illi ab Aquilone et mari, et isti de terra australi. Laudate, cœli, et exultet terra; jubilate, montes, laudem: quia consolatus est Dominus populum suum, et pauperum suorum miserebitur. Et dicit Sion; Dereliquit me Dominus; et Dominus oblitus est mei. Numquid oblivisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filio uteri sui? et si illa oblita fuerit, ego tamen non obliviscar tui, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[c]

Tibi, Domine, derelictus est pauper: pupillo tu eris adjutor.

V. Ut quid, Domine, recessisti longe: despicis in opportunitatibus, in tribulatione; dum superbit impius, incenditur pauper.

Evangelium: Secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Dixerunt ergo ei Pharisæi; Tu de teipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum. Respondit Jesus, et dixit eis; Et si ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum: quia scio unde veni, et quo vado: vos autem nescitis, unde venio aut quo vado. Vos secundum carnem judicatis: ego non judico quemquam: et si judico ego, judicium meum verum est, quia solus non sum: sed ego et qui misit me Pater. Et in lege vestra scriptum est, quia duorum hominum testimonium verum est. Ego sum, qui testimonium perhibeo de meipso: et testimonium perhibet de me, qui misit me, Pater. Dicebant ergo ei; Ubi est Pater tuus? Respondit Jesus; Neque me scitis, neque Patrem meum: si me sciretis, forsitan et Patrem meum sciretis. Hæc verba locutus est Jesus in gazophylacio, docens in templo: et nemo apprehendit eum, quia nondum venerat hora ejus.

Offertorium.[e]

Factus est Dominus firmamentum meum: et refugium meum et liberator meus, sperabo in eum.

V. Persequar inimicos meos et comprehendam illos: et non convertar donec deficiant.

Secreta.

Oblationibus, quæsumus, Domine, placare susceptis: et ad te nostras etiam rebelles compelle propitius voluntates. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[f]

Dominus regit me et nihil mihi deerit: in loco pascuæ ibi me collocavit, super aquam refectionis educavit me.

Postcommunio.

Tua nos, quæsumus, Domine, quæ sumpsimus sancta purificent; et operationis suæ remedio, te nobis faciant esse placatum. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Deus, qui sperantibus in te misereri potius eligis quam irasci; da nobis digne flere mala quæ fecimus, ut tuæ consolationis gratiam invenire valeamus. Per Dominum.

[a] voluntati.—15.
[b] cap. xlix. C. (v. 8–15.)
[c] Ps. ix. (x. 14, 1, 2.)

[d] cap. viii. B. (v. 12–20.)
[e] Ps. xvii. (xviii. 2, 37.)
[f] Ps. xxii. (xxiii. 1, 2.)

Dominica *in Passione Domini.*

Ad Missam. Officium.[a]

Judica me, Deus: et discerne causam meam de gente non sancta, ab homine iniquo et doloso eripe me: quia tu es Deus meus et fortitudo mea.

Psalmus.[b]

Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

Ab hac die usque ad Pascha, non dicitur Gloria Patri *post Officium ad Missam de temporali: nisi tantum in die Cœnæ quando Episcopus celebrat.*

Oratio.

Quæsumus, omnipotens Deus, familiam tuam propitius respice, ut te largiente regatur in corpore, et te servante custodiatur in mente. Per Dominum.

Ad Hebræos.[c]

Fratres, Christus assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum, id est, non hujus creationis: neque per sanguinem hircorum aut vitulorum sed per proprium sanguinem, introivit semel in sancta, æterna redemptione inventa. Si enim sanguis hircorum aut taurorum et cinis vitulæ aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis: quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum Sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad serviendum Deo viventi? Et ideo novi testamenti mediator est: ut morte intercedente, in redemptionem earum prævaricationum, quæ erant sub priori testamento, repromissionem accipiant qui vocati sunt æternæ hereditatis, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[d]

Eripe me, [e] Domine,[e] de inimicis meis: doce me facere voluntatem tuam.

V. Liberator meus, Domine, de gentibus iracundis, ab insurgentibus in me exaltabis me: a viro iniquo eripies me.

Tractus.[f]

Sæpe expugnaverunt me a juventute mea.

V. Dicat nunc Israel: Sæpe expugnaverunt me a juventute mea.

V. Etenim non potuerunt mihi: supra dorsum meum fabricaverunt peccatores.

V. Prolongaverunt iniquitatem sibi: Dominus justus concidet cervices peccatorum.

Evangelium: Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, Dicebat Jesus turbis Judæorum et principibus sacerdotum; Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico, quare vos non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Responderunt igitur Judæi, et dixerunt ei; Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu et dæmonium habes? Respondit Jesus; Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Patrem meum, et vos inhonorastis me. Ego autem non quæro gloriam meam: est qui quærat et judicet. Amen, amen, dico vobis: si quis sermonem meum servaverit mortem non videbit in æternum. Dixerunt ergo Judæi; Nunc cognovimus quia dæmonium habes. Abraham mortuus est et Prophetæ, et tu dicis: Si quis sermonem meum servaverit, mortem non gustabit in æternum. Numquid tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est? et prophetæ mortui sunt. Quem te ipsum facis? Respondit Jesus; Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est: est Pater meus, qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus vester est.

[a] Ps. xlii. (xliii. 1, 2.)
[b] ib. (v. 3.)
[c] cap. ix. D. (v. 11–15.)
[d] Ps. cxxxix. (cxliii. 9, 10.—)
[e] non habent 13. 26.
[f] Ps. cxxviii. (cxxix. 1–4.)
[g] cap. viii. F. (v. 46–59.)

Et non cognovistis eum : ego autem novi eum : Et si dixero quia [a] nescio [a] eum, ero similis vobis, mendax. Sed scio eum, et sermonem ejus servo. Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum : vidit et gavisus est. Dixerunt ergo Judæi ad eum : Quinquaginta annos nondum habes, et Abraham vidisti ? Dixit eis Jesus ; Amen, amen, dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum. Tulerunt ergo lapides, ut jacerent in eum : Jesus autem abscondit se, et exivit de templo.

Offertorium.[b]

Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo : retribue servo tuo ut vivam : et custodiam sermones tuos : vivifica me secundum verbum tuum, Domine.

Secreta.

Hostias fidelium tuorum, omnipotens Deus, propitius intuere; et concede, ne catena [c] sæculi captivos teneat quos passione Filii tui in omnibus liberos esse voluisti. Qui tecum.

Præfatio Quotidiana.

Hac die dum sacerdos se communicat cantetur hæc Communio.[d]

Hoc corpus quod pro vobis tradetur : hic calix novi testamenti est in meo sanguine, dicit Dominus : hoc facite quotiescumque sumitis in meam commemorationem.

Postcommunio.

Adesto nobis, quæsumus, Domine Deus noster: et quos tuis mysteriis recreasti, perpetuis defende præsidiis. Per Dominum.

Feria *secunda post* Judica.

Ad Missam. Officium.[e]

Miserere mihi, Domine, quoniam conculcavit me homo: tota die bellans tribulavit me.

Psalmus.[f]

Conculcaverunt me inimici mei tota die : quoniam multi bellantes adversum me.

[a] non scio.—92. 97. 98.
[b] Ps. cxviii. (cxix. 10, 17, 25.)
[c] hujus.—94. 97.
[d] Lucæ cap. xxii. (v. 19, 20.)
[e] Ps. lv. (lvi. 1.)
[f] ib. (v. 2.)

Non dicitur Gloria Patri.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Sanctifica, quæsumus, Domine, nostra jejunia : et cunctarum nobis propitius indulgentiam largire culparum. Per Dominum.

Lectio Jonæ Prophetæ.[g]

In diebus illis, Factum est verbum Domini ad Jonam prophetam secundo, dicens ; Surge, et vade in Niniven civitatem magnam, et prædica in ea prædicationem, quam ego loquar ad te. Et surrexit Jonas, et abiit in Niniven juxta verbum Domini : et Ninive erat civitas magna itinere dierum trium. Et cœpit Jonas introire in civitatem itinere diei unius : et clamavit et dixit; Adhuc quadraginta dies, et Ninive subvertetur. Et crediderunt viri Ninivitæ in Domino: et prædicaverunt jejunium, et vestiti sunt saccis a majore usque ad minorem. Et pervenit verbum ad regem Ninive: et surrexit de solio suo, et abjecit vestimentum suum a se, et indutus est sacco, et sedit in cinere. Et clamavit et dixit in Ninive ex ore regis et principum ejus, dicens; Homines et jumenta et boves et pecora non gustent quicquam nec pascantur, et aquam non bibant; et operiantur saccis homines et jumenta [h] clament ad [i] Deum [i] in fortitudine, et convertatur vir a via sua mala, et ab iniquitate quæ est in manibus eorum. Quis scit si convertatur et ignoscat Deus: et revertatur a furore iræ suæ, et non peribimus? Et vidit Deus opera eorum, quia conversi sunt de via sua mala: et misertus est Deus super malitiam, quam locutus fuerat ut faceret eis, et non fecit. Et misertus est populo suo Dominus Deus noster.

Gradale.[j]

Deus, exaudi orationem meam : auribus percipe verba oris mei.

V. Deus in nomine tuo salvum me fac : et in virtute tua [k] judica [k] me.

[g] cap. iii.
[h] et—V.
[i] Dominum.—13. 26.
[j] Ps. liii. (liv. 2, 1.)
[k] libera.—26. 57.

Tractus. Domine, non secundum. *ut supra feria sexta post* Oculi.

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Miserunt principes et Pharisæi ministros ut apprehenderent Jesum. Dixit ergo eis Jesus; Adhuc modicum tempus vobiscum sum: et vado ad eum qui misit me. Quæretis me, et non invenietis: et ubi sum ego, vos non potestis venire. Dixerunt ergo Judæi ad semetipsos; Quo hic iturus est, quia non inveniemus eum? numquid in dispersionem Gentium iturus est, et docturus gentes? Quis est hic sermo, quem dixit: Quæretis me et non invenietis: et ubi sum ego, vos non potestis venire? In novissimo autem die magno festivitatis stabat Jesus et clamabat, dicens; Si quis sitit, veniat ad me et bibat. Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre eius fluent aquæ vivæ. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum.

Offertorium.[b]

Domine, convertere et eripe animam meam: salvum me fac propter misericordiam tuam.

℣. Domine, ne in ira tua arguas me: neque in furore tuo corripias me.

Secreta.

Sacrificium laudis de perceptione tuorum, Domine, deferimus præsidiorum; quæsumus, ut percipienda securius veriusque sumamus. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[c]

Dominus virtutum: ipse est rex gloriæ.

Postcommunio.

Sacramenti tui, quæsumus, Domine, participatio salutaris et purificationem nobis præbeat et medelam. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, populo tuo spiritum veritatis et pacis; ut te tota mente cognoscat, et quæ tibi placita sunt pia devotione exerceat. Per Dominum. In unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus.

Feria *tertia post* Judica.

Ad Missam. Officium.[d]

Expecta Dominum, viriliter age, et confortetur cor tuum: et sustine Dominum.

Psalmus.[e]

Dominus illuminatio mea: et salus mea; quem timebo?

Non dicitur Gloria Patri.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Nostra tibi, quæsumus, Domine, sint accepta jejunia: quæ nos et expiando gratia tua dignos efficiant, et ad remedia perducant æterna. Per Dominum.

Lectio Danielis Prophetæ.[f]

In diebus illis, Congregati sunt Babylonii ad regem, et dixerunt ei; Trade nobis Danielem, qui Bel destruxit et Draconem interfecit; alioquin interficiemus te et domum tuam. Vidit ergo rex quod irruerent in eum vehementer, et necessitate compulsus tradidit eis Danielem. Qui miserunt eum in lacum leonum; et erat ibi sex diebus. Porro in lacu erant leones septem; et dabantur eis quotidie duo corpora et duæ oves. Et tunc non data sunt eis, ut devorarent Danielem. Erat autem Abachuc propheta in Judæa; et ipse coxerat pulmentum, et intriverat panes in alveolo, et ibat in campum ut ferret messoribus. Dixitque angelus Domini ad Abachuc; Fer prandium quod habes in Babylonem Danieli, qui est in lacu leonum. Et dixit Abachuc; Domine, Babylonem non vidi, et lacum nescio. Et apprehendit eum angelus Domini in vertice ejus, et portavit eum capillo capitis sui, posuitque eum in Babylonem super lacum in impetu spiritus

[a] cap. vii E. (v. 32–39.)
[b] Ps. vi. (4, 1)
[c] Ps. xxiii. (xxiv. 10.)
[d] Ps. xxvi. (xxvii. 14.)
[e] ib. (v. 1.)
[f] cap. xiv. E. (Historia Bel et Draconis v. 29–42.)

sui. Et clamavit Abachuc, dicens; Daniel, serve Dei, tolle prandium quod tibi misit Deus. Et ait Daniel; Recordatus enim es mei, Domine Deus meus, et non dereliquisti diligentes te. Surgensque Daniel, comedit. Porro angelus Domini restituit Abachuc confestim in loco suo. Venit ergo rex die septimo ut lugeret Danielem. Et venit ad lacum et introspexit; et ecce Daniel sedens in medio leonum. Et exclamavit rex voce magna, dicens; Magnus es, Domine Deus Danielis. Et extraxit eum de lacu. Illos autem, qui perditionis ejus causa fuerant, intromisit in lacum, et devorati sunt in momento coram eo. Tunc rex ait; Paveant omnes habitantes in universa terra Deum Danielis; quia ipse est liberator et salvator, faciens signa et mirabilia in cœlo et in terra; qui liberavit Danielem de lacu leonum.

Gradale.[a]

Discerne causam meam, Domine : ab homine iniquo et doloso eripe me.

V. Emitte lucem tuam et veritatem tuam : ipsa me deduxerunt : et adduxerunt in montem sanctum tuum.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Ambulabat Jesus in Galilæam, non enim volebat in Judæam ambulare : quia quærebant eum Judæi interficere. Erat autem in proximo dies festus Judæorum, Scenopegia. Dixerunt ergo ad eum fratres ejus; Transi hinc, et vade in Judæam, ut et discipuli tui videant opĕra tua, quæ facis. Nemo quippe in occulto aliquid facit, et quærit ipse in palam esse: si hæc facis, manifesta teipsum mundo. Neque enim fratres ejus credebant in eum. Dixit ergo eis Jesus; Tempus meum nondum advenit: tempus autem vestrum semper est paratum. Non potest mundus odisse vos: me autem odit; quia ego testimonium perhibeo de illo quia opera ejus mala sunt. Vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem non ascendam ad diem festum istum : quia tempus meum nondum impletum est. Hæc cum dixisset, ipse mansit in Galilæa. Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc et ipse ascendit ad diem festum, non manifeste sed quasi in occulto. Judæi ergo quærebant eum in die festo, et dicebant; Ubi est ille? Et murmur multus erat de eo in turba. Quidam enim dicebant; Quia bonus est. Alii autem dicebant: Non, sed seducit turbas. Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum Judæorum.

Offertorium.[c]

Sperent in te omnes qui noverunt nomen tuum, Domine : quoniam non derelinquis quærentes te : psallite Domino qui habitat in Sion; quoniam non est oblitus orationem pauperum.

V. Sedes super thronum qui judicas æquitatem : increpasti gentes et periit impius; judicare populum cum justitia, et factus es refugium pauperum.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, deferimus immolandas, quæ temporalem consolationem nobis impendant; ut promissa certius non desperemus æterna. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[d]

Redime me, Deus Israel : ex omnibus angustiis meis.

Postcommunio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus; ut quæ divina sunt jugiter exequentes, donis mereamur cœlestibus propinquare. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Da nobis, Domine, quæsumus, perseverantem in tua voluntate famulatum, ut in diebus nostris et merito et numero populus tibi serviens augeatur. Per Dominum.

Feria *quarta post* Judica.

Ad Missam. *Officium.*[e]

Liberator meus de gentibus iracun-

[a] Ps. xlii. (xliii. 1, 3.)
[b] cap. vii. A. (v. 1-13.)
[c] Ps. ix. (10, 11, 12, 4, 5, 8, 9.)
[d] Ps. xxiv. (xxv. 22.)
[e] Ps. xvii. (xviii. 48, 49.)

dis: ab insurgentibus in me exaltabis me, a viro iniquo eripies me, Domine.

Psalmus.[a]

Diligam te, Domine fortitudo mea: Dominus firmamentum meum et refugium meum.

Non dicitur [b] *ulterius.*[b]

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Sanctificato hoc jejunio, Deus, tuorum corda fidelium miserator illustra: et quibus devotionis præstas affectum, præbe supplicantibus pium benignus auditum. Per Dominum.

Lectio libri Levitici.[c]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Moysen dicens; Loquere ad universum cœtum filiorum Israel, et dices ad eos: Ego Dominus Deus vester. Non facietis furtum. Non mentiemini, nec decipiet unusquisque proximum suum. Non perjurabis in nomine meo, nec pollues nomen Dei tui. Ego Dominus. Non facies calumniam proximo tuo, nec vi opprimes eum. Non morabitur opus mercenarii tui apud te usque mane. Non maledices surdo, nec coram cæco pones offendiculum: sed timebis Dominum Deum tuum, quia ego sum Dominus. Non facies quod iniquum est, nec injuste judicabis. Non consideres personam pauperis, nec honores vultum potentis. Juste judica proximo tuo. Non eris criminator nec susurro in populis. Non stabis contra sanguinem proximi tui. Ego Dominus. Non oderis fratrem tuum in corde tuo, sed publice argue eum, [d] ne [d] habeas super illo peccatum. Non quæras ultionem inimicorum nec memor eris injuriæ civium tuorum. Diliges amicum tuum sicut teipsum. Ego Dominus. Leges meas custodite. Ego enim sum Dominus Deus vester.

Gradale.[e]

Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me.

V. Domine Deus [f] meus,[f] clamavi ad te et sanasti me; Domine, abstraxisti ab inferis animam meam: salvasti me a descendentibus in lacum.

Tractus. De necessitatibus. *ut supra feria quarta post* Reminiscere.

Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, Facta sunt Encænia in Hierosolymis: et hiems erat; et ambulabat Jesus in templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt ergo eum Judæi, et dicebant ei; Quousque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis palam. Respondit eis Jesus; Loquor vobis, et non creditis: opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me: sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis. Oves meæ vocem meam audiunt: et ego cognosco eas, et sequuntur me: et ego vitam æternam do eis: et non peribunt in æternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea. Pater meus quod dedit mihi, majus omnibus est: et nemo potest rapere de manu Patris mei. Ego et Pater unum sumus. Sustulerunt [h] ergo [h] lapides Judæi, ut lapidarent eum? Respondit eis Jesus; Multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis? Responderunt ei Judæi; De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia; et quia tu, homo cum sis, facis teipsum Deum. Respondit eis Jesus; Nonne scriptum est in lege vestra: quia Ego dixi, dii estis? Si illos dixit deos ad quos sermo Dei factus est; et non potest solvi scriptura; quem Pater sanctificavit et misit in mundum, vos dicitis: quia blasphemas, quia dixi: Filius Dei sum? Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem facio: etsi mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis, et credatis quia Pater in me est, et ego in Patre.

[a] ib. (v. 1, 2.)
[b] Gloria Patri—15. 26.
[c] cap. xix. C. (v. 11–19.)
[d] ut non—92. 97. 98.
[e] Ps. xxix. (xxx. 1–3.)
[f] non habent 92. 15. 57.
[g] cap. x. E. (v. 22–38.)
[h] non habent 92. 97. 98. V.

Offertorium.[a]

Eripe me de inimicis meis, Deus meus: et ab insurgentibus in me libera me, [b] Domine.[b]

V. Quia ecce captaverunt animam meam: [c] et [c] irruerunt in me fortes.

Secreta.

Annue nobis, quæsumus, misericors Deus; ut hostias placationis et laudis sincero tibi deferamus obsequio. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[d]

Lavabo inter innocentes manus meas: et circuibo altare tuum, Domine; ut audiam vocem laudis tuæ, et enarrem universa mirabilia tua.

Postcommunio.

Cœlestis doni benedictione percepta, supplices te, Deus omnipotens, deprecamur; ut hoc idem nobis et sacramenti causa sit et salutis. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Adveniat, quæsumus, Domine, misericordia [e] sperata supplicibus; et eis cœlesti munificentia tribuatur, quatenus et recte petenda postulent, et postulata percipiant. Per Dominum.

Feria *quinta post* Judica.

Ad Missam. Officium.

Omnia quæ fecisti nobis, Domine, in vero judicio fecisti; quia peccavimus tibi et mandatis tuis non obedivimus: sed da gloriam nomini tuo et fac nobiscum secundum multitudinem misericordiæ tuæ.

Psalmus.[g]

Magnus Dominus et laudabilis nimis: in civitate Dei nostri, in monte sancto ejus.

Non dicitur Gloria Patri.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut dignitas conditionis humanæ per immoderantiam sauciata, medicinalis parsimoniæ studio reformetur. Per Dominum.

Lectio Danielis Prophetæ.[h]

In diebus illis, Oravit Daniel dicens; Domine Deus [i] Israel,[i] ne despicias populum tuum, neque auferas misericordiam tuam a nobis, propter Abraham dilectum tuum et Isaac servum tuum et Israel sanctum tuum; quibus locutus es, pollicens quod multiplicares semen eorum sicut stellas cœli et sicut arenam quæ est in littore maris. Quia, Domine, imminuti sumus plus quam omnes gentes, sumusque humiles in universa terra hodie propter peccata nostra. Et non est in tempore hoc princeps et propheta et dux, neque holocaustum neque sacrificium neque oblatio neque incensum nec locus primitiarum coram te, ut possimus invenire misericordiam; sed in animo contrito et spiritu humilitatis suscipiamur. Sicut in holocausto arietum et taurorum et sicut in millibus agnorum pinguium, sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi; quia non est confusio confidentibus in te. Et nunc, Domine, sequimur [j] te [j] in toto corde et timemus te et quærimus faciem tuam. Ne confundas nos, sed fac nobiscum juxta mansuetudinem tuam et secundum multitudinem misericordiæ tuæ. Et erue nos in mirabilibus tuis, et da gloriam nomini tuo, Domine, et confundantur omnes qui ostendunt servis tuis mala. Confundantur in omnipotentia, et robur eorum conteratur. Et sciant quia tu es Dominus Deus solus, et gloriosus super omnem terram Domine Deus noster.

Gradale.[k]

Tollite hostias, et introite in atria ejus: adorate Dominum in aula sancta ejus.

V. Revelabit Dominus condensa: et in templo ejus omnes dicent gloriam.[l]

[a] Ps. lviii. (lix. 2, 4.)
[b] non habet 4L.
[c] non habent 92. 98. 4L. 13. 15.
[d] Ps. xxv. xxvi. 6, 7.)
[e] tua.—15.
[f] Dan. cap iii. c. (Cant. Trium Puerorum 4, 8, 6, 19.)

[g] Ps. xlvii. (xlviii. 1.)
[h] cap. iii. D. (Cant. Trium Puerorum v. 12–22.)
[i] non habent 92. 97. 98. 4L.
[j] non habent 97. 98. 4L.
[k] Ps. xcv. (xcvi. 8, 9.)
[l] Ps. xxviii. (xxix. 9.)

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Cum audissent quidam de turba sermones Jesu, dicebant; Hic est vere propheta. Alii dicebant; Hic est Christus. Quidam autem dicebant; Numquid a Galilæa Christus venit? Nonne Scriptura dicit: Quia ex semine David, et de Bethlehem castello, ubi erat David, venturus est Christus? Dissensio itaque facta est in turba propter eum. Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum: sed nemo misit super illum manus. Venerunt ergo ministri ad Pontifices et Pharisæos. Et dixerunt eis [b] illi; [b] Quare non adduxistis eum? Responderunt ministri; Numquam sic locutus est homo sicut hic [c] loquitur. Responderunt ergo eis Pharisæi; Numquid et vos seducti estis? Numquid aliquis ex principibus credidit in eum, aut ex Pharisæis? Sed turba hæc, quæ non novit legem, maledicti sunt. Dixit Nicodemus ad eos, ille qui venit ad eum nocte, qui unus erat ex ipsis; Numquid lex nostra judicat hominem, nisi prius audierit ab ipso, et cognoverit quid faciat? Responderunt et dixerunt ei; Numquid et tu Galilæus es? Scrutare Scripturas, et vide quia propheta a Galilæa non surgit. Et reversi sunt unusquisque in domum suam.

Offertorium.[d]

Super flumina Babylonis, illic sedimus et flevimus: dum recordaremur tui, Sion. *V.* Memento, Domine, filiorum Edom: in [e] diem [e] Hierusalem.

Secreta.

Domine Deus noster, qui in his potius creaturis quas ad fragilitatis nostræ subsidium condidisti, tuo quoque nomini munera jussisti dicanda constitui; tribue, quæsumus, ut et vitæ nobis præsentis auxilium, et æternitatis efficiant sacramentum. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[f]

Memento verbi tui servo tuo, Domine, in quo mihi spem dedisti: hæc me consolata est in humilitate mea.

Postcommunio.

Quod ore sumpsimus, Domine, pura mente capiamus, et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Esto, quæsumus, Domine, propitius plebi tuæ; ut quæ tibi non placent [g] respuens,[g] tuorum potius [h] repleatur [h] delectationibus mandatorum. Per Dominum.

Feria *sexta post* Judica.

Ad Missam. Officium.[i]

Miserere mihi, Domine, quoniam tribulor: libera me et eripe me de manibus inimicorum meorum: et a persequentibus me, Domine, non confundar quoniam invocavi te.

Psalmus.[j]

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me.

Non dicitur Gloria Patri.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Cordibus nostris, quæsumus, Domine, auxilium gratiæ tuæ benignus infunde; ut peccata nostra castigatione voluntaria cohibentes, temporaliter potius maceremur, quam suppliciis deputemur æternis. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[k]

In diebus illis, Dixit Hieremias; Domine, omnes qui te derelinquunt, confundantur: recedentes a te, in terra scribentur: quoniam dereliquerunt venam aquarum viventium Dominum. Sana me, Domine, et sanabor: salvum me fac, et salvus ero: quoniam laus mea tu es. Ecce ipsi dicunt ad me;

[a] cap vii. F. (v. 40–53.)
[b] non habent 4L. 13. 15.
[c] homo—92. 97. 98. 4L. V.
[d] Ps. cxxxvi. (cxxxvii. 1, 7.)
[e] die—94. 26. 57.
[f] Ps. cxviii. (cxix. 49, 50.)
[g] respuentes—13. 15. 26. 57.
[h] repleantur—13. 15. 26.
[i] Ps. xxx. (xxxi. 9, 15, 17.)
[j] ib. (v. 1.)
[k] cap. xvii. C. (v. 13–18.)

Ubi est verbum Domini? veniat. Et ego non sum turbatus, te pastorem sequens: et diem hominis non desideravi, tu scis. Quod egressum est de labiis meis, rectum in conspectu tuo fuit. Non sis mihi tu formidini, spes mea tu in die afflictionis. Confundantur qui me persequuntur, et non confundar ego: paveant illi, et non paveam ego: induc super eos diem afflictionis, et duplici contritione contere eos, Domine Deus noster.

Gradale.[a]

Pacifice loquebantur mihi inimici mei: et in ira molesti erant mihi.

V. Vidisti, Domine Deus meus, ne sileas: ne discedas a me.

Tractus. Domine, non secundum. *ut supra feria sexta post* Oculi.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Collegerunt Pontifices et Pharisæi concilium adversus Jesum, et dicebant; Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum: et venient Romani, et tollent nostrum locum et gentem. Unus autem ex ipsis, Caiphas nomine, cum esset Pontifex anni illius, dixit eis; Vos nescitis quidquam nec cogitatis; quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, et non tota gens pereat. Hoc autem a semetipso non dixit: sed cum esset Pontifex anni illius, prophetavit, quia Jesus moriturus erat pro gente. Et non tantum pro gente, sed ut filios Dei qui erant dispersi, congregaret in unum. Ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum. Jesus ergo jam non in palam ambulabat apud Judæos, sed abiit in regionem juxta desertum, in civitatem, quæ dicitur Ephrem, et ibi morabatur cum discipulis suis.

Offertorium.[c]

Benedictus es, Domine; doce me justificationes tuas: et [d] non [d] tradas calumniantibus me superbis, et respondebo exprobrantibus mihi verbum.

V. Vidi non servantes pactum et tabescebam? Domine, quando facies de persequentibus me judicium?

Secreta.

Præsta nobis,[e] misericors Deus; ut digne tuis servire semper altaribus mereamur, et eorum perpetua participatione salvari. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[f]

Ne tradideris me, Domine, in animas persequentium me: quia insurrexerunt in me testes iniqui et mentita est iniquitas sibi.

Postcommunio.

Sumpti sacrificii, Domine, perpetua nos tuitio non derelinquat: et noxia semper a nobis cuncta repellat. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Concede nobis, quæsumus, Domine, veniam peccatorum et religionis augmentum; atque ut in nobis tua dona multiplices, tuis fac mandatis promptiores. Per Dominum.

Sabbato *post* Judica.

Ad Missam. Officium.[g]

Miserere mihi, Domine, quoniam tribulor: libera me et eripe me de manibus inimicorum meorum: et a persequentibus me, Domine, non confundar quoniam invocavi te.

Psalmus.[h]

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me.

Non dicitur Gloria Patri.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Proficiat, quæsumus, Domine, plebs tibi dicata piæ devotionis affectu; ut sacris actionibus erudita, quanto majestati tuæ fit gratior, tanto donis potioribus augeatur. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[i]

In diebus illis, Dixerunt impii Judæi

[a] Ps. xxxiv. (xxxv. 20, 22.)
[b] cap. xi. F. (v. 47–54.)
[c] Ps. cxviii. (cxix. 12, 42.)
[d] ne—13. 15.
[e] quæsumus.—94. 97. 26.

[f] Ps. xxvi. (xxvii. 12.)
[g] Ps. xxx. (xxxi. 9, 15, 17.)
[h] ib. (v. 1.)
[i] cap. xviii. C. (v. 18–23.)

ad invicem; Venite, cogitemus contra justum cogitationes: non enim peribit lex a sacerdote, neque consilium a sapiente, nec sermo a propheta. Venite, et percutiamus eum lingua, et non attendamus ad universos sermones ejus. Attende, Domine, ad me, et audi voces adversariorum meorum. Numquid redditur pro bono malum, quia foderunt foveam animæ meæ? Recordare quod steterim in conspectu tuo, ut loquerer pro eis bonum, et averterem indignationem tuam ab eis. Propterea da filios eorum in famem, et deduc eos in manus gladii: fiant uxores eorum absque liberis, et viduæ: et viri earum interficiantur morte: juvenes eorum confodiantur gladio in prælio. Audiatur clamor de domibus eorum: adduces enim super eos latronem repente: quia foderunt foveam ut caperent me, et laqueos absconderunt pedibus meis. Tu autem, Domine, scis omne consilium eorum adversum me in mortem: ne propitieris iniquitati eorum, et peccatum eorum a facie tua non deleatur: fiant corruentes in conspectu tuo, in tempore furoris tui, Domine Deus meus.

Gradale.[a]

Pacifice loquebantur mihi inimici mei: et in ira molesti erant mihi.

V. Vidisti, Domine Deus meus, ne sileas, ne discedas a me.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum; Amen, Amen, dico vobis: Nisi manducaveritis carnem Filii Hominis et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: et ego resuscitabo eum in novissimo die. Caro enim mea, vere est cibus: et sanguis meus, vere est potus. Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo. Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem: et qui manducat me, et ipse vivet propter me. Hic est panis, qui de cœlo descendit. Non sicut manducaverunt patres vestri manna in deserto, et mortui sunt. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum. Hæc dixit in synagoga, docens sabbato in Capharnaum. Multi [c]ergo[c] audientes ex discipulis ejus, dixerunt; Durus est hic sermo: quis potest eum audire? Sciens autem Jesus apud semetipsum quia murmurarent de hoc discipuli ejus, dixit eis; Hoc vos scandalizat? Si ergo videritis Filium Hominis ascendentem ubi erat prius? Spiritus est qui vivificat: caro non prodest quicquam: verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus et vita sunt. Sed sunt quidam ex vobis, qui non credunt. Sciebat autem ab initio Jesus, qui essent [d]non[d] credentes, et quis traditurus esset eum. Et dicebat; Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum a Patre meo. Ex hoc ergo multi discipulorum ejus abierunt retro: et jam non cum illo ambulabant. Dixit ergo Jesus ad duodecim; Numquid et vos vultis abire? Respondit ergo ei Simon Petrus; Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. Et nos credimus, et cognovimus quia tu es Christus Filius Dei. Respondit eis Jesus; Nonne [e]ego[e] vos duodecim elegi: et unus ex vobis diabolus es? Dicebat autem de Juda Simonis Scariothis: hic enim erat traditurus eum, cum esset unus ex duodecim.

Offertorium.

Recordare quod steterim in conspectu tuo, ut loquerer pro eis bonum: et averterem indignationem tuam ab eis.

V. [f]Qui regis Israel intende: qui deducis velut ovem Joseph.

Secreta.

Suscipe, Creator omnipotens,[g] quæ jejunantes de tuæ munificentiæ largitate deferimus; et pro temporali nobis collata præsidio, ad vitam converte

[a] Ps. xxxiv. (xxxv. 20, 22.)
[b] cap. vi. F. (v. 53–71.)
[c] autem.—13. 26. 57.
[d] non habent 15. 26 57.
[e] non habent 92. 97. 98.
[f] Ps. lxxix. (lxxx. 1.)
[g] munera.—92. 94. 97.

[a] propitiatus [a] æternam. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Ne tradideris me, Domine, in animas persequentium me: quia insurrexerunt in me testes iniqui, et mentita est iniquitas sibi.

Postcommunio.

Divini muneris largitate satiati, quæsumus, Domine Deus noster; ut hujus semper participatione vivamus. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Tueatur, quæsumus, Domine, dextera tua populum deprecantem; et purificatum dignanter erudiat, ut et consolatione præsenti foveatur et ad futura bona proficiat. Per Dominum.

Dominica in *ramis palmarum.*

[c] *Post aspersionem aquæ benedictæ legatur hæc lectio, ad gradum altaris ex parte australi ab accolito alba induto, super flores et frondes cum suo titulo.*

Lectio libri Exodi.[d]

In diebus illis, Venerunt filii Israel, in Helim, ubi erant fontes aquarum duodecim et septuaginta palmæ: et castrametati sunt juxta aquas. [e] Profectique sunt de Helim, et venit omnis multitudo filiorum Israel in desertum Sin, quod est inter Helim et Sinai: quintodecimo die mensis secundi, postquam egressi sunt de terra Ægypti. Et murmuravit omnis congregatio filiorum Israel contra Moysen et Aaron in solitudine. Dixeruntque ad eos filii Israel; Utinam mortui essemus per manum Domini in terra Ægypti, quando sedebamus super ollas carnium, et comedebamus panem in saturitate: cur induxistis nos in desertum istud, ut occideretis omnem multitudinem fame? Dixit autem Dominus ad Moysen; Ecce ego pluam vobis panes de cœlo: egrediatur populus, et colligat quæ sufficiunt per singulos dies: ut tentem eum, utrum ambulet in lege mea, an non. Die autem [f] sexta [f] parent quod inferant: et sit duplum quam colligere solebant per singulos dies. Dixeruntque Moyses et Aaron ad omnes filios Israel; Vespere scietis quod Dominus eduxerit vos de terra Ægypti: et mane videbitis gloriam Domini: audivi enim murmur vestrum contra Dominum: nos vero quid sumus, quia mussitastis contra nos? Et ait Moyses; Dabit vobis Dominus vespere carnes edere, et mane panes in saturitate: eo quod audierit murmurationes vestras quibus murmurati estis contra eum; nos enim quid sumus? nec contra nos est murmur vestrum, sed contra Dominum. Dixitque Moyses ad Aaron; Dic universæ congregationi filiorum Israel: Accedite coram Domino: audivit enim murmur vestrum. Cumque loqueretur Aaron ad omnem cœtum filiorum Israel, respexerunt ad solitudinem: et ecce gloria Domini apparuit in nube.

[g] *Statimque sequatur Evangelium; et legatur ubi leguntur evangelia in ferialibus diebus* [g] *a diacono ad orientem converso, more simplicis festi, post acceptam benedictionem.*[h]

Secundum Johannem.[i]

In illo tempore, Turba multa, quæ convenerat ad diem festum, cum audissent quia venit Jesus Hierosolymam, acceperunt ramos palmarum, et pro-

[a] propitius.—94. 97. 98.
[b] Ps. xxiv. (xxvii. 12.)
[c] Non habet Graduale quæ sequuntur.
[d] cap. xv. D. (v. 27.)
[e] cap. xvi. A. (v. 1–10.)
[f] sexto.—13. 26. 57. V.

[g] Deinde statim accepta benedictione ibidem legatur Evangelium super lectorium ubi lectio legebatur.—94. 97.
[h] cum *Dominus vobiscum* et *Gloria* more solito.—94. 97.
[i] cap. xii. B (v. 12–19.)

cesserunt obviam ei, et clamabant: Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israël. Et invenit Jesus asellum, et sedit super eum, sicut scriptum est; Noli timere, filia Sion: ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super pullum asinæ. Hæc non cognoverunt discipuli ejus primum: sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt quia hæc erant scripta de eo: et hæc fecerunt ei. Testimonium ergo perhibebat turba, quæ erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento, et suscitavit eum a mortuis. Propterea et obviam venit ei turba: quia audierant eum fecisse hoc signum. Pharisæi ergo dixerunt ad semetipsos; Videtis quia nihil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit.

Finito Evangelio, sequatur benedictio florum et frondium a sacerdote, induto capa serica rubea, super gradum tertium altaris ad [a] *australem* [a] *converso; positis prius palmis cum floribus supra altare pro clericis; pro aliis vero, super gradum altaris in parte australi.*

Exorcizo te, creatura florum vel frondium; in nomine Dei Patris omnipotentis, et in nomine Jesu Christi Filii ejus Domini nostri, et in virtute Spiritus Sancti: proinde omnis virtus adversarii, omnis exercitus diaboli, [b] omnisque potestas inimici, [b] omnis incursio dæmonum, eradicare et explantare ab hac creatura florum vel frondium; ut ad Dei gratiam festinantium vestigia [c] insidiando [c] non assequaris. Per eum qui venturus est judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem. *R.* Amen.

Deinde dicuntur orationes sine Dominus vobiscum, *sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui in diluvii effusione Noe famulo tuo per os columbæ gestantis ramum olivæ pacem terris redditam nunciasti, te supplices [d] deprecamur; [d] ut hanc creaturam florum [e] et frondium [e] spatulasque palmarum seu frondes arborum, quas ante conspectum gloriæ tuæ offerimus, veritas tua sancti✠ficet, ut devotus populus in manibus suscipiens eas, benedictionis tuæ gratiam consequi mereatur. Per Christum.

Et dicuntur omnes Orationes sub tono lectionis et cum Oremus.

Deus, cujus Filius pro salute generis humani de cœlo descendit ad terras; et appropinquante hora passionis suæ Hierosolymam in asino sedens venire et a turbis rex appellari ac laudari voluit; auge fidem in te sperantium, et supplicum preces clementer exaudi. Veniat super nos, quæsumus, Domine, [f] benedictio [f] tua; et hos palmarum cæterarumque arborum ramos bene✠dicere dignare; ut omnes qui eos laturi sunt, benedictionis tuæ dono repleantur. Concede ergo, Domine, ut sicut Hebræorum pueri Hosanna in excelsis clamantes eidem Filio tuo Domino nostro Jesu Christo cum ramis palmarum occurrerunt; itaque nos arborum ramos gestantes, cum bonis operibus occurramus obviam Christo, et perveniamus ad gaudium sempiternum. Per eundem Christum Dominum nostrum.

Oratio.

Deus, qui dispersa congregas et congregata conservas; qui populis obviam Christo Jesu ramos palmarum [g] portantibus benedixisti: bene✠dic etiam et hos ramos palmarum cæterarumque arborum, quos tui famuli ad nominis tui benedictionem fideliter suscipiunt: ut in quemcunque locum introducti fuerint, tuam benedictionem habitatores illius loci [h] omnes [h] conse-

[a] orientem.—92. 98.
[b] non habent 92. 98—inimici non habent 4L. 8RM. 13.
[c] non habent 94. 97.
[d] exoramus.—94.
[e] non habent 92. 98.
[f] misericordia.—94. 97. 26. 57.
[g] cæterarumque arborum.—94.
[h] non habent 92. 94. 98.

quantur: ita ut omni[a] adversa valitudine[a] effugata, dextera tua protegat quos redemit. Per eundem Dominum.

Hic aspergantur flores et frondes aqua benedicta et thurificentur. Deinde [b] *dicitur* [b] Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Domine Jesu Christe,[c] Fili Dei vivi,[c] mundi conditor et redemptor, qui nostræ liberationis et salvationis gratia ex summa cœli arce descendere, carnem sumere, et passionem subire dignatus es; quique sponte propria loco ejusdem passionis appropinquans, a turbis cum ramis palmarum obviantibus benedici, laudari, et rex benedictus [d] veniens [d] in nomine Domini[e] clara voce appellari voluisti; tu nunc nostræ confessionis laudationem acceptare; et hos palmarum [f] cæterarumque arborum[f] ac florum ramos bene✠dicere et sancti✠ficare digneris; ut quicunque in tuæ virtutis obsequio exinde aliquid tulerit, cœlesti benedictione sanctificatus, peccatorum remissionem et vitæ æternæ præmia percipere mereatur. Per te, Jesu Christe salvator [g]; qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

[a] adversitate.—94.
[b] dicit sacerdos.—94. 97.
[c] non habent 94. 97.
[d] qui venit.—94. 97. 26. 57.
[e] veniens —94. 97. 26.

His itaque peractis, statim distribuantur palmæ; et interim cantentur hæ sequentes Antiphonæ, Cantore incipiente Antiphonam.

Pueri Hebræorum, tollentes ramos olivarum, obviaverunt Domino clamantes et dicentes, Hosanna in excelsis.

Alia Antiphona.

Pueri Hebræorum vestimenta prosternebant in via, et clamabant dicentes, Hosanna Filio David; Benedictus qui venit in nomine Domini.

[h] *Dum distribuuntur rami, præparetur feretrum cum reliquiis, in quo Corpus Christi in pixide dependeat et ad locum primæ stationis a duobus clericis de secunda forma non procedatur sequendo, sed ad locum primæ stationis. obviam veniendo, habitu non mutato; lumen deferatur in laterna præcedente cum cruce denudata, et duobus vexillis præcedentibus. Deinde eat procesio usque ad locum primæ stationis. Sintque ministri processionis albis circumamicti absque tunicis, vel casulis induti: ita tamen quod sacerdos sit in capa serica rubea; choro itaque sequente, habitu non mutato. In eundo Antiphona* Prima autem. * *Antiphona* Cum appropinquaret. *Si autem non sufficiunt hæ duæ Antiphonæ prædictæ usque ad locum primæ stationis: tunc*

[f] non habent 92. 98.
[g] mundi.—94. 97. 26. 57.
[h] non habent 92. 94. 97. 98. usque ad Sempiterne Deus. c. 262. sub finem.

* Ad lectoris commodum Antiphonas et Responsoria excerpsimus e Processionali secundum usum Sarum anno Dni 1544 excuso.

Prima autem azimorum accesserunt discipuli ad Jesum dicentes; Ubi vis paremus tibi comedere pascha? At Jesus dixit eis; Ite in civitatem ad quendam, et dicite ei; Magister dicit, tempus meum prope est, apud te facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut præceperat eis Dominus, et paraverunt pascha.

Cum appropinquasset Dominus Hierosolymam misit duos ex discipulis suis dicens; Ite in castellum quod est contra vos, et invenietis pullum asinæ alligatum, super quem nullus hominum sedit, solvite et adducite mihi; siquis vos interrogaverit, dicite, Opus Domini est. Solventes adduxerunt ad Jesum, et imposuerunt illi vestimenta, et sedit super eum. Alii prosternebant vestimenta sua in via, alii ramos de arboribus externebant. Et qui sequebantur clamabant; Hosanna, Benedictus qui venit in nomine Domini; benedictum regnum patris nostri David: Hosanna in excelsis: miserere nobis, fili David.

Cum audisset populus quia venit Jesus Hierosolymam, acceperunt ramos palmarum, et exierunt ei obviam, et clamabant pueri dicentes; Hic est qui venturus erat pro salute mundi. Hic est salus nostra, redemptio Israel; quantus est iste cui throni et dominationes occurrunt. Noli timere, filia Sion, ecce Rex tuus venit

sequantur hæ Antiphonæ, scilicet Antiphona, Cum audisset, *Antiphona*, Ante sex; *Antiphona*, Ante sex dies passionis. *Hic fiat prima statio; videlicet ex*

sedens super pullum asinæ sicut scriptum est, salve Rex fabricator mundi, qui venisti redimere nos.

Ante sex dies solemnitatis Paschæ, quando venit Dominus in civitatem Hierusalem, occurrerunt ei pueri, et in manibus portantes ramos palmarum, et clamabant voce magna dicentes, Hosanna in excelsis.

Ante sex dies passionis, venit Dominus in civitatem Hierusalem, et occurrerunt ei pueri, et in manibus portabant ramos palmarum, et clamabant voce magna dicentes; Hosanna in excelsis. Benedictus qui venisti multitudine misericordiæ tuæ. Hosanna in excelsis.

En Rex venit mansuetus tibi, Sion, filia mystica, humilis sedens super animalia, quem venturum jam prædixit lectio prophetica.

Salve, quem Jesum
testatur plebs Hebræorum,
Obvia cum palmis
tibi clamans verba salutis.

Hic est qui de Edom venit
tinctus Bosra vestibus.
In stola sua formosus,
gradiens virtutibus.
Non in equis bellicosis
nec in altis turribus.

Salve, lux mundi,
rex regum, gloria cœli,
Cui manet imperium
laus et decus hic et in ævum.
Hic est ille qui ut agnus
insons morti traditur.
Mors mortis, inferni morsus,
morte donans vivere.
Ut quondam beati vates
prompserunt prophetice.
Salve, nostra salus,
pax vera, redemptio, virtus.
Ultro qui mortis
pro nobis jura subisti.
Dignus es, Domine Deus noster, accipere gloriam et honorem.

Occurrunt turbæ cum floribus et palmis Redemptori obviam, et victori triumphanti digna dant obsequia Filio Dei ore gentes prædicant et in laudem Christi voces tonant per nubila Hosanna.

Dominus Jesus ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, ubi fuerat Lazarus mortuus, Quem suscitavit Jesus.

Versus. Convenerunt autem ibi multi Judæorum ut Lazarum viderent. Quem.

Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent. Propter quem multi veniebant et credebant in Jesum.

Versus. Testimonium ergo perhibebat turba, quæ erat cum eo, quando Lazarum vocavit de monumento, et suscitavit eum a mortuis. Propter.

Gloria laus et honor
tibi sit, Rex Christe Redemptor.
Cui puerile decus
prompsit hosanna pium.
Israel es tu Rex,
Davidis et inclyta proles.
Nomine qui in Domini,
Rex benedicte, venis.
Cœtus in excelsis
te laudat cœlicus omnis,
Et mortalis homo, et
cuncta creata simul.
Plebs Hebræa tibi
cum palmis obvia venit.
Cum prece, voto, hymnis,
adsumus ecce tibi.

Collegerunt Pontifices et Pharisæi concilium, et dicebant; Quid facimus, quia hic homo multa signa facit; si dimittimus eum sic, omnes credent in eum. Ne forte veniant Romani et tollant nostrum locum et gentem.

Unus autem ex ipsis, Cayphas nomine, cum esset Pontifex anni illius, prophetavit dicens; Expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo et non tota gens pereat. Ab illo ergo die cogitaverunt interficere eum dicentes. Ne.

Ingrediente Domino in sanctam civitatem, Hebræorum pueri resurrectionem vitæ pronunciantes. Cum ramis palmarum Hosanna clamabant in excelsis.

Versus. Cumque audissent quia venit Jesus Hierosolymam exierunt obviam ei. Cum ramis.

Ave Rex noster, Fili David, Redemptor mundi, quem prophetæ prædixerunt Salvatorem domus Israel esse venturum. Te enim ad salutarem victimam Pater misit in mundum, quem expectabant omnes sancti ab origine mundi, et nunc. Hosanna Filio David. Benedictus qui venit in nomine Domine. Hosanna in excelsis.

parte ecclesiæ boreali in extrema parte orientali; et legatur hoc Evangelium, Cum appropinquasset Jesus. *Require hoc Evangelium in prima Dominica Adventus Domini; et legatur ab ipso diacono induto ad processionem non juxta crucem, sed ante sacerdotem loco parumper secus stationem illius diaconi mutato. Etiam ipso diacono ad borealem converso: et legatur sicut in festo simplici novem lectionum, benedictione prius accepta more solito.*

Finito Evangelio, tres clerici de secunda forma, habitu non mutato, conversi ad populum stantes ante magnam crucem ex parte occidentali, simul cantent V. En rex venit. *Post singulos vero versus Executor Officii incipiat Antiphonam* Salve, *conversus ad reliquias; quam prosequatur chorus cum genuflexione osculando terram. Ab ipso autem Executore Officii primo cum choro fiat genuflexio. Clerici ante reliquias V.* En rex. *Senior Antiphonam,* Salve quem. *Chorus resurgendo prosequatur* Testatur. *Item clerici ante reliquias, loco non mutato, dicant V.* Hic est qui de Edom. *Item Senior loco non mutato, dicat V.* Salve lux mundi. *Chorus resurgendo prosequatur,* Rex regum. *Item Clerici ante reliquias, loco non mutato, dicant V.* Hic est ille. *Item Senior, loco non mutato, dicat Antiphonam,* Salve, nostra salus. *Chorus resurgendo prosequatur,* Pax vera. *Deinde eat processio ad locum secundæ stationis; et feretrum cum capsula reliquiarum pariter cum luce in laterna inter subdiaconum et thuribularium deferatur, cum vexillis ex utraque parte; cantore incipiente Antiphonam* Dignus es, Domine. *Antiphona* Occurrunt turbæ. *Si autem non sufficiunt hæ duæ Antiphonæ ad locum secundæ stationis, tunc cantentur hæc duo Responsoria vel unum eorum, R.* Dominus Jesus. *V.* Convenerunt. *R.* Cogitaverunt. *V.* Testimonium. *Hic fiat secunda statio, videlicet ex parte ecclesiæ australi, ubi septem pueri in loco eminentiori simul cantent V.* Gloria laus. *Chorus idem repetat post unumquemque V.* Israel es tu. *V.* Cœtus in excelsis. *V.* Plebs Hebræa. *Peracta hac statione, eat processio per medium claustri a dextera manu usque ad ostium ecclesiæ occidentale, cantando R.* Collegerunt. *Hic fiat tertia statio, scilicet ante prædictum ostium, ubi tres clerici de superiori gradu in ipso ostio, habitu non mutato, conversi ad populum cantent V.* Unus autem. *Repetitio,* Ne forte. *His finitis, intrent ecclesiam per idem ostium sub feretro, et capsula reliquiarum ex transverso ostii elevata, cantando R.* Ingrediente Domino. *Hic fiat quarta statio, scilicet ante crucem in Ecclesia; et in ipsa statione Executor officii incipiat Antiphonam* Ave, *cruce jam discooperta; et respondeat chorus* Rex noster. *cum genuflexione osculando terram. Et sic incipiat Senior Antiphonam ter; singulis vicibus vocem exultando; una cum choro fiat genuflexio; et post tertiam inceptionem, chorus eandem antiphonam in ipsa statione stando prosequatur. Qua finita, intrent chorum. Omnes cruces per ecclesiam sint discoopertæ usque post vesperas. In introitu chori, R.* Circumdederunt me. *V.* Eripe me. *R.* Et ab insurgentibus. *Oratio.* Omnipotens sempiterne Deus. *Peractis quæ ad processionem pertinent,*

Ad Missam. Officium.[a]

Domine, ne longe facias auxilium tuum a me: ad defensionem meam aspice; libera me de ore leonis: et a cornibus unicornium humilitatem meam.

Psalmus.[b]

Deus, Deus meus, respice in me: quare me dereliquisti.

[a] Ps. xxi. (xxii. 19, 21.)

[b] ib. (v. 1.)

Circumdederunt me viri mendaces sine causa, flagellis ceciderunt me. Sed tu, Domine Defensor, vindica me.

Versus. Eripe me de inimicis meis, Deus meus, Et ab insurgentibus in me libera me.

Non dicitur [a] *ulterius.*[a]

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui humano generi ad imitandum humilitatis exemplum, Salvatorem nostrum carnem sumere et crucem subire fecisti: concede propitius, ut et patientiæ ipsius habere documenta et resurrectionis [b] consortia mereamur. Per eundem Dominum.

Ad Philippenses.[c]

Fratres, Hoc enim sentite in vobis, quod et in Christo Jesu: Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo: sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu inventus ut homo. Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod et Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen quod est super omne nomen: ut in nomine Jesu omne genu flectatur, cœlestium, terrestrium, et infernorum; et omnis lingua confiteatur, quia Dominus noster Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

Gradale.[d]

Tenuisti manum dexteram meam : et in voluntate tua deduxisti me : et cum gloria assumpsisti me.

V. Quam bonus Israel Deus rectis corde : mei autem pene moti sunt pedes, pene effusi sunt gressus mei : quia zelavi in peccatoribus : pacem peccatorum videns.

Chorus alternatim dicat Tractum.[e]

Deus, Deus meus, respice in me : quare me dereliquisti?

V. Longe a salute mea : verba delictorum meorum.

V. Deus meus, clamabo per diem, nec exaudies: et nocte, et non ad insipientiam mihi.

V. Tu autem in sancto habitas, laus Israel : in te speraverunt patres nostri, speraverunt et liberasti eos.

V. Ad te clamaverunt, et salvi facti sunt : in te speraverunt et non sunt confusi.

V. Ego autem sum vermis, et non homo : opprobrium hominum et abjectio plebis.

V. Omnes qui videbant me aspernabantur me : locuti sunt labiis et moverunt caput.

V. Speravit in Domino, eripiat eum : salvum faciat eum quoniam vult eum.

V. Ipsi vero consideraverunt et conspexerunt me : diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.

V. Libera me de ore leonis : et a cornibus unicornium humilitatem meam.

V. Qui timetis Dominum laudate eum : universum semen Jacob magnificate eum.

V. Annunciabitur Domino generatio ventura : et annunciabunt cœli justitiam ejus.

V. Populo qui nascetur quem fecit Dominus.

Sequitur Passio.[f] *Et est notandum quod triplici voce debet cantari aut pronunciari; scilicet voce alta, bassa et media. Quia omnia quæ in passione continentur, aut verba sunt Judæorum vel discipulorum; aut verba sunt Christi; aut Evangelistæ narrantis. Quare scire debes, quod ubi a litteram invenies, verba esse Judæorum vel discipulorum, quæ alta voce sunt proferenda. Ubi vero* b *invenies, verba sunt Christi, quæ bassa voce pronuncianda sunt. Ubi vero* m *invenies, verba sunt evangelistæ, quæ mediocri voce legenda aut cantanda sunt. Et hæc omnia in aliis Passionibus observa. Sic incipe,*

m. [f] Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Passio Domini nostri Jesu Christi secundum Matthæum.[g]

Non dicitur Gloria tibi Domini.

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; *b.* Scitis quia post biduum Pascha fiet, et Filius Hominis tradetur ut crucifigatur. *m.* Tunc congregati

[a] Gloria Patri.—15. 26.
[b] ejus.—15. 26. 57.
[c] cap ii. A. (v. 5–11.)
[d] Ps. lxxii. (lxxiii. 23, 24, 1–3.)
[e] Ps. xxi. (xxii. 1–8, 17, 18, 21, 23, 31.)
[f] non habent hanc rubricam 92. 94. 97. 98. 4L. 8RM. 13. 57. Alia est in 15. ejusdem significationis. Literæ indicantes cujusdam sint verba inveniantur in 4L. 13. 57. In 94. 97. verba Domini nostri cruce notantur. Notis omnino caret 92.
[g] cap. xxvi.

sunt principes sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas: et consilium fecerunt ut Jesum dolo tenerent et occiderent. Dicebant autem; *a.* Non in die festo. *m.* Ne forte tumultus fieret in populo. Cum autem esset Jesus in Bethania in domo Simonis leprosi; accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti pretiosi, et effudit super caput ipsius recumbentis. Videntes autem discipuli, indignati sunt, dicentes; *a.* Ut quid perditio hæc? Potuit enim istud venundari multo, et dari pauperibus. *m.* Sciens autem Jesus, ait illis; *b.* Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me. Nam semper pauperes habetis vobiscum: me autem non semper habebitis. Mittens enim hæc unguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo, dicetur et quod hæc fecit in memoriam ejus. *m.* Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Judas Scarioth ad principes sacerdotum, et ait illis; *a.* Quid vultis mihi dare, et ego vobis eum tradam? *m.* At illi constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde quærebat opportunitatem ut eum traderet. Prima autem die Azymorum accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes; *a.* Ubi vis paremus tibi comedere Pascha? *m.* At Jesus dixit; *b.* Ite in civitatem ad quemdam, et dicite ei; Magister dicit: Tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis. *m.* Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Jesus, et paraverunt Pascha. Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et edentibus illis, dixit; *b.* Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est. *m.* Et contristati valde, cœperunt singuli dicere; *a.* Numquid ego sum, Domine? *m.* At ipse respondens ait; *b.* Qui intingit mecum manum in parapside, hic me tradet. Filius quidem Hominis vadit, sicut scriptum est de illo: væ autem homini illi per quem Filius Hominis tradetur: bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. *m.* Respondens autem Judas, qui tradidit eum, dixit; *a.* Numquid ego sum, Rabbi? *m.* Ait illi; *b.* Tu dixisti. *m.* Cœnantibus autem eis, accepit Jesus panem, et benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis, et ait; *b.* Accipite et comedite; hoc est corpus meum. *m.* Et accipiens calicem gratias egit, et dedit illis, dicens; *b.* Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Dico autem vobis: non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illum, cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei. *m.* Et hymno dicto, exierunt in montem Oliveti. Tunc dixit illis Jesus; *b.* Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enim: Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis. Postquam autem resurrexero, præcedam vos in Galilæam. *m.* Respondens autem Petrus, ait illi; *a.* Et si omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor. *m.* Ait illi Jesus; *b.* Amen dico tibi, quia in hac nocte antequam gallus cantet, ter me negabis. *m.* Ait illi Petrus; *a.* Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo. *m.* Similiter et omnes discipuli dixerunt. Tunc venit Jesus cum illis in villam quæ dicitur Gethsemani, et dixit discipulis suis; *b.* Sedete hic, donec vadam illuc et orem. *m.* Et assumpto Petro et duobus filiis Zebedæi, cœpit contristari et mœstus esse. Tunc ait illis; *b.* Tristis est anima mea usque ad mortem; sustinete hic, et vigilate mecum. *m.* Et progressus pusillum, procidit in faciem suam, orans et dicens; *b.* Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste: verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu[a] vis.[a] *m.* Et venit ad discipulos[b] et invenit eos dormientes, et dixit Petro sic; *b.* Non potuistis una hora vigilare mecum? Vigilate et orate, ut non intretis in

[a] non habent 94. 97. 98. V.

[b] suos.—92. 97. 26.

tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. *m.* Iterum secundo abiit, et oravit dicens; *b.* Pater mi, si non potest hic calix transire nisi bibam illum, fiat voluntas tua. *m.* Et venit iterum, et invenit eos dormientes: erant enim oculi eorum gravati. Et relictis illis, iterum abiit, et oravit tertio, eundem sermonem dicens. Tunc venit ad discipulos suos, et dixit illis; *b.* Dormite jam et requiescite: ecce appropinquabit hora, et Filius Hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce appropinquabit qui me tradet. *m.* Adhuc eo loquente, ecce Judas unus de duodecim venit, et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus, missi a principibus sacerdotum et senioribus populi. Qui autem tradidit eum, dedit illis signum, dicens; *a.* Quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum. *m.* Et confestim accedens ad Jesum, dixit; *a.* Ave Rabbi. *m.* Et osculatus est eum. Dixitque illi Jesus; *b.* Amice, ad quid venisti? *m.* Tunc accesserunt, et manus injecerunt in Jesum, et tenuerunt eum. Et ecce unus ex his qui erant cum Jesu, extendens manum, exemit gladium suum, et percutiens servum principis sacerdotum, amputavit auriculam ejus [a]dexteram.[a] Tunc ait illi Jesus; *b.* Converte gladium tuum in locum suum: omnes enim, qui acceperint gladium, gladio peribunt. An putas, quia non possum rogare Patrem meum, et exhibebit mihi modo plusquam duodecim legiones angelorum? Quomodo ergo implebuntur Scripturæ, quia sic oportet fieri? *m.* In illa hora dixit Jesus turbis; *b.* Tanquam ad latronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me: quotidie apud vos sedebam docens in templo, et non me tenuistis. *m.* Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur scripturæ prophetarum. Tunc discipuli omnes, relicto eo, fugerunt. At illi tenentes Jesum, duxerunt ad Caipham principem sacerdotum, ubi scribæ et seniores convenerant. Petrus autem sequebatur eum a longe, usque in atrium principis sacerdotum. Et ingressus intro, sedebat cum ministris, ut videret finem. Principes autem sacerdotum et omne concilium quærebant falsum testimonium contra Jesum, ut eum morti traderent: et non invenerunt, cum multi falsi testes accessissent. Novissime autem venerunt duo falsi testes et dixerunt; *a.* Hic dixit: Possum destruere templum Dei, et post triduum reædificare illud. *m.* Et surgens princeps sacerdotum, ait illi; *a.* Nihil respondes ad ea quæ isti adversum te testificantur? *m.* Jesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi; *a.* Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis si tu es Christus Filius Dei [b]vivi.[b] *m.* Dicit illi Jesus; *b.* Tu dixisti: verumtamen dico vobis, amodo videbitis Filium Hominis sedentem a dextris virtutis Dei, et venientem in nubibus cœli. *m.* Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens; *a.* Blasphemavit: quid adhuc egemus testibus? ecce nunc audistis blasphemiam: quid vobis videtur? *m.* At illi respondentes dixerunt; *a.* Reus est mortis. *m.* Tunc exspuerunt in faciem ejus, et colaphis eum cæderunt, alii autem palmas in faciem ejus dederunt, dicentes; *a.* Prophetiza nobis, Christe; quis est qui te percussit? *m.* Petrus autem sedebat foris in atrio; et accessit ad eum una ancilla, dicens; *a.* Et tu cum Jesu Galilæo eras. *m.* At ille negavit coram omnibus, dicens; *a.* Nescio quid dicis. *m.* Exeunte autem illo januam, vidit eum alia ancilla, et ait his qui erant ibi; *a.* Et hic cum Jesu Nazareno erat. *m.* Et iterum negavit cum juramento: Quia non novi hominem. Et post pusillum accesserunt qui ibi stabant, et dixerunt Petro; *a.* Vere et tu ex illis es: nam et loquela tua manifestum te facit. *m.* Tunc cœpit detestari et jurare, quia non novisset hominem. Et continuo gallus

[a] non habent 92. 97. 98. 4L. V.

[b] non habent 92. 97. 98. V.

cantavit. Et recordatus est Petrus verbi Jesu, quod dixerat: Prius quam gallus cantet, ter me negabis. Et egressus foras, flevit amare. [a] Mane autem facto, consilium inierunt omnes principes sacerdotum et seniores populi adversus Jesum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum, et tradiderunt Pontio Pilato præsidi. Tunc videns Judas, qui eum tradidit, quod damnatus esset, pœnitentia ductus retulit triginta argenteos principibus sacerdotum, et senioribus populi, dicens; *a.* Peccavi, tradens sanguinem justum. *m.* At illi dixerunt; *a.* Quid ad nos? tu videris. *m.* Et projectis argenteis in templo, recessit: et abiens laqueo se suspendit. Principes autem sacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt; *a.* Non licet eos mittere in corbanam: quia pretium sanguinis est. *m.* Consilio autem inito, emerunt ex eis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager ille, Acheldemach, hoc est, ager sanguinis, usque in hodiernum diem. Tunc impletum est quod dictum est per Hieremiam prophetam, dicentem: Et acceperunt triginta argenteos, pretium appreciati, quem appreciaverunt a filiis Israel: et dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus. Jesus autem stetit ante præsidem et interrogavit eum præses, dicens; *a.* Tu es Rex Judæorum? *m.* Dixit illi Jesus: *b.* Tu dicis. *m.* Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus, nihil respondit. Tunc dicit illi Pilatus; *a.* Non audis quanta adversum te dicunt testimonia? *m.* Et non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur præses vehementer. Per diem autem solemnem consueverat præses dimittere populo unum vinctum, quem voluissent. Habebat autem tunc unum vinctum insignem, qui dicebatur Barrabas, qui propter homicidium missus fuerat in carcerem. Congregatis ergo illis, dixit Pilatus; *a.* Quem vultis dimittam vobis: Barrabam, an Jesum qui dicitur Christus? *m.* Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum. Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens; *a.* Nihil tibi et justo illi: multa enim passa sum hodie per visum propter eum. *m.* Principes autem sacerdotum et seniores persuaserunt populis ut peterent Barrabam, Jesum vero perderent. Respondens autem præses, ait illis; *a.* Quem vultis vobis de duobus dimitti? *m.* At illi dixerunt; *a.* Barrabam. *m.* Dicit illis Pilatus; *a.* Quid igitur faciam de Jesu, qui dicitur Christus? *m.* Dicunt omnes; *a.* Crucifigatur. *m.* Ait illis præses; *a.* Quid enim mali fecit? *m.* At illi magis clamabant dicentes; *a.* Crucifigatur. *m.* Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret: accepta aqua, lavit manus suas coram populo, dicens; *a.* Innocens ego sum a sanguine justi hujus: vos videritis. *m.* Et respondens universus populus, dixit; *a.* Sanguis ejus super nos et super filios nostros. Tunc dimisit illis Barrabam: Jesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur. Tunc milites præsidis suscipientes Jesum in prætorium, congregaverunt ad eum universam cohortem: et exuentes eum, chlamydem coccineam circumdederunt ei, et plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus et arundinem in dextera ejus. Et genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes; *a.* Ave rex Judæorum. *m.* Et exspuentes in eum, acceperunt arundinem, et percutiebant caput ejus. Et postquam illuserunt ei, exuerunt eum chlamyde, et induerunt eum vestimentis ejus, et duxerunt eum ut crucifigerent. Exeuntes autem, invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc angariaverunt ut tolleret crucem ejus. Et venerunt in locum qui dicitur Golgota, quod est Calvariæ locus. Et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum. Et cum gustasset, noluit bibere. Postquam autem crucifixerunt eum, diviserunt

[a] cap. xxvii. A. (1-50.)

vestimenta ejus, sortem mittentes: ut impleretur quod dictum est per Prophetam dicentem: Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem. Et sedentes servabant eum. Et imposuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam: Hic est Jesus [a] Rex Judæorum. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: unus a dextris et unus a sinistris. Prætereuntes autem blasphemabant eum, moventes capita sua et dicentes; *a.* Vah qui destruis templum Dei, et in triduo illud reædificas: salva temetipsum: si filius Dei es, descende de cruce. *m.* Similiter et principes sacerdotum illudentes [b] cum scribis et senioribus dicebant; *a.* Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere: si rex Israel est, descendat nunc de cruce, et credimus ei: confidit in Deo: liberet eum nunc, si vult: dixit enim: Quia filius Dei sum. *m.* Id ipsum autem et latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei. A sexta autem hora tenebræ factæ sunt [c] super universam terram [c] usque in horam nonam. Et circa horam nonam clamavit Jesus voce magna, dicens; *b.* Heloy, Heloy, lama zabathani; *m.* hoc est: *b.* Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? *m.* Quidam autem illic stantes et audientes, dicebant; *a.* Heliam vocat iste. *m.* Et continuo currens unus ex eis, acceptam spongiam implevit aceto et imposuit arundini, et dabat ei bibere. Cæteri vero dicebant; *a.* Sine, videamus an veniet Helias liberans eum. *m.* Jesus autem iterum clamans voce magna, emisit spiritum.

Hic inclinet se diaconus vel prosternet versus orientem, et dicat privatim Pater noster, Ave Maria, *et* In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum: redemisti me, Domine Deus veritatis.[d] *Deinde surgat, et postea residuum Passionis legat.*[d]

m.[e] Et ecce velum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum: et terra mota est, et petræ scissæ sunt. Et monumenta aperta sunt: et multa corpora sanctorum qui dormierant, surrexerunt. Et exeuntes de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam civitatem et apparuerunt multis. Centurio autem et qui cum eo erant custodientes Jesum, viso terræmotu et his quæ fiebant, timuerunt valde, dicentes; *a.* Vere Filius Dei erat iste. *m.* Erant autem ibi mulieres multæ a longe, quæ secutæ erant Jesum a Galilæa, ministrantes ei: inter quas erat Maria Magdalene et Maria Jacobi et Joseph mater et mater filiorum Zebedæi. Cum autem sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathia, nomine Joseph, qui et ipse discipulus erat Jesu. Hic accessit ad Pilatum et petiit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi corpus. Et accepto corpore, Joseph involvit illud in sindone munda. Et posuit illud in monumento suo novo, quod exciderat in petra. Et advolvit saxum magnum ad ostium monumenti, et abiit. Erant autem ibi Maria Magdalene et altera Maria, sedentes contra sepulchrum.

Evangelia vero in fine omnium Passionum, etiam in die Parasceves, alta voce legantur, more duplicis festi Omnes autem Passiones supradicto modo legantur secundum usum Sarum. Tamen in die Parasceve non dicitur Dominus vobiscum, *et sine titulo incipiatur Evangelium.*[f]

Altera autem die, quæ est post Parasceven, convenerunt principes sacerdotum et Pharisæi ad Pilatum, dicentes; Domine, recordati sumus, quia seductor ille dixit adhuc vivens: Post tres dies resurgam. Jube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium: ne forte veniant discipuli ejus et furentur eum, et dicant plebi: Surrexit a mortuis: et erit novissimus error pejor priore. Ait illis Pilatus; Habetis custodiam; ite, custodite sicut

[a] Nazarenus.—92. 98. 4L. 57.
[b] ei.—92. 98 4L. 13. eum.—57.
[c] non haet 26.
[d] non habent 92. 94. 97. 98.
[e] (Matt. cap. xxvii. v. 50–61.)
[f] (Matt. cap. xxvii. v. 62–66.)

scitis. Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum, signantes lapidem, cum custodibus.

Offertorium.[a]

Improperium expectavit cor meum et miseriam : et sustinui qui simul contristaretur et non fuit : consolantem me quæsivi, et non inveni : et dederunt in escam meam fel : et in siti mea potaverunt me aceto.

Secreta.

Tibi, Deus Pater omnipotens, immaculati Agni Paschale offerimus holocaustum; cujus nos sanguine ab exterminatoris vastatione salvatos ad terram quæsumus tuæ repromissionis inducas. Per eundem.

Præfatio quotidiana. Communio.[b]

Pater, si non potest hic calix transire nisi bibam illum : fiat voluntas tua.

Postcommunio.

Fideles tuos, quæsumus, Domine, benignus intende : ut suæ redemptionis initia recolentes, quorum munere sunt refecti, eorum proficiant incrementis. Per.

Feria *secunda post Dominicam in Ramis Palmarum.*

Ad Missam. Officium.[c]

Judica, Domine, nocentes me, expugna impugnantes me; apprehende arma et scutum: et exsurge in adjutorium meum: Domine, virtus salutis meæ.

Psalmus.[d]

Effunde frameam : et conclude adversus eos qui persequuntur me.

Non dicitur [e] *ulterius.*[e]

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui in tot adversis ex nostra infirmitate deficimus: intercedente unigeniti Filii tui passione respiremus. Qui tecum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[f]

In diebus illis, Dixit Esaias; Dominus Deus meus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico: retrorsum non abii. Corpus meum dedi percutientibus, et genas meas vellentibus: faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus in me. Dominus Deus auxiliator meus, ideo non sum confusus: ideo posui faciem meam ut petram durissimam, et scio quoniam non confundar. Juxta est qui justificat me, quis contradicet mihi? stemus simul. Quis est adversarius meus? accedat ad me. Ecce Dominus Deus auxiliator meus: quis est qui condemnet me? Ecce omnes quasi vestimentum conterentur, tinea comedet eos. Quis ex vobis timens Deum, audiens vocem servi sui? quis ambulavit in tenebris, et non est lumen ei? speret in nomine Domini, et innitatur super Dominum Deum suum.

Gradale.[g]

Exsurge, Domine, et intende judicio meo, Deus meus et Dominus meus in causam meam.

V. Effunde frameam : et conclude adversus eos qui me persequuntur.

Tractus. Domine, non secundum. *ut supra Feria sexta post* Oculi.

Secundum Johannem.[h]

Ante sex dies Paschæ venit Jesus Bethaniam, ubi fuerat Lazarus mortuus quem suscitavit Jesus. Fecerunt autem ei cœnam ibi: et Martha ministrabat, Lazarus vero unus erat ex discumbentibus cum eo. Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi, et unxit pedes Jesu, et extersit capillis suis pedes ejus: et domus impleta est ex odore unguenti. Dixit ergo unus ex discipulis ejus, Judas Scariothis, qui erat eum traditurus; Quare hoc unguentum non [i] veniit trecentis denariis, et datum est egenis? Dixit autem hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat, et loculos habens ea quæ mittebantur portabat. Dixit ergo Jesus: Sinite illam ut in diem sepulturæ meæ servet

[a] Ps. lxviii. (lxix. 20, 21.)
[b] Matt. c. xxvi. (v. 42.)
[c] Ps. xxxiv. (xxxv. 1, 2.)
[d] ib. (v. 3.)
[e] Gloria Patri.—15. 26. 57.

[f] cap. l. C. (v. 5–10.)
[g] Ps. xxxiv. (xxxv. 23, 3.)
[h] cap. xii. A. (v. 1–36)
[i] venditur.—98. 4L. 57.

illud. Pauperes enim semper habebitis vobiscum, me autem non semper habebitis. Cognovit ergo turba multa ex Judæis quia illic[a] est;[a] et venerunt, non propter Jesum tantum, sed ut Lazarum viderent, quem suscitavit a mortuis. Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent; quia multi propter illum abibant ex Judæis et credebant in Jesum. In crastinum autem turba multa, quæ venerat ad diem festum, cum audissent quia venit Jesus Hierosolymam, acceperunt ramos palmarum, et processerunt obviam ei, et clamabant; Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israel. Et invenit Jesus asellum, et sedit super eum, sicut scriptum est; Noli timere filia Sion: ecce rex tuus venit tibi, sedens super pullum asinæ. Hæc non cognoverunt discipuli ejus primum: sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt quia hæc erant scripta de eo: et hæc fecerunt ei. Testimonium ergo perhibebat turba quæ erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento, et suscitavit eum a mortuis. Propterea et obviam venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum. Pharisæi ergo dixerunt ad semetipsos; Videtis quia nihil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit. Erant autem quidam Gentiles ex his qui ascenderant ut adorarent in die festo. Hi ergo accesserunt ad Philippum, qui erat a Bethsaida Galilææ, et rogabant eum, dicentes; Domine, volumus Jesum videre. Venit Philippus, et dixit Andreæ: Andreas rursum et Philippus dixerunt Jesu. Jesus autem respondit eis, dicens; Venit hora, ut clarificetur Filius Hominis. Amen, amen, dico vobis, nisi granum frumenti, cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Qui amat animam suam, perdet eam: et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. Si quis mihi ministrat, me sequatur: et ubi sum ego, illic et minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus. Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salvifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam hanc. Pater, clarifica nomen tuum. Venit ergo vox de cœlo dicens; Et clarificavi, et iterum clarificabo. Turba ergo, quæ stabat et audierat, dicebat tonitruum factum esse. Alii autem dicebant; Angelus ei locutus est. Respondit Jesus, et dixit; Non propter me hæc vox venit, sed propter vos. Nunc judicium est mundi: nunc princeps hujus mundi ejicietur foras. Et ego, si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum. Hoc autem dicebat, significans qua morte esset moriturus. Respondit ei turba; Nos audivimus ex lege quia Christus manet in æternum: et quomodo tu dicis: Oportet exaltari Filium Hominis? [b] Quis est iste Filius Hominis? Dixit ergo eis Jesus; Adhuc modicum, lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non tenebræ vos comprehendant: et qui ambulat in tenebris, nescit quo vadat. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis sitis. Hæc locutus est Jesus: et abiit, et abscondit se ab eis.

Offertorium.[c]

Eripe me de inimicis meis: Domine, ad te confugi; doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

V. Exaudi me in tua justitia: et ne intres in judicium cum servo tuo, Domine.

Secreta.

Ipsa majestati tuæ, Domine, fideles populos commendet oblatio: quæ per Filium tuum Dominum nostrum Jesum Christum reconciliavit inimicos. Qui tecum vivit.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[d]

Erubescant et revereantur simul qui gratulantur malis meis: induantur pudore et reverentia, qui maligna loquuntur adversum me.

[a] esset.— 98. 4L. 15. 57.
[b] et.—13. 26. 57.

[c] Ps. cxlii. (cxliii. 9, 10, 1, 2.)
[d] Ps. xxxiv. (xxxv. 26)

Postcommunio.

Satiati munere salutari tuam, Domine, misericordiam deprecamur: ut hoc eodem sacramento quo nos temporaliter vegetas, efficias vitæ æternæ participes. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Adjuva nos, Deus salutaris noster: et ad beneficia recolenda, quibus nos instaurare dignatus es, tribue venire gaudentes. Per Dominum.

Feria *tertia post Dominicam in Ramis Palmarum.*

Ad Missam. Officium.[a]

Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita, et resurrectio nostra: per quem salvati et liberati sumus.

Psalmus.[b]

Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos et misereatur nostri.

Non dicitur [c] *ulterius.*[c]

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, da nobis ita Dominicæ passionis sacramenta peragere: ut indulgentiam percipere mereamur. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[d]

In diebus illis, Dixit Hieremias; Domine, demonstrasti mihi, et ego cognovi: tu ostendisti mihi studia eorum. Et ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam: et non cognovi; quia cogitaverunt super me consilia, dicentes: [e] Mittamus lignum in panem ejus, et eradamus eum de terra viventium, et nomen ejus non memoretur amplius. Tu autem, Domine Sabaoth, qui judicas juste et probas renes et corda, videam quæso ultionem tuam ex eis: tibi enim revelavi causam meam; Domine Deus meus.

Gradale.[f]

Ego autem dum mihi molesti essent induebam me cilicio: et humiliabam in jejunio animam meam, et oratio mea in sinu meo convertetur.

V. Judica, Domine, nocentes me; expugna impugnantes me; apprehende arma et scutum, et exsurge in adjutorium mihi.

Sequatur Passio hunc in modum,

m. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Passio Domini nostri Jesu Christi secundum Marcum.[g]

In illo tempore, Erat Pascha et Azyma post biduum: et quærebant summi sacerdotes et scribæ quomodo Jesum dolo tenerent et occiderent. Dicebant autem; *a.* Non in die festo. *m.* Ne forte tumultus fieret in populo. Et cum esset Jesus Bethaniæ in domo Simonis leprosi, et recumberet: venit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi, et fracto alabastro effudit super caput ejus. Erant autem quidam indigne ferentes intra semetipsos, et dicentes; *a.* Ut quid perditio ista unguenti facta est? Poterat enim unguentum istud venundari plus quam trecentis denariis, et dari pauperibus. *m.* Et fremebant in eam. Jesus autem dixit; *b.* Sinite eam; quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. Semper enim pauperes habetis vobiscum: et cum volueritis, potestis illis benefacere: me autem non semper habebitis. Quod habuit hæc, fecit: prævenit ungere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis: Ubicumque prædicatum fuerit Evangelium istud in universo mundo, et quod fecit hæc narrabitur in memoriam ejus. *m.* Et Judas Scariothis, unus de duodecim, abiit ad summos sacerdotes, ut proderet eum illis. Qui audientes gavisi sunt et promiserunt ei pecuniam se daturos. Et quærebat quomodo illum opportune traderet. Et primo die Azymorum

[a] Gal. vi. (v. 14.)
[b] Ps lxvi. (lxvii. 1.)
[c] Gloria Patri.
[d] cap. xi. D. (v. 18–20.)

[e] Venite —92. 97. 98.
[f] Ps. xxxiv. (xxxv. 13, 1, 2.)
[g] cap. xiv.

quando Pascha immolabant, dicunt ei discipuli; *a.* Quo vis eamus et paremus tibi ut manduces Pascha? *m.* Et [a] misit [a] duos ex discipulis sius, et dixit eis; *b.* Ite in civitatem, et occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans; sequimini eum: et quocumque introierit, dicite domino domus, quia magister dicit: Ubi est refectio mea, ubi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstrabit cœnaculum grande stratum: et illic parate nobis. *m.* Et abierunt discipuli ejus, et venerunt in civitatem, et invenerunt sicut dixerat illis; et paraverunt Pascha. Vespere autem facto, venit cum duodecim. Et discumbentibus eis et manducantibus, ait Jesus; *b.* Amen dico vobis, quia unus ex vobis me tradet, qui manducat mecum. *m.* At illi cœperunt contristari, et dicere ei singulatim; *a.* Numquid ego? *m.* Qui ait illis; *b.* Unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino. Et Filius quidem Hominis vadit, sicut scriptum est de eo: væ autem homini illi, per quem Filius Hominis tradetur: bonum erat ei, si non esset natus homo ille. *m.* Et manducantibus illis, accepit Jesus panem: et benedicens fregit, et dedit eis, et ait; *b.* Sumite, hoc est corpus meum. *m.* Et accepto calice, gratias agens dedit eis: et biberunt ex illo omnes. Et ait illis; *b.* Hic est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur. Amen dico vobis, quia jam non bibam de genimine vitis usque in diem illum, cum illud bibam novum in regno Dei. *m.* Et hymno dicto exierunt in montem Olivarum. Et ait eis Jesus; *b.* Omnes scandalizabimini in nocte ista: quia scriptum est: Percutiam pastorem, et dispergentur oves. Sed postquam resurrexero, præcedam vos in Galilæam. *m.* Petrus autem ait illi; *a.* Et si omnes scandalizati fuerint: sed non ego. *m.* Et ait illi Jesus; *b.* Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac, priusquam gallus bis vocem dederit, ter me es negaturus. *m.* At ille amplius loquebatur; *a.* Et si oportuerit me simul commori tibi, non te negabo. *m.* Similiter autem et omnes dicebant. Et veniunt in prædium, cui nomen Gethsemani. Et ait discipulis suis; *b.* Sedete hic donec orem. *m.* Et [b] assumit [b] Petrum et Jacobum et Johannem secum: et cœpit pavere et tædere. Et ait illis; *b.* Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, et vigilate. *m.* Et cum processisset paululum, procidit super terram: et orabat, ut si fieri posset, transiret ab eo hora: et dixit; *b.* Abba Pater, omnia tibi possibilia sunt, transfer calicem hunc a me, sed non quod ego volo, sed quod tu. *m.* Et venit, et invenit eos dormientes. Et ait Petro; *b.* Simon, dormis? non potuisti una hora vigilare [c]? Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. *m.* Et iterum abiens oravit, eundem sermonem dicens. Et reversus denuo, invenit eos dormientes, (erant enim oculi eorum gravati), et ignorabant quid responderent ei. Et venit tertio, et ait illis; *b.* Dormite jam, et requiescite. Sufficit: venit hora: ecce tradetur Filius Hominis in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce qui me tradet, prope est. *m.* Et adhuc eo loquente, venit Judas Scarioth unus ex duodecim, et cum eo turba multa, cum gladiis et lignis, missi a summis sacerdotibus et senioribus et scribis. Dederat autem traditor [d] eis [d] signum dicens; *a.* Quemcumque osculatus fuero, ipse est; tenete eum, et ducite caute. *m.* Et cum venisset, statim accedens ad eum, ait; *a.*[e] Rabbi. *m.* Et osculatus est eum. At illi manus injecerunt in Jesum, et tenuerunt eum. Unus autem de circumstantibus educens gladium, percussit servum summi

[a] mittit.—92. 97. 98. V.
[b] assumpsit.—97. 15. 26.
[c] mecum.—98. 4L. 57.
[d] ejus.—92. 98. 57. V.
[e] Ave.—34. 54R. 55P.

sacerdotis, et amputavit illi auriculam. Et respondens Jesus, ait illis[a]; *b.* Tamquam ad latronem existis cum gladiis et lignis comprehendere me? Quotidie eram apud vos in templo docens, et non me tenuistis. Sed ut impleantur Scripturæ. *m.* Tunc discipuli ejus relinquentes eum, omnes fugerunt. Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo: et tenuerunt eum. At ille, rejecta sindone, nudus profugit ab eis. Et adduxerunt Jesum ad summum sacerdotem: et convenerunt omnes sacerdotes et scribæ et seniores. Petrus autem a longe secutus est eum usque intro in atrium summi sacerdotis: et sedebat cum ministris et calefaciebat se ad ignem. Summi vero sacerdotes et omne concilium quærebant adversus Jesum testimonium, ut eum morti traderent; nec inveniebant. Multi enim falsum testimonium dicebant adversus eum: et convenientia testimonia [b] illorum [b] non erant. Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant adversus eum, dicentes; *a.* Quoniam nos audivimus eum dicentem; Ego dissolvam templum hoc manu factum, et post triduum aliud non manu factum ædificabo. *m.* Et non erat conveniens testimonium illorum. [c] Exsurgens autem [c] summus sacerdos in medium interrogavit Jesum, dicens; *a.* Non respondes quicquam ad ea quæ tibi objiciuntur ab his? *m.* Ille autem tacebat, et nihil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum, et dixit ei; *a.* Tu es Christus filius Dei benedicti? *m.* Jesus autem dixit illi; *b.* Ego sum: et videbitis Filium Hominis sedentem a dextris virtutis Dei, et venientem cum nubibus cœli. *m.* Summus autem sacerdos scindens vestimenta sua ait; *a.* Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam: quid vobis videtur? *m.* Qui omnes condemnaverunt eum esse reum mortis. Et cœperunt quidam conspuere in eum, et velare faciem ejus, et colaphis eum cædere, et dicere ei; *a.* Prophetiza: *m.* Et ministri alapis eum cædebant. Et cum esset Petrus in atrio [d] seorsum,[d] venit una ex ancillis summi sacerdotis: et cum vidisset Petrum calefacientem se, aspiciens illum, ait; *a.* Et tu cum Jesu Nazareno eras. *m.* At ille negavit, dicens; *a.* Neque scio, neque novi quid dicas. *m.* Et exiit foras ante atrium, et gallus cantavit. Rursus autem cum vidisset illum alia ancilla, cœpit dicere circumstantibus: Quia hic ex illis est. At ille iterum negavit. Et post pusillum rursus qui astabant dicebant Petro: *a.* Vere ex illis es: nam et Galilæus es. *m.* Ille autem cœpit anathematizare et jurare: quia nescio hominem istum, quem dicitis. Et statim iterum gallus cantavit. Et recordatus est Petrus verbi, quod dixerat ei Jesus: Prius quam gallus cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere. [e] Et confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus et scribis et universo concilio, vincientes Jesum, duxerunt et tradiderunt Pilato. Et interrogavit eum Pilatus; *a.* Tu es rex Judæorum? *m.* At ille respondens, ait illi; *b.* Tu dicis. *m.* Et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Pilatus autem rursum interrogavit eum, dicens; *a.* Non respondes quicquam? vide in quantis te accusant. *m.* Jesus autem amplius nihil respondit, ita ut miraretur Pilatus. Per diem autem festum solebat dimittere illis unum ex vinctis, quemcumque petissent. Erat autem qui dicebatur Barrabas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditione fecerat homicidium. Et cum ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respondit eis, et dixit; *a.* Vultis dimittam vobis regem Judæorum? *m.* Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes. Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Bar-

[a] mitte gladium tuum in vaginam. In illa hora dixit Jesus turbis.—94.
[b] non habent 92. 97. 98. V.
[c] et exsurgens.—92. 98. 4L. 57. V.
[d] deorsum.—92. 97. 98. V.
[e] cap. xv. A. (v. 1–37.)

rabam dimitteret eis. Pilatus autem iterum respondens, ait illis; *a.* Quid ergo vultis faciam regi Judæorum? *m.* At illi iterum clamaverunt; *a.* Crucifige eum. *m.* Pilatus vero dicebat eis; *a.* Quid enim mali fecit? *m.* At illi magis clamabant; *a.* Crucifige eum. *m.* Pilatus autem volens populo satisfacere, dimisit illis Barrabam, et tradidit [a] eis [a] Jesum flagellis cæsum, ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum [b] intro [b] in atrium prætorii, et convocant totam cohortem, et induunt eum purpura, et imponunt ei plectentes spineam coronam. Et cœperunt salutare eum; [c] *a.* Ave, rex Judæorum. *m.* Et percutiebant caput ejus arundine: et conspuebant eum, et ponentes genua, adorabant eum. Et postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpura, et induerunt eum vestimentis suis: et educunt illum ut crucifigerent eum. Et angariaverunt prætereuntem quempiam Simonem Cyrenæum venientem de villa, patrem Alexandri et Ruffi, ut tolleret crucem ejus. Et perducunt illum in Golgotha locum: quod est interpretatum Calvariæ locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: et non accepit. Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret. Erat autem hora tertia: et crucifixerunt eum. Et erat titulus causæ ejus inscriptus: Rex Judæorum. Et cum eo crucifigunt duos latrones: unum a dextris et alium a sinistris ejus. Et adimpleta est scriptura quæ dicit; Et cum iniquis reputatus est. Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua, et dicentes; *a.* Vah, qui destruis templum Dei, et in tribus diebus reædificas [d] illud; [d] salvum fac temetipsum, descendens de cruce. *m.* Similiter et summi sacerdotes illudentes, ad alterutrum cum scribis dicebant; *a.* Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere. Christus rex Israel descendat nunc de cruce, ut videamus et credamus. *m.* Et qui cum eo crucifixi erant, conviciabantur ei. Et facta hora sexta, tenebræ factæ sunt per totam terram usque in horam nonam. Et hora nona exclamavit Jesus voce magna, dicens; *b.* Heloy, Heloy, lamazabathani? *m.* Quod est interpretatum; *b.* Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? *m.* Et quidam de circumstantibus audientes, dicebant; *a.* Ecce Heliam vocat. *m.* Currens autem unus, et implens spongiam aceto, circumponensque calamo, potum dabat ei, dicens; *a.* Sinite, videamus si veniat Helias ad deponendum eum. *m.* Jesus autem emissa voce magna exspiravit.

[e] *Hic fiat genuflexio, dicendo,* [e] Pater noster, Ave Maria, In manus tuas.

[f] *m.* Et velum templi scissum est in duo, a summo usque deorsum. Videns autem Centurio, qui ex adverso stabat, quia sic clamans exspirasset, ait; *a.* Vere hic homo filius Dei erat. *m.* Erant autem et mulieres de longe aspicientes: inter quas erat Maria Magdalene et Maria Jacobi minoris et Joseph mater et Salome: et cum esset in Galilæa, sequebantur eum et ministrabant ei, et aliæ multæ quæ simul cum eo ascenderant Hierosolymam.

Evangelium. [g]

Et cum jam sero factum esset (quia erat Parasceve, quod est ante sabbatum) venit Joseph ab Arimathia nobilis decurio, qui et ipse erat exspectans regnum Dei, et audacter introivit ad Pilatum, et petiit corpus Jesu. Pilatus autem mirabatur si jam obiisset. Et accersito centurione, interrogavit eum si jam mortuus esset. Et cum cognovisset a centurione, donavit corpus Joseph. Joseph autem mercatus sindonem et deponens eum, involvit sindone, et posuit eum in monumento

[a] non habent 92. 97. 98. 4L. V.
[b] non habent 97. 15. 26.
[c] dicentes —4L. 13. 15. 57.
[d] non habent 92. 97. 98. V.
[e] hanc rubricam non habent 92. 94. 97. 98.
[f] (cap. xi. 38–41.)
[g] (ib. v. 42–46.)

quod erat excisum de petra, et advolvit lapidem ad ostium monumenti.

Offertorium.[a]

Custodi me, Domine, de manu peccatoris: et ab hominibus iniquis eripe me, Domine.

V. Qui cogitaverunt supplantare gressus meos: absconderunt superbi laqueum mihi.

Secreta.

Dicatæ tibi plebis, Domine, quæsumus, oblationes sanctifica: ut a terrenæ vetustatis conversatione mundati, cœlestis vitæ profectibus innovemur. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Adversum me exercebantur qui sedebant in porta: et in me psallebant qui bibebant vinum: ego vero orationem meam ad te, Domine: tempus beneplaciti tui, Deus, in multitudine misericordiæ tuæ.

Postcommunio.

Repleti, Domine, sacri muneris gratia, supplices exoramus: ut quæ gustu corporeo dulci veneratione contigimus: dulciora mentibus sentiamus. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Tua nos misericordia, Deus, et ab omni surreptione vetustatis expurget et capaces sanctæ novitatis efficiat. Per.

Feria *quarta post Dominicam in Ramis Palmarum.*

Ad Missam. Officium.[c]

In nomine Domini omne genu flectatur: cœlestium, terrestrium et infernorum: quia Dominus factus est obediens usque ad mortem, mortem autem crucis: ideo Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

Psalmus.[d]

Domine, exaudi orationem meam: et clamor meus ad te veniat.[e]

Sequatur Oratio sine Dominus vobiscum *sed tantum cum* Oremus *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui nostris excessibus incessanter affligimur; per Unigeniti tui passionem liberemur. Qui tecum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[f]

Hæc dicit Dominus Deus; Dicite filiæ Sion: Ecce salvator tuus venit: ecce merces ejus cum eo, et opus illius coram illo. [g] Quis est iste, qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra? iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis suæ. Ego qui loquor justitiam, et propugnator sum ad salvandum. Quare ergo rubrum est indumentum tuum, et vestimenta tua sicut calcantium in torculari? Torcular calcavi solus, et de Gentibus non est vir mecum: calcavi eos in furore meo, et conculcavi eos in ira mea: et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea, et omnia indumenta mea inquinavi. Dies enim ultionis in corde meo, annus retributionis meæ venit. Circumspexi, et non erat auxiliator: quæsivi, et non fuit qui adjuvaret: et salvavit mihi brachium meum, et indignatio mea ipsa auxiliata est mihi. Et conculcavi populos in furore meo, et inebriavi eos indignatione mea, et detraxi in terram virtutem eorum. Miserationum Domini recordabor, laudem Domini annuntiabo, super omnibus quæ reddidit nobis Dominus Deus noster.

Gradale.[h]

Ne avertas faciem tuam a puero tuo: quoniam tribulor velociter exaudi me.

V. Salvum me fac, Deus: quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam; infixus sum in limo profundi: et non est substantia.

Sequatur Dominus vobiscum, Oremus *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui pro nobis Filium tuum

[a] Ps. cxxxix. (cxl. 4, 5.)
[b] Ps. lxviii. (lxix. 12, 13.)
[c] Phil. cap. ii. (10, 8, 11.)
[d] Ps. ci. (cii. 1.)
[e] non dicitur Gloria Patri.—15. 26.
[f] cap. lxii. D. (v. 11.)
[g] cap. lxiii. A. (v. 1-7.)
[h] Ps. lxviii. (lxix. 17, 1, 2.)

crucis patibulum subire voluisti: ut inimici a nobis expelleres potestatem; concede nobis famulis tuis ut resurrectionis ejus [a] gratiam [a] consequamur. Per eundem Dominum nostrum.

Hic dicuntur memoriæ consuetæ.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[b]

In diebus illis, Dixit Esaias; Domine, quis credidit auditui nostro? et brachium Domini cui revelatum est? Et ascendet sicut virgultum coram eo, et sicut radix de terra sitienti: et non est species ei neque decor: et vidimus eum et non erat aspectus, et desideravimus eum despectum et novissimum virorum, virum dolorum et scientem infirmitatem: et quasi absconditus vultus ejus et despectus, unde nec reputavimus eum. Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit: et nos putavimus eum quasi leprosum, et percussum a Deo et humiliatum. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra: disciplina pacis nostræ super eum, et livore ejus sanati sumus. Omnes nos quasi oves erravimus, unusquisque in viam suam declinavit: et Dominus posuit in eo iniquitatem omnium nostrum. Oblatus est quia ipse voluit, et non aperuit os suum: sicut ovis ad occisionem ducetur, et quasi agnus coram tondente se obmutescet, et non aperiet os sum. De angustia et de judicio sublevatus est: generationem ejus quis enarrabit? quia abscissus est de terra viventium: propter scelus populi mei percussi eum. Et dabit impios pro sepultura, et [c] divitem [c] pro morte sua: eo quod iniquitatem non fecerit, neque dolus fuerit in ore ejus. Et Dominus voluit conterere eum in infirmitate: si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longævum, et voluntas Domini in manu ejus dirigetur. Pro eo quod tradidit in mortem animam suam, et cum sceleratis reputatus est: et ipse peccata multorum tulit, et pro transgressoribus rogavit, ut non perirent, dicit Dominus omnipotens.

Chorus alternatim dicat Tractum, ita quod dum Versus canitur, chorus ex illa parte stare tenetur; alia parte chori interim sedente. Et sic percantetur totus Tractus a choro, quandocunque dicitur Tractus a choro in stallis a Septuagesima usque ad Pascha.

Tractus.[d]

Domine, exaudi orationem meam: et clamor meus ad te veniat.

V. Ne avertas faciem tuam a me: in quacunque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

V. In quacunque die invocavero te: velociter exaudi me.

V. Quia defecerunt sicut fumus dies mei: et ossa mea sicut in frixorio confrixa sunt.

V. Percussus sum sicut fœnum et aruit cor meum: quia oblitus sum manducare panem meum.

V. Tu exsurgens, Domine, misereberis Sion: quia venit tempus miserendi ejus.

Sequatur Passio hunc in modum,

m. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Passio Domini nostri Jesu Christi: Secundum Lucam.[e]

In illo tempore, Appropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha: et quærebant principes sacerdotum et scribæ, quomodo Jesum interficerent: timebant vero plebem. Intravit autem Satanas in Judam, qui cognominabatur Scarioth, unum de duodecim. Et abiit, et locutus est cum principibus sacerdotum et magistratibus, quemadmodum illum traderet eis. Et gavisi sunt, et pacti sunt pecuniam illi dare. Et spopondit. Et quærebat opportunitatem ut traderet illum sine turbis. Venit autem dies Azymorum, in qua necesse erat occidi pascha. Et misit Petrum et Johannem, dicens; *b.* Euntes parate nobis pascha, ut manducemus. *m.* At illi dixerunt; *a.* Ubi vis paremus? *m.* Et dixit ad eos; *b.* Ecce introeuntibus vobis in

[a] gloriam.—94.
[b] cap. liii. A. (v. 1–10. 12.)
[c] divites.—13. 15. 26.

[d] Ps. ci. (cii. 1–4. 13.)
[e] cap. xxii.

civitatem, occurret vobis homo [a] amphoram aquæ portans: sequimini eum in domum in quam intrat, et dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi Magister: Ubi est diversorium, ubi pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis ostendet cœnaculum magnum stratum, et ibi parate. *m.* Euntes autem invenerunt sicut dixit illis, et paraverunt pascha. Et cum facta esset hora, discubuit, et duodecim Apostoli cum eo. Et ait illis; *b.* Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei. *m.* Et accepto calice, gratias egit et dixit; *b.* Accipite et dividite inter vos. Dico enim vobis, quod non bibam de generatione vitis, donec regnum Dei veniat. *m.* Et accepto pane, gratias egit et fregit et dedit eis, dicens; *b.* Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem. *m.* Similiter et calicem, postquam cœnavit, dicens; *b.* Hic est calix novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis fundetur. Verumtamen ecce manus tradentis me mecum est in mensa. Et quidem Filius Hominis, secundum quod definitum est, vadit: verumtamen væ homini illi, per quem tradetur. *m.* Et ipsi cœperunt quærere inter se, quis esset ex eis qui hoc facturus esset. Facta est autem et contentio inter eos, quis eorum videretur esse major. Dixit autem eis; *b.* Reges Gentium dominantur eorum: et qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed qui major est in vobis, fiat sicut minor: et qui præcessor est, sicut ministrator. Nam quis major est, qui recumbit an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Vos autem estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum, ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo: et sedeatis super thronos [b] judicantes duodecim tribus Israel. *m.* Ait autem Dominus Simoni; *b.* Simon, ecce Sathanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum. Ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua: et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos. *m.* Qui dixit ei; *a.* Domine, tecum paratus sum et in carcerem [c] et in mortem [c] ire. *m.* Et ille dixit; *b.* Dico tibi, Petre, non cantabit hodie gallus, donec ter abneges nosse me. *m.* Et dixit eis; *b.* Quando misi vos sine sacculo et pera et calceamentis, numquid aliquid defuit vobis? *m.* At illi dixerunt; *a.* Nihil. *m.* Dixit ergo eis; *b.* Sed nunc qui habet sacculum, tollat similiter et peram: et qui non habet, vendat tunicam suam, et emat gladium. Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet impleri in me: Et [d] cum iniquis deputatus est. Etenim ea quæ sunt de me, finem habent. *m.* At illi dixerunt; *a.* Domine, ecce gladii duo hic. *m.* At ille dixit eis; *b.* Satis est. *m.* Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum. Secuti sunt autem illum et discipuli. Et cum pervenisset ad locum, dixit illis; *b.* Orate ne intretis in tentationem. *m.* Et ipse avulsus est ab eis quantum jactus est lapidis: et positis genibus orabat, dicens; *b.* Pater, si vis, transfer calicem istum a me: verumtamen non mea voluntas sed tua fiat. *m.* Apparuit autem illi Angelus de cœlo, confortans eum. Et factus in agonia, prolixius orabat. Et factus est sudor ejus sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. Et cum surrexisset ab oratione, et venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes præ tristitia. Et ait illis; *b.* Quid dormitis? surgite, orate, ne intretis in tentationem. *m.* Adhuc eo loquente, ecce turba, et qui vocabatur Judas, unus de duodecim, antecedebat eos, et appropinquavit Jesu ut oscularetur eum. Jesus autem dixit illi; *b.* Juda, osculo

[a] quidam.—4L. 13. 26. V.
[b] duodecim.—4L. 57.
[c] non habet 98.
[d] quod.—98. 57.

Filium Hominis tradis? *m.* Videntes autem hi qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei; *a.* Domine, si percutimus in gladio? *m.* Et percussit unus ex illis servum principis sacerdotum, et amputavit auriculam ejus dexteram. Respondens autem Jesus, ait; *b.* Sinite usque huc. *m.* Et cum tetigisset auriculam ejus, sanavit eum. Dixit autem Jesus ad eos qui venerant ad se, principes sacerdotum et magistratus templi et seniores; *b.* Quasi ad latronem existis cum gladiis et fustibus, cum quotidie vobiscum fuerim in templo et non extendistis manus in me? sed hæc est hora vestra, et potestas tenebrarum. *m.* Comprehendentes autem eum, duxerunt ad domum principis sacerdotum: Petrus vero sequebatur eum a longe. Accenso autem igne in medio atrii, et circumsedentibus illis, erat Petrus in medio eorum. Quem cum vidisset ancilla quædam sedentem ad lumen, et eum fuisset intuita, dixit; *a.* Et hic cum illo erat. *m.* At ille negavit eum, dicens; *a.* Mulier, non novi illum. *m.* Et post pusillum alius videns eum, dixit; *a.* Et tu de illis es. *m.* Petrus vero ait; *a.* O homo non sum. *m.* Et intervallo facto quasi horæ unius, alius quidam affirmabat, dicens; *a.* Vere et hic cum illo erat: nam et Galilæus est. *m.* Et ait Petrus; *a.* Homo, nescio quid dicis. *m.* Et continuo adhuc eo loquente cantavit gallus. Et conversus Dominus respexit Petrum. Et recordatus est Petrus verbi Domini sicut dixerat: Quia priusquam gallus cantet, ter me negabis. Et egressus foras Petrus, flevit amare. Et viri,[a] qui tenebant [b]illum[b], illudebant ei, cædentes. Et velaverunt eum, et percutiebant faciem ejus: et [c]interrogaverunt[c] eum, dicentes; *a.* Prophetiza; quis est qui te percussit? *m.* Et alia multa blasphemantes dicebant in eum. Et ut factus est dies, convenerunt seniores plebis et principes sacerdotum et scribæ, et duxerunt illum in concilium suum, dicentes; *a.* Si tu es Christus, dic nobis. *m.* Et ait illis; *b.* Si vobis dixero, non credetis mihi: Si autem et interrogavero, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius Hominis sedens a dextris virtutis Dei. *m.* Dixerunt autem omnes; *a.* Tu ergo es Filius Dei? *m.* Qui ait; *b.* Vos dicitis, quia ego sum. *m.* At illi dixerunt; *a.* Quid adhuc desideramus testimonium? ipsi enim audivimus de ore ejus. [d] *m.* Et surgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum. Cœperunt autem accusare illum, dicentes; *a.* Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, et prohibentem tributa dari Cæsari, et dicentem se Christum regem esse. *m.* Pilatus autem interrogavit eum, dicens; *a.* Tu es rex Judæorum? *m.* At ille respondens ait; *b.* Tu dicis. *m.* Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum et turbas; *a.* Nihil invenio causæ in hoc homine. *m.* At illi invalescebant, dicentes; *a.* Commovit populum docens per universam Judæam, incipiens a Galilæa usque huc. *m.* Pilatus autem audiens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset. Et ut cognovit quod de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui et ipse erat Hierosolymis illis diebus. Herodes autem viso Jesu, gavisus est valde: erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eo quod audierat multa de eo, et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem illum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat. Stabant autem principes sacerdotum et scribæ constanter accusantes eum. Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo: et illusit indutum veste alba, et remisit ad Pilatum. Et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant ad invicem. Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum et magistratibus et plebe, dixit ad illos; *a.* Obtulistis mihi hunc hominem, quasi avertentem populum, et ecce

[a] illi.—92. 98.
[b] Jesum.—92. 98. 57.
[c] interrogabant.—92. 98. 57. V.
[d] cap. xxiii. A. (v. 1–49.)

ego coram vobis interrogans, nullam causam invenio in homine isto ex his in quibus eum accusatis. Sed neque Herodes: nam remisi vos ad illum, et ecce nihil dignum morte actum est ei. Emendatum ergo illum dimittam. *m.* Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum unum. Exclamavit autem simul universa turba, dicens; *a.* Tolle hunc, et dimitte nobis Barrabam. *m.* Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate et homicidium missus in carcerem. Iterum autem Pilatus locutus est ad eos, volens dimittere Jesum. At illi succlamabant, dicentes; *a.* Crucifige, crucifige eum. *m.* Ille autem tertio dixit ad illos; *a.* Quid enim mali fecit iste? nullam causam mortis invenio in eo: corripiam ergo illum, et dimittam. *m.* At illi instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigeretur: et invalescebant voces eorum. Et Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum. Dimisit autem illis eum, qui propter homicidium et seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant; Jesum vero tradidit voluntati eorum. Et cum ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem venientem de villa: et imposuerunt illi crucem portare post Jesum. Sequebatur autem illum multa turba populi et mulierum, quæ plangebant et lamentabantur eum. Conversus autem ad illas Jesus, dixit; *b.* Filiæ Hierusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete et super filios vestros. Quoniam ecce venient dies in quibus dicent: Beatæ steriles, et ventres qui non genuerunt, et ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipient dicere montibus: Cadite super nos: et collibus: Operite nos. Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? *m.* Ducebantur autem et alii duo nequam cum eo, ut interficerentur. Et postquam venerunt in locum qui vocatur Calvariæ, ibi crucifixerunt eum, et latrones, unum a dextris et alterum a sinistris. Jesus autem dicebat; *b.* Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. *m.* Dividentes vero vestimenta ejus, miserunt sortes. Et stabat populus expectans, et deridebant eum principes cum eis, dicentes; *a.* Alios salvos fecit, se salvum faciat si hic est Christus Dei electus. *m.* Illudebant autem ei et milites, accedentes et acetum [a]offerentes ei,[a] dicentes; *a.* Si tu es rex Judæorum, salvum te fac. *m.* Erat autem superscriptio scripta super eum litteris Græcis et Latinis et Hebraicis: Hic est rex Judæorum. Unus autem de his qui pendebant latronibus, blasphemabat eum, dicens; *a.* Si tu es Christus, salvum fac teipsum et nos. *m.* Respondens autem alter increpabat eum, dicens; *a.* Neque tu times Deum, qui in eadem damnatione es? Et nos quidem juste; nam digna factis recipimus: hic vero nihil mali gessit. *m.* Et dicebat ad Jesum; *a.* Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum. *m.* Et dixit illi Jesus; *b.* Amen dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso. *m.* Erat autem fere hora sexta, et tenebræ factæ sunt in universam terram usque in horam nonam. Et obscuratus est sol, et velum templi scissum est medium.

Et cum dixerit diaconus, Velum templi scissum est, *velum* ante* altare cadere permittatur.*

Et clamans voce magna Jesus ait; *b.* Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. *m.* Et hæc dicens, exspiravit.

Hic fiat genuflexio dicendo Pater noster. Ave Maria. In manus tuas.

Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens; *a.* Vere hic homo justus erat. *m.* Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud, et videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua revertebantur. Stabant autem omnes noti ejus a longe: et mulieres quæ secutæ erant eum a Galilæa hæc videntes.

[a] offerebant illi.—92. 98. 57.

* *inter chorum et.*—Grad.

Evangelium.[a]

Et ecce vir nomine Joseph, qui erat decurio, vir bonus et justus, (hic non consenserat consilio et actibus eorum,) ab Arimathia civitate Judææ, qui exspectabat et ipse regnum Dei. Hic accessit ad Pilatum, et petiit corpus Jesu: et depositum involvit sindone, et posuit eum in monumento exciso; in quo nondum quisquam positus fuerat.

Offertorium.[b]

Domine, exaudi orationem meam: et clamor meus ad te perveniat.

V. Ne avertas faciem tuam a me: ne avertas faciem tuam a me.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, munus oblatum, et dignanter operare, ut quod passionis Filii tui Domini nostri mysterio gerimus, piis affectibus consequamur. Per eundem.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[c]

Potum meum cum fletu temperabam, quia elevans allisisti me, et ego sicut fœnum arui: tu autem, Domine, in æternum permanes, tu exsurgens misereberis Sion: quia venit tempus miserendi ejus.

Postcommunio.

Largire sensibus nostris, omnipotens Deus, ut per temporalem Filii tui mortem, quam mysteria veneranda testantur, vitam nobis dedisse perpetuam confidamus. Per eundem.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Respice, quæsumus, Domine, super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium et crucis subire tormentum. Qui tecum.

Feria *quinta*[d] *in Cœna Domini.*

Imprimis fiat reconciliatio pœnitentium, hoc modo. Nona cantata, pergat excellentior sacerdos ad ostium ecclesiæ occidentale, indutus vestibus sacerdotalibus in capa serica rubea, cum duobus diaconis, albis cum amictibus indutis, absque subdiacono et sine cruce: per medium chori præcedente vexillo cilicino; sintque præsentes in atrio ecclesiæ qui reconciliandi sunt. Et si episcopus adest, principalis archidiaconus ex parte pœnitentium scilicet extra ostium ecclesiæ in capa serica[e] *legat hanc lectionem.*

Adest, O venerabilis pontifex, tempus acceptum, dies propitiationis divinæ et salutis humanæ: qua mors interitum et vita accepit æterna principium; quando in vinea Domini Sabaoth sic novorum palmitum plantatio facienda est, ut purgetur excæcatio vetustatis. Quamvis enim a divitiis bonitatis Dei nihil temporis vacet; nunc tamen et largior est per indulgentiam remissio peccatorum, et copiosior per gratiam assumptio renascentium. Augemur regenerandis; crescimus reversis. Lavant aquæ; lavant lacrymæ. Inde est gaudium de assumptione vocatorum; hinc lætitia de absolutione pœnitentium. Inde est quod supplices tui posteaquam in varias formas criminum neglectu mandatorum cœlestium et morum probabilium transgressione ceciderunt, humiliati atque prostrati prophetica ad Deum voce clamant, dicentes; Peccavimus cum patribus nostris, injuste egimus, iniquitatem fecimus; miserere nostri, Domine, vocem evangelicam non frustratoria aure capientes; beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Manducaverunt, sicut scriptum est, panem doloris, lacrymis stratum rigaverunt, cor suum luctu, corpus jejuniis afflixerunt, ut animarum reciperent quam perdiderant sanitatem. Unicum est itaque pœnitentiæ suffragium, quod et singulis prodest et omnibus in commune succurrit. Redintegra ergo in eis, apostolice

[a] (cap. xxiii. Lucæ v. 50–53.)
[b] Ps. ci. (cii. 1, 2.)
[c] ib. (v. 9, 10, 11, 12, 13.)
[d] expleta reconciliatione pœnitentium, redeat processio in chorum more solito; deinde prosternant se omnes et dicant.—92. 94. 98. vide in c. 297 sub finem.
[e] alba et stola indutus.—26. Grad.

pontifex, quicquid diabolo suadente, sæviente, scindente, corruptum est; et orationum tuarum patrocinantibus meritis, per divinæ reconciliationis gratiam fac homines proximos Deo: ut qui antea in suis perversitatibus displicebant, nunc jam placere se Domino in regione vivorum, devicto mortis suæ auctore, gratulentur.

Quæ Lectio non legatur episcopo absente.

Finita Lectione, incipiat episcopus Antiphonam, Venite, venite, *infra prædictum ostium, conversus ad borealem; signum faciendo cum manu quasi vocando. Deinde diaconus ex parte pœnitentium, scilicet extra ostium, dicat,* Flectamus genua.* *Alius diaconus ex parte episcopi dicat* Levate; *et ita fiat tribus vicibus. Ita tamen quod post tertiam repetitionem Antiphonæ non dicitur,* Flectamus genua, *sed chorus prosequatur totam Antiphonam, cantore incipiente,* Filii audite me, timorem Domini docebo vos. *Psalmus* Benedicam. *Totus Psalmus dicitur cum* Gloria Patri. *Et post unumquemque Versum repetatur Antiphona. Dum Psalmus canitur a choro cum Antiphona, semper manuatim pœnitentes ab aliquo presbytero de choro, habitu non mutato, reddantur sacerdoti executori officii; et ab ipso restituantur Ecclesiæ gremio. Tamen si episcopus præsens fuerit, pœnitentes a presbytero reddantur archidiacono, et ab ipso reddantur episcopo, et ab ipso restituantur Ecclesiæ gremio. Quibus expletis, processio more solito in chorum redeat. Deinde prosternant se omnes; et dicant clerici in choro* [d] *septem Psalmos pœnitentiales cum* Gloria Patri *et* Sicut erat. *Sacerdos vero cum suis ministris dicat per se septem Psalmos cum* Gloria Patri *et* Sicut erat, *et Antiphonam* Ne reminiscaris *cum* Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster.[a] † *ante altare,*[a] *sicut in die Cinerum prænotatum est. Deinde erigens se sacerdos,* † *conversus ad* [b] *australem* [b] *coram dextero cornu altaris* [c] *sine nota* [c] *dicat.*

Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo.

Salvos fac servos tuos et ancillas tuas. Deus meus, sperantes in te.

Convertere, Domine, usquequo. Et deprecabilis esto super servos tuos.

Mitte eis, Domine, auxilium de sancto. Et de Sion tuere eos.

Adjuva nos, Deus salutaris noster. Et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos; et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Domine, exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris; et me, qui etiam misericordia tua primus indigeo, clementer exaudi: et quem non electione meriti sed dono gratiæ tuæ constituisti operis hujus ministrum: da fiduciam tui muneris exsequendi, et ipse in nostro ministerio quod tuæ pietatis est operare. Per Christum.

Et dicantur omnes Orationes; et terminantur sub tono lectionis; et omnes Orationes dicantur cum Oremus. *Non dicitur* Dominus vobiscum, *nisi ante primam Orationem tantum.*

Alia Oratio.

Deus, humani generis benignissime conditor et misericordissime reformator, qui hominem invidia diaboli ab æternitate dejectum, Unici Filii tui sanguine redemisti: vivifica hos famulos tuos quos tibi nullatenus mori desideras: et qui non derelinquis devios, assume correctos. Moveant

[a] non habent 92. 94. 98.
[b] orientem—92. 94. 98.
[c] non habent 92. 94. 98.

* *corruant pœnitentes ad pedes executoris officii.*—Grad.

† *et hæc omnia sine nota dicuntur, tam a sacerdote cum suis ministris quam a toto choro. Deinde erigat se sacerdos cum suis ministris, et dicat super populum* —Grad.

pietatem tuam, quæsumus, Domine, horum famulorum tuorum lacrymosa suspiria. Tu eorum medere vulneribus, tu jacentibus manum porrige salutarem; ne Ecclesia tua aliqua sui corporis portione vastetur; ne grex tuus detrimentum sustineat; ne de familiæ tuæ damno inimicus exsultet; ne renatos lavacro salutari mors secunda possideat. Tibi ergo, Domine, supplices preces [a]offerimus, tibi[a] cordis fletum effundimus. Tu parce confitentibus; ut sic in hac mortalitate peccata sua te adjuvante defleant; quatenus in tremendi judicii die sententiam æternæ damnationis evadant: et nesciant, pissime Pater, quod terret in tenebris, quod stridet in flammis; atque ab erroris sui via ad iter reversi justitiæ, nequaquam ultra vulneribus saucientur, sed integrum sit eis atque perpetuum, et quod gratia [b] tua [b] contulit et quod misericordia reformavit. Per eundem Christum.

Alia Oratio.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, qui vulnera nostra curare dignatus es; te supplices rogamus ac petimus nos humiles tui sacerdotes ut precibus nostris aures tuæ pietatis inclinare digneris, atque ad pœnitentiam confessione movearis; remittasque omnia crimina, et peccata universa condones; desque his famulis tuis, Domine, pro suppliciis veniam, pro mœrore lætitiam, pro morte vitam; ut qui ad tantam spem cœlestis apicis devoluti sunt de tua misericordia confidentes, ad bona [c] pacifici [c] præmii tui atque ad cœlestia dona pervenire mereantur. Per Christum.

Hic non dicitur Oremus, *sed sacerdos ad populum conversus, manu extensa, sine nota dicat Absolutionem.*

Absolvimus vos vice beati Petri apostolorum principis, cui [d] collata est a Domino potestas ligandi atque solvendi; [d] et, quantum ad vos pertinet accusatio et ad nos remissio, sit vobis omnipotens Deus vita et salus et omnium peccatorum vestrorum pius indultor. Qui vivit.

Et sic surgant omnes a prostratione, osculantes formulas vel terram, sacerdote dicente, Qui vivit. *Et si episcopus adest, dicat benedictionem.*

Deinde incipiatur Missa sollemniter sine regimine chori.

Officium.[e]

Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita et resurrectio nostra: per quem salvati et liberati sumus.

Psalmus.[f]

Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos et misereatur nostri.

Si episcopus celebret, dicitur Gloria Patri.[g] *Et sive episcopus celebret sive non, dicitur cantus de* Conditor Kyrie,[h] *absque versibus. Si episcopus celebret dicitur* Gloria in excelsis; *aliter non. Sequatur* Oremus *sine* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, a quo et Judas proditor reatus sui pœnam et confessionis suæ latro præmium sumpsit, concede nobis[i] tuæ propitiationis effectum; ut sicut in passione sua Jesus Christus Dominus noster diversa utrisque intulit stipendia meritorum; ita nobis, ablato vetustatis errore, resurrectionis suæ gratiam largiatur. Qui tecum.

Ad Corinthios.[j]

Fratres, Convenientibus vobis in unum, jam non est Dominicam cœnam manducare. Unusquisque enim suam cœnam præsumit ad manducandum. Et alius quidem esurit: alius autem ebrius est. Numquid domos non

[a] et.—92. 94. 98. 4L. 57.
[b] non habet 26.
[c] paciferi.—92. 94. 97. 98.
[d] Dominus potestatem ligandi atque solvendi dedit.—94.
[e] Gal. vi. D. (v. 14)
[f] Ps. lxvi. (lxvii. 1.)
[g] aliter non.—26.
[h] sic 4L. 57. Grad. Kyrie eleyson.—cæteri.
[i] quæsumus.—13. 26.
[j] 1 ad Cor. cap. xi. E. (v. 20–32.)

habetis ad manducandum et bibendum? aut ecclesiam Dei contemnitis, et confunditis eos qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? in hoc non laudo. Ego enim accepi a Domino quod et tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus in qua nocte tradebatur, accepit panem, et gratias agens fregit et dixit: Accipite et manducate: hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter et calicem, postquam cœnavit, dicens; Hic calix novum testamentum est in meo sanguine: hoc facite quotiescunque bibetis, in meam commemorationem. Quotiescunque enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis, mortem Domini annunciabitis donec veniat. Itaque quicumque manducaverit panem vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo: et sic de pane illo edat et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit: non dijudicans corpus Domini. Ideo inter vos multi infirmi et imbecilles, et dormiunt multi. Quod si nosmetipsos dijudicaremus, non utique judicaremur. Dum judicamur autem, a Domino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur.

Hæc prædicta Epistola legatur in pulpito; et ibidem cantetur Gradale a duobus [a]*pueris*[a] *in superpelliciis.*

Gradale.[b]

Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem: mortem autem crucis. *V.* Propter quod et Deus exaltavit illum: et dedit illi nomen quod est super omne nomen.

*Repetatur Gradale *nisi* episcopus celebret. Evangelium legatur in pulpito, more dominicali.*

Secundum Johannem.[c]

Ante diem festum paschæ, sciens Jesus quia venit hora ejus ut transeat ex hoc mundo ad Patrem: cum dilexisset suos qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Et cœna facta, cum diabolus jam misisset in cor ut traderet eum Judas Simonis Scariothis; sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, et quia a Deo exivit, et ad Deum vadit: surgit a cœna, et ponit vestimenta sua: et cum accepisset linteum, præcinxit se. Deinde misit aquam in pelvim, et cœpit lavare pedes discipulorum suorum, et extergere linteo quo erat præcinctus. Venit ergo ad Simonem Petrum. Et [d]dixit[d] ei Petrus; Domine, tu mihi lavas pedes? Respondit Jesus, et dixit ei; Quod ego facio, tu nescis modo, scies autem postea. [e]Dicit[e] ei Petrus; Non lavabis mihi pedes in æternum. Respondit ei Jesus; Si non lavero te, non habebis partem mecum. Dicit ei Simon Petrus; Domine, non tantum pedes meos, sed et manus et caput. Dicit ei Jesus; Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum: propterea dixit: Non estis mundi omnes. Postquam ergo lavit pedes eorum,[f] accepit vestimenta sua, et cum recubuisset iterum, dixit eis; Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me, Magister et Domine: et bene dicitis: sum etenim. Si ergo ego lavi pedes vestros Dominus et Magister: et vos debetis alter alterius lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis.

[g]*Et legatur in pulpito more dominicali sine* Credo, *nisi episcopus celebraverit; tunc enim legatur Evangelium more duplicis festi, et dicitur* Credo.[g]

Offertorium.[h]

Dextera Domini fecit virtutem, dextera

[a] clericis.—15. Grad.
[b] Phil. ii. A. v. 8, 9.
[c] cap. xiii. A. (v. 1–15.)
[d] dicit.—92. 98. 4L. 57. V.
[e] dixit.—13. 26. et sic postea.

* *ubi.*—Grad.

[f] et.—92. 98. 4L. 57. V.
[g] sine *Credo in unum.* Si episcopus celebraverit, legatur Evangelium, more duplicis festi cum *Credo.*—4L. 8RM. 57. Non habetur in 92. 98.
[h] Ps. cxvii. (cxviii. 16, 17.)

Domini exaltavit me : non moriar, sed vivam, et narrabo opera Domini.

Ponantur a [a] *subdiacono* [a] *tres hostiæ ad consecrandum ; quarum duæ reserventur in crastinum, una ad percipiendum a sacerdote ; reliqua ut ponatur cum cruce in sepulchro.*

Secreta.

Ipse tibi, quæsumus, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, sacrificium nostrum reddat acceptum, qui discipulis suis in sui commemorationem hoc fieri hodierna traditione monstravit, Jesus Christus Dominus noster. Qui tecum.

Præfatio quotidiana.

Hac die Sanctus *solemniter cantetur, licet episcopus defuerit. Infra Canonem* Communicantes *et* Hanc igitur *et* Qui pridie; *et dicuntur tam a sacerdote quam ab episcopo. Tres pueri ante olei consecrationem simul cantent hunc hymnum* [b] *in superpelliciis,* [b] O Redemptor.* *Chorus idem repetat post unumquemque versum. Hac die non dicitur* Agnus Dei, *nec Pax detur, nisi episcopus celebraverit ; tunc enim dicitur* Agnus Dei, *solemniter more duplicis festi, et sacri Chrismatis ampulla pro Pace deosculetur.*

Communio. [c]

Dominus Jesus postquam cœnavit cum discipulis suis, lavit pedes eorum et ait illis : Scitis quid fecerim vobis : ego Dominus et magister exemplum dedi vobis, ut et vos ita faciatis.

Cantata Communione, statim incipiantur Vesperæ festivæ sine regimine chori et sine Deus in adjutorium. *Ab aliquo de superiori gradu incipiatur Antiphona,* Calicem.

Psalmus. [d]

Credidi, propter quod locutus sum : ego autem humiliatus sum nimis.

Ego dixi in excessu meo : Omnis homo mendax.

Quid retribuam Domino : pro omnibus quæ retribuit mihi ?

Calicem salutaris accipiam : et nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus : pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus.

O Domine, quia ego servus tuus : ego servus tuus, et filius ancillæ tuæ.

Dirupisti vincula mea ; tibi sacrificabo hostiam laudis : et nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi ejus : in atriis domus Domini, in medio tui Hierusalem.

Non dicitur Gloria Patri *sed repetatur Antiphona.* [e]

Calicem salutaris accipiam : et nomen Domini invocabo.

[a] diacono.—92.
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] Johan. cap. xiii. B. (v. 12. 14.)
[d] Ps. cxv. (cxvi. 10–19.)
[e] Ps. cxv. (cxvi. 13.)

* O Redemptor, sume carnem
  temet concinentium.
Audi judex mortuorum,
  una spes mortalium.
Audi voces proferentum,
  dona pacis præmium.
(Assit flamen sacrosanctum,
  olim per diluvium
Qui ramum tulit olivæ
  ad archam Ecclesiæ.—*Process.*)
Arbor fœta alma luce
  hoc sacrandum protulit,
Fert hoc prona præsens turba
  Salvatori sæculi.
Consecrare tu dignare,
  Rex perennis patriæ,
Hoc oleum (olivum, *Process.*) signum
  contra jura dæmonum. [vivum
Ut novetur sexus omnis
  unctione chrismatis,
Et medetur sauciata
  dignitatis gloria.
Stans ad aram, immo supplex,
  infulatus pontifex
Debitum persolvat omne
  consecrato chrismate ;
Sit hæc dies festa nobis
  sæculorum sæculis ;
Sit sacrata laude digna
  nec senescat tempore ;
Laus perennis Deo Patri
  gloriaque Filio,
Honor, virtus ac potestas
  amborum Paraclito.—*Grad.*

[a] *Et cœteri Psalmi cum suis Antiphonis dicuntur simili modo sine* Gloria.[a] *

Psalmus.[b]

Ad Dominum cum tribularer clamavi: et exaudivit me.

Domine, libera animam meam a labiis iniquis: et a lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ad linguam dolosam?

Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus desolatoriis.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est; habitavi cum habitantibus Cedar: multum incola fuit anima mea.

Cum his, qui oderunt pacem, eram pacificus: cum loquebar illis, impugnabant me gratis.

Antiphona.[c]

Cum his qui oderunt pacem eram pacificus: cum loquebar illis impugnabant me gratis.

Psalmus.[d]

Eripe me, Domine, ab homine malo: a viro iniquo eripe me.

Qui cogitaverunt iniquitates in corde: tota die constituebant prælia.

Acuerunt linguas suas sicut serpentes: venenum aspidum sub labiis eorum.

Custodi me, Domine, de manu peccatoris: et ab hominibus iniquis eripe me.

Qui cogitaverunt supplantare gressus meos: absconderunt superbi laqueum mihi:

Et funes extenderunt in laqueum: juxta iter scandalum posuerunt mihi.

Dixi Domino; Deus meus es tu: exaudi, Domine, vocem deprecationis meæ:

Domine, Domine, virtus salutis meæ: obumbrasti super caput meum in die belli.

Non tradas me, Domine, a desiderio meo peccatori: cogitaverunt contra me, ne derelinquas me, ne forte exaltentur.

Caput circuitus eorum: labor labiorum ipsorum operiet eos.

Cadent super eos carbones, in ignem dejicies eos: in miseriis non subsistent.

Vir linguosus non dirigetur in terra: virum injustum mala capient in interitu.

Cognovi quia faciet Dominus judicium inopis: et vindictam pauperum.

Verumtamen justi confitebuntur nomini tuo: et habitabunt recti cum vultu tuo.

Antiphona.[e]

Ab hominibus iniquis libera me, Domine.

Psalmus.[f]

Domine, clamavi ad te, exaudi me: intende voci meæ, cum clamavero ad te:

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

Pone, Domine, custodiam ori meo: et ostium circumstantiæ labiis meis.

Non declines cor meum in verba malitiæ: ad excusandas excusationes in peccatis.

Cum hominibus operantibus iniquitatem: et non communicabo cum electis eorum.

Corripiet me justus in misericordia, et increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.

Quoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum: absorpti sunt juncti petræ judices eorum.

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] Ps. cxix. (cxx.)
[c] Ps. cxix. (cxx. 6, 7.)
[d] Ps. cxxxix. (cxl.)
[e] Ps. cxxxix. (cxl. 4.)
[f] Ps. cxl. (cxli.)

* In Graduali sic habentur:—

Antiphona, Calicem.
Psalmus, Credidi.
Antiphona, Cum his.
Psalmus, Ad Dominum.
Antiphona, Ab hominibus.
Psalmus, Eripe.
Antiphona, Custodi.
Psalmus, Domine, clamavi.
Antiphona, Considerabam.
Psalmus, Voce mea.

Omnes Psalmi dicuntur sine Gloria Patri. *Finita quinta Antiphona, statim incipiatur Antiphona*, Cœnantibus, *Psalmus*, Magnificat. *Repetita &c.*

Audient verba mea quoniam potuerunt: sicut crassitudo terræ erupta est super terram.

Dissipata sunt ossa nostra secus infernum: quia ad te, Domine, Domine, oculi mei; in te speravi, non auferas animam meam.

Custodi me a laqueo, quem statuerunt mihi: et a scandalis operantium iniquitatem.

Cadent in retiaculo ejus peccatores: singulariter sum ego donec transeam.

Antiphona.[a]

Custodi me a laqueo quem statuerunt mihi: et a scandalis operantium iniquitatem.

Psalmus.[b]

Voce mea ad Dominum clamavi: voce mea ad Dominum deprecatus sum:

Effundo in conspectu ejus orationem meam: et tribulationem meam ante ipsum pronuncio.

In deficiendo ex me spiritum meum: et tu cognovisti semitas meas.

In via hac qua ambulabam: absconderunt laqueum mihi.

Considerabam ad dexteram, et videbam: et non erat qui cognosceret me.

Periit fuga a me: et non est qui requirat animam meam.

Clamavi ad te, Domine, dixi; Tu es spes mea: portio mea in terra viventium.

Intende ad deprecationem meam: quia humiliatus sum nimis.

Libera mea a persequentibus me: quia confortati sunt super me.

Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo: me expectant justi, donec retribuas mihi.

Antiphona.[c]

Considerabam ad dexteram et videbam: et non erat qui cognosceret me.

Finita hac quinta Antiphona, statim incipiatur Antiphona Cœnantibus.

Canticum Beatæ Mariæ.[d]

Magnificat: anima mea Dominum.

Et exsultavit spiritus meus: in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus a progenie in progenies: timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede: et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis: et divites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum: recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad patres nostros: Abraham et semini ejus in sæcula.

Antiphona.[e]

Cœnantibus autem accepit Jesus panem: benedixit ac fregit, dedit discipulis suis.

Repetita Antiphona post Magnificat, *dicat sacerdos Postcommunionem cum* Dominus vobiscum *et* Oremus *more solito.*

Postcommunio.

Refecti vitalibus alimentis, quæsumus, Domine Deus noster, ut quod tempore nostræ mortalitatis [f] exsequimur, immortalitatis tuæ munere consequamur. Per Dominum.

Et sic Missa et Vesperæ simul finiantur, diacono dicente Ite, missa est, *si episcopus celebret; si vero non, Missa et Vesperæ simul finiantur cum* Benedicamus Domino. *Propter solemnitatem vero Cœnæ diaconus et subdiaconus dalmatica et tunica induantur, licet episcopus non celebraverit.*[g]

Post prandium conveniant clerici ad ecclesiam, ad altaria abluenda, et ad Mandatum faciendum, et ad Completorium dicendum.

Imprimis benedicatur aqua more solito extra chorum privatim. Deinde præparentur duo sacerdotes excellen-

[a] Ps. cxl. (cxli. 9.)
[b] Ps. cxli. (cxlii.)
[c] Ps. cxli. (cxlii. 4.)
[d] Lucæ cap. i. (v. 46–55.)
[e] Matt. xxvi. C. (v. 26.)
[f] cultu.—92. 98.
[g] non habent quæ sequuntur 92. 94. 97. 98. usque ad col. 312.

tiores cum diacono et subdiacono de secunda forma et ceroferario de prima forma, qui omnes sint albis cum amictibus induti,[a] *et incipiant a majori altari, et abluant illud, infundentes vinum et aquam; et interim cantetur Responsorium* In monte Oliveti * *a toto choro coram altari cum suo Versu, et dicitur sine* Gloria Patri. *Quo finito dicitur Versus et Oratio de sancto in cujus honore consecratum est altare, ab excellentiore sacerdote, modesta voce, item sine nota. Quæ terminetur sic* Per Christum, *nec præcedat nec subsequatur* Dominus vobiscum, *sed tantum* Oremus *ante Orationem.* † *Eodem modo omnia altaria in ecclesia abluantur cum Responsoriis et Versibus sicut ordinatim sunt in prædicta historia; scilicet* In monte Oliveti *et cum Versu et Oratione de sanctis, ut supra dictum est. Ita quod nullum Responsorium incipiatur nisi tantum coram altari: et ibi totum cantabitur, ut supra diximus. Et semper in extrema ablutione cantetur Responsorium* Circumdederunt *cum suo versu. Et si plura fuerint altaria in ecclesia quam Responsoria in prædicta historia: tunc reincipiatur historia, ordine prædicto servato; sed quod Responsorium* Circumdederunt *semper ultimo loco cantetur. Post ablutionem*

[a] et duobus clericis vinum et aquam deferentibus.—15. 26. Grad.

* In monte Oliveti oravi ad Patrem; Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste; spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Fiat voluntas tua.
V. Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Fiat.

Circumdederunt me viri mendaces; sine causa flagellis ceciderunt me. Sed tu, Domine defensor, vindica me.
V. Quoniam tribulatio proxima est, et non est qui adjuvet. Sed tu.

Hæc sunt responsoria ex historia In monte Oliveti.

Tristis est anima mea usque ad mortem, sustinete hic et vigilate mecum; nunc videbitis turbam quæ circumdabit me. Vos fugam captetis et ego vadam immolari pro vobis.
V. Ecce appropinquabit hora et Filius Hominis tradetur in manus peccatorum. Vos fugam.

Ecce vidimus eum non habentem speciem neque decorem, aspectus ejus in eo non est, hic peccata nostra portavit, et pro nobis dolens; ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras. Cujus livore sanati sumus.
V. Vere languores nostros ipse abstulit, et infirmitates nostras ipse portavit. Cujus.

Unus ex discipulis meis tradet me hodie; væ illi per quem tradar ego. Melius illi erat si natus non fuisset.
V. Qui intingit manum mecum in paropside, hic me traditurus est in manus peccatorum. Melius.

Judas mercator pessimus osculo petiit Dominum; ille ut agnus innocens non negat (negavit *Brev.)* Judæ osculum. Denariorum numero Christum Judæis tradidit.
V. Avaritiæ inebriatus veneno, dum sitit lucrum pervenit ad laqueum. Denariorum.

Una hora non potuistis vigilare mecum, qui exhortabamini mori pro me? Vel Judam non videtis quomodo non dormit sed festinat tradere me Judæis.
V. Dormite jam et requiescite, ecce appropinquabit qui me traditurus est. Vel Judam?

Seniores populi consilium fecerunt, ut Jesum dolo tenerent et occiderent. Cum gladiis et fustibus exierunt tanquam ad latronem.
V. Cogitaverunt iniquitatem sibi et egrediebantur foras. Cum.

O Juda, qui dereliquisti consilium pacis, et cum Judæis consiliatus es triginta argenteis, vendidisti sanguinem justum. Et pacis osculum ferebas, quam (quod *Brev.)* in pectore non habebas.
V. Os tuum abundavit malitia et lingua tua concinnabat dolos. Et pacis osculum.

Revelabunt cœli iniquitatem Judæ, et terra adversus eum consurget, et manifestum erit peccatum illius, in die furoris Domini. Cum eis qui dixerunt Domino Deo, Recede a nobis, scientiam viarum tuarum nolumus.
V. In die perditionis salvabitur et ad diem ultionis ducetur. Cum.

Circumdederunt me viri mendaces, sine causa flagellis ceciderunt me. Sed tu, Domine defensor, vindica me.
V. Quoniam tribulatio proxima est, et non est qui adjuvet. Sed tu.—*Process.*

† *Et postea deosculetur altare ab executore officii et aliis clericis consequenter.*—Grad.

[a]*altaris*[a] *intrent capitulum; et diaconus legat Evangelium* Ante diem festum, *sicut ad Missam lectum est. Deinde dicitur sermo.** *Quo finito, surgant duo prædicti sacerdotes, et incipiendo a majoribus, lavent omnium pedes unus ex una parte et alter ex altera parte chori; et ipsi invicem sibi lavent pedes. Et interim cantentur hæ sequentes Antiphonæ cum suis Psalmis a toto choro interim sedente. Antiphona*, Mandatum novum.† *Psalmus*, Deus misereatur nostri.[b] *Totus Psalmus dicitur sine* Gloria Patri, *et post unumquemque Versum repetatur Antiphona. Et hoc modo dicuntur omnes Antiphonæ cum suis Psalmis quæ sequuntur. Antiphona*, Diligamus nos. *Psalmus*, Ecce quam bonum.[c] *Antiphona*, In diebus illis. *Psalmus*, Miserere.[d] *i. Antiphona*, Maria ergo. *Psalmus*, Beati immaculati.[e] *Antiphona*, Postquam. *Psalmus*, Audite hæc, omnes gentes.[f] *Hæ sequentes Antiphonæ, si necesse fuerit, cantentur; sin autem, omnino prætermittantur. Antiphona*, Vos vocatis. *Antiphona*, Si ego Dominus. *Antiphona*, Ante diem. *Antiphona*, Venit ad Petrum:

Peracta ablutione pedum, dicto sermone accipiant charitatis potum. Quibus rite peractis, unus sacerdos dicat preces hoc modo.[g]

[h] Suscepimus, Deus, misericordiam tuam. In medio templi tui.

Tu mandasti. Mandata tua custodiri nimis.

Ecce quam bonum et quam jocundum. Habitare fratres in unum.

Domine, exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Adesto, quæsumus, Domine, officio servitutis nostræ; et quia tu pedes lavare dignatus es tuis discipulis, ne despicias opera manuum tuarum quæ nobis retinenda mandasti: sed sicut exteriora hic abluuntur inquinamenta corporum; sic a te omnium[i] nostrum[i] interiora mundentur peccata.[j] Quod ipse præstare digneris,[j] Qui cum Deo

[a] altarium.—26.
[b] Ps. lxvi. (lxvii.)
[c] Ps. cxxxii. (cxxxiii.)
[d] Ps. l. (li.)
[e] Ps. cxviii. (cxix. 1.)
[f] Ps. xlviii. (xlix.)
[g] Post ablutionem pedum dictoque sermone, accipiant charitatis potum. Quibus (omnibus 97. 98.) rite peractis, unus sacerdotum dicat has preces.—92. 94. 97. 98. vide in c. 308.
[h] Ps. xlvii. (xlviii. 9.) cxviii. (cxix. 4.) cxxxii. (cxxxiii. 1.)
[i] sic 34. 54. 55 P.—nostrorum.—cæteri cum 26.
[j] non habent 92. 98.

* *si placuerit.*—Grad.

† Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, dicit Dominus.

Diligamus nos invicem, quia caritas ex Deo est, et qui diligit fratrum suum ex Deo natus est et videt Deum.

In diebus illis mulier quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod Jesus accubuisset in domo Simonis leprosi, attulit alabastrum unguenti, et stans retro secus pedes Domini Jesu, lacrymis cœpit rigare pedes ejus, et capillis capitis sui tergebat, et osculabatur pedes ejus, et unguento ungebat.

Maria ergo unxit pedes Jesu, et extersit capillis suis, et domus impleta est ex odore unguenti.

Postquam surrexit Dominus a cœna, misit aquam in pelvim, cœpit lavare pedes discipulorum, hoc exemplum reliquit eis. *Process.*

Vos vocatis me magister et domine, et bene dicitis, sum etenim; si ego lavi vestras pedes dominus et magister, et vos debetis alter alterius lavare pedes.

Si ego dominus et magister vester lavi vobis pedes, quanto magis vos debetis alter alterius lavare pedes.

Ante diem festum Paschæ, sciens Jesus quia hora ejus venit, ut transeat ex hoc mundo ad Patrem, et cœna facta, surrexit, linteo præcinxit se, misit aquam in pelvim, cœpit lavare pedes discipulorum.

Venit ad Petrum; dicit ei Petrus, Non lavabis mihi pedes in æternum; respondens Jesus dixit, Si non lavero te, non habebis partem mecum; Domine, non tantum pedes meos, sed et manus et caput.—*Grad. (non habentur in Process.)*

Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus. Per.

Si vero nullus adsit clericus sermonem faciens, cæteris ut prius peractis, post ablutionem pedum dicuntur preces prædictæ. Deinde legatur sequens Evangelium[a] *a quodam diacono de secunda forma in superpellicio sine titulo; benedictione prius petita ab executore officii; et legatur more lectionis,*[a] *fratribus interim caritatis potum sumentibus; et legatur usque ad illum finem,* Surgite, eamus hinc. *Et ita recedant.*

Evangelium: Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen, amen, dico vobis: Non est servus major domino suo: neque apostolus major eo qui misit illum. Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea. Non de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim: sed ut adimpleatur Scriptura: Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum. [c]Amodo[c] dico vobis, priusquam fiat: ut cum factum fuerit, credatis, quia ego sum. Amen, amen, dico vobis: Qui accipit si quem misero, me accipit: qui autem me accipit, accipit eum qui me misit. Et cum hæc dixisset Jesus, turbatus est spiritu: et protestatus est, et dixit; Amen, amen, dico vobis: Quia unus ex vobis me tradet. Aspiciebant ergo ad invicem discipuli, hæsitantes de quo diceret. Erat autem recumbens unus ex discipulis ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus. Innuit ergo huic Simon Petrus, et dixit ei; Quis est, de quo dixit? Itaque cum recubuisset ille supra pectus Jesu, dixit ei; Domine, quis est? Respondit Jesus; Ille est, cui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem, dedit Judæ Simonis Scariothis. Et post buccellam, introivit in illum Sathanas. Et [d]dixit[d] ei Jesus; Quod facis, fac citius. Hoc autem nemo scivit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam autem putabant, quia loculos habebat Judas, quod dixisset ei Jesus: Eme ea, quæ nobis opus sunt ad diem festum; aut egenis ut aliquid daret. Cum ergo accepisset ille buccellam, exivit continuo. Erat [e]autem[e] nox. Cum ergo exisset, [f]dixit[f] Jesus; Nunc clarificatus est Filius Hominis et Deus clarificatus est in eo. Si Deus clarificatus est in eo, et Deus [g]clarificavit[g] eum in semetipso: et continuo [h]clarificabit[h] eum. Filioli, adhuc modicum vobiscum sum. Quæretis me, et sicut dixi Judæis, Quo ego vado, vos non potestis venire, et vobis dico modo. Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem; sicut dilexi vos, ut et vos diligatis invicem. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem. Dixit ei Simon Petrus; Domine, quo vadis? Respondit Jesus; Quo ego vado, non potes me modo sequi: sequeris autem postea. Dixit ei Petrus; Quare non possum te sequi modo? animam meam pro te ponam. Respondit [i]ei[i] Jesus; Animam tuam pro me pones? Amen, amen, dico tibi: Non cantabit gallus, donec ter [j]me negabis[j] [k]Et ait discipulis; Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Creditis in Deum, et in me credite: in domo Patris mei mansiones multæ sunt: si quominus, dixissem vobis; quia vado parare vobis locum. Et si abiero et præparavero vobis locum: iterum veniam et accipiam vos ad meipsum, ut ubi sum ego, et vos sitis. Et quo ego vado scitis, et viam scitis. Dixit ei Thomas; Domine, nescimus quo vadis: et quomodo possumus viam scire? Dicit ei Jesus; Ego sum via, veritas, et vita: nemo venit ad Patrem, nisi per me. Si cognovissetis me, et Patrem meum utique cognovissetis: et amodo cog-

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] cap. xiii. B. (v. 16–38.)
[c] Amen, amen.—92. 97. 98. 4L.
[d] dicit.—97. 98. 4L. 57. V.
[e] enim.—92. 98. 4L. 57.
[f] dicit.—98. 4L. 57. V.
[g] sic 55 P. &c. clarificabit.—97 13. 15. 26.
[h] sic 55 P. &c. clarificavit.—13. 15. 26.
[i] non habent 92. 98. 4L. 57. V.
[j] neges me.—92. 98. 4L. 57. me neges.—97. me ter neges.—V.
[k] cap. xiv.

noscetis eum, et vidistis eum. Dicit ei Philippus; Domine, ostende nobis Patrem, et sufficit nobis. Dicit ei Jesus; Tanto tempore vobiscum sum, et non cognovistis me? Philippe, qui videt me, videt et Patrem meum. Et quomodo tu dicis: Ostende nobis Patrem? Non credis quia ego in Patre, et Pater in me est? Verba, quæ ego loquor vobis, a meipso non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera. Non creditis quia ego in Patre, et Pater in me est? Alioquin propter opera ipsa credite. Amen, amen, dico vobis: qui credit in me, opera quæ ego facio, et ipse faciet, et majora horum faciet: quia ego ad Patrem vado. Et quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis[a] in nomine meo, hoc faciam. Si diligitis me: mandata mea servate. Et ego rogabo Patrem et alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest capere, quia non videt eum nec scit eum: vos autem cognoscetis eum: quia apud vos manebit, et in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos. Adhuc modicum: et mundus me jam non videt. Vos autem videbitis me: quia ego vivo, et vos vivetis. In illo die vos cognoscetis, quia ego sum in Patre meo, et vos in me, et ego in vobis. Qui habet mandata mea, et servat ea, ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur a Patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum. Dicit ei Judas, non ille Scariothis; Domine, quid factum est, quia manifestaturus es teipsum nobis, et non mundo? Respondit Jesus, et dixit ei; Si quis diligit me, sermonem meum servabit; et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus: qui non diligit me, sermones meos non servat. Et sermonem quem audistis, non est meus sed ejus qui misit me Patris. Hæc locutus sum vobis, apud vos manens. Paraclitus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia, quæcumque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis: Vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem: quia Pater major me est. Et nunc dixi vobis prius quam fiat: ut cum factum fuerit, credatis. Jam non multa loquar vobiscum: venit enim princeps mundi hujus, et in me non habet quidquam. Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem, et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

Feria *sexta in die Parasceves.*

Dicta hora nona, accedat sacerdos ad altare, indutus vestibus sacerdotalibus, in casula rubea, cum diacono et subdiacono et cæteris ministris altaris, qui omnes sint albis cum amictibus induti.[b] * *Statim procedat acolytus alba indutus ad legendum hanc lectionem ad gradum chori sine titulo, hoc modo.*[c]

In tribulatione sua mane consurgent ad me; Venite et revertamur ad Dominum, quia ipse cepit, et sanabit nos: percutiet, et curabit nos. Vivificabit nos post duos dies: in die tertia suscitabit nos, et vivemus in conspectu ejus. Sciemus, sequemurque ut cognoscamus Dominum; quasi diluculum præparatus est egressus ejus, et veniet quasi imber nobis temporaneus et serotinus terræ. Quid faciam tibi, Ephraim? quid faciam tibi, Juda? misericordia vestra quasi nubes matu-

[a] me.—92. 98. 57.
[b] sine tunicis, dictaque Oratione Dominica.—97. 13. 15. 26. Grad.
[c] Osee cap. vi. A. (v. 1–6.)

* *ante altare.*—Grad.

tina, et quasi ros mane pertransiens. Propter hoc dolavi in prophetis, et occidi eos in verbis oris mei, et judicia mea quasi lux egredientur. Quia misericordiam volui, et non sacrificium, et scientiam Dei plusquam holocaustum.

Chorus alternatim dicat Tractum sequentem.

Tractus.[a]

Domine, audivi auditum tuum, et timui : consideravi opera tua et expavi.

V. In medio [b]duum[b] animalium innotesceris : dum appropinquaverint anni cognosceris, dum advenerit tempus ostenderis.

V. In eo dum conturbata fuerit anima mea : in ira misericordiæ memor eris.

V. Deus a Libano veniet : et Sanctus de monte umbroso et condenso.

V. Operuit cœlos majestas ejus : et laudis ejus plena est terra.

Sequatur Oratio sine Dominus vobiscum, *sed tantum cum* Oremus *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, a quo et Judas proditor reatus sui pœnam et confessionis suæ latro præmium sumpsit; concede nobis tuæ propitiationis effectum; ut sicut in passione sua Jesus Christus Dominus noster diversa utrisque intulit stipendia meritorum : ita nobis ablato vetustatis errore, resurrectionis suæ gratiam largiatur. Qui tecum vivit et regnat.

Subdiaconus legat hanc lectionem ad gradum chori sine titulo, hoc modo.

[c]Dixit Dominus ad Moysen et Aaron in terra Ægypti; Mensis iste vobis principium mensium : primus erit in mensibus anni. Loquimini ad universum cœtum filiorum Israel, et dicite eis: Decima die mensis hujus tollat unusquisque agnum per familias ac domos suas. Sin autem minor est numerus ut sufficere possit ad vescendum agnum, assumat vicinum suum qui [d]junctus[d] est domui ejus, juxta numerum animarum quæ sufficere possint ad esum agni. Erit enim agnus absque macula, masculus anniculus : juxta quem ritum tolletis et hœdum. Et servabitis eum usque ad quartam decimam diem mensis hujus : immolabitque eum universa multitudo filiorum Israel ad vesperum. Sumentque de sanguine [e]Agni[e] ac ponent super utrumque postem, et in superliminaribus domorum in quibus comedent illum. Et edent carnes nocte illa assas igni, et azymos panes cum lactucis agrestibus. Non comedetis ex eo crudum quid, nec coctum aqua, sed assum tantum igni : caput cum pedibus ejus et intestinis vorabitis. Et os ejus non confringetis nec remanebit ex eo quidquam usque mane: si quid residuum fuerit, igne comburetis. Sic autem comedetis illum: Renes vestros accingetis, et calceamenta habebitis in pedibus, tenentes baculos in manibus, et comedetis festinanter : est enim Phase id est transitus Domini.

Chorus alternatim dicat Tractum sequentem.

Tractus.[f]

Eripe me, Domine, ab homine malo : a viro iniquo libera me.

V. Qui cogitaverunt malitias in corde : tota die constituebant prælia.

V. Acuerunt linguam suam sicut serpentes : venenum aspidum sub labiis eorum.

V. Custodi me, Domine, de manu peccatoris : et ab hominibus iniquis libera me.

V. Qui cogitaverunt supplantare gressus meos : absconderunt superbi laqueum mihi.

V. Et funes extenderunt in laqueum pedibus meis : juxta iter scandalum posuerunt mihi.

V. Dixi Domino; Deus meus es tu : exaudi, Domine, vocem orationis meæ.

V. Domine, Domine, virtus salutis meæ : [g]obumbrasti[g] caput meum in die belli.

V. Ne tradas me a desiderio meo pec-

[a] Abachuc cap. iii. A. (2. 3?)
[b] duorum.—92. 94. 98. 4L. 57. Grad.
[c] Exod. cap. xii. A. (v. 1-11.)
[d] conjunctus.—13. 15. 26.
[e] ejus.—92. 98. V.
[f] Ps. cxxxix. (cxl. 1-9. 13.)
[g] obumbra.—92. 94. 97. 98. Grad.

catori : cogitaverunt adversum me, ne derelinquas me, ne unquam exaltentur.

V. Caput circuitus eorum : labor labiorum ipsorum operiet eos.

V. Verumtamen justi confitebuntur nomini tuo : et habitabunt recti cum vultu tuo.

Sequatur Passio sine Dominus vobiscum *et sine titulo, hoc modo.*

[a] *m.* Egressus est Jesus cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus in quem introivit ipse et discipuli ejus. Sciebat autem et Judas, qui tradebat eum, locum : quia frequenter Jesus convenerat illuc cum discipulis suis. Judas [b] ergo [b] cum accepisset cohortem, et a Pontificibus et Pharisæis ministros, venit illuc cum laternis et facibus et armis. Jesus itaque sciens omnia quæ ventura erant super eum, processit et dixit eis ; *b.* Quem quæritis ? *m.* Responderunt ei ; *a.* Jesum Nazarenum. *m.* [c] Dixit [c] eis Jesus ; *b.* Ego sum. *m.* Stabat autem et Judas qui tradebat eum, cum ipsis. Ut ergo dixit eis : Ego sum : abierunt retrorsum et ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogavit eos ; *b.* Quem quæritis ? *m.* Illi autem dixerunt ; *a.* Jesum Nazarenum. *m.* Respondit Jesus ; *b.* Dixi vobis, quia ego sum : si ergo me quæritis, sinite hos abire. *m.* Ut impleretur sermo quem dixit : Quia quos dedisti mihi, non perdidi ex eis quemquam. Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum : et percussit pontificis servum : et abscidit auriculam ejus dexteram. Erat autem nomen servo Malchus. Dixit ergo Jesus Petro ; *b.* Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem, quem dedit mihi Pater, non [d] vis ut [d] bibam illum ? *m.* Cohors ergo et tribunus et ministri Judæorum comprehenderunt Jesum et ligaverunt eum : et adduxerunt eum ad Annam primum : erat enim socer Caiphæ qui erat Pontifex anni illius. Erat autem Caiphas qui consilium dederat Judæis : Quia expedit, unum hominem mori pro populo. Sequebatur autem Jesum Simon Petrus et alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici, et introivit cum Jesu in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exivit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici, et dixit ostiariæ, et introduxit Petrum. Dixit ergo Petro ancilla ostiaria ; *a.* Numquid et tu ex discipulis es hominis istius ? *m.* Dicit ille ; *a.* Non sum. *m.* Stabant autem servi et ministri ad prunas, quia frigus erat et calefaciebant se : erat autem cum eis et Petrus stans et calefaciens se. Pontifex ergo interrogavit Jesum de discipulis suis et doctrina ejus. Respondit ei Jesus ; *b.* Ego palam locutus sum mundo : ego semper docui in synagoga et in templo, quo omnes Judæi conveniunt : et in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas ? interroga eos qui audierunt, quid locutus sum ipsis : ecce hi sciunt quæ dixerim ego. *m.* Hæc autem cum dixisset, unus assistens ministrorum dedit alapam Jesu, dicens ; *a.* Sic respondes pontifici ? *m.* Respondit ei Jesus ; *b.* Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo : si autem bene, quid me cædis ? *m.* Et misit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem. Erat autem Simon Petrus stans et calefaciens se. Dixerunt ergo ei ; *a.* Numquid et tu ex discipulis ejus es ? *m.* Negavit ille, et dixit ; *a.* Non sum. *m.* Dixit ei unus ex servis pontificis, cognatus ejus cujus abscidit Petrus auriculam ; *a.* Nonne ego te vidi in horto cum illo ? *m.* Iterum ergo negavit Petrus : et statim gallus cantavit. Adducunt ergo Jesum a Caipha in Prætorium. Erat autem mane : et ipsi non introierunt in prætorium ut non contaminarentur sed [e] manducarent Pascha. Exivit ergo Pilatus ad eos foras, et dixit ; *a.* Quam accusationem affertis adversus homi-

[a] secundum Johannem cap. xviii.
[b] autem.—92. 98. 4L. 57.
[c] dicit.—92. 97. 98. 4L. V.
[d] non habent 98. 4L. V.
[e] ut.—4L. 13. 15.

nem hunc? *m.* Responderunt et dixerunt ei; *a.* Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum. *m.* Dixit ergo eis Pilatus; *a.* Accipite eum vos, et secundum legem vestram judicate eum. *m.* Dixerunt ergo ei Judæi; *a.* Nobis non licet interficere quemquam. *m.* Ut sermo Jesu impleretur quem dixit, significans qua morte esset moriturus. Introivit ergo iterum in prætorium Pilatus, et vocavit Jesum et dixit ei; *a.* Tu es rex Judæorum? *m.*[a] Respondit Jesus; *b.* A temetipso hoc dicis, an alii tibi dixerunt de me? *m.* Respondit Pilatus; *a.* Numquid ego Judæus sum? Gens tua et pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? *m.* Respondit Jesus; *b.* Regnum meum non est de hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei utique decertarent ut non traderer Judæis: nunc autem regnum meum non est hinc. *m.* Dixit itaque ei Pilatus; *a.* Ergo rex es tu? *m.* Respondit Jesus; *b.* Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati: omnis qui est ex veritate, audit [b] vocem meam.[b] *m.* [c] Dixit [c] ei Pilatus; *a.* Quid est veritas? *m.* Et cum hoc dixisset, iterum exivit ad Judæos et dixit eis; *a.* Ego nullam invenio in eo causam. Est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis regem Judæorum? *m.* Clamaverunt rursum omnes, dicentes; *a.* Non hunc, sed Barrabam. *m.* Erat autem Barrabas latro. [d] Tunc ergo apprehendit Pilatus Jesum, et flagellavit. Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus: et veste purpurea circumdederunt eum, et veniebant ad eum, et dicebant; *a.* Ave, rex Judæorum: *m.* Et dabant ei alapas. Exivit iterum Pilatus foras, et [e] dixit [e] eis; *a.* Ecce adduco eum vobis foras, ut cognoscatis quia in eo nullam causam invenio. *m.* Exivit ergo Jesus portans spineam coronam et purpureum vestimentum: Et dixit eis Pilatus; *a.* Ecce homo. *m.* Cum ergo vidissent eum Pontifices et ministri, clamabant, dicentes; *a.* Crucifige, crucifige eum. *m.* Dixit eis Pilatus; *a.* Accipite eum vos, et crucifigite: ego enim non invenio in eo causam. *m.* Responderunt ei Judæi; *a.* Nos legem habemus, et secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit. *m.* Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est prætorium iterum, et dixit ad Jesum; *a.* Unde es tu? *m.* Jesus autem responsum non dedit ei. [f] Dicit [f] ergo ei Pilatus; *a.* Mihi non loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere te? *m.* Respondit Jesus; *b.* Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui tradidit me tibi, majus peccatum habet. *m.* Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant dicentes; *a.* Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris: omnis enim, qui se regem facit, contradicit Cæsari. *m.* Pilatus ergo, cum audisset hos sermones, adduxit foras Jesum: et sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lichostratos, Hebraice autem Gabatha. Erat autem parasceve Paschæ, hora quasi sexta, et dixit Judæis; *a.* Ecce rex vester. *m.* Illi autem clamabant; *a.* Tolle, tolle, crucifige eum. *m.* Dixit eis Pilatus; *a.* Regem vestrum crucifigam? *m.* Responderunt Pontifices; *a.* Non habemus Regem, nisi Cæsarem. *m.* Tunc ergo tradidit eis illum ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum, et eduxerunt. Et bajulans sibi crucem, exivit in eum qui dicitur Calvariæ locum, Hebraice autem Golgotha: ubi crucifixerunt eum, et cum eo alios duos hinc et hinc, medium autem Jesum. Scripsit autem et titulum Pilatus: et posuit super crucem.

[a] et.—92. 98. 4L. 57. V.
[b] meam vocem.—92. 98. 57.
[c] dicit.—97. 98. 4L. 57. V.
[d] (cap. xix. v. 1–37.)
[e] dicit.—97. 98. 4L. 57. V.
[f] dixit.—92. 15. 26. 57.

Erat autem scriptum: Jesus Nazarenus, Rex Judæorum. Hunc ergo titulum multi legerunt Judæorum: quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus est Jesus: et erat scriptum Hebraice, Græce, et Latine. Dicebant ergo Pilato Pontifices Judæorum; *a.* Noli scribere, Rex Judæorum: sed quia ipse dixit: Rex sum Judæorum. *m.* Respondit Pilatus; *a.* Quod scripsi, scripsi. *m.* Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus, et fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem, et tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem: *a.* Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cujus sit. *m.* Ut Scriptura impleretur, dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi,

Hic accedant duo ministri in superpelliciis, unus ad dextrum et alius ad sinistrum cornu altaris; et inde duo linteamina* [a] *amoveant* [a] *quæ ad hoc super altare fuerunt apposita.*

et in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, et soror matris ejus Maria Cleophæ, et Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Jesus matrem et discipulum stantem quem diligebat, dixit matri suæ; *b.* Mulier, ecce filius tuus. *m.* Deinde dixit discipulo; *b.* Ecce mater tua. *m.* Et ex illa hora accepit eam discipulus in suam. Postea sciens Jesus quia jam omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura, dixit; *b.* Sitio. *m.* Vas ergo positum erat aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus. Cum ergo accepisset Jesus acetum, dixit; *b.* Consummatum est. *m.* Et inclinato capite tradidit spiritum.

Sequatur Pater noster. Ave Maria. In manus tuas.

m. Judæi ergo quoniam Parasceve erat, ut non remanerent in cruce corpora sabbato, (erat enim magnus dies ille sabbati) rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, et tollerentur. Venerunt ergo milites: et primi quidem fregerunt crura, et alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cum venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura. Sed unus militum lancea latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit: et verum est testimonium ejus. Et ille scit quia vera dicit: ut et vos credatis. Facta sunt enim hæc ut Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia Scriptura dicit: Videbunt in quem transfixerunt.

Evangelium.[b]

Post hæc autem rogavit Pilatum Joseph ab Arimathia, eo quod esset discipulus Jesu, occultus autem propter metum Judæorum, ut tolleret corpus Jesu. Et permisit Pilatus. Venit ergo, et tulit corpus Jesu. Venit autem et Nichodemus, qui venerat ad Jesum nocte primum, ferens mixturam myrrhæ et aloes, quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus Jesu, et ligaverunt eum linteis cum aromatibus, sicut mos Judæis est sepelire. Erat autem in loco ubi crucifixus est, hortus: et in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergo propter Parasceven Judæorum, quia juxta erat monumentum, posuerunt Jesum.

Sequuntur Orationes solemnes: et ad unamquamque illarum dicitur Flectamus genua; *nisi ad eam qua oratur pro Judæis.*[c]

Oratio.

Oremus, dilectissimi nobis, in primis pro Ecclesia sancta Dei; ut eam Deus et Dominus noster pacificare et custodire dignetur toto orbe terrarum, subjiciens ei principatus et potestates; detque nobis quietam et tranquillam

[a] ammoveant.—98. 4L. 26.
[b] secundum Johannem cap. xix. 38–42.
* *ad gradum chori.*—Grad.

[c] Et primo pro universali statu Ecclesiæ.—26.

vitam degentibus glorificare Deum Patrem omnipotentem.

[a] *Deinde dicat sacerdos,*[a] Oremus.

[b] *Deinde dicat diaconus,*[b] Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui gloriam tuam omnibus in Christo gentibus revelasti; custodi, quæsumus, opera misericordiæ tuæ; ut Ecclesia tua, toto orbe diffusa, stabili fide in confessione tui nominis perseveret. Per eundem Dominum nostrum Jesum.

[c] *Chorus respondeat,* Amen, *et omnes Orationes finiantur sub tono prædicto.*[c]

[d] *Oratio.*

Oremus et pro beatissimo Papa nostro *N;* ut Deus et Dominus noster, qui elegit eum in ordine Episcopatus, salvum atque incolumem custodiat Ecclesiæ suæ sanctæ ad regendum populum sanctum Dei.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, cujus judicio universa fundantur; respice propitius ad preces nostras: et electum nobis Antistitem tua pietate conserva; ut Christiana plebs, quæ tali gubernatur auctore, sub tanto Pontifice credulitatis suæ meritis augeatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum qui tecum vivit et regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

[e] *Oratio.*

Oremus et pro omnibus Episcopis Presbyteris, Diaconibus, Subdiaconibus, Acolythis, Exorcistis, Lectoribus, Ostiariis, Confessoribus, Virginibus, Viduis, et pro omni populo sancto Dei.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, cujus Spiritu totum corpus Ecclesiæ sanctificatur et regitur; exaudi nos pro universis ordinibus supplicantes: ut gratiæ tuæ munere ab omnibus tibi gradibus fideliter serviatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit. In unitate ejusdem.

[f] *Oratio.*

Oremus et pro christianissimo Rege nostro *N;* ut Deus et Dominus noster subditas illi faciat omnes barbaras nationes ad nostram perpetuam pacem.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, in cujus manu sunt omnium potestates et omnium jura regnorum; respice ad Christianorum benignus imperium: ut Gentes quæ in sua feritate confidunt, potentiæ tuæ dextera comprimantur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

[g] *Oratio.*

Oremus et pro Catechumenis nostris; ut Deus et Dominus noster adaperiat aures præcordiorum ipsorum januamque misericordiæ suæ; ut per lavacrum regenerationis accepta remissione omnium peccatorum, et ipsi digni inveniantur in Christo Jesu Domino nostro.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui Ecclesiam tuam nova semper prole fecundas; auge fidem et intellectum Catechumenis nostris: ut renati fonte Baptismatis, adoptionis tuæ filiis aggregentur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

[h] *Oratio.*

Oremus, dilectissimi nobis, Deum Patrem omnipotentem: ut cunctis mundum purget erroribus, morbos auferat, famem depellat, aperiat carceres, vincula dissolvat; peregrinantibus reditum, infirmantibus sanitatem, navigantibus portum salutis indulgeat.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, mœ-

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] non habent 92. 94. 97. 98.
[d] Pro Papa.—26.

[e] Pro universis ordinibus.—26.
[f] Pro rege.—26.
[g] Pro catechumenis.—26.
[h] Pro quacunque tribulatione.—26.

storum consolatio, laborantium fortitudo; perveniant ad te preces de quacunque tribulatione clamantium; ut omnes sibi in necessitatibus suis misericordiam tuam gaudeant affuisse. Per Dominum.

[a] *Oratio.*

Oremus et pro Hæreticis et Schismaticis, ut Deus et Dominus noster Jesus Christus eruat eos ab erroribus universis: et ad sanctam matrem Ecclesiam Catholicam atque Apostolicam revocare dignetur.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui salvas omnes homines et neminem vis perire; respice ad animas diabolica fraude deceptas: ut omni hæretica pravitate deposita, errantium corda resipiscant, et ad veritatis tuæ redeant unitatem. Per Dominum.

[b] *Oratio.*

Oremus et pro perfidis Judæis: ut Deus et Dominus noster auferat velamen de cordibus eorum: ut et ipsi agnoscant Jesum Christum Dominum nostrum.

Oremus.

Non dicitur hic Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui etiam Judaicam perfidiam a tua misericordia non repellis; exaudi preces nostras, quas pro illius populi obcæcatione deferimus; ut agnita veritatis tuæ luce, quæ Christus est, a suis tenebris eruatur. Per eundem.

[c] *Oratio.*

Oremus et pro Paganis: ut Deus omnipotens auferat iniquitatem de cordibus eorum; ut relictis idolis suis, convertantur ad Deum vivum et verum, et unicum Filium ejus Jesum Christum Deum et Dominum nostrum. Cum quo vivit et regnat cum Spiritu Sancto Deus. Per omnia sæcula sæculorum.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui non vis mortem peccatorum, sed vitam semper inquiris; suscipe propitius orationem nostram: et libera eos ab idolorum cultura; et aggrega Ecclesiæ tuæ sanctæ ad laudem et gloriam nominis tui. Per Dominum.

Finitis Orationibus, exuat sacerdos casulam, et [d] *in sede sua juxta altare se reponat* [d] *cum diacono et subdiacono; et interim alii duo presbyteri de superiori gradu, nudatis pedibus, albis induti absque* [e] *paruris,* [e] *tenentes crucem coopertam super brachia solemniter inter eos retro magnum altare in dextera parte* [f] *canant* [f] *hos Versus,**

[a] Pro hæreticis.—26.
[b] Pro perfidis Judæis.—26.
[c] Pro paganis.—26.
[d] illam in sede sua juxta altare reponat.—94. 97.
[e] parutis.—13. 15. Grad. paratis.—97. 26.
[f] cantent.—13. Grad.

* Popule meus, quid feci tibi, aut in quo contristavi te? Responde mihi; quia eduxi te de terra Egypti, parasti crucem Salvatori tuo.

Agyos O Theos, Agyos Iskyros, Agyos Athanatos, Eleyson ymas.

Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus et immortalis, miserere nobis.

Quia eduxi te per desertum quadraginta annis, et manna cibavi te, et introduxi in terram satis bonam, parasti crucem Salvatori tuo.

Quid ultra debui facere tibi, et non feci? ego quidem plantavi te, vinea mea, fructu decora, et tu facta es mihi nimis amara; aceto namque mixto cum felle sitim meam potasti, et lancea perforasti latus Salvatoris tui.

Ecce lignum crucis in quo salus mundi pependit, venite adoremus.

Crucem tuam adoramus, Domine, et sanctam resurrectionem tuam laudamus et glorificamus; ecce enim propter crucem venit gaudium in universo mundo.

Crux fidelis inter omnes
arbor una nobilis
Nulla sylva talem profert
fronde, flore, germine;
Dulce lignum, dulces clavos,
dulce pondus sustinet.

Populo meus. *Duo diaconi de secunda forma in capis suis nigris ad gradum chori ad altare conversi dicant* Agyos. *Chorus respondeat cum genuflexione osculando formulas tribus vicibus in una responsione, unaquaque vice resurgendo,* Sanctus Deus. *Sacerdotes vero tenentes crucem retro altare, et diaconi ad gradum chori dicentes* Agyos *semper sint stantes. Item sacerdotes, loco non mutato, dicant Versum,* Quia edhxi. *Diaconi,* Agyos. *Chorus,* Sanctus Deus. *Item sacerdotes, loco non mutato, dicant Versum,* Quid ultra. *Diaconi,* Agyos. *Chorus,* Sanctus Deus.

Deinde sacerdotes discooperientes crucem juxta altare in dextera parte, canant hanc Antiphonam, Ecce lignum. *Chorus cum genuflexione osculando formulas respondeat * Antiphona,** Crucem tuam. *Psalmus,* Deus misereatur nostri. *Totus Psalmus dicatur sine* Gloria Patri, *a toto choro; et post unumquemque Versum repetatur Antiphona similiter a toto choro cum genuflexione; et interim deponatur crux solemniter super † tertium gradum ab altari juxta quam † sedeant prædicti sacerdotes, unus a dextris et alius a sinistris.*

Deinde procedant clerici ad crucem adorandam nudatis pedibus, incipientes a majoribus.

Finito Psalmo cum Antiphona, cantetur sequens hymnus a duobus sacerdotibus interim sedentibus juxta crucem modo supradicto.

Hymnus, Crux fidelis. *Chorus eundem repetat post unumquemque Versum interim sedendo. Item sacerdotes dicant* Pange lingua. *V.* De parentis. *V.* Hoc opus. *V.* Quando venit. *V.*

Pange, lingua, gloriosi
  prælium certaminis,
Et super crucis trophæum
  dic triumphum nobilem,
Qualiter Redemptor orbis
  immolatus vicerit.

De parentis protoplasti
  fraude facta condolens,
Quando pomi noxialis
  morte morsu corruit,
Ipse lignum tunc notavit
  damna ligni ut solveret.

Hoc opus nostræ salutis
  ordo depoposcerat,
Multiformis proditoris
  ars ut artem falleret;
Et medelam ferret inde
  hostis unde læserat.

Quando venit ergo sacri
  plenitudo temporis,
Missus est ab arce Patris
  natus orbis conditor,
Atque ventre virginali
  caro factus prodiit.

Lustra sex qui jam peracta
  tempus implens corporis,
Se volente natus ad hoc
  passioni deditus,
Agnus in cruce levatur
  immolandus stipite.

Hic acetum, fel, arundo,
  sputa, clavis, lancea;
Mite corpus perforatur,
  sanguis unda profluit;
Terra, pontus, astra, mundus,
  quo lavantur flumine.

Gloria et honor Deo
  usquequo altissimo;
Una Patri Filioque
  inclito Paraclito
Cui laus est et potestas
  per æterna sæcula.

Dum fabricator mundi mortis supplicium pateretur in cruce, clamans voce magna tradidit spiritum, et ecce velum templi scissum est, monumenta aperta sunt, terræ motus enim factus fuerat magnus, quia mortem Filii Dei clamabat mundus se sustinere non posse.

Aperto ergo militis lancea latere crucifixi Domini, exivit sanguis et aqua, in redemptionem salutis nostræ.

O admirabile pretium cujus pondere captivitas redempta est mundi, tartarea confracta sunt claustra inferni, aperta est nobis janua regni. Aperto ergo.—*Grad. Process.*

* *hoc modo.*—Grad.

† *gradum altaris juxta quem.*—Grad.

Lustra sex. *V.* Hic acetum. [a] *V.* Flecte ramos. *V.* Sola digna.[a] *V.* Gloria et honor.

His finitis, deportetur crux per medium chori a prædictis duobus sacerdotibus ubi a populo adoretur ante aliquod altare; et interim cantetur hæc sequens Antiphona in choro cum suo Versu a toto choro interim sedente. Cantor incipiat Antiphonam, Dum fabricator. *V.* O admirabile. Aperto.

Adorata cruce et finita Antiphona prædicta cum suo Versu; prædicti sacerdotes ea reverentia qua crucem antea [b] *exportaverunt,*[b] *per medium chori usque ad summum altare iterum reportent.*

*Tunc conveniant omnes clerici * de choro ad altare,* et reinduat sacerdos casulam quam prius exuerat, et accedat ad gradum altaris cum diacono et subdiacono, et dicat* Confiteor *et* Misereatur *et* Absolutionem *cum Precibus et Oratione* Aufer a nobis, Domine, *more solito: tamen hic non detur osculum pacis.*

Deinde sacrificio super altare more solito deposito et incensato cum aquæ et vini infusione in calicem; scilicet post ablutionem manuum, dicat cum humiliatione coram altari, In spiritu humilitatis, *et cætera, osculando altare et benedicendo sacrificium; et vertat se dicendo,* Orate fratres, *more solito.*

Postea dicat statim humili voce sine nota Oremus. Præceptis salutaribus *cum Oratione dominicali, scilicet* Pater noster. *Chorus respondeat,* Sed libera nos a malo. *Deinde dicat,* Libera nos, quæsumus *et* Da propitius. *In qua Oratione,*[c] *dum dicitur* Per eundem,[c] *frangat corpus Domini sicut solet fieri cæteris diebus. Deinde dicat modesta voce, videlicet sine nota,* Per omnia sæcula sæculorum. *Chorus respondeat,* Amen.

Postea demittat in calicem, sicut solet, partem hostiæ.

Non dicitur Pax Domini, *nec* Agnus Dei, *nec Pax detur; sed statim communicet se sacerdos, dicendo,* Corpus Domini &c. *Ad corpus et sanguinem.* Corpus et sanguis Domini nostri Jesu Christi custodiat nos in vitam æternam. Amen, *nulla præcedente Oratione.*

Deinde[d] *post lotionem manuum*[d] *dicant Vesperas, non cantando: sed bini et bini privatim coram altari hoc modo; Antiphona,* Calicem. *Psalmus,* Credidi propter quod, *et cæteræ Antiphonæ cum suis Psalmis, sicut in die Cœnæ. Antiphona,* Cœnantibus autem. *Psalmus,* Magnificat. *Deinde* [e]*stando*[e] *dicitur* Pater noster *cum Psalmo* Miserere mei. *Quo finito, dicat sacerdos in audientia, sed sine nota, Postcommunionem sine* Dominus vobiscum *et sine* Oremus, *hoc modo incipiens,* Respice, quæsumus, Domine, super hanc familiam, *sine* Qui tecum. *Et sic Missa et Vesperæ simul finiantur.*

Non dicitur Dominus vobiscum *nec* Benedicamus Domino *nec* Ite, missa est.

Finitis Vesperis, exuat sacerdos casulam; et assumens secum unum de prælatis in superpelliciis, amborum pedibus nudatis, reponat crucem in sepulchrum pariter cum Corpore Dominico; scilicet in pixide; incipiens ipse solus Responsorium, Æstimatus sum,† *genuflectendo cum suo socio. Quo incepto, statim surgant. Similiter*

[a] non habent 92. 94. 98. 4L. 8RM. 57. Grad. neque Processionalia quæ vidimus.
[b] asportaverunt.—94. 97.

[c] non habent 92. 94. 98.
[d] non habent 92. 94. 98.
[e] statim.—26.

* *in choro.*—Grad.
† Æstimatus sum cum descendentibus in lacum. Factus sum sicut homo sine adjutorio, inter mortuos liber.

V. Posuerunt me in lacu inferiori, in tenebrosis et in umbra mortis. Factus.—Grad.

fiat in Responsorio, Sepulto Domino.* *Chorus prosequatur cum suo Versu, genuflectendo continue usque in finem servitii.*

Deinde incensato sepulchro et clauso ostio incipiat idem sacerdos Responsorium, Sepulto. *Chorus cantet cum suo Versu. Ad istas tres Antiphonas genuflectent duo prædicti sacerdotes continue. Sacerdos incipiat Antiphonam,* In Pace.[a] *Chorus prosequatur,* in idipsum. *Item sacerdos Antiphonam,* In pace factus est. *Chorus prosequatur,* locus ejus. *Item sacerdos Antiphonam,* Caro mea. *Chorus prosequatur* requiescet in spe.[a]*

His finitis, et dictis Orationibus ad placitum secrete ab omnibus cum genuflexione, omnibus aliis ad libitum recedentibus, ordine non servato, reinduat sacerdos casulam, et eodem ordine quo accessit in principio servitii cum diacono et subdiacono et cæteris ministris altaris abscedat.

Exinde ardebit continue unus cereus ad minus ante sepulchrum usque ad processionem quæ fit in Resurrectione Dominica in die Paschæ. Ita tamen quod dum Psalmus Benedictus *canitur et cætera quæ sequuntur in sequenti nocte, extinguatur. Similiter extinguatur in Vigilia Paschæ dum benedicitur novus ignis usque dum accendatur Cereus Paschalis xxxvi. pedes continens in longitudine.*

Sabbato Sancto *in Vigilia Paschæ.*

[b] † *Primo fiat benedictio ignis* † *ab executore officii induto vestibus sacerdotalibus cum capa serica; diaconus dalmatica et subdiaconus tunica induantur, cum cæteris ministris altaris albis* [c] *cum amictibus* [c] *indutis, sine lumine,* [d] *cum* [d] *cereis et sine cruce et sine igne in thuribulo. Quidam etiam de prima forma in superpellicio cereum extinctum super hastam quandam deferens et* [e] *processionem* [e] *præcedens post portitorem aquæ benedictæ per medium chori ad novum ignem benedicendum processionaliter eat, choro sequente habitu non mutato; et ad columnam ex parte australi juxta fontem ubi sacerdos executor officii ignem benedicat qui accendatur ibidem; scilicet in medio inter duas columnas. In eundo vero dicitur iste Psalmus,* Dominus illuminatio, *sine nota et sine* Gloria Patri.

[f] *Hoc modo fiat statio ad ignem. Sacerdos juxta ignem stet, ad orientem conversus, et ad sinistrum ejus stet diaconus; subdiaconus vero ad sinistrum diaconi. Ceroferarius unus stet sacerdoti oppositus; ad dexteram ceroferarii puer tenens librum proximior sacerdoti. Alius autem ceroferarius stet retro sacerdotem. Ad dextrum ejusdem ceroferarii stet portitor aquæ proximior sacerdoti, et ultimo loco retro omnes a parte occidentali stet portitor hastæ cum cereo. Et ex parte ignis*

[a] Antiphona, *In pace factus est.* Antiphona, *Caro mea*—92. 94. 97. 98.
[b] Congregatis clericis in choro dictaque hora nona.—97. 13. 26. Grad.
[c] non habent 92. 94. 97. 98.

[d] in.—92. 94. 97. 98.
[e] processio.—92. 98. 4L. 13. 57. Grad.
[f] Omnibus ministris rite dispositis circa ignem, executor officii dicat.—92. 94. 98.

* Sepulto Domino signatum est monumentum. Volventes lapidem ad ostium monumenti. Ponentes milites qui custodirent illud. V. Ne forte veniant discipuli ejus et furentur eum, et dicant plebi, Surrexit a mortuis. Ponentes. *Et chorus prosequatur totum Responsorium cum suo Versu. Ibidem dicat sacerdos Antiphonam,* In pace in idipsum. *Chorus respondeat,* Dormiam et requiescam. *Sacerdos dicat Antiphonam,* In pace factus est. *Chorus prosequatur,* Locus ejus, et in Syon habitatio ejus. *Sacerdos dicat Antiphonam,* Caro mea. *Chorus,* Requiescet in spe. *Ad istas Antiphonas genuflectent prædicti duo sacerdotes continue.*—Grad.

† *Inprimis eat processio usque ad locum ubi novus ignis benedicendus est.*—Grad.

australi stet thuribularius ad accipiendum ignem in thuribulari post benedictionem ; omnibus istis ministris ad sacerdotem conversis, interim choro circumstante, videlicet ex parte boreali. Sequatur benedictio ignis solemniter a sacerdote, ita dicente[f] Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Domine Deus noster,[a] Pater[a] omnipotens, lumen indeficiens, conditor omnium luminum ; exaudi nos famulos tuos, et bene✠dic hunc ignem qui tua sanctificatione[b] ac[b] benedictione consecratur : tu illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum, illumina conscientias cordis nostri igne tuæ charitatis ; ut[c] tuo igne igniti,[c] tuo lumine illuminati, expulsis a cordibus nostris peccatorum tenebris, ad vitam te illustrante pervenire mereamur æternam ;[d] et sicut illuminasti ignem Moysi famulo tuo per columnam ignis ambulantem in mari rubro ; ita illustra nostrum lumen, et candela quæ de eo fuerit accensa ; in honore majestatis tuæ semper perseveret benedicta ; et quicumque lumen ex eo portaverit, sit illuminatus lumine gratiæ spiritalis.[d] Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium qui tecum vivit et regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Et omnes Orationes dicuntur cum Oremus, *sub tono lectionis. Hic aspergatur aqua benedicta super ignem. Deinde dicatur,* Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, bene✠dicere et sancti✠ficare digneris istum ignem ; quem nos indigni per invocationem unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi bene✠dicere præsumimus. Tu, clementissime[e] Pater,[e] eum tua bene✠dictione sanctifica ; et ad profectum humani generis[f] pervenire[f] concede. Per eundem.

Oratio.

Cœlesti lumine, quæsumus, Domine, semper[g] hic[g] et ubique nos præveni ; ut mysterium, cujus nos participes esse voluisti, et puro cernamus intuitu et digno percipiamus effectu. Per Dominum.

Sequatur Benedictio Thymiamatis sive incensi hoc modo.

Exorcizo te, immundissime spiritus et omne phantasma inimici, in nomine Dei Patris omnipotentis, et in nomine Jesu Christi Filii ejus, et in virtute Spiritus Sancti ; ut exeas et recedas ab hac creatura thymiamatis sive incensi cum omni fallacia atque nequitia tua ; ut sit hæc creatura sancti✠ficata in nomine[h] Domini nostri Jesu Christi ; ut omnes gustantes, tangentes, sive odorantes eam, virtutem et auxilium percipiant Spiritus Sancti ; ita ut ubicunque hoc incensum vel thymiama fuerit, ibidem nullatenus appropinquare audeas nec adversa inferre præsumas ; sed quicunque, spiritus immunde, es, cum omni versutia tua procul inde fugias atque discedas, adjuratus per nomen et virtutem Dei Patris omnipotentis et Filii[i] ejus[i] Domini nostri Jesu Christi, qui venturus est in Spiritu Sancto judicare vivos et mortuos et te prævaricatorem et sæculum per ignem.

Respondeatur, Amen.[j]

Oratio.

Æternam ac justissimam pietatem tuam deprecamur,[k] Domine, sancte Pater,[k] omnipotens æterne Deus ; ut bene✠dicere[l] et sancti✠ficare[l] digneris hanc thymiamatis vel incensi speciem ; ut sit incensum majestati

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] atque.—92. 94. 97. 98.
[c] non habet 98.
[d] non habent 92. 97. 98.
[e] non habent 92. 98.
[f] provenire.—92. 94. 98. 4L. 57.
[g] non habent 92. 94. 97. 98.
[h] ejusdem.—92. 94. 98. 4L. 57.
[i] ejusdem.—92. 98. 4L. 15. 57.
[j] Oremus.—97. 13. 26.
[k] non habent 92. 98.
[l] non habent 92. 94. 97. 98.

tuæ in odorem suavitatis acceptum; sit a te species hæc bene✠dicta, sit per invocationem sancti nominis tui [a] sancti✠ficata [a]; ita ut ubicumque fumus ejus pervenerit, extricetur et effugetur omne genus dæmoniorum, sicut [b] incensum [b] jecoris piscis quem Raphael archangelus Thobiam famulum tuum docuit cum ascendit ad Saræ liberationem. [c] Per Christum.[c]

Oremus.

Oratio.

Descendat bene✠dictio tua, Domine, super hanc speciem incensi et thymiamatis, sicut in illo de quo David propheta tuus cecinit, dicens, Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: sit nobis odor consolationis, suavitatis et gratiæ; ut fumo isto effugetur omne phantasma [d] inimici [d] mentis et corporis; ut simus, Pauli apostoli voce, bonus odor Deo. Effugiat a facie incensi hujus sive thymiamatis omnis dæmonum incursus, sicut pulvis a facie venti et sicut fumus a facie ignis; et præsta hoc, piissime Pater, boni odoris incensum ad opus Ecclesiæ tuæ ob causam religionis jugiter permanere, ut mystica nobis significatione spiritualium virtutum fragrans ostendat odor suavitatem. Tua ergo, quæsumus, omnipotens Deus, [e] immensa [e] majestatis tuæ dextera hanc creaturam bene✠dicere ex diversarum rerum commixtione [f] confectam [f] dignare; ut in virtute sancti nominis tui omnes immundorum spirituum phantasticos incursus effugare, omnesque morbos reddita sanitate expellere; [g] ut [g] ubicumque fumus aromatum ejus efflaverit, mirabiliter possit, atque in odore fragrantissimo tibi perpetua suavitate redolere. Per Dominum.

[h] *Post benedictionem incensi, impleatur thuribulum de carbonibus cum incenso, et incensetur novus ignis.*[h] *Postea accendatur* [i] *solus* [i] *cereus super hastam de novo igne, cæteris luminaribus ecclesiæ prius extinctis,*[j] [k] *et impleatur thuribulum de novo igne.*[k] [l] [m] *Deinde* [m] *redeat processio more solito in chorum. In redeundo autem, duo clerici de secunda forma in superpelliciis canant* Inventor rutili.* *Chorus idem repetat post unumquemque versum. Deinde sequatur Benedictio Cerei Paschalis ab ipso diacono, induto ad processionem, ad borealem converso ad gradum presbyterii; ceroferariis diacono assistentibus, uno a dextris,*

[a] non habent 92. 98.
[b] sic 26. &c. incenso.—34. 55P.
[c] non habent 92. 98.
[d] non habent 92. 98.
[e] immensæ.—92. 94. 97. 98. 57.
[f] infectam.—92. 94. 98. 4L. 57.
[g] non habent 94. 97. 26.
[h] non habent 92. 94. 98.
[i] non habent 92. 94. 97. 98. Grad.

[j] Post benedictionem incensi, impleatur thuribulum de carbonibus cum incenso, et incensetur novus ignis.—4L. 15. 57.
[k] sic 92. 94 98. Grad.—non habent 26. &c.
[l] et deferatur in processione ad locum ubi Cereus Paschalis benedictus est.—97. 13. 26. Grad.
[m] et.—92. 94. 97. 98.

* Inventor rutili dux bone luminis,
Qui certis vicibus tempora dividis,
Merso sole chaos ingruit horridum,
Lucem redde tuis Christe fidelibus.

Chorus idem repetat post unumquemque versum, ita tamen dum dicti clerici cantant versum, stent gradibus fixis, choro interim eunte, et dum chorus primum versum prosequitur procedant: quod etiam observetur dum canitur Rex sanctorum *cum suis Versibus.*

Quamvis innumero sidere regia (regiam),
Lunarique polum lampade pinxeris,
Incussu silicis lumina nos tamen
Monstras saxigeno semine quærere.
Ne nesciret homo spem sibi luminis
In Christi solido corpore conditam,
Qui dici stabilem se voluit Petram,
Nostris igniculis unde genus venit.
Splendet ergo tuis muneribus, Pater,
Flammis mobilibus scilicet atria,
Absentemque diem lux agit æmula,
Quam nox cum lacero victa fugit peplo,
Per quem splendet honor, laus, sapientia,
Majestas, bonitas et pietas tua,
Regnum contineant Numine triplici,
Texens perpetuis sæcula sæculis.—*Grad.*

reliquo a sinistris, ad eum conversis, cereis extinctis. Subdiaconus vero stet ei oppositus, juxta quem stet portitor hastæ eodem modo conversus. Post diaconum stet thuribilarius, diacono canente.

Exsultet jam angelica turba cœlorum, exsultent divina mysteria, et pro tanti Regis victoria tuba intonet salutaris.

Gaudeat se tellus tantis irradiata fulgoribus, et æterni Regis splendore illustrata totius orbis se sentiat amisisse caliginem.

Lætetur et mater Ecclesia tanti luminis adornata fulgoribus, et magnis populorum vocibus hæc aula resultet.

Quapropter astantibus vobis, fratres charissimi, ad tam miram sancti hujus luminis claritatem, una mecum, quæso, Dei omnipotentis misericordiam invocate;

Ut qui me non meis meritis intra Levitarum numerum aggregare dignatus est, luminis sui gratia infundente, cerei hujus laudem implere perficiat.

Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium [a] suum qui cum eo [a] vivit et regnat Deus in unitate Spiritus Sancti,

Per omnia sæcula sæculorum.

Amen.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Sursum corda.

Habemus ad Dominum.

Gratias agamus Domino Deo nostro.

Dignum et justum est.

Vere quia dignum et justum est, invisibilem Deum omnipotentem, Patrem, Filiumque ejus unigenitum, Dominum nostrum Jesum Christum, cum Sancto Spiritu, toto cordis ac mentis affectu et vocis ministerio personare.

Qui pro nobis æterno Patri Adæ debitum solvit, et veteris piaculi cautionem pio cruore detersit.

Hæc sunt enim festa Paschalia, in quibus verus ille Agnus occiditur, ejusque sanguine postes consecrantur.

Hæc nox est in qua primum patres nostros filios Israel eductos de Ægypto Rubrum Mare sicco vestigio transire fecisti.

Hæc igitur nox est quæ peccatorum tenebras columnæ illuminatione purgavit.

Hæc nox est quæ hodie per universum mundum in Christo credentes, a vitiis sæculi segregatos et caligine peccatorum, reddit gratiæ, sociat sanctitati.

Hæc nox est in qua, destructis vinculis mortis, Christus ab inferis victor ascendit.

Nihil enim nobis nasci profuit nisi redimi profuisset.

O mira circa nos tuæ pietatis dignatio.

O inæstimabilis dilectio charitatis: ut servum redimeres Filium tradidisti!

O certe necessarium Adæ peccatum et nostrum, quod Christi morte deletum est!

O felix culpa, quæ talem ac tantum meruit habere redemptorem!

O certe beata nox, quæ sola meruit scire tempus et horam in qua Christus ab inferis resurrexit!

Hæc nox est de qua scriptum est; Et nox ut dies illuminabitur; et Nox illuminatio mea in deliciis meis.

Hujus igitur sanctificatio noctis fugat scelera, culpas lavat, et reddit innocentiam lapsis et mœstis lætitiam; fugat odia, concordiam parat, et curvat imperia.

In hujus igitur noctis gratia suscipe, sancte Pater,

Hic ponatur incensum a diacono in cereum vel in candelabrum in modum crucis.[b] *Similiter et in parvum cereum, portitore accedente.*[b]

incensi hujus sacrificium vespertinum,

Quod tibi in hac cerei oblatione solemni per ministrorum manus de operibus apum sacrosancta reddit Ecclesia.

Sed jam columnæ hujus præconia novimus quam in honorem Dei rutilans ignis accendit.

[a] tuum qui tecum.—15.

[b] non habent 92. 94. 97. 98.

Hic accendatur cereus de novo igne, [a] *nec extinguatur usque post Completorium diei sequentis. Et ardebit cereus Paschalis continue per hebdomadam Paschalem ad Matutinas et ad Missam et ad Vesperas. Similiter fiat in Octavis Paschæ. Omnibus vero Dominicis ab Octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini, ad Missam tantum accendatur, etiam in festo sancti Marci Evangelistæ, Apostolorum Philippi et Jacobi ad Missam tantum. In Annuntiatione beatæ Mariæ et in Inventione sanctæ Crucis, sicut in Octavis Paschæ accendatur.*[a] *Hic ceroferarii cereos suos accendant per ecclesiam.*

Qui licet divisus in partes mutuati luminis detrimenta non novit. Alitur liquantibus ceris, quas in substantiam pretiosæ hujus lampadis apis mater eduxit.

O beata nox quæ exspoliavit Ægyptios, ditavit Hebræos; nox in qua terrenis cœlestia junguntur.

Oramus te, Domine, ut cereus iste, in honorem nominis tui consecratus, ad noctis hujus caliginem destruendam indeficiens perseveret.

In odorem suavitatis [b] acceptus [b] supernis luminaribus misceatur.

Flammas ejus Lucifer matutinus inveniat;

Ille, inquam, Lucifer qui nescit occasum;

Ille qui regressus ab inferis humano generi serenus illuxit.

Precamur ergo te, Domine, ut nos famulos tuos, omnem clerum et devotissimum populum, una cum patre nostro papa *N.* atque rege nostro *N.* necnon et episcopo nostro *N.*, quiete temporum concessa, in his paschalibus gaudiis conservare digneris,

Qui semper vivis, regnas, imperas, necnon et gloriaris, solus Deus, solus altissimus, Jesu Christe cum Sancto Spiritu, in gloria Dei Patris. Amen.

[c] *Finita benedictione cerei Paschalis, sacerdos completurus Officium, indutus casula, ad altare* [d] *autentica* [d] *assumpta, cum suis ministris, ad altare accedat, confessione jam non dicta, sed tantum* Pater noster; *et osculando altare cum suis ministris eat sessum; abscedat cereus super hastam; minister vero qui alium cereum defert ad sinistrum cornu altaris, stet supra gradum ad austrum conversus, quousque finiatur Septiformis Letania.*[c] [e] *Debet autem candelabrum cum Cereo Paschali amoveri feria sexta post Ascensionem Domini.*[e] *Postea legantur lectiones absque titulis a dignioribus personis ad gradum chori.*

Lectio prima.[f]

In principio creavit Deus cœlum et terram. Terra autem erat inanis et vacua, et tenebræ erant super faciem abyssi: et Spiritus Domini ferebatur super aquas. Dixitque Deus; Fiat lux. Et facta est lux. Et vidit Deus lucem quod esset bona: et divisit lucem a tenebris. Appellavitque lucem Diem, et tenebras Noctem: factumque est vespere et mane dies unus. Dixit quoque Deus; Fiat firmamentum in medio aquarum: et dividat aquas ab aquis. Et fecit Deus firmamentum, divisitque aquas quæ erant sub firmamento ab his quæ erant super firmamentum. Et factum est ita. Vocavitque Deus firmamentum, Cœlum: et factum est vespere et mane dies secundus. Dixit vero Deus; Congregentur aquæ quæ sub cœlo sunt, in locum unum, et appareat arida. Factumque est ita. Et vocavit Deus aridam Terram, congregationesque aquarum appellavit Maria. Et vidit Deus quod esset bonum. Et ait; Germinet terra herbam virentem et facientem semen, et lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum, cujus semen in semetipso sit super terram. Et factum est ita. Et protulit terra herbam virentem, et afferentem semen juxta genus suum, lignumque faciens fructum et habens unumquod-

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] accensus.—97. 26.
[c] habentur hæc in 94. 97. 13. 26.
[d] sic Missalia; rectius autem Processionale *autenticum*.
[e] non habent 92. 94. 98. Grad.
[f] Gen. cap. i.

que sementem secundum speciem suam. Et vidit Deus quod esset bonum; factumque est vespere et mane dies tertius. Dixit autem Deus; Fiant luminaria in firmamento cœli, et dividant diem ac noctem, et sint in signa et tempora et dies et annos: ut luceant in firmamento cœli, et illuminent terram. Et factum est ita. Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare majus ut præesset diei et luminare minus ut præesset nocti, et stellas. Et posuit eas in firmamento cœli, ut lucerent super terram, et præessent diei ac nocti, et dividerent lucem ac tenebras. Et vidit Deus quod esset bonum. Et factum est vespere et mane dies quartus. Dixit etiam Deus; Producant aquæ reptile animæ viventis, et volatile super terram sub firmamento cœli. Creavitque Deus cete grandia, et omnem animam viventem atque motabilem, quam produxerant aquæ in species suas, et omne volatile secundum genus suum. Et vidit Deus quod esset bonum; benedixitque eis, dicens; Crescite, et multiplicamini, et replete aquas maris, avesque multiplicentur super terram. Et factum est vespere et mane dies quintus. Dixit quoque Deus; Producat terra animam viventem in genere suo, jumenta et reptilia et bestias terræ secundum species suas. Factumque est ita. Et fecit Deus bestias terræ juxta species suas, jumenta et omne reptile terræ in genere suo. Et vidit Deus quod esset bonum; et ait; Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram: et præsit piscibus maris, et volatilibus cæli, et bestiis,[a] universæque terræ,[a] omnique reptili quod movetur in terra. Et creavit Deus hominem ad imaginem et similitudinem suam: ad imaginem Dei creavit illum: masculum et feminam creavit eos. Benedixitque illis Deus, et ait; Crescite et multiplicamini, et replete terram et subjicite eam, et dominamini piscibus maris et volatilibus cœli, et universis animantibus quæ moventur super terram. Dixitque Deus; Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, et universa ligna quæ habent in semetipsis sementem generis sui, ut sint vobis in escam: cunctis animantibus terræ, omnique volucri cœli, et universis quæ moventur in terra et in quibus est anima vivens, ut habeant ad vescendum. Et factum est ita. Viditque Deus cuncta quæ fecerat: et erant valde bona. Et factum est vespere et mane dies sextus. [b] Igitur perfecti sunt cœli et terra, et omnis ornatus eorum. Complevitque Deus die septimo opus suum quod fecerat: et requievit die septimo ab universo opere suo quod patrarat.

Omnes Orationes sine Dominus vobiscum *et sine* Flectamus genua. Levate *dicuntur, sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Deus, qui mirabiliter creasti hominem et mirabilius redemisti; da nobis quæsumus, contra oblectamenta peccati mentis ratione persistere, ut mereamur ad gaudia æterna pervenire. Per.

Lectio secunda.[c]

Factum est in vigilia matutina, et ecce respiciens Dominus super castra Ægyptiorum per columnam ignis et nubis, interfecit exercitum eorum: et subvertit rotas curruum, ferebanturque in profundum. Dixerunt ergo Ægyptii: Fugiamus Israelem: Dominus enim pugnat pro eis contra nos. Et ait Dominus ad Moysen: Extende manum tuam super mare, et revertantur aquæ ad Ægyptios super currus et equites eorum. Cumque extendisset Moyses manum contra mare, reversum est primo diluculo ad priorem locum: fugientibusque Ægyptiis occurrerunt aquæ, et involvit eos Dominus in mediis fluctibus. Reversæque sunt aquæ, et operuerunt currus et equites cuncti exercitus Pharaonis, qui sequentes ingressi fuerant mare: nec unus quidem superfuit ex eis. Filii

[a] universæque creaturæ.—57. terræ universæque creaturæ.—97. 26.

[b] Gen. cap. ii. (v. 1, 2)

[c] Exodi cap. xiv. F. (v. 24–31.)

autem Israel perrexerunt per medium sicci maris, et aquæ erant eis quasi pro muro a dextris et a sinistris: liberavitque Dominus in die illa Israel de manu Ægyptiorum. Et viderunt Ægyptios mortuos super littus maris, et manum magnam quam exercuerat Dominus contra eos: metuitque populus Dominum, et crediderunt Domino et Moysi servo ejus. [a] Tunc cecinit Moyses et filii Israel carmen hoc Domino, et dixerunt.

Omnes Tractus dicuntur a choro alternatim, præter ultimum Tractum, scilicet Laudate.[b]

Tractus.[c]

Cantemus Domino, gloriose enim honorificatus est; equum et ascensorem projecit in mare; adjutor et protector factus est mihi in salutem.

V. Hic Deus meus et honorificabo eum: Deus Patris mei et exaltabo eum.

V. Dominus conterens bella; Dominus nomen est illi.

Oremus.

Oratio.

Deus cujus antiqua miracula etiam nostris sæculis coruscare sentimus; dum quod uni populo a persecutione Ægyptiaca liberando dexteræ tuæ potentiam contulisti, id ad salutem gentium per aquam regenerationis operaris: præsta, quæsumus, ut et in Abrahæ filios et in Israeliticam dignitatem totius mundi transeat plenitudo. Per.

Lectio tertia.[d]

Apprehendent septem mulieres virum unum in die illa, dicentes; Panem nostrum comedemus, et vestimentis nostris operiemur: tantummodo invocetur nomen tuum super nos, aufer opprobrium nostrum. In die illa erit germen Domini in magnificentia et gloria, et fructus terræ sublimis, et exsultatio his qui salvati fuerint de Israel. Et erit: Omnis qui relictus fuerit in Sion, et residuus in Hierusalem, sanctus vocabitur, omnis qui scriptus est in vita in Hierusalem. Si abluerit Dominus sordes filiarum Sion, et sanguinem Hierusalem laverit de medio ejus in spiritu judicii et spiritu ardoris. Et creavit Dominus super omnem locum Montis Sion, et ubi invocatus est, nubem per diem, et fumum et splendorem ignis flammantis in nocte. Super omnem enim gloriam protectio; et tabernaculum erit in umbraculum diei ab æstu, et in securitatem et absconsionem a turbine et a pluvia.

Tractus.[e]

Vinea facta est dilecto[f] in cornu in loco uberi.

V. Et maceriam circumdedit, et circumfodit, et plantavit vineam Soreth, et ædificavit turrim in medio ejus.

V. Et torcular fodit in ea: vinea enim Domini Sabaoth domus Israel est.

Oremus.

Oratio.

Deus, qui nos ad celebrandum Paschale sacramentum, utriusque testamenti paginis imbuisti: da nobis intelligere misericordias tuas, ut ex perceptione præsentium munerum, firma sit exspectatio futurorum. Per Dominum.

Lectio quarta.[g]

Scripsit Moyses canticum, et docuit filios Israel. Præcepitque Dominus Josue filio Nun, et ait; Confortare, et esto robustus: tu enim introduces filios Israel in terram quam pollicitus sum patribus eorum, et ego ero tecum. Postquam ergo scripsit Moyses verba legis hujus in volumine atque complevit: præcepit Levitis qui portabant arcam fœderis Domini, dicens; Tollite librum istum, et ponite illum in latere arcæ fœderis Domini Dei nostri: ut sit contra te ibi in testimonium. Ego enim scio contentionem tuam, et cervicem tuam durissimam. Adhuc vivente me et ingrediente vobiscum, semper contentiose egistis contra Dominum: quanto magis cum mortuus

[a] Exodi xv. (v. 1.)
[b] Ita quod primus Tractus incipiatur ex parte chori legentis Lectionem. Deinde incipiatur alternatim.—94. 97. 13. 26.
[c] Exodi xv. (v. 1–3.)
[d] Esaiæ cap. iv.
[e] Esaiæ cap. v. (v. 1, 2, 7.)
[f] meo.—92. 98.
[g] Deut. cap. xxxi. F. (v. 22–30.)

fuero? Congregate ad me omnes majores natu per tribus vestras atque doctores, et loquar audientibus eis sermones istos, et invocabo contra eos cœlum et terram. Novi enim quod post mortem meam inique agetis, et declinabitis cito de via quam præcepi vobis: et occurrent vobis mala in extremo tempore, quando feceritis malum in conspectu Domini, ut irritetis eum per opera manuum vestrarum. Locutus est ergo Moyses audiente universo cœtu filiorum Israel, verba carminis hujus, et ad finem usque complevit.

Tractus.[a]

Attende cœlum et loquar: et audiat terra verba ex ore meo.

V. Expectetur sicut pluvia eloquium meum: et descendant sicut ros verba mea: sicut imber super gramina.

V. Et sicut nix super fœnum: quia nomen Domini invocabo.

V. Date magnitudinem Deo nostro: Deus verax opera ejus: et omnes viæ ejus judicia.

V. Deus fidelis in quo non est iniquitas: justus et sanctus Dominus.

Sequatur Oratio.

Deus, qui Ecclesiam tuam semper gentium vocatione multiplicas: concede, propitius, ut quos aqua baptismatis abluis, continua protectione tuearis. Per Dominum.

Hanc Orationem non sequatur Lectio sed Tractus.[b]

Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te, Deus.

V. Sitivit anima mea ad Deum vivum, quando veniam et apparebo ante faciem Dei mei.

V. Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi per singulos dies, Ubi est Deus tuus.

Deinde sequantur duæ Orationes sub uno Per Dominum *et sub uno* Oremus.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui festa Paschalia agimus, cœlestibus desideriis accensi, fontem vitæ sitiamus Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Omnipotens sempiterne Deus, respice propitius ad devotionem populi renascentis, qui sicut cervus aquarum expetit fontem: et concede propitius, ut fidei ipsius sitis baptismatis mysterio animam corpusque sanctificet. Per Dominum.

* *Deinde sequatur Septiformis Letania, quæ in medio chori a septem pueris in superpelliciis dicitur; et interim exuat sacerdos casulam et sumat capam sericam rubeam adhuc stando ante altare, donec percantetur Letania &c. ut in Processionalibus continetur. Finita Letania, scilicet,* Rex sanctorum,* *incipiatur Missa solemniter a cantore, sine regimine chori,*

[a] Deut. cap. xxxii. (v. 1–4.)

[b] Ps. xli. (xlii. 1–3.)

* *Postea sequatur Septiformis Letania quæ in medio chori a septem pueris in superpelliciis dicitur, et interim* Kyrie eleyson. Christe eleyson. Christe, audi nos. Sancta Maria, ora pro nobis. *Finita hac Letania, statim incipiant Quinquepartita Letania quæ a quinque Diaconis dicantur in superpelliciis. Cum qua eat processio ad fontes benedicendos. Completa Benedictione Fontium, tres clerici de superiori gradu in capis sericis cantent hanc Letaniam. Chorus idem repetat post unumquemque versum. Clerici versus.*

Rex sanctorum angelorum,
totum mundum adjuva.
Ora primum tu pro nobis,
Virgo mater Germinis.
Et ministri Patris summi
Ordines angelici.
Supplicate Christo regi
Cœtus apostolici.
Supplicetque permagnorum
sanguis fusus martyrum.
Implorate confessores
consonæque virgines.
Quo donetur magnæ nobis
tempus indulgentiæ.
Omnes sancti atque justi,
nos precamur cernui,
Ut purgetur crimen omne
vestro sub oramine.
Hujus, Christe Pastor alme,
plebis vota suscipe,
Qui plasmasti protoplastum
et genus gignentium.

sic Kyrie eleyson, *et dicitur cantus de*

PRÆSTA Patris atque Nati
compar Sancte Spiritus,
Ut te solum semper omni
diligamus tempore.—*Grad.*

Ad lectoris commodum, Letaniæ et Benedictio Fontium exhibentur e Processionalibus.

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Christe audi nos.
Sancta Maria, Ora pro nobis.
Sancta Dei genetrix, ...
Sancta Virgo virginum, ...
Sancte Michael, ...
Sancte Gabriel, ...
Sancte Raphael, ...
Omnes sancti Angeli et Archangeli, orate ..
Sancte Johannes Baptista, ora ...
Omnes sancti Patriarchæ et Prophetæ, orate ...
Sancte Petre, ora ...
Sancte Andrea, ...
Sancte Johannes, ...
Sancte Jacobe, ...
Sancte Philippe, ...
Sancte Bartholomæe, ...
Sancte Mathæe, ...
Omnes sancti Apostoli et Evangelistæ, orate ...
Sancte Stephane, ora ...
Sancte Line, ...
Sancte Clete, ...
Sancte Laurenti, ...
Sancte Vincenti, ...
Sancte Sixte, ...
Sancte Dionysi cum sociis, ...
Omnes sancti martyres, orate ...
Sancte Sylvester, ora ...
Sancte Gregori, ...
Sancte Hilari, ...
Sancte Martine, ..
Sancte Remigi, ...
Sancte Audoene, ...
Sancte Augustine, ...
Omnes sancti confessores, orate ...
Sancta Maria Magdalena, ora ...
Sancta Felicitas, ...
Sancta Perpetua, ...
Sancta Agatha, ...
Sancta Agnes, ...
Sancta Cæcilia, ...
Sancta Scolastica, ...
Omnes sanctæ virgines, orate pro nobis.

Lux et origo *absque Versibus; et in-*

Omnes sancti, orate pro nobis.

Si episcopus præsens fuerit, indutus capa serica stet in sede sua dum prædicta Letania canitur.

Finita hac Letania, statim incipiatur Quintapartita Letania, quæ a quinque diaconis (quinto diacono 23) in medio chori in superpelliciis (superpellicio 23) de secunda forma dicatur, et finiatur sub tono supradicto. Cum perventum fuerit ad hanc prolationem Sancta Maria, *statim eat processio ad fontes benedicendos, hoc ordine. In primis acolitus crucem ferens, alba et tunica indutus; post eum vero duo ceroferarii in albis cum amictibus; deinde thuribularius in simili habitu; post eum vero duo pueri in superpelliciis, pariter incedentes, unus ferens librum, alius a dextris ejus ferens cereum ad fontes benedicendos; deinde duo diaconi de secunda forma albis cum amictibus induti pariter incedentes, unus ferens oleum, alius a dextris ejus ferens chrisma; deinde subdiaconus tunica; et deinde subdiaconus in dalmatica; deinde Sacerdos in capa serica rubea: clero itaque sequente habitu non mutato; ex australi latere ecclesiæ procedendo ad fontes veniant, prædictis diaconis Letaniam canentibus, de singulis ordinibus quinque in medio clericorum de secunda forma post executorem officii, hoc modo. Sequatur Letania.*

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Christe audi nos.
Sancta Maria, ora pro nobis.
Sancta Dei genetrix, ...
Sancta virgo virginum, ...
Sancte Michael, ...
Sancte Gabriel, ...
Sancte Raphael, ...
Omnes sancti Angeli et Archangeli Dei, orate ...
Sancte Johannes Baptista, ora ...
Omnes sancti Patriarchæ et Prophetæ, orate ...
Sancte Paule, ora ...
Sancte Jacobe, ...
Sancte Thoma, ...
Sancte Symon, ...
Sancte Thaddæe, ...
Omnes sancti apostoli et evangelistæ, orate ...
Sancte Clemens, ora ...
Sancte Corneli, ...
Sancte Cypriane, ...

terim [a] *sacerdos assumpta casula ad*

[a] dicat sacerdos.—92. 98. Grad.

Sancte Sebastiane, ...
Sancte Maurici cum sociis tuis, ora pro nobis.
Omnes sancti martyres, orate ...
Sancte Benedicte, ora ...
Sancte Nicholae, ...
Sancte Germane, ...
Sancte Romane, ...
Sancte Adelme, ...
Sancte Augustine, ...
Omnes sancti confessores, orate ...
Sancta Lucia, ora ...
Sancta Petronilla, ...
Sancta Katherina, ...
Sancta Christina, ...
Sancta Brigitta, ...
Omnes sanctæ virgines, orate ...
Omnes sancti, ...

In his duabus Letaniis non dicatur Pater de cœlis *neque* Fili Redemptor mundi Deus *neque* Spiritus Sancte Deus *neque* Sancta Trinitas, unus Deus.

Item Gelasius Papa ostendit dicens; Quia ipse qui Pater et Filius et Spiritus Sanctus, una persona in Trinitate (Unitate 23.) et tres personæ in Unitate, et in sepulchro se custodiri mittitur, omnino dicit adhuc surrexerat a mortuis qui voluit prophetiam implere, sed jacuit in sepulchro usque ad tertium diem, quod bene istæ prædictæ quatuor clausulæ in his Letaniis possent prætermitti.

Hoc modo fiat statio ad fontes ex parte occidentali, donec percantetur Letania, scilicet ad gradum fontis ex parte occidentali stet sacerdos, retro quem stent quinque diaconi Letaniam cantantes, deinde ad alium gradum fontis ex parte orientali puer librum ferens, deinde diaconus, deinde subdiaconus, deinde oleum et chrisma, deinde portitor cerei fontis, deinde thuribularius, deinde oleum, ceroferarius, exinde duo acoliti crucem ferentes, omnibus ad orientem conversis.

Executor officii, conversus ad orientem, fontes benedicendo, assistat minister juxta fontem circumstans ordinate scilicet a dextris, juxta sacerdotem stet diaconus, subdiaconus vero a sinistris; qui fert chrisma stet juxta diaconum, qui vero fert crucem stet sacerdoti opposito ad eum conversus, juxta quem eodem modo stent ceroferarii duo, post ceroferarium et thuribularium, qui vero fert cereum inter diaconum et chrisma, puer autem ferens librum stet inter diaconum (sic 28, 55, 193. subdiaconum 23.) et oleum; episcopus tamen, si præsens fuerit, a tergo canentium Letaniam ut in aliis Processionibus semper in fine ultimum locum tenet.

Deinde executor officii ad fontes incipiat ut sequitur.

Dominus vobiscum. *Chorus.* Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, adesto magnæ pietatis mysteriis, adesto sacramentis, et ad recreandos novos populos quos tibi fons baptismatis parturit, Spiritum adoptionis emitte, ut quod nostræ humilitatis gerendum est ministerio, tuæ virtutis impleatur *prosequatur ut sequitur* effectu. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus.

Per omnia sæcula sæculorum.
Amen.
Dominus vobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Sursum corda.
Habemus ad Dominum.
Gratias agamus Domino Deo nostro.
Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, æquum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, qui invisibili potentia sacramentorum tuorum mirabiliter operaris effectum.

Et licet nos tantis mysteriis exsequendis simus indigni, tu tamen gratiæ tuæ dona non deserens, etiam ad nostras preces aures tuæ pietatis inclines.

Deus, cujus Spiritus super aquas inter ipsa mundi primordia ferebatur, ut jam tunc virtutem sanctificationis aquarum natura conciperet:

Deus, qui nocentis mundi crimina per aquas abluens regenerationis speciem in ipsa diluvii effusione signasti, ut unius ejusdemque elementi mysterio, et finis esset vitiis et origo virtutibus:

Respice, quæsumus, Domine, in faciem Ecclesiæ tuæ, et multiplica in ea regenerationes tuas. Qui gratiæ tuæ affluentis impetu lætificas civitatem tuam, fontemque baptismatis aperis toto orbe terrarum gentibus invocandis, ut tuæ majestatis imperio sumat Unigeniti tui gratiam de Spiritu Sancto. *Hic dividat aquam manu sua in modum crucis dicens,*

altare dicat [a] Confiteor, Misereatur *et*

Absolutionem, *cum*[a] *Precibus,*[a] *et Oratione* Aufer a nobis, Domine, *more solito: tamen hic non detur osculum pacis. Deinde thurificet altare, èt postea incipiat* Gloria in excelsis Deo. *Tunc omnes genuflectant exuentes capas nigras,*[b] *et tunc pulsentur omnes campanæ in*[c] *classicum*[c], [d] *choro canente* Et in terra pax.[d] *Sequatur* Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Deus, qui hanc sacratissimam noctem gloria Dominicæ resurrectionis illustras, conserva in nova familiæ tuæ progenie adoptionis spiritum quem dedisti; ut corpore et mente renovati, puram tibi exhibeant servitutem. Per. eundem. In unitate ejusdem.

Sequens Epistola legatur in pulpito: Ad Colossenses.[e]

Fratres, si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens; quæ sursum sunt sapite, non quæ

[a] versu.—94. 97.
[b] et statim surgant.—94. 97.
[c] clasitum.—92. 98.
[d] non habent 92. 98. 4L. 13. 57.
[e] cap. iii. A. (v. 1–4.)

Qui hanc aquam regenerandis hominibus præparatam arcana sui luminis admixtione fecundet, ut sanctificatione concepta ab immaculato divini fontis utero in novam renatam creaturam progenies cœlestis emergat. Et quos, aut sexus in corpore, aut ætas discernit in tempore, omnes in unam pariat gratia mater infantiam. Procul ergo hinc jubente te, Domine, omnis spiritus immundus abscedat, procul tota nequitia diabolicæ fraudis absistat. Nihil hic loci habeat contrariæ virtutis admixtio, non insidiando circumvolet, non latendo surrepat, non inficiendo corrumpat.

Sit hæc sancta et innocens creatura libera ab omni impugnatoris incursu, et totius nequitiæ purgata discessu. Sit fons ✠[a] vivus, aqua ✠[a] regenerans, unda ✠[a] purificans. Ut omnes hoc lavacro salutifero diluendi, operante in eis Spiritu Sancto, perfectæ purgationis indulgentiam consequantur.

Unde benedico te, creatura aquæ per ✠ Deum vivum, per ✠ Deum verum, per ✠ Deum sanctum, per Deum qui te in principio verbo separavit ab arida, cujus Spiritus super te ferebatur, qui te de paradiso manare fecit, et in quatuor fluminibus totam terram rigare præcepit. *Hic sacerdos ejiciat sua manu aquam de fonte in modum crucis in quatuor partes.*

Qui te in deserto amaram suavitate indita fecit esse potabilem, et sitienti populo de petra produxit.

Bene✠dico te per Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum, qui te in Cana Galilææ signo admirabili sua potentia convertit in vinum.

Qui pedibus super te ambulavit, et a Johanne in Jordane in te baptizatus est. Qui te una cum sanguine de latere suo produxit, et discipulis suis jussit ut credentes baptizarentur in te dicens, Ite docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Pa[b]tris et Filii[b] et Spiri[b]tus Sancti. *Hic mutet vocem quasi legendo.* Hæc nobis præcepta servantibus, tu Deus omnipotens et clemens adesto, tu benignus aspira. *Hic aspiret in fontem ter in modum crucis.* Tu has supplices *(al.* simplices) aquas tuo ore bene✠dicito; ut præter naturalem emundationem quam lavandis possint adhibere corporibus, sint etiam purificandis mentibus efficaces. *Hic stillet de cereo in fontem in modum crucis, postea dicat.* Descendat in hanc plenitudinem fontis virtus Spiritus Sancti totamque hujus aquæ substantiam regenerandi fecundet effectu (effectum *edd.) Hic mittat cereum in medio fontis, crucem faciens, et postea prosequatur.*

Hic omnium peccatorum maculæ deleantur, hic natura ad imaginem tui condita et ad honorem sui reformata principii, cunctis vetustatis squaloribus emundetur. *Hic extrahatur cereus a fonte ita dicendo.* Ut omnis homo hoc sacramentum regenerationis ingressus in veræ innocentiæ novam infantiam renascatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen. *Consecratis fontibus non infundetur oleum neque Chrisma, nisi fuerit aliquis baptizandus.*

[a] Hæc crucis signa desiderantur in edd. Processionalis in quibus ad locum infra notatum (scil. col. 354 ad b) eadem typographi inseruerunt.

super terram. Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Cum enim Christus apparuerit, vita vestra: tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria.

Lecta Epistola, duo clerici de secunda forma * in capis sericis in pulpito cantent hoc* Alleluya. *Chorus idem repetat, et prosequatur, et clerici Versum.*[a]

Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia ejus.

Chorus finiat cum neuma. Item clerici reincipiant Alleluya *sine neuma. Deinde sequatur Tractus, qui a duobus de secunda forma in capis*[b] *nigris ad gradum chori totus et integer cantetur, choro interim sedente.*

Tractus.[c]

Laudate Dominum, omnes gentes: et collaudate eum, omnes populi.

V. Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: et veritas Domini manet in æternum.

Interim vero procedat diaconus cum subdiacono per medium chori more solito, sine cruce, ad legendum Evangelium; quem præcedant duo ceroferarii cereis extinctis: et legatur in pulpito more dominicali.

Sequentia sancti Evangelii secundum Matthæum.[d]

Vespere autem sabbati, quæ lucescit in prima sabbati, venit Maria Magdalene, et altera Maria, videre sepulchrum. Et ecce terræmotus factus est magnus. Angelus autem Domini descendit de cœlo: et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum. Erat autem aspectus ejus, sicut fulgur, et vestimenta ejus sicut nix. Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes, et facti sunt velut mortui. Respondens autem angelus dixit mulieribus; Nolite timere vos: scio enim, quod Jesum qui crucifixus est, quæritis. Non est hic: surrexit enim, sicut dixit: venite et videte locum, ubi positus erat Dominus. Et cito euntes, dicite discipulis ejus quia surrexit: et ecce præcedet vos in Galilæam: ibi eum videbitis. Ecce prædixi vobis.

Non dicitur Credo, *sed post Evangelium dicitur* Dominus vobiscum *et* Oremus.

Non dicitur Offertorium.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, preces populi tui cum oblationibus hostiarum: ut Paschalibus initiatæ mysteriis, ad æternitatis nobis medelam te operante proficiant. Per Dominum.

Præfatio. Et te quidem omni tempore, sed in hac potissimum nocte, *et* Communicantes et noctem sacratissimam *et* Hanc igitur.

Hæc Præfatio dicitur per totam hebdomadam Paschæ et in omnibus Dominicis usque ad Ascensionem Domini quando † de Resurrectione agitur.† Communicantes *vero et* Hanc igitur *per hebdomadam et in Octavis Paschæ tantum dicuntur. Hac die dicitur* Sanctus *solemniter. Sacerdote vero dicente,* Pax Domini sit semper vobiscum, *et choro respondente,* Et cum spiritu tuo. *Non dicitur* Agnus Dei *nec Pax detur, sed facto intervallo incipiantur Vesperæ festivæ sine regimine chori, sine campanarum pulsatione, et sine* Deus in adjutorium, *a quodam de superiori gradu ex parte chori; sic,*

Alleluya.

Psalmus.[e]

Laudate Dominum, omnes gentes: laudate eum, omnes populi:

Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: et veritas Domini manet in æternum.

Gloria Patri et Filio: et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio et nunc et semper: et in sæcula sæculorum. Amen.

Tota dicitur Antiphona.

Alleluya, Alleluya, Alleluya, Alleluya.

[a] Ps. cxvii. (cxviii. 1.)
[b] suis.—94. 97.
[c] Ps. cxvi. (cxvii.)
* *superiori gradu.*—Grad.

[d] cap. xxviii. A. (v. 1–7.)
[e] (Ps. cxvii.)
† *de Dominica sive de Pascha dicitur missa.*—Grad.

Qua dicta, statim incipiatur Antiphona super Magnificat *ab excellentiore post eum qui celebraverit, sed non percantetur a choro ante Psalmi intonationem. Non thurificetur altare, neque chorus.*

Antiphona.[a]

Vespere autem sabbati quæ lucescit in prima sabbati: venit Maria Magdalene et altera Maria videre sepulchrum. Alleluya.

Psalmus. Magnificat.

[a] Matthæi cap. xxviii. (v. 1.)

* *In die Paschæ et ab hinc omnibus dominicis diebus usque ad festum Sanctæ Trinitatis in aspersione aquæ benedictæ cantetur hæc Antiphona.*

Vidi aquam egredientem de templo a latere dextro, alleluya.

Et omnes ad quos pervenit aqua ista salvi facti sunt. Et dicent alleluya, alleluya.

Psalmus. Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Vidi aquam. Gloria Patri. Sicut erat. Et omnes.

Versus. Ostende nobis, Domine, misericordiam.

Oremus.

Exaudi nos.

Post aspersionem aquæ benedictæ eodem modo fit processio per omnia sicut in die Nativitatis Domini. Excepto quod hac die dicitur versus Crucifixum in carne *in statione ante crucem. Ad processionem tres clerici de superiore gradu in capis sericis in eundo hanc Prosam cantantibus, et cantetur primus versus ab eisdem in medio chori antequam exeat processio, hoc modo:* Salve, festa dies. *Procedat processio, choro repetente,* Salve. *Deinde clerici stantes dicant Versum* Ecce renascentis. *In redeundo, Antiphonam* Sedit angelus. *Tres clerici de superiore gradu, in pulpito, conversi ad populum, dicant Versum* Crucifixum. *In introitu chori Antiphonam* Christus resurgens, *Versum* Dicant nunc, *Versum* Surrexit Dominus de sepulchro, *Orationem* Deus, qui hodierna die.—Grad.

Antiphonæ &c. in die Paschæ e Processionali.

Christus resurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur: quod enim vivit, vivit Deo, alleluya, alleluya.

V. Dicant nunc Judæi, quomodo milites custodientes sepulchrum perdiderunt regem ad lapidis positionem, quare non servabant petram justitiæ; aut sepultum reddant, aut resurgentem adorent, nobiscum dicentes, *Chorus respondeat ut sequitur,* Alleluya, alleluya.

Salve, festa dies,
  toto venerabilis ævo,
Qua Deus infernum
  vicit, et astra tenet.
Ecce renascentis
  testatur gratia mundo, (mundi)
Omnia cum Domino
  dona redisse suo.
Qui crucifixus erat
  Deus ecce per omnia regnat,
Dant Creatori
  cuncta creata precem.
Sollicitam te (tu) redde
  fidem, precor, alma potestas,
Tertia lux rediit,
  surge, sepulte Deus.
Non decet ut humili
  tumulo tua membra tegantur,
Ne pretium mundi
  vilia saxa premant.
Indignum est cujus
  clauduntur cuncta pugillo,
Ut tegat inclusum
  rupe vetante lapis.
Lintea tolle, precor,
  sudaria linque sepulchro,
Tu satis es nobis,
  et sine te nihil est.
Funeris exsequias
  passus vitæ auctor et orbis,
Intrans mortis iter,
  dando salutis opem.
Redde tuam faciem,
  videant ut sæcula lucem,
Redde diem, quem nos
  te moriente fugit.

Repetita Antiphona dicat sacerdos Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Spiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde; ut quos sacramentis Paschalibus satiasti, tua facias pietate concordes. Per Dominum.[b] In unitate ejusdem.[b]

Et sic Missa et Vesperæ simul finiantur, dicente diacono, Ite missa est, *cum nota de* Alleluya.*

[b] non habet 26.

In die *sancto Paschæ, quæ est Resurrectionis Dominicæ.*

Ad Missam. Officium.[a]

Resurrexi et adhuc tecum sum, alleluya: posuisti super me manum tuam, alleluya: mirabilis facta est scientia tua, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Gloria Patri.

Gloria in excelsis.

Oratio.

Deus, qui hodierna die per Unigenitum tuum æternitatis nobis aditum devicta morte reserasti: vota nostra quæ præveniendo aspiras, etiam adjuvando prosequere. Per eundem.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli ad Corinthios.[c]

Fratres, Expurgate vetus fermentum, ut sitis nova conspersio, sicut estis azymi. Etenim Pascha nostrum immolatus est Christus. Itaque epulemur: non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ et nequitiæ: sed in azymis sinceritatis, et veritatis.

Gradale.[d]

Hæc dies quam fecit Dominus: exsultemus et lætemur in ea.

V. Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Alleluya. *V.* Pascha nostrum immolatus est Christus.

[e] *Istud* Alleluya *dicitur in loco Gradalis in Octavis*[f] *Pentecostes*[f] *et omnibus Dominicis ab hinc usque ad Ascensionem Domini, ad Missam de Resurrectione.*[e]

Sequentia.

a. Fulgens præclara b. rutilat per
orbem hodie dies, in qua Christi
lucida narrantur ovanter prælia.

b. De hoste superbo quem Jesus
triumphavit, pulchre castra illius
perimens teterrima.

c. Infelix culpa [g] Evæ,[g]
qua caruimus omnes vita.

c. Felix proles Mariæ,
qua epulamur modo una.

d. Benedicta sit celsa Regina illa,

d. Generans Regem spoliantem tartara,

e. Pollentem jam in æthera.

f. Rex in æternum suscipe benignus
præconia nostra
sedule tibi canentia,

e. Patris sedens ad dexteram,

f. Victor ubique morte superata,
atque triumphata,
polorum possidens gaudia.

g. O [h] magna,[h] O celsa, O pulchra,
clementia Christi
luciflua, O alma.

g. Laus tibi honorque ac virtus,
qui nostram antiquam
leviasti sarcinam.

h. Roseo cruore Agni
benignissimi empta
florida micat hæc aula.

[a] Ps. cxxxviii. (cxxxix. 5, 6.)
[b] ibid. (v. 1, 2.)
[c] 1 ad Cor. cap. v. B. (v. 7, 8.)
[d] Ps. cxvii. (cxviii. 24. 1.) 1 ad Cor. v. 7.
[e] non habent 92. 94. 98. 15. 57. Grad.
[f] sic 97. 13. Paschæ.—26.
[g] Eva.—94. 98. 57.
[h] alma.—92. 97. 98. 13. Grad.

Eripis innumerum
populum de carcere mortis,
Et sequitur liber
quo suus auctor abit
Tristi accesserunt (Tristia cesserunt?)
inferni vincula legis
Expavitque chaos
luminis ore premi.

Sedit angelus ad sepulchrum Domini stola claritatis coopertus; videntes eum mulieres nimio terrore perterritæ, astiterunt a longe; tunc locutus est angelus, et dixit eis; Nolite metuere, dico vobis, quia ille quem quæritis mortuum, jam vivit, et vita hominum cum eo surrexit, alleluya.

V. Crucifixum in carne laudate, et sepultum propter vos glorificate, resurgentemque a morte adorate. Nolite.

h. Potenti virtute nostra
qui lavit facinora
tribuens dona fulgida.
i. Stupens valde in memet jam
miror hodierna.
i. Tanta indignis pandere
nobis sacramenta.
k. Stirpe Davitica
ortus, de tribu Juda
Leo potens surrexisti in gloria,
Agnus visus es in terra.
k. [a]Fundens[a] olim arva,
regna petis supera,
justis reddens præmia, in sæcula
dignanter ovantia.
l. Dic, impie Zabule,
quid valet nunc fraus tua,
l. Igneis nexus loris
a Christi victoria?
m. Tribus, linguæ, admiramini,
quis audivit talia miracula!
m. Ut mors mortem sic superaret,
rei perciperent talem gratiam.
n. Judæa incredula,
cur manes adhuc inverecunda?
n. Perspice Christicolas,
qualiter læti canunt inclyta
o. Redemptori carmina.
p. Ergo, pie Rex Christe,
nobis dans præmia,
q. Solve nexorum vincula.
o. Electorum agmina
p. Fac tecum resurgere
ad beatam gloriam,
q. Digna rependens merita.
r. Paraclyti Sancti consolationem piam
r. Expectamus, secundum promissionem tuam,
s. Peracta Ascensionis
sacra solemnia.
t. Qua es regressus ad cœlos
nube tectus clara,
u. Pollens laude æterna.

Evangelium : Secundum Marcum.[b]

In illo tempore, Maria Magdalene et Maria Jacobi et Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Jesum. Et valde mane una sabbatorum, veniunt ad monumentum, orto jam sole. Et dicebant ad invicem; Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respicientes, viderunt revolutum lapidem. Erat quippe magnus valde. Et introeuntes in monumentum, viderunt juvenem sedentem in dextris, coopertum stola candida, et obstupuerunt. Qui dixit illis; Nolite expavescere: Jesum quæritis Nazarenum crucifixum: surrexit, non est hic; ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ite, dicite discipulis ejus et Petro, quia præcedet vos in Galilæam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis.

Credo.

Offertorium.[c]

Terra tremuit et quievit dum resurgeret in judicio Deus, alleluya.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, preces populi tui cum oblationibus hostiarum, ut paschalibus initiatæ mysteriis, ad æternitatis nobis medelam, te operante, proficiant. Per Dominum.

Præfatio. Et te quidem. *Infra Canonem.* Communicantes *et* Hanc igitur.

Communio.[d]

Pascha nostrum immolatus est Christus, alleluya: itaque epulemur in azymis sinceritatis et veritatis, alleluya, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Spiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde; ut quos sacramentis Paschalibus satiasti, tua facias pietate concordes. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Feria *secunda post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[e]

Introduxit vos Dominus in terram fluentem lac et mel, alleluya: et ut lex Domini semper sit in ore vestro, alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

[a] fundans.—92. 97. 98.
[b] cap. xvi. A. (v. 1–7.)
[c] Ps. lxxv. (lxxvi. 8, 9.)
[d] 1 ad Cor. cap. v. (v. 7, 8.)
[e] Exodi cap. xiii. (v. 5, 9.)
[f] Ps. cxvii. (cxviii. 1.)

Kyrie eleyson. Gloria in excelsis.

Oratio.

Deus, qui solemnitate Paschali mundo remedia contulisti: populum tuum, quæsumus,[a] Domine,[a] cœlesti dono prosequere: ut et perfectam libertatem consequi mereatur; et ad vitam proficiat sempiternam. Per Dominum.

Lectio Actuum Apostolorum.[b]

In diebus illis, Stans Petrus in medio plebis, dixit; Viri fratres, vos scitis quod factum est verbum per universam Judæam. Incipiens enim a Galilæa, post baptismum quod prædicavit Johannes, Jesum a Nazareth quomodo unxit eum Deus Spiritu Sancto et virtute, qui pertransivit benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabolo, quoniam Deus erat cum illo: et nos testes sumus omnium quæ fecit in regione Judæorum et Hierusalem: quem occiderunt suspendentes in ligno. Hunc Deus suscitavit tertia die, et dedit eum manifestum fieri non omni populo, sed testibus præordinatis a Deo nobis qui manducavimus et bibimus cum illo, postquam resurrexit a mortuis. Et præcepit nobis prædicare populo et testificari, quia ipse est qui constitutus est a Deo judex vivorum et mortuorum. Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus, omnes qui credunt in eum.

Gradale.[c]

Hæc dies quam fecit Dominus: exsultemus et lætemur in ea.

V. Dicat nunc Israel quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Alleluya. *V.* Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de Jesu dum loqueretur nobis in via.[d]

Sequentia.[e]

Zyma vetus expurgetur,
Ut sincere celebretur
  Nova resurrectio.
Hæc est dies nostræ spei,
Hujus mira vis diei
  Legis testimonio.
Hæc Ægyptum spoliavit,
Et Hebræos liberavit
  De fornace ferrea;
His in arcto constitutis,
Opus erat servitutis,
  Lutum, later, palea.
Jam divinæ laus virtutis,
Jam triumphi, jam salutis,
  Vox erumpat libera;
Hæc est dies quam fecit Dominus,
Dies nostri doloris terminus,
  Dies salutifera.
Lex est umbra futurorum,
Christus finis promissorum,
  Qui consummat omnia.
Christi sanguis igneam
Hebetavit romphæam
  Amota custodia.
Puer nostri forma risus,
Pro quo vervex est occisus,
  Vitæ signat gaudium.
Joseph exit de cisterna;
Jesus redit ad superna
  Post mortis supplicium.
Hic dracones Pharaonis
Draco vorat, a draconis
  Immunis malitia.
Quos ignitus vulnerat,
Hos serpentis liberat
  Ænei præsentia.
Anguem forat in maxilla
Christus hamus et armilla;
  In caverna reguli
Manum mittit ablactatus,
Et sic fugit exturbatus
  Vetus hospes sæculi.
Irrisores Helisæi
Cum conscendit domum Dei,
  Zelum calvi sentiunt.
David arreptitius,
Hircus emissarius
  Et passer effugiunt.
In maxilla mille sternit,
Et de tribu sua spernit
  Sampson matrimonium.
Sampson Gazæ seras pandit,
Et asportans portas scandit
  Montis supercilium.

[a] non habent 94. 97.
[b] cap. x. F. (v. 37–43.)
[c] Ps. cxvii. (cxviii. 24, 2.)
[d] Lucæ cap. xxiv. (v. 32.)
[e] Quære post Commune Sanctorum.—13. 26.

Sic de Juda leo fortis,
Fractis portis diræ mortis,
  Die surgit tertia.
Rugiente voce Patris,
Ad supernæ sinum matris
  Tot revexit spolia.
Cetus Jonam fugitivum
Veri Jonæ signativum,
Post tres dies reddit vivum
  De ventris angustia.
Botrus Cypri reflorescit,
Dilatatur et excrescit;
Synagogæ flos marcescit,
  Et floret Ecclesia.
Mors et vita conflixere,
Resurrexit Christus vere,
Et cum Christo surrexere
  Multi testes gloriæ.
Mane novum, mane lætum,
Vespertinum tergat fletum;
Quia Vita vicit letum
  Tempus est lætitiæ.
Jesu victor, Jesu vita,
Jesu vitæ via trita,
Cujus morte mors sopita,
Ad Paschalem nos invita
  Mensam cum fiducia.
Viva panis, vivax unda,
Vera vitis et fecunda,
Tu nos pasce, tu nos munda,
Ut a morte nos secunda
  Tua salvet gratia. Amen.

Evangelium : Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Exeuntes duo ex discipulis Jesu ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Hierusalem, nomine Emaus. Et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus quæ acciderant. Et factum est dum fabularentur, et secum quærerent: et ipse Jesus appropinquans ibat cum illis: oculi autem eorum tenebantur, ne eum agnoscerent. Et ait ad illos; Qui sunt hi sermones quos confertis ad invicem ambulantes, et estis tristes? Et respondens unus cui nomen Cleophas, dixit ei; Tu solus peregrinus es in Hierusalem, et non cognovisti quæ facta sunt in illa his diebus? Quibus ille dixit; Quæ? Et dixerunt; De Jesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere et sermone coram Deo et omni populo: et quomodo tradiderunt eum summi sacerdotes et principes nostri in damnationem mortis, et crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus, quia ipse esset redempturus Israel. Et nunc super hæc omnia, tertia dies est hodie quod hæc facta sunt. Sed et mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, et non invento corpore ejus, venerunt dicentes, se etiam visionem angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum: et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum vero non invenerunt. Et ipse dixit ad eos; O stulti et tardi corde ad credendum, in omnibus quæ locuti sunt prophetæ! Nonne [b] hæc [b] oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam? Et incipiens a Moyse et omnibus prophetis, interpretabatur illis in omnibus scripturis, quæ de ipso erant. Et appropinquaverunt castello quo ibant: et ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illum, dicentes; Mane nobiscum, quoniam advesperascit, et inclinata est jam dies. Et intravit cum eis. Et factum est dum recumberet cum illis, accepit panem et benedixit ac fregit et porrigebat illis. Et statim aperti sunt oculi eorum, et cognoverunt eum: et ipse evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicem; Nonne cor nostrum ardens erat in nobis [c] de Jesu,[c] dum loqueretur nobis in via, et aperiret nobis Scripturas? Et surgentes eadem hora regressi sunt in Hierusalem: et invenerunt congregatos undecim, et eos qui cum ipsis erant, dicentes quod surrexit Dominus vere, et apparuit Simoni. Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via: et quomodo cognoverunt eum in fractione panis.

Credo.

Offertorium.[d]

Angelus Domini descendit de cœlo, et dixit mulieribus: quem quæritis? surrexit sicut dixit, alleluya.

[a] cap. xxiv. B. (v. 13–35.)
[b] sic.—92. 98.
[c] non habent 92. 98. 4L. V.
[d] Marci cap. xvi. (v. 6, 7.)

Secreta.

Paschales hostias immolantes, quæsumus, Domine, ut quod frequentamus actu, comprehendamus effectu. Per resurgentem a mortuis, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Communio.[a]

Surrexit Dominus ; et apparuit Petro, alleluya.

Postcommunio.

Impleatur in nobis, quæsumus, Domine, sacramenti Paschalis sancta libatio, nosque de terrenis affectibus ad cœleste transferat institutum. Per Dominum.

Feria *tertia post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[b]

Aqua sapientiæ [c] potabit [c] eos, alleluya; firmabitur in illis et non flectetur, alleluya : et exaltabit eos in æternum, alleluya, alleluya.

Psalmus.[d]

Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Oratio.

Deus, qui Ecclesiam tuam novo semper fœtu multiplicas ; concede famulis tuis, ut sacramentum vivendo teneant, quod fide perceperunt. Per Dominum.

Lectio Actuum Apostolorum.[e]

In diebus illis, Surgens Paulus, et manu silentium indicens, ait ; Viri fratres, filii generis Abraham, et qui in vobis timent Deum, vobis verbum salutis hujus missum est. Qui enim habitant Hierusalem et principes ejus, ignorantes Jesum et voces prophetarum quæ per omne sabbatum leguntur, judicantes impleverunt: et nullam causam mortis invenientes in [f] eo,[f] petierunt a Pilato, ut interficerent eum. Cumque consummassent omnia quæ de eo scripta erant, deponentes eum de ligno, posuerunt in monumento. Deus vero suscitavit eum a mortuis tertia die: qui visus est per dies multos his qui simul ascenderant cum eo de Galilæa in Hierusalem: qui usque nunc sunt testes ejus ad plebem. Et nos vobis annunciamus eam quæ ad patres nostros repromissio facta est: quoniam hanc Deus adimplevit filiis vestris, resuscitans Jesum Christum Dominum nostrum.

Gradale.[g]

Hæc dies quam fecit Dominus : exsultemus et lætemur in ea.

V. Dicant nunc qui redempti sunt a Domino : quos redemit de manu inimici; de regionibus congregavit eos.

Alleluya. *V.* Surgens Jesus Dominus noster : stetit in medio discipulorum suorum et dixit : Pax vobis.

Sequentia.

a. Prome casta concio cantica
organa subnectens *b.* hypodorica.

a. Regi claustra Deo tartarea
rumpenti decanta *b.* nunc symphonia.

c. Morte qui victa resurgens,
gaudia mundo *b.* gestat colenda.

c. [h] Ac [h] insolita morantes
perdita cocy-*b.*-ti confinia

d. Aspectant lumina, intrante
illo *b.* vita beata.

d. Terrore percussa tremiscit
dæmo-*b.*-num plebs valida.

e. Dant suspiria

e. Fletuum alta.

f. Repagula quis sic audax
fregerit, mirantur tunc fortia.

e. Sic ad supera

e. Redit cum turma

f. Gloriosa, et timida
refovet discipulorum corda.

g. Præcelsa hujus trophæa admirantes,
flagitemus nunc voce decliva

g. Virginum inter agmina mereamur
pretiosa colere ; ut Pascha

h. Galilæa inque sacrata
præfulgida contueri
lucis exordia.

[a] Lucæ cap. xxiv. (v. 34.)
[b] Ecclus. cap. xv. (v. 3, 4, 5.)
[c] potavit.—92. 98. 4L. 57.
[d] Ps. cxvii. (cxviii. 1.)
[e] cap. xiii. D. (v. 26–33.)
[f] eum.—92. 98.
[g] Ps. cxvii. (cxviii. 24.) cvi. (cvii. 2, 3.) Lucæ xxiv. (v. 36.)
[h] hac.—92. 94. 98. 4L. 13. 57.

Sequentia sancti Evangelii: Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Stetit Jesus in medio discipulorum suorum, et dixit eis; Pax vobis: ego sum; nolite timere. Conturbati vero et conterriti, existimabant se spiritum videre. Et dixit eis; Quid turbati estis, et cogitationes ascendunt in corda vestra? videte manus meas et pedes meos, quia ego ipse sum: palpate et videte: quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut me videtis habere. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et pedes. Adhuc autem illis non credentibus et mirantibus præ gaudio, dixit; Habetis hic aliquid quod manducetur? At illi obtulerunt ei partem piscis assi et favum mellis. Et cum manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis. Et dixit ad eos; Hæc sunt verba, quæ locutus sum ad vos, cum adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia quæ scripta sunt in lege Moysi et prophetis et psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent Scripturas. Et dixit eis; Quoniam sic scriptum est, et sic oportebat pati Christum, et resurgere a mortuis die tertia: et prædicari in nomine ejus pœnitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes.

Credo.

Offertorium.[b]

Intonuit de cœlo Dominus: et Altissimus dedit vocem suam: et apparuerunt fontes aquarum, alleluya.

Secreta.

Suscipe, Domine, preces Ecclesiæ tuæ, redemptionis suæ gratia exsultantis: ut præsentium munerum fide, et tuæ resurrectionis credulitate pascatur. Qui vivis.

Communio.[c]

Si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, alleluya: ubi Christus est in dextera Dei sedens: quæ sursum sunt sapite, alleluya.

[a] cap. xxiv. F. (v. 36–47.)
[b] Ps. xvii. (xviii. 13, 15.)
[c] Coloss. cap. iii. (v. 1, 2.)
[d] Matt. cap. xxv. (v. 34.)

Postcommunio.

Sanctificent nos, Domine, quæsumus, sumpta mysteria, et Paschalis observantiæ sufficientem nobis tribuant facultatem. Per.

Feria *quarta post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[d]

Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum, alleluya: quod vobis paratum est ab origine mundi, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[e]

Cantate Domino canticum novum: quia mirabilia fecit.

Oratio.

Deus, qui nos resurrectionis Dominicæ annua solemnitate lætificas: concede propitius, ut per temporalia festa quæ agimus, pervenire ad gaudia æterna mereamur. Per.

Lectio Actuum Apostolorum.[f]

In diebus illis, Aperiens Petrus os suum, dixit; Viri Israelitæ et qui timetis Deum, audite. Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Jacob, Deus patrum nostrorum glorificavit Filium suum Jesum, quem vos quidem tradidistis et negastis ante faciem Pilati, judicante illo dimitti. Vos autem sanctum et justum negastis, et petistis virum homicidam donari vobis: auctorem vero vitæ interfecistis. Quem Deus suscitavit a mortuis, cujus nos testes sumus. Et nunc, fratres, scio quia per ignorantiam fecistis, sicut et principes vestri. Deus autem, qui prænunciavit per os omnium prophetarum pati Christum suum, implevit sic. Pœnitemini igitur et convertimini, ut deleantur peccata vestra.

Gradale.[g]

Hæc dies quam fecit Dominus: exsultemus et lætemur in ea.

V. Dextera Domini fecit virtutem: dextera Domini exaltavit me.

Alleluya. *V.* Surrexit Dominus et occurrens mulieribus, ait; Avete: tunc accesserunt et tenuerunt pedes ejus.

[e] Ps. xcvii. (xcviii. 1.)
[f] cap. iii. C. (v. 12, 13–15, 17–19.)
[g] Ps. cxvii. (cxviii. 24, 16.) Mat. xxviii. (v. 9.)

Sequentia.
a. Concinat orbis cunctus, alleluya,
b. Votis voce solennia
b. Celebrando Paschalia.
c. Insontum tenera congaudeat
tur-*d*.-ma: sacro fonte nivea,
d. Spernens Phlegethontis undas.
e. Nos quoque laxas aptemus fibras
arte musica,
e. Voce sonora modificantes
prosis neumata
f. Voce satis tinnula.
g. Christus namque mitis hostia
g. Factus, nostra ob remedia,
f. Crucis pertulit probra;
h. Et jugis vita manens
subiit letalia,
h. Fellis amara passus
prælibare pocula.
i. Vulnera satis toleravit dira,
transfixus clavis et lancea.
i. Sic patiendo, mala gerens nostra,
descendit ad ima tartara.
k. Hostis antiqui quo defringens arma
revehit potens ampla ovando trophæa.
k. Sicque devicta morte ac resumpta
carne resurgit victor die in tertia.
l. Unde jam jocundas ipsi canamus
m. odas,
l. Per quem nobis vita plausit æterna
n. et cœli clara nobis patescit
aula.
o. Cui sit laus præclara.

Evangelium: Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Manifestavit se iterum Jesus discipulis suis ad mare Tiberiadis: manifestavit autem sic: erant [b] autem [b] simul Simon Petrus, et Thomas qui dicitur Didymus, et Nathanael qui erat a Cana Galilææ, et filii Zebedæi, et alii ex discipulis ejus duo. Dicit eis Simon Petrus; Vado piscari. Dicunt ei; Venimus et nos tecum. Et exierunt, et ascenderunt in navim: et illa nocte nihil prendiderunt. Mane autem facto, stetit Jesus in littore: non tamen cognoverunt discipuli quia Jesus est. Dixit ergo eis Jesus; Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei; Non. Dixit eis; Mittite in dexteram navigii rete, et invenietis. Miserunt ergo [c] rete,[c] et jam non valebant illud trahere, præ multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille quem diligebat Jesus Petro; Dominus est. Simon Petrus cum audisset quia Dominus est, tunica succinxit se (erat enim nudus) et misit se in mare. Alii autem discipuli navigio venerunt, (non enim longe erant a terra, sed quasi cubitis ducentis) trahentes rete piscium. Ut ergo descenderunt in terram, viderunt prunas positas et piscem superpositum et panem. Dicit eis Jesus; Afferte de piscibus quos prendidistis nunc. Ascendit Simon Petrus, et traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus. Et cum tanti essent, non est scissum rete. Dicit eis Jesus; Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum; Tu quis es? scientes quia Dominus est. Et venit Jesus, et accepit panem, et dedit eis, et piscem similiter. Hoc jam tertio manifestatus est Jesus discipulis suis cum resurrexisset a mortuis.

Credo.

Offertorium.[d]

Portas cœli aperuit Dominus: et pluit illis manna ut ederent: panem cœli dedit illis: panem angelorum manducavit homo, alleluya.

Secreta.

Sacrificia, Domine, paschalibus gaudiis immolata, nobis tuæ propitiationis munus obtineant; quibus ecclesia tua mirabiliter pascitur et nutritur. Per Dominum.

Communio.[e]

Christus resurgens ex mortuis, jam non moritur, alleluya: mors illi ultra non dominabitur, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Ab omni nos, quæsumus, Domine, vetustate purgatos, sacramenti tui vene-

[a] cap. xxi. A. (v. 1–14.)
[b] sic 26 &c. non habent 97. 34. 55P. V.
[c] non habent 92. 98. V.
[d] Ps. lxxvii. (lxxviii. 23–25.)
[e] ad Rom. vi. (v. 9.)

randa perceptio in novam transferat creaturam. Per Dominum.

Feria *quinta post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[a]

Victricem manum tuam, Domine, laudaverunt pariter, alleluya: quia sapientia aperuit os mutum: et linguas infantium fecit disertas, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Oratio.

Deus, qui diversitatem gentium in confessione tui nominis adunasti: da ut renatis fonte baptismatis una sit fides mentium et pietas actionum. Per Dominum.

Lectio Actuum Apostolorum.[c]

In diebus illis, Angelus Domini locutus est ad Philippum, dicens; Surge et vade contra meridianum ad viam quæ descendit ab Hierusalem in Gazam: hæc est deserta. Et surgens abiit. Et ecce vir Æthiops eunuchus potens Candacis reginæ Æthiopum, qui erat super omnes gazas ejus, venerat adorare in Hierusalem: et revertebatur sedens super currum suum, legensque Isaiam prophetam. Dixit [d] autem [d] Spiritus Philippo; Accede et adjunge te ad currum istum. Accurrens autem Philippus, audivit eum legentem Isaiam prophetam, et dixit; Putasne intelligis quæ legis? Qui ait; Et quomodo possum [e] intelligere,[e] si non aliquis ostenderit mihi? Rogavitque Philippum ut ascenderet et sederet secum. Locus autem Scripturæ quam legebat, hic erat: Tamquam ovis ad occisionem ductus est, et sicut agnus coram tondente se sine voce, sic non aperuit os suum. In humilitate judicium ejus sublatum est. Generationem ejus quis enarrabit, quoniam tolletur de terra vita ejus? Respondens autem eunuchus dixit Philippo; Obsecro te, de quo propheta dicit hoc; de se, an de alio aliquo? Aperiens autem Philippus os suum, et incipiens a Scriptura ista, evangelizavit illi Jesum. Et dum irent per viam, venerunt ad quandam aquam: et ait eunuchus; Ecce aqua, quis prohibet me baptizari? Dixit autem Philippus; Si credis ex toto corde, licet. Et respondens ait; Credo Filium Dei esse Jesum Christum. Et jussit stare currum: et descenderunt uterque in aquam Philippus et eunuchus, et baptizavit eum. Cum autem ascendissent de aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, et amplius non vidit eum eunuchus. Ibat autem per viam suam gaudens. Philippus autem inventus est in Azoto, et pertransiens evangelizabat civitatibus cunctis, donec veniret Cæsaream, nomen Domini nostri Jesu Christi.

Gradale.[f]

Hæc dies quam fecit Dominus: exsultemus et lætemur in ea.

V. Lapidem quem reprobaverunt ædificantes: hic factus est in caput anguli: a Domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris.

Non repetatur Gradale hac die post suum Versum nec in sequenti die.

Alleluya. *V.* In die resurrectionis meæ, dicit Dominus: præcedam vos in Galilæam.

Sequentia.

a. Dic nobis quibus [g] e terris [g] nova
b. Cuncto mundo nuncians gaudia,
b. Nostram rursus visitans patriam?
c. Respondens placito vultu
clara voce dixit; Alleluya,
c. Angelus mihi de Christo
indicavit pia miracula,
d. Resurrexisse Dominum siderum
cecinit voce laudanda.
d. Mox ergo pennas volucris vacuas
dirigens læta per auras,
e. Rediit famulis, [h] et [h] dixit,
vacuatam legem veterem
et novam regnare gratiam.

[a] Sap. cap. x. v. 20, 21.
[b] Ps. cxvii. (cxviii. 1.)
[c] cap. viii. E. (v. 26–40.)
[d] que.—92. 98. ●
[e] non habent 92. 97. 98. 4L. V.
[f] Ps. cxvii. (cxviii. 24, 22, 23.) Mat. (xxviii. 7.)
[g] ætheris.—92. 98. 4L. 57.
[h] ut.—92. 94. 98. 4L. 57.

e. Itaque plaudite, famuli,
voce clara: Christus hodie
redemit nos a morte dira.
f. Pater Filium tradidit [a] sævis,[a]
ut interimerent pro salute nostra.
f. Sponte subiit Filius mortem,
ut nos redimeret morte ab æterna.
g. Nunc requiem [b] capere [b] licet omnibus,
et vita frui perpetua,
g. Nunc colite pariter mecum famuli,
celebri laude sanctum Pascha.
h. Christus est [c] pax [c] nostra.

Secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Maria stabat ad monumentum foris, plorans. Dum ergo fleret, inclinavit se, et prospexit in monumentum: et vidit duos angelos in albis sedentes, unum ad caput et unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesu. Dicunt ei illi; Mulier, quid ploras? Dicit eis; Quia tulerunt Dominum meum: et nescio ubi posuerunt eum. Hæc cum dixisset, conversa est retrorsum, et vidit Jesum stantem, et nesciebat quia Jesus est. Et dicit ei Jesus; Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei; Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi ubi posuisti eum, et ego eum tollam. Dicit ei Jesus; Maria. Conversa illa, dicit ei; Rabboni; quod dicitur magister. Dicit ei Jesus; Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum: vade autem ad fratres meos, et dic eis: Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, Deum meum et Deum vestrum. Venit ergo Maria Magdalene annuncians discipulis: Quia vidi Dominum, et hæc dixit mihi.

Credo.

Offertorium.[e]

In die solemnitatis vestræ, dicit Dominus: inducam vos in terram fluentem lac et mel, alleluya.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, munera populorum tuorum propitius; ut confessione tui nominis et baptismate renovati, sempiternam beatitudinem consequantur. Per.

Communio.[f]

Populus acquisitionis, annunciate virtutes ejus, alleluya: qui vos de tenebris vocavit in admirabile lumen suum, alleluya.

Postcommunio.

Exaudi, Domine, preces nostras, ut redemptionis nostræ sacrosancta commercia, et vitæ nobis conferant præsentis auxilium, et gaudia sempiterna concilient. Per.

Feria *sexta post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[g]

Eduxit eos Dominus in spe, alleluya: et inimicos eorum operuit mare, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[h]

Attendite, popule meus, legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui paschale sacramentum in reconciliationis humanæ fœdere contulisti; da mentibus nostris ut quod professione celebramus imitemur effectu. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[i]

Charissimi, Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis, ut nos offerret Deo, mortificatos quidem carne, vivificatos autem spiritu. In quo et his qui in carcere [j] erant [k] spiritualiter [k] veniens prædicavit: qui increduli fuerant aliquando, quando exspectabant Dei patientiam in diebus Noe cum fabricaretur arca: in qua pauci, id est octo animæ, salvæ

[a] servis.—97. 13. 15. 26. Grad.
[b] rapere.—92. 94. 98. 4L. 57.
[c] spes.—Grad.
[d] cap. xx. C. (v. 11–18.)
[e] Ex. iii. (v. 8. ?)
[f] 1 Pet. c. ii. (v. 9.)
[g] Ps. lxxvii. (lxxviii. 53.)
[h] ib. (v. 1.)
[i] 1 Pet. cap. iii. D. (v. 18–22.)
[j] conclusi.—13. 15. 26. 57.
[k] spiritu.—13. 15. spiritibus.—26.

factæ sunt per aquam. Quod et vos nunc similis formæ salvos facit baptisma: non carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum, per resurrectionem [a] Domini nostri [a] Jesu Christi, qui est in dextera Dei.

Gradale.[b]

Hæc dies quam fecit Dominus: exsultemus et lætemur in ea.

V. Benedictus qui venit in nomine Domini: Deus Dominus et illuxit nobis.

Non repetatur Gradale.

Alleluya. *V.* Dicite in gentibus quia Dominus regnavit a ligno.

Sequentia.

a. Victimæ Paschali
laudes immolant Christiani.

b. Agnus redemit oves,
Christus innocens Patri
reconciliavit peccatores.

b. Mors et vita duello
conflixere mirando,
dux vitæ mortuus regnat vivus.

c. Dic nobis, Maria,
quid vidisti in via?

d. Sepulchrum Christi viventis,
et gloriam vidi resurgentis.

c. Angelicos testes,
sudarium et vestes.

d. Surrexit Christus spes nostra,
præcedet vos in Galilæam.

e. Credendum est magis soli Mariæ veraci,
quam Judæorum turbæ fallaci.

e. Scimus Christum surrexisse a mortuis vere:
tu nobis, victor Rex, miserere.

Sequentia sancti Evangelii: Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Undecim discipuli abierunt in Galilæam, in montem ubi constituerat illis Jesus. Et videntes eum adoraverunt: quidam autem dubitaverunt. Et accedens Jesus locutus est eis, dicens; Data est mihi omnis potestas in cœlo et in terra. Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti: docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.

Credo.

Offertorium.[d]

Erit vobis hic dies memorialis, alleluya: et diem festum celebrabitis solemnem Domino in progenies vestras: legitimum sempiternum diem, alleluya, alleluya, alleluya.

Secreta.

Hostias, quæsumus, Domine, placatus assume: quas et pro renatorum expiatione peccati deferimus, et pro acceleratione cœlestis auxilii. Per Dominum.

Communio.[e]

Data est mihi omnis potestas in cœlo et in terra, alleluya: euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Deus, qui adoptionis tuæ sobolem peccatorum remissione genuisti, da ut cuncti fideles tui veraciter apprehendant, quæ præsentibus susceperunt sacramentis. Per Dominum.

Sabbato *post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[f]

Eduxit Dominus populum suum in exsultatione, alleluya: et electos suos in lætitia, alleluya, alleluya.

Psalmus.[g]

Confitemini Domino et invocate nomen ejus: annunciate inter gentes opera ejus.

Kyrie eleyson.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui festa Paschalia venerando egimus: per hæc contingere ad gaudia æterna mereamur. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[h]

Charissimi, Deponentes igitur omnem malitiam et omnem dolum et simulationes et invidias et omnes de-

[a] non habent 92. 97. 98. 4L. V.
[b] Ps. cxvii. (cxviii. 24, 26, 27.) xcv. (xcvi. 10.)
[c] cap. xxviii. D. (v. 16–20.)
[d] Lev. xxiii. (v. 21.)
[e] Mat. xxviii. (v. 18, 19.)
[f] Ps. civ. (cv. 43.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] 1 Pet. cap. ii. A. (v. 1–10.)

tractiones, sicut modo geniti infantes rationabiles et sine dolo lac concupiscite: ut in eo crescatis in salutem: si tamen gustatis quoniam dulcis est Dominus. Ad quem accedentes lapidem vivum, ab hominibus quidem reprobatum, a Deo autem electum et honorificatum: et ipsi tanquam lapides vivi superædificamini, domos spirituales, in sacerdotium sanctum, offerentes spiritales hostias, acceptabiles Deo per Jesum Christum. Propter quod continet scriptura: Ecce ponam in Sion lapidem summum angularem, [a] probatum,[a] electum, pretiosum: et omnis qui crediderit in eum, non confundetur. Vobis igitur honor credentibus: non credentibus autem lapis quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli: et lapis offensionis et petra scandali his qui offendunt verbo, nec credunt in quo et positi sunt. Vos autem [b] genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis: ut virtutes annuncietis ejus qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum. Qui aliquando non populus Dei, nunc autem populus Dei. Et qui non consecuti misericordiam, nunc autem misericordiam consecuti.

Duo pueri in superpelliciis in pulpito dicant,

Alleluya. *V.* Hæc dies quam fecit Dominus, exsultemus et lætemur in ea.[c]

Non repetatur Alleluya. [d] *Nunquam enim repetatur primum* Alleluya [d] *post suum Versum quando duo* Alleluya *habentur; sed secundum* Alleluya *semper repetatur post suum Versum. Similiter fiat quando unum solum* Alleluya *habetur. Deinde alii duo pueri ad gradum chori in superpelliciis* * *cantent hoc.**

Alleluya. *V.* Laudate pueri Dominum: laudate nomen Domini.[e]

Et finiatur a choro. Statim sequatur alius Versus ab eisdem pueris.

V. Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc et usque in sæculum.

Similiter finiatur a choro. Deinde repetatur Alleluya *sine neuma.*

Sequentia.

Mane prima sabbati
surgens Dei Filius
nostra spes et gloria.
Victo rege sceleris,
rediit ab inferis,
cum summa victoria.
Cujus resurrectio
omni plena gaudio
consolatur omnia.
Resurgentis itaque
Maria Magdalene
facta est prænuncia;
Ferens Christi fratribus
ejus morte tristibus
exspectata gaudia.
O beati oculi
quibus Regem sæculi
morte jam deposita
prima est intuita!
Hæc est illa fœmina
cujus cuncta crimina
ad Christi vestigia
ejus lavit gratia.
Quæ dum [f] plorat et mens orat,[f]
facto clamat quod cor amat
Jesum super omnia.
Non ignorat quem adorat,
quid precetur; sed deletur
quod mens timet conscia.
O Maria, mater pia,
stella maris appellaris
operum per merita!
Matri Christi coæquata
dum fuisti sic vocata,
sed honore subdita.
Illa mundi imperatrix,
ista beata peccatrix,
lætitiæ primordia
fuderunt in ecclesia.
Illa enim fuit porta
per quam fuit lux exorta;
hæc resurgentis [g] nuncia [g]
mundum replet lætitia.
O Maria Magdalena,
audi vota laude plena,

[a] non habent 98. V.
[b] estis.—92. 98. 4L. 57.
[c] Ps. cxvii. (cxviii. 24.)
[d] non habent 92. 98. 4L. 57.

* *dicant hoc modo.*—Grad.

[e] Ps. cxii. (cxiii. 1, 2.)
[f] orat, et mens plorat.—92. 98.
[g] prænuncia.—92. 94. 97. 98. 4L. 57.

apud Christum chorum istum
clementer concilia;
Ut fons summæ pietatis,
Qui te lavit a peccatis
servos suos atque tuos
mundet data venia.
amen dicant omnia.

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Una sabbati Maria Magdalene venit mane cum adhuc tenebræ essent, ad monumentum: et vidit lapidem sublatum a monumento. Cucurrit ergo, et venit ad Simonem Petrum, et ad alium discipulum quem amabat Jesus, et dixit eis; Tulerunt Dominum [b] meum [b] de monumento, et nescio ubi posuerunt eum. Exiit ergo Petrus et ille alius discipulus, et venerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul, et ille alius discipulus præcucurrit citius Petro, et venit [c] prior [c] ad monumentum. Et cum se inclinasset, vidit linteamina posita, non tamen introivit. Venit ergo Simon Petrus sequens eum, et introivit in monumentum; et vidit linteamina posita, et sudarium quod fuerat super caput ejus, non cum linteaminibus positum, sed separatim involutum in unum locum. Tunc ergo introivit et ille discipulus qui venerat primus ad monumentum: et vidit et credidit: nondum enim sciebant Scripturas, quia oportebat eum a mortuis resurgere.

Credo.

Offertorium.[d]

Benedictus qui venit in nomine Domini: benediximus vos de domo Domini: Deus Dominus et illuxit nobis, alleluya, alleluya.

Secreta.

Concede, quæsumus, Domine, semper nos per hæc mysteria paschalia gratulari; ut continua nostræ reparationis operatio, perpetuæ nobis fiat causa lætitiæ. Per Dominum.

Communio.[e]

Omnes qui in Christo baptizati estis, Christum induistis, alleluya.

Postcommunio.

Redemptionis nostræ munere vegetati, quæsumus, Domine, ut hoc perpetuæ salutis auxilio, fides semper vera proficiat. Per Dominum.

Dominica *in Octavis Paschæ.*

Ad Missam. Officium.[f]

Resurrexi et adhuc tecum sum, alleluya: posuisti super me manum tuam, alleluya: mirabilis facta est scientia tua, alleluya, alleluya.

Psalmus.[g]

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Gloria Patri.

Oratio.

Deus, qui hodierna die per Unigenitum tuum æternitatis nobis aditum devicta morte reserasti; vota nostra quæ præveniendo aspiras, etiam adjuvando prosequere. Per eundem.

Nulla fiat memoria de Dominica.

Epistola. Expurgate vetus. *Quære supra in die Paschæ col.* 359

Loco Gradalis,

Alleluya. *V.* Pascha nostrum immolatus est Christus.

Secundum. Alleluya. *V.* Angelus Domini descendit de cœlo: et accedens revolvit lapidem et sedebat super eum.* [h]

[a] cap. xx. A. (v. 1–9.)
[b] non habent 92. 97. 98. 4L.
[c] primus.—13. 26. V.
[d] Ps. cxvii. (cxviii. 26, 27.)
[e] Gal. iii. (27.)
[f] Ps. cxxxviii. (cxxxix. 5, 6.)
[g] ib. (v. 1, 2.)
[h] 1 ad Cor. v. (v. 7.) Matt. xxviii. (v. 2.)

* *cum uno Versu tantum; alius Versus per hebdomadam,*
V. Respondens autem angelus dixit mulieribus; Quem quæritis? illæ autem dixerunt; Jesum Nazarenum.—*Grad.*

Sequentia.

a. Laudes Salvatori vo-*b.*-ce
modu-*c.*-lemus supplici.

d. Et devotis melodiis cœlesti Domi-*b.*-no
jubi-*c.*-lemus Messiæ:

d. Qui seipsum exinanivit, ut nos perdi-*b.*-tos
liber-*c.*-aret homines.

e. Carne gloriam
Dei-*c.*-tatis occulens.

e. Pannis tegitur
in præ-*f.*-sepi, miserans
præcepti transgressorem,

e. pulsum patria,
para-*c.*-disi nudulum.

e. Joseph, Mariæ,
Sime-*c.*-oni subditur.

e. Circumciditur,
et le-*f.*-gali hostia
mundatur ut peccator,

e. nostra qui solet
relax-*c.*-are crimina.

g. Servi subiit

h. manus baptizandus,
et perfert fraudes tentatoris,
fugit perse-*c.*-quentium lapides,

g. Famem patitur,

h. dormit et tristatur,
ac lavat discipulis pedes
Deus homo *c.* summus humilis

e. Sed tamen inter
hæc ab-*c.*-jecta corporis,

e. Ejus Deitas
nequa-*i.*-quam quivit latere,

e. signis variis
et doc-*c.*-trinis [a] prodita.[a]

e. Aquam nuptiis
dat sa-*c.*-poris vinei.

e. Cœcos oculos
claro *i.* lumine vestivit;

e. lepram luridam
tactu *c.* fugat placido.

k. Putres suscitat mortuos,
membraque curat debilia.

k. Fluxum sanguinis constrinxit,
et saturavit
quinque de pa-*l.*-nibus
quina millia.

k. Stagnum peragrat fluctuans,
seu siccum littus, ventos sedat.

k. Linguam reserat constrictam,
reclusit aures
privatas vo-*l.*-cibus,
febres depulit.

m. Post hæc mira miracula taliaque,

m. Sponte sua comprehenditur et damnatur,

n. Et se crucifigi non despexit:

n. Sed sol ejus mortem non aspexit.

o. Illuxit dies
quam fecit Domi-*p.*-nus,

o. Hostem devastans
et victor suis

q. apparens dilectoribus vivus.

o. Primo Mariæ,
dehinc aposto-*p.*-lis,

o. Docens scripturas,
cor aperiens,

q. ut clausa de ipso reserarent.

r. Fa-*s.*-vent igitur
resurgenti Christo
cuncta *t.* gaudiis.

r. Flo-*s.*-res, segetes,
redivivo fructu vernant,

s. et volucres, gelu
tristi terso, dulce *t.* jubilant.

r. Lu-*s.*-cent clarius
sol et luna, morte
Christi *t.* turbida.

r. Tel-*s.*-lus herbida
resurgenti Christo plaudit,

s. quæ tremula ejus
morte se casuram *t.* minitat.

u. Ergo die ista exsultemus,
qua nobis viam vitæ
resurgens patefecit Jesus.

u. Astra, solum, mare, jocundentur,
et cuncti gratulentur,
in cœlis spiritales chori

v. Trinitati.

Evangelium. Maria Magdalene, *ut supra in die Paschæ.*

Offertorium.[b]

Terra tremuit et quievit: dum resurgeret in judicio Deus, alleluya.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, preces populi tui cum oblationibus hostiarum, ut paschalibus initiatæ mysteriis, ad æternitatis nobis medelam, te operante, proficiant. Per Dominum.

[a] prædita.—97. 13. 15. 26.

[b] Ps lxxv. (lxxvi. 8, 9.)

Præfatio. Et te quidem. *Infra Canonem* Communicantes *et* Hanc igitur.

Communio.[a]

Pascha nostrum immolatus est Christus, alleluya : itaque epulemur in azymis sinceritatis et veritatis, alleluya, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Spiritum nobis, Domine, tuæ caritatis infunde ; ut quos sacramentis paschalibus satiasti, tua facias pietate concordes. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Missa Dominicalis per hebdomadam dicitur.

Ad Missam. Officium.[b]

Quasi modo geniti infantes, alleluya: rationabiles sine dolo lac concupiscite, alleluya, alleluya, alleluya,

Psalmus.[c]

Exsultate Deo adjutori nostro ; jubilate Deo Jacob.

Non dicitur Gloria in excelsis *in feriis per totum annum, quando de feria agitur ; nec* Ite missa est.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui Paschalia festa peregimus, hæc, te largiente, moribus et vita teneamus. Per Dominum.

In omnibus feriis Paschæ tempore et in omnibus festis trium lectionum sine regimine chori, dicuntur tres collectæ sicut in prima Dominica Adventus Domini prænotatum est.

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[d]

Carissimi, Omne quod natum est ex Deo, vincit mundum : et hæc est victoria quæ vincit mundum, fides nostra. Quis est autem qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Jesus est Filius Dei? Hic est qui venit per aquam et sanguinem, Jesus Christus: non in aqua solum, sed in aqua et sanguine. Et Spiritus est qui testificatur, quoniam Christus est veritas. Quoniam tres sunt qui testimonium dant in cœlo : Pater, Verbum, et Spiritus Sanctus : et hi tres unum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant in terra : Spiritus, aqua et sanguis : et [e] hi [e] tres unum sunt. Si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei majus est : quoniam hoc est testimonium Dei quod majus est, quia testificatus est de Filio suo. Qui credit in Filium Dei, habet testimonium Dei in se.

Loco Gradalis dicatur hoc,

Alleluya. *V.* Post dies octo januis clausis stetit Jesus in medio discipulorum suorum : et dixit, Pax vobis.

Alleluya. *V.* Angelus Domini descendit de cœlo : et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum.

Alius Versus.

Respondens autem angelus dixit mulieribus : Quem quæritis? illæ autem dixerunt : Jesum Nazarenum.[f]

Isti duo Versus dicuntur per hebdomadam alternis vicibus : ita tamen quod Versus Respondens *primo dicitur quando de feria agitur. Et si nulla feria per hanc hebdomadam ad hoc vacaverit ; tunc ultimus Versus eo anno omnino prætermittatur.*

Et notandum est, quod omni die per hoc idem tempus dicuntur duo Alleluya *ad missam, de quocunque fiat* [g] *servitium* [g] *; exceptis vigiliis Paschæ, Ascensionis, et Pentecostes ; et nisi in missis quæ in processione dicuntur.*

Secundum Johannem.[h]

In illo tempore, Cum esset sero die illo, una sabbatorum, et fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jesus, et stetit in medio, et dixit eis; Pax vobis. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et latus. Gavisi sunt ergo discipuli, viso Domino. Dixit ergo eis iterum ; Pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos. Hæc cum dixisset, insufflavit et dixit eis ; Accipite Spiri-

[a] 1 ad Cor. v. (7, 8.)
[b] 1 Petri ii. (2.)
[c] Ps. lxxx. (lxxxi. 1.)
[d] 1 Johan. cap. v. A. (v. 4–10.)

[e] non habent 92. 98. V.
[f] Johan. xx. (26.) Matt. xxviii. (v. 2, 5.)
[g] non habent 92. 94. 98.
[h] cap. xx. E. (v. 19–31.)

tum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt. Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus. Dixerunt ergo ei alii discipuli; Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis; Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, et mittam digitum meum in locum clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam. Et post dies octo, iterum erant discipuli ejus intus, et Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis, et stetit in medio et dixit eis; Pax vobis. Deinde dixit Thomæ; Infer digitum tuum huc, et vide manus meas, et affer manum tuam, et mitte in latus meum: et noli esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas, et dixit ei; Dominus meus, et Deus meus. Dixit ei Jesus; Quia vidisti me, Thoma, credidisti: beati qui non viderunt, et crediderunt. Multa quidem et alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum quæ non sunt scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt ut credatis, quia Jesus est Christus Filius Dei: et ut credentes vitam habeatis in nomine ejus.

Offertorium.[a]

Angelus Domini descendit de cœlo, et dixit mulieribus; Quem quæritis? surrexit sicut dixit, alleluya.

Secreta.

Suscipe munera, quæsumus, Domine, exsultantis Ecclesiæ; et cui causam tanti gaudii contulisti, perpetuum fructum concede lætitiæ. Per Dominum.

Communio.[b]

Mitte manum tuam et cognosce loca clavorum, alleluya: et noli esse incredulus sed fidelis, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Quæsumus, Domine Deus noster, ut sacrosancta mysteria quæ pro reparationis nostræ munimine contulisti; et præsens nobis remedium esse facias et futurum. Per Dominum.

Feria *Quarta.*

Epistola: Ad Corinthios.[c]

Fratres, Si Christus prædicatur quod resurrexit a mortuis, quomodo quidam in vobis dicunt, quoniam resurrectio mortuorum non est? Si autem resurrectio mortuorum non est: neque Christus resurrexit. Si autem Christus non resurrexit, inanis est prædicatio nostra, inanis est et fides[d] vestra:[d] invenimur autem et falsi testes Dei: quoniam testimonium diximus adversus Deum, quod suscitaverit Christum, quem non suscitavit si mortui non resurgunt. Nam si mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit. Quod si Christus non resurrexit, vana est fides[e] vestra,[e] adhuc enim estis in peccatis vestris. Ergo et qui dormierunt in Christo, perierunt. Si in hac vita tantum in Christo sperantes sumus, miserabiliores sumus omnibus hominibus. Nunc autem Christus resurrexit a mortuis primitiæ dormientium, quoniam quidem per hominem mors, et per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur. Unusquisque autem in suo ordine, Per Jesum Christum Dominum nostrum.

Secundum Marcum.[f]

In illo tempore, Surgens Jesus mane prima sabbati, apparuit primo Mariæ Magdalenæ de qua ejecerat septem dæmonia. Illa vadens nunciavit his qui cum eo fuerant, lugentibus et flentibus. At illi audientes quia viveret, et visus esset ab ea, non crediderunt. Post hæc autem duobus ex his ambulantibus ostensus est in alia effigie, euntibus in villam. Et illi euntes, nunciaverunt cæteris,[g] nec crediderunt illis.[g]

[a] (Matt. xxviii. 2, 6.)
[b] Johan. xx. (v. 27.)
[c] 1 ad Cor. cap. xv. B. (v. 12–23.)
[d] nostra.—92. 98. 4L. 57.
[e] nostra.—92. 98. 4L. 57.
[f] cap. xvi. B. (v. 9–13.)
[g] non habent 92. 97. 98. 4L.

Feria *sexta.*

Epistola: Ad Hebræos.[a]

Fratres, Obedite præpositis vestris, et subjacete eis. Ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, et non gementes: hoc enim non expedit vobis. Orate pro nobis: confidimus enim quia bonam conscientiam habemus, in omnibus bene volentes conversari. Amplius autem deprecor vos hoc facere, quo celerius restituar vobis. Deus autem pacis, qui eduxit de mortuis pastorem magnum ovium, in sanguine testamenti æterni, Dominum nostrum Jesum Christum, aptet vos in omni opere bono, ut faciatis voluntatem ejus: faciens in vobis quod placeat coram se per Jesum Christum: cui est gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Exierunt mulieres de monumento cum timore et gaudio magno, currentes nunciare discipulis ejus. Et ecce Jesus occurrit illis, dicens; Avete. Illæ autem accesserunt, et tenuerunt pedes ejus, et adoraverunt eum. Tunc ait illis Jesus; Nolite timere. Ite, nunciate fratribus meis ut eant in Galilæam, ibi me videbunt. Quæ cum abiissent, ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem, et nunciaverunt principibus sacerdotum omnia quæ facta fuerant. Et congregati cum senioribus, consilio accepto, pecuniam copiosam dederunt militibus, dicentes; Dicite quia discipuli ejus nocte venerunt, et furati sunt eum, [c] nobis [c] dormientibus. Et si hoc auditum fuerit a præside, nos suadebimus ei et securos vos faciemus. At illi accepta pecunia fecerunt sicut erant edocti. Et divulgatum est verbum istud apud Judæos, usque in hodiernum diem.

Sciendum est, quod in omni festo cum regimine chori ab Octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini, secundum Alleluya *erit unum de subscriptis; quibus dictis reincipiantur* [d] *illa de hebdomada Paschæ, videlicet de tertia, quarta, et quinta feriis per ordinem: quibus dictis, reincipiantur subscripta;* [d] *et sunt novem in numero.*

Alleluya. *V.* Mane nobiscum, Domine, quia declinata est jam dies ad vesperum.[e]

Alleluya. *V.* Oportebat pati Christum et resurgere a mortuis: et ita intrare in gloriam suam.[f]

Alleluya. *V.* Christus resurgens ex mortuis: jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur.[g]

Alleluya. *V.* Surrexit altissimus de sepulchro: qui pro nobis pependit in ligno.

Alleluya. *V.* Surrexit Christus et illuxit populo suo: quem redemit ipse sanguine suo.

Alleluya. *V.* Christus mortuus est propter delicta nostra: et surrexit propter justificationem nostram.[h]

* Alleluya. *V.* Surgens Jesus Dominus noster: stetit in medio discipulorum suorum: et dixit; Pax vobis.[i]

Alleluya. *V.* Surrexit Dominus et occurrens mulieribus ait; Avete: tunc accesserunt et tenuerunt pedes ejus.[j]

Alleluya. *V.* In die resurrectionis meæ, dicit Dominus, præcedam vos in Galilæam.[k]

Si in hac Dominica vel in sequentibus fiat servitium de aliquo festo cum regimine chori, tunc ad missam secundum Alleluya *non erit de Dominica, sed unum de novem prædictis per ordinem.*

[a] cap. xiii. C. (v. 17–21.)
[b] cap. xxviii. B. (v. 8–15.)
[c] vobis.—92. 98. 4L. 57.
[d] non habent 92. 98.
[e] Lucæ xxiv. (v. 29.)
[f] ib. (v. 26.)
[g] ad Rom. vi. (v. 9.)
[h] ad Rom. iv. (v. 25.)
[i] Lucæ xxiv. (v. 36.)
[j] Matt. xxviii. (v. 9.)
[k] Marci xvi. (v. 7.)

* *Dominica prima post Octavas Paschæ et in omnibus dominicis usque ad Ascensionem Domini, si a festis cum regimine chori vacaverit, dicitur missa de resurrectione Domini sicut in die Paschæ, præter Gradale, Sequentiam,* Communi-

Dominica *secunda post Pascha.*

Hac die et omnibus Dominicis diebus usque ad Ascensionem Domini, [a] *(si a festo cum regimine chori vacaverit)* [a] *dicatur missa de Resurrectione, sicut in die Paschæ, præter Gradale et* Communicantes *et* Hanc igitur, *sed nulla fiat memoria de Dominica ad missam de Resurrectione. Et semper dicitur Sequentia,* Victimæ Paschali laudes. *Et si festum alicujus sancti cum regimine chori in dominica evenerit, tunc de sancto dicitur missa, et memoria de resurrectione sed non de dominica.*

Notandum est, quod in omnibus dominicis a Pascha usque ad Ascensionem Domini erit primum Alleluya. *V.* Pascha nostrum *et secundum* Alleluya *de sua dominica; scilicet quod plus facit mentionem de resurrectione, quod est ultimum. Et semper infra prædictum tempus de quocunque dicitur missa, fiat memoria de resurrectione cum hac Oratione* Deus, qui per Unigenitum, *nisi in Inventione sanctæ Crucis. Missa vero dominicalis per hebdomadam dicitur cum præfatione quotidiana. Et si nulla feria per hebdomadam vacaverit a festo, tunc in dominica in capitulo dicitur.*

Missa dominicalis hebdomadæ secundæ post Pascha.

Ad Missam. Officium.[b] *

Misericordia [c] Domini [c] plena est terra, alleluya: verbo Domini cœli firmati sunt, alleluya, alleluya.

Psalmus.[d]

Exsultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.

Oratio.

Deus, qui in Filii tui humilitate jacentem mundum erexisti; fidelibus tuis perpetuam concede lætitiam, ut quos perpetuæ mortis eripuisti casibus, gaudiis facias sempiternis perfrui. Per eundem.

Lectio Epistolæ beati Petri apostoli.[e]

Carissimi, Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia ejus: qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus: qui cum malediceretur, non maledicebat: cum pateretur, non comminabatur: tradebat autem judicanti se injuste: qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum: ut peccatis mortui, justitiæ vivamus: cujus livore sanati [f] sumus.[f] Eratis enim sicut oves errantes, sed conversi

[a] non habent 92. 94. 98. 15. 57.
[b] Ps. xxxii. (xxxiii. 5, 6.)
[c] Dei.—92. 57. Grad.
[d] Ps. xxxii. (xxxiii. 1.)
[e] 1 Pet. cap. ii. D. (v. 21-25.)
[f] estis.—92. 98.

cantes *et* Hanc igitur; *et tunc non fiat memoria de Dominica ad Missam de Resurrectione. Sed semper cantetur* Victimæ Paschali; Kyrie *vero cum cantu de* Lux et origo *absque V.* Gloria in excelsis, Sanctus *et* Agnus, *ut in dominicis per æstatem dicuntur, quando de dominica fiet servitium.*

Et si festum alicujus sancti cum regimine chori hac die dominica, vel alia usque proximam dominicam ante Ascensionem Domini, evenerit, fiat processio cum missa de sancta resurrectione, sed non de dominica. Missa vero dominicalis per hebdomadam dicetur cum Præfatione quotidiana. Et semper ab octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini ad magnam missam fiat memoria de resurrectione vel de vigilia Ascensionis Domini.

Notandum est, quod in hac dominica prima post Octavas Paschæ, et in singulis dominicis abhinc usque ad Ascensionem Domini, ad missam de resurrectione erit primum Alleluya. *Versu* Pascha nostrum, *et secundum* Alleluya *de sua dominica, illud scilicet quod plus facit mentionem de resurrectione, quod est ultimum cum versu* Surrexit, *qui in singulis missis per hebdomadam usque ad Ascensionem Domini inveniuntur.*

Dominica secunda post Pascha per hebdomadam ad Missam Officium.—Grad.

estis nunc ad pastorem et episcopum animarum vestrarum.

Alleluya. V. Ego sum pastor bonus: et cognosco oves meas, et cognoscunt me meæ.

Alleluya. V. Surrexit pastor bonus; qui posuit animam suam pro grege suo.[a]

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis. Mercenarius autem et qui non est pastor, cujus non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, et dimittit oves et fugit: et lupus rapit et dispergit oves: mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, et non pertinet ad eum de ovibus. Ego sum pastor bonus, et cognosco [c] oves [c] meas, et cognoscunt me meæ. Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem: et animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo quæ non sunt ex hoc ovili: et illas oportet me adducere, et vocem meam audient, et fiet unum ovile, et unus pastor.

Offertorium.[d]

Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo: et in nomine tuo levabo manus meas, alleluya.

Secreta.

Benedictionem nobis, Domine, conferat salutarem sacra semper oblatio: ut quod agit mysterio virtute perficiat. Per Dominum.

Communio.[e]

Ego sum pastor bonus, alleluya: et cognosco oves meas et cognoscunt me meæ, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta nobis, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut vivificationis tuæ gratiam consequentes, in tuo semper munere gloriemur. Per.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[f]

Carissimi, Scientes quod non corruptibilibus argento vel auro redempti estis de vana vestra conversatione paternæ traditionis: sed pretioso sanguine quasi agni incontaminati et immaculati Christi: præcogniti quidem ante mundi constitutionem, manifestati autem novissimis temporibus, propter vos qui per ipsum fideles estis in [g] Deum,[g] qui suscitavit eum a mortuis et dedit ei gloriam, ut fides vestra et spes esset in Deo: animas vestras [h] castificantes [h] in obedientia caritatis in fraternitatis amore, simplici ex corde invicem diligite attentius: renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili, per verbum Dei vivi et permanentis [i] in æternum.[i] Quia omnis caro fœnum: et omnis gloria ejus tanquam flos fœni: exaruit enim fœnum, et flos ejus decidit: verbum autem Domini manet in æternum.

Secundum Lucam.[j]

In illo tempore, Una sabbati valde diluculo venerunt mulieres ad monumentum, portantes quæ paraverant aromata. Et invenerunt revolutum lapidem a monumento; Et ingressæ non invenerunt corpus Domini Jesu. Et factum est, dum mente consternatæ essent de isto, ecce duo viri steterunt juxta illas in veste fulgenti. Cum timerent autem et declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas; Quid quæritis viventem cum mortuis? Non est hic, sed surrexit: recordamini qualiter locutus est vobis cum adhuc in Galilæa esset, dicens; Quia oportet Filium Hominis tradi in manus homi-

[a] Johan. cap. x. (v. 14, 11.)
[b] cap. x. B. (v. 11–16.)
[c] non habent 92. 98. V.
[d] Ps. lxii. (lxiii. 1, 4.)
[e] Johan. x. (v. 14.)

[f] 1 Petri cap. 1. C. (v. 18–25.)
[g] Deo.—92. 97. 98. V.
[h] castigantes.—92. 98. 4L. 57.
[i] non habent 92. 97. 98. 4L. 57.
[j] cap. xxiv. A. (v. 1–12.)

num peccatorum, et crucifigi, et tertia die resurgere. Et rememoratæ sunt verborum ejus; et regressæ a monumento, nunciaverunt hæc omnia illis undecim et cæteris omnibus. Erat autem Maria Magdalene et Johanna et Maria Jacobi et cæteræ quæ cum eis erant, quæ dicebant ad apostolos hæc. Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista, et non credebant illis. Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum: et procumbens vidit linteamina sola posita, et abiit, secum mirans quod factum fuerat.

Feria *sexta.*

Ad Romanos.[a]

Fratres, Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem: sic et per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ. Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sunt multi: ita et per unius [b] obeditionem,[b] justi constituentur multi. Lex autem subintravit ut abundaret delictum. Ubi autem abundavit delictum, superabundavit et gratia. Ut sicut regnavit peccatum in mortem: ita et gratia regnet per justitiam in vitam æternam, Per Jesum Christum Dominum nostrum.

Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Accesserunt ad Jesum discipuli Johannis, dicentes; Quare nos et Pharisæi jejunamus frequenter: discipuli autem tui non jejunant? Et ait illis Jesus; Numquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus? Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus: et tunc jejunabunt. Nemo autem immittit commissuram panni rudis in vestimentum vetus: tollet enim plenitudinem ejus a vestimento, et pejor scissura fit. Neque mittunt vinum novum in utres veteres; alioquin rumpuntur utres, et vinum [d] effunditur,[d] et utres [e] pereunt.[e] Sed vinum novum in utres novos mittunt, et ambo conservantur.

Missa *Dominicalis hebdomadæ tertiæ.*

Ad Missam. Officium.[f]

Jubilate Deo omnis terra, alleluya: psalmum dicite nomini ejus, alleluya: date gloriam laudi ejus, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[g]

Dicite Deo, Quam terribilia sunt opera tua, Domine: in multitudine virtutis tuæ.*

Oratio.

Deus, qui errantibus, ut in viam possint redire justitiæ, veritatis tuæ lumen ostendis: da cunctis qui Christiana professione censentur, et illa respuere quæ huic inimica sunt nomini, et ea quæ sunt apta sectari. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[h]

Carissimi, obsecro vos tanquam advenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis, quæ militant adversus animam, conversationem vestram inter gentes habentes bonam: ut in eo quod detractant de vobis tanquam de malefactoribus, ex bonis

[a] cap. v. D. (v. 18–21.)
[b] obedientiam.—97. 4L. 26. 57.
[c] cap. ix. B. (v. 14–17.)
[d] sic 55P. &c. effundetur.—97. 98. 4L. 13. 26.
[e] sic 55P. &c. peribunt.—98. 4L. 13. 26.
[f] Ps. lxv. (lxvi. 1, 2.)
[g] ib. (v. 3.)
[h] 1 Petri cap. ii. C. (v. 11–19.)

* *Non dicitur ulterius.*—Grad.

operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis. Subjecti igitur estote omni humanæ creaturæ propter Deum: sive regi, quasi præcellenti: sive ducibus, tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum: quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam: quasi liberi, et non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei: omnes honorate: fraternitatem diligite: Deum timete: regem honorificate. Servi, subditi estote in omni timore dominis, non tantum bonis et modestis, sed etiam dyscolis. Hæc est enim gratia, In Christo Jesu Domino nostro.

Alleluya. *V.* Modicum et non videbitis me, dicit Dominus: iterum modicum et videbitis me quia vado ad Patrem.[a]

Alleluya. *V.* Iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.[b]

Alleluya. *V.* Surrexit Christus qui creavit omnia: et misertus est humano generi.

In hac hebdomada ad missam in diebus profestis primum Alleluya, *scilicet* Modicum *dicitur per totam hebdomadam loco Gradalis; et alia duo dicuntur alternis vicibus in feriis et in festis trium lectionum; quod etiam in proxima sequenti hebdomada observandum est.*

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Modicum, et jam non videbitis me, et iterum modicum, et videbitis me, quia vado ad Patrem. Dixerunt ergo discipuli ejus ad invicem; Quid est hoc quod dicit nobis: Modicum, et non videbitis me, et iterum modicum, et videbitis me, [d] et [d] quia vado ad Patrem? Dicebant ergo; Quid est hoc quod dicit, Modicum? nescimus quid loquitur. Cognovit autem Jesus, quia volebant eum interrogare, et dixit eis; De hoc quæritis inter vos quia dixi, Modicum, et non videbitis me, et iterum modicum, et videbitis me. Amen, amen, dico vobis: quia plorabitis et flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cum autem pepererit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudium: quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

Offertorium.[e]

Lauda, anima mea, Dominum: laudabo Dominum in vita mea, psallam Deo meo quamdiu ero, alleluya.

Secreta.

His nobis, quæsumus, Domine, mysteriis conferatur, quo terrena desideria mitigantes discamus amare cœlestia. Per.

Communio.[f]

Modicum, et non videbitis me, alleluya: iterum modicum, et videbitis me, quia vado ad Patrem, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Respice, quæsumus, Domine, populum tuum: et quem æternis dignatus es renovare mysteriis, a temporalibus culpis dignanter absolve. Per.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[g]

Carissimi, Hæc scribo vobis, ut non peccetis. Sed [h] et [h] si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum: et ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi. Et in hoc scimus quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus. Qui dicit se nosse eum, et mandata ejus non custodit, mendax est, et veritas in eo

[a] Johan. xvi. (v. 16.)
[b] ib. (v. 22.)
[c] cap. xvi. D. (v. 16–22.)
[d] non habent 92. 97. 26.

[e] Ps. cxlv. (cxlvi. 1, 2.)
[f] Johan. xvi. (v. 16.)
[g] 1 Johan. cap. ii. A. (v. 1–8.)
[h] non habent 92. 97. 98. 4L. V.

non est. Qui autem servat verbum ejus, vere in hoc caritas Dei perfecta est: in hoc scimus quoniam in [a] eo [a] sumus, [b] si in ipso [c] perfecti fuerimus.[c] [b] Qui dicit se in [d] ipso [d] manere, debet, sicut et ille ambulavit, et ipse ambulare. Carissimi, non mandatum novum scribo vobis, sed mandatum vetus quod habuistis ab initio: Mandatum vetus est verbum quod audistis. Iterum mandatum novum scribo vobis, quod est verum [e] in ipso et in vobis: quoniam tenebræ transierunt, et lumen verum jam lucet, Per Jesum Christum Dominum nostrum.

Secundum Johannem.[f]

In illo tempore, Facta est quæstio ex discipulis Johannis cum Judæis de purificatione. Et venerunt ad Johannem, et dixerunt ei; Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, cui testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum. Respondit Johannes, et dixit; Non potest homo accipere quidquam, nisi illi datum fuerit de cœlo. • Ipsi vos mihi testimonium perhibetis, quod dixerim [g] vobis quia [g] ego non sum Christus, sed quia missus sum ante illum. Qui habet sponsam, sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. [h] In [h] hoc ergo gaudium meum impletum est. Illum oportet crescere, me autem minui. Qui desursum venit, super omnes est. Qui est de terra, de terra est, et de terra loquitur. Qui de cœlo venit, super omnes est. Et quod vidit et audivit, hoc testatur: et testimonium ejus nemo accipit. Qui autem acceperit ejus testimonium, signavit quia Deus verax est. Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur: non enim ad mensuram dat Deus Spiritum. Pater diligit Filium: et omnia dedit in manu ejus. Qui credit in Filium, habet vitam æternam: qui autem [i] incredulus est Filio [i] non [j] videbit [j] vitam, sed ira Dei manet super eum.

Feria *sexta.*

Ad Thessalonicenses.[k]

Fratres, Omnes enim vos filii lucis estis, et filii [l] diei: [l] non sumus noctis, neque tenebrarum. Igitur non dormiamus sicut et cæteri, sed vigilemus et sobrii simus. Qui enim dormiunt, nocte dormiunt: et qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt. Nos autem qui diei sumus, sobrii simus, induti loricam fidei et caritatis, et galeam spem salutis: quoniam non posuit nos Deus in iram, sed in acquisitionem salutis per Dominum nostrum Jesum Christum, qui mortuus est pro nobis: ut sive vigilemus sive dormiamus, simul cum illo vivamus. Propter quod consolamini invicem: et ædificate alterutrum In Christo Jesu Domino nostro.

Secundum Johannem.[m]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Ego lux in mundum veni: ut omnis qui credit in me, in tenebris non maneat. Et si quis audierit verba mea, et non custodierit ea, ego non judico eum: non enim veni ut judicem mundum, sed ut salvificem mundum. Qui spernit me et non accipit verba mea, habet qui judicet eum: sermo quem locutus sum, ille judicabit eum in novissimo die. Quia ego ex meipso non sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam, [n] aut [n] quid loquar. Et scio quia mandatum ejus vita æterna est. Quæ ergo ego loquor, sicut dixit mihi Pater, sic loquor.

[a] ipso.—92. 97. 98. 4L. V.
[b] si mandata ipsius observemus.—97. non habet V.
[c] consummemur.—92. 98.
[d] Christo.—26.
[e] et.—97. 15. 26. V.
[f] cap. iii. C. (v. 25–36.)
[g] non habent 97. 13. 26. V.
[h] non habent 92. 97. 98. V.
[i] non credit.—92. 97. 98.
[j] habet.—92. 98.
[k] 1 Thess. cap. v. B. (v. 5–11.)
[l] sic 55P. &c. Dei.—92. 97. 98. 4L. 26.
[m] cap. xii. G. (v. 46–50.)
[n] et.—97. 13. 26. V.

Missa *Dominicalis hebdomadæ quartæ post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[a]

Cantate Domino canticum novum, alleluya: quia mirabilia fecit Dominus, alleluya: ante conspectum gentium revelavit justitiam suam, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Salvavit sibi dextera ejus: et brachium sanctum ejus.

Oratio.

Deus, qui fidelium mentes unius efficis voluntatis; da populis tuis id amare quod præcipis, id desiderare quod promittis; ut inter mundanas varietates ibi nostra fixa sint corda ubi vera sunt gaudia. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Jacobi Apostoli.[c]

Carissimi, Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum, apud quem non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Voluntarie enim genuit nos verbo veritatis, ut simus initium aliquod creaturæ ejus. Scitis, fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, et tardus ad iram. Ira enim viri justitiam Dei non operatur. Propter quod abjicientes omnem immunditiam et abundantiam malitiæ, in mansuetudine suscipite insitum verbum, quod potest salvare animas vestras.

Alleluya. *V.* Vado ad eum qui misit me: sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum.

Alleluya. *V.* Ego veritatem dico vobis: expedit vobis ut ego vadam.

Alleluya. *V.* Surrexit Dominus vere et apparuit Petro.[d]

Et dicuntur sicut notatur in proxima Dominica præcedenti.

Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Vado ad eum, qui me misit; et nemo ex vobis interrogat me, Quo vadis? Sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis: expedit vobis ut ego vadam: si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos. Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato et de justitia et de judicio. De peccato quidem: quia non crediderunt in me; de justitia vero: quia ad Patrem vado et jam non videbitis me; de judicio autem: quia princeps hujus mundi jam judicatus est. Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo. Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem: non enim loquetur a semetipso: sed quæcumque audiet loquetur, et quæ ventura sunt annunciabit vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet et annunciabit vobis. Omnia quæcumque habet Pater, mea sunt. Propterea dixi: quia de meo accipiet, et annunciabit vobis.

Offertorium.[f]

Jubilate Deo universa terra, jubilate Deo universa terra: psalmum dicite nomini ejus; venite et audite et narrabo vobis, omnes qui timetis Deum: quanta fecit Dominus animæ meæ, alleluya.

Secreta.

Deus, qui resurgens a mortuis, passione cessata, potentiorem te tuis discipulis reddidisti; concede propitius, ut nos quoque majestati tuæ hoc Paschale sacrificium conciliet, et ad gratiam tuam promerendam, in bonis operibus efficiat promptiores. Qui vivis.

Communio.[g]

Dum venerit Paraclitus Spiritus veritatis: ille arguet mundum de peccato, et de justitia et de judicio, alleluya, alleluya.

[a] Ps. xcvii. (xcviii. 1, 2.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. 1. C. (v. 17–21.)
[d] Johan. xvi. (v. 5, 6, 7. Lucæ xxiv. 34.)
[e] cap. xvi. B. (v. 5–15.)
[f] Ps. lxv. (lxvi. 1, 2, 16.)
[g] Johan. xvi. (v. 8.)

Postcommunio.

Adesto nobis, Domine Deus noster, ut per hæc quæ fideliter sumpsimus et purgemur a vitiis et a periculis omnibus eruamur. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Jacobi Apostoli.[a]

Carissimi, Nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Jesu Christi gloriæ. [b] Etenim si [b] introierit vir in conventum vestrum anulum aureum habens in veste candida, introierit autem et pauper in sordido habitu; et intendatis in eum qui indutus est veste præclara, et dixeritis ei: Tu sede hic bene; pauperi autem dicatis: Tu sta illic, aut sede sub scabello pedum meorum: nonne judicatis apud vosmetipsos, et facti estis cogitationum iniquarum judices? Audite, fratres mei dilectissimi, nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide et heredes regni quod repromisit Deus diligentibus se? Vos autem exhonorastis pauperem. Nonne divites per potentiam opprimunt vos, et ipsi trahunt vos ad judicia? Nonne ipsi blasphemant bonum nomen quod invocatum est super vos? Si tamen legem perficitis regalem secundum Scripturas: Diliges proximum tuum sicut teipsum: bene facitis: si autem personas accipitis, peccatum operamini, redarguti a lege quasi transgressores. Quicumque autem legem totam servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus. Qui enim dixit, Non [c] occides, dixit et, Non mœchaberis.[c] Quod si non mœchaberis, occides autem, factus es transgressor legis. Sic loquimini et sic facite, quasi per legem libertatis incipientes [d] judicare.[d] Judicium enim sine misericordia illi qui non facit misericordiam: superexaltat autem misericordia judicium.

Evangelium: Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Respiciens Jesus in discipulos suos, dixit; Pater sancte, serva eos in nomine tuo quos dedisti mihi, ut sint unum sicut et nos. Cum essem cum eis ego servabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi ego custodivi: et nemo ex [f] eis [f] periit, nisi filius perditionis, ut Scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio: et hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut et ego non sum de mundo. Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos a malo.

Feria *sexta.*

Lectio Epistolæ beati Jacobi Apostoli.[g]

Carissimi, Videtis quoniam ex operibus justificatur homo, et non ex fide tantum? Similiter autem et Raab meretrix, nonne ex operibus justificata est, suscipiens nuncios et alia via ejiciens? Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est, ita et fides sine operibus mortua est.

Secundum Johannem.[h]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Filioli, adhuc modicum tempus vobiscum sum. Quæretis me, et sicut dixi Judæis, Quo ego vado, vos non potestis venire; et vobis dico modo. Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem sicut dilexi vos, ut et vos invicem diligatis. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem. Dicit ei Simon Petrus; Domine, quo vadis? Respondit Jesus; Quo ego vado, non potes me modo sequi: sequeris autem postea.

[a] cap. ii. A. (v. 1–13.)
[b] cum enim.—92. 98. 4L. 57.
[c] mœchaberis, dixit et non occides.—15. 26. V.
[d] judicari.—V.

[e] cap. xvii. B. (v. 11–15.)
[f] his.—92. 97. 98.
[g] cap. ii. D. (v. 24–26.)
[h] cap. xiii. D. (v. 33–36.)

Missa *Dominicalis hebdomadæ quintæ post Pascha.*

Ad Missam. Officium.

Vocem jocunditatis annunciate et audiatur, alleluya: nunciate usque ad extremum terræ, Liberavit Dominus populum suum, alleluya, alleluya.

Psalmus.[a]

Jubilate Deo omnis terra, psalmum dicite nomini ejus, date gloriam laudi ejus.

Oratio.

Deus, a quo cuncta bona procedunt, largire supplicibus tuis, ut cogitemus, te inspirante, quæ recta sunt, et te gubernante eadem faciamus. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Jacobi apostoli.[b]

Carissimi, Estote factores verbi et non auditores tantum, fallentes vosmetipsos. Quia si quis est auditor verbi et non factor: hic comparabitur viro consideranti vultum nativitatis suæ in speculo: consideravit enim se, et abiit, et statim oblitus est qualis fuerit. Qui autem perspexerit in lege perfectæ libertatis, et permanserit in ea, non auditor obliviosus factus sed factor operis, hic beatus in facto suo erit. Si quis autem putat se religiosum esse, non refrænans linguam suam sed seducens cor suum, hujus vana est religio. Religio munda et immaculata apud Deum et Patrem, hæc est: Visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum, et immaculatum se custodire ab hoc sæculo.

Alleluya. *V.* Usque modo non petistis quicquam in nomine meo: petite et accipietis.

Alleluya. *V.* Surrexit Christus, jam non moritur: mors illi ultra non dominabitur.[c]

Secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen, amen, dico vobis: si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modo non petistis quidquam in nomine meo: petite et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Hæc in proverbiis locutus sum vobis. Venit hora cum jam non in proverbiis loquar vobis, sed palam de Patre meo annunciabo vobis. Illo die in nomine meo petetis: et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis: ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, et credidistis quia ego a Deo exivi. Exivi a Patre, et veni in mundum: iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem. Dicunt ei discipuli ejus; Ecce nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia, et non opus est tibi ut quis te interroget: in hoc credimus quia a Deo existi.

Offertorium.[e]

Benedicite, gentes, Dominum Deum nostrum: et obaudite vocem laudis ejus: qui posuit animam meam ad vitam, et non dedit commoveri pedes meos; benedictus Dominus qui non amovit deprecationem meam: et misericordiam suam a me, alleluya.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, fidelium preces cum oblationibus hostiarum, ut per hæc piæ devotionis officia ad cœlestem gloriam transeamus. Per.

Communio.[f]

Cantate Domino, alleluya: cantate Domino et benedicite nomen ejus, bene nunciate de die in diem salutare ejus, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Tribue nobis, Domine, quæsumus, cœlestis mensæ virtute satiatis, et desiderare quæ recta sunt et desiderata percipere. Per Dominum.

[a] Ps. lxv. (lxvi. 1, 2.)
[b] cap. i. D. (v. 22–27.)
[c] Johan. cap. xvi. (v. 24.); ad Rom. cap. vi. (v. 9.)
[d] cap. xvi. E. (v. 23–30.)
[e] Ps. lxv. (lxvi. 8, 9, 20.)
[f] Ps. xcv. (xcvi. 1, 2.)

Feria *secunda in Rogationibus.*

Si a festo cum regimine chori vacaverit, dicitur post sextam pro magna missa, scilicet Vocem jocunditatis, *ut supra in Dominica.* * *Et in processione dicitur hæc missa.* *

Officium.[a]

Exaudivit de templo sancto suo vocem meam, alleluya: et clamor meus in conspectu ejus, introivit in aures ejus, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Diligam te, Domine, fortitudo mea: Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui in afflictione nostra de tua pietate confidimus, contra adversa omnia tua semper protectione muniamur. Per.

Secunda Oratio de sancto de quo est ecclesia illa † *; tertia oratio de*[c] *Omnibus Sanctis, Oratio* Concede, quæsumus, omnipotens Deus.[c]

Lectio Epistolæ beati Jacobi Apostoli.[d]

Carissimi, Confitemini alterutrum peccata vestra, et orate pro invicem ut salvemini: multum enim valet deprecatio justi assidua. Helias homo erat similis nobis passibilis: et oratione oravit ut non plueret super terram, et non pluit annos tres et menses sex. Et rursum oravit: et cœlum dedit pluviam et terra dedit fructum suum. Si quis autem ex vobis erraverit a veritate, et converterit quis eum: scire debet quoniam qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, salvabit animam ejus a morte, et operit multitudinem peccatorum.

Alleluya. ℣. Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.[e]

Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, et dicet illi: Amice, commoda mihi tres panes; quoniam amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod ponam ante illum. Et ille deintus respondens dicat: Noli mihi molestus esse, jam ostium clausum est, et pueri mei mecum sunt in cubili, non possum surgere et dare tibi. Et ille si perseveraverit pulsans, dico vobis, etsi non dabit illi surgens, eo quod amicus ejus sit, propter improbitatem tamen ejus surget, et dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego vobis dico: Petite, et dabitur vobis: quærite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit: et qui quærit, invenit: et pulsanti aperietur. Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut piscem: numquid pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petierit ovum: numquid porriget illi scorpionem? Si ergo vos cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris: quanto magis Pater vester de cœlo dabit Spiritum bonum petentibus se?

Offertorium.[g]

Confitebor Domino nimis in ore meo: et in medio multorum laudabo eum, qui astitit ad dexteram pauperis: ut salvam faceret a persequentibus animam meam, alleluya.

Hic fiat sermo ad populum, si placuerit.

Secreta.

Hæc munera, Domine, quæsumus, et vincula nostræ pravitatis absolvant,

a Ps. xvii. (xviii. 6.)
b ib. (v. 1, 2.)
c Resurrectione.—92. 98.
d cap. v. D. (v. 16–20.)
e Ps. cxvii. (cxviii. 1.)
f cap. xi. B. (v. 5–13.)
g Ps. cviii. (cix. 30, 31.)

* *Nona vero cantata, et omnibus præparatis quæ ad processionem pertinent, eat Processio ad aliquam ecclesiam in civitate, ut plenius in Processionali continetur. Missa de jejunio nisi fit statio ad missam.*—Grad.

† *nisi fit statio.*—Grad.

et tuæ nobis misericordiæ dona concilient. Per Dominum.

Communio.[a]

Petite et accipietis : quærite et invenietis, pulsate et aperietur vobis : omnis enim qui petit accipit, et qui quærit invenit : et pulsanti aperietur, alleluya.

Postcommunio.

Vota nostra, quæsumus, Domine, pio favore prosequere ; ut dum dona tua in tribulatione percepimus, de consolatione nostra in tuo amore crescamus. Per Dominum.

Feria *tertia.*

Dicitur [b] *magna* [b] *missa de sancta Maria, nisi aliquod festum cum regimine chori in eadem contigerit ; et missa* Salus populi *dicitur in processione ubi fit statio,*[c] *ad quam missam unum tantum* Alleluya *dicitur ;*[c] *et in vigilia Ascensionis dicitur missa de Pace in processione ; tamen si festum alicujus sancti cum regimine chori in secunda feria contigerit, tunc* [d] *dicitur* [d] * *missa dominicalis in tertia feria vel in vigilia Ascensionis in processione ubi fit statio. Similiter quando festum cum regimine chori in vigilia Ascensionis evenerit, tunc dicitur missa de vigilia in processione,*[e] *et fiat statio.*[e] *Et semper in his prædictis tribus diebus dicitur magna missa in choro post sextam ; et post illam missam statim dicitur hora nona : et tunc exeat processio.*

In vigilia *Ascensionis Domini.*

Ad Missam. Officium.[f]

Omnes gentes plaudite manibus, jubilate Deo in voce exsultationis, alleluya, alleluya.

Psalmus.[g]

Subjecit populos nobis : et gentes sub pedibus nostris.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Pater, ut nostræ mentis intentio, quo Unigenitus Filius tuus Dominus noster venturæ solemnitatis gloriosus auctor ingressus est, semper intendat; et quo fide pergit conversatione perveniat. Per.

Memoria de sancta Maria et de Omnibus Sanctis.

Lectio Actuum Apostolorum.[h]

In diebus illis, Multitudinis autem credentium erat cor unum et anima una : nec quisquam eorum quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Et virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis Jesu Christi Domini nostri : et gratia magna erat in omnibus illis. Neque enim quisquam egens erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum quæ vendebant, et ponebant ante pedes apostolorum. Dividebatur autem singulis prout cuique opus erat. Alleluya. *V.* Omnes gentes plaudite manibus : jubilate Deo in voce exsultationis.[i]

Secundum Johannem.[j]

In illo tempore, Sublevatis Jesus oculis in cœlum, dixit; Pater, venit hora, clarifica Filium tuum, ut et Filius tuus clarificet te : sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam. Hæc est [k] autem [k] vita æterna : Ut cognoscant te, solum verum Deum, et quem misisti Jesum Christum. Ego te clarificavi super terram : opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam:

[a] Lucæ cap. xi. (v. 9, 10.)
[b] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[c] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[d] dicatur.—94. 97.
[e] ubi fit statio.—94. 97. non habent 92. 98. 4L. 15. 57.

[f] Ps. xlvi. (xlvii. 1.)
[g] ib. (v. 3.)
[h] cap. iv. F. (v. 32–35.)
[i] Ps. xlvi. (xlvii. 1.)
[j] cap. xvii. A. (v. 1–11.)
[k] enim.—4L. 13. 15.

* *missa de jejunio in processione ubi fit statio, ut supra, et.*—Grad.

Et nunc clarifica me tu, Pater, apud temetipsum, claritate quam habui prius quam mundus esset, apud te. Manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, et mihi eos dedisti: et sermonem tuum servaverunt. Nunc cognoverunt quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt: quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis: et ipsi acceperunt et cognoverunt vere quia [a] a te exivi, et crediderunt quia tu me misisti.[a] Ego pro eis rogo: non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi: quia tui sunt. Et mea omnia tua sunt, et tua mea sunt: et clarificatus sum in eis: et jam non sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio.

Offertorium.[b]

Viri Galilæi, quid admiramini aspicientes in cœlum? hic Jesus qui assumptus est a vobis in cœlum sic veniet: quemadmodum vidistis eum ascendentem in cœlum, alleluya.

Secreta.

Sacrificium, Domine, pro Filii tui supplices venerabili quam prævenimus nunc ascensione deferimus: præsta, quæsumus, ut et nos per ipsum his sacrosanctis commerciis ad cœlestia consurgamus. Qui tecum vivit.

Præfatio quotidiana. *Communio.*[c]

Pater, cum essem cum eis, ego servabam eos quos dedisti mihi, alleluya: nunc autem ad te venio: non rogo ut tollas eos de mundo: sed ut serves eos a malo, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Tribue, quæsumus, Domine, ut per hæc sacramenta quæ sumpsimus, illuc tendat nostræ devotionis affectus, quo tecum est nostra substantia Jesus Christus [d] Dominus noster. Qui tecum.

In die *Ascensionis Domini.*

Ad Missam. *Officium.*[e]

Viri Galilæi, quid admiramini aspicientes in cœlum, alleluya, quemadmodum vidistis eum ascendentem in cœlum; ita veniet, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Cumque intuerentur in cœlum euntem illum: ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis: qui et dixerunt.

Kyrie eleyson.

Gloria in excelsis.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui hodierna die Unigenitum tuum redemptorem nostrum ad cœlos ascendisse credimus, ipsi quoque mente in cœlestibus habitemus. Per eundem.

Lectio Actuum Apostolorum.[g]

Primum quidem sermonem feci de omnibus, O Theophile, quæ cœpit Jesus facere et docere, usque in diem qua præcipiens apostolis per Spiritum Sanctum quos elegit assumptus est: quibus et præbuit seipsum vivum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis et loquens de regno Dei. Et convescens præcepit eis ab Hierosolymis ne discederent, sed expectarent promissionem Patris, quam audistis (inquit) per os meum: quia Johannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hos dies. Igitur qui convenerant, interrogabant eum dicentes; Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel? Dixit autem eis; Non est vestrum nosse tempora vel momenta quæ Pater posuit in sua potestate: sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos, et eritis mihi testes in Hierusalem et in omni Judæa et Samaria et usque ad ultimum terræ.

[a] tu me misisti, et crediderunt quia a te exivi.—92. 97. 98.
[b] Act. cap. i. (v. 11.)
[c] Johan. cap. xvii. (v. 12, 13, 15.)
[d] Filius tuus.—94. 97.
[e] Act. cap. i. (v. 11.)
[f] ib. (v. 10.)
[g] cap. i. A. (v. 1–11.)

Et cum hæc dixisset, videntibus illis, elevatus est; et nubes suscepit eum ab oculis eorum. Cumque intuerentur in cœlum euntem illum, ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis, qui et dixerunt; Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cœlum? Hic Jesus qui assumptus est a vobis in cœlum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cœlum.

Alleluya. *V.* Ascendit Deus in jubilatione : et Dominus in voce tubæ.[a]

Hac die et in Octavis, [b] *etiam* [b] *si duplex festum ibidem celebretur, dicitur*

Alleluya. *V.* Ascendens Christus in altum : captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus.[c]

Quotidie per Octavas, nisi in Dominica et in octava die, sive fiat servitium de Ascensione sive de aliquo festo cum regimine chori, nisi in festo Philippi et Jacobi et in Inventione sanctæ Crucis, erit secundum

Alleluya. *V.* Dominus in Sinai [d] sancto, ascendens in altum captivam duxit captivitatem.[e]

Sequentia.

a. Rex omnipotens, die hodierna
b. Mundo triumphali redemp-*c.*-to potentia,
b. Victor ascendit cœlos, un-*c.*-de descenderat.
d. Nam quadraginta post-*c.*-quam surrexerat
d. Diebus sacris con-*c.*-firmans pectora
e. Apostolorum, pacis cara re-*c.*-linquens oscula,
e. Quibus et dedit potestatem lax-*c.*-andi crimina,
f. Et misit eos in mundum, baptizare *c.* cunctas animas,
f. In Patris et Filii et Spiritus Sanc-*c.*-ti clementia.
g. Et convescens, præcepit eis ab *c.* Hierosolymis
g. Ne abirent, sed expectarent pro-*c.*-missa munera;
h. Non post multos enim dies mittam vobis Spiritum Para-*c.*-clitum in terra,
h. Et eritis mihi testes in Hierusalem, Judæa, si-*c.*-ve Samaria.
i. Et cum hoc dixisset, videntibus illis, elevatus est, *c.* et nubes clara
i. Suscepit eum ab eorum oculis, intuentibus *c.* illis æthera.
k. Ecce stetere amicti duo viri *cc.* in veste alba
k. Juxta dicentes, Quid admiramini *cc.* cœlorum alta?
l. Jesus enim hic, qui assumptus est a vobis ad *cc.* Patris dexteram,
l. Ut ascendit, ita veniet, quærens talenti *cc.* commissi lucra.
m. O Deus, [f] cœli, maris, arvi,[f]
hominem, quem creasti,
quem *c.* fraude subdola
m. Hostis expulit paradiso,
et captivatum secum
trax-*c.*-it ad tartara,
n. Sanguine proprio
quem redemisti De-*o.*-us,
n. Illuc et revehis,
unde prius corru-*p.*-it,
para-*c.*-disi gaudia.
n. Judex cum veneris,
judicare sæcu-*o.*-la,
n. Da nobis, petimus,
sempiterna gaudi-*p.*-a
in sanc-*c.*-torum patria.
q. In qua tibi cantemus
omnes Alleluya.

Secundum Marcum.[g]

In illo tempore, Recumbentibus undecim discipulis apparuit illis Jesus et exprobravit incredulitatem illorum et duritiam cordis: quia his qui viderant eum resurrexisse,[h] non crediderant. Et dixit eis; Euntes in mundum universum, prædicate evangelium omni creaturæ. Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. Signa autem

[a] Ps. xlvi. (xlvii. 5.)
[b] non habent 94. 97.
[c] ad Eph. cap. iv. (v. 8.)
[d] in.—94. 26. 57.
[e] (Ps. lxviii. 17; ad Eph. cap. iv. 8.)
[f] cœlum, mare, arva.—92. 94. 98. 4L. 57.
[g] cap. xvi. C. (v. 14–20.)
[h] a mortuis.—98. 4L. 13. 57.

eos qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia ejicient; linguis loquentur novis: serpentes tollent; et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit; super ægros manus imponent, et bene habebunt. Et Dominus quidem Jesus postquam locutus est eis, assumptus est in cœlum, et sedet a dextris Dei. Illi autem profecti prædicaverunt ubique, Domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis.

[a] Credo.[a]

Offertorium.[b]

Ascendit Deus in jubilatione: [c] et [c] Dominus in voce tubæ, alleluya.

Secreta.

Suscipe, Domine, munera quæ pro Filii tui gloriosa ascensione deferimus; et concede propitius, ut a præsentibus periculis liberemur et ad vitam perveniamus æternam. Per eundem.

Præfatio. Qui post resurrectionem *et* Communicantes. *Et dicuntur per totas Octavas et etiam in Dominica quando de Ascensione agitur.*

Communio.[d]

Psallite Domino qui ascendit super cœlos cœlorum ad orientem, alleluya.

Postcommunio.

Præsta nobis, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut quæ visibilibus mysteriis sumenda percepimus, invisibili consequamur effectu. Per.

Per totas Octavas dicitur eadem missa nisi festum cum regimine chori intercurrat: et nisi in Dominica; sed sine Sequentia et Credo.

Dominica *infra Octavas Ascensionis.*

Ad Missam. Officium.[e]

Exaudi, Domine, vocem meam qua clamavi ad te, alleluya; tibi dixit cor meum, quæsivi vultum tuum, vultum tuum, Domine, requiram: ne avertas faciem tuam a me, alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Dominus illuminatio mea: et salus mea, quem timebo.

Deinde dicitur Kyrie eleyson *de quarta die infra Octavas cum regimine chori, licet in sexta feria vel in sabbato præcedente aliquod festum cum regimine chori celebratum fuerit.*

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, fac nos tibi semper et devotam gerere voluntatem, et majestati tuæ sincero corde servire. Per Dominum.

Memoria fiat de Ascensione.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[g]

Carissimi, Estote prudentes et vigilate in orationibus. Ante omnia autem mutuam in vobismetipsis caritatem continuam habentes: quia caritas operit multitudinem peccatorum. Hospitales invicem sine murmuratione: unusquisque sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes, sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei. Si quis loquitur, quasi sermones Dei: si quis ministrat, tanquam ex virtute quam administrat Deus; ut in omnibus honorificetur Deus, Per Jesum Christum Dominum nostrum.

Alleluya. ℣. Regnabit Dominus super omnes gentes: Deus sedet super sedem sanctam suam.

Alleluya. ℣. Non vos relinquam orphanos: vado et venio ad vos, et gaudebit cor vestrum.[h]

Nulla dicitur Sequentia.

Secundum Johannem.[i]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Cum venerit Paraclytus, quem ego mittam vobis a Patre Spiri-

[a] habetur in 26.
[b] Ps. xlvi. (xlvii. 5.)
[c] non habent 92. 98.
[d] Ps. lxvii. (lxviii. 32, 33.)
[e] Ps. xxvi. (xxvii. 7–9.)
[f] ib. (v. 1.)
[g] 1 Petri cap. iv. B. (v. 7–11.)
[h] Ps. xlvi. (xlvii. 8.) Johan. xiv. (18.)
[i] cap. xv. D. (v. 26, 27.)

tum veritatis qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. [a] Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Absque synagogis facient vos: sed venit hora, ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo. Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem neque me. Sed hæc locutus sum vobis: ut cum venerit hora, eorum reminiscamini, quia [b] ego [b] dixi vobis.

Offertorium.[c]

Lauda anima mea Dominum: laudabo Dominum in vita mea, psallam Deo meo quamdiu ero, alleluya.

Secreta.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut hanc tibi hostiam in ejus corpus et sanguinem placabiliter offeramus, quem sedentem a dextris virtutis tuæ [d] etiam [d] pro nobis interpellare confidimus, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Communio.[e]

Pater, cum essem cum eis ego servabam eos quos dedisti mihi, alleluya: nunc autem ad te venio; non rogo ut tollas eos de mundo: sed ut serves eos a malo, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut per hæc sacrosancta commercia in totius Ecclesiæ confidamus corpore faciendum, quod ejus præcessit in capite. Per eundem.

Si aliquod festum cum regimine chori in hac dominica evenerit, totum servitium fiat de festo; et missa de dominica in capitulo dicitur; cum cantu super Kyrie eleyson, Gloria in excelsis, Sanctus *et* Agnus, *sicut in festo trium lectionum sine regimine chori, cum uno* Alleluya. *V.* Regnabit. *Et tunc ad missam de festo erit secundum* Alleluya. *V.* Non vos. *nisi in festo sanctæ crucis. Et etiam erit secundum* Alleluya *in crastino Octavarum Ascensionis, licet de sancta Maria fiat plenum servitium.*

In Octavis Ascensionis Domini ad missam omnia fiant sicut in die, more simplicis festi,[f] *sine Sequentia et* Credo.

Feria sexta totum fiat servitium de sancta Maria, si a festo cum regimine chori vacaverit.

In *vigilia Pentecostes.*

[g] *Accedat sacerdos ad altare cum diacono et subdiacono et cæteris ministris altaris in solemni apparatu, sicut in vigilia Paschæ, confessione jam non dicta sed tantum* Pater noster, *et legantur lectiones a dignioribus personis in superpelliciis ad gradum chori sine titulis.*

Lectio prima.[h]

Tentavit Deus Abraham, et dixit ad eum; Abraham, Abraham. At ille respondit; Adsum. Ait illi; Tolle filium tuum unigenitum quem diligis, Isaac, et vade in Terram visionis; atque offeres eum ibi in holocaustum super unum montium quem monstravero tibi. Igitur Abraham de nocte consurgens, stravit asinum suum, ducens secum duos juvenes et Isaac filium suum: cumque concidisset ligna in holocaustum, abiit ad locum quem præceperat ei Deus. Die autem tertio, elevatis oculis, vidit locum procul, dixitque ad pueros suos; Exspectate hic cum asino: ego et puer illuc usque properantes, postquam adoraverimus revertemur ad vos. Tulit quoque ligna holocausti, et imposuit super Isaac filium suum: ipse vero portabat in manibus suis ignem et gladium. Cumque duo pergerent simul, dixit Isaac patri suo; Pater mi. At ille respondit; Quid vis, fili? Ecce, inquit, ignis et ligna: ubi est victima holocausti? Dixitque Abraham; Deus providebit sibi victimam holocausti, fili mi. Pergebant ergo pariter. Veneruntque ad

[a] ib. cap. xvi. A. (v. 1–4.)
[b] hæc.—26.—non habent 97. 13.
[c] Ps. cxlv. (cxlvi. 1, 2.)
[d] et.—92. 98. 4L. 57.
[e] Johan. cap. xvii. (v. 12, 13, 15.)

[f] nisi duplex festum impediat.—97. 13. 26. Grad.
[g] Cantata hora nona.—97. 13. 26.
[h] Gen. cap. xxii. A. (v. 1–19.)

locum quem ostenderat ei Deus, in quo ædificavit altare, et desuper ligna composuit: cumque [a]alligasset[a] Isaac filium suum, posuit eum in altari super struem lignorum. Extenditque manum, et arripuit gladium ut immolaret filium suum. Et ecce Angelus Domini de cœlo clamavit, dicens; Abraham, Abraham. Qui respondit; Adsum. Dixitque ei; Ne extendas manum tuam super puerum, neque facias illi quicquam: nunc cognovi quod timeas Deum, et non pepercisti filio tuo unigenito propter me. Levavit Abraham oculos suos, viditque post tergum arietem inter vepres hærentem cornibus, quem assumens obtulit holocaustum pro filio. Appellavitque nomen loci illius, Dominus videt. Unde usque hodie dicitur: In monte Dominus videbit. Vocavit autem Angelus Domini Abraham secundo de cœlo, dicens; Per memetipsum juravi, dicit Dominus: quia fecisti rem hanc, et non pepercisti filio tuo unigenito propter me: benedicam tibi, et multiplicabo semen tuum sicut stellas cœli, et velut arenam quæ est in litore maris: possidebit semen tuum portas inimicorum suorum, et benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ, quia obedisti voci meæ. Reversus est Abraham ad pueros suos, abieruntque Bersabee simul, et habitavit ibi.

Sequatur Oratio sine Dominus vobiscum sed tantum cum Oremus.

Oratio.

[b]Deus, qui in Abrahæ famuli tui opere humano generi obedientiæ exempla præbuisti, concede nobis, et nostræ voluntatis pravitatem frangere, et tuorum præceptorum rectitudinem in omnibus adimplere. Per Dominum.

Lectio secunda. Scripsit Moyses Canticum. *et Tractus,* Attende cœlum. *Require supra in Vigilia Paschæ.*

Omnes Tractus a choro dicuntur alternatim, præter ultimum, et omnes Orationes sine Dominus vobiscum *præter ultimam dicuntur, sed tantum cum* Oremus.

Oratio.[b]

Deus, qui es glorificatio fidelium et vita justorum; qui per Moysen famulum tuum nos quoque modulatione sacri carminis erudisti; universis gentibus misericordiæ tuæ munus operare, tribuendo beatitudinem, auferendo terrorem; ut quod prænunciatum est ad supplicium, in remedium transferatur æternum. Per Dominum.

Lectio tertia. Apprehendent septem mulieres. *et Tractus.* Vinea facta. *Quære supra col.* 345, 6.

Oratio.

Deus, qui nos ad celebrandam hanc præsentem festivitatem utriusque testamenti paginis instruis: da nobis intelligere misericordias tuas, ut ex perceptione præsentium munerum firma sit exspectatio futurorum. Per Dominum.

[c]Audi, Israel, mandata vitæ; auribus percipe ut scias prudentiam. Quid est, Israel, quod in terra inimicorum es? Inveterasti in terra aliena: coinquinatus es cum mortuis: deputatus es cum [d]his qui in inferno sunt:[d] dereliquisti fontem sapientiæ. Nam si in via Dei ambulasses, habitasses utique in pace super terram. Disce ubi sit sapientia, ubi sit virtus, ubi sit prudentia, ubi sit intellectus; ut scias simul ubi sit [e]longiturnitas vitæ[e] et [f]victus,[f] ubi sit lumen oculorum et pax. Quis invenit locum ejus, et quis introivit in thesauros ejus? Ubi sunt principes gentium, et qui dominantur super bestias quæ sunt [g]in terra[g]? Qui in avibus cœli ludunt, qui argentum thesaurizant et aurum in quo confidunt homines, et non est finis [h]acquisitionis[h] eorum. Qui argentum fabricant, et solliciti sunt, nec est

[a] colligasset.—92. 97. 98. 4L. 57.
[b] non habet 26.
[c] Baruch cap. iii. B. (v. 9–37.)
[d] descendentibus in infernum.—26. V.
[e] longiturna vita.—92. 97. 98.
[f] virtus.—92. 98. 4L. 13. 57.
[g] super terram.—26. V.
[h] possessionis.—4L. 13. 57.

inventio operum illorum. [a] Et tamen [a] exterminati sunt, et ad inferos descenderunt, et alii [b] in locum illorum surrexerunt.[b] Juvenes viderunt lumen, et habitaverunt super terram. Viam autem disciplinæ [c] nescierunt [c] neque intellexerunt semitas ejus; neque susceperunt eam filii eorum. A facie eorum longe facta est. Non est audita in terra Chanaan, neque visa est in Theman. Filii quoque Agar qui exquisierunt prudentiam quæ de terra est, negotiatores terræ et Theman et fabulatores et exquisitores prudentiæ et intelligentiæ. Viam autem sapientiæ nescierunt, neque meminerunt semitarum ejus. O Israel, quam magna est domus Dei, et ingens locus possessionis ejus. Magnus et non habet consummationem; excelsus et immensus. Ibi fuerunt gigantes nominati, illi qui ab initio fuerunt, statura magna, scientes bellum. Non hos elegit Dominus, neque viam disciplinæ invenerunt; propterea perierunt. Et quoniam non habuerunt sapientiam, interierunt propter suam insipientiam. Quis ascendit in cœlum, et accepit eam, et eduxit eam de nubibus? Quis transfretavit mare et invenit eam, et attulit illam super aurum electum? Non est qui [d] sciat viam [d] ejus, neque qui [e] excogitet [e] semitas ejus. Sed qui scit universa novit illam, et adinvenit illam prudentia sua. Qui [f] perfecit [f] terram in sempiterno tempore, et adimplevit eam pecudibus et quadrupedibus. Qui emittit lucem et vadit; et vocavit eam, et obedit illi in tremore. Stellæ autem dederunt lumen in custodiis suis, et lætatæ sunt. Vocatæ sunt, et dixerunt; [g] Ecce [g] adsumus. Et luxerunt ei cum jocunditate qui fecit illas. Hic est Deus noster, et non æstimabitur alius [h] ad illum.[h] Hic adinvenit omnem viam disciplinæ, et dedit illam Jacob puero suo, et Israel dilecto suo. Post hæc [i] super terram [i] visus est, et cum hominibus conversatus est.

Oratio.

Deus, qui nobis per prophetarum ora præcepisti temporalia relinquere atque ad æterna festinare; da famulis tuis, ut quæ a te jussa cognovimus, implore cœlesti inspiratione valeamus. Per Dominum.

Tractus.[j]

Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te, Deus.

V. Sitivit anima mea ad Deum vivum: quando veniam et apparebo ante faciem Dei mei.

V. Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi per singulos dies, Ubi est Deus tuus.

Deinde hæ duæ Orationes dicuntur sub uno Per Dominum *et sub uno* Oremus.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui solemnitatem doni Sancti Spiritus colimus, cœlestibus desideriis accensi, fontem vitæ sitiamus Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Alia Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui Paschale sacramentum quinquaginta dierum voluisti mysterio contineri; præsta, quæsumus, ut gentium facta dispersio divisione linguarum, ad unam confessionem tui nominis cœlesti munere congregetur. Per Dominum.

Deinde sequantur Letaniæ et Benedictio fontium, sicut in Vigilia Paschæ, eodem videlicet modo et ordine in eundo et redeundo et in statione. In redeundo dicitur Rex sanctorum, *et postea incipiatur missa.* Kyrie eleyson. *et interim dicat sacerdos* Confiteor *&c. more solito. Sequatur* Gloria in ex-

[a] non habent 92. 98. 26. V.
[b] loco eorum exsurrexerunt.—26. V.
[c] ignoraverunt.—26. V.
[d] possit scire vias.—26. V.
[e] exquirat.—26. V.
[f] præparavit.—26. V.
[g] non habent 92. 97. 98. 15. V.
[h] adversus eum.—15. 26. V.
[i] in terris.—15. 26. V.
[j] Ps. xli. (xlii. 1–3.)

celsis. *Tunc omnes genuflectent exuentes capas nigras, et pulsentur omnes campanæ. Deinde dicitur* Dominus vobiscum.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut claritatis tuæ super nos splendor effulgeat, et lux tuæ lucis corda eorum qui per gratiam tuam renati sunt Sancti Spiritus illustratione confirmet. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[a]

In diebus illis, Factum est cum Apollo esset Corinthi, et Paulus, peragratis superioribus partibus, veniret Ephesum, et inveniret quosdam discipulos, dixitque ad eos; Si Spiritum Sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum; Sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus. Ille vero ait; In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt; In Johannis baptismate. Dixit autem Paulus; Johannes baptizavit baptismo pœnitentiæ populum [b] docens [b] in eum qui venturus esset post ipsum ut crederent, hoc est in Jesum. His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Jesu. Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus super eos, et loquebantur linguis et prophetabant. Erant autem omnes viri fere duodecim. Introgressus autem [c] Paulus [c] synagogam, cum fiducia loquebatur per tres menses, disputans et suadens de regno Dei.

[d] *Lecta Epistola, duo clerici de secunda forma in capis sericis, in pulpito cantent hoc* Alleluya *chorus idem prosequatur. Clerici V.*

Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.[e]

Chorus finiat cum neuma. Item clerici reincipiant Alleluya *sine neuma. Deinde sequatur Tractus, qui a duobus de secunda forma in capis nigris ad gradum chori totus et integer cantetur, choro interim sedente.*

Tractus.[f]

Laudate Dominum, omnes gentes: et collaudate eum, omnes populi.

V. Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: et veritas Domini manet in æternum.

Iterum vero procedat diaconus cum subdiacono per medium chori, more solito, sine cruce, ad legendum Evangelium quem præcedant duo ceroferarii cereis extinctis; et legatur in pulpito more dominicali Evangelium sequens.[d]

Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Si diligitis me, mandata mea servate. Et ego rogabo Patrem, et alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, Spiritum veritatis, quem [h] mundus non potest accipere, quia non videt eum nec scit eum: vos autem cognoscetis eum: quia apud vos manebit, et in vobis erit. Non vos relinquam orphanos: veniam ad vos. Adhuc modicum: et mundus me jam non videt. Vos autem videtis me: quia ego vivo, et vos vivetis. In illo die vos cognoscetis, quia ego sum in Patre meo, et vos in me, et ego in vobis. Qui habet mandata mea et servat ea, ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur a Patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum.[i]

Non dicitur Credo.

Offertorium.[j]

Emitte Spiritum tuum et creabuntur: et renovabis faciem terræ: sit gloria Domini in sæcula, alleluya.

Secreta.

Hostias populi tui, quæsumus, Domine, miseratus intende; et ut tibi reddantur acceptæ, conscientias nostras Sancti Spiritus salutaris emundet adventus. Per Dominum. Ejusdem.

[a] cap. xix. A. (v. 1–8.)
[b] dicens.—92. 98. V.
[c] non habent 92. 97. 98. V.
[d] Et legatur in Pulpito, similiter et Evangelium, sicut in vigilia Paschæ; *Alleluya.* versu *Confitemini;* Tractus *Laudate Dominum.*—92. 94. 97. 98. 57.
[e] Ps. cxvii. (cxviii. 1.)
[f] Ps. cxvi. (cxvii.)
[g] cap. xiv. B. (v. 15–21.)
[h] hic.—92. 98. 4L. 57.
[i] Et legatur (in Pulpito 57.) more dominicali.—92. 94. 97. 98. 57.
[j] Ps. ciii. (civ. 30.)

Præfatio quotidiana.

Hac die Sanctus *et* Agnus *solemniter dicuntur.*

Communio.[a]

Ultimo festivitatis die dicebat Jesus, Qui in me credit: flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ; hoc autem dixit de Spiritu quem accepturi erant credentes in eum, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut Spiritus Sanctus *adveniens majestatem nobis Filii tui manifestando* clarificet. *Per eundem. In unitate* ejusdem.

In die *sancto Pentecostes.*

Ad Missam. Officium.[b]

Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluya: et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[c]

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus: et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Oratio.

Deus, qui hodierna die corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti; da nobis in eodem Spiritu recta sapere et de ejus semper consolatione gaudere. Per. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[d]

In diebus illis, Dum complerentur dies Pentecostes, erant omnes discipuli pariter in eodem loco: et factus est repente de cœlo sonus, tanquam advenientis spiritus vehementis, et replevit totam domum ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispartitæ linguæ tanquam ignis, seditque supra singulos eorum. Et repleti sunt omnes Spiritu Sancto, et cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis. Erant autem in Hierusalem habitantes Judæi viri religiosi, ex omni natione quæ sub cœlo est. Facta autem hac voce, convenit multitudo, et mente confusa est, quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes. Stupebant autem omnes et mirabantur adinvicem, dicentes; Nonne ecce omnes isti qui loquuntur Galilæi sunt? Et quomodo nos audivimus unusquisque linguam nostram in qua nati sumus? Parthi et Medi et Elamitæ et qui habitant Mesopotamiam, Judæam et Capadociam, Pontum et Asiam, Phrygiam et Pamphyliam Ægyptum et partes Libyæ quæ est circa Cyrenen et advenæ Romani, Judæi quoque et Proselyti, Cretes et Arabes: audivimus eos loquentes nostris linguis magnalia Dei.

Alleluya. ℣. Emitte Spiritum tuum et creabuntur: et renovabis faciem terræ.[e]

Alleluya. ℣. Spiritus Sanctus procedens a throno, apostolorum pectora invisibili hodie perlustravit potentia.

Sequentia.

a. Sancti Spiri-*b.*-tus
adsit *c.* nobis gratia,
d. Quæ corda nostra sibi
b. faciat *c.* habitacula,
d. Expulsis inde cunctis
b. vitiis *c.* spiritalibus.
e. Spiritus alme,
illus-*c.*-trator omnium,
e. Horridas nostræ
mentis *c.* purga tenebras.
f. Amator sancte sensatorum
semper *c.* cogitatuum,
f. Infunde unctionem tuam
clemens *c.* nostris sensibus.
g. Tu purificator omnium
b. flagiti-*c.*-orum spiritus,
g. Purifica nostri oculum
b. interi-*c.*-oris hominis
h. Ut videri supremus
genitor *c.* possit a nobis.
h. Mundi [f] cordis [f] quem soli

[a] Johan. cap. vii. (v. 37, 38, 39.)
[b] Sap. cap. 1. (v. 7.)
[c] Ps. lxvii. (lxviii. 1.)
[d] cap. ii. A. (v. 1–11.)
[e] Ps. ciii. (civ. 30.)
[f] corde.—92. 98. 57.

cernere *c.* possunt oculi.
i. Prophetas tu inspirasti, ut præconia Christi
b. præcinu-*c.*-issent inclyta.
i. Apostolos [a] confortasti, uti trophæum Christi
b. per totum *c.* mundum veherent.
k. Quando machinam per verbum suum
fecit Deus cœli, *c.* terræ, marium.
k. Tu, super aquas foturus eas
numen tuum expan-*c.*-disti, Spiritus.
l. Tu, animabus vivificandis,
cc. aquas fœcundas;
l. Tu, aspirando, das spiritales
cc. esse homines;
m. Tu, divisum per linguas mundum,
et ritus, adun-*cc.*-asti, Domine.
m. Idolatras ad cultum Dei
revocas, magis-*cc.*-trorum optime.
n. Ergo nos supplicantes tibi
exaudi propitius, *c.* Sancte Spiritus,
n. Sine quo preces omnes cassæ
[b] creduntur,[b] et indignæ *c.* Dei auribus.
o. Tu, qui omnium sæculorum sanctos
o. Tui nominis docuisti
instinc-*b.*-tu [c] amplec-*c.*-tendo [c] Spiritus,
o. Ipse hodie apostolos Christi
o. Donans, munere insolito,
et cunc-*b.*-tis inau-*c.*-dito sæculis,
p. Hunc diem gloriosum fecisti.

Evangelium: Secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Si quis diligit me, sermonem meum servabit; et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus: qui non diligit me, sermones meos non servat. Et sermonem quem audistis, non est meus: sed ejus qui misit me Patris. Hæc locutus sum vobis, apud vos manens. Paraclitus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quæcumque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis: Vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique quia vado ad Patrem: quia Pater major me est. Et nunc dixi vobis prius quam fiat: ut cum factum fuerit, credatis. Jam non multa loquar vobiscum: venit enim princeps mundi hujus, et in me non habet quidquam. Sed ut cognoscat mundus quia [e] diligo Patrem, et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.

Credo.

Offertorium.[f]

Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis, a templo tuo quod est in Hierusalem: tibi offerent reges munera, alleluya.

Secreta.

Munera,[g] Domine, quæsumus, oblata sanctifica, et corda nostra Sancti Spiritus illustratione emunda. Per. In unitate ejusdem.

Præfatio. Qui ascendens.

Hæc Præfatio dicitur quotidie per hanc hebdomadam et in omnibus missis de Sancto Spiritu per totum annum. Ita quod extra hanc hebdomadam non dicuntur hæc duo verba hodierna die *in Præfatione.* Communicantes *et* Hanc igitur *usque ad festum Sanctæ Trinitatis tantum dicuntur.*

Communio.[h]

Factus est repente de cœlo sonus advenientis spiritus vehementis ubi erant sedentes, alleluya: et repleti sunt omnes Spiritu Sancto, loquentes magnalia Dei, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sancti Spiritus, Domine, corda nostra mundet infusio: et sui roris intima aspersione fœcundet. Per Dominum. In unitate ejusdem.

[a] tu.—92. 94. 98.
[b] redduntur.—92. 94. 4L. 57.
[c] amplectende.—92. 97. 98. 4L. 57.
[d] cap. xiv. C. (v. 23–31.)
[e] ego.—98. 13. 57.
[f] Ps. lxvii. (lxviii. 28, 29.)
[g] nostra.—97. 26.
[h] Act. cap. ii. (v. 2, 4.)

Feria *secunda post Pentecosten.*

Ad Missam. Officium.[a]

Cibavit eos ex adipe frumenti, alleluya: et de petra melle saturavit eos, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Exsultate Deo adjutori nostro: jubilate Deo Jacob.

Oratio.

Deus, qui apostolis tuis Sanctum dedisti Spiritum: concede plebi tuæ piæ petitionis effectum, ut quibus dedisti fidem, largiaris et pacem. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[c]

In diebus illis, Aperiens Petrus os suum, dixit; Viri fratres et patres, nobis præcepit Dominus populo prædicare et testificari, quia ipse est qui constitutus est a Deo judex vivorum et mortuorum. Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes qui credunt in eum. Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus Sanctus super omnes qui audiebant verbum. Et obstupuerunt ex circumcisione fideles qui venerant cum Petro: quia et in nationes gratia Spiritus Sancti effusa est. Audiebant enim illos loquentes linguis, et magnificantes Deum. Tunc respondit Petrus; Numquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi, qui Spiritum Sanctum acceperunt sicut et nos? Et jussit eos baptizari in nomine Domini nostri Jesu Christi.

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur: et renovabis faciem terræ.

Alleluya. *V.* Paraclitus Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo: ille vos docebit omnem veritatem.[d]

Sequentia.

a. Resonet sacrata
b. jam turma di-*c.*-va symphonia
a. Repleta gaudia
b. promissa e *c.* cœlo reddita,
d. In unum congregata
apostolorum phalanx
b. præclara ex-*c.*-spectans munera.
d. Repente vox divina
Paraclytum nunciat
b. decorans sanct-*c.*-orum viscera.
e. Fantur omni lingua
nonnulla mysteria
Dei-*c.*-que magnalia.
e. Cantica divina
non cessat reboare
ejus quo-*c.*-que caterva.
f. O Deus omnis arvi
f. te laudat sol et luna
g. concrepat usia
cuncta cœlica
et profunda flumina.
f. Te psallat tellus alma
f. sidera cuncta clara
g. jubilat, adorat,
amat redempta
omnis quoque anima.
h. Stupens Judæa, hæc, inquit, exsecranda, concio [e]vino ista[e] est repleta mustique crapula baccho plenos deputat repletos gratia.
h. Sumens hæc Petrus divina mysteria superat obdurata corda illa, et fore affirmat vaticinia Johelis de hoc prædicta.
i. Ovans anima nunc nostra
boat carmina devota
quo suscipiat
cœlestia ha-*k.*-bitacula.
i. Pangat omnis chorda nostra
sancta præconia tua
ut semper pia
percipiat ca-*k.*-rismata.
l. Omnem hanc meram
suscipe melodiam
ut *m.* queamus scandere
lu-*m.*-ciflua et tua cel-*n.*-sa
et decora u-*kk.*-ranica.
l. Dudum sacrata
imbuisti pectora
nunc *m.* nos reple lumine,

[a] Ps. lxxx. (lxxxi. 16.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. x. F. (v. 42-48.)
[d] Ps. ciii. (civ. 30.) Johan. cap. xiv. (v. 26.)
[e] vino isto.—13. 15. Grad. ista vino.—97. 26.

po-*m.*-lorumve gaudia ce-*n.*-das
perpetua at-*kk.*-que regna.

o. Te decet laus per tempora
et gloria sidera,
O sanctum Pneuma.

p. Tu animas et corpora
nostra, Christe, possideas
in sempiterna doxa.

Evangelium : Sequentia sancti Evangelii : Secundum Johannem. [a]

In illo tempore, Dixit Jesus cuidam principi Pharisæorum; Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret: ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim misit Deus Filium suum in mundum ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum. Qui credit in eum, non judicatur: qui autem non credit, jam judicatus est: quia non credit in nomine unigeniti Filii Dei. Hoc est autem judicium; quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem: erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui male agit, odit lucem, et non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus: qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur ejus opera, quia in Deo sunt facta.

Credo.

Offertorium.[b]

Intonuit de cœlo Dominus, et altissimus dedit vocem suam, et apparuerunt fontes aquarum, alleluya.

Secreta.

Præsta, quæsumus, Domine, ut secundum promissionem Filii tui Domini nostri Jesu Christi, Spiritus Sanctus et hujus nobis sacrificii copiosius revelet arcanum, et omnem reseret propitius veritatem. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Præfatio. Qui ascendens *et* Communicantes *et* Hanc igitur.

Communio.[c]

Spiritus Sanctus docebit vos, alleluya: quæcunque dixero vobis, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Plenum in nobis, Domine, quæsumus, remedium nostræ redemptionis operare; ut habitatione Sancti Spiritus digni effici valeamus. Per Dominum nostrum Jesum Christum. In unitate ejusdem.

Feria *tertia post Pentecosten.*

Ad Missam. Officium.

Accipite jocunditatem gloriæ vestræ, alleluya: gratias agentes Deo, alleluya: qui vos ad cœlestia regna vocavit, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[d]

Attendite, popule meus, legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Oratio.

Adsit nobis, Domine, quæsumus, virtus Spiritus Sancti; quæ et corda nostra clementer expurget, et ab omnibus tueatur adversis. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Epistola: Lectio Actuum Apostolorum.[e]

In diebus illis, Cum audissent Apostoli qui erant Hierosolymis, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum et Johannem: qui cum venissent, oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum Sanctum: nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum Sanctum.

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur: et renovabis faciem terræ.[f]

Alleluya. *V.* Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium : et tui amoris in eis ignem accende.

Sequentia.

a. Eya mu-*b.*-sa dic quæso præclara
chorea,

c. Blandifi-*b.*-caque libens perstrepe
organa.

[a] cap. iii. B. (v. 16–21.)
[b] Ps. xvii. (xviii. 14, 16.)
[c] Johan. cap. xiv. (v. 26.)

[d] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)
[e] cap. viii. C. (v. 14–17.)
[f] Ps. ciii. (civ. 30.)

d. Ast modulans *e.* tibia resultet *f.* plectro lau-*g.*-dum læta carmina,
e. Nostraque caterva *f.* hujus di-*g.*-ei euprepia
h. Paracliti charisma hac die a-*g.*-lumnos * Christi * plene intrat,
h. Facto repente sono, linguis Christi *g.* fantur magnalia.
i. Vesano plena ructu perfidia musto alum-*g.*-nos madere putat *k.* Spiritus gratia ardentes *g.* quos reddit fervida.
i. Anastasi peracta quinquagena mysticus *g.* penetrat Spiritus *k.* pectorum intima, oppido *g.* reddens flammantia.
l. Mox egressi omnes una, tetra peragrant arva, infunden-*g.*-tes verbi semina,
l. Mystica patrantes signa, superno rore nova bibula, *g.* madidant intima.
m. Ecce, Christe, nunc caterva tua
m. In hac aula decantat cantica,
n. Ut cœlesti *g.* permixta agmini *o.* indiscrete † dicat † nova *g.* tibi promens cantica.
m. Sit perennis Domino gloria,
m. Decus, honor, potestas, per sæcula,
n. Qui tribuit *g.* Spiritus gratiam *o.* omnibus per arva qui se-*g.*-quuntur ejus *p.* monita
p. Poscimus omnes una supplices *q.* magnalia,
p. Ut Sanctus nostra Spiritus emundans *r.* intima,
s. Illustret clare Sophia. Alleluya.

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen, amen, dico vobis: qui non intrat per ostium in ovile ovium sed ascendit aliunde, ille fur est et latro. Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus audiunt; et proprias oves vocat nominatim, et educit eas. Et cum proprias oves emiserit, ante eas vadit: et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis Jesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum Jesus; Amen, amen, dico vobis, quia ego sum ostium ovium. Omnes quotquot venerunt, fures sunt et latrones, sed non audierunt eos oves. Ego sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur: et ingredietur et egredietur et pascua inveniet. Fur non venit nisi ut furetur et mactet et perdat. Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant.

Credo.

Offertorium.[b]

Portas cœli aperuit Dominus, et pluit illis manna ut ederent: panem cœli dedit [c] eis [c]; panem angelorum manducavit homo, alleluya.

Secreta.

Descendat, quæsumus, Domine, Spiritus Sanctus super hoc altare; qui et dona populi tui sanctificet, et sumentium corda placatus emundet. Per. Ejusdem.

Communio.[d]

Spiritus qui a Patre procedit, alleluya: ille me clarificabit, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Mentes nostras, quæsumus, Domine, Spiritus Sanctus divinis reparet sacramentis, quia ipse est remissio omnium peccatorum. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Feria *quarta Quatuor temporum.*

Non dicitur alia magna missa quam de jejunio, nec in sexta feria nec in sabbato, secundum usum Sarum.

Ad Missam. Officium.[e]

Deus, dum egredereris coram populo tuo, alleluya: iter faciens eis, alleluya: habitans in illis, alleluya, alleluya.

[a] cap. x. A. (v. 1–10.)
[b] Ps. lxxvii. (lxxviii. 23–25.)
[c] illis.—92. 94. 97. 98.
* non habet Grad.

[d] Johan. cap. xv. (v. 26, xvi. 14.)
[e] Ps. lxvii. (lxviii. 7.)

† non habet Grad. per incuriam.

Psalmus.[a]

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus: et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Kyrie eleyson *cum suis versibus dicitur.*

Statim sequatur Gloria in excelsis. *Non dicitur* Dominus vobiscum *sed tantum* Oremus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, [b] omnipotens Deus,[b] ut a nostris mentibus carnales amoveat Spiritus Sanctus affectus, et spiritualia nobis dona potenter infundat. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio libri Sapientiæ.[c]

Diligite justitiam, qui judicatis terram. Sentite de Domino in bonitate, et in simplicitate cordis quærite illum. Quoniam invenitur ab his qui non tentant illum; apparet autem eis qui fidem habent in illum. Perversæ enim cogitationes separant a Deo; probata autem virtus corripit insipientes. Quoniam in malivolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Sanctus enim Spiritus disciplinæ effugiet fictum, et auferet se a cogitationibus quæ sunt sine intellectu, et corripietur a superveniente iniquitate. Benignus est enim Spiritus sapientiæ, et non liberabit maledictum a labiis suis. Quoniam renum illius testis est Deus, et cordis ejus scrutator est verus, et linguæ ejus auditor. Quoniam Spiritus Domini replevit orbem terrarum, et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis.

Et legatur ab acolyto superpellicio induto in pulpito. Deinde tres clerici [d] *de secunda forma in capis sericis* [d] *ibidem dicant,*

Alleluya. ℣. Emitte Spiritum tuum et creabuntur: et renovabis faciem terræ.[e]

Non repetatur Alleluya.

Sequatur Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Mentes nostras, quæsumus, Domine, [f] Spiritus Sanctus [f] Paraclitus qui a te procedit illuminet, et inducat in omnem sicut tuus promisit Filius veritatem. Qui tecum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[g]

In diebus illis, Stans Petrus cum undecim elevavit vocem suam, et locutus est eis; Viri Judæi et qui habitatis Hierusalem universi, hoc vobis notum sit, et auribus percipite verba mea. Non enim, sicut vos æstimatis, hi ebrii sunt, cum sit hora diei tertia: sed hoc est quod dictum est per prophetam Johel: Et erit in novissimis diebus (dicit Dominus) effundam de Spiritu meo super omnem carnem: et prophetabunt filii vestri et filiæ vestræ, et juvenes vestri visiones videbunt, et seniores vestri somnia somniabunt. Et quidem super servos meos et super ancillas meas in diebus illis effundam de Spiritu meo, et prophetabunt: et dabo prodigia in cœlo sursum, et signa in terra deorsum, sanguinem et ignem et vaporem fumi: sol convertetur in tenebras et luna in sanguinem, antequam veniat dies Domini magnus et manifestus. Et [h] erit,[h] omnis quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit.

Alleluya. ℣. Loquebantur variis linguis apostoli magnalia Dei.[i]

Repetatur Alleluya *sine neuma.*

Sequentia.

Lux jocunda, lux insignis,
qua de throno missus ignis
in Christi discipulos;
Corda replet, linguas ditat,
ad concordes nos invitat
lingua cordis modulos.

[a] Ps. lxvii. (lxviii. 1.)
[b] Domine.—92. 97. 98.
[c] cap. i. A. (v. 1–7.)
[d] non habent 4L. 15.
[e] Ps. ciii. (civ. 30.)
[f] non habet 94.
[g] cap. ii. B. (v. 14–21.)
[h] non habent 92. 97. 98.
[i] Act. cap. ii. (v. 11.)

Christus misit quod promisit,
pignus sponsæ quam revisit
die quinquagesima.
Post dulcorem melleum
petra fudit oleum,
petra jam firmissima.
In tabellis saxeis
non in linguis igneis,
lex de monte populo.
Paucis cordis novitas
et linguarum unitas
datur in cœnaculo.
O quam felix, quam festiva,
dies in qua primitiva
fundatur Ecclesia!
Vivæ sunt primitiæ
nascentis Ecclesiæ
tria primum millia.
Panes legis primitivi
sub una sunt adoptivi
fide duo populi.
Se duobus interjecit,
sicque duos unum fecit
lapis caput anguli.
Utres novi non vetusti
sunt capaces novi musti;
vasa parat vidua;
Liquorem dat Helisæus,
nobis sacrum rorem Deus,
si corda sint congrua.
Non hoc musto vel liquore,
non hoc digni sumus rore,
si discordes moribus.
In obscuris et divisis
non potest hæc paraclisis
habitare cordibus.
Consolator alme, veni,
linguas reple, corda leni,
nihil fellis aut veneni
sub tua præsentia.
Nil jocundum, nil amœnum,
nil salubre, nil serenum,
nihil dulce, nihil plenum,
sine tua gratia.
Tu lumen es et unguentum,
tu cœleste condimentum,
aquæ [a] ditans [a] elementum
virtute mysterii.
Nova facti creatura,
te laudamus mente pura;
gratiæ nunc, sed natura
prius iræ filii.
Tu qui dator es et donum,
nostri cordis omne bonum,
cor ad laudem redde pronum,
nostræ linguæ formans sonum
in tua præconia.
Tu purga nos a peccatis,
auctor ipse * pietatis,*
et in Christo renovatis
da perfectæ novitatis
plena nobis gaudia.

Evangelium: Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis [c] et turbis Judæorum; [c] Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum: et ego resuscitabo eum in novissimo die. Est scriptum in Prophetis: Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audivit a Patre et didicit, venit ad me. Non quia Patrem vidit quisquam, nisi is qui est a Deo, hic videt Patrem. Amen, amen, dico vobis: Qui credit in me, habet vitam æternam. Ego sum panis vitæ. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, et mortui sunt. Hic est panis de cœlo descendens: ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur. Ego sum panis vivus qui de cœlo descendi. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: et panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita.

Credo.

Offertorium.[d]

Meditabor in mandatis tuis quæ dilexi valde: et levabo manus meas ad mandata tua quæ dilexi, alleluya.

Secreta.

Oblata tibi, Domine, quæsumus, munera Spiritus Sanctus sanctificet, et eorum nos participatio ab omnium peccatorum contagione custodiat. Per eundem. In unitate ejusdem.

[a] dicans.—92. 98.
[b] cap. vi. E. (v. 44–51.)

[c] non habent 92. 97. 98.
[d] Ps. cxviii. (cxix. 47, 48.)

* puritatis.—*Grad.*

Communio.[a]

Pacem meam do vobis, alleluya: pacem relinquo vobis, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Per hujus, Domine, virtutem mysterii tuæ nos claritatis perpetuus splendor illustret, et [b]cum consubstantiali [b] [c]tibi Filio gratia Spiritus Sancti illuminet.[c] [d]Per. In unitate.[d]

Feria *quinta post Pentecosten.*

Officium ut supra in die Pentecostes, col. 425. sine Versibus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut Spiritus Sanctus adveniens templum nos gloriæ suæ dignanter inhabitando perficiat. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[e]

In diebus illis, Philippus descendens in civitatem Samariæ, prædicabat illis Christum. Intendebant autem turbæ his quæ a Philippo dicebantur, unanimiter audientes, et videntes signa quæ faciebat. Multi enim eorum qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magna, exibant. Multi autem paralytici et claudi curati sunt. Factum est ergo gaudium magnum in illa civitate.

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur: et renovabis faciem terræ.

Alleluya. *V.* Factus est repente de cœlo sonus advenientis spiritus vehementis.[f]

Sequentia.

a. Alma chorus Domini, nunc pangat nomina summi

b. Messias, Sother, Emmanuel, Sabaoth, Adonay.

b. Est unigenitus, via, vita, manus, homousyon,

c. Principium, primogenitus, sapientia, virtus,

c. Alpha, caput, finisque, simul vocitatur et est oo;

d. Fons et origo boni, Paraclitus ac mediator;

d. Agnus, ovis, vitulus, serpens, aries, leo, vermis;

e. Os, verbum, splendor, sol, gloria, lux, et imago,

e. Panis, flos, vitis, mons, janua, petra, lapisque.

f. Angelus et sponsus, pastorque, propheta, sacerdos;

f. Athanatos, Kyrios,[g] Theon, panton, craton et [g] ysus.

g. Salvificet nos

g. Sit cui sæcla

h. Per omnia doxa.

Secundum Lucam.[h]

In illo tempore, Convocatis Jesus duodecim [i] discipulis [i] dedit illis virtutem et potestatem super omnia dæmonia, et ut languores curarent. Et misit [j] eos [j] prædicare regnum Dei, et sanare infirmos. Et ait ad illos; Nihil tuleritis in via, neque virgam neque peram neque panem neque pecuniam, neque duas tunicas habeatis. Et in quamcunque domum intraveritis, ibi manete et inde ne exeatis. Et quicumque non receperint vos; exeuntes de civitate illa, etiam pulverem pedum vestrorum excutite in testimonium supra illos. Egressi autem circuibant per castella evangelizantes, et curantes ubique.

Credo.

Offertorium.[k]

Confirma hoc Deus: quod operatus es in nobis a templo tuo quod est in Hierusalem: tibi offerent reges munera, alleluya.

Secreta.

Virtute Sancti Spiritus, Domine, munera nostra continge: ut quod solemnitate præsenti tuo nomini [l] dedicavit,[l] et intelligibile nobis faciat et

[a] Johan. cap. xiv. (v. 27.)

[b] consubstantialis.—97. 13. 26. tibi.—13. 26. et.—26.

[c] Filio Spiritus Sanctus illuminet.—92. 94. 97. 98.

[d] Qui tecum.—97. 15. 26. In unitate.—97.

[e] cap. viii. A. (v. 5–8.)

[f] Ps. ciii. (civ. 13.) Act. ii. (v. 2.)

[g] Theos et panton craton.—26.

[h] cap. ix. A. (v. 1–6.)

[i] apostolis.—15. 26. V.

[j] illos.—97. 4L. 26. V.

[k] Ps. lxvii. (lxviii. 28, 29.)

[l] dicavit.—15. dedicamus.—26.

æternum. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Communio.[a]

Factus est repente de cœlo sonus : advenientis spiritus vehementis : ubi erant sedentes, alleluya : et repleti sunt omnes Spiritu Sancto loquentes magnalia Dei, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sacrificiis cœlestibus, quæsumus, Domine, operante Spiritu Sancto vitia nostra purgentur; ut muneribus tuis semper possimus aptari. [b] Per eundem. In unitate ejusdem.[b]

Feria *sexta Quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[c]

Repleatur os meum laude tua, alleluya : ut possim cantare, alleluya : gaudebunt labia mea dum cantavero tibi, alleluya, alleluya.

Psalmus.[d]

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum : in justitia tua libera me et eripe me.

Oratio.

Da, quæsumus, Ecclesiæ tuæ, misericors Deus, ut Spiritu Sancto congregata, hostili nullatenus incursione turbetur. Per Dominum. In unitate.

Lectio Actuum Apostolorum.[e]

In diebus illis, Aperiens Petrus os suum, dixit; Viri Israelitæ, audite verba hæc: Jesum Nazarenum, virum approbatum a Deo in vobis, virtutibus et prodigiis et signis quæ fecit per illum Deus in medio vestri, sicut vos scitis: hunc definito consilio et præscientia Dei traditum, per manus iniquorum [f] affligentes [f] interemistis: quem Deus suscitavit, solutis doloribus inferni, juxta quod impossibile erat teneri illum ab eo. David enim dicit in eum:

[a] Act. cap. ii. (v. 2, 4, 11.)
[b] Per Dominum.—15. 55P. In unitate ejusdem.—15.
[c] Ps. lxx. (lxxi. 8, 23.)
[d] ib. (v. 1.)
[e] cap. ii. D. (v. 22-28.)
[f] affigentes.—97. 13. 15.

* non habet Grad.

Providebam Dominum [g] coram me [g] semper: quoniam a dextris est mihi ne commovear. Propter hoc [h] dilatatum [h] est cor meum, et exsultavit lingua mea, insuper et caro mea requiescet in spe: quoniam non derelinques animam meam in inferno, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias vitæ: replebis me jocunditate cum facie tua.

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terræ.

Alleluya. *V.* Spiritus Domini replevit orbem terrarum : et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis.[i]

Sequentia.

a. Laudes Deo [j] [k] devotas,[k]
b. Dulci voce et sonora,
b. Plebs resultet catholica
c. Spiritus Sancti gratia
d. Apostolis die hodierna
d. In igneis linguis est infusa.
c. Paracliti præsentia
e. Emundet nos a peccati macula
e. Pura sibi aptans habitacula
c. Charismatum ac munera
f. Pectoribus nostris pius infundat;
f. Vita nostra ei ut complaceat.
c. Per sæculorum sæcula
c. Conclamemus Alleluya.
g. Sit Deo laus, potestas, * honor,* virtus et gloria.

Evangelium : Secundum Lucam.[l]

In illo tempore, Factum est in una dierum, et Jesus sedebat docens. Et erant Pharisæi sedentes et legis doctores qui venerant ex omni castello Galilææ et Judææ et Hierusalem: et virtus Domini erat ad sanandum eos. Et ecce viri portantes in lecto hominem qui erat paralyticus : et quærebant eum inferre, et ponere ante eum. Et non invenientes qua parte illum inferrent præ turba, ascenderunt supra

[g] in conspectu meo.—26. V.
[h] lætatum.—15. 26. V.
[i] Ps. ciii. (civ. 30.) Sap. cap. 1. (v. 7.)
[j] jam.—34. 55P.—non habent 26. &c.
[k] devota.—97. 98. 13. 26.
[l] cap. v. D. (v. 17-26.)

tectum, et per tegulas submiserunt illum cum lecto in [a] medio [a] ante Jesum. Quorum fidem ut vidit, dixit; Homo, remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt cogitare Scribæ et Pharisæi, dicentes: Quis est hic qui loquitur blasphemias? quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus? Ut cognovit autem Jesus cogitationes eorum, respondens, dixit ad illos; Quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere: Dimittuntur tibi peccata: an dicere: Surge et ambula? Ut autem sciatis quia Filius Hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, (ait paralytico) Tibi dico, surge, tolle lectum tuum, et vade in domum tuam. Et confestim surgens coram illis, tulit lectum in quo jacebat et abiit in domum suam, magnificans Deum. Et stupor apprehendit omnes, et magnificabant Deum. Et repleti sunt timore, dicentes; Quia vidimus mirabilia hodie.

Credo.

Offertorium.[b]

Lauda anima mea Dominum: laudabo Dominum in vita mea: psallam Deo meo quamdiu ero, alleluya.

Secreta.

Sacrificia, Domine, tuis oblata conspectibus, ille ignis divinus absumat qui discipulorum Christi tui per Spiritum Sanctum corda succendit. Per eundem. In unitate ejusdem.

Communio.[c]

Spiritus ubi vult spirat: et vocem ejus audis, alleluya: sed nescis unde veniat aut quo vadat, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut hujus perceptione sacramenti ita nostræ fragilitatis vitia expurgentur, quatenus per Spiritum Sanctum repromissum in nobis donum tuæ gratiæ sentiamus. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Sabbato *Quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[d]

Caritas Dei diffusa est in cordibus vestris, alleluya: per inhabitantem Spiritum ejus in vobis, alleluya, alleluya.

Psalmus.[e]

Domine Deus salutis meæ: in die clamavi et nocte coram te.

Kyrie eleyson *solemniter dicitur absque versibus. Sequatur* Gloria in excelsis *sicut infra Octavas cum regimine chori. Omnes Orationes sine* Dominus vobiscum *dicuntur, præter ultimam quæ est ante Epistolam, sed tantum cum* Oremus. *Et omnes Lectiones cum suis titulis legantur ad gradum chori in superpelliciis. Prima vero lectio ab acolyto, et aliæ a clericis de secunda forma legantur; tamen quinta lectio ab aliquo * de superiori gradu legatur.* † *Et singula* Alleluya *a duobus pueris in superpelliciis ibidem cantentur sine repetitione* Alleluya *post suum versum.*†

Oratio.

Mentibus nostris, quæsumus, Domine, Spiritum Sanctum benignus infunde; cujus et sapientia conditi sumus et providentia gubernamur. Per. In unitate ejusdem.

Lectio Johelis Prophetæ.[f]

Hæc dicit Dominus Deus; Effundam de Spiritu meo super omnem carnem: et prophetabunt filii vestri et filiæ vestræ: senes vestri somnia somniabunt, et juvenes vestri visiones videbunt. Sed et super servos meos et ancillas meas in diebus illis effundam de Spiritu meo. Et dabo prodigia in cœlo sursum et signa in terra deorsum,

[a] medium.—92. 98. 57. V.
[b] Ps. cxlv. (cxlvi. 1, 2.)
[c] Johan. cap. iii. (v. 8.)
[d] Rom. cap. v. (v. 5.)
[e] Ps. lxxxvii. (lxxxviii. 1.)
[f] cap. ii. G. (v. 28–32.)

* *sacerdote.*—Grad.

† Alleluya *cum suis versibus post singulas Lectiones nisi post ultimam cantentur a binis pueris ad gradum chori in superpelliciis, pro dispositione Cantoris, sine repetitione* Alleluya *post versum; verumtamen ante suos versus singula* Alleluya *repetantur.*—Grad.

sanguinem et ignem et vaporem fumi. Sol convertetur in tenebras et luna in sanguinem, antequam veniat dies Domini magnus et horribilis. Et erit: omnis quicunque invocaverit nomen Domini, salvus erit.

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terræ.[a]

Non repetitur Alleluya *post versum, sed dicitur* Oremus.

Oratio.

Illo nos igne, quæsumus, Domine, Spiritus Sanctus inflammet, quem Dominus noster Jesus Christus misit in terram et voluit vehementer accendi. Qui tecum. In unitate ejusdem.

Lectio libri Levitici.[b]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Moysen, dicens; Loquere filiis Israel, et dices ad eos: Cum ingressi fueritis terram quam ego dabo vobis, et messueritis segetem, feretis manipulos spicarum, primitias messis vestræ, ad sacerdotem: qui elevabit fasciculum coram Domino, ut acceptabilis sit pro vobis, altero die Sabbati, et sanctificabit illum. Numerabitis ergo ab ipso die in quo obtulistis manipulos primitiarum, septem hebdomadas plenas, usque ad alteram diem expletionis hebdomadæ septimæ: et sic offeretis sacrificium novum Domino, ex omnibus habitaculis vestris. Panes primitiarum duos de duabus decimis similæ, quos elevabit sacerdos coram Domino. Et vocabitis hunc diem celeberrimum atque sanctissimum: omne opus servile non facietis in eo. Legitimum sempiternum erit in cunctis habitaculis et generationibus vestris, Dicit Dominus omnipotens.

Alleluya. *V.* Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium: et tui amoris in eis ignem accende.

Oratio.

Deus, qui ob animarum medelam jejunii devotione castigari corpora præcepisti; concede nobis propitius et mente et corpore semper tibi esse devotos. Per Dominum.

Lectio libri Deuteronomii.[c]

In diebus illis, Dixit Moyses filiis Israel; Audi, Israel, quæ ego præcipio tibi hodie: Cum intraveris terram quam Dominus Deus tuus daturus est [d] tibi [d] possidendam, et obtinueris eam, atque habitaveris in ea, tolles de cunctis frugibus tuis primitias, et pones in cartallo, pergesque ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus ut ibi invocetur nomen ejus: accedesque ad sacerdotem qui fuerit in diebus illis, et dices ad eum: Profiteor hodie coram Domino Deo tuo, qui exaudivit nos et respexit humilitatem nostram et laborem [e] nostrum [e] atque angustias, et eduxit nos de Egypto in manu forti et brachio extento, in ingenti pavore, in signis atque portentis; et introduxit [f] nos [f] ad locum istum, et tradidit nobis terram lacte et melle manantem; et idcirco nunc offero primitias frugum terræ, quam Dominus Deus tuus dedit mihi. Et dimittes eas in conspectu Domini Dei tui, et adorato Domino Deo tuo, epulaberis in omnibus bonis, quæ Dominus Deus tuus dederit tibi.

Alleluya. *V.* Loquebantur variis linguis apostoli: magnalia Dei.[g]

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut salutaribus jejuniis eruditi, ab omnibus etiam vitiis abstinentes, propitiationem tuam facilius impetremus. Per.

Lectio libri Levitici.[h]

In diebus illis, Dixit Dominus ad Moysen; [i] Loquere filiis Israel et dices ad eos: [i] Si in præceptis meis ambulaveritis et mandata mea custodieritis et feceritis ea, dabo vobis pluvias temporibus suis, et terra gignet germen suum, et pomis arbores replebuntur. Apprehendet messium tritura vindemiam, et vindemia occupabit sementem: et comedetis panem

[a] Ps. ciii. (civ. 30.)
[b] cap. xxiii. B. (v. 9–11, 15–17, 21.)
[c] cap. xxvi. A. (v. 1–3, 7–11.)
[d] non habent 92. 98. 4L. 57.
[e] non habent 92. 98. 4L. 57.
[f] non habent 92. 98. V.
[g] Act. cap. ii. (v. 11.)
[h] cap. xxvi. A. (v. 3–13.)
[i] non habent 92. 98. V.

vestrum in saturitate, et absque pavore habitabitis in terra vestra. Dabo pacem in finibus vestris: dormietis, et non erit qui exterreat. Auferam malas bestias [a] a vobis: [a] et gladius non transibit terminos vestros. Persequemini inimicos vestros, et corruent coram vobis. Persequentur quinque de vestris centum alienos, et centum de vobis decem millia: cadent inimici vestri in conspectu vestro gladio. Respiciam vos et crescere faciam: multiplicabimini et firmabo pactum meum vobiscum. Comedetis vetustissima veterum, et vetera novis supervenientibus projicietis. Ponam tabernaculum meum in medio vestri, et non abjiciet vos ultra anima mea. Ambulabo inter vos et ero vester Deus, vosque eritis [b] populus [c] meus.[c] Dicit Dominus omnipotens.

Alleluya. *V.* Factus est repente de cœlo sonus advenientis spiritus vehementis.[d]

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, sic nos ab epulis carnalibus abstinere, ut a vitiis irruentibus pariter jejunemus. Per.

Lectio Danielis Prophetæ.[e]

Angelus Domini descendit cum Azaria et sociis ejus in fornacem, et excussit flammam ignis de fornace et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem. Flamma autem diffusa est super fornacem cubitis quadraginta novem: et incendit quos reperit juxta fornacem de Chaldæis ministros regis qui eam incendebant. Illos autem omnino non tetigit ignis, neque contristavit, nec quidquam molestiæ intulit. Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabant et glorificabant et benedicebant Deum in fornace dicentes; [f] Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum; et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in sæcula. Et benedictum nomen gloriæ tuæ quod est sanctum; et laudabile et superexaltatum in omnibus sæculis. Benedictus es in templo sancto gloriæ tuæ; et superlaudabilis et supergloriosus in sæcula. Benedictus es in throno regni tui; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula.[g] Benedictus es super sceptrum regni divinitatis tuæ; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula. Benedictus es qui intueris abyssos et sedes super cherubin; et laudabilis et superexaltatus in sæcula. Benedictus es qui ambulas super pennas ventorum et super undas maris; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula.[h] Benedictus es in firmamento cœli; et laudabilis et gloriosus in sæcula. Benedicite omnia opera Domini Domino: benedicite cœli Domino: benedicite Angeli Domini Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite aquæ [i] omnes [i] quæ super cœlos sunt Domino; benedicite omnes virtutes Domini Domino; benedicite sol et luna Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite stellæ cœli Domino; benedicite imber et ros Domino; benedicite omnis spiritus Dei Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite ignis et æstus Domino; benedicite noctes et dies Domino; benedicite tenebræ et lumen Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite frigus et cauma Domino; benedicite pruina et nives Domino; benedicite fulgura et nubes Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicat terra Dominum; benedicite montes et colles Domino; benedicite omnia nascentia terræ Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite maria et flumina Domino; benedicite fontes Domino; benedicite

[a] non habent 92. 98. V.
[b] mihi.—92. 98. 4L. 15. 57.
[c] non habent 92. 98.
[d] Act. cap. ii. (v. 2.)
[e] cap. iii. E. (Canticum iii. Puerorum v. 26, 27, 24, 25, 27–31, 33, 32, 34–44, 47–54, 56–66.)
[f] hic finiatur in Adventu.—4L. 15. 57.
[g] hic finiatur in Quadragesima.—26.
[h] hic finiatur in Quadragesima.—4L. 15. 57.
[i] non habent 92. 98. 4L. 57.

cete et omnia quæ moventur in aquis Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite[a] volucres cœli Domino ; benedicite bestiæ et universa pecora Domino; benedicite filii hominum Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicat Israel Dominum ; benedicite sacerdotes Domini Domino; benedicite servi Domini Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite spiritus et animæ justorum Domino ; benedicite sancti et humiles corde Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite Anania, Azaria, Misael Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula.

[b] *In vigilia Sanctæ Trinitatis et in mense Septembris tota Lectio legatur.*[b]

[c] *Duo clerici de secunda forma* * *in superpelliciis ad gradum chori dicant*[c]

Alleluya. *V.* Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum : et laudabilis in sæcula.[d]

Non repetatur Alleluya. *Sequatur* Dominus vobiscum *cum* Oremus.

Oratio.

Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium; concede, propitius, ut adveniente Spiritu Sancto nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[e]

In diebus illis, Convenit universa civitas audire verbum [f] Dei.[f] Videntes autem turbas Judæi repleti sunt zelo, et contradicebant his quæ a Paulo dicebantur blasphemantes. Tunc constanter Paulus et Barnabas dixerunt; Vobis oportebat primum loqui verbum Dei : sed quoniam repulistis illud et indignos vos judicastis æternæ vitæ, ecce convertimur ad gentes. Sic enim nobis præcepit Dominus: Posui te in [g] lucem [g] gentibus, ut sis in salutem usque ad extremum terræ. Audientes autem gentes gavisæ sunt, et glorificabant verbum Domini: et crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam. Disseminabatur autem verbum Domini per universam regionem. Judæi autem concitaverunt religiosas mulieres et honestas et primos civitatis, et excitaverunt persecutionem in Paulum et Barnabam : et ejecerunt eos de finibus suis. At illi excusso pulvere pedum in eos, venerunt Iconium. Discipuli quoque replebantur gaudio et Spiritu Sancto.

Et legatur in pulpito : qua lecta, duo clerici de superiori gradu in capis sericis ibidem dicant,

Alleluya. *V.* Laudate Dominum omnes gentes : et collaudate eum omnes populi.[h]

[i] *Repetatur* Alleluya *sine neuma.*[i]

[j] *Sequentia,*[j] Alma chorus, *ut supra feria quinta præcedente col.* 439, 40.

Evangelium : Secundum Lucam.[k]

In illo tempore, Surgens Jesus de synagoga, introivit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus : et rogaverunt illum pro ea. Et stans super illam imperavit febri : et dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis. Cum sol autem occidisset, omnes qui habebant infirmos variis languoribus, ducebant illos ad eum. At ille, singulis manus imponens, curabat eos. Exibant autem dæmonia a multis, clamantia et dicentia quia tu es filius Dei : et increpans non sinebat ea loqui: quia sciebant ipsum esse Christum. Facta autem die, egressus ibat in desertum locum, et turbæ requirebant eum, et venerunt usque ad ipsum : et detinebant illum ne discederet ab eis. Quibus ille ait; Quia et aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei.

Credo.

[a] omnes.—92. 98. V.
[b] non habent 92. 94. 97. 98. 13.
[c] non habent 92. 94. 97. 98.
[d] Dan. cap. iii. (Cant. iii. Puer. 3.)
[e] cap. xiii. G. (v. 44–52.)

* *scilicet diaconi.*—Grad.

[f] Domini.—92. 98.
[g] lumen.—92. 98.
[h] Ps. cxvi. (cxvii. 1.)
[i] non habent 92. 94. 97. 98.
[j] sequatur.—55P. Grad.
[k] cap. iv. F. (v. 38–43.)

Offertorium.[a]

Domine Deus salutis meæ, in die clamavi et nocte coram te : intret oratio mea in conspectu tuo, Domine, alleluya.

Secreta.

Mitte, Domine, quæsumus, Spiritum Sanctum, qui et hæc munera præsentia tuum nobis efficiat sacramentum, et ad hoc percipiendum nostra corda purificet. Per Dominum. In unitate ejusdem.*

Communio.[b]

Non vos relinquam orphanos : veniam ad vos iterum, alleluya, et gaudebit cor vestrum, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præbeant nobis, Domine, divinum tua sancta fervorem; quo eorum pariter et actu delectemur et fructu. Per Dominum.[c]

In die *Sanctæ Trinitatis.*

Ad Missam. Officium.

Benedicta sit Sancta Trinitas atque indivisa Unitas: confitebimur ei quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Psalmus.[d]

Benedicamus Patrem et Filium : cum Sancto Spiritu.

* *Non dicitur ulterius.**

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione veræ fidei æternæ Trinitatis gloriam agnoscere: et in potentia majestatis adorare Unitatem; quæsumus, ut ejusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur adversis. [e] Qui [e] vivis.

Lectio libri Apocalypsis beati Johannis Apostoli.[f]

In diebus illis, Vidi ostium apertum in cœlo, et vox prima quam audivi, tanquam tubæ loquentis mecum, dicens; Ascende huc, et ostendam tibi quæ oportet fieri cito post hæc. Statim fui in spiritu: et ecce sedes posita erat in cœlo, et supra sedem sedens. Et qui sedebat similis erat aspectui lapidis jaspidis et sardinis: et iris erat in circuitu sedis, similis visioni smaragdinæ. Et in circuitu sedis sedilia viginti quatuor : et super thronos viginti quatuor seniores sedentes, circumamicti vestimentis albis et in capitibus eorum coronæ aureæ. Et de throno [g] procedebant [g] fulgura et voces et tonitrua: et septem lampades ardentes ante thronum, quæ sunt septem spiritus Dei. Et in conspectu sedis, tanquam mare vitreum simile crystallo: et in medio sedis et in circuitu sedis quatuor animalia plena oculis ante et retro. Et animal primum simile leoni, et secundum animal simile vitulo, et tertium animal habens faciem quasi hominis, et quartum animal simile aquilæ volanti. Et quatuor animalia, singula eorum habebant alas senas: et in circuitu et intus plena sunt oculis : et requiem non habebant die ac nocte, dicentia : Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat et qui est et qui venturus est. Et cum darent illa animalia gloriam et honorem et benedictionem sedenti super thronum, viventi in sæcula sæculorum, procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, et adorabant viventem in sæcula sæculorum.

Gradale.[h]

Benedictus es, Domine, qui intueris abyssos et sedes super cherubin.

[a] Ps. lxxxvii. (lxxxviii. 1, 2.)
[b] Johan. cap. xiv. (v. 18.) xvi. (v. 22.)
[c] In unitate ejusdem.—15. 26.
[d] (Tob. cap. xii. 6.)
[e] sic 15 &c. In qua.—94. 97. 8RM.
[f] cap. iv. A. (v. 1–10.)
[g] procedunt.—92. 98. 4L. 57.
[h] Dan. cap. iii. (Cant. iii. Puer. 32.) Tob. cap. xii. (v. 6.) Dan. cap. iii. (Cant. iii. Puer. 3.)

* Gloria Patri.—Grad.

V. Benedicite Deum cœli : quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Alleluya. *V.* Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum : et laudabilis in sæcula.

Sequentia.

a. Benedicta *b.* sit beata Trinitas,
Deitas æterna,
c. pariter coæ-*d.*-qualis gloria.
e. Deus Ge-*b.*-nitor, Natus genitus, cum sacro Neumato
c. permanens super *d.* omne quod exstat.
e. Quibus est *b.* una semper voluntas, et a se discrepat
c. haud unquam tripli-*d.*-cata persona.
f. Nam constat Deitas una,
f. non in tres Deos divisa,
g. quod fides fatetur
c. a Christo ortho-*d.*-doxe [a] edita.[a]
f. Hæc namque pellit delicta,
f. patriam [b] reddit [b] serenam,
g. qua dulcem jubilant
c. agmina sympho-*d.*-niam cœlica,
h. Altithroni vestigia
imitantur sto-*d.*-lis candidata,
h. Operiunturque binas
quas captant post sæ-*d.*-cli discrimina.
i. Et nos, quos illustrat gratia Dei,
c. supera demus *d.* nostra debita.
i. Quatenus caterva cœlica nobis
c. maneat post fu-*d.*-nera socia,
k. Ultimoque peracto discrimine
[c] poscimus [c] alto perfrui mox palatio,
k. Quo perspicua flagrat lux accensa constanti flamma, quæ Deus est, visio nos-*l.*-tra et salus æterna.
m. Angelorum quæ illustrat
for-*d.*-titer pectora,
m. Ut in Christo solo sua
de-*d.*-figant lumina.
n. Hæc namque est sitis
illa flagrans, qua tunc sitient
o. animæ sancto-*d.*-rum et corpora
n. Cum fuerint data
perpetua eis pro [d] bonis [d]
p. a judice præmia.

[a] dedita.—92. 98. 4L. 57.
[b] cedit.—92. 97. 98. Grad.
[c] possimus.—94. 97. 15.
[d] nobis.—4L. 15.

Evangelium : Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Erat homo ex Pharisæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum. Hic venit ad Jesum nocte et dixit ei ; Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister, nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Respondit Jesus, et dixit ei; Amen, amen, dico tibi, nisi quis [f] renatus [f] fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus; Quomodo potest homo nasci, cum sit senex? numquid potest in ventrem matris suæ iterato introire, et renasci? Respondit Jesus; Amen, amen, dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei. Quod natum est ex carne, caro est; et quod natum est ex spiritu, spiritus est. Non mireris quia dixi tibi : oportet vos nasci denuo. Spiritus ubi vult spirat: et vocem ejus audis, sed nescis unde veniat aut quo vadat : sic est omnis qui natus est ex spiritu. Respondit Nicodemus et dixit ei ; Quomodo possunt hæc fieri? Respondit Jesus et dixit ei ; Tu es magister in Israel, et hæc ignoras? Amen, amen, dico tibi, quia quod scimus loquimur et quod vidimus testamur, et testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis, et non creditis : quomodo, si dixero vobis cœlestia, credetis? Et nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo, Filius Hominis qui est in cœlo. Et sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto ; ita exaltari oportet Filium Hominis : ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam.

Offertorium.[g]

Benedictus sit Deus Pater, Unigenitusque Dei Filius, Sanctus quoque Spiritus, quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Secreta.

Sanctifica, quæsumus, Domine Deus,

[e] cap. iii. A. (v. 1–15.)
[f] natus.—4L. 13. 15. 57.
[g] Tob. cap. xii. (v. 6.)

Trinitas sancta, per tui sancti nominis invocationem hujus oblationis hostiam, et per eam nosmetipsos tibi perfice munus æternum. Qui vivis.

Præfatio. Qui cum Unigenito.

Communio.[a]

Benedicimus Deum cœli : et coram omnibus viventibus confitebimur ei : quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Postcommunio.

Proficiat nobis ad salutem corporis et animæ, [b] Domine [b] Deus [c] noster,[c] hujus sacramenti susceptio, et sempiternæ sanctæ Trinitatis ejusdemque individuæ Unitatis confessio. In qua vivis.

* *Per totam hebdomadam fiat memoria de Trinitate ad Missam de die ; nisi in festo Corporis Christi ; et dicitur missa de Trinitate, quando de Trinitate fit servitium, nisi missa* Salus populi *dicenda fuerit per hebdomadam.** [d]

In festo *Corporis Christi.*

Ad Missam. Officium.[e]

Cibavit eos ex adipe frumenti, alleluya : et de petra melle saturavit eos, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Exsultate Deo adjutori nostro : jubilate Deo Jacob.

Et dicatur Kyrie Fons bonitatis.

Oratio.

Deus, qui nobis sub sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti ; tribue, quæsumus, ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis.

Ad Corinthios.[g]

Fratres, Ego enim accepi a Domino quod et tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus [h] in qua nocte tradebatur, accepit panem et gratias agens fregit et dixit : Accipite et manducate : hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur : hoc facite in meam commemorationem./ Similiter et calicem, postquam cœnavit, dicens ; Hic calix novum testamentum est in meo sanguine: hoc facite quotiescunque [i] sumitis,[i] in meam commemorationem. Quotiescumque enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis : mortem Domini annunciabitis donec veniat. Itaque quicumque manducaverit panem vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo : et sic de pane illo edat et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit : non dijudicans corpus Domini.

Gradale.[j]

Oculi omnium in te sperant, Domine, et tu das illis escam in tempore opportuno.

V. Aperis tu manum tuam : et imples omne animal benedictione.

Alleluya. *V.* Caro mea vere est cibus : et sanguis meus vere est potus : qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo.

[a] Tob. cap. xii. (v. 6.)

[b] non habet 13.

[c] non habent 92. 94. 97. 98.

[d] *Urbanus quintus Papa concessit omnibus Christi fidelibus vere contritis et confessis missam de Corpore Christi dicentibus aut devote audientibus, centum dies indulgentiarum.*—26.

[e] Ps. lxxx. (lxxxi. 16.)

[f] ib. (v. 1.)

[g] 1 ad Cor. cap. xi. E. (v. 23–29.)

[h] Christus.—92. 98. 57.

[i] sumetis.—13. bibetis.—V.

[j] Ps. cxliv. (cxlv. 15, 16.) Johan. cap. vi. (v. 55, 56.)

* *Per totam hebdomadam dicitur missa de Trinitate usque ad festum de Corpore Christi, quod est in quinta feria, et nisi festum sanctorum intercurrat et nisi dicitur missa* Salus populi, *et in Sabbato quando fit servitium de sancta Maria, et de (in ?) festo loci ; sed sine Sequentia et* Credo. *Per hebdomadam Epistola,* Gratia Domini nostri. *Alia Epistola,* O altitudo divitiarum, *et legantur alternis vicibus. Evangelium,* Cum venerit Paraclitus : *cætera omnia sicut in die.*—Grad.

Sequentia.
Lauda Sion Salvatorem,
lauda ducem et pastorem
in hymnis et canticis;
Quantum potes tantum gaude
quia major omni laude,
nec laudare sufficis.
Laudis thema specialis,
panis vivus et vitalis
hodie proponitur;
Quem in sacræ mensa cœnæ
turbæ fratrum duodenæ
datum non ambigitur.
Sit laus plena, sit sonora,
sit jocunda, sit decóra
mentis jubilatio;
Dies enim solemnis agitur,
in qua mensæ prima recolitur
hujus institutio.
In hac mensa novi regis
novum Pascha novæ legis
phase vetus terminat.
Vetustatem novitas,
umbram fugat veritas,
noctem lux illuminat.
Quod in cœna Christus gessit,
faciendum hoc expressit
in sui memoriam.
Docti sacris institutis,
panem, vinum, in salutis
consecramus hostiam.
Dogma datur Christianis,
quod in carnem transit panis,
et vinum in sanguinem.
Quod non capis, quod non vides,
animosa firmat fides,
præter rerum ordinem.
Sub diversis speciebus,
signis tantum et non rebus,
latent res eximiæ:
Caro cibus, sanguis potus;
manet tamen Christus totus
Sub utraque specie.
A sumente non concisus,
non confractus, non divisus,
integer accipitur.
Sumit unus, sumunt mille;
quantum isti tantum ille,
nec sumptus consumitur.
Sumunt boni, sumunt mali,
sorte tamen inæquali
vitæ vel interitus.
Mors est malis, vita bonis;
vide paris sumptionis
quam sit dispar exitus.
Fracto demum sacramento,
ne vacilles, sed memento
tantum esse sub fragmento
quantum toto tegitur.
Nulla rei fit scissura;
signi tantum fit fractura,
qua nec status, nec statura
signati minuitur.
Ecce panis angelorum,
factus cibus viatorum,
vere panis filiorum,
non mittendus canibus.
In figuris præsignatur,
cum Isaac immolatur,
agnus Paschæ deputatur,
datur manna patribus.
Bone pastor, panis vere,
Jesu, nostri miserere;
tu nos pasce, nos tuere,
tu nos bona fac videre
in terra viventium.
Tu, qui cuncta scis et vales,
qui nos pascis hic mortales,
tu nos ibi commensales,
cohæredes et sodales
fac sanctorum civium.

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum; Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in illo. Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem: et qui manducat me, et ipse vivet propter me. Hic est panis qui de cœlo descendit. Non sicut manducaverunt patres vestri manna, et mortui sunt. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.[b]

Offertorium.[c]

Sacerdotes Domini incensum et panes offerunt Deo: et ideo sancti erunt Deo

[a] cap. vi. F. (v. 55–58.)
[b] Credo.—26.

[c] Lev. cap. xxi. (v. 6.)

suo, et non polluent nomen ejus, alleluya.

Secreta.

Ecclesiæ tuæ, quæsumus, Domine, unitatis et pacis propitius dona concede, quæ sub oblatis muneribus mystice designantur. Per.

Præfatio. Quia per Incarnati.

*Hæc Præfatio dicitur per totas Octavas quando de * Octavis * fit servitium, et in commemoratione ejusdem per totum annum.*

Communio.[a]

Quotiescunque manducabitis panem hunc et calicem bibetis: mortem Domini annunciabitis donec veniat: itaque quicunque manducaverit panem vel biberit calicem Domini indigne: reus erit corporis et sanguinis Domini, alleluya.

Postcommunio.

Fac nos, quæsumus, Domine, divinitatis tuæ sempiterna fruitione repleri, quam pretiosi corporis et sanguinis tui temporalis perceptio præfigurat. Qui vivis.

Per totam hebdomadam dicitur eadem missa, † quando de Octavis fit servitium, sed sine Sequentia et Credo. *Ubi fiunt Octavæ cum regimine chori, dicitur Sequentia* Ecce panis angelorum *quotidie per Octavas et in Octava die, quando de Octavis fit missa.* †

Dominica *prima post Festum Sanctæ Trinitatis.*

Ad Missam. Officium.[b]

Domine, in tua misericordia speravi: exsultavit cor meum in salutari tuo: cantabo Domino qui bona tribuit mihi.

Psalmus.[c]

Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem: usquequo avertis faciem tuam a me?[d]

Oratio.

Deus, in te sperantium fortitudo, adesto propitius invocationibus nostris; et quia sine te nihil potest mortalis infirmitas, præsta auxilium gratiæ tuæ, ut in exsequendis mandatis tuis, et voluntate tibi et actione placeamus. Per Dominum.

Memoria de Trinitate fiat omnibus Dominicis usque ad Adventum Domini, nisi quando aliqua Dominica omnino differatur.

Notandum est quod quando duplex festum per æstatem in Dominica contigerit, nulla de Dominica fiet memoria [e] *ad missam,*[e] *licet aliquando pro necessitate facta fuerit memoria ad Vesperas et ad Matutinas sub silentio; ut alias dictum est. Sed quando fit de aliquo festo novem lectionum in Dominicis, semper fiat memoria de Dominica et de Trinitate ad missam, quando ad Vesperas et ad Matutinas facta fuerit memoria;* [f] *nisi missa dominicalis debeat cantari ipsa Dominica in capitulo.*[f]

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[g]

Carissimi, Deus caritas est. In hoc apparuit caritas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum. In hoc est caritas: non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos, et misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris. Carissimi, si [h] Deus dilexit nos: et nos debemus alterutrum diligere. Deum

[a] 1 ad Cor. cap. xi. (v. 26, 27.)
[b] Ps. xii. (xiii. 5, 6.)
[c] ib. (v. 1.)
[d] Kyrie eleyson.—26.
[e] non habent 92. 98. 4L. 57.
[f] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[g] 1 Johan. cap. iv. B. (v. 8–21.)
[h] sic.—55P. V. non habent 26. &c.

* *prædicta solemnitate.*—Grad.

† *nisi festum sanctorum intercurrat, et cum dicitur missa* Salus populi, *et nisi in Dominica, et nisi quando agitur de festo loci et de sancta Maria; sed sine Sequentia et* Credo, *videlicet ubi fiant Octavæ sine regimine chori. Ubi vero fiunt Octavæ cum regimine chori, dicitur quotidie per Octavas. Et in Octavis quando de Octavis dicitur missa, dicitur Sequentia* Ecce panis angelorum, *ut supra in Sequentia præcedenti.*—Grad.

nemo vidit unquam. Si diligamus invicem, Deus in nobis manet, et caritas ejus in nobis perfecta est. In hoc [a] intelligimus [a] quoniam in eo manemus et ipse in nobis: quoniam de Spiritu suo dedit nobis. Et nos vidimus et testificamur, quoniam Pater misit Filium suum Salvatorem mundi. Quisquis confessus fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo manet, et ipse in Deo. Et nos cognovimus et credimus caritati quam habet Deus in nobis. Deus caritas est: et qui manet in caritate, in Deo manet et Deus in eo. In hoc perfecta est caritas [b] nobiscum, ut fiduciam habeamus in die judicii: quia sicut ille est, et nos sumus in hoc mundo. Timor non est in caritate: sed perfecta caritas foras mittit timorem, quoniam timor pœnam habet: qui autem timet, non est perfectus in caritate. Nos ergo diligamus Deum, quoniam ipse prior dilexit nos. Si quis dixerit quoniam diligo Deum, et fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt, Deum quem non videt quomodo potest diligere? Et hoc mandatum habemus a Deo: ut qui diligit Deum, diligat et fratrem suum.

Gradale.[c]

Ego dixi, Domine, miserere mei: sana animam meam * quia * peccavi tibi.

℣. Beatus qui intelligit super egenum et pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.

Alleluya. ℣. Verba mea auribus percipe, Domine: intellige clamorem meum.

Nulla dicitur Sequentia quando de Dominica agitur, usque ad Adventum Domini.

Secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Homo quidam erat dives, et induebatur purpura et bysso, et epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, ulceribus plenus, cupiens saturari de micis quæ cadebant de mensa divitis, et nemo illi dabat: sed et canes veniebant, et lingebant ulcera ejus. Factum est autem ut moreretur mendicus, et portaretur ab Angelis in sinum Abrahæ. Mortuus est autem et dives, et sepultus est in inferno. Elevans autem oculos suos cum esset in tormentis, vidit Abraham a longe, et Lazarum in sinu ejus: et ipse clamans dixit; Pater Abraham, miserere mei, et mitte Lazarum ut intinguat extremum digiti sui in [e] aquam [e] ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abraham; Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua, et Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris. Et in his omnibus inter nos et vos chaos magnum firmatum est: ut hi qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque inde huc transmeare. Et ait; Rogo ergo te, pater, ut mittas eum in domum patris mei. Habeo enim quinque fratres, ut testetur illis, ne et ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi Abraham; Habent Moysen et prophetas: audiant illos. At ille dixit; Non, pater Abraham; sed si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitentiam agent. Ait autem illi; Si Moysen et prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

Offertorium.[f]

Intende voci orationis meæ: rex meus et Deus meus, quoniam ad te orabo, Domine.

Secreta.

Deus, qui nos ad imaginem tuam conditos et sacramentis renovas et præceptis; supplicum preces et munera benignus accepta, ut quod fiducia non habet meritorum, placationes obtineant hostiarum. Per Dominum.

[a] cognoscimus.—26. V.
[b] Dei.—97. 13. 26. V.
[c] Ps. xl. (xli. 4, 1.) v. (v. 1.)

[d] cap. xvi. E. (v. 19–31.)
[e] aqua.—97. 98.
[f] Ps. v. (v. 2.)

* quoniam.—Grad.

Communio.[a]

Narrabo omnia mirabilia tua: lætabor et exsultabo in te, psallam nomini tuo, altissime.

Postcommunio.

Tantis, Domine, repleti muneribus, præsta, quæsumus, ut et salutaria dona capiamus, et a tua nunquam laude cessemus. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[b]

Carissimi, Notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi virtutem et præscientiam: sed speculatores facti ipsius magnitudinis. [c] Accipiens [c] enim a Deo Patre honorem et gloriam, voce delapsa ad eum hujuscemodi a magnifica [d] gloria [d]: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi [e] complacui, [f] ipsum audite.[f] Et hanc vocem nos audivimus [g] de cœlo allatam,[g] cum essemus cum ipso in monte sancto. Et habemus firmiorem propheticum sermonem: cui benefacitis attendentes [h] quasi [h] lucernæ lucenti in [i] caliginoso [i] loco, donec dies elucescat, et lucifer oriatur in cordibus vestris.

Secundum Matthæum.[j]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Nolite putare quia veni solvere legem aut prophetas: non veni solvere sed adimplere. Amen quippe dico vobis, donec transeat cœlum et terra, iota unum aut unus apex non præteribit a lege, donec omnia fiant. Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cœlorum. Qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno cœlorum.

Dominica *secunda post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[k]

Factus est Dominus protector meus et eduxit me in [l] latitudinem: [l] salvum me fecit quoniam voluit me.

Psalmus.[m]

Diligam te, Domine, fortitudo mea: Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus.

Oratio.

Sancti nominis tui, Domine, timorem pariter et amorem fac nos habere perpetuum; quia nunquam tua gubernatione destituis, quos in soliditate tuæ dilectionis instituis. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[n]

Carissimi, Nolite mirari si odit vos mundus. Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Qui non diligit, manet in morte. Omnis qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem. In hoc [o] cognovimus [o] caritatem Dei, quoniam ille pro nobis animam suam posuit: et nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit substantiam hujus mundi, et viderit fratrem suum necessitatem patientem, et clauserit viscera sua ab eo: quomodo caritas Dei manet in eo? Filioli mei, non diligamus verbo neque lingua, sed opere et veritate.

Gradale.[p]

Ad Dominum cum tribularer clamavi: et exaudivit me.

[a] Ps. ix. (2, 3.)
[b] 2 Petri cap. i. D. (v. 16–19.)
[c] accepit.—92. 98. 4L. 57.
[d] majestate.—92. 98. 4L. 57.
[e] bene.—92. 98. 4L. 15. 57.
[f] non habent 92. 98.
[g] allatam de cœlo.—97. 98. delapsam de cœlo.—4L. 57.
[h] quemadmodum.—92. 98. 4L. 57.
[i] obscuro.—92. 98. 4L. 57.
[j] cap. v. C. (v. 17–19.)
[k] Ps. xvii. (xviii. 18, 19.)
[l] latitudine.—92. 98. 4L. 57.
[m] ib. (v. 1, 2.)
[n] 1 Johan. cap. iii. C. (v. 13–18.)
[o] cognoscimus.—97. 26.
[p] Ps. cxix. (cxx. 1.) Ps. vii. (11.)

℣. Domine, libera animam meam a labiis iniquis et a lingua dolosa.

Alleluya. ℣. Deus judex justus, fortis et patiens : numquid [a] irascitur [a] per singulos dies?

Evangelium : Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc ; Homo quidam fecit cœnam magnam, et vocavit multos. Et misit servum suum hora cœnæ dicere invitatis ut venirent, quia jam parata sunt omnia. Et cœperunt simul omnes excusare. Primus dixit illi : Villam emi, et necesse habeo exire et videre illam : rogo te, habe me excusatum. Et alter dixit : Juga boum emi quinque, et eo probare illa: rogo te habe me excusatum. Et alius dixit : Uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reversus servus nunciavit hæc domino suo. Tunc iratus paterfamilias dixit servo suo : Exi cito in plateas et vicos civitatis : et pauperes ac debiles, cæcos et claudos introduc huc. Et ait servus: Domine, factum est ut imperasti, et adhuc locus est. Et ait dominus servo: Exi in vias et sepes, et compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico autem vobis, quod nemo virorum illorum qui vocati sunt, gustabit cœnam meam.

Offertorium.[c]

Domine, convertere et eripe animam meam : salvum me fac propter misericordiam tuam.

Secreta.

Oblatio nos, Domine, tuo nomini dicanda purificet, et de die in diem ad cœlestis vitæ transferat actionem. Per.

Communio.[d]

Cantabo Domino qui bona tribuit mihi: et psallam nomini Domini altissimi.

Postcommunio.

Sumptis, Domine, muneribus sacris, quæsumus, ut cum frequentatione mysterii crescat nostræ salutis effectus. Per.

Feria *quarta.*

Ad Ephesios.[e]

Fratres, Hoc dico et testificor in Domino, ut jam non ambuletis sicut et gentes ambulant in vanitate sensus [f] sui,[f] tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a [g] via [g] Dei per ignorantiam quæ est in illis, propter cæcitatem cordis ipsorum ; qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitiæ, in operationem immunditiæ omnis in avaritiam. Vos autem non ita didicistis Christum, si tamen illum audistis et in ipso edocti estis sicut est veritas in Jesu. Deponite vos secundum pristinam conversationem veterem hominem qui corrumpitur secundum desideria erroris. Renovamini autem spiritu mentis vestræ, et induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate [h] veritatis,[h] In Christo Jesu Domino nostro.

Secundum Matthæum.[i]

In illo tempore, Cum venisset Jesus in templum, accesserunt ad eum principes sacerdotum et seniores populi, dicentes ; In qua potestate hæc facis, et quis dedit tibi hanc potestatem ? Respondens Jesus dixit [j] illis [j] ; Interrogabo vos et ego unum sermonem: quem si dixeritis mihi, et ego vobis dicam in qua potestate [k] hæc [k] facio. Baptismus Johannis unde erat ? de cœlo an ex hominibus ? At illi cogitabant intra se, dicentes ; Si dixerimus, de cœlo, dicet nobis: Quare ergo non credidistis illi ? Si autem dixerimus, ex hominibus, timemus turbam: omnes enim habebant Johannem sicut prophetam. Et respondentes Jesu, dixerunt; Nescimus. Ait illis et ipse; Nec ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

[a] irascetur.—94. 98. Grad.
[b] cap. xiv. D. (v. 16–24.)
[c] Ps. vi. (v. 4.)
[d] Ps. xii. (xiii. 6.)
[e] cap. iv. D. (v. 17–24.)
[f] vestri.—92. 97. 98.
[g] vita.—92. 97. 98. V.
[h] et veritate.—92. 98. 4L. 57.
[i] cap. xxi. C. (v. 23–27.)
[j] eis.—97. 26. V.
[k] ego.—92. 98.

Dominica *tertia post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Respice in me et miserere mei, Domine, quoniam unicus et pauper sum ego, vide humilitatem meam et laborem meum, et dimitte omnia peccata mea, Deus meus.

Psalmus.[b]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam.

Oratio.

Deprecationem nostram, quæsumus, Domine, benignus exaudi: et quibus supplicandi præstas affectum, tribue defensionis auxilium. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[c]

Carissimi, Humiliamini sub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis: omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis. Sobrii estote et vigilate: quia adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret: cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionem ei quæ in mundo est vestræ fraternitati fieri. Deus autem omnis gratiæ, qui vocavit vos in æternam suam gloriam in Christo Jesu, modicum passos, ipse perficiet, confirmabit, solidabitque. Ipsi gloria et imperium in sæcula sæculorum.

Gradale.[d]

Jacta cogitatum tuum in Domino: et ipse te enutriet.

V. Dum clamarem ad Dominum exaudivit vocem meam: ab his qui appropinquant mihi.

Alleluya. *V.* Diligam te, Domine, virtus mea: Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus.

Secundum Lucam.[e]

In illo tempore, Erant appropinquantes ad Jesum publicani et peccatores, ut audirent illum. Et murmurabant scribæ et Pharisæi, dicentes; Quia hic peccatores recipit et manducat cum illis. Et ait ad illos parabolam istam dicens; Quis ex vobis homo qui habet centum oves, et si perdiderit unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto, et vadit ad illam quæ perierat, donec inveniat illam? Et cum invenerit eam, imponit in humeros suos gaudens: et veniens domum, convocat amicos et vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam quæ perierat. Dico vobis, quod ita gaudium erit in cœlo super uno peccatore pœnitentiam agente, quam supra nonaginta novem justis qui non indigent pœnitentia. Aut quæ mulier habens dragmas decem, et si perdiderit dragmam unam, nonne accendit lucernam, et evertit domum, et quærit diligenter donec inveniat [f] eam [f]? Et cum invenerit, convocat amicas et vicinas, dicens: Congratulamini mihi, quia inveni dragmam quam perdideram. Ita dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore pœnitentiam agente.

Offertorium.[g]

Sperent in te omnes qui noverunt nomen tuum, Domine: quoniam non derelinquis quærentes te: psallite Domino qui habitat in Sion: quoniam non est oblitus orationem pauperum.

Secreta.

Munera tibi, Domine, quæsumus, oblata sanctifica, ut tui nobis Unigeniti corpus et sanguis fiant [h] ad medelam.[h] Qui tecum.

Communio.[i]

Ego clamavi quoniam exaudisti me, Deus: inclina aurem tuam et exaudi verba mea.

Postcommunio.

Sacris, Domine, muneribus percep-

[a] Ps. xxiv. (xxv. 16, 18.)
[b] ib. (v. 1, 2.)
[c] 1 Petri cap. v. C. (v. 6–11.)
[d] Ps. liv. (lv. 22.) Ps. xvii. (xviii. 1, 2.)
[e] cap. xv. A. (v. 1–10.)
[f] non habent 92. 97. 98. V.
[g] Ps. ix. (v. 10, 11, 12.)
[h] non habent 92. 94. 97. 98.
[i] Ps. xvi. (xvii. 6.)

tis, quæsumus, ut nos eorum virtute et a vitiis omnibus expies, et donis gratiæ tuæ jugiter repleas. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Timotheum.[a]

Carissime, Dominus mihi astitit, et confortavit me, ut per me prædicatio adimpleatur, et audiant omnes gentes: quia liberatus sum de ore leonis. Liberavit me Dominus ab omni opere malo: et salvum faciet in regnum suum cœleste; ipsi gloria in sæcula sæculorum, [b] Amen.[b]

Sequentia sancti Evangelii: Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Esto consentiens adversario tuo cito dum es in via cum eo: ne forte tradat te adversarius judici, et judex tradat te ministro: et in carcerem mittaris. Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem. Audistis quia dictum est antiquis: Non mœchaberis. Ego autem dico vobis: quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo. Quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum et projice abs te: [d] expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum mittatur in gehennam. Et si dextera manus tua scandalizat te, abscide eam et projice abs te: [d] expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum eat in gehennam.

Dominica *quarta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[e]

Dominus illuminatio mea: et salus mea, quem timebo: Dominus [f] defensor [f] vitæ meæ, a quo trepidabo: qui tribulant me inimici mei: [g] ipsi [g] infirmati sunt et ceciderunt.

Psalmus.[h]

Si consistant adversum me castra: non timebit cor meum.

Oratio.

Protector in te sperantium Deus, sine quo nihil est validum, nihil sanctum; multiplica super nos misericordiam tuam; ut te rectore, te duce, sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus æterna. Per.

Ad Romanos.[i]

Fratres, Existimo enim quod non [j] sunt [j] condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis. Nam exspectatio creaturæ revelationem filiorum Dei exspectat. Vanitati enim creatura subjecta est non volens, sed propter eum qui subjecit [k] eam [k] in spe: quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei. Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit et parturit usque adhuc. Non solum autem illa, sed et nos ipsi primitias Spiritus habentes, et ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum Dei exspectantes redemptionem corporis nostri in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[l]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris: ne quando dicant gentes, ubi est Deus eorum.

V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

[a] 2 ad Tim. cap. iv. C. (v. 17, 18.)
[b] non habent 92. 97. 98.
[c] cap. v. D. (v. 25–30.)
[d] non habent 94. 13. 15.
[e] Ps. xxvi. (xxvii. 1, 2.)
[f] protector.—92. 94. 97. 98. Grad.
[g] non habent 92. 94. 98. 4L. 57. Grad.
[h] ib. (v. 3.)
[i] cap. viii. D. (v. 18–23.)
[j] sint.—92. 98. 4L.
[k] non habent 92. 98. 4L. 57.
[l] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10.) xx. (xxi. 1.)

Alleluya. *V.* Domine, in virtute tua lætabitur rex : et super salutare tuum exsultabit vehementer.

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Estote misericordes, sicut et Pater vester misericors est. Nolite judicare, et non judicabimini: nolite condemnare, et non condemnabimini. Dimittite, et dimittemini. Date et dabitur vobis: mensuram bonam et confertam et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Eadem [b] quippe [b] mensura qua mensi fueritis, remetietur vobis. Dicebat autem illis et similitudinem: Numquid potest cæcus cæcum ducere? nonne ambo in foveam cadunt? Non est discipulus super magistrum: perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister ejus. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, trabem autem quæ in oculo tuo est non consideras? Aut quomodo potes dicere fratri tuo: Frater, sine ejiciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non vides? Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo: et tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris tui.

Offertorium.[c]

Illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte : ne quando dicat inimicus meus, prævalui adversus eum.

Secreta.

Respice, quæsumus, Domine, munera supplicantis Ecclesiæ ; et saluti credentium perpetua sanctificatione sumenda concede. Per.

Communio.[d]

Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus : Deus meus, adjutor meus.

Postcommunio.

Sancta tua nos, Domine, sumpta vivificent; et misericordiæ sempiternæ præparent expiatos. Per.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[e]

Carissimi, In hoc scimus quoniam cognovimus Deum, si mandata ejus [f] servemus.[f] Qui dicit se [g] scire eum,[g] et mandata ejus non [h] servat,[h] mendax est, et in [i] hoc [i] veritas non est. Nam qui custodit verbum ejus, vere in hoc caritas Dei perfecta est: in hoc scimus quoniam in ipso sumus. Qui dicit se in [j] Christo [j] manere, debet, [k] quemadmodum [k] ille ambulavit, et ipse ambulare.

Secundum Matthæum.[l]

In illo tempore, Interrogaverunt discipuli Jesum dicentes; Quid Scribæ dicunt, quod Heliam oporteat primum venire? At ille respondens, ait eis; Helias quidem venturus est, et restituet omnia. Dico autem vobis, quia Helias jam venit, et non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo quæcumque voluerunt. Sic et Filius Hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli, quia de Johanne Baptista dixisset eis. Et cum venisset ad turbam, accessit ad eum homo genibus provolutus ante eum, dicens; Domine, miserere filio meo, quia lunaticus est, et male patitur : nam sæpe cadit in ignem, et crebro in aquam. Et obtuli eum discipulis tuis, et non potuerunt curare eum. Respondens autem Jesus, ait; O generatio incredula et perversa, quousque ero vobiscum? usquequo patiar vos? Afferte huc illum ad me. Et increpavit eum Jesus, et exiit ab eo dæmonium, et curatus est puer ex illa hora.

[a] cap. vi. F. (v. 36–42.)
[b] vero.—92. 98. 4L. 15. 57.
[c] Ps. xii. (xiii. 3, 4.)
[d] Ps. xvii. (xviii. 2.)
[e] Johan. cap. ii. A. (v. 3–6.)
[f] observamus.—97. 15. 26. observemus.—V.
[g] nosse eum.—97. 26. V. nosse Deum—55P.
[h] custodit.—97. 26. V.
[i] eo.—13.
[j] eo.—92. 98. 4L. 57. ipso.—V.
[k] sicut.—97. 26. V.
[l] cap. xvii. B. (v. 10–18.)

Dominica *quinta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Exaudi, Domine, vocem meam qua clamavi ad te, adjutor meus esto, ne derelinquas me neque despicias me, Deus salutaris meus.

Psalmus.[b]

Dominus illuminatio mea : et salus mea, quem timebo.

Kyrie eleyson.

Oratio.

Da nobis, quæsumus, Domine, ut et mundi cursus pacifice nobis tuo ordine dirigatur, et ecclesia tua tranquilla devotione lætetur. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[c]

Carissimi, Omnes unanimes in oratione estote, compatientes, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, humiles: non reddentes malum pro malo vel maledictum pro maledicto, sed e contrario benedicentes: quia in hoc vocati estis, ut benedictionem hereditate possideatis. Qui enim vult vitam diligere, et cupit videre dies bonos, coerceat linguam suam a malo, et labia ejus ne loquantur dolum. Declinet autem a malo et faciat bonum: inquirat pacem et sequatur eam : quia oculi Domini super justos, et aures ejus [d]in[d] preces eorum : vultus autem Domini super facientes mala. Et quis est qui vobis noceat, si boni æmulatores fueritis? Sed et si quid patimini propter justitiam, beati.[e] Timorem autem eorum ne timueritis, ut non conturbemini. Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris.

Gradale.[f]

Protector noster aspice, Deus : et respice super servos tuos.

V. Domine Deus virtutum : exaudi preces servorum tuorum.

Alleluya. *V.* In te, Domine, speravi, non confundar in æternum : in tua justitia [g] libera me [h]et eripe me,[g h] inclina ad me aurem tuam, accelera ut eripias me.

Evangelium : Secundum Lucam.[i]

In illo tempore, Cum turbæ irruerent ad Jesum, ut audirent verbum Dei, et ipse stabat secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naves stantes secus stagnum : piscatores autem descenderant et lavabant retia. Ascendens autem in unam navim quæ erat Simonis, rogavit eum ut a terra reduceret pusillum. Et sedens docebat de navicula turbas. Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem ; Duc in altum, et laxate retia vestra in capturam. Et respondens Simon, dixit illi; Præceptor, per totam noctem laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam ; rumpebatur autem rete eorum; et annuerunt sociis qui erant in alia navi, ut venirent et adjuvarent eos. Et venerunt, et impleverunt ambas naviculas, ita ut pæne mergerentur. Quod cum videret Simon Petrus, procidit ad genua Jesu, dicens ; Exi a me, Domine, quia homo peccator sum. Stupor enim circumdederat eum, et omnes qui cum illo erant, in captura piscium quam ceperant: similiter autem Jacobum et Johannem, filios Zebedæi, qui erant socii Simonis. Et ait ad Simonem Jesus; Noli timere: ex hoc jam homines eris capiens. Et subductis ad terram navibus, relictis omnibus secuti sunt eum.

[a] Ps. xxvi. (xxvii. 7, 9.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] 1 Petri cap. iii. B. (v. 8–15.)
[d] ad.—97. 13. 26.
[e] eritis.—92. 98. 4L. 57.
[f] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 9, 8.) xxx. (xxxi. 1, 2.)
[g] eripe me et libera me.—57.
[h] non habent 92. 98.
[i] cap. v. A. (v. 1–11.)

Offertorium.[a]

Benedicam Dominum qui mihi tribuit intellectum : providebam Deum in conspectu meo semper : quoniam a dextris est mihi ne commovear.

Secreta.

Ascendant, quæsumus, Domine, preces humilitatis nostræ in conspectu clementiæ tuæ, et descendat super hæc oblata virtus tuæ divinitatis, quam nostris quoque purificandis mentibus largiaris. Per.

Communio.[b]

Unam petii a Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

Postcommunio.

Mysteria nos, Domine, quæsumus, sancta purificent et suo munere tueantur. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Timotheum.[c]

Carissime, Obsecro primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: pro regibus et omnibus qui in sublimitate sunt constituti, ut quietam et tranquillam vitam agamus, in omni pietate et castitate. Hoc enim bonum est et acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus : qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus, cujus testimonium temporibus suis confirmatum est ; in quo positus sum ego prædicator et apostolus (veritatem dico, non mentior) doctor Gentium in fide et veritate.

Evangelium : Secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Factum est in una dierum, et Jesus ascendit in naviculam et discipuli ejus ; et ait ad illos ; Transfretemus trans stagnum. Et ascenderunt. Navigantibus autem illis, obdormivit, et descendit procella venti in stagnum, et compellebantur fluctibus, et periclitabantur. Accedentes autem suscitaverunt eum, dicentes : Præceptor, perimus. At ille surgens, increpavit ventum et tempestatem aquæ, et cessavit : et facta est tranquillitas. Dixit autem illis ; Ubi est fides vestra ? Qui timentes, mirati sunt ad invicem, dicentes ; Quis putas hic est, quia et ventis imperat et mari, et obediunt ei ?

Dominica *sexta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[e]

Dominus fortitudo plebis suæ et protector salutarium Christi sui est : salvum fac populum tuum, Domine : et benedic hæreditati tuæ : et rege eos usque in sæculum.

Psalmus.[f]

Ad te, Domine, clamabo, Deus meus, ne sileas a me : nequando taceas a me et assimilabor descendentibus in lacum.

Oratio.

Deus, qui diligentibus te bona invisibilia præparasti infunde cordibus nostris tui amoris affectum : ut te in omnibus et super omnia diligentes, promissiones tuas quæ omne desiderium superant consequamur. Per Dominum.

Ad Romanos.[g]

Fratres, Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus. Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem : ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitæ ambulemus. Si enim com-

[a] Ps. xv. (xvi. 7, 8.)
[b] Ps. xxvi. (xxvii. 4.)
[c] 1 ad Tim. cap. ii. A. (v. 1-7.)
[d] cap. viii. D. (v. 22-25.)
[e] Ps. xxvii. (xxviii. 8, 9.)
[f] ib. (v. 1.)
[g] cap. vi. A. (v. 3-11.)

plantati facti sumus similitudini mortis ejus: simul et resurrectionis erimus. Hoc scientes, quia vetus homo noster simul crucifixus est, ut destruatur corpus peccati, ut ultra non serviamus peccato. Qui enim mortuus est, justificatus est a peccato. Si autem mortui sumus cum Christo: credimus quia simul etiam vivemus cum illo: scientes quod Christus resurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est peccato, mortuus est semel: quod autem vivit, vivit Deo. Ita et vos existimate vos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[a]

Convertere, Domine, aliquantulum: et deprecare super servos tuos.

V. Domine, refugium factus es nobis: a generatione et progenie.

Alleluya. *V.* Eripe me de inimicis meis, Deus meus: et ab insurgentibus in me libera me.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen dico vobis, quia nisi abundaverit justitia vestra plus quam Scribarum et Pharisæorum, non intrabitis in regnum cœlorum. Audistis quia dictum est antiquis: Non occides: qui autem occiderit, reus erit judicio. Ego autem dico vobis: quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit judicio, Qui autem dixerit fratri suo, Racha: reus erit concilio. Qui autem dixerit, Fatue: reus erit gehennæ ignis. Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te: relinque ibi munus tuum ante altare, et vade prius reconciliari fratri tuo: et tunc veniens offeres munus tuum.

Offertorium.[c]

Perfice gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea: inclina aurem tuam et exaudi verba mea, mirifica misericordias tuas, qui salvos facis sperantes in te, Domine.

Secreta.

Propitiare, Domine, supplicationibus nostris, et has oblationes famulorum tuorum benignus assume; ut quod singuli obtulerunt ad honorem tui nominis cunctis proficiat ad salutem. Per.

Communio.[d]

Circuibo et immolabo in tabernaculo ejus hostiam jubilationis, cantabo et psalmum dicam Domino.

Postcommunio.

Quos, Domine, cœlesti dono satiasti, præsta, quæsumus, ut a nostris mundemur occultis, et ab hostium liberemur insidiis. Per Dominum nostrum.

[a] Ps. lxxxix. (xc. 13, 1.) lviii. (lix. 2.)
[b] cap. v. C. (v. 20–24.)
[c] Ps. xvi. (xvii. 5–7.)
[d] Ps. xxvi. (xxvii. 6.)
[e] 1 Johan. cap. ii. D. (v. 21–25.)
[f] non habent 92. 97. 98.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[e]

Carissimi, Non scripsi vobis quasi ignorantibus veritatem, sed [f] quasi [f] scientibus eam: quoniam omne mendacium ex veritate non est. Quis est mendax, nisi is qui credit quoniam Jesus non est Christus? Hic est Antichristus, qui negat Patrem et Filium. Omnis qui negat Filium, nec Patrem habet: qui [g] autem [g] confitetur Filium, et Patrem habet. Vos quod audistis ab initio in vobis permaneat: Quia si in vobis permanserit quod audistis ab initio, et vos in Filio et Patre manebitis. Et hæc est repromissio, quam ipse pollicitus est [h] nobis,[h] [i] vitam æternam.[i]

Evangelium: Secundum Marcum.[j]

In illo tempore, Cum egressus esset Jesus in via, præcurrens quidam genu flexo ante eum, interrogabat eum dicens; Magister bone, quid faciam ut vitam æternam percipiam? Jesus

[g] non habent 92. 97. 98. V.
[h] vobis.—92. 98. 4L. 57.
[i] sic 15. &c. vita æterna.—4L. 8RM. vita est æterna.—57.
[j] cap. x. C. (v. 17–21.)

autem dixit ei; Quid me dicis bonum? Nemo bonus, nisi solus Deus. Præcepta nosti. Ille dixit; Quæ? Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, [a]Ne[a] falsum testimonium dixeris, Ne fraudem feceris, Honora patrem tuum et matrem. At ille respondens, ait illi; Magister bone, hæc omnia custodivi a juventute mea. Jesus autem intuitus eum, dilexit eum, et dixit ei; Unum tibi deest: vade,[b] vende [c] omnia [c] quæcumque habes et da pauperibus, et habebis thesaurum in cœlo: et veni, sequere me.

Dominica *septima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[d]

Omnes gentes, plaudite manibus: jubilate Deo in voce exsultationis.

Psalmus.[e]

Subjecit populos nobis: et gentes sub pedibus nostris.

Oratio.

Deus virtutum, cujus est totum quod est optimum: insere pectoribus nostris amorem tui nominis; et præsta in nobis religionis augmentum, ut quæ sunt bona nutrias, ac pietatis studio quæ sunt nutrita custodias. Per Dominum.

Ad Romanos.[f]

Fratres, Humanum dico, propter infirmitatem carnis vestræ: sicut enim exhibuistis membra vestra servire immunditiæ, et iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ in sanctificationem. Cum enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ. Quem ergo fructum habuistis tunc [g]in illis,[g] in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Nunc vero liberati a peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem vero vitam æternam. Stipendia enim peccati, mors. Gratia autem Dei, vita æterna, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[h]

Venite, filii, audite me, timorem Domini docebo vos.

V. Accedite ad eum et illuminamini: et facies vestræ non confundentur.

Alleluya. *V.* Te decet hymnus, Deus, in Sion: et tibi reddetur votum in Hierusalem.

Secundum Marcum.[i]

In illo tempore, Cum turba multa esset cum Jesu nec haberent quod manducarent, convocatis discipulis, ait illis; misereor super turbam: quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent: et si dimisero eos jejunos in domum suam, deficient in via: quidam enim ex eis de longe venerunt. Et responderunt ei discipuli sui; Unde istos poterit quis hic saturare panibus in solitudine? Et interrogavit eos; Quot panes habetis? Qui dixerunt; Septem: Et præcepit turbæ discumbere super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens fregit et dabat discipulis suis ut apponerent: et apposuerunt turbæ. Et habebant pisciculos paucos: et ipsos benedixit, et jussit apponi. Et manducaverunt et saturati sunt; et sustulerunt quod superaverat de fragmentis, septem sportas. Erant autem qui manducaverant, quasi quatuor millia: et dimisit eos.

Offertorium.[j]

Sicut in holocaustum arietum et taurorum, et sicut in millibus agnorum pinguium: sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie ut [k]complaceat[k]

a non.—92. 98. 4L. 57.
b et.—26.
c non habent 92. 98. 4L. 57. V.
d Ps. xlvi. (xlvii. 1.)
e ib. (v. 3.)
f cap. vi. D. (v. 19–23.)
g non habent 92. 98.
h Ps. xxxiii. (xxxiv. 11, 5.) lxiv. (lxv. 1.)
i cap. viii. A. (v. 1–9.)
j Dan. cap. iii. (cant. iii. Puer. 17.)
k placeat.—94. 97. Grad.

tibi, quia non est confusio confidentibus in te, Domine.

Secreta.

Propitiare, Domine, supplicationibus nostris, et has oblationes populi tui benignus assume, et ut nullius sit irritum votum, nullius vacua postulatio, præsta, quæsumus, ut quod fideliter petimus, efficaciter consequamur. Per Dominum.

Communio.[a]

Inclina aurem tuam: accelera ut eruas me.

Postcommunio.

Repleti, Domine, muneribus tuis, tribue, quæsumus, ut et eorum mundemur effectu et muniamur auxilio. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[b]

Fratres, Nihil nunc damnationis est his qui sunt in Christo Jesu, qui non secundum carnem ambulant. Lex enim spiritus vitæ in Christo Jesu liberavit me a lege peccati et mortis. Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem: Deus Filium suum mittens in similitudinem carnis peccati; et de peccato damnavit peccatum in carne, ut justificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus sed secundum spiritum. Qui enim secundum carnem sunt, quæ carnis sunt sapiunt: qui vero secundum spiritum sunt, quæ sunt spiritus sentiunt. Nam prudentia carnis, mors est: prudentia autem spiritus, vita et pax. In Christo Jesu Domino nostro.

Evangelium: Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Abiit Jesus sabbato per sata: discipuli autem ejus esurientes, cœperunt [d]evellere[d] spicas, et manducare. Pharisæi autem videntes dixerunt ei; Ecce discipuli tui faciunt quod non licet [e]eis[e] facere sabbatis. At ille dixit eis; Non legistis quid fecerit David, quando esuriit, et qui cum illo erant: quomodo intravit in domum Dei, et panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere, neque his qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus? Aut non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant, et sine crimine sunt? Dico autem vobis, quia templo major est hic. Si autem sciretis, quid est: Misericordiam volo, et non sacrificium: nunquam condemnassetis innocentes.

Dominica *Octava post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[f]

Suscepimus Deus, misericordiam tuam in medio templi tui: secundum nomen tuum, Deus, ita et laus tua in fines terræ, justitia plena est dextera tua.

Psalmus.[g]

Magnus Dominus et laudabilis nimis: in civitate Dei nostri in monte sancto ejus.

Oratio.

Deus, cujus providentia in sui dispositione non fallitur, te supplices exoramus, ut noxia cuncta submoveas et omnia nobis profutura concedas. Per Dominum.

Ad Romanos.[h]

Fratres, Debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Quicunque enim spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei; non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed ac-

[a] Ps. xxx. (xxxi. 3.)
[b] cap. viii. A. (v. 1-7.)
[c] cap. xii. A. (v. 1-7.)
[d] vellere.—92. 98. V.
[e] non habent 92. 98. V.
[f] Ps. xlvii. (xlviii. 10, 11.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] cap. viii. C. (v. 12-17.)

cepistis spiritum adoptionis filiorum [a] Dei,[a] in quo clamamus, Abba Pater. Ipse enim Spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filii Dei. Si autem filii, et heredes: heredes quidem Dei, coheredes autem Christi.

Gradale.[b]

Esto mihi in Deum protectorem: et in locum refugii, ut salvum me facias.

℣. Deus, in te speravi, Domine: non confundar in æternum.

Alleluya. ℣. Attendite, popule meus,[c] legem meam.

Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Attendite a falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces: a fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona fructus bonos facit: mala autem arbor fructus malos facit. Non potest arbor bona fructus malos facere; neque arbor mala fructus bonos facere: omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur et in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos. Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum: sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cœlis est, ipse intrabit in regnum cœlorum.

Offertorium.[e]

Populum humilem salvum facies, Domine: et oculos superborum humiliabis, quoniam quis Deus præter te, Domine?

Secreta.

Deus, qui legalium differentias hostiarum unius sacrificii perfectione sanxisti; accipe sacrificium a devotis tibi famulis [f] oblatum,[f] et pari benedictione sicut munera [g] justi Abel [g] sanctifica; ut quod singuli obtulerunt ad majestatis tuæ honorem, cunctis proficiat ad salutem. Per Dominum.

[a] non habent 92. 97. 98. 57. V.
[b] Ps. xxx. (xxxi. 2, 1.) lxxvii. (lxxviii. 1.)
[c] in.—97. 15.
[d] cap. vii. C. (v. 15–21.)
[e] Ps. xvii. (xviii. 27, 31.)
[f] non habent 92. 98.
[g] Abel justi.—94. 97. Abel.—92. 98.
[h] Ps. xxxiii. (xxxiv. 8.)

Communio.[h]

Gustate et videte quoniam suavis est Dominus: beatus vir qui sperat in eo.

Postcommunio.

Tua nos, Domine, medicinalis operatio et a nostris perversitatibus clementer expediat, et ad ea quæ recta sunt perducat. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[i]

Fratres, Commendat Deus caritatem suam in nobis: [j] quoniam si [j] cum adhuc peccatores essemus secundum tempus Christus pro nobis mortuus est: multo igitur magis justificati nunc in sanguine ejus salvi erimus ab ira per ipsum. Si enim, cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus: multo magis reconciliati, salvi erimus in vita ipsius. Non solum autem: sed et gloriamur in [k] Deo [k] per Dominum nostrum Jesum Christum.

Evangelium: Secundum Marcum.[l]

In illo tempore, Dixerunt discipuli ad Jesum; Magister, vidimus quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, et prohibuimus eum, quia non sequitur nos. Jesus autem ait illis; Nolite prohibere eum; nemo est enim qui [m] facit [m] virtutem in nomine meo, et possit cito male loqui de me. Qui enim non est adversum vos, pro vobis est. Quisquis enim potum dederit vobis calicem aquæ [n] frigidæ [n] in nomine meo, quia Christi estis: amen dico vobis, non perdet mercedem suam. Et quicunque scandalizaverit unum ex his pusillis credentibus in me: bonum est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo ejus, et in mare mitteretur. Et si scandalizaverit te manus

[i] cap. v. B. (v. 8–11.)
[j] quoniam.—97. V. qui.—92. 98.
[k] Domino.—98. 4L. 15. 57. Dominum.—13.
[l] cap. ix. F. (v. 38–48.)
[m] faciat.—92. 97. 98. 15. V.
[n] non habent 92. 98. V.

tua, abscide illam: bonum est tibi debilem intrare in regnum Dei, quam duas manus habentem ire in gehennam, in ignem inextinguibilem: ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur. Et si pes tuus scandalizat te, amputa illum: bonum est tibi claudum introire in vitam æternam, quam duos pedes habentem mitti in gehennam ignis inextinguibilis: ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum: bonum est tibi luscum introire in regnum Dei, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis: ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

Dominica *Nona post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Ecce Deus adjuvat me, et Dominus susceptor est animæ meæ, averte mala inimicis meis: et in veritate tua disperde illos, protector meus, Domine.

Psalmus.[b]

Deus, in nomine tuo salvum me fac: et in virtute tua libera me.

Oratio.

Largire nobis, quæsumus, Domine, semper spiritum cogitandi quæ recta sunt, propitius et agendi; ut qui sine te esse non possumus, secundum te vivere valeamus. Per.

Ad Corinthios.[c]

Fratres, Non simus concupiscentes malorum, sicut et illi concupierunt. Neque idolatræ efficiamini, sicut quidam ex ipsis: quemadmodum scriptum est: Sedit populus manducare et bibere, et surrexerunt ludere. Neque fornicemur, sicut quidam ex ipsis fornicati sunt, et ceciderunt una die viginti tria millia. Neque tentemus Christum, sicut quidam eorum tentaverunt, et a serpentibus perierunt. Neque murmuraveritis, sicut quidam eorum murmuraverunt, et perierunt ab exterminatore. Hæc autem omnia in figura contingebant illis: scripta [d] autem sunt hæc [d] ad correptionem nostram, in quos fines sæculorum devenerunt. Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat. Tentatio vos non apprehendat, nisi humana: fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet cum tentatione etiam proventum, ut possitis sustinere.

Gradale.[e]

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra. *V.* Quoniam elevata est magnificentia tua super cœlos.

Alleluya. *V.* Exsultate Deo adjutori nostro: jubilate Deo Jacob, sumite psalmum jocundum cum cithara.

Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Homo quidam erat dives qui habebat villicum, et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius. Et vocavit illum, et ait illi: Quid hæc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: jam enim non poteris villicare. Ait autem villicus intra se: Quid faciam, quia dominus meus aufert a me villicationem? fodere non valeo, mendicare erubesco. Scio quid faciam, ut cum amotus fuero a villicatione, recipiant me in domos suas. Convocatis itaque singulis debitoribus domini sui, dicebat primo: Quantum debes domino meo? At ille dixit: Centum cados olei. Dixitque illi: Accipe

[a] Ps. liii. (liv. 4, 5.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] 1 ad Cor. cap. x. B..(v. 6–13.)
[d] sunt autem hæc.—97. 15. autem sunt.—92. 98. sunt autem.—V.
[e] Ps. viii. (1.) lxxx. (lxxxi. 1, 2.)
[f] cap. xvi. A. (v. 1–9.)

cautionem tuam et sede; cito scribe quinquaginta. Deinde alio dixit: Tu vero quantum debes? Qui ait: Centum coros tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas, et scribe octoginta. Et laudavit dominus villicum iniquitatis, quia prudenter fecisset: quia filii hujus sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. Et ego vobis dico: facite vobis amicos de mammona iniquitatis: ut, cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

Offertorium.[a]

Justitiæ Domini rectæ lætificantes corda: et dulciora super mel et favum, nam et servus tuus [b] custodit [b] ea.

Secreta.

Suscipe munera, quæsumus, Domine, quæ tibi de tua largitate deferimus; ut hæc sacrosancta mysteria, gratiæ tuæ operante virtute, et præsentis vitæ nos conversatione sanctificent et ad gaudia sempiterna perducant. Per.

Communio.[c]

Primum quærite regnum Dei: et omnia adjicientur vobis, dicit Dominus.

Postcommunio.

Sit nobis, Domine, quæsumus, reparatio mentis et corporis cœleste mysterium; ut cujus exsequimur actionem, sentiamus effectum. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[d]

Fratres, Nescitis quoniam cui [e] exhibetis [e] vos servos ad obediendum, servi estis ejus, cui [f] obedistis,[f] sive peccati [g] ad [g] mortem, sive obeditionis ad justitiam? Gratias autem Deo quod fuistis servi peccati, obedistis autem ex [h] corde in eam formam doctrinæ, in qua traditi estis. Liberati autem a peccato, servi facti estis justitiæ, in Christo Jesu Domino nostro.

Secundum Lucam.[i]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Qui fidelis est in minimo, et in majori fidelis est, et qui in modico iniquus est, et in majori iniquus est. Si ergo in iniquo mammona fideles non fuistis, quod verum est, quis credet vobis? Et si in alieno fideles non fuistis: quod vestrum est, quis dabit vobis? Nemo servus potest duobus dominis servire: aut enim unum odiet et alterum diliget: aut uni adhærebit et alterum contemnet: non potestis Deo servire et mammonæ. Audiebant [j] enim hæc omnia [j] Pharisæi qui erant avari, et deridebant illum. Et ait illis; Vos estis qui justificatis vos coram hominibus: Deus autem novit corda vestra: quia quod hominibus altum est, [k] abominatio [k] est ante Deum.

Dominica *Decima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[l]

Dum clamarem ad Dominum exaudivit vocem meam ab his qui appropinquant mihi: et humiliavit eos qui est ante sæcula et manet in æternum: jacta cogitatum tuum in Domino et ipse te enutriet.

Psalmus.[m]

Exaudi, Deus, orationem meam: et ne despexeris deprecationem meam, intende mihi et exaudi me.

Oratio.

Pateant aures misericordiæ tuæ, Domine, precibus supplicantium: et ut petentibus desiderata concedas, fac eos quæ tibi placita sunt postulare. Per Dominum nostrum.

[a] Ps. xviii. (xix. 8, 10, 11.)
[b] custodiet.—98. 4L. 15. 57. Grad.
[c] Mat. cap. vi. (33.)
[d] cap. vi. C. (v. 16–18.)
[e] exhibuistis.—92. 98. 4L 15. 57.
[f] sic 26. &c. obeditis.—55P. V.
[g] in.—92. 97. 98. 57.
[h] toto.—92. 97. 98. 57.
[i] cap. xvi. C. (v. 10–18.)
[j] autem hæc omnia.—97. 26. autem omnia hæc.—V.
[k] abominabile.—92. 98.
[l] Ps. liv. (lv. 16, 19, 22.)
[m] ib. (v. 1.)

Ad Corinthios.[a]

Fratres, Scitis quoniam cum gentes essetis, ad simulacra muta prout ducebamini euntes. Ideo notum vobis facio, quod nemo in Spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesu. Et nemo potest dicere Dominus Jesus, nisi in Spiritu Sancto. Divisiones vero gratiarum sunt, idem autem Spiritus: et divisiones ministrationum sunt, idem autem Dominus: et divisiones operationum sunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus. Unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem. Alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiæ; alii autem sermo scientiæ secundum eundem Spiritum: alteri fides in eodem Spiritu: alii gratia sanitatum in uno Spiritu: alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult.

Gradale.[b]

Custodi me, Domine, ut pupillam oculi: sub umbra alarum tuarum protege me. *V.* De vultu tuo judicium meum prodeat: oculi tui videant æquitatem.

Alleluya. *V.* Domine Deus salutis meæ: in die clamavi et nocte coram te.

Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Cum [d] appropinquasset [d] Jesus Hierusalem, videns civitatem flevit super illam, dicens; quia si cognovisses et tu, et quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi; nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia ecce venient dies in te, et circumdabunt te inimici tui vallo, et circumdabunt te, et coangustabunt te undique, et ad terram prosternent te et filios tuos qui in te sunt, et non relinquent in te lapidem super lapidem: eo quod non cognoveris tempus visitationis tuæ. Et ingressus in templum, cœpit ejicere vendentes in illo et ementes, dicens illis; Scriptum est, quia domus mea domus orationis est. Vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et erat docens quotidie in templo.

Offertorium.[e]

Ad te, Domine, levavi animam meam, Deus meus in te confido, non erubescam neque irrideant me inimici mei, etenim universi qui te exspectant non confundentur.

Secreta.

Concede nobis hæc, quæsumus, Domine, digne frequentare mysteria; quia quoties hujus hostiæ commemoratio celebratur, opus nostræ redemptionis exercetur. Per Dominum.

Communio.[f]

Acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta: super altare tuum Domine.

Postcommunio.

Tui nobis, Domine, communio sacramenti et purificationem conferat et tribuat unitatem. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Corinthios.[g]

Fratres, Non omnis caro, eadem caro: sed alia hominum, alia pecorum, alia volucrum, alia autem piscium. Et corpora cœlestia et corpora terrestria; sed alia quidem cœlestium gloria, alia autem terrestrium: alia claritas solis, alia claritas lunæ, et alia claritas stellarum: stella autem a stella differt in claritate. Sic et resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. Seminatur in infirmitate, surget in virtute. Seminatur corpus animale, surget corpus spiritale. Si est corpus animale, est et spiritale; sicut scriptum est, Factus est primus homo Adam in animam viventem, novissimus Adam in spiritum vivificantem. Sed non prius quod spiritale est, sed quod animale: deinde quod

[a] 1 ad Cor. cap. xii. A. (v. 2–11.)
[b] Ps. xvi. (xvii. 8, 2.) lxxxvii. (lxxxviii. 1.)
[c] cap. xix. B. (v. 41–47.)
[d] appropinquaret.—92. 98. 4L. 57.
[e] Ps. xxiv. (xxv. 1, 2, 3.)
[f] Ps. l. (li. 19.)
[g] 1 ad Cor. cap. xv. E. (v. 39–46.)

spiritale. In Christo Jesu Domino nostro.

Evangelium : Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Attendite vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula et ebrietate et curis hujus vitæ: et superveniat in vos repentina dies illa: tanquam laqueus enim superveniet in omnes qui sedent super faciem omnis terræ. Vigilate itaque, orantes omni tempore ut digni habeamini fugere ista omnia quæ futura sunt, et stare ante Filium Hominis.

Dominica *Undecima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[b]

Deus in loco sancto suo, Deus qui inhabitare facit unanimes in domo: ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suæ.

Psalmus.[c]

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus : et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Oratio.

Deus, qui omnipotentiam tuam parcendo maxime et miserando manifestas : multiplica super nos gratiam tuam, ut ad tua promissa currentes, cœlestium bonorum facias esse consortes. Per Dominum.

Ad Corinthios.[d]

Fratres, Notum vobis facio evangelium quod prædicavi vobis, quod et accepistis, in quo et statis, per quod et salvamini: qua ratione prædicaverim vobis, si tenetis, nisi frustra credidistis. Tradidi enim vobis in primis quod et accepi : quoniam Christus Jesus mortuus est pro peccatis nostris secundum Scripturas: et quia sepultus est, et quia resurrexit tertia die secundum Scripturas: et quia visus est Cephæ, et post [e] hæc [e] undecim : deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent usque adhuc, quidam autem dormierunt: deinde visus est Jacobo, deinde apostolis omnibus : novissime autem omnium, tanquam abortivo, visus est et mihi. Ego enim sum minimus apostolorum, qui non sum dignus vocari apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei. Gratia autem Dei sum id quod sum, et gratia ejus in me vacua non fuit.

Gradale.[f]

In Deo speravit cor meum et adjutus sum, et refloruit caro mea : et ex voluntate mea confitebor illi.

℣. Ad te, Domine, clamabo : Deus meus, ne sileas ne discedas a me.

Alleluya. ℣. Domine, refugium factus es nobis a generatione et progenie.

Secundum Lucam.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus ad quosdam qui in se confidebant tanquam justi et aspernabantur ceteros parabolam istam, dicens; Duo homines ascenderunt in templum ut orarent : unus Pharisæus et alter publicanus. Pharisæus autem stans hæc apud se orabat: Deus, gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominum, raptores, injusti, adulteri, velut etiam hic publicanus. Jejuno bis in sabbato : decimas do omnium quæ possideo. Et publicanus a longe stans, nolebat nec ad cœlum oculos levare : sed percutiebat pectus suum, dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. Amen dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam ab illo : quia omnis qui se exaltat, humiliabitur : et qui se humiliat, exaltabitur.

Offertorium.[h]

Exaltabo te, Domine, quoniam susce-

[a] cap. xxi. F. (v. 34–36.)
[b] Ps. lxvii. (lxviii. 5, 6, 35.)
[c] ib. (v. 1.)
[d] 1 ad Cor. cap. xv. A. (v. 1–10.)
[e] hoc.—92. 98. V.
[f] Ps. xxvii. (xxviii. 7, 1.) lxxxix. (xc. 1.)
[g] cap. xviii. B. (v. 9–14.)
[h] Ps. xxix. (xxx. 1, 2.)

pisti me : nec delectasti inimicos meos super me; Domine, clamavi ad te et sanasti me.

Secreta.

Tibi, Domine, sacrificia [a] dicata [a] reddantur ; quæ sic ad honorem nominis tui deferenda tribuisti, ut eadem remedia nostra fieri præstares. Per.

Communio.[b]

Honora Dominum de tua substantia et de primitiis frugum tuarum : ut impleantur horrea tua saturitate : et vino torcularia redundabunt.

Postcommunio.

Quæsumus, Domine Deus noster, ut quos divinis reparare non desinis sacramentis, tuis non destituas benignus auxiliis. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Corinthios.[c]

Fratres, Nescitis quoniam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, [d] faciam [d] membra meretricis? Absit. An nescitis quoniam qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur? Erunt enim, inquit, duo in carne una. Qui autem adhæret Deo, unus spiritus est. Fugite fornicationem. Omne enim peccatum, quodcunque fecerit homo, extra corpus est: qui autem fornicatur, in corpus suum peccat. An nescitis quoniam membra vestra templum [e] est [e] Spiritus Sancti qui in vobis est, quem habetis a Deo, et non estis vestri? Empti enim estis pretio magno. Glorificate et portate Deum in [f] corpore vestro.

Secundum Lucam.[g]

In illo tempore, Dicebat Jesus discipulis suis parabolam hanc, quoniam oportet semper orare et non deficere, dicens; Judex quidam erat in quadam civitate, qui Deum non timebat, et hominem non reverebatur. Vidua autem quædam erat in civitate illa, et veniebat ad eum, dicens: Vindica me de adversario meo. Et nolebat per multum tempus. Post hæc autem dixit intra se : Etsi Deum non timeo, nec hominem revereor : tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne in novissimo veniens sugillet me. Ait autem Dominus; Audite quid judex iniquitatis dixit : Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte, et patientiam habebit in illis? Dico [h] autem [h] vobis quia cito faciet vindictam illorum.

Dominica *Duodecima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[i]

Deus, in adjutorium meum intende: Domine, ad adjuvandum me festina: confundantur et revereantur inimici mei qui quærunt animam meam.

Psalmus.[j]

Avertantur retrorsum et erubescant: qui volunt mihi mala.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui abundantia pietatis tuæ et merita supplicum excedis et vota, effunde super nos misericordiam tuam, ut dimittas quæ conscientia metuit, et adjicias quod oratio non præsumit. Per Dominum.

Ad Corinthios.[k]

Fratres, Fiduciam talem habemus per Christum ad Deum : non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis : sed sufficientia nostra ex Deo est: qui et idoneos nos

[a] dicanda.—94. 97.
[b] Proverb. cap. iii. (9, 10.)
[c] 1 ad Cor. cap. vi. D. (v. 15–20.)
[d] facies.—13. 15. faciens.—57.
[e] sunt.—97. 26. V.
[f] cordibus vestris.—92. 98.
[g] cap. xviii. A. (v. 1–8.)
[h] non habent 92. 98. 4L. 57. V.
[i] Ps. lxix. (lxx. 1, 2.)
[j] ib. (v. 3.)
[k] 2 ad Cor. cap. iii. B. (v. 4–9.)

fecit ministros novi testamenti, non littera sed Spiritu: littera enim occidit, Spiritus autem vivificat. Quod si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus, fuit in gloria; ita ut non possent intendere filii Israel in faciem Moysi, propter gloriam vultus ejus quæ evacuatur: quomodo non magis ministratio Spiritus erit in gloria? Nam si ministratio damnationis [a] in [a] gloria est: multo magis abundat ministerium justitiæ in gloria.

Gradale.[b]

Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

V. In Domino laudabitur anima mea: audiant mansueti et lætentur.

Alleluya. *V.* Venite, exsultemus Domino: jubilemus Deo salutari nostro.

Alius Versus.

Præoccupemus faciem ejus in confessione: et in psalmis jubilemus ei.

Isti duo Versus dicuntur per hebdomadam alternis vicibus [c] *quando de feria agitur:* [c] *ita tamen quod Versus* Præoccupemus [d] *prius* [d] *dicitur quando* [e] *missa dominicalis per hebdomadam dicitur.*[e] *Et si nulla feria per hanc hebdomadam ad hoc vacaverit, tunc ultimus Versus eo anno omnino prætermittatur.*

Secundum Marcum.[f]

In illo tempore, Exiens Jesus de finibus Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilææ inter medios fines Decapoleos. Et adducunt ei surdum et mutum et deprecabantur eum, ut imponat illi manum. Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas ejus: et exspuens tetigit linguam ejus: et suspiciens in cœlum ingemuit, et ait illi; Effeta, quod est, adaperire. Et statim apertæ sunt aures ejus, et solutum est vinculum linguæ ejus, et loquebatur recte. Et præcepit illis ne cui dicerent. Quanto autem eis præcipiebat, tanto magis plus prædicabant: et eo amplius admirabantur, dicentes; Bene omnia fecit: et surdos fecit audire et mutos loqui.

Offertorium.[g]

Precatus est Moyses in conspectu Domini Dei sui et dixit: precatus est Moyses in conspectu Domini Dei sui et dixit: quare, Domine, irasceris in populo tuo: parce iræ animæ tuæ: memento Abraham, Isaac et Jacob: quibus jurasti dare terram fluentem lac et mel: et placatus factus est Dominus de malignitate quam dixit facere populo suo.

Secreta.

Respice, quæsumus, Domine, nostram propitius servitutem: ut quod offerimus sit tibi munus acceptum, sitque nostræ fragilitati subsidium. Per Dominum.

Communio.[h]

De fructu operum tuorum, Domine, satiabitur terra: ut educas panem de terra, et vinum lætificet cor hominis; ut exhilaret faciem in oleo, et panis cor hominis confirmet.

Postcommunio.

Sentiamus, Domine, quæsumus, tui perceptione sacramenti subsidium mentis et corporis; ut in utroque salvati, cœlestis remedii plenitudine gloriemur. Per.

Feria *quarta.*

Ad Corinthios.[i]

Fratres, Non nosmetipsos prædicamus, sed Dominum nostrum Jesum Christum: nos autem servos vestros per Jesum: quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere, illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientiæ claritatis Dei, in [j] faciem [j] Christi Jesu. Habemus autem thesaurum istum in vasis fictilibus: ut sublimitas sit virtutis Dei, et non ex nobis. In omnibus tribulationem patimur, sed

[a] non habent 92. 98. 57. V.
[b] Ps. xxxiii. (xxxiv. 1, 2.) xciv. (xcv. 1, 2.)
[c] non habent 92. 98. 4L. 15. 57. Grad.
[d] primo.—92. 98. 4L. 15. 57. Grad.
[e] de feria agitur.—92. 98. 4L. 15. 57. Grad.
[f] cap. vii. D. (v. 31–37.)
[g] Exodi cap. xxxii. (11–14.)
[h] Ps. ciii. (civ. 13, 15.)
[i] 2 ad Cor. cap. iv. B. (v. 5–11.)
[j] sic 26. &c. facie.—55P. V.

non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur: persecutionem patimur, sed non derelinquimur: [a] humiliamur, sed non confundimur: [a] dejicimur, sed non perimus: semper mortificationem Jesu [b] Christi [b] in corpore nostro circumferentes, ut et vita Jesu in corporibus nostris manifestetur.

Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Cœpit Jesus exprobrare civitatibus in quibus factæ sunt plurimæ virtutes ejus, quia non egissent pœnitentiam. Væ tibi Corosaim, væ tibi Bethsaida: quia si in Tyro et Sidone factæ essent virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim in cinere et cilicio pœnitentiam egissent. Veruntamen dico vobis: Tyro et Sidoni remissius erit in die judicii, quam vobis. Et tu Capharnaum, numquid usque in cœlum exaltaberis, usque in infernum descendes? quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes quæ factæ sunt in te, forte mansissent usque in hunc diem. Veruntamen dico vobis, quia terræ Sodomorum remissius erit in die judicii, quam tibi.

Dominica *Decima tertia post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[d]

Respice, Domine, in testamentum tuum: et animas pauperum tuorum ne derelinquas in finem: exsurge, Domine,[e] judica causam tuam: et ne obliviscaris voces quærentium te.

Psalmus.[f]

Ut quid, Deus, repulisti in finem: iratus est furor tuus super oves pascuæ tuæ?

Oratio.

Omnipotens et misericors Deus, de cujus munere venit ut tibi a fidelibus tuis digne et laudabiliter serviatur; tribue nobis, quæsumus, ut ad promissiones tuas sine offensione curramus. Per Dominum.

Ad Galatas.[g]

Fratres, Abrahæ dictæ sunt promissiones et semini ejus. Non dicit: Et seminibus, quasi in multis; sed quasi in uno: Et semini tuo, qui est Christus. Hoc autem dico, testamentum confirmatum a Deo, quæ post quadringentos et triginta annos facta est Lex, non irritum facit ad evacuandam promissionem. Nam si ex lege esset hereditas, jam non ex [h] repromissione.[h] Abrahæ autem per repromissionem donavit Deus. Quid igitur lex? Propter [i] transgressores[i] posita est donec veniret semen cui promiserat, ordinata per angelos in manu mediatoris. Mediator autem unius non est: Deus autem unus est. Lex ergo adversus promissa Dei? Absit. Si enim data esset lex quæ posset vivificare, vere ex lege esset justitia. Sed conclusit scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus.

Gradale.[j]

Respice, Domine, in testamentum tuum: et animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.

V. Exsurge, Domine, et judica causam tuam: memor esto opprobrii servorum tuorum.

Alleluya. *V.* Quoniam Deus magnus Dominus: et rex magnus super omnem terram.

Secundum Lucam.[k]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Beati oculi qui vident quæ

[a] non habent 92. 97. 98. V.
[b] non habent 92. 97. 98. V.
[c] cap. xi. C. (v. 20–24.)
[d] Ps. lxxiii. (lxxiv. 20, 19, 22, 23.)
[e] et.—92. 98. Grad.
[f] ib. (v. 1.)
[g] cap. iii. C. (v. 16–22.)
[h] sic 26. &c. promissione.—4L. 15. 55P. 57. V.
[i] transgressionem.—92. 98. 4L. 15. 57. transgressiones.—V.
[j] Ps. lxxiii. (lxxiv. 20, 19, 22.) xciv. (xcv. 3.)
[k] cap. x. D. (v. 23–37.)

vos videtis. Dico enim vobis, quod multi prophetæ et reges voluerunt videre quæ vos videtis, et non viderunt: et audire quæ auditis, et non audierunt. Et ecce quidam Legisperitus surrexit tentans illum et dicens; Magister, quid faciendo vitam æternam possidebo? At ille dixit ad eum; In lege quid scriptum est? quomodo legis? Ille [a] autem [a] respondens dixit; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex omnibus viribus tuis et ex omni mente tua: et proximum tuum sicut teipsum. Dixitque illi; Recte respondisti: hoc fac, et vives. Ille autem volens justificare seipsum, dixit ad Jesum; Et quis est meus proximus? Suspiciens autem Jesus, dixit; Homo quidam descendebat ab Hierusalem in Hiericho, et incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum: et plagis impositis abierunt semivivo relicto. Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via: et viso illo [b] præteriit.[b] Similiter et Levita, cum esset secus locum, et videret eum, pertransiit. Samaritanus autem quidam iter faciens venit secus eum: et videns eum, misericordia motus est. Et appropians alligavit vulnera ejus, infundens oleum et vinum: et imponens illum in jumentum suum, duxit in stabulum, et curam ejus egit. Et altera die protulit duos denarios, et dedit stabulario, et ait: Curam illius habe: et quodcumque supererogaveris, ego cum rediero reddam tibi. Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones? At ille dixit; Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi Jesus; Vade, et tu fac similiter.

Offertorium.[c]

In te speravi, Domine, dixi, tu es Deus meus, in manibus tuis tempora mea.

Secreta.

Hostias, quæsumus, Domine, propitius intende quas sacris altaribus exhibemus; ut nobis indulgentiam largiendo, tuo nomini dent honorem. Per.

Communio.[d]

Panem de cœlo [e] dedisti [e] nobis, Domine: habentem omne delectamentum et omnem saporem suavitatis.

Postcommunio.

Vivificet nos, quæsumus, Domine, hujus participatio sancta mysterii: et pariter nobis expiationem tribuat et munimen. Per.

Feria *quarta.*

Ad Thessalonicenses.[f]

Fratres, Memores [g] estote [g] laborum nostrorum et fatigationum, nocte ac die operantes, ne quem vestrum gravaremus; prædicavimus enim in vobis evangelium Dei. Vos enim testes estis et Deus, quam sancte [h] et juste [h] et sine querela vobis qui credidistis [i] affuimus: [i] sicut scitis, qualiter unumquemque vestrum tanquam pater filios suos, deprecantes vos et consolantes, testificati sumus, ut ambularetis digne Deo qui vocavit vos in regnum suum et gloriam. Ideo et nos gratias agimus Deo sine intermissione, quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus Dei, accepistis illud non ut verbum hominum, sed (sicut est vere) verbum Dei, qui operatur in vobis [j] qui credidistis.[j]

Secundum Matthæum.[k]

In illo tempore, Abeuntes Pharisæi, consilium faciebant adversus Jesum, quomodo eum perderent. Jesus autem sciens recessit inde: et secuti sunt eum multi, et curavit eos omnes: et præcepit eis ne manifestum eum facerent. Ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem: Ecce puer meus quem elegi, dilectus meus, in quo bene complacuit animæ

[a] non habent 92. 98. 4L. 57. V.
[b] præterivit.—92. 98. 4L. 15. 57. V.
[c] Ps. xxx. (xxxi. 14, 15.)
[d] Sap. cap. xvi. (20.)
[e] præstitisti.—92. 98.
[f] I ad Thess. cap. ii. B. (v. 9–13.)
[g] estis.—92. 98. 4L. 15. 57. V.
[h] non habent 92. 98.
[i] fuimus.—92. 98. 57. V.
[j] sic 15. &c. non habent 92. 98. 4L. 8RM. 57.
[k] cap. xii. B. (v. 14–21.)

meæ. Ponam spiritum meum super eum, et judicium gentibus nunciabit. Non contendet neque clamabit neque audiet aliquis in plateis vocem ejus: arundinem quassatam non confringet, et lignum [a] fumigans non extinguet, donec ejiciat ad victoriam judicium: et in nomine ejus gentes sperabunt.

Dominica *Decima quarta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[b]

Protector noster, aspice, Deus, et respice in faciem Christi tui: quia melior est dies una in atriis tuis super millia.

Psalmus.[c]

Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum: concupiscit et deficit anima mea in atria Domini.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, da nobis fidei, spei et caritatis augmentum: et ut mereamur assequi quod promittis, fac nos amare quod præcipis. Per Dominum.

Ad Galatas.[d]

Fratres, Spiritu ambulate, et desideria carnis non perficietis. Caro enim concupiscit adversus spiritum: spiritus autem adversus carnem: hæc enim sibi invicem adversantur, ut non quæcumque vultis, illa faciatis. Quod si spiritu ducimini, non estis sub lege. Manifesta autem sunt opera carnis: quæ sunt, fornicatio, immunditia, avaritia, impudicitia, luxuria, idolorum servitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ, invidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, et his similia, quæ prædico vobis, sicut prædixi, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur. Fructus autem Spiritus est caritas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, bonitas, benignitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas. Adversus hujuscemodi non est lex. Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis.

Gradale.[e]

Bonum est confiteri Domino et psallere nomini tuo, altissime.

V. Ad annunciandum mane misericordiam tuam et veritatem tuam per noctem.

Alleluya. *V.* Confitemini Domino et invocate nomen ejus: annuntiate inter gentes opera ejus.

Evangelium: Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Cum iret Jesus in Hierusalem, transibat per mediam Samariam et Galilæam. Et cum ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi; qui steterunt a longe, et levaverunt vocem, dicentes; Jesu præceptor, miserere nostri. Quos ut vidit, dixit; Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est dum irent, mundati sunt. Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est cum magna voce magnificans Deum, et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens: et hic erat Samaritanus. Respondens autem Jesus, dixit; Nonne decem mundati sunt, et novem ubi sunt? Non est inventus qui rediret et daret gloriam Deo, nisi hic alienigena. Et ait illi: Surge [g] et [g] vade: quia fides tua te salvum fecit.

Offertorium.[h]

Immittit angelus Domini in circuitu timentium eum et eripiet eos: gustate et videte, quoniam suavis est Dominus.

Secreta.

Propitiare, Domine, populo tuo, propitiare muneribus; ut hac oblatione placatus et indulgentiam nobis tribuas et postulata concedas. Per.

[a] linum.—15. V.
[b] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 9, 10.)
[c] ib. (v. 1.)
[d] cap. v. C. (v. 16–24.)

[e] Ps. xci. (xcii. 1, 2.) civ. (cv. 1.)
[f] cap. xvii. C. (v. 11–19.)
[g] non habent 92. 98. V.
[h] Ps. xxxiii. (xxxiv. 7, 8.)

Communio.[a]

Panis quem ego dedero : caro mea est pro sæculi vita.

Postcommunio.

Sumptis, Domine, [b]cœlestibus sacramentis,[b] ad redemptionis æternæ, quæsumus, proficiamus augmentum. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Corinthios.[c]

Fratres, Nolite jugum ducere cum infidelibus sed cum fidelibus. Quæ enim participatio justitiæ cum iniquitate? Aut quæ societas luci ad tenebras? Quæ autem conventio Christi ad Belial? Aut quæ pars fideli cum infideli? Quis autem consensus templo Dei cum idolis? Vos autem estis templum Dei vivi, sicut dicit Deus: Quoniam inhabitabo in illis, et inambulabo [d] inter eos,[d] et ero illorum Deus, et ipsi erunt mihi populus. Propter quod exite de medio eorum et separamini, dicit Dominus, vos qui portatis vasa Domini, et immundum ne tetigeritis: et ego recipiam vos: et ero vobis in patrem, et vos eritis mihi in filios et filias, dicit Dominus omnipotens. [e] Has ergo promissiones habentes, carissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei.

Evangelium: Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Ait ad Jesum quidam de turba; Magister, dic fratri meo ut dividat mecum hereditatem. At ille dixit ei; Homo, quis me constituit judicem aut divisorem supra vos? Dixitque ad illos; Videte et cavete ab omni avaritia: quia non in abundantia cujusquam vita ejus est, ex his quæ possidet. Dixit autem similitudinem ad [g]illum,[g] dicens; Hominis cujusdam divitis uberes fructus ager attulit: et cogitabat intra se dicens: Quid faciam, quod non [h]habeo[h] quo congregem fructus meos? Et dixit: Hoc faciam: destruam horrea mea, et majora faciam, et illuc congregabo omnia quæ nata sunt mihi, et bona mea, et dicam animæ meæ: Anima, habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, et epulare. Dixit autem illi Deus: Stulte, hac nocte animam tuam repetent a te: quæ autem parasti, cujus erunt? Sic est qui sibi thesaurizat, et non est in [i]Deum[i] dives. Dixitque ad discipulos suos; Ideo dico vobis: Nolite solliciti esse animæ vestræ quid manducetis: neque corpori vestro quid induamini. Anima plus est quam esca, et corpus plus quam vestimentum. Considerate corvos quia non seminant neque metunt, quibus non est cellarium neque horreum, et Deus pascit illos.

Dominica *Decima quinta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[j]

Inclina, Domine, aurem tuam ad me et exaudi me: salvum fac servum tuum, Deus meus, sperantem in te, miserere mihi, Domine, quoniam ad te clamavi tota die.

Psalmus.[k]

Lætifica animam servi tui: quoniam ad te, Domine: animam meam levavi.

Oratio.

Custodi, Domine, quæsumus, Ecclesiam tuam propitiatione perpetua:

[a] Johan. cap. vi. (51, 52.)
[b] muneribus sacris.—94.
[c] 2 ad Cor. cap. vi. D. (v. 14–18.)
[d] non habent 92. 97. 98.
[e] cap. vii. (1.)
[f] cap. xii. B. (v. 13–24.)
[g] illos.—92. 97. 26. V.
[h] habeam.—98. 4L. 15. 57.
[i] Deo.—92. 98. 4L. 15. 57.
[j] Ps. lxxxv. (lxxxvi. 1–3.)
[k] ib. (v. 4.)

et quia sine te labitur humana mortalitas, tuis semper auxiliis et abstrahatur a noxiis et ad salutaria dirigatur. Per.

Ad Galatas.[a]

Fratres, Si spiritu vivimus, spiritu et ambulemus. Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes.[b] Fratres, et si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spiritales estis, hujuscemodi instruite in spiritu lenitatis, considerans teipsum, ne et tu tenteris. Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi. Nam si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Opus autem suum probet unusquisque, et sic in semetipso tantum gloriam habebit, et non in altero. Unusquisque enim onus suum portabit. Communicet autem is qui catechizatur verbo ei qui se catechizat in omnibus bonis. Nolite errare: Deus non irridetur. Quæ enim seminaverit homo, hæc et metet. Quoniam qui seminat in carne sua, de carne et metet corruptionem: qui autem seminat in spiritu, de spiritu [c] metet vitam æternam. Bonum autem facientes, non deficiamus: tempore enim suo metemus non deficientes. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei.

Gradale.[d]

Bonum est confidere in Domino: quam confidere in homine.

V. Bonum est sperare in Domino: quam sperare in principibus.

Alleluya. *V.* Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum: cantabo et psallam tibi in gloria mea.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Nemo potest duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit et alterum diliget: aut unum sustinebit et alterum contemnet. Non potestis Deo servire et mammonæ. Ideo dico vobis, ne solliciti sitis animæ vestræ quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca: et corpus plus quam vestimentum? Respicite volatilia cœli, quoniam non serunt neque metunt neque congregant in horrea: et Pater vester cœlestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis? Quis autem vestrum cogitans potest adjicere ad staturam suam cubitum unum? Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt: non laborant neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Si autem fœnum agri, quod hodie est et cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos [f] minimæ [f] fidei? Nolite ergo solliciti esse, dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Quærite ergo primum regnum Dei, et justitiam ejus: et hæc omnia adjicientur vobis.

Offertorium.[g]

Exspectans exspectavi Dominum et respexit me: et exaudivit deprecationem meam, et immisit in os meum canticum novum, hymnum Deo nostro.

Secreta.

Concede nobis, Domine, quæsumus, ut hæc oblatio salutaris, et nostrorum fiat purgatio peccatorum, et tuæ propitiatio pietatis. Per.

Communio.[h]

Qui manducat carnem meam et bibit sanguinem meum: in me manet et ego in eo, dicit Dominus.

Postcommunio.

Purificent semper et muniant tua sacramenta nos Deus, et ad perpetuæ ducant salvationis effectum. Per.

[a] cap. v. D. (v. 25, 26.)
[b] cap. vi. A. (v. 1–10.)
[c] et.—97. 26.
[d] Ps. cxvii. (cxviii. 8, 9.) cvii. (cviii. 1.)
[e] cap. vi. C. (v. 24–33.)
[f] sic 26. &c. modicæ.—55P. V.
[g] Ps. xxxix. (xl. 1, 3.)
[h] Johan. cap. vi. (56.)

Feria *quarta.*

Ad Timotheum.[a]

Carissime, Scimus autem quia bona est lex, si quis ea legitime utatur: Sciens hoc, quia justo non est lex posita, sed injustis et non subditis, impiis et peccatoribus, sceleratis et contaminatis, patricidis et matricidis, homicidis, fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus et perjuris, et si quid aliud sanæ doctrinæ adversatur; quæ est secundum evangelium gloriæ beati Dei, quod creditum est mihi. Gratias ago ei qui me confortavit in Christo Jesu Domino nostro, quia fidelem me existimavit, ponens in ministerio: qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus: sed misericordiam Dei consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate. Superabundavit autem gratia Domini nostri cum fide et dilectione, quæ est in Christo Jesu Domino nostro.

Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Factum est in una dierum, docente Jesu populum in templo, et evangelizante, convenerunt principes sacerdotum et Scribæ cum senioribus, et aiunt dicentes ad illum; Dic nobis, in qua potestate hæc facis? aut quis est qui dedit tibi hanc potestatem? Respondens autem Jesus, dixit ad illos; Interrogabo vos et ego unum sermonem; respondete mihi. [c]Baptismus[c] Johannis de cœlo erat an ex hominibus? At illi cogitabant intra se, dicentes: Quia si dixerimus, De cœlo, dicet nobis: Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, Ex hominibus, plebs universa lapidabit nos: certi sunt enim, Johannem prophetam esse. Et responderunt, se nescire unde esset. Et Jesus ait illis; Neque ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

Dominica *Decima sexta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[d]

Miserere mihi, Domine, quoniam ad te clamavi tota die: quia tu, Domine, suavis ac mitis es: et copiosus in misericordia omnibus invocantibus te.

Psalmus.[e]

Inclina, Domine, aurem tuam et exaudi me: quoniam inops et pauper sum ego.

Oratio.

Ecclesiam tuam, [f]quæsumus, Domine,[f] miseratio continuata mundet et muniat, et quia sine te non potest salva consistere, tuo semper munere gubernetur. Per Dominum.

Ad Ephesios.[g]

Fratres, Obsecro vos ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis: quæ est gloria vestra. Hujus rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini [h]mei[h] Jesu Christi, ex quo omnis paternitas in cœlis et in terra nominatur, ut det vobis secundum divitias gloriæ suæ, virtutem corroborari per Spiritum ejus in interiori homine, Christum habitare per fidem in cordibus vestris: in caritate radicati et fundati, ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis quæ sit latitudo, longitudo, et sublimitas, et profundum: scire etiam supereminentem scientiæ caritatem Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei. Ei autem qui potens est omnia facere superabun-

a 1 ad Tim. cap. i. B. (v. 8-14.)
b cap. xx. A. (v. 1-8.)
c baptisma.—92. 98. 57.
d Ps. lxxxv. (lxxxvi. 3, 5.)
e ib. (v. 1.)
f Domine.—92. 98. Domine, quæsumus.—4L. 15.
g cap. iii. C. (v. 13-21.)
h nostri.—26. V.

danter quam petimus aut intelligimus, secundum virtutem quæ operatur in nobis, ipsi gloria in Ecclesia, et in Christo Jesu in omnes generationes sæculi sæculorum. Amen.

Gradale.[a]

Timebunt gentes nomen tuum, Domine : et omnes reges terræ gloriam tuam.

V. Quoniam ædificavit Dominus Sion : et videbitur in majestate sua.

Alleluya. *V.* Qui timent Dominum sperent in eum : adjutor et protector eorum est.

Sequentia sancta Evangelii: Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Ibat Jesus in civitatem quæ vocatur Naim, et ibant cum eo discipuli ejus et turba copiosa. Cum autem appropinquaret portæ civitatis, ecce defunctus efferebatur, filius unicus matris suæ; et hæc vidua erat, et turba civitatis multa cum illa. Quam cum vidisset Dominus, misericordia motus super eam, dixit illi: Noli flere. Et accessit, et tetigit loculum. Hi autem qui portabant, steterunt. Et ait; Adolescens, tibi dico, surge. Et resedit qui erat mortuus, et cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ. Accepit autem omnes timor: et magnificabant Deum, dicentes: Quia propheta magnus surrexit in nobis: et quia Deus visitavit plebem suam.

Offertorium.[c]

Domine, in auxilium meum respice: confundantur et revereantur qui quærunt animam meam : ut auferant eam.

Secreta.

Tua nos, Domine, quæsumus, sacramenta custodiant; et contra diabolicos tueantur semper incursus. Per Dominum.

Communio.[d]

Domine, memorabor justitiæ tuæ solius : Deus, docuisti me a juventute mea : et usque in senectam et senium, Deus, ne derelinquas me.

Postcommunio.

Mentes nostras et corpora possideat, quæsumus, Domine, doni cœlestis operatio, ut non noster sensus in nobis, sed jugiter ejus præveniat effectus. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Colossenses.[e]

Fratres, Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, et non secundum Christum: quia in ipso [f]inhabitat[f] omnis plenitudo divinitatis corporaliter: et estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus et potestatis: in quo et circumcisi estis circumcisione non manu facta in exspoliatione corporis carnis, sed in circumcisione Christi: consepulti ei in baptismo, in quo et resurrexistis per fidem operationis Dei qui suscitavit illum a mortuis. Et vos cum essetis mortui in delictis et præputio carnis vestræ, convivificavit cum illo, donans vobis omnia delicta: per Jesum Christum Dominum nostrum.

Secundum Marcum.[g]

In illo tempore, Venit Jesus Bethsaidam, et adducunt ei cæcum, et rogabant eum ut illum tangeret. Et [h]apprehensa manu[h] cæci, eduxit eum extra vicum: et exspuens in [i]oculos[i] ejus, impositis manibus suis, interrogavit eum si [j]quid[j] videret. Et aspiciens, ait; Video homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos ejus: et cœpit videre: et restitutus est ita ut videret clare omnia. Et misit illum in domum suam, dicens; Vade in domum tuam: et si in vicum introieris, nemini dixeris.

[a] Ps. ci. (cii. 15, 16.) cxiii. (cxv. 11.)
[b] cap. vii. B. (v. 11–16.)
[c] Ps. xxxix. (xl. 13, 14.)
[d] Ps. lxx. (lxxi. 16–18.)
[e] cap. ii. B. (v. 8–13.)

[f] habitat.—92. 98. 4L. 57.
[g] cap. viii. B. (v. 22–26.)
[h] apprehendens manum.—92. 98. 4L. 57.
[i] sic 55P. &c. oculis.—4L. 13. 15. 26.
[j] aliquid.—92. 98. 4L. 57.

Dominica *Decima septima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Justus es, Domine, et rectum judicium tuum: fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam.

Psalmus.[b]

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Tua nos, Domine, quæsumus, gratia semper et præveniat et sequatur, ac bonis operibus jugiter præstet esse intentos. Per Dominum nostrum.

Ad Ephesios.[c]

Fratres, Obsecro [d] vos ego vinctus in Domino, ut digne ambuletis [e] vocatione qua vocati estis, cum omni humilitate et mansuetudine, cum patientia supportantes invicem in caritate, solliciti servare unitatem Spiritus in vinculo pacis. Unum corpus et unus Spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestræ. Unus Dominus, una fides, unum baptisma. Unus Deus et Pater omnium, qui est super omnes et per omnia et in omnibus nobis; [f] qui est benedictus in sæcula sæculorum, amen.[f]

Gradale.[g]

Beata gens cujus est Dominus Deus eorum: populus quem elegit [h] Dominus [h] in hæreditatem sibi.

V. Verbo Domini cœli firmati sunt: et spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Alleluya. *V.* Dextera [i] Domini [i] fecit virtutem: dextera Domini exaltavit me.

Secundum Lucam.[j]

In illo tempore, Cum introisset Jesus in domum cujusdam principis Pharisæorum sabbato manducare panem, et ipsi observabant eum. Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum. Et respondens Jesus dixit ad Legisperitos et Pharisæos, dicens; Si licet sabbato curare? At illi tacuerunt. Ipse vero apprehensum sanavit eum ac dimisit. Et respondens ad illos dixit; Cujus vestrum asinus aut bos in puteum cadet, et non continuo extrahet illum die sabbati? Et non poterant ad hæc respondere illi. Dicebat autem et ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos; Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit invitatus ab illo. Et veniens is qui te et illum vocavit, dicat tibi: Da huic locum: et tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere. Sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco: ut cum venerit qui te invitavit, dicat tibi: Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus: quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: et qui se humiliat, exaltabitur.

Offertorium.[k]

Oravi Deum meum ego Daniel, dicens: exaudi, Domine, preces servi tui: illumina faciem tuam super sanctuarium tuum: * et propitius intende populum istum super quem invocatum est nomen tuum,* Deus.

Secreta.

Munda nos, quæsumus, Domine, sacrificii præsentis effectu: et perfice miseratus in nobis, ut ejus mereamur esse participes. Per Dominum.

Communio.[l]

Vovete et reddite Domino Deo vestro, omnes qui in circuitu ejus affertis mune-

[a] Ps. cxviii. (cxix. 137, 124.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. iv. A. (v. 1–6.)
[d] sic 15. &c. itaque.—92. 98. 4L. 8RM. 57.
[e] in.—92. 98. 4L. 57.
[f] non habent 94. V.

* non habet Grad.

[g] Ps. xxxii. (xxxiii. 12, 6.) cxvii. (cxviii. 16.)
[h] non habent 94. 97.
[i] Dei.—92. 94. 97. 98. Grad.
[j] cap. xiv. A. (v. 1–11.)
[k] Dan. cap. ix. (4, 17, 18.)
[l] Ps. lxxix. (lxxvi. 11, 12.)

ra : terribili et ei qui aufert spiritum principum, terribili apud omnes reges terræ.

Postcommunio.

Purifica, Domine, quæsumus, mentes nostras benignus, et renova cœlestibus sacramentis; ut consequenter et corporum præsens pariter et futurum capiamus auxilium. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Epistola. Si enim unius, *et Evangelium.* Cum venisset Jesus et discipuli. *Require in quarta feria post Dominicam* xxiii.

Dominica *Decima octava post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Da pacem, Domine, sustinentibus te, ut prophetæ tui fideles inveniantur: exaudi preces servi tui et plebis tuæ, Israel.

Psalmus.[b]

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi : in domum Domini ibimus.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, populo tuo diabolica vitare contagia, et te solum Deum pura mente sectari. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli : Ad Corinthios.[c]

Fratres, Gratias ago Deo meo semper pro vobis in gratia Dei, quæ data est vobis in Christo Jesu: quia in omnibus divites facti estis in illo, in omni verbo et in omni scientia, sicut testimonium Christi confirmatum est in vobis : ita ut nihil vobis desit in ulla gratia, exspectantibus revelationem Domini nostri Jesu Christi. Qui et confirmabit vos usque in finem sine crimine, in die adventus Domini nostri Jesu Christi.

Gradale.[d]

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi : in domum Domini ibimus.

V. Fiat pax in virtute tua : et abundantia in turribus tuis.

Alleluya. *V.* Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi : in domum Domini ibimus.

V. Stantes erant pedes nostri : in atriis [e] tuis,[e] Hierusalem.

Isti duo Versus dicuntur per hebdomadam alternis vicibus ; ita tamen quod versus Stantes *primo dicitur quando de feria agitur. Et si nulla feria per hanc hebdomadam ad hoc vacaverit, tunc ultimus versus eo anno omnino prætermittatur.*

Sequentia sancti Evangelii : Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Accesserunt ad Jesum Pharisæi; et interrogavit eum unus ex eis, legis doctor, tentans eum; Magister, quod est mandatum magnum in Lege? Ait illi Jesus; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua. Hoc est maximum et primum mandatum. Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum. In his duobus mandatis universa lex pendet et prophetæ. Congregatis autem Pharisæis, interrogavit eos Jesus, dicens; Quid vobis videtur de Christo? cujus filius est? Dicunt ei; David. Ait illis; Quomodo ergo David in Spiritu vocat eum Dominum, dicens: Dixit Dominus Domino meo : sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo filius ejus est? Et nemo poterat respondere ei verbum : neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

Offertorium.[g]

Sanctificavit Moyses altare Domino,

[a] Eccli. cap. xxxvi. (16, 17.)
[b] Ps. cxxi. (cxxii. 1.)
[c] 1 ad Cor. cap. i. A. (v. 4–8.)
[d] Ps. cxxi. (cxxii. 1, 7, 1, 2.)

[e] non habent 94. 98. Grad.
[f] cap. xxii. D. (v. 35–46.)
[g] Exodi cap. xxiv. (4, 5.)

offerens super illud holocausta : et immolans victimam fecit sacrificium vespertinum in odorem suavitatis Domino Deo in conspectu filiorum Israel.

Secreta.

Majestatem tuam, Domine, suppliciter deprecamur; ut hæc sancta quæ gerimus et a præteritis delictis nos exuant et futuris. Per.

Communio.[a]

Tollite hostias et introite in atria ejus: adorate Dominum in aula sancta ejus.

Postcommunio.

Sanctificationibus tuis, [b]quæsumus,[b] omnipotens Deus, et vitia nostra curentur et remedia nobis æterna proveniant. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[c]

Fratres, Obsecro vos per Dominum Jesum Christum et per caritatem Sancti Spiritus, ut adjuvetis me in orationibus [d] vestris [d] pro me ad Deum; ut liberer ab infidelibus qui sunt in Judæa, et obsequii mei oblatio fiat accepta in Hierosolyma sanctis, ut veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei, ut refrigerer vobiscum. Deus autem pacis sit cum omnibus vobis, Amen.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Simile factum est regnum cœlorum grano sinapis quod accipiens homo seminavit in agro suo: quod minimum est omnibus seminibus: cum autem creverit, majus est omnibus oleribus, et fit arbor, ita ut volucres cœli veniant et habitent in ramis ejus. Aliam parabolam locutus est eis; Simile est regnum cœlorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ satis tribus, donec fermentatum est totum. Hæc omnia locutus est Jesus in parabolis ad turbas, et sine parabolis non loquebatur eis: ut adimpleretur quod dictum est per Prophetam dicentem: Aperiam in parabolis os meum, eructabo absconsa a constitutione mundi.

Dominica *Decima nona post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.

Salus populi ego sum, dicit Dominus: de quacunque tribulatione clamaverint ad me, exaudiam eos: et ero illorum Dominus in perpetuum.

Psalmus.[f]

Attendite, popule meus, legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Oratio.

Dirigat corda nostra, quæsumus, Domine, tuæ miserationis operatio; quia tibi sine te placere non possumus. Per Dominum.

Ad Ephesios [g]

Fratres, Renovamini spiritu mentis vestræ, et induite novum hominem qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo: quoniam sumus invicem membra. Irascimini, et nolite peccare: sol non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare diabolo: qui furabatur, jam non furetur: magis autem laboret, operando manibus suis quod bonum est, ut habeat unde tribuat necessitatem patienti.

Gradale.[h]

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo, Domine.

℣. Elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

[a] Ps. xcv. (xcvi. 8, 9.)
[b] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[c] cap. xv. F. (v. 30–33.)
[d] non habent 92. 98.
[e] cap. xiii. D. (v. 31–35.)
[f] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)
[g] cap. iv. E. (v. 23–28.)
[h] Ps cxl. (cxli. 2.) cxxiv. (cxxv. 1.)

Alleluya. *V.* Qui confidunt in Domino sicut mons Sion: non commovebitur in æternum qui habitat in Hierusalem.

Secundum Matthæum.[a]

In illo tempore, Ascendens Jesus in naviculam transfretavit, et venit in civitatem suam. Et ecce offerebant ei paralyticum jacentem in lecto.[b] Videns [c] autem [c] Jesus fidem illorum dixit paralytico: Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam de scribis dixerunt intra se; Hic blasphemat. Et cum vidisset Jesus cogitationes eorum, dixit; Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quid est facilius dicere: Remittuntur tibi peccata [d] tua: [d] an dicere: Surge et ambula? Ut autem sciatis, quia Filius Hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata. Tunc ait paralytico; Surge, tolle lectum tuum, et vade in domum tuam. Et surrexit, et abiit in domum suam. Videntes autem turbæ, timuerunt et glorificaverunt Deum; qui dedit potestatem talem hominibus.

Offertorium.[e]

Si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me, Domine: et super iram inimicorum meorum extendes manum tuam, et salvum me fecit dextera tua.

Secreta.

Deus, qui nos per hujus sacrificii veneranda commercia unius summæque Divinitatis participes efficis; præsta, quæsumus, ut sicut tuam cognoscimus veritatem, sic eam dignis mentibus et moribus assequamur. Per.

Communio.[f]

Tu mandasti mandata tua custodiri nimis: utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

Postcommunio.

Gratias tibi referimus, Domine, sacro munere vegetati, tuam misericordiam deprecantes; ut dignos nos ejus participatione perficias. Per.

Feria *quarta.*

Ad Thessalonicenses.[g]

Fratres, State, et tenete traditiones quas didicistis, sive per sermonem sive per epistolam nostram. Ipse autem Dominus noster Jesus Christus et Deus et Pater noster, qui dilexit nos et dedit [h] consolationem æternam et spem bonam in gratia, consoletur corda vestra, et confirmet in omni opere et sermone bono. [i] De cætero, fratres, orate pro nobis, ut sermo [j] Domini [j] currat et clarificetur ubique sicut et apud vos: et ut liberemur ab importunis et malis hominibus: non enim omnium est fides. Fidelis autem [k] Deus [k] est, qui confirmabit vos et custodiet a malo. Confidimus autem de vobis in Domino, quoniam quæ præcipimus et facitis et facietis. Dominus autem dirigat corda [l] et corpora [l] vestra in caritate Dei et patientia Christi.

Secundum Matthæum.[m]

In illo tempore, Accesserunt ad Jesum discipuli ejus, dicentes; Edissere nobis parabolam zizaniorum agri. Qui respondens ait; Qui seminat bonum semen, est Filius Hominis. Ager autem est mundus. Bonum vero semen hi sunt filii regni: zizania autem filii sunt nequam. Inimicus autem qui seminavit ea, est diabolus. Messis vero, consummatio sæculi est. Messores autem, angeli Dei sunt. Sicut ergo colliguntur zizania, et igni comburuntur, sic erit in consummatione sæculi. Mittet Filius Hominis angelos suos, et colligent de regno ejus omnia scandala et eos qui faciunt iniquitatem. Et mittent eos in caminum ignis. Ibi erit fletus et stridor dentium. Tunc justi fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum. Qui habet aures audiendi, audiat.

[a] cap. ix. A. (v. 1–8.)
[b] et.—92. 97. 98. V.
[c] non habent 92. 97. 98. 4L. 57. V.
[d] non habent 92. 97. 98.
[e] Ps. cxxxvii. (cxxxviii. 7.)
[f] Ps. cxviii. (cxix. 4, 5.)
[g] 2 ad Thess. cap. ii. D. (v. 15–17.)

[h] nobis.—97. 98. 26.
[i] cap. iii. A. (v. 1–5.)
[j] Dei.—97. 26. V.
[k] Dominus.—92. 97. 98.
[l] non habent 92. 98. V.
[m] cap. xiii. E. (v. 36–43.)

Dominica *Vicesima post Trinitatem.*

Ad Missam: Officium.[a]

Omnia quæ fecisti nobis, Domine, in vero judicio fecisti: quia peccavimus tibi et mandatis tuis non obedivimus: sed da gloriam nomini tuo et fac nobiscum secundum multitudinem misericordiæ tuæ.

Psalmus.[b]

Magnus Dominus et laudabilis nimis: in civitate Dei nostri in monte sancto ejus.

Oratio.

Omnipotens et misericors Deus, universa nobis adversantia propitiatus exclude; ut mente et corpore pariter expediti, quæ tua sunt liberis mentibus exsequamur. Per.

Ad Ephesios.[c]

Fratres, Videte itaque, quomodo caute ambuletis: non quasi insipientes sed quasi sapientes: redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes: sed intelligentes quæ sit voluntas Dei. Et nolite inebriari vino, in quo est luxuria: sed implemini Spiritu Sancto, loquentes vobismetipsis in psalmis, hymnis et canticis spiritalibus, cantantes et psallentes in cordibus vestris Domino. Gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini nostri Jesu Christi, Deo et Patri. Subjecti invicem in timore Christi.

Gradale.[d]

Oculi omnium in te sperant, Domine: et tu das illis escam in tempore opportuno. *V.* Aperis tu manum tuam: et imples omne animal benedictione.

Alleluya. *V.* De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Loquebatur Jesus cum discipulis suis in parabolis dicens; Simile factum est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, et nolebant venire. Iterum misit alios servos, dicens; Dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi, tauri mei et altilia occisa [f] sunt,[f] et omnia parata: venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt: et abierunt, alius in villam suam, alius vero ad negotiationem suam: reliqui vero tenuerunt servos ejus, et contumeliis affectos occiderunt. Rex autem cum audisset, iratus est: et missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, et civitatem illorum succendit. Tunc ait servis suis; Nuptiæ quidem paratæ sunt, sed qui invitati erant, non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum, et quoscumque inveneritis, vocate ad nuptias. Et egressi servi ejus in vias, congregaverunt omnes quos invenerunt, bonos et malos: et impletæ sunt nuptiæ discumbentium. Intravit autem rex ut videret discumbentes, et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus et pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

Offertorium.[g]

Super flumina Babylonis illic sedimus et flevimus: dum recordaremur tui, Sion.

Secreta.

Hæc munera, quæsumus, Domine, quæ oculis tuæ majestatis offerimus, salutaria nobis esse concede. Per Dominum.

Communio.[h]

Memento verbi tui servo tuo, Domine, in quo mihi spem dedisti: hæc me consolata est in humilitate mea.

[a] Dan. cap. iii. (Cant. iii. Puerorum 5, 6, 20.)
[b] Ps. xlvii. (xlviii. 1.)
[c] cap. v. D. (v. 15–21.)
[d] Ps. cxliv. (cxlv. 15, 16.) cxxix. (cxxx. 1.)
[e] cap. xxii. A. (v. 1–14.)
[f] non habent 92. 98. 57.
[g] Ps. cxxxvi. (cxxxvii. 1.)
[h] Ps. cxviii. (cxix. 49, 50.)

Postcommunio.

Tua nos, Domine, medicinalis operatio et a nostris perversitatibus clementer expediat et tuis semper faciat inhærere mandatis. Per Dominum nostrum Jesum &c.

Feria *quarta.*

Ad Timotheum.[a]

Carissime, Confortare in gratia quæ data est tibi in Christo Jesu: et quæ audisti [b] a me per [b] multos testes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt et alios docere. Labora sicut bonus miles Christi Jesu. Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcularibus: ut ei placeat cui se probavit. Nam et qui certat in agone, non coronabitur nisi legitime certaverit. Laborantem agricolam oportet primum de fructibus percipere. Intellige quæ dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum.

Evangelium: Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Dicebat Jesus cuidam principi Pharisæorum; Cum facis prandium aut cœnam, noli vocare amicos tuos neque fratres tuos neque cognatos neque vicinos neque divites: ne forte et ipsi te reinvitent, et fiat tibi retributio. Sed cum facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos et cæcos: et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione justorum. Hæc cum [d] audisset [d] quidam de simul discumbentibus dixit illi; Beatus qui manducabit panem in regno Dei.

Dominica *Vicesima prima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[e]

In voluntate tua, Domine, universa sunt posita; et non est qui possit resistere voluntati tuæ: tu enim fecisti omnia; cœlum et terram et universa quæ cœli ambitu continentur, Dominus universorum tu es.

Psalmus.[f]

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Largire, quæsumus, Domine, fidelibus tuis indulgentiam placatus et pacem; ut pariter ab omnibus mundentur offensis et secura tibi mente deserviant. Per Dominum.

Ad Ephesios.[g]

Fratres, Confortamini in Domino et in potentia virtutis ejus. Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli. Quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem: sed adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cœlestibus. Propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, et in omnibus perfecti stare. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, et induti loricam justitiæ, et calciati pedes in præparationem evangelii pacis: in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere: et galeam salutis assumite; et gladium Spiritus, quod est verbum Dei.

Gradale.[h]

Domine, refugium factus es nobis: a generatione et progenie.

℣. Priusquam montes fierent aut formaretur terra et orbis: a sæculo et in sæculum tu es Deus.

Alleluya. ℣. Lauda, anima mea, Dominum, laudabo Dominum in vita mea: psallam Deo meo quamdiu ero.

[a] 2 ad Tim. cap. ii. A. (v. 1-7.)
[b] per me et.—97. 26.
[c] cap. xiv. C. (v. 12-15.)
[d] dixisset.—92. 98. 4L. 57.
[e] Hesth. cap. xiii. (9, 10, 11.)
[f] Ps. cxviii. (cxix. 1.)
[g] cap. vi. B. (v. 10-17.)
[h] Ps. lxxxix. (xc. 1, 2.) cxlv. (cxlvi. 1, 2.)

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Erat quidam regulus, cujus filius infirmabatur Capharnaum. Hic cum audisset quia Jesus adveniret a Judæa in Galilæam, abiit ad eum, et [b] rogabat [b] eum ut descenderet, et sanaret filium ejus: incipiebat enim mori. Dixit ergo Jesus ad eum; Nisi signa et prodigia videritis, non creditis. Dixit ad eum regulus; Domine, descende prius quam moriatur filius meus. Dixit ei Jesus; Vade, filius tuus vivit. Credidit homo sermoni quem dixerat ei Jesus, et ibat. Jam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, et nunciaverunt dicentes, quia filius ejus viveret. Interrogabat ergo horam ab eis, in qua melius habuerat. Et dixerunt ei; Quia heri hora septima reliquit eum febris. Cognovit ergo pater quia illa hora erat, in qua [c] dixit [c] ei Jesus; Filius tuus vivit. Et credidit ipse, et domus ejus tota.

Offertorium.[d]

Vir erat in terra nomine Job, simplex et rectus ac timens Deum: quem Sathan petiit ut tentaret: et data est ei potestas a Domino in facultate et in carne ejus: perdiditque omnem substantiam ipsius et filios, carnem quoque ejus gravi ulcere vulneravit.

Secreta.

Cœlestem nobis præbeant hæc mysteria, quæsumus, Domine, medicinam; et vitia cordis nostri expurgent. Per Dominum.

Communio.[e]

In salutari tuo anima mea: et in verbum tuum speravi: quando facies de persequentibus me judicium? iniqui persecuti sunt me: adjuva me, Domine Deus meus.

Postcommunio.

Ut sacris, Domine, reddamur digni muneribus fac nos, quæsumus, tuis semper obedire mandatis. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Epistola. Ad Thessalonicenses.[f]

Fratres, Scientes, dilecti a Deo, [g] electionem [g] vestram: quia evangelium nostrum non fuit apud vos in sermone tantum, sed [h] in virtute et in Spiritu Sancto et in plenitudine multa, sicut scitis quales fuerimus in vobis propter vos. Et vos imitatores mei facti estis et Domini, excipientes verbum [i] in tribulatione multa, cum gaudio Spiritus Sancti: ita ut facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia et in Achaia. A vobis enim diffamatus est sermo Domini, non solum in Macedonia et in Achaia, sed et in omni loco fides vestra quæ est ad Deum, [j] profecta [j] est, ita ut non sit nobis necesse quidquam loqui. Ipsi enim de nobis annunciant qualem introitum habuerimus ad vos: et quomodo conversi estis ad Dominum a simulacris servire Deo vivo et vero, et exspectare Filium ejus de cœlis quem suscitavit ex mortuis, Jesum Christum Dominum nostrum.

Evangelium: Secundum Lucam.[k]

In illo tempore, Factum est ut intraret Jesus in synagogam et doceret. Et erat ibi homo, et manus ejus dextera erat arida. Observabant autem scribæ et Pharisæi si [l] in [l] sabbato curaret: ut invenirent unde accusarent illum. Ipse vero sciebat cogitationes eorum: et ait homini qui habebat manum aridam; Surge, et sta in medio. Et surgens stetit. Ait autem ad illos Jesus; Interrogo vos, si licet [m] sabbatis [m] benefacere an male: animam salvam facere an perdere? Et circumspectis omnibus dixit homini; Extende manum tuam. Et extendit: et restituta est manus ejus. Ipsi autem repleti sunt insipientia, et colloquebantur ad invicem, quidnam facerent de Jesu.

[a] cap. iv. E. (v. 46–53.)
[b] rogavit.—92. 97. 98. 26.
[c] dixerat.—92. 98.
[d] Job. cap. i. (1, 11, 12; ii. 7.)
[e] Ps. cxviii. (cxix. 81, 84, 86.)
[f] 1 ad Thess. cap. i. A. (v. 4–10.)
[g] dilectionem.—4L. 13. 15. 57.
[h] et.—97. 26. V.
[i] Domini.—92. 97. 98.
[j] perfecta.—97. 4L. 26. 57.
[k] cap. vi. B. (v. 6–11.)
[l] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[m] sabbato.—92. 97. 98. 4L. 57.

Dominica *Vicesima secunda post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Si iniquitates observaveris, Domine; Domine, quis sustinebit? quia apud te propitiatio est, Deus Israel.

Psalmus.[b]

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

Kyrie eleyson.

Oratio.

Familiam tuam, quæsumus, Domine, continua pietate custodi; ut a cunctis adversitatibus te protegente sit libera, et in bonis actibus tuo nomini sit devota. Per Dominum.

Ad Philippenses.[c]

Fratres, Confidimus in Domino Jesu, Quia qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Jesu. Sicut enim est mihi justum hoc sentire pro omnibus vobis: eo quod habeam vos in corde et in vinculis meis, et in defensione et confirmatione evangelii, socios gaudii mei omnes vos esse. Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam vos omnes [d] esse [d] in visceribus Jesu Christi. Et hoc oro, ut caritas vestra magis ac magis abundet in omni scientia et in omni sensu: ut probetis potiora, ut sitis sinceres et sine offensa in diem Christi, repleti fructu justitiæ per Jesum Christum, in gloriam et laudem Dei.

Gradale.[e]

Ecce quam bonum et quam jocundum: habitare fratres in unum.

V. Sicut unguentum in capite: quod descendit in barbam, barbam Aaron.

[f] *Alius versus.*

Mandavit Dominus benedictionem: et vitam usque in sæculum.

Isti duo Versus dicuntur alternis vicibus per hebdomadam, quoties de feria agitur. Et si nulla feria per hanc hebdomadam ad hoc vacaverit, tunc secundus Versus omnino prætermittatur.

Alleluya. *V.* Qui sanat contritos corde: et alligat contritiones eorum.[f] [g]

Sequentia sancti Evangelii: Secundum Matthæum.[h]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Simile est regnum cœlorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis. Et cum cœpisset rationem ponere, oblatus est ei unus qui debebat ei decem millia talenta. Cum autem non haberet unde redderet, jussit eum dominus ejus venundari et uxorem ejus et filios et omnia quæ habebat, et reddi. Procidens autem servus ille, rogabat eum dicens: Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi. Misertus autem dominus servi illius dimisit eum, et debitum dimisit ei. Egressus autem servus ille invenit unum de conservis suis qui debebat ei centum denarios; et tenens suffocabat eum, dicens: Redde quod debes. Et procidens conservus ejus, rogabat eum dicens: Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi. Ille autem noluit: sed abiit, et misit eum in carcerem, donec redderet debitum. Videntes autem conservi ejus quæ fiebant, contristati sunt valde: et venerunt, et narraverunt domino suo omnia quæ facta fuerant. Tunc vocavit illum dominus suus et ait illi: Serve nequam, omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me: nonne ergo oportuit et te misereri conservi tui, sicut et ego tui misertus sum? Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoadusque redderet universum debitum. Sic et Pater meus cœlestis faciet vobis,

[a] Ps. cxxix. (cxxx. 3, 4.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. i. A. (v. 6–11.)
[d] non habent 92. 98. 4L. 57.
[e] Ps. cxxxii. (cxxxiii. 1–3.)
[f] ita 13. 15. 26. *Alleluya.* V. *Qui* &c. Alius V. *Mandavit* &c. Isti duo &c.—92. 98. Alius Versus. *Mandavit* &c. *Alleluya.* V. *Qui* &c. Isti duo &c.—94. 97. Grad.
[g] Ps. cxlvi. (cxlvii. 3.)
[h] cap. xviii. C. (v. 23–35.)

si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

Offertorium.

Recordare mei, Domine, omnipotentatui dominans : da sermonem rectum [a] et benesonantem [a] in os meum : ut placeant verba mea in conspectu principum.

Secreta.

Suscipe, Domine, propitius hostias quibus et te placari voluisti, et nobis salutem potenti pietati [b] restitui.[b] Per.

Communio.[c]

Dico vobis, gaudium est angelis Dei super uno peccatore pœnitentiam agente.

Postcommunio.

Immortalitatis alimoniam consecuti, quæsumus, Domine, ut quod ore percepimus, [d] pura [d] mente sectemur. Per.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[e]

Fratres, Scimus quoniam quæcumque lex loquitur, his qui in lege sunt, loquitur : ut omne os obstruatur, et subditus fiat omnis mundus Deo: quia ex operibus legis non justificabitur omnis caro coram illo. Per legem enim cognitio peccati. Nunc autem sine lege justitia Dei manifestata est, testificata a lege et Prophetis. Justitia autem Dei per finem Jesu Christi in omnes et super omnes qui credunt in eum : non enim est distinctio: omnes enim peccaverunt, et egent [f] gloria [f] Dei ; justificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem quæ est in Christo Jesu, quem proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem justitiæ suæ propter remissionem præcedentium delictorum, in sustentatione Dei ad ostensionem justitiæ ejus in hoc tempore : ut sit ipse justus et justificans eum qui ex fide est Jesu Christi.

Secundum Marcum.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis ; Amen dico vobis, quia si quis dixerit huic monti : Tollere, et mittere in mare, et non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit quia quodcumque dixerit fiat, fiet ei. [h] Propterea [h] dico vobis, omnia quæcumque orantes petitis, credite quia accipietis, et evenient vobis. Et cum stabitis ad orandum, dimittite si quid habetis adversus aliquem : ut et Pater vester qui in cœlis est dimittat vobis peccata vestra. Quod si vos non dimiseritis: nec Pater vester qui in cœlis est, dimittet vobis peccata vestra.

Dominica *Vicesima tertia post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[i]

Dicit Dominus, ego cogito cogitationes pacis et non afflictionis: invocabitis me: et ego exaudiam vos: et reducam captivitatem vestram de cunctis locis.

Psalmus.[j]

Benedixisti, Domine, terram tuam : avertisti captivitatem Jacob.

Oratio.

Deus, refugium nostrum et virtus : adesto piis Ecclesiæ tuæ precibus, auctor ipse pietatis; et præsta ut quod fideliter petimus, efficaciter consequamur. Per Dominum.

Ad Philippenses.[k]

Fratres, Imitatores mei estote, et observate eos qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram. Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis (nunc autem et flens dico) inimicos crucis Christi: quorum finis interitus:

[a] non habent 92. 94. 97. 98. Grad.
[b] restitue.—92. 94. 98.
[c] Lucæ cap. xv. (10.)
[d] non habent 92. 94. 97. 98.
[e] cap. iii. (v. 19–26.)
[f] gratia.—92. 98. gloriam.—4L. 15.
[g] cap. xi. C. (v. 23–26.)
[h] propter quod.—92. 97. 98. 57.
[i] Hier. cap. xxix. (11, 12, 14.)
[j] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 1.)
[k] cap. iii. C. (v. 17–21.)

quorum Deus venter est: et gloria in confusione eorum qui terrena sapiunt. Nostra autem conversatio in cœlis est: unde etiam Salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ, secundum operationem qua possit etiam subjicere sibi omnia, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[a]

Liberasti nos, Domine, ex affligentibus nos: et eos qui nos oderunt confudisti. *V.* In Deo laudabimur tota die: et nomini tuo confitebimur in sæcula.

Alleluya. *V.* Qui posuit fines tuos pacem: et adipe frumenti satiat te.

Sequentia sancti Evangelii: Secundum Matthœum.[b]

In illo tempore, Abeuntes Pharisæi, consilium inierunt ut caperent Jesum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis dicentes; Magister, scimus quia verax es, et viam Dei in veritate doces, et non est tibi cura de aliquo: non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi videtur; licet censum dari Cæsari, an non? Cognita autem Jesus nequitia eorum, ait; Quid me tentatis, hypocritæ? Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Jesus; Cujus est imago hæc et superscriptio? Dicunt ei; Cæsaris. Tunc ait illis Jesus; Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: et quæ sunt Dei, Deo.

Offertorium.[c]

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi [d] vocem [d] meam.

Secreta.

Sacris nos, Domine, quæsumus, servitiis fac intentos: et ut sine ulla tibi offensionis macula famulemur, quales esse præcipis ipse nos perfice. Per Dominum.

Communio.[e]

Amen dico vobis: quicquid orantes petitis, credite quia accipietis et fiet vobis.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, sacri dona mysterii humiliter deprecantes; ut quæ in tui commemoratione nos facere præcepisti, in nostræ proficiant infirmitatis auxilium. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[f]

Fratres, Si enim [g] unius delicto mors regnavit per unum: multo magis abundantiam gratiæ et donationis et justitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum. Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem [h] mortis; [h] sic [i] et [i] per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ. Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sunt multi: ita et per unius [j] obeditionem [j] justi constituuntur multi. Lex enim subintravit ut abundaret delictum. Ubi autem abundavit delictum, superabundavit et gratia. Ut sicut regnavit peccatum in mortem, ita et gratia regnet per justitiam in vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum.

Secundum Matthœum.[k]

In illo tempore, Cum venisset Jesus et discipuli ejus [l] Capharnaum, accesserunt qui didragma accipiebant ad Petrum, et dixerunt ei; Magister vester non solvit didragma? Ait; Etiam. Et cum intrasset domum, prævenit eum Jesus, dicens; Quid tibi videtur Simon? Reges terræ a quibus accipiunt tributum vel censum?

[a] Ps. xliii. (xliv. 7, 8.) cxlvii. (14.)
[b] cap. xxii. B. (v. 15–21.)
[c] Ps cxxix. (cxxx. 1.)
[d] orationem.—98.
[e] Marci cap. xi. (24.)
[f] cap. v. C. (v. 17–21.)

[g] sic 15. &c. in.—92. 94. 98. 4L. 8RM.
[h] non habent 92. 97. 98. 4L. 57. V.
[i] non habent 13. 26.
[j] obedientiam.—92. 98. 4L. 57.
[k] cap. xvii. D. (v. 24–27.)
[l] in.—13. 26.

a filiis suis an ab alienis? [a] Et ille dixit; Ab alienis.[a] Dixit illi Jesus; Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos, vade ad mare et mitte hamum, et eum piscem qui primus ascenderit tolle: et aperto ore ejus, invenies staterem: illum sumens, da eis pro me et te.

Dominica *Vicesima quarta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[b]

Dicit Dominus, ego cogito cogitationes pacis et non afflictionis: invocabitis me: et ego exaudiam vos: et reducam captivitatem vestram de cunctis locis.

Psalmus.[c]

Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob.

Oratio.

Absolve, quæsumus, Domine, tuorum delicta populorum; et a peccatorum nostrorum nexibus quæ pro nostra fragilitate contraximus, tua benignitate liberemur. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli: Ad Colossenses.[d]

Fratres, Non cessamus pro vobis orantes et postulantes, ut impleamini agnitione voluntatis Dei, in omni sapientia et intellectu spirituali: ut ambuletis [e] digni [e] Deo per omnia placentes; in omni opere bono fructificantes, et crescentes in scientia Dei; in omni virtute confortati secundum potentiam claritatis ejus; in omni patientia et longanimitate cum gaudio, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[f]

Liberasti nos, Domine, ex affligentibus nos: et eos qui nos oderunt confudisti.
V. In Deo laudabimur tota die: et nomini tuo confitebimur in sæcula.

Alleluya. *V.* Domine Deus meus, in te speravi, salvum me fac: ex omnibus persequentibus me et libera me.

Secundum Matthæum.[g]

In illo tempore, Loquente Jesu ad turbas, ecce princeps unus accessit, et adoravit eum, dicens; Domine, filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam et vivet. Et surgens Jesus sequebatur eum, et discipuli ejus. Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti ejus. Dicebat enim intra se: Si tetigero tantum vestimentum ejus, salva ero. At Jesus conversus, et videns eam, dixit; Confide, filia, fides tua te salvam fecit. Et [h] salva facta [h] est mulier ex illa hora.

Offertorium.[i]

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

Secreta.

Purificet nos, Domine, quæsumus, muneris præsentis oblatio; et dignos sacra participatione perficiat. Per Dominum.

Communio.[j]

Amen dico vobis, quicquid orantes petitis, credite quia accipietis et fiet vobis.

Postcommunio.

Sumentes, Domine, dona cœlestia, quæsumus, ut non nobis [k] provenire [k] ad judicium patiaris, quod fidelibus tuis ad remedium providisti. Per.

[a] non habet 98.
[b] Hier. cap. xxix. (11, 12, 14.)
[c] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 1.)
[d] cap. i. B. (v. 9–11.)
[e] sic 26. &c. digne.—4L. 55P. V.
[f] Ps. xliii. (xliv. 7, 8.) vii. (1.)
[g] cap. ix. C. (v. 18–22.)
[h] salvata.—92. 98.
[i] Ps. cxxix. (cxxx. 1.)
[j] Marci cap xi. (24.)
[k] pervenire.—94. 4L. 15. 57.

Feria *quarta.*

Ad Corinthios.[a]

Fratres, [b]Nolo fieri vos socios[b] dæmoniorum:[c] non potestis calicem Domini bibere, et calicem dæmoniorum: non potestis mensæ Domini participes esse, et mensæ dæmoniorum. An æmulamur Dominum? Numquid fortiores illo sumus? Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant. Nemo quod suum est quærat, sed quod alterius. Omne quod in macello vænit, manducate, nihil interrogantes propter conscientiam. Domini est terra et plenitudo ejus. Si quis vocat vos infidelium ad cœnam, et vultis ire: omne quod vobis apponitur, manducate, nihil interrogantes propter conscientiam. Si quis autem dixerit: Hoc [d] immolatum [d] est [e] idolis:[e] nolite manducare propter illum qui indicavit, et propter conscientiam: conscientiam autem dico non tuam, sed alterius. Ut quid enim libertas mea judicatur ab aliena conscientia? Si enim ego cum gratia participo, quid blasphemor pro eo quod gratias ago? Sive ergo manducatis sive bibitis vel aliud quid facitis: omnia in gloriam Dei facite.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Homo quidam habebat duos filios, et accedens ad primum, dixit; Fili, vade hodie, operari in vineam meam. Ille autem respondens, ait; Nolo. Postea autem, pœnitentia motus, abiit. Accedens autem ad alterum, dixit similiter. At ille respondens, ait; Eo, domine; et non ivit. Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt[g] ei:[g] Primus. Dicit illis Jesus; Amen dico vobis, quia publicani et meretrices præcedent vos in regno Dei. Venit enim ad vos Johannes in via justitiæ, et non credidistis ei: publicani autem et meretrices crediderunt ei: vos autem videntes nec pœnitentiam habuistis postea, ut crederetis ei. Qui habet aures audiendi, audiat.

Dominica *Proxima ante Adventum.*

Ad Missam. Officium.[h]

Dicit Dominus, ego cogito cogitationes pacis et non afflictionis: invocabitis me: et ego exaudiam vos: et reducam captivitatem vestram de cunctis locis.

Psalmus.[i]

Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob.

[j] *Oratio.*

[k] Excita,[k] quæsumus, Domine, tuorum fidelium voluntates; ut divini operis fructum propensius exsequentes, pietatis tuæ remedia majora percipiant. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[l]

Ecce dies veniunt, dicit Dominus, et suscitabo David germen justum: et regnabit rex et sapiens erit, et faciet judicium et justitiam in terra. In diebus illis salvabitur Juda, et Israel habitabit confidenter. Et hoc est nomen quod vocabunt eum, Dominus justus noster. Propter hoc ecce dies veniunt, dicit Dominus, et non dicent ultra: Vivit Dominus qui eduxit filios

[a] 1 ad Cor. cap. x. E. (v. 20-31.)
[b] nolo vos socios esse.—92. 98. nolo (autem V.) vos socios fieri.—97. 4L. V.
[c] quia.—92. 97. 98. 26.
[d] immolatitium.—92. 97. 98. 4L. 57.
[e] idoli.—92. 97. 98.
[f] cap. xxi. C. (v. 28-32.)
[g] non habent 92. 97. 98.
[h] Hier. cap. xxix. (11, 12, 14.)
[i] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 1.)
[j] Gloria Patri.—4L. 13.
[k] exspecta.—92. 98. 4L. 57.
[l] cap. xxiii. C. (v. 5-8.)

Israel de terra Ægypti : sed : Vivit Dominus qui eduxit et adduxit semen domus Israel de terra Aquilonis et de cunctis terris ad quas ejeceram eos illuc : et habitabunt in terra sua, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[a]

Liberasti nos, Domine, ex affligentibus nos : et eos qui nos oderunt confudisti. *V.* In Deo laudabimur tota die : et [b] nomini [b] tuo confitebimur in sæcula.

Alleluya. *V.* Timebunt gentes nomen tuum, Domine : et omnes reges terræ gloriam tuam.

[c] *Per Hebdomadam, quando de feria agitur dicitur istud*

Alleluya. *V.* In exitu Israel de Ægypto : domus Jacob de populo barbaro.

vel

Alleluya. *V.* Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo : et in conspectu angelorum psallam coram te.[c] [d]

Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Cum sublevasset oculos Jesus, et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dicit ad Philippum ; Unde ememus panes, ut manducent hi ? Hoc autem dicebat tentans eum : ipse enim sciebat quid esset facturus. Respondit ei Philippus ; Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri ; Est puer unus hic, qui habet quinque panes hordeaceos et duos pisces : sed hæc quid sunt inter tantos ? Dixit ergo Jesus ; Facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia. Accepit ergo Jesus panes : et cum gratias egisset, distribuit discumbentibus : similiter et ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis : Colligite quæ superaverunt fragmenta, ne pereant. Collegerunt ergo et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis [f] et duobus piscibus [f] quæ superfuerunt his qui manducaverant. Illi ergo homines cum vidissent quod fecerat signum, dicebant ; Quia hic est vere propheta, qui venturus est in mundum.

Offertorium.[g]

De profundis clamavi ad te, Domine : Domine, exaudi [h] vocem [h] meam.

Secreta.

Sacrificium tibi, Domine, celebrandum placatus intende ; quod et nos a vitiis nostræ conditionis emundet et tuo nomini reddat acceptos. Per Dominum.

Communio.[i]

Amen dico vobis : quicquid orantes petitis, credite quia accipietis, et fiet vobis.

Postcommunio.

Animæ nostræ, quæsumus, omnipotens Deus, divino munere satiatæ, hoc pascantur desiderio [j] ut a tuo Spiritu inflammati [j] ante conspectum venientis Christi Filii tui velut clara luminaria fulgeamus. Per eundem. In unitate ejusdem.

Cum prolixum fuerit tempus inter inceptionem historiæ Deus omnium *et Adventum Domini, Officium* Dicit Dominus *per tres Dominicas cantetur, ut supra notatum est. Cum vero breve fuerit tempus, semper proxima Dominica ante Adventum,* [k] *quando de Dominica agitur,*[k] *cantetur* Dicit Dominus *cum Oratione* Excita quæsumus, Domine, *Epistola* Ecce dies veniunt, *Evangelium* Cum sublevasset. *Si vero Dominica non vacaverit, tunc in* [l] *feriis primo loco per hebdomadam* [l] *cantetur. Cæteræ vero Dominicæ quæ remanserint in ferialibus diebus cantentur.*

[a] Ps. xliii. (xliv. 7, 8.) ci. (cii. 15.)
[b] in nomine.—97. 26.
[c] non habent 92. 94. 97. 98. Grad.
[d] Ps. cxiii. (cxiv. 1.) cxxxvii. (cxxxviii. 1.)
[e] cap. vi. A. (v. 5–14.)
[f] non habent 92. 97. 98. V.
[g] Ps. cxxix. (cxxx. 1.)
[h] orationem.—15.
[i] Marci cap. xi. (24.)
[j] et a tuo Spiritu inflammentur ut.—94. 97. 26.
[k] Domini si vacaverit.—94. 97. Grad.
[l] aliqua feria.—92. 94. 98.

Feria *quarta Quatuor temporum mensis Septembris.*

Ad Missam. Officium.[a]

Exsultate Deo adjutori nostro: jubilate Deo Jacob, sumite psalmum jocundum cum cithara: canite initium mensis tuba, quia præceptum in Israel est: et judicium Deo Jacob.

Psalmus.[b]

Testimonium in Joseph posuit illud: cum exiret de terra Ægypti.

Non dicitur ulterius.

Oratio sine Dominus vobiscum, *sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Misericordiæ tuæ remediis, quæsumus, Domine, fragilitas nostra subsistat; ut quæ sua conditione atteritur, tua clementia reparetur. Per Dominum.

Lectio Amos Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus; Ecce dies veniunt, et comprehendet arator messorem, et calcator uvæ mittentem semen: et stillabunt montes dulcedinem, et omnes colles culti erunt. Et convertam captivitatem populi mei Israel: et ædificabunt civitates desertas, et habitabunt in eis: et plantabunt vineas, et bibent vinum earum: et facient hortos, et comedent fructus eorum. Et plantabo eos super humum suam: et non evellam eos ultra de terra sua quam dedi eis, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[d]

Venite, filii, audite me, timorem Domini docebo vos.

V. Accedite ad eum et illuminamini: et facies vestræ non confundentur.

Non repetatur Gradale.

Hic dicitur Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, Domine, familiæ tuæ supplicanti, ut dum a cibis corporalibus se abstinent, a vitiis [e] quoque [e] mente jejunent. Per Dominum.

Hic dicuntur memoriæ consuetæ.

Lectio libri Esdræ.[f]

In diebus illis, Congregatus est omnis populus quasi vir unus, ad plateam quæ est ante portam aquarum: et dixerunt Esdræ scribæ, ut afferret librum legis Moysi quam præcepit Dominus Israeli. Attulit autem Esdras sacerdos librum coram multitudine virorum ac mulierum, cunctisque qui poterant intelligere, in die prima mensis septimi. Et legit in eo aperte in platea quæ erat ante portam aquarum, a mane usque ad mediam diem, in conspectu virorum ac mulierum et sapientium: et aures omnis populi erant erectæ ad librum. Stetit autem Esdras scriba super gradum ligneum, quem fecerat ad loquendum: et steterunt juxta eum. Et aperuit Esdras librum coram omni populo, [g] super universum quippe populum eminebat: et cum aperuisset eum, stetit omnis populus. Et benedixit Esdras [g] Domino Deo voce magna: et respondit omnis populus; Amen: elevantes autem omnes populi manus suas, incurvati sunt et adoraverunt [h] Deum [h] proni in terram. Porro Levitæ silentium faciebant in populo ad audiendam legem: populus autem stabat in gradu suo. Et legerunt in libro legis Dei distincte et aperte ad intelligendum: et intellexerunt cum legeretur. Dixit autem Neemias et Esdras sacerdos et scriba, et Levitæ interpretantes universo populo; Dies sanctificatus est Domino Deo nostro, nolite lugere et nolite flere. Flebat enim omnis populus cum audiret verba legis. Et dixit eis; Ite et comedite pinguia, et bibite mulsum, et mittite partes eis qui non præparaverunt sibi: quia sanctus dies Domini est, et nolite contristari: gaudium etenim Domini est fortitudo vestra.

[a] Ps. lxxx. (lxxxi. 1–4.)
[b] ib. (v. 5.)
[c] cap. ix. D. (v. 13-15.)
[d] Ps. xxxiii. (xxxiv. 11, 5.)
[e] non habent 92. 94. 97. 98.

[f] 2 Esdr. (Neem.) cap. viii. A. (v. 1–4, 5, 6, 7–10.)
[g] et benedixit.—92. 97. 98.
[h] non habent 92. 97. 98.

Gradale.[a]

Quis sicut Dominus Deus noster qui in altis habitat : [b]et[b] humilia respicit in cœlo et in terra.

V. Suscitans a terra inopem : et de stercore erigens pauperem.

Repetatur Gradale.

Secundum Marcum.[c]

In illo tempore, Respondens unus de turba, dixit ad Jesum; Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum: qui ubicumque eum apprehenderit, allidit eum et spumat, et stridet dentibus et arescit: et dixi discipulis tuis ut ejicerent illum, et non potuerunt. Qui respondens eis, dixit; O generatio incredula, quamdiu apud vos ero? quamdiu vos patiar? afferte illum ad me. Et attulerunt eum. Et cum vidisset eum, statim spiritus conturbavit eum: et elisus in terram, volutabatur spumans. Et interrogavit patrem ejus; Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit? At ille ait; Ab infantia. Et frequenter eum in ignem et in aquam misit, ut eum perderet: sed si quid potes, adjuva nos, misertus nostri. Jesus autem ait illi; Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti. Et continuo exclamans pater pueri cum lacrymis aiebat; Credo, Domine, adjuva incredulitatem meam. Et cum videret Jesus concurrentem turbam, comminatus est spiritui immundo, dicens illi; Surde et mute spiritus, ego tibi præcipio, exi ab eo, et amplius ne introeas in eum. Et clamans, et multum discerpens eum, exiit ab eo; et factus est sicut mortuus, ita ut multi dicerent: Quia mortuus est. Jesus autem tenens manum ejus, elevavit eum, et surrexit. Et cum introisset in domum, discipuli ejus secreto interrogabant eum; Quare nos non potuimus ejicere eum? Et dixit illis; Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione et jejunio.

Offertorium.[d]

Meditabor in mandatis tuis quæ dilexi valde : et levabo manus meas ad mandata tua quæ dilexi.

Secreta.

Deus, qui de his terræ fructibus tua sacramenta constare voluisti, præsta, quæsumus, ut per hæc opem nobis et præsentis vitæ conferas et æternæ. Per.

Communio.[e]

Comedite pinguia et bibite mulsum : et mittite partes eis qui non præparaverunt sibi : sanctus enim dies Domini est, nolite contristari : gaudium etenim Domini est fortitudo vestra.

Postcommunio.

Sumentes, Domine, dona cœlestia, suppliciter deprecamur, ut quæ sedula servitute donante te gerimus, dignis sensibus, tuo munere capiamus. Per.

Feria *sexta Quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[f]

Lætetur cor quærentium Dominum: quærite Dominum et confirmamini; quærite faciem ejus semper.

Psalmus.[g]

Confitemini Domino et invocate nomen ejus : annuntiate inter gentes opera ejus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut observationes sacras annua devotione recolentes, et corpore tibi placeamus et mente. Per Dominum.

Lectio Osee Prophetæ.[h]

Hæc dicit Dominus; Convertere, Israel, ad Dominum Deum tuum : [i]quia[i] corruisti in iniquitate tua. Tollite vobiscum verba, et convertimini ad Dominum, et dicite ei; Omnem aufer iniquitatem, et accipe bonum : et reddemus vitulos labiorum nostrorum. Assur non salvabit nos, super equum non ascendemus, neque dicemus ultra: Dii nostri opera manuum nostrarum :

[a] Ps. cxii. (cxiii. 5, 6, 7.)
[b] non habet 92. Grad.
[c] cap. ix. C. (v. 17–29.)
[d] Ps cxviii. (cxix. 47, 48.)
[e] Neemiæ cap. viii. (10.)

[f] Ps. civ. (cv. 3, 4.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] cap. xiv. B. (v. 1–7, 8, 9.)
[i] quoniam.—97. 26. V.

quia ejus qui in te est misereberis populi. Sanabo contritiones eorum, diligam eos spontanee: quia aversus est furor meus ab eis. Ero quasi ros, et Israel germinabit sicut lilium, et erumpet radix ejus; ut Libani [a] ibunt [a] rami ejus; et erit quasi oliva gloria ejus: et odor ejus ut Libani. Convertentur sedentes in umbra ejus: vivent tritico, et germinabunt quasi vinea: memoriale ejus sicut vinum Libani. Ego exaudiam et dirigam eum; ego ut abietem virentem: ex me fructus tuus inventus est. Quis sapiens, et intelliget ista? intelligens, et sciet hæc? quia rectæ viæ Domini, et justi ambulabunt in eis.

Gradale.[b]

Convertere, Domine, aliquantulum: et deprecare super servos tuos.

V. Domine, refugium factus es nobis: a generatione et progenie.

Repetatur Gradale.

Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Rogabat Jesum quidam Pharisæus ut manducaret cum illo. Et ingressus domum Pharisæi discubuit. Et ecce mulier quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod Jesus accubuit in domo Pharisæi, attulit alabastrum unguenti: et stans retro secus pedes Domini lacrymis cœpit rigare pedes ejus, et capillis capitis sui tergebat, et osculabatur pedes ejus, et unguento ungebat. Videns autem Pharisæus qui vocaverat eum, ait intra se dicens; Hic si esset propheta, sciret utique quæ et qualis est mulier quæ tangit eum, quia peccatrix est. Et respondens Jesus, dixit ad illum; Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait; Magister, dic. Et respondit ei Jesus; Duo debitores erant cuidam fœneratori: unus debebat denarios quingentos et alius quinquaginta. Non habentibus illis unde redderent, donavit utrisque. Quis ergo eum plus diligit? Respondens autem Simon dixit; Æstimo quia is cui plus donavit. At ille dixit ei; Recte judicasti. Et conversus ad mulierem, dixit Simoni; Vides hanc mulierem? Intravi in domum tuam; aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lacrymis rigavit pedes meos, et capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo intravit, non cessavit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti: hæc autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi: Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur, minus diligit, Dixit autem ad illam Dominus; Remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt qui simul discumbebant, dicere intra se: Quis est hic qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mulierem; Fides tua te salvam fecit: vade in pace.

Offertorium.[d]

Benedic, anima mea, Domino: et noli oblivisci omnes retributiones ejus: et renovabitur sicut aquilæ juventus tua.

Secreta.

Accepta tibi sint, Domine, quæsumus, nostri dona jejunii, quæ nos et expiando tua gratia dignos efficiant, et ad sempiterna promissa perducant. Per.

Communio.[e]

Aufer a me opprobrium et contemptum: quia mandata tua exquisivi, Domine: nam et testimonia tua meditatio mea est.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut de perceptis muneribus gratias exhibentes, beneficia potiora sumamus. Per.

Sabbato *Quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[f]

Venite adoremus Deum, et procidamus ante Dominum: ploremus ante eum qui fecit nos: quia ipse est Dominus Deus noster.

[a] erunt.—13. 15.
[b] Ps. lxxxix. (xc. 13, 1.)
[c] cap. vii. F. (v. 36-50.)
[d] Ps. cii. (ciii. 2, 5.)
[e] Ps. cxviii. (cxix. 22, 24.)
[f] Ps xciv. (xcv. 6, 7.)

Psalmus.[a]

Venite, exsultemus Domino : jubilemus Deo salutari nostro.

Omnes Orationes, præter ultimam, dicuntur sine Dominus vobiscum *sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui per continentiam salutarem et corporibus mederis et mentibus; majestatem tuam suppliciter exoramus, ut pia jejunantium deprecatione placatus et præsentia nobis subsidia præbeas et futura. Per.

Omnes Lectiones cum suis titulis legantur. [b] *Discurrant Lectiones et Gradalia hinc inde ut supra in Quatuor temporibus Adventus Domini.*[b]

Lectio libri Levitici.[c]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Moysen, dicens; Decimo die mensis hujus septimi, dies expiationum erit celeberrimus, et vocabitur sanctus : affligetisque animas vestras in eo, et offeretis holocaustum Domino. Omne opus servile non facietis in tempore diei hujus: quia dies expiationis est, ut propitietur vobis Dominus Deus vester. Omnis anima quæ afflicta non fuerit die hoc, peribit de populis suis: et quæ operis quidpiam fecerit, delebo eam de populo suo. Nihil ergo operis facietis in eo: legitimum sempiternum erit vobis in cunctis generationibus et habitationibus vestris. Sabbatum requietionis est, affligetisque animas vestras. Die nono mensis hujus a vespere usque ad vesperum celebrabitis sabbata vestra, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[d]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris : nequando dicant gentes, ubi est Deus eorum.

V. Adjuva nos, Deus salutaris noster : et propter honorem nominis tui, [e] Domine,[e] libera nos.

Non repetatur Gradale.

Oratio.

Da nobis, quæsumus, omnipotens Deus, ut jejunando tua gratia satiemur, et abstinendo cunctis efficiamur hostibus fortiores. Per Dominum.

Lectio libri Levitici.[f]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Moysen, dicens; Quintodecimo die mensis septimi, quando congregaveritis omnes fructus terræ vestræ, celebrabitis ferias Domini septem diebus ; die primo et die octavo erit sabbatum, id est requies. Sumetisque vobis die primo fructus arboris pulcherrimæ, spatulasque palmarum, et ramos ligni densarum frondium et salices de torrente, et lætabimini coram Domino Deo vestro. Celebrabitisque solemnitatem ejus septem diebus per annum : legitimum sempiternum erit vobis in [g] cunctis [g] generationibus vestris. Mense septimo festa celebrabitis, et habitabitis in umbraculis septem diebus : omnis qui de genere Israel est, manebit in tabernaculis : ut discant posteri vestri quod in tabernaculis habitare fecerim filios Israel, cum educerem eos de terra Ægypti. Ego Dominus Deus vester.

Gradale.[h]

Protector noster, aspice, Deus : et respice super servos tuos.

V. Domine Deus virtutum : exaudi preces servorum tuorum.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, fidelibus tuis beneficiis gratulari suppliciter imploratis : et qui jejuniis te venerantur exhibitis, bonorum tuorum copiis impleantur. Per Dominum.

Lectio Michææ Prophetæ.[i]

Domine Deus noster, pasce populum tuum in virga tua, gregem hereditatis tuæ, [j] habitantes solos in saltu,[j] juxta dies antiquos. Videbunt gentes, et

[a] ib. (v. 1.)
[b] non habent 92. 94. 97. 98. Grad.
[c] cap. xxiii. E. (v. 26–32.)
[d] Ps. lxxviii. (lxxix. 8, 10, 9.)
[e] non habent 92. 98.
[f] cap. xxiii. F. (v. 39–43.)
[g] non habent 92. 98. 4L. 57. V.
[h] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 9, 8.)
[i] cap. vii. C. (v. 14, 16, 18–20.)
[j] habitantes solos in salutem.—15. habitantem in terra in salutem.—4L. 57. habitantes solos terram in saltu.—92. 97. 98.

confundentur super omni fortitudine sua. Quoniam quis Deus similis tui, qui aufers iniquitatem, et transfers peccatum reliquiarum hereditatis tuæ? Non immittet ultra furorem suum, quoniam volens misericordiam est. Et revertetur, et miserebitur nostri: deponet omnes iniquitates nostras, et projiciet in profundum maris omnia peccata nostra. Dabis veritatem Jacob, misericordiam Abraham: quæ jurasti patribus nostris a diebus antiquis, Domine Deus noster.

Gradale.[a]

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo, Domine.

V. Elevatio manuum mearum: sacrificium vespertinum.

Oremus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, Domine, sic nos ab epulis abstinere carnalibus, ut a vitiis irruentibus pariter jejunemus. Per Dominum.

Lectio Zachariæ Prophetæ.[b]

In diebus illis, Factum est verbum Domini ad me, dicens; Hæc dicit Dominus Deus exercituum: Sicut cogitavi ut affligerem vos cum ad iracundiam provocassent me patres vestri, et non sum misertus: sic conversus cogitavi in diebus istis ut benefaciam Hierusalem et domui Judæ. Nolite timere. Hæc sunt enim verba quæ facietis. Loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo: veritatem et judicium pacis judicate in portis vestris. Et unusquisque malum contra amicum suum ne cogitetis in cordibus vestris: et juramentum [c] mendax [c] ne diligatis: omnia enim hæc sunt quæ odi, dicit Dominus. Et factum est verbum Domini exercituum ad me, dicens; Hæc dicit Dominus exercituum: [d] Jejunium primi,[d] jejunium quarti, jejunium quinti, et jejunium septimi, et jejunium decimi, erit domui Judæ in gaudium et lætitiam, et in solemnitates præclaras: veritatem tantum et pacem diligite, [e] ait [e] Dominus exercituum.

Gradale.[f]

Salvum fac populum tuum, Domine: et benedic hæreditati tuæ.

V. Ad te, Domine, clamavi, Deus meus ne sileas a me: et ero similis descendentibus in lacum.

Oremus.

Oratio.

Ut [g] nobis,[g] Domine, tribuis solemne tibi deferre jejunium, sic nobis, quæsumus, indulgentiæ [h] præsta subsidium. Per Dominum.

Lectio quinta Angelus Domini *tota legatur sicut in Sabbato Quatuor temporum in* * *hebdomada Pentecostes* *· *Duo clerici de secunda forma* † *in superpelliciis ad gradum chori* [i] *simul cantent* [i] *Tractum.*

Tractus.

Omnipotentem semper adorant.
Et benedicunt omne per ævum.

Chorus idem repetat.

Clerici V.

Astra polorum, cuncta hominum gens,
solque sororque, lumina cœli.

Chorus. Omnipotentem semper.

Clerici V.

Sic quoque lymphæ quæque supernæ,
ros pluviæque, spiritus omnis.

Chorus. Et benedicunt.

Clerici V.

Ignis et æstus, cauma geluque,
frigus et ardor, atque pruina.

Chorus. Omnipotentem.

Clerici V.

Nix, glaciesque, noxque diesque,
lux tenebræque, fulgura nubes.

Chorus. Et benedicunt.

Clerici V.

Arida, montes, germina, colles,
flumina, fontes, pontus et undæ.

Chorus. Omnipotentem.

[a] Ps. cxl. (cxli. 2.)
[b] cap. viii. C. (v. 14–20.)
[c] mendacii.—97. 98.
[d] non habent 92. 97. 98. 4L. 57. V.
[e] dicit.—92. 98. 4L. 15. 57.

* *Adventu Domini.*—Grad.

[f] Ps. xxvii. (xxviii. 9, 1.)
[g] nos.—92. 98. 4L. 57.
[h] tuæ.—94. 97.
[i] dicant.—92. 94. 98. 4L. 57. Grad. simul dicant sequentem.—15.

† *scilicet Diaconi.*—Grad.

Clerici V.
Omnia viva, quæ vehit æquor,
[a] vegetat [b] aer [b] terraque nutrit.
Chorus. Et benedicunt.
Clerici V.
Cuncta hominum gens, Israel ipse,
Christicolæque servuli quique.
Chorus. Omnipotentem.
Clerici V.
Sancti humilesque corde benigno,
tresque pusilli exsuperantes.
Chorus. Et benedicunt.
Clerici V.
Rite camini ignei flammas
jussa tyranni temnere prompti.
Chorus. Omnipotentem.
Clerici V.
Sit Genitori laus Genitoque :
lausque [c] beato [c] Flamini sacro.
Chorus. Et benedicunt.

Clerici reincipiant Tractum Omnipotentem. *Et percantetur a choro.*

Sequatur Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium, concede, propitius, ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Per Dominum.

Hic dicuntur Memoriæ consuetæ.

Ad Hebræos.[d]

Fratres, Tabernaculum factum est primum, in quo erant candelabra, et mensa, et propositio panum, quod dicitur sancta. Post velamentum autem, secundum tabernaculum quod dicitur sancta sanctorum : habens aureum thuribulum, et arcam testamenti circumtectam ex omni parte auro, in qua [e] erat [e] urna aurea habens manna, et virga Aaron quæ fronduerat, et tabulæ testamenti, super quæ erant Cherubin gloriæ obumbrantia propitiatorium : de quibus non est modo dicendum per singula. His vero ita compositis : in priori quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes, sacrificiorum officia consummantes : in secundo autem, semel in anno solus pontifex non sine sanguine, quem offerret pro sua et populi ignorantia : hoc significante Spiritu Sancto, nondum propalatam esse sanctorum viam, adhuc priori tabernaculo habente statum. Quæ parabola est temporis instantis : juxta quam munera et hostiæ offeruntur, quæ non possunt juxta conscientiam perfectum facere servientem. Solummodo in cibis et in potibus et variis baptismatibus et justitiis carnis, usque ad tempus correctionis impositis. Christus autem assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum, id est, non hujus creationis : neque per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem, introivit semel in sancta, æterna redemptione inventa.

*Duo clerici de secunda forma * in capis suis nigris ad gradum chori simul dicant* [f] *totum et integrum* [f] *Tractum.*[g] *

Laudate Dominum, omnes gentes : et collaudate eum omnes populi.
V. Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus : et veritas Domini manet in æternum.

Secundum Lucam.[h]

In illo tempore, Dicebat Jesus turbis similitudinem hanc; Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua, et venit quærens fructum in illa, et non invenit. Dicit autem ad cultorem vineæ; Ecce anni tres sunt ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, et non invenio : succide ergo illam : ut quid etiam terram occupat? At ille respondens, ait illi; Domine, dimitte illam et hoc anno, usque dum fodiam circa illam, et mittam stercora : et

[a] sic 15. &c. quæ.—92. 94. 98. 4L. 8RM. 57.
[b] ver.—92. 4L. 57.
[c] beata.—92. 94. 98. 4L. 15. 57.
[d] cap. ix. A. (v. 2–12.)
[e] non habent 92. 97. 98. 4L.
[f] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[g] Ps. cxvi. (cxvii.)
[h] cap. xiii. B. (v. 6–17.)

* *scilicet subdiaconi in capis nigris ad gradum chori stantes cantent integrum istum Tractum.*—Grad.

siquidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam. Erat autem docens in synagoga eorum sabbatis. Et ecce mulier quæ habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo: et erat inclinata, nec poterat omnino sursum respicere. Quam cum videret [a] Jesus,[a] vocavit eam ad se, et ait illi; Mulier, dimissa es ab infirmitate tua. Et imposuit illi manus, et confestim erecta est, et glorificabat Deum. Respondens autem archisynagogus, indignans quia sabbato curasset Jesus, dicebat turbæ; Sex dies sunt, in quibus oportet operari: in his ergo venite et curamini, et non in die sabbati. Respondit autem ad illum Dominus et dixit; Hypocritæ, unusquisque vestrum sabbato non solvit bovem suum aut asinum a præsepio, et ducit adaquare? Hanc autem filiam Abrahæ quam alligavit Satanas, ecce decem et octo annis, non oportuit solvi a vinculo isto die sabbati? Et cum hæc diceret, erubescebant omnes adversarii ejus: et omnis populus gaudebat in universis, quæ gloriose fiebant ab eo.

Offertorium.[b]

Domine Deus salutis meæ: in die clamavi et nocte coram te: intret oratio mea in conspectu tuo, Domine.

Secreta.

Quæsumus, Domine, nostris placare muneribus et jejuniis, quoniam tu eadem tribuis ut placeris. Per.

Communio.[c]

Mense septimo festa celebrabitis, cum in tabernaculis habitare fecerim filios Israel: cum eduxerim eos de terra Ægypti, ego Dominus Deus vester.

Postcommunio.

Perficiant in nobis, Domine, quæsumus, tua sacramenta quod continent; ut quæ nunc specie gerimus, [d] certa [d] rerum veritate capiamus. Per Dominum.

In die *Dedicationis Ecclesiæ.*

Ad Missam: Officium.[e]

Terribilis est locus iste: hic domus Dei est: et porta cœli: et vocabitur aula Dei.

In tempore Paschali, Alleluya.

Psalmus.[f]

Dominus regnavit, decorem indutus est: indutus est Dominus fortitudinem et præcinxit se.

Oratio.

Deus, qui nobis per singulos annos hujus sancti templi tui consecrationis reparas diem, et sacris semper mysteriis repræsentas incolumes; exaudi preces populi tui et præsta, ut quisquis hoc templum beneficia petiturus ingreditur, cuncta se impetrasse lætetur. Per.

Lectio libri Apocalypseos beati Johannis Apostoli.[g]

In diebus illis, Ego Johannes vidi civitatem sanctam Hierusalem novam descendentem de cœlo, a Deo paratam, sicut sponsam ornatam viro suo. Et audivi vocem magnam de throno dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, et habitabit cum eis. Et ipsi populus ejus erunt, et ipse Deus cum eis erit eorum Deus: et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum: et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quæ prima abierunt. Et dixit qui sedebat in throno: Ecce nova facio omnia.

Gradale.

Locus iste a Deo factus est inæstimabile sacramentum: irreprehensibilis est.

V. Deus, cui adstat angelorum chorus: exaudi preces servorum tuorum.

Alleluya. *V.* Adorabo ad templum sanctum tuum: et confitebor nomini tuo.[h]

[a] Dominus.—92. 97. 98.
[b] Ps. lxxxvii. (lxxxviii. 1, 2.)
[c] Lev. cap. xxiii. (41, 42, 43.)
[d] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.

[e] Gen. xxviii. (v. 17, 19.)
[f] Ps. xcii. (xciii. 1.)
[g] cap. xxi. A. (v. 2–5.)
[h] Ps. cxxxvii. (cxxxviii. 2.)

* *Hæc duo* Alleluya *sequentia dicuntur alternis vicibus per Octavas, nisi in Dominica et in Octava Die.**

Alleluya. *V.* O quam metuendus et venerandus est locus iste: vere non est hic aliud nisi domus Dei et porta cœli.

Alleluya. *V.* Fundata est domus Domini super verticem montium : et exaltata est super omnes colles.[a]

Licet in Quadragesima hoc festum evenerit, dicitur ista Sequentia.

a. Hierusalem et Sion filiæ,
cœtus omnis fidei curiæ,
melos pangat jugis lætitiæ,
alleluya.

a. Christus enim desponsat hodie
matrem nostram norma justitiæ,
quam de lacu traxit miseriæ,
ecclesiam.

b. In Spiritus Sancti clementia
sponsa Sponsi lætatur gratia,
a reginis laudis cum gloria
felix dicta.

b. Dos ut datur crescit lætitia,
quæ dos [b]quanta[b] triplex potentia,
tangens cœlum, terras et stygia,
justitia.

c. Mira loquor sed sana credere
[c]fœderatam[c] tam largo munere
de *d.* proprio produxit latere
Deus homo.

c. Formaretur ut sic Ecclesia
figuravit in pari gloria,
A-*d.*-dæ costis formata fœmina,
hostis Eva.

e. Eva fuit noverca posteris:
hæc est mater electi generis,
vi-*d.*-tæ portus, asylum miseris,
et tutela.

e. Pulchra, potens, partu mirabilis,
ut luna sol fulget spectabilis,
plus *d.* acie multo terribilis
ordinata.

f. Multiplex est singularis una,
generalis et individua,
omnis [d] ævi [d] sexus simul una
parit turmas.

f. Hæc signata Jordanis fluctibus;
hæc quæ venit e terræ finibus,
scientiam audire cominus
Salomonis.

g. Sic typicis descripta sensibus,
nuptiarum induta vestibus
cœli [e] præstet [e] hodie civibus
Christo juncta.

g. O solemnis festum lætitiæ,
quo unitur Christus Ecclesiæ,
in qua nostræ salutis nuptiæ
celebrantur.

h. Cœtus felix, dulce convivium,
lapsis ibi datur solatium,
desperatis offertur spatium
respirandi.

h. Justis inde solvuntur præmia,
angelorum novantur gaudia,
[f]lata[f] nimis quod facit gratia
caritatis.

i. Ab æterno fons sapientiæ
intuitu solius gratiæ
sic prævidit in rerum serie
hæc futura.

i. Christus ergo nos suis nuptiis
recreatos veris [g] divitiis [g]
interesse faciat sociis
electorum.

Infra Septuagesimam usque ad Caput jejunii in Octavis tantum hujus festi dicitur sequens Tractus.[h]

Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum : concupiscit et deficit anima mea in atria Domini.
V. Cor meum et caro mea : exsultaverunt in Deum vivum.
V. Etenim passer invenit sibi domum : et turtur nidum sibi ubi reponat pullos suos.
V. Altaria tua, Domine virtutum : rex meus et Deus meus.
V. Beati qui habitant in domo tua : in æternum laudabunt te, Domine.

In Paschali tempore erit secundum Alleluya *de Resurrectione quotidie per Octavas, et in octava et etiam in prima die.*

[a] Gen. xxviii. (17. Is. ii. 2.)
[b] cantat.—94. 97.
[c] fœderata.—97. 26.
[d] tui.—97. 26. cui.—57. enim.—Grad.
[e] præest.—94. 97. 26.
[f] læta —94. 4L. Grad.
[g] deliciis.—94. 97. 26.
[h] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 1–5.)

* *Per Octavas et in Dominica dicuntur alternatim hæc duo.*—Grad.

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Egressus Jesus perambulabat Hiericho. Et ecce vir nomine Zachæus, et hic erat princeps publicanorum, et ipse dives: et quærebat videre Jesum quis esset: et non poterat præ turba, quia statura pusillus erat. Et præcurrens ascendit in arborem sychomorum ut videret eum: quia inde erat transiturus. Et cum venisset ad locum, suspiciens Jesus vidit illum, et dixit ad eum; Zachæe, festinans descende: quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit, et excepit illum gaudens. Et cum viderent omnes, murmurabant dicentes, quod ad hominem peccatorem divertisset. Stans autem Zachæus, dixit ad Dominum; Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus: et si [b] quid [b] aliquem defraudavi, reddo quadruplum. Ait Jesus ad eum; Quia hodie salus domui huic facta est: eo quod et ipse filius sit Abrahæ. Venit enim Filius Hominis quærere et salvum facere quod perierat.

Offertorium.[c]

Domine Deus, [d] in simplicitate cordis mei lætus obtuli universa: et [e] populum tuum qui repertus est vidi [e] cum ingenti gaudio; Deus Israel, custodi hanc voluntatem.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Annue, quæsumus, Domine, precibus nostris; ut quicunque intra templi hujus cujus anniversarium dedicationis diem celebramus ambitum continemur, plena tibi atque perfecta corporis et animæ devotione placeamus; ut dum hæc præsentia vota reddimus, ad æterna præmia, te adjuvante, pervenire mereamur. Per Dominum.

Præfatio quotidiana. Communio.[f]

Domus mea domus orationis vocabitur, dicit Dominus: in ea omnis qui petit accipit, et qui quærit invenit, et pulsanti aperietur.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Deus, qui Ecclesiam tuam sponsam vocare dignatus es, ut quæ habebat gratiam per fidei devotionem, haberet etiam ex nomine dignitatem; da ut omnis hæc plebs tuo nomini serviens, hujus vocabuli consortio digna inveniatur. Qui vivis et regnas cum Deo Patre.

Si hoc festum a Septuagesima usque ad Pascha contigerit, dicitur in fine missæ Benedicamus Domino. *Si autem alio tempore anni, finiatur cum* Ite missa est. *Per totas Octavas dicitur eadem missa de Dedicatione, quandocunque hoc festum (scilicet ab Octavis Epiphaniæ usque ad Septuagesimam, et ab Octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini, vel a festo Sanctæ Trinitatis usque ad Adventum Domini) contigerit, nisi festum novem lectionum intercurrat; sed sine Sequentia et* Credo. *Tamen in Dominica dicitur ista Sequentia.*

a. Lætabundus
exsultet fidelis chorus
cœli curiæ,

a. Cum jocundus
ornatur reginæ [g] thorus [g]
regi gloriæ.

b. In tali connubio
nubit lappa lilio
soli stella.

b. Cum miro consortio
animæ fit unio
Dei cella.

c. Celebrantur hodie
Christi et Ecclesiæ
castæ nuptiæ.

c. Sicut jungit Spiritum
homo Deo subditum
jugo gratiæ.

[a] cap. xix. A. (v. 1–10.)
[b] non habent 92. 98.
[c] 1 Paral. cap. xxix. (17, 18.)
[d] meus.—13. 26.
[e] populum tuum qui hic repertus est vidi.—Vulg. populus tuus qui repertus est vidit.—94. 97. Grad.
[f] Mat. cap. xxi. (13.)
[g] chorus.—98. 13. Grad.

d. In hoc [a] matrimonio [a]
caro Dei Filio
nupsit nobili,
d. Ipse vero Filius
summus et eximius
cessit humili.
e. Ima summus petiit,
et sponsam expetiit
quam de nigra gestiit
candidare.
e. Fecit quod disposuit
quia fœdam potuit
quando sibi placuit
emundare.
f. An-*g.*-cilla propera,
f. Ut *g.* fias libera;
h. Cum viro reg-*g.*-nans sceptrigera
f. Spon-*g.*-sum considera;
f. Quem *g.* velat litera
h. Ipsum reve-*g.*-lat fides vera.

Secundum Lucam.[b] *

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Omnis qui venit ad me, et audit sermones meos, et facit eos: ostendam vobis cui similis sit. Similis est homini ædificanti domum, qui fodit in altum et posuit fundamentum supra petram: inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi, et non potuit eam movere: fundata enim erat supra firmam petram.

Credo.

In Octavis *Dedicationis Ecclesiæ*

omnia fiant sicut in prima die cum hac Sequentia.

Quam dilecta tabernacula Domini
virtutum et atria
Quam electi architecti tuta ædificia,
Quæ non movent, immo fovent,
ventus, flumen, pluvia.
Quam decora fundamenta
per concinna sacramenta
umbræ præcurrentia.
Latus Adæ dormientis
Evam fudit immanentis
copulæ primordia.
[c] Arcam ligno fabricatam
Noe servat gubernatam [c]
per mundi diluvium.
Prolem sera tandem fœta
anus Sara ridet læta
nostrum lactans gaudium.
In bivio tegens nuda
geminos parit ex Juda
Thamar diu vidua.
Sic Moyses a puella,
dum se lavit, in fiscella
reperitur scirpea.
Hic mas agnus immolatur
quo Israel satiatur
ejus tinctus sanguine.
Hinc venit austri regina
Salomonis [d] qua [d] divina
condit sapientia.
Hæc est nigra sed formosa,
myrrha et thure fumosa,
virga pigmentaria.
Sic futura quæ figura
obumbravit, reseravit
nobis dies gratiæ.
Jam in lecto cum dilecto
quiescamus et psallamus,
adsunt enim nuptiæ,
Quarum tonat initium
in tubis epulantium
et finis per psalterium.
Sponsum millena millia
una laudant melodia
sine fine dicentia,
alleluya, alleluya.

Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Facta sunt Encænia in Hierosolymis: et hiems erat; et ambulabat Jesus in templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt ergo eum Judæi, et dicebant ei; Quousque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis palam. Respondit eis Jesus; Loquor vobis, et non creditis: opera,

[a] patrocinio.—92. 94. 98. 4L. 57.
[b] cap. vi. B. (v. 47, 48.)
[c] arca ligno fabricata, Noe servat gubernata.—94. servans.—4L. 57. Grad.
[d] ita 26. &c. quam.—94. 34. 55P. Grad.
[e] cap. x. E. (v. 22–30.)

* *tantum dominica infra Octavas.*—Grad.

quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me: sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis. Oves meæ vocem meam audiunt: et ego cognosco eas, et sequuntur me: et ego vitam æternam do eis: et non peribunt in æternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea. Pater meus quod dedit mihi majus omnibus est: et nemo potest rapere de manu Patris mei. Ego et Pater unum sumus.

Non dicitur Credo *nisi Dominica fuerit. Si hoc festum a Capite jejunii usque ad Cœnam Domini contigerit, nihil fiat de festo nisi tantum in prima die, præter memoriam infra Octavas et in Octavis.*

In Consecratione *Ecclesiæ.*

Ad Missam: Officium.[a]

Terribilis est locus iste, hic domus Dei est et porta cœli, et vocabitur aula Dei.

In tempore Paschali, Alleluya.

Psalmus.[b]

Dominus regnavit, decorem indutus est: indutus est Dominus fortitudinem et præcinxit se.

Gloria Patri.

Oratio.

Deus, qui sacrandorum tibi auctor es munerum; effunde super hanc orationis domum benedictionem tuam, ut ab omnibus invocantibus nomen tuum, defensionis tuæ auxilium sentiatur. Per.

Epistola. [c]Ego Johannes[c] vidi civitatem, *ut supra in die Dedicationis.*

Gradale.

Locus iste a Deo factus est inæstimabile sacramentum: irreprehensibilis est.

V. Deus cui adstat angelorum chorus: exaudi preces servorum tuorum.

Alleluya. *V.* Adorabo ad templum sanctum tuum: et confitebor nomini tuo.[d]

Sequentia Quam dilecta, *ut supra in Octavis Dedicationis.*

Evangelium, Egressus Jesus perambulabat, *ut supra in die Dedicationis.*

Offertorium.[e]

Domine Deus, in simplicitate cordis mei lætus obtuli universa: et populum tuum qui repertus est vidi cum ingenti gaudio: Deus Israel, custodi hanc voluntatem.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Deus, qui in omni loco dominationis tuæ totus assistis et totus operaris; accepta sacrificium nomini tuo benignus oblatum; et hujus domus cujus es fundator, esto protector; ut in virtute Spiritus Sancti fiat [f]hic[f] semper servientium, etiam tibi devota libertas. Per. In unitate ejusdem.

Communio.[g]

Domus mea domus orationis vocabitur, dicit Dominus: in ea omnis qui petit accipit: et qui quærit invenit, et pulsanti aperietur.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sacramentis, Domine, refecti salutaribus, gratias tibi referimus; reple, quæsumus, hoc templum tuæ gloria majestatis; ut in honorem nominis tui, fiat populo tuo domus orationis. Per.

[a] Gen. cap. xxviii. (17, 18.)
[b] Ps. xcii. (xciii. 1.)
[c] non habent 92. 98.
[d] Ps. cxxxvii. (cxxxviii. 2.)
[e] 1 Paral. cap. xxix. (17, 18.)
[f] non habent 13. 15. 26.
[g] Mat. cap. xxi. (13. vii. 8.)

In Reconciliatione *Ecclesiæ.*

Ad Missam: Officium.[a]
Dum sanctificatus fuero in vobis, congregabo vos de universis terris: et effundam super vos aquam mundam: et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, et dabo vobis spiritum novum.
In tempore Paschali, Alleluya.
Psalmus.[b]
Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.
Oratio.
Deus, qui dixisti Domus mea domus orationis vocabitur, domum istam gentium spurcitiis contaminatam mundare et sanctificare digneris; ut omnium preces et vota in loco hoc ad te clamantium clementer exaudias et benigne perficias. Qui vivis et regnas cum Deo Patre.
Epistola, Ego Johannes, *sicut in die Dedicationis.*
Gradale.[c]
Tollite hostias et introite in atria ejus: adorate Dominum in aula sancta ejus.
V. Revelavit Dominus condensa: et in templo ejus omnes dicent gloriam.
Alleluya. *V.* Confitemini Domino et invocate nomen ejus: annunciate inter gentes opera ejus.
Secundum Lucam.[d]
In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Non est arbor bona quæ facit fructus malos; neque arbor mala faciens fructum bonum. Unaquæque enim arbor de fructu suo cognoscitur. Neque enim de spinis colligunt ficus: neque de rubo vindemiant uvam. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum: et malus homo de malo thesauro profert malum. Ex abundantia enim cordis os loquitur. Quid enim vocatis me, Domine, Domine: et non facitis quæ dico? Omnis qui venit ad me et audit sermones meos et facit eos: ostendam vobis cui similis sit: similis est homini ædificanti domum, qui fodit in altum et posuit fundamentum supra petram: inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi, et non potuit eam movere: fundata enim erat supra firmam petram.
Offertorium.[e]
Oravi Deum meum ego Daniel dicens, exaudi, Domine, preces servi tui: illumina faciem tuam super sanctuarium tuum, et propitius intende populum istum super quem invocatum est nomen tuum, Deus.
Et finiatur in Tractu præcedente cum Alleluya, alleluya.
Secreta.
Hæc hostia, quæsumus, Domine, et locum istum ab immunditiis iniquorum (*vel* patratæ offensionis) expurget; et supplicationes nostras hic et ubique tibi reddat acceptas. Per Dominum.
Communio.[f]
Acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta: super altare tuum, Domine.
In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.
Postcommunio.
Percipientes, Domine, munera salutis æternæ, te supplices exoramus, ut templum hoc (*vel* cœmeterium) a barbarorum (*vel* iniquorum) inquinamentis emundatum, tua benedictione maneat sanctificatum, et pectora nostra ab omni sorde vitiorum aliena, tibi semper assistant devota. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Finit *Temporale.*

[a] Ezech. cap. xxxvi. (23–25, 27.)
[b] Ps. xxxiii. (xxxiv. 1.)
[c] Ps. xcv. (xcvi. 8.) Ps. xxviii. (xxix. 9.) Ps. civ. (cv. 1.)
[d] cap. vi. G. (v. 43-48.)
[e] Dan. cap. ix. (4, 17, 18.)
[f] Ps. l. (li. 19.)

Oratio *præambula ad canonicum servitium septem horarum.*

Septies in hac die laudem dicam tibi, Domine, memor operum tuorum magnorum nimis et mirabilium quibus universa septem diebus ab initio condidisti; memor præterea septiformis gratiæ tui Sancti Spiritus, cujus in singulis septem horis canonicis, quas ego indignus sacro et regulari instituto tuæ Ecclesiæ ad laudem tui sancti nominis coram te hodie dicere propono. Singula mihi, obsecro, dona gratiarum largiri dignare, quatenus illo tuo beatissimo Spiritu septemque suis muneribus abunde repletus, et velut columnis septem, quas in domus suæ ædificationem sapientia excidit, suffultus, per circulum septem feriarum quibus in orbem repetitis tempora volvuntur, perque decursum septem ætatum quibus assidue mortalis infirmitas ad mortem procedit: ita tibi placere merear, ut per laboriosum mystici septenarii in septem virtutum operatione exercitium septem mortifera peccata, quæ sunt septem dæmonia ab illa evangelica Maria per Christum ejecta, vitare valeam; septemque nequiores spiritus quos ille fortis armatus ad hominum subversionem secum assumit, superare tandemque ad triumphalem octonarium beatitudinum post peractam præsentis vitæ militiam perduci. Rogo autem tuam clementissimam pietatem, ut dum canonicas has horas laudi tuæ majestatis exsolvo, cordi meo semper digneris assistere, linguam meam gubernare, ut apte, integre, perfecte, tractim et distincte verba pronuntiet, mentem a vagis ac volatilibus cogitationibus expedire, ad teque, dum tecum loquitur, indesinenter attentam efficere, ne dum per rerum imagines a te qui secreto conscientiæ delectaris foris egrediendo discedit, etiam te a se merito discessisse misera defleat. Accipe igitur ex ore meo sacrificium laudis salutare, quod te honorificet, meque hostiam vivam, sanctam, probatam, tibi placitam, coram te offerat: et diffunde gratiam tuam in labiis meis ut de corde bono eructare verbum bonum, et propter gratiam labiorum te regem amicum habeam, dumque in voce exsultationis et confessionis os meum aperiam, tua illud benedictione implere digneris. Amen.[a]

Sequuntur *Orationes in missis dicendæ pro bono felici ac prospero statu Christianissimi atque excellentissimi regis nostri Henrici septimi.*

Quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut rex noster Henricus septimus qui tua miseratione regni suscepit gubernacula, virtutum omnium percipiat incrementa, quibus decenter ornatus vitiorum voraginem devitare, corporis incolumitate gaudere, hostes superare, et in tranquilla pace dum in humanis aget tam feliciter possit sua tempora pertransire, ut post hujus vitæ decursum ad te qui via, veritas, et vita es, gratiosus valeat pervenire.

Secreta.

Munera, quæsumus, Domine, oblata sanctifica, ut nobis Unigeniti tui corpus et sanguis fiant, et famulo tuo Henrico septimo regi nostro obtinendum animæ corporisque salutem: et ad peragendum in firma fide et solida pace injunctum sibi officium te largiente usquequaque proficiant.

[a] ex 19PO. desumitur.

Postcommunio.

Hæc, quæsumus, Domine, salutaris sacramenti perceptio famulum tuum Henricum septimum regem nostrum ab omnibus tueatur adversis, quatenus diuturnam et prosperam vitam in tranquillitate Ecclesiasticæ pacis obtineat; et post hujus vitæ decursum ad æternam beatitudinem tua gratia cooperante perveniat.[a]

Instructio *sacerdotum vel Speculum Sacerdotum missam celebrare volentium.*

Primo *ante missam habenda sunt tria,*
Intentionis discussio,
Generalis contritio,
Et pura confessio.

Intentionis discussio
Ne propter vanam gloriam celebret,
Ne propter verecundiam celebret,
Ne propter alicujus personæ favorem celebret,
Ne propter lucrum temporale celebret,
Ne propter consuetudinem celebret.

Generalis contritio
De omissis bonis quæ facere debuit.
Et de commissis corde verbo et opere.

Pura confessio
Notabilium criminum notorum et ignotorum.

In missa sit
Diligens circa locum:
id est ut recipere possit utrumque.
Diligentior circa calicem:
ne sit fractus vel reparatus.
Diligentissimus circa materiam:
ne hostia sit corrupta, vinum acetosum, aut desit aqua.

In canone sit diligentia
Magna in signis, ut humiliter faciat.
Major in verbis, ut veraciter dicat.
Maxima in intentione, ut firma fide consecrare intendat.

In consecratione habeat
Diligentiam ad conficiendum corpus Christi,
Reverentiam ad tangendum corpus Christi,
Devotionem ad sumendum corpus Christi.

In tangendo corpus Christi sit reverentia
Magna propter continentiam tam excellentis corporis Christi.
Major propter continentiam tam excellentis animæ Christi.
Maxima propter continentiam tam excellentis divinitatis Christi.

Quid in consecrando intendit facere.
Deum per lacrimas colere.
Mortem Christi memorare.
Totam ecclesiam adunare.

Quid in consecrando intendit consequi.
Augmentum dilectionis.
Inseparabilitatem unionis.
Accelerationem fruitionis.

Sit humilis oratio in primo, et in secundo memento,
Ne tam indignus minister
indigne recipiat
tam dignissimum mysterium.
Ne tam indevotus presbyter
tam justissimum judicem flectat
in suum judicium.
Ne tam immundus hospes
tam excellentissimum hospitem
a se repellat
fetore criminum.
Et ut eum Dominus
piissimus participem faciat
electorum sacerdotum.

In primo memento pro se et pro vivis oret,
Ut sint participes
tanti mysterii.
Auditores habiles
missarum beneficii.
Contemptores humiles
vanitatum mundi.

[a] ex 8V. desumitur.

Satisfactores stabiles
defectus proprii.
Et sectatores vigiles
divini beneficii.

In secundo memento pro defunctis oret,
Ut per suavissimum mysterium
habeant continuum subsidium.
Ut per preces ecclesiæ fidelium,
habeant suave a pœnis refrigerium.
Ut per hoc nostrum divinum viaticum
habeant secum reditum ac sanctorum consortium.

Post missam sit summa gratiarum actio,
De tanto pane suavissimo angelorum
creatore creaturarum recepto.
De tanto cibo perpetuo omnium sanctorum
creatore creaturarum recepto.
De tanto viatico proficuo Christi electorum
creatore creaturarum recepto.

Bernardus dicit,
O sacerdos, corpus tuum quotidie efficitur sepulchrum Christi.
Quomodo ex ore tuo progreditur falsitas : per quod ingreditur Veritas ?
Quomodo oculi tui vident vanitatem: qui quotidie aspiciunt Veritatem ?
Quomodo manus tuæ extendantur ad illicita: quæ tenent Tenentem omnia ?
Quomodo te reples et ingurgitas vino : qui debes esse plenus Deo ? [a]

Oratio *beatissimi Augustini dicenda per sacerdotem ante Missam pro devotione sua.*

Summe sacerdos et vere pontifex Jesu Christe, qui te obtulisti Deo Patri hostiam puram et immaculatam in ara crucis pro nobis miseris peccatoribus; qui dedisti carnem tuam ad manducandum, et sanguinem tuum ad bibendum; et posuisti istud mysterium in virtute Spiritus Sancti, dicens; Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis: ego vero, memor hujus venerandæ passionis, confugio et accedo ad altare tuum, sicut peccator indignus, ut offeram tibi sacrificium quod tu ipse instituisti, et offerri præcepisti in commemoratione tua pro salute nostra. In quo quidem caro tua in veritate sumitur, sanguis tuus in veritate bibitur; ima summis, divina humanis conjunguntur. Sed quis digne hoc celebrare potest, nisi tu, Deus omnipotens, offerentem feceris dignum? Certe scio et idipsum bonitati tuæ confiteor, quod non sum dignus accedere ad tantum mysterium propter nimia peccata mea et negligentias meas infinitas. Sed scio et veraciter credo, totoque corde et ore confiteor quia tu potens es me facere dignum, qui solus de indignis dignos, de immundis mundos, de peccatoribus justos facis et sanctos. Per hanc igitur omnipotentiam tuam et inenarrabilem caritatem implorando clementiam tuam te rogo, ut mihi peccatori, quem inter cætera dona ad officium sacerdotale vocare dignatus es, nullis meis meritis sed sola dignatione misericordiæ tuæ, concedere digneris hoc cœleste sacrificium celebrare, ac tantum tractare mysterium ea reverentia et honore devotione et timore ac cordis puritate quibus decet, de ipsoque credere, intelligere, sentire, firmiter retinere, dicere et cogitare quod tibi placet et

[a] ex 15. desumitur.

expedit animæ meæ: ita ut placide ac benigne suscipias de manibus meis ad salutem mei et omnium tam vivorum quam defunctorum. Qui vivis et regnas.[a] *

[a] ex 12.

* *Oratio sancti Augustini dicenda a sacerdote in missa dum canitur Officium et* Kyrie *et* Gloria in excelsis *et* Credo in unum: *vel tota dicitur ante Missam, quod melius est.*

(E Missali MS dato Ecclesiæ de Brommisgrove A. D. Mccccxi a domino Priore ecc. cath. Wigorniæ.

Et ut plenius habetur in Ordine Missæ a J. Burckard in Missali Romano. Venet. MDXXV.)

Summe sacerdos et vere pontifex, qui te obtulisti Deo Patri hostiam vivam, puram, et immaculatam in ara crucis pro nobis miseris peccatoribus. Quique dedisti nobis carnem tuam ad manducandum et sanguinem tuum ad bibendum; et posuisti mysterium illud in virtute Spiritus Sancti, dicens, Hoc quotiescunque feceritis in mei memoriam facietis; rogo te per sanguinem tuum pretiosum, magnum salutis nostræ pretium, rogo te etiam per hanc miram et inenarrabilem caritatem qua nos miseros et indignos sic amare dignatus es, ut lavares nos a peccatis nostris sanguine tuo. Doce me indignum servum tuum, quem inter cætera dona tua etiam ad officium sacerdotale vocare dignatus es, nullis meis meritis sed sola misericordiæ tuæ dignatione; doce me, quæso, per Spiritum Sanctum tuum tantum tractare mysterium ea reverentia et honore, ea devotione et timore, quibus oportet et decet. Fac me, quæso, per gratiam tuam semper illud de tanto mysterio credere et intelligere, sentire, firmiter tenere, dicere et cogitare, quod tibi placet et expedit animæ meæ. Intret Spiritus tuus bonus in cor meum, qui sonet ibi sine sono, et sine strepitu verborum loquatur veritatem tantorum mysteriorum; profunda sunt quippe nimis et sacro tecta velamine. Propter magnam clementiam tuam concede mihi Missarum solemnia puro corde et munda mente celebrare. Libera cor meum ab immundis et nefandis, vanis et noxiis cogitationibus. Muni me, quæso, beatorum angelorum pia et fida tutela atque fortissima custodia, ut hostes omnium bonorum confusi discedant per virtutem tanti mysterii, et per manum sancti angeli tui repelle a me et a cunctis servis tuis * spurcissimum et nefandissimum spiritum inanis gloriæ, iracundiæ, fornicationis, superbiæ et cenodoxiæ, invidiæ, avaritiæ, blasphemiæ et immunditiæ, dubietatis et diffidentiæ, ut tantum sacrificium cum omni puritate valeam tibi offerre.* Confundantur qui me persequuntur. Pereant illi qui perdere cuncta bona festinant. Rex virginum, Deus amator castitatis et integritatis, cœlestis rore benedictionis tuæ extingue in corpore meo totum fomitem ardentis libidinis, ut maneat in me tenor totius castitatis et integritatis animæ et corporis. Mortifica in membris meis carnis stimulos, omnesque libidinosas commotiones, et da mihi veram et perpetuam castitatis sanctimoniam, cum cæteris donis tuis quæ tibi placent in veritate, ut sacrificium laudis tuæ casto corpore et mundo corde quotidie valeam tibi offerre. Quanta enim cordis contritione et lacrymarum fonte, quanta reverentia, timore, et tremore, quanta corporis castitate et animæ puritate, illud divinum et cœleste sacrificium est celebrandum, Domine Deus meus, ubi caro tua in veritate sumitur, et sanguis tuus in veritate bibitur; ubi ima summis junguntur, ubi adest sanctorum angelorum præsentia, ubi tu es sacerdos mirabiliter et ineffabiliter.

Quis digne hoc celebrare potest, nisi tu, omnipotens Deus, offerentem feceris dignum? Scio, Domine, et vere scio, ac idipsum bonitati tuæ confiteor, quod non sum dignus accedere ad tantum mysterium propter nimia peccata mea, et infinitas negligentias meas. Sed scio veraciter, et credo ex toto corde meo, et ore confiteor, quia tu me potes dignum facere, qui solus † potes facere mundum de immundo conceptum semine,† et de peccatoribus justos facis et sanctos.

Per hanc omnipotentiam tuam te rogo, concede mihi peccatori hoc cœleste sacrificium celebrare, cum timore et tremore,

* durissimum spiritum superbiæ et cenodoxiæ, invidiæ et blasphemiæ, fornicationis et immunditiæ, dubietatis et pertinaciæ.—MS.

† de indignis dignos, de immundis mundos.—MS.

Incipit *Dictamen beati Augustini de regimine sacerdotum.*

Viri venerabiles, sacerdotes Dei,
præcones altissimi, lucernæ fidei,
caritatis radio fulgentes et spei,
auribus percipite verba oris mei.

Vos in sanctuario Dei deservitis;
vos vocavit palmites Christus vera vitis;
cavete ne steriles aut inanes sitis,
si cum vero stipite vivere cupitis.

cum cordis puritate et lacrymarum fonte, cum spirituali lætitia et gaudio cœlesti.

Sentiat mens mea, Domine, dulcedinem beatissimæ præsentiæ tuæ, et excubias sanctorum angelorum tuorum in circuitu meo. Ego enim memor venerandæ passionis tuæ accedo ad altare tuum, licet peccator, ut offeram de donis tuis sacrificium quod tu instituisti, et offerri tuæ majestati præcepisti, in commemorationem tuam, et pro nostra salute. Suscipe ergo illud, quæso, summe Pastor, pro Ecclesia tua sancta et populo tuo quem acquisivisti sanguine tuo. Et quoniam me peccatorem inter te et eundem populum tuum medium esse voluisti, licet in me boni operis testimonium non agnoscas, officium saltem dispensationis mihi creditæ non recuses, ne per me indignum famulum tuum eorum salutis pereat pretium pro quibus, victima factus, dignatus es esse redemptio salutaris.

Profero ergo, Domine, si digneris propitius intueri, tribulationes plebium, pericula populorum, captivorum gemitus, miserias orphanorum, necessitates peregrinorum, inopiam debilium, desperationes languentium, defectus senum, suspiria juvenum, vota virginum et lamenta viduarum; tu enim misereris omnium, Domine, et nihil odisti eorum quæ fecisti.

Memorare, Domine, quæ sit nostra substantia, quia tu Pater noster es; tu Deus noster es, ne irascaris, neque multitudinem viscerum tuorum misericordiæ tuæ super nos contineas; non in justificationibus prosternimus preces ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis.

Aufer a nobis, Domine, iniquitates nostras, et ignem Sancti Spiritus in nobis clementer accende. Aufer a nobis cor lapideum de carne nostra, et da nobis cor carneum, quod te timeat, te amet, te diligat, in te delectetur, te sequatur, te perfruatur. Oramus, Domine, clementiam tuam, ut sereno vultu familiam tuam, sacri nominis tui officia præstolantem, aspicere digneris, et ut nullius sit irritum votum, nullius vacua postulatio, tu nobis preces suggere, quas ipse audire propitius et exaudire delecteris.

Rogamus te etiam, Pater sancte, * et pro omnium fidelium animabus * defunctorum ut sit illis salus æterna, perpetua sanitas, gaudium et refrigerium sempiternum. Hoc magnum puritatis sacramentum, Deus meus, sit illis hodie magnum et plenum convivium de te, pane vivo, qui de cœlo descendisti, et das vitam mundo de carne tua sancta et benedicta, agni videlicet immaculati qui tollit peccata mundi, quæ de sancto et glorioso utero beatæ virginis Mariæ est assumpta, et de Spiritu Sancto concepta; de illo pretioso sanguine tuo qui pietatis fonte per lanceam militis ex tuo sanctissimo latere feliciter emanavit, ut inde † sanati, refrigerati, refecti et consolati,† exsultent in laude et gloria tua.

Peto clementiam tuam, piissime Redemptor, ut descendat super hunc panem et calicem istum plenitudo Divinitatis tuæ. Descendat etiam, Domine, illa Sancti Spiritus tui invisibilis forma et incomprehensibilis majestas, sicut quondam in patrum hostias descendebat, quæ et oblationes nostras corpus et sanguinem tuum efficiat, et me indignum sacerdotem tuum doceat tantum tractare mysterium, cum cordis puritate et lacrymarum fonte, cum omni reverentia et tremore, ita ut placide et benigne suscipias sacrificium laudis de manibus meis ad salutem omnium, tam vivorum quam fidelium defunctorum.

Rogo te, Domine, per ipsum sacrosanctum mysterium corporis et sanguinis tui pretiosissimi, quo quotidie in ecclesia tua sancta pascimur et potamur, abluimur et sanctificamur, atque unius tuæ summæ

* pro spiritibus fidelium.—MS.

† refecti et satiati, refrigerati et consolati.—MS.

Vos estis catholicæ legis protectores,
sal terræ, lux hominum, ovium pastores,
muri domus Israel, morum correctores,
judices Ecclesiæ, gentium doctores.
Si cadat protectio legis, lex labetur;
si sal evanuerit, in quo salietur?
nisi lux appareat, via nescietur:
nisi pastor vigilet, ovile frangetur.
Vos existis vineam Dei propagare,
quam doctrinæ rivulis debetis rigare,
spinas atque tribulos procul extirpare,
ut radices fidei possint germinare.
Vos estis in area boves triturantes,
prudenter a palea grana separantes.
vos habent in speculo legem ignorantes
laici qui fragiles sunt et inconstantes.
Quicquid vident laici vobis displicere
sibi procul dubio dicunt non licere.
quicquid vos in opere vident adimplere
credunt esse licitum et culpa carere.

[a] *forte* acuti.

Cum pastores ovium sitis constituti
non estote desides sicut canes muti.
vobis non deficiant latratus [a] veriti,[a]
lupus rapax invidet ovium saluti.
Grex fidelis duplici cibo sustinetur;
corpore Dominico, quo salus augetur,
sermonis compendio, quod discrete detur,
mundano cibario ne periclitetur.
[b] Ovibus tenemini [b] vestris prædicare,
sed quid, quibus, qualiter, ubi, quando, quare,
debetis sollicite præconsiderare;
ne quis in officio dicat vos errare.
Spectat ad officium vestræ dignitatis,
gratiæ petentibus dona dare gratis,
nec cuiquam fidei munera vendatis,
incursuros gregibus lepra vos fiatis.
Gratis eucharistiam plebi ministrate,
gratis confitemini, gratis baptizate;
ut gratis accepistis, sic et gratis date;
solum id quod fuerit vestrum conservate.

[b] Quibus te nemini. (correxit B. W.)

Divinitatis participes efficimur, ut mihi concedas virtutes tuas sanctas, quibus repletus, bona conscientia ad altare tuum accedam, ita ut hæc sacramenta cœlestia efficiantur mihi salus et vita. Tu enim dixisti ore tuo sancto et benedicto, Panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita; Qui manducat me vivet propter me; Ipse manet in me et ego in eo; Ego sum panis vivus qui de cœlo descendi; Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum. Panis dulcissime, sana palatum cordis mei, ut sentiam suavitatem amoris tui. Sana me, Domine, ab omni languore, ut nullam præter te sentiam dulcedinem, nullum præter te quæram amorem, nullam præter te amem pulchritudinem.

Panis candidissime, habens omne delectamentum et omnem saporem suavitatis, qui nos de te semper reficis et in te nunquam deficis, comedat te cor meum, et dulcedine saporis tui repleantur viscera animæ meæ.

Manducat te angelus pleno ore in patria; manducet te peregrinus homo pro modulo suo, ne deficere possit in via, tali recreatus viatico.

Panis sancte, panis vive, panis pulcher, panis munde, qui descendisti de cœlo et das vitam mundo, veni in cor meum, et munda me ab omni inquinamento carnis et spiritus. Intra in animam meam, sana et sanctifica me interius et exterius. Esto tutamen et perpetua salus et protectio corporis et animæ meæ. Repelle a me insidiantes mihi hostes; recedant procul * a potentia præsentiæ tuæ, ut tua protectione foris et intus munitus,* recto tramite ad regnum tuum perveniam, ubi non mysteriis, sicut in hoc tempore agitur, sed facie ad faciem te † videam, Amen.†

* præsentia potentiæ tuæ, ut foris et intus munitus per te.—MS.
† videbimus, cum tradideris regnum Deo Patri, et Deus erit omnia in omnibus. Tunc enim me de te satiabis satietate mirifica, ita ut neque esuriam neque sitiam in æternum. Qui vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.—MS.

Vestra conversatio sit religiosa,
munda conscientia, virtus virtuosa,
regularis habitus [a] sit honorosa,[a]
nulla vos coinquinet labes criminosa.
Nullus fastus intima premat vestræ mentis,
gravis sit intuitus, habitus sit testis,
nihil vos illaqueet curis inhonestis,
quibus claves traditæ sunt regni cœlestis.
Estote breviloqui, ne vos ad reatum
protrahat loquacitas, nutrix vanitatum;
verbum quod proponitis sit abbreviatum,
nam in multiloquio non deest peccatum.
Estote benevoli, sobrii, prudentes,
justi, casti, simplices et compatientes,
hospitales, humiles, subditos docentes,
consulentes miseros, pravos corrigentes.
Utinam sic gerere curam pastoralem
possitis, et ducere vitam spiritalem,
ut cum exueritis chlamydem carnalem
induat vos Dominus stolam æternalem. Amen.[b]

Oratio *dicenda a sacerdote ante missam.*

Deus, qui de indignis dignos facis et de peccatoribus justos et sanctos, et de immundis mundos; munda cor et corpus meum ab omni contagione et sorde peccati, et fac me dignum atque strenuum sanctis altaribus tuis ministrum, et concede propitius ut in hoc altari ad quod indignus accedo, hostias acceptabiles atque placabiles offeram pietati tuæ pro peccatis et offensis meis, et innumeris quotidianisque excessibus meis atque cunctorum simul Christianorum culpis abluendis; et per eum sit tibi votum meum acceptabile, qui se tibi Deo Patri pro nobis obtulit sacrificium. Qui tecum vivit et regnat.[c]

Oratio *dicenda ante missam.*

Deus, qui de indignis dignos, de peccatoribus justos,[d] de immundis mundos facis: munda cor et corpus meum ab omni contagione et sorde peccati, et fac me dignum altaribus tuis ministrum; et concede propitius ut in hoc altari ad quod indignus accedo, hostias acceptabiles offeram pietati tuæ pro peccatis et offensionibus meis, [e] et innumeris quotidianis [e] excessibus; et pro omnibus hic circumstantibus universisque mihi familiaritate [f] et [f] affinitate conjunctis; atque me odio aliquo insectantibus et adversantibus; cunctisque fidelibus Christianis vivis et mortuis; et per eum sit tibi meum votum atque sacrificium acceptabile qui se tibi Deo Patri obtulit in sacrificium Jesus Christus Filius tuus Dominus noster. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.[g]

Oratio *dicenda a sacerdote ante Missam.*

Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed confisus de tua pietate ad altare tuum accedo, infirmus ad medicum vitæ, cæcus ad lumen claritatis æternæ, egenus ad domi-

[a] *forsan* ne sit onerosa, *vel* vestis honorosa, *ut in* 54. *correxit quisquam.*
[b] ex 34 desumitur.
[c] ex 26. desumitur.
[d] et.—4L.
[e] innumeris quotidianisque.—4L. 20.
[f] vel.—4L.
[g] ex 15.

num cœli et terræ, nudus ad regem gloriæ, ovis ad pastorem, figmentum ad suum creatorem, desolatus ad pium consolatorem, miser ad misericordem, criminosus ad veniæ largitorem, impius ad justificatorem, induratus ad gratiæ infusorem, rogans immensæ misericordiæ tuæ abundantiam; quatenus meam digneris sanare infirmitatem, lavare fœditatem, illuminare cæcitatem, ditare paupertatem, vestire nuditatem, reducere errantem, consolari desolatum, reconciliare reum, peccatori dare veniam, misero indulgentiam, criminoso vitam, mortuo justificationem; ut te, panem angelorum, regem regum et dominum dominantium, recipere merear ea corporis castitate et animi puritate, ea cordis contritione et lacrymarum fonte, ea lætitia spirituali et cœlesti gaudio, eo timore et tremore, ea reverentia et honore, ea fide et humilitate, eo proposito et amore, ea devotione et gratiarum actione, quibus oportet et decet, ita ut prosit mihi ad vitam æternam, et in remissionem omnium peccatorum meorum. Amen.[a]

Alia *Oratio.*

Obsecro te, piissime Domine Jesu Christe, ut per merita beatissimæ virginis Mariæ matris tuæ et omnium sanctorum et sanctarum tuarum doceas me, et permittas cum tanta cordis puritate mentisque munditia, cum tanta devotione et reverentia, ad tam mirabile sacramentum corporis et sanguinis tui accedere, quanta decet et expedit animæ meæ; sentiat, benignissime Domine Jesu Christe, cor meum dulcedinem beatæ præsentiæ tuæ; sit totius mei languoris spiritalis purgatio; sit scelerum meorum [b]ablutio[b]; sit mihi contra infinita hujus mundi pericula protectio. Gustet nunc anima mea quam suavis es, Domine; ut te gustato, omnis ab ea carnalis voluptas discedat. O panis delectabilis, O refectio vitalis: O esca desiderabilis, O epulum perdulce, omnia reficiens et nunquam deficiens: angeli et spiritus justorum pleno ore te sumunt. Placeat tibi, Domine, ut nunc te sumat fideliter anima mea peccatrix in sua peregrinatione, ut a te virtutem recipiens, iter suum per te usque ad te perficiat sine impedimento Sathanæ; mortifica in membris meis et in corde meo omnes stimulos carnis, et omnes libidinosas commotiones; ut tu, rex virginum et amator castitatis, in meo tabernaculo quietam habeas mansionem. Tu, Domine, nosti, quot et quantis fluctibus læsa est anima mea; sed tu, Domine, qui es summus medicus, veni et sana eam; cui est tradita omnis potestas et imperium; per infinita sæcula sæculorum. Amen.[c]

Oratio *devota de sacramento altaris.*

Omnipotens et misericors Deus, ecce accedo ad sacramentum corporis et sanguinis unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi; accedo, inquam, infirmus ad medicum vitæ, immundus ad fontem misericordiæ. Rogo ergo immensæ majestatis tuæ abundantiam, quatenus meam digneris sanare infirmitatem, ditare paupertatem, ut panem angelorum, regem regum, tanta reverentia et tremore, tanta contritione et amore suscipiam, sicut expedit animæ meæ. Da mihi, quæso, illius dominici corporis et sanguinis non solum suscipere sacramentum, sed etiam virtutem sacramenti. Dulcissime Deus, da mihi sic suscipere corpus unigeniti tui Domini nostri Jesu Christi, quod traxit de virgine Maria, ut corpori suo mystico merear incorporari, ac inter ejus membra connumerari. O Pater amantissime, concede mihi dilectum Filium tuum, quem quidem velatum suscipere propono, revelata tandem facie contemplari. Qui tecum et Spiritu Sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.[d]

[a] ex 26. desumitur.
[b] absolutio.—4PV.

[c] ex 13. desumitur.
[d] ex 26. desumitur.

Oratio *ante missam dicenda.*

Omnipotens [a] sempiterne [a] Deus, ecce accedo ad sacramentum corporis et sanguinis unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi; accedo, inquam, infirmus ad medicum vitæ, immundus ad fontem misericordiæ, cæcus ad lumen claritatis æternæ,[b] nudus ad regem gloriæ. Rogo ergo immensæ majestatis tuæ abundantiam, quatenus meam digneris sanare infirmitatem, laxare fœditatem, illuminare cæcitatem, ditare paupertatem, vestire nuditatem; ut panem angelorum, regem regum, dominum dominantium, tanta reverentia et tremore, tanta suscipiam contritione et amore, tanta fide et puritate, tali proposito et humilitate, sicut expedit animæ meæ. Da mihi, quæso, illius Dominici corporis et sanguinis non solum suscipere sacramentum, sed etiam virtutem sacramenti. Dulcissime Jesu, da mihi sic suscipere corpus Unigeniti tui Domini nostri Jesu Christi, quod traxit de virgine Maria, ut corpori suo mystico merear incorporari ac inter ejus membra connumerari. O Pater amantissime, concede mihi dilectum Filium tuum, quem quidem velatum suscipere propono, revelata tandem facie contemplari. Qui tecum et cum Spiritu Sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.[c]

Sequuntur *Præparationes ad Missam.*

Sacerdos volens confiteri dicat,

Benedicite, pater.

Sacerdos.

Dominus sit in corde tuo et in labiis tuis ad confitendum omnia peccata tua. In nomine Patris et Filii *&c.*

Tunc dicat peccata sua. Quibus dictis, dicat sacerdos.

Misereatur tui, omnipotens Deus, *&c.*

Indulgentiam et absolutionem *&c.*

Meritum passionis Domini nostri Jesu Christi, suffragia sanctæ matris Ecclesiæ, bona quæ fecisti et quæ per Dei gratiam facies, sint tibi in remissionem peccatorum tuorum,

Injungat pœnitentiam, dicens,

et pro pœnitentia speciali, dices hoc et hoc, vel facies hoc et hoc.

Tunc absolvat et dicat.

Dominus noster Jesus Christus, qui est summus pontifex, per suam piissimam misericordiam te absolvat. Et ego auctoritate mihi concessa absolvo te, primo a sententia minoris excommunicationis, si indigeas; deinde absolvo te ab omnibus peccatis tuis, In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti *&c.*

Sacerdos volens accedere ad altare, induat se sacris vestibus, dicens, Veni *&c.*[d]

[e] Ordinarium *Missæ.*[e]

Ad Missam dicendam, dum sacerdos induit se sacris vestibus, dicat Hymnum sequentem.

Hymnus.

Veni, Creator Spiritus,
mentes tuorum visita,
imple superna gratia
quæ tu creasti pectora.

Qui Paraclitus diceris,
donum Dei altissimi,
fons vivus, ignis, caritas
et spiritalis unctio.

Tu septiformis munere,
dextræ Dei tu digitus,
tu rite [f] promisso [f] Patris,
sermone ditans guttura.

[a] sic 4L. 20. et misericors.—16.
[b] egenus ad Dominum cœli et terræ.—16.
[c] ex 4L. desumitur.
[d] ex Breviario desumitur.
[e] Alphabetum sacerdotum.—97.
[f] sic 26. &c. promissum.—55P. B56.

Accende lumen sensibus,
infunde amorem cordibus,
infirma nostri corporis
virtute firmans perpetim.
Hostem repellas longius,
pacemque dones protinus,
ductore sic te prævio,
vitemus omne noxium.
Per te sciamus da Patrem,
noscamus atque Filium;
te utriusque Spiritum
credamus omni tempore.
Sit laus Patri cum Filio,
Sancto simul Paraclito;
nobisque mittat Filius
carisma Sancti Spiritus. Amen.

V. Emitte Spiritum tuum et creabuntur;

R. Et renovabis faciem terræ.

Oratio.

Deus, cui omne cor patet et omnis voluntas loquitur, et quem nullum latet secretum, purifica per infusionem Sancti Spiritus cogitationes cordis nostri, ut [a] te perfecte [a] diligere et digne laudare mereamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum. In unitate ejusdem.

Deinde sequatur Antiphona, Introibo ad altare Dei. *Ps.* Judica me, Deus, et discerne. *Totus Psalmus dicitur cum* Gloria Patri. *Deinde dicitur Antiphona,*

Introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.

Pater noster.

Ave Maria.

His finitis, et Officio Missæ inchoato, cum post Officium Gloria Patri *incipitur, accedat sacerdos cum suis ministris ad gradum altaris, et dicat ipse confessionem, diacono assistente a dextris et subdiacono a sinistris. Hoc modo incipiendo,*

Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo.

Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Confessio.

Confiteor Deo, beatæ Mariæ, omnibus sanctis, et vobis; [b] quia [b] peccavi nimis cogitatione, locutione, et opere: mea culpa: precor sanctam Mariam, omnes sanctos Dei, et vos, orare pro me.

Ministri respondeant.

Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimittat vobis omnia peccata vestra; liberet vos ab omni malo; conservet et confirmet in bono; et ad vitam perducat æternam.

Sacerdos, Amen.

Et postea dicant, Confiteor. *Quo dicto, dicat sacerdos,* Misereatur, *ut supra. Deinde dicat sacerdos.*

Absolutionem et remissionem omnium peccatorum vestrorum, spatium veræ pœnitentiæ, et emendationem vitæ, gratiam et consolationem Sancti Spiritus, tribuat vobis omnipotens et misericors Dominus.

Ministri respondeant, Amen.

[c] *Et sciendum est, quod quicunque sacerdos Officium exsequatur, semper episcopus si præsens fuerit ad gradum* [d] *altaris* [d] *dicat* Confiteor, Misereatur, *et* Absolutionem.[c]

Deinde dicat sacerdos Versum.

Adjutorium nostrum in nomine Domini,

R. Qui fecit cœlum et terram.

V. Sit nomen Domini benedictum,

R. Ex hoc nunc et usque in sæculum.

Oremus.

Deinde, finitis precibus, sacerdos deosculetur diaconum, et postea subdiaconum, ita dicens,

Habete osculum pacis et dilectionis, ut apti sitis sacrosancto altari, [e] ad perficiendum officia divina.[e]

Et hoc semper observetur per totum annum, nisi tantum in missis pro defunctis et in tribus proximis feriis ante Pascha.

His itaque peractis, ceroferarii can-

[a] perfecte te.—92. 94. 97. 98.
[b] non habent 94. 97.
[c] non habet B56.
[d] chori.—92. 94. 97. 98.
[e] Domini ministerio.—94.

delabra cum cereis ad gradum altaris dimittant; deinde accedat sacerdos ad altare, et dicat in medio altaris, tacita voce, inclinatoque corpore et junctis manibus,

Oremus.

Aufer a nobis, [a] quæsumus, Domine, cunctas [a] iniquitates nostras, ut ad sancta sanctorum puris [b] mereamur mentibus [b] introire. Per Christum Dominum nostrum.

Tunc erigat se sacerdos et osculetur altare, et hoc in medio, et signet se in facie sua, ita dicens,

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Deinde ponat diaconus thus in thuribulum, et dicat prius sacerdoti,

Benedicite.

Et sacerdos dicat,

Dominus. Ab ipso [c] benedicatur [c] [d] hoc incensum,[d] in cujus honore cremabitur. In nomine Patris *&c.*

Tunc diaconus, ei thuribulum tradens, deosculetur manum ejus, et ipse sacerdos thurificet medium Altaris et utrumque cornu Altaris,[e] primo in dextera, secundo in sinistra parte, et interim in medio.[e]

Deinde ab ipso diacono ipse sacerdos thurificetur; et postea Textum ministerio subdiaconi sacerdos deosculetur.

His itaque gestis in dextro cornu Altaris cum diacono et subdiacono, Officium missæ usque ad Orationem prosequatur, vel usque ad Gloria in excelsis, *quando dicitur.*

Et post Officium et Psalmum, repetatur Officium; et postea dicitur Gloria Patri *et* Sicut erat: *tertio repetatur Officium. Et hoc per totum annum observetur, tam in Dominicis quam in festis sanctorum, et in octavis et infra quando chorus regitur, et in omnibus missis de sancta Maria per totum annum observetur; nisi in Dominica Passionis Domini et abhinc usque ad Cœnam Domini, ad Missam scilicet de temporali tantum; tunc enim statim post Psalmum qui dicitur post Officium reincipiatur Officium, sine* Gloria Patri *post repetitionem Officii.*

Principalis rector chori Officium missæ a cantore quærere debet, deinde illud socio suo intimare, et postea simul incipere; et similiter Kyrie, *Sequentia, Offertorium,* Sanctus, Agnus, *et Communio quærantur, intimentur et incipiantur.*

His finitis, et Officio missæ inchoato, cum post Officium Gloria Patri *incipitur, tunc accedant ministri ad Altare ordinatim, primo ceroferarii duo pariter incedentes, deinde thuribularii, post subdiaconus, exinde diaconus, post eum sacerdos; diacono et subdiacono casulis indutis, scilicet quotidie per Adventum et a Septuagesima usque ad Cœnam Domini, quando de temporali dicitur missa, nisi in vigiliis et Quatuor temporibus, manus tamen ad modum sacerdotis non habentibus; cæteris vero ministris, scilicet ceroferariis, thuribulariis et acolyto, in albis cum amictibus exsistentibus. In aliis vero temporibus anni, quando de temporali dicitur missa, et in festis sanctorum totius anni, utantur diaconus et subdiaconus dalmaticis et tunicis, nisi in vigiliis et Quatuor temporibus, et nisi in vigilia Paschæ et Pentecostes et Nativitatis Domini, si in Dominica contigerit, et excepto jejunio Quatuor temporum quod celebratur in hebdomada Pentecostes; tunc dalmaticis et tunicis indui debent. In die Parasceves et in Rogationibus ad missam jejunii et [f] processionis [f] et in missis dominicalibus et sanctorum quæ in [g] capitulo [g] dicuntur; tunc enim albis cum amictibus utantur; ita tamen quod in tempore Paschali de*

[a] Domine, quæsumus, omnes.—4L. 57. B56. non habet quæsumus 98.

[b] mentibus mereamur.—98. 4L. 57. B56.

[c] sanctificetur.—97.

[d] non habent 92. 97. 98.

[e] non habent 92. 98.

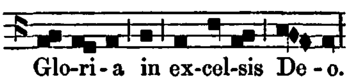
[f] ad processionem.—4L. processionibus.—97.

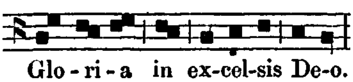
[g] capis.—92. 98.
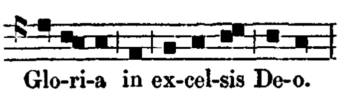
quocunque dicitur missa, nisi in Inventione sanctæ Crucis, utantur ministri altaris vestimentis albis ad missam. Similiter fiat in festo Annunciationis beatæ Mariæ et in Conceptione ejusdem et in utroque festo sancti Michaelis et in festo sancti Johannis apostoli in hebdomada Nativitatis Domini et per octavas et in octavis Assumptionis et Nativitatis beatæ Mariæ et in commemorationibus ejusdem per totum annum et per octavas et in octavis Dedicationis ecclesiæ. Rubeis vero utantur vestimentis omnibus Dominicis per annum extra tempus Paschæ, quando de Dominica agitur, et in quarta feria in Capite jejunii et in Cœna Domini et in utroque festo sanctæ Crucis, in quolibet festo martyrum, apostolorum et evangelistarum extra tempus Paschæ. In omnibus autem festis unius confessoris vel plurimorum confessorum, utantur vestimentis crocei coloris.

Quo facto, sacerdos et sui ministri in sedibus paratis se recipiant et exspectent usque ad Gloria in excelsis, *quod incipiatur semper in medio Altaris quandocunque dicitur.*

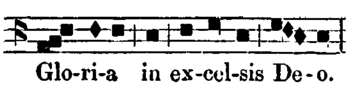
Omnibus Dominicis per annum quando Gloria in excelsis *dicitur, dicitur unum istorum pro dispositione cantoris* [a] *:—*

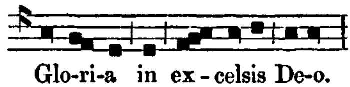

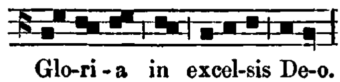
In omnibus majoribus duplicibus dicitur unum istorum pro dispositione cantoris :—
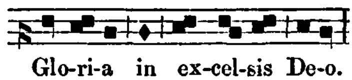

[a] laus angelica.—26.
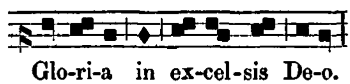

In omnibus aliis duplicibus dicitur unum istorum pro dispositione cantoris :—
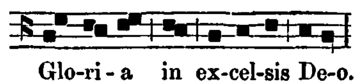

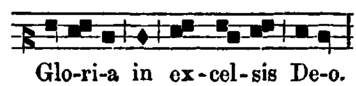

In utroque festo sancti Michaelis et in festo sancti Dunstani dicitur hic cantus :—

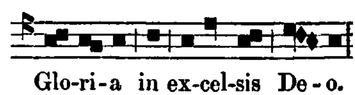

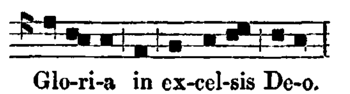
In omnibus festis, et in octavis quando Invitatorium a tribus cantatur, dicitur unum istorum pro dispositione cantoris :—

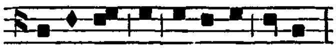

In omnibus aliis festis simplicibus, tam trium quam novem lectionum, in quibus chorus regitur, dicitur unum istorum cantuum :—

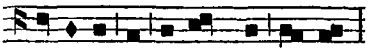

In omnibus festis trium lectionum et in octavis quando chorus non regitur, dicitur unum istorum :—

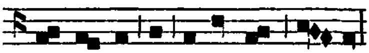

Glo-ri-a in ex-cel-sis De-o.

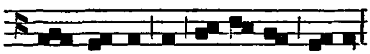
Glo-ri-a in ex-cel - sis De - o.

In commemoratione beatæ Mariæ dicitur hic cantus per totum annum quando dicitur Gloria in excelsis :—

Glo-ri - a in ex-cel-sis De - o.

Nisi quando ultimo fit servitium de sancta Maria ante Adventum Domini et ante Septuagesimam et in octavis Assumptionis et Nativitatis beatæ Mariæ : tunc enim dicitur sequens cantus [a] *tam a choro quam a sacerdote et ejus ministris ad altare* [a] [b] *cum sua farsura, videlicet in choro ; et etiam dicitur cum sua prosa in quotidianis missis in capella beatæ Mariæ omni sabbato.*[b]

Glo - ri - a in ex-cel-sis De-o.

Gloria in excelsis Deo. Et in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam, Domine Deus, rex cœlestis, Deus, Pater omnipotens. Domine Fili unigenite, Jesu Christe, *Spiritus et alme orphanorum paraclite,* Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris, *Primogenitus Mariæ virginis matris,* Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram, *Ad Mariæ gloriam.* Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus, *Mariam sanctificans,* Tu solus Dominus, *Mariam gubernans,* Tu solus altissimus, *Mariam coronans,* Jesu Christe cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris. Amen.

In omnibus aliis missis quando dicendum est, dicitur sine prosa. Post inceptionem Gloria in excelsis *divertat se sacerdos ad dextrum cornu altaris, et ministri cum eo prosequentes, diaconus a dextris et subdiaconus a sinistris, submissa voce dicant idem. In duplicibus festis, principalis rector chori* Gloria in excelsis *quando debet dici quærat a cantore et sacerdoti injungat.*

Notandum est, quod omnes clerici stare tenentur ad missam, nisi dum lectio Epistolæ legitur et Gradale et Alleluya *vel Tractus cantatur. In duplicibus tamen festis, stare tenentur omnes dum a choro.* Alleluya *canitur. Pueri vero semper sint stantes ad missam choro canente ; rectores vero chori, cum duo tantum habentur, sequantur per omnia regulam clericorum de secunda forma ad Vesperas, Matutinas et ad Missam ; nisi quod semper dum chorus canit* Alleluya *stare tenentur, et in inceptionibus cantuum ad Missam ad Altare se convertant. In duplicibus festis, omnes rectores chori imitentur omnia ut supra.*

Et notandum est quod omnes clerici conversi ad Altare stare tenentur dum ad Missam Gloria in excelsis *inchoatur, quousque chorus cantet : et in eodem hymno ad hæc verba* Adoramus te, *et ad hæc verba* Suscipe deprecationem nostram, *et in fine ejusdem cum dicitur* Jesu Christe cum Sancto Spiritu in gloria Dei *usque ad Epistolam vel Lectionem.*

[a] non habent 92. 94. 97. 98.

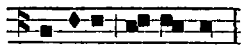
[b] non habent 4L. 57.

[a] *Dictoque Graduli* Alleluya *vel Sequentia vel Tractu a sacerdote privatim cum suis ministris, accipiat subdiaconus panem et vinum et aquam cum calice, et ea præparet ad Eucharistiæ ministrationem ; benedictione prius aquæ a sacerdote petita hoc modo,* Benedicite ; *sic respondeat sacerdos,* Dominus. Ab eo sit benedicta, de cujus latere exivit sanguis et aqua. In nomine Patris *&c.*

Sacerdos vero interim sedeat in sede sua.[a]

In fine vero Gradalis vel Tractus vel Alleluya *vel Sequentiæ, chorus ad Altare se inclinet antequam ad lectorem Evangelii se vertat, et ad* Gloria tibi, Domine, *semper ad Altare se vertat lector Evangelii, et etiam omnes clerici signo crucis se signent ; quod ter ad Missam publice observatur, scilicet ad* Gloria in excelsis, *quando dicitur* In Gloria Dei Patris, Amen, *et ad* Gloria tibi, Domine, *et post* Sanctus *cum dicitur* Benedictus qui venit, *et ad inceptionem* Credo in unum *quousque chorus cantet : et iterum ad Altare ter inclinet, scilicet dum dicitur hæc clausula,* Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria virgine, *secundo,* Et homo factus est, *tertio,* Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, *et in fine cum dicitur,* Et vitam venturi sæculi, Amen. *Abhinc quousque etiam inchoetur Offertorium et post Offertorium quousque compleatur totum officium missæ, hunc gestum chorus imitetur omni festo per annum. Per totum autem Adventum non dicitur* Gloria in excelsis, *de quocunque dicitur missa, nec a Septuagesima usque ad vigiliam Paschæ.*

*His itaque peractis, factoque signaculo crucis in facie sua, vertat se sacerdos ad populum, elevatisque aliquantulum brachiis junctisque manibus, dicat hoc modo :—**

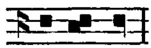

Dominus vobiscum.

Et chorus respondeat,

Et cum spiritu tuo.

sub eodem tono. Et iterum revertat se sacerdos ad Altare, et dicat hoc modo :—

Oremus.

Quotiescunque dicitur Dominus vobiscum *ad Missam, semper sub eodem tono dicitur similiter et* Oremus ; *nisi in Præfationibus et nisi in Missa Sponsalium cum fit benedictio super sponsum et sponsam ante* Pax Domini. *Tunc enim dicitur sic et in consimilibus ita determinando :—*

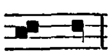

Dominus vobiscum. Oremus.

Deinde dicitur oratio, sic determinando :

Per omnia sæcula sæculorum.†

A - men.

[a] non habent 92. 94. 97. 98.

* Has notas correximus secundum duo ex antiquioribus editionibus, (scil. H. et 94. quæ inter se fere semper concordant) quibus consentit Missale manuscriptum Vigorniense. In plerisque libris impressis hæcce *Dominus vobiscum* et *Oremus* notantur sicut infra habentur in Missa Sponsalium.

† In quibusdam exemplaribus *(ex. gra.* 4L. et 15.) nota A. *(La)* in hoc loco invenitur.

Et si aliqua Memoria habenda est, iterum dicat sacerdos Oremus *ut supra. Et quando sunt plures collectæ dicendæ, tunc omnes Orationes quæ sequuntur sub uno* Per Dominum *et uno* Oremus *dicuntur. Ita tamen quod septenarium numerum excedere non debent secundum usum Ecclesiæ Sarum.*

Et semper dum stat sacerdos ad officium missæ, post eum stet diaconus directe in proximo gradu, et subdiaconus simili modo directe in secundo gradu, post diaconum; ita quod quoties sacerdos ad populum se convertit, diaconus similiter se convertat. Subdiaconus vero interim genuflectendo, de capsula sacerdotis aptanda subministret. Et si episcopus celebraverit, omnes diaconi in gradu diaconorum consistant, principali diacono medium locum inter eos obtinente. Simili modo in gradu subdiaconorum se habeant, cæteris omnibus diaconis et subdiaconis gestum principalis diaconi et principalis subdiaconi imitantibus; excepto quod principalis subdiaconus sacerdoti ad populum convertenti solus subministret.
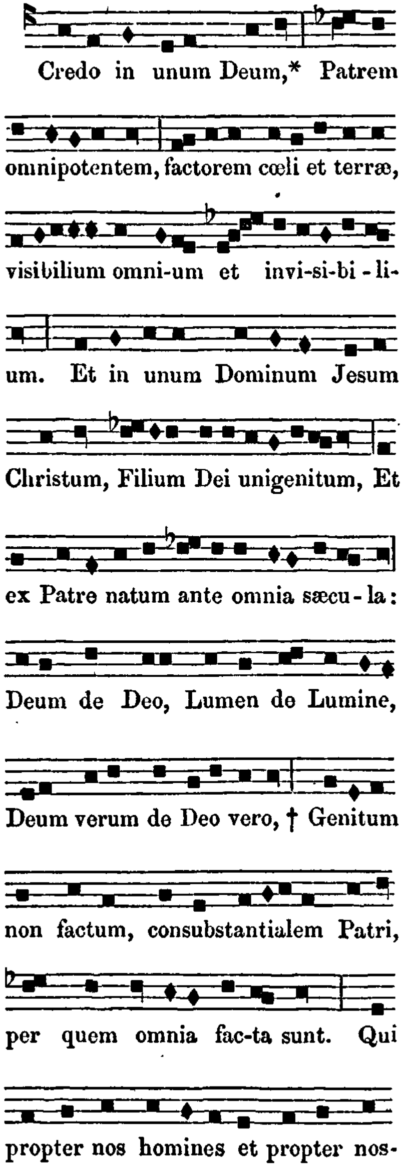
Sciendum est autem quod quicquid a sacerdote dicitur ante Epistolam, in dextro cornu altaris expleatur; præter inceptionem Gloria in excelsis. *Similiter fiat post perceptionem sacramenti. Cætera omnia in medio Altaris expleantur, nisi forte diaconus defuerit. Tunc enim in sinistro cornu Altaris legatur Evangelium.*

Post Introitum vero Missæ, unus ceroferariorum panem, vinum, et aquam, quæ ad Eucharistiæ ministrationem disponuntur, deferat; reliquus vero pelvim cum aqua et manutergio portet.

Chorum licet ingredi usque ad completorium primæ Collectæ.

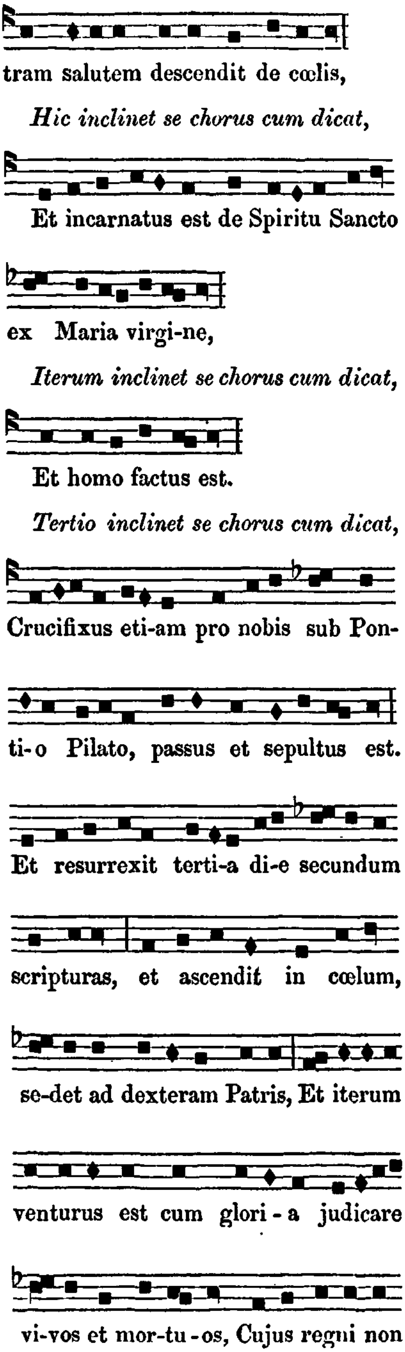
Cætera usque ad Credo *dicuntur ut supra in prima Dominica Adventus Domini notatum est.*
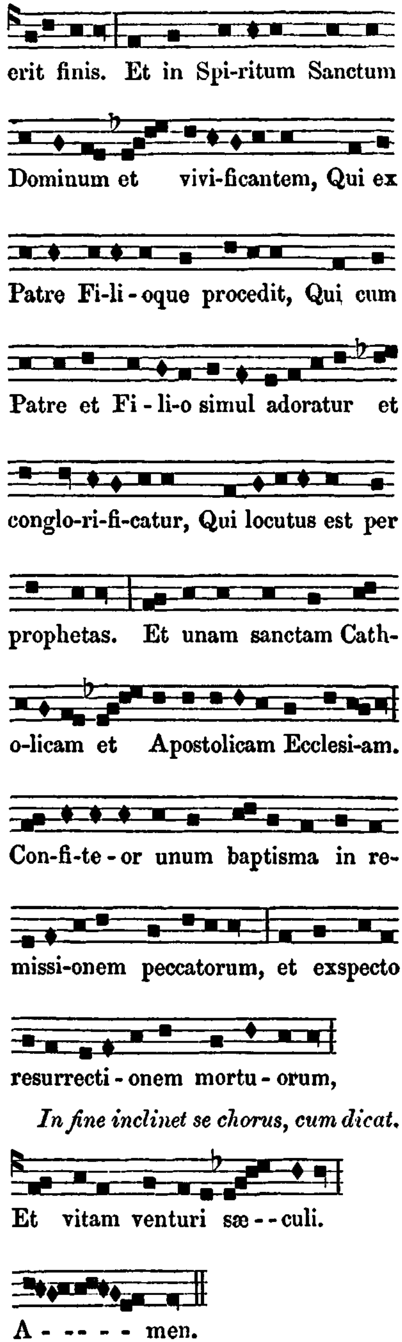
Symbolum Nicænum.

* In Missalibus verba *Credo in unum Deum* sola notantur. Cætera e Graduali sumpsimus.

† Notam E. *(Mi)* quam in hoc loco in Graduali MS. [add. MS. 17,001 Musei Britannici] invenimus, correxit quisquam in G. *(Sol)* in Graduali impresso. Correctorem sequimur.

tram salutem descendit de cœlis,
Hic inclinet se chorus cum dicat,
Et incarnatus est de Spiritu Sancto
ex Maria virgi-ne,
Iterum inclinet se chorus cum dicat,
Et homo factus est.
Tertio inclinet se chorus cum dicat,
Crucifixus eti-am pro nobis sub Pon-
ti-o Pilato, passus et sepultus est.
Et resurrexit terti-a di-e secundum
scripturas, et ascendit in cœlum,
se-det ad dexteram Patris, Et iterum
venturus est cum glori-a judicare
vi-vos et mor-tu-os, Cujus regni non

erit finis. Et in Spi-ritum Sanctum
Dominum et vivi-ficantem, Qui ex
Patre Fi-li-oque procedit, Qui cum
Patre et Fi-li-o simul adoratur et
conglo-ri-fi-catur, Qui locutus est per
prophetas. Et unam sanctam Cath-
o-licam et Apostolicam Ecclesi-am.
Con-fi-te-or unum baptisma in re-
missi-onem peccatorum, et exspecto
resurrecti-onem mortu-orum,
In fine inclinet se chorus, cum dicat.
Et vitam venturi sæ--culi.
A----- men.

[a] *Post inceptionem* Credo in unum Deum, *reversis ministris de pulpito ad altare, diaconus librum Evangelii sacerdoti porrigat deosculandum, vel alias Textum accipiens de manu subdiaconi, ipsum sacerdoti porrigat in dextris ejus osculandum; deinde acolyto ministrante subdiacono, subdiaconus ipsi diacono.*

Postea [a] *sequatur* Dominus vobiscum *et* Oremus. *Deinde dicitur Offertorium.*

Post Offertorium vero porrigat diaconus sacerdoti calicem cum patena et sacrificio, et osculetur manum ejus utraque vice. Ipse vero accipiens ab eo calicem, diligenter ponat in loco suo debito super medium altare; et inclinato parumper elevet calicem utraque manu, offerens sacrificium Domino, dicendo hanc Orationem.

Suscipe, Sancta Trinitas, hanc oblationem, quam ego indignus peccator offero in honore tuo, beatæ Mariæ et omnium sanctorum tuorum, pro peccatis et offensionibus meis: et pro salute vivorum et requie omnium fidelium defunctorum.

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti acceptum sit omnipotenti Deo hoc sacrificium novum.

Dictaque Oratione, reponat calicem et cooperiat cum corporalibus, ponatque panem super corporalia decenter ante calicem vinum et aquam continentem; et osculetur patenam, et reponat eam a dextris [b] *sacrificii* [b] *super Altare, sub corporalibus parum cooperiendo. Hoc peracto, accipiat thuribulum a diacono et thurificet sacrificium, videlicet ultra ter signum crucis faciens et in circuitu et ex utraque parte calicis et sacrificii; deinde* [c] *locum ter* [c] *inter se et altare. Et dum thurificat, dicat versum sequentem;*

Dirigatur, Domine, ad te oratio mea, sicut incensum in conspectu [d] tuo.[d]

Postea thurificetur ipse sacerdos ab ipso diacono, et subdiaconus deferat ei Textum deosculandum: deinde acolytus thurificet chorum, incipiens a rectoribus chori; deinde superiorem gradum ex parte decani, incipiens ab ipso decano vel a proximiori stallo, eo absente; postea superiorem gradum ex parte cantoris: eodem ordine secundas, exinde primas formas; ita quod ipse puer singulos [e] *clericos* [e] *incensando illis inclinet, subsequente eum* [f] *subdiacono* [f] *cum Textu ab omnibus deosculando.*

Si episcopus celebraverit et duplex festum fuerit, duo pueri venient cum thuribulis et duo subdiaconi cum duobus Textibus vel reliquiis. Si autem episcopus non celebraverit et duplex festum fuerit, Textum deferat acolytus ex parte cantoris.

Primo autem thurificandus est cantor qui stat in medio chori cum cæteris rectoribus chori, scilicet in festis majoribus duplicibus tantum: deinde principales rectores chori ex utraque parte sui; exinde duo rectores secundarii; postea chorus more solito; eodem quoque ordine sequantur Textus.

Quando vero non dicitur Credo *tunc immediate post* Oremus *et Offertorium accedat diaconus et offerat sacerdoti calicem cum patena; et cætera solito more expleantur; et thurificet sacrificium more solito: sed chorus non thurificetur. Nunquam enim incensatur chorus post Evangelium ad missam nisi quando dicitur* Credo; *sed tunc semper.*

His itaque peractis, eat sacerdos ad dextrum cornu Altaris, et abluat manus dicens,

Munda me, Domine, ab omni inquinamento [g] mentis et corporis [g]; ut possim mundus implere opus sanctum Domini.

[a] Dum a choro canitur *Credo,* accedat diaconus post lectum Evangelium et offerat sacerdoti librum Evangeliorum vel Textum deosculando in sinistris ejus. Deinde.—4L. 57. Nihil habent 92. 94. 98. B56.

[b] non habent 92. 94. 98. 4L. B56.
[c] locum.—92. 98. 4L. 57. locet.—94.
[d] majestatis tuæ.—94.
[e] pueros.—4L. 57.
[f] diacono.—92. 4L. 57.
[g] cordis et corporis mei.—94. 97. 4L.

[a] *Diacono interim ipsum Altare in sinistro cornu thurificante et reliquias more solito in circuitu.*

Ablutis manibus sacerdos revertat se ad Altare ad divinum officium exsequendum; et diaconus et subdiaconus in gradibus suis ordinate supradicto modo se teneant.[a]

Deinde revertat se, et stans ante Altare, inclinatoque capite et corpore, junctis manibus dicat hanc Orationem.

In spiritu humilitatis et in animo contrito suscipiamur, Domine, a te: et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo, ut a te suscipiatur hodie, et placeat tibi, Domine Deus [b] meus.[b]

Et erigens se, deosculetur Altare a dextris sacrificii; et dans benedictionem ultra sacrificium, postea signet se dicens,

In nomine Patris, &c.

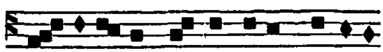
Deinde vertat se sacerdos ad populum, et tacita voce dicat,

Orate, fratres et sorores pro me, ut meum pariterque vestrum [c] acceptum [c] sit Domino Deo [d] nostro [d] sacrificium.

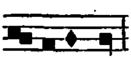
Responsio [e] *clerici* [e] *privatim,*

Spiritus Sancti gratia illuminet cor tuum et labia tua, et accipiat Dominus digne hoc sacrificium laudis de manibus tuis pro peccatis et offensionibus nostris.

[f] *In missis vero pro defunctis, post ablutionem manuum sacerdotis, statim incipiat sacerdos junctis manibus in medio Altaris, conversus ad Altare, dicens:—*

Hos-ti-as et pre-ces tibi, Domine,

of-fe-ri-mus.

Et chorus cantando respondeat,

Tu suscipe pro animabus illis, quarum hodie memoriam agimus; fac eas, Domine, de morte transire ad vitam.

Et interim dicat sacerdos,

In spiritu humilitatis.

Deinde statim dicat, conversus ad populum, tacita voce:—

Orate, fratres et sorores, pro fidelibus defunctis.

Responsio [g] *clerici* [g] *cantando.*

Requiem æternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis, quam olim Abrahæ promisisti et semini ejus.

Notandum est quod in omnibus missis pro corpore præsenti, et in anniversariis cujuscunque fuerint, et in trigintalibus, dicitur Hostias et preces, *cum versu* Requiem æternam' *et* Quam olim. *In omnibus vero aliis missis pro defunctis non dicuntur, nec in die Animarum.*[f]

Et reversus ad Altare, sacerdos Secretas Orationes dicat, juxta numerum et ordinem ante-dictarum ante Epistolam, ita incipiens, Oremus.

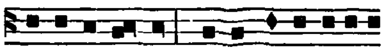
Quibus finitis, dicat sacerdos [h] *aperta* [h] *voce,* Per omnia sæcula sæculorum; *manibus non levatis donec dicitur* Sursum corda. *Et tunc accipiat subdiaconus offertorium et patenam de manu diaconi, ipsam patenam tenendam quousque* Pater noster *dicitur, quam acolyto offertorio coopertam committat, in gradu scilicet post diaconum interim constituto. Quod etiam observetur in omni missa ad autenticum altare celebranda per totum annum, nisi tantum in missis pro defunctis; tamen in die Animarum observabitur.*

Sequuntur Præfationes. Et primo Præfatio de Nativitate Domini. Hæc Præfatio dicitur in die Nativitatis Domini ad omnes missas et quotidie per hebdomadam et in die Circumcisionis, et in omnibus missis de sancta Maria ab hac die usque ad Purificationem, et etiam in die Purificationis. Dicatur etiam in missis de Corpore Christi. Dicatur etiam in festo Corporis Christi et in octavis ejusdem et infra quando de eo fit servitium.

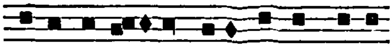
[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] non habent 92. 94. 98. 4L. 57. B56.
[c] aptum.—94. 97.
[d] non habent 92. 98. 8RM. 57. B56.
[e] cleri.—98.

[f] Pro defunctis post ablutionem manuum sacerdos agat, utut habetur infra in Officio mortuorum.—94. 97.
[g] cleri.—92. 98. clericorum.—8RM.
[h] alta.—8RM.

Dicatur etiam in commemoratione ejusdem. Communicantes *vero dicitur tantum usque ad Circumcisionem et in die Circumcisionis.*

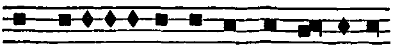
Æterne De-us. Qui-a per incarnati

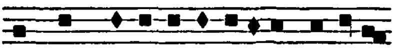
Verbi mysteri-um nova mentis nostræ

oculis lux tu-æ clarita-tis in-fulsit: ut,

dum visi-bi-li-ter De-um cognoscimus,

per hunc in invi-si-bi-li-um amorem

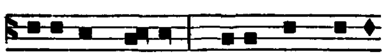

ra-pi-a-mur. Et ide-o cum Angelis, &c.

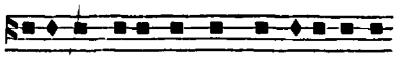
Nota quod infra Canonem ad primam missam in nocte Nativitatis Domini dicitur Communicantes et noctem sacratissimam *&c. Ad omnes alias missas dicitur* diem sacratissimum [a] *infra Canonem.*[a]

Communicantes et [b] diem sacratissimum [b] celebrantes, quo beatæ Mariæ intemerata virginitas huic mundo edidit Salvatorem, Sed et memoriam venerantes, Inprimis ejusdem gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis [c] ipsius [c] Dei et Domini nostri Jesu Christi: Sed et beatorum *&c.*

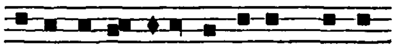
Sequens Præfatio dicitur in die Epiphaniæ et per octavas et in octavis; et Communicantes *similiter dicitur.*

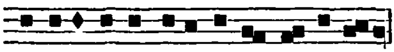
Æterne Deus. Qui-a cum Uni-

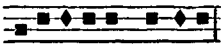
ge-ni-tus tuus in substan-ti-a nostræ

carnis appa-ru-it, in novam nos im-

morta-li-ta-tis su-æ lu-cem repa-ravit.

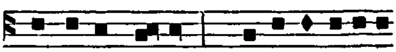

Et ide-o cum angelis &c.

Infra Canonem.

Communicantes et diem sacratissimum celebrantes, quo Unigenitus tuus in tua tecum gloria coæternus in veritate carnis nostræ visibiliter corporalis apparuit, Sed et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis ejusdem Dei et Domini nostri Jesu Christi. Sed et beatorum apostolorum *&c.*

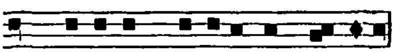
Sequens Præfatio dicitur in feria quarta in Capite jejunii, et in omni missa de jejunio, nisi in Dominicis, abhinc usque ad Cœnam Domini.

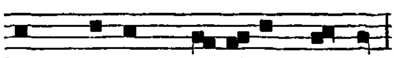
Æterne De-us. Qui corporali je-

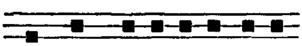
juni-o vi-ti-a comprimis, mentem ele-

vas, virtutem largiris et præmi-a,

Per Christum Do-minum nostrum,

Per quem majestatem tuam &c.

[a] quandocunque dicitur.—55P.
[b] et noctem sacratissimam.—13. 55P.
[c] ejusdem.—97. 55P.

Nota quod in Dominicis per Quadragesimam dicitur Præfatio quotidiana. In Cœna Domini etiam Præfatio quotidiana dicitur. Infra Canonem, Communicantes *et* Hanc igitur oblationem *et* Qui pridie, *tam ab episcopo quam a sacerdote dicuntur.*
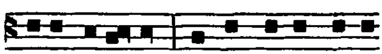
Infra Canonem.

Communicantes et diem sacratissimum celebrantes quo Dominus noster Jesus Christus pro nobis traditus est, Sed et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis ejusdem Dei et Domini nostri Jesu Christi. Sed et beatorum apostolorum *&c.*

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ, quam tibi offerimus[a] ob diem in qua Dominus noster Jesus Christus tradidit discipulis suis corporis et sanguinis sui[b] mysteria celebranda,[a b] Quæsumus, Domine.

Qui pridie quam pateretur pro nostra omniumque salute, hoc est hodie, accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas; et, elevatis oculis in cœlum ad te Deum Patrem, *&c.*

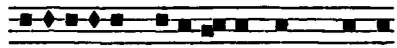
Sequens Præfatio dicitur in die Paschæ et per totam hebdomadam et in omnibus Dominicis usque ad Ascensionem quando de Dominica sive de Pascha dicitur missa. Sed in vigilia Paschæ tantum dicitur in Præfatione, Sed in hac potissimum nocte. *Quandocunque vero alias dicetur, dicitur* Sed in hoc potissimum die. Communicantes *vero et* Hanc igitur *per hebdomadam et in octavis Paschæ tantum dicuntur: ita quod in vigilia Paschæ tantum dicitur* noctem sacratissimam; *in die vero Paschæ et alias quando dicitur, dicitur* diem sacratissimum.

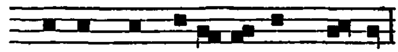
Æterne De-us. Et te quidem omni

tempore, sed in hac potissimum di-e
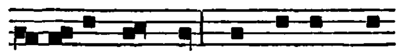

glori-osi-us prædi-ca-re, cum Pascha

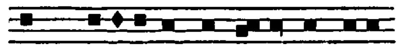
* nostrum im-mo-la-tus est Christus.

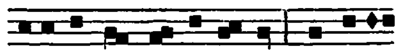
Ipse enim verus est ag-nus qui abstulit

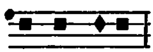
pec-ca-ta mun-di, qui mortem nos-

tram mori-endo destruxit, et vitam

resurgen-do re-pa-ra-vit. Et ide-o

cum angelis, &c.

Infra Canonem.

Communicantes et diem sacratissimum (*vel* et noctem sacratissimam) celebrantes resurrectionis Domini nostri Jesu Christi secundum carnem, Sed et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis ejusdem Dei et Domini nostri Jesu Christi. Sed et beatorum.

Item.

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ quam tibi offerimus, pro his quoque

[a] Pro his quoque quos regenerare dignatus es ex aqua et Spiritu Sancto, tribuens eis remissionem omnium peccatorum.—97. 55P.

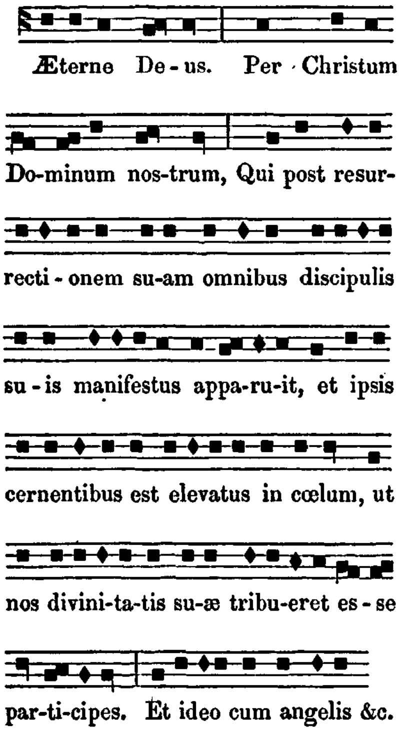
* Cantum in hac syllaba elevant per semitonum 94. II. 4L. 15.

[b] mysteria veneranda.—98. veneranda mysteria.—94.

quos regenerare dignatus es ex aqua et Spiritu Sancto, tribuens eis remissionem omnium peccatorum, Quæsumus, Domine.

Sequens Præfatio dicitur in die Ascensionis Domini et per octavas et in octavis et in Dominica infra octavas quando de Dominica agitur, et Communicantes.
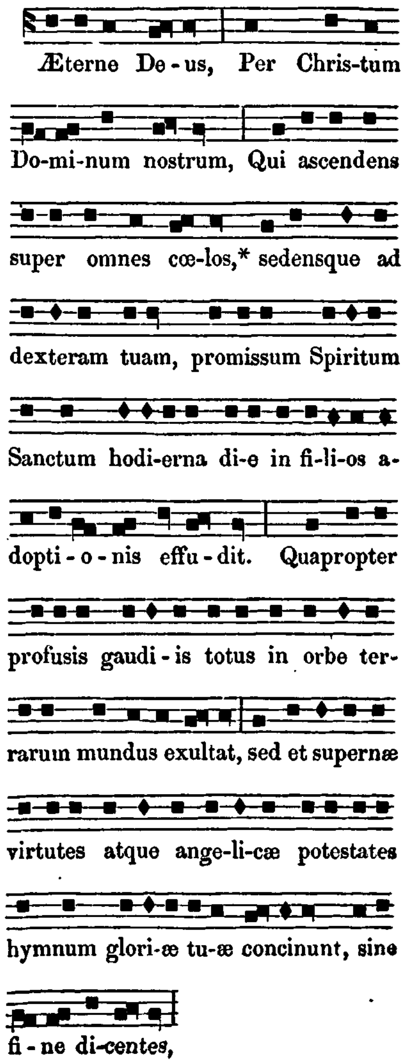
Præfatio.

Infra Canonem.

Communicantes et diem sacratissimum celebrantes, quo Dominus noster Jesus Christus, unigenitus Filius tuus, unitam sibi fragilitatis nostræ substantiam, in gloriæ tuæ dextera collocavit; Sed et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis ejusdem Dei et Domini nostri Jesu Christi; Sed et beatorum apostolorum.

Sequens Præfatio dicitur in die Pentecostes et per hebdomadam, et in omnibus missis de Sancto Spiritu. Communicantes *et* Hanc igitur *in die Pentecostes, et abhinc usque ad festum Sanctæ Trinitatis dicuntur tantum.*

* Quædam edd. notas super verba *omnes cœlos* non variant.

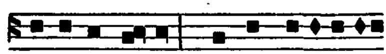
Infra Canonem.

Communicantes et diem sacratissimum Pentecostes celebrantes, quo Spiritus Sanctus apostolis in igneis linguis apparuit; sed et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis [a] Dei et Domini nostri Jesu Christi; Sed et beatorum apostolorum.

Item.

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ, quam tibi offerimus pro his quoque, quos regenerare dignatus es ex aqua et Spiritu Sancto, tribuens eis remissionem omnium peccatorum, Quæsumus, Domine, ut placatus.

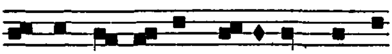
Sequens Præfatio dicitur in die Sanctæ Trinitatis, et in omnibus Dominicis usque ad Adventum Domini quando de Dominica dicitur missa licet in [b] capitulo [b] dicatur, et in omnibus commemorationibus Sanctæ Trinitatis per totum annum, et in omni missa sponsalium.

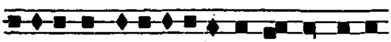
Æterne Deus, Qui cum uni-genito

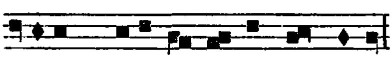
Fili-o tu-o et Spiritu Sancto unus es

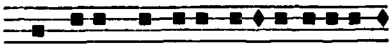
De-us, u-nus es Dominus, non in

uni-us singula-ritate Perso-næ sed in

uni-us * Trini-ta-te substan-ti-æ.

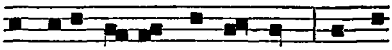
Quod enim de tu-a glori-a revelante

te credimus, hoc de Fi-li-o tu-o, hoc

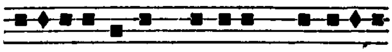
de Spiritu Sancto, sine differen-† ti-a

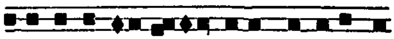
discre-ti-o-nis sen-ti-mus: ut in

confessi-o-ne veræ sempi-ternæ-que

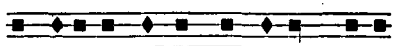
De-itatis et in Personis propri-etas

et in essenti-a unitas et in majesta‡te

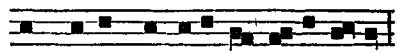
ado-re-tur æqua-litas: Quam laudant

Ange-li atque Archange-li, Cheru-

bin quoque ac Seraphin, qui non ces-

sant clama || re, una vo-ce di-centes:

[a] ejusdem.—94. 13. 57. sed vide Defensorium Directorii apud Maskell 2. 346.

[b] capella.—94. 97. 13.

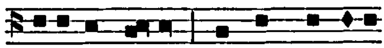
* 94. 97. H. 15 vocem elevant super penultimam verbi *unius*, ea syllaba scilicet producta.

† In quibusdam edd. nota hujusce syllabæ non elevatur.

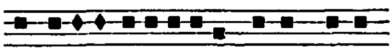
‡ In quibusdam edd. nota hujusce syllabæ non elevatur.

|| In quibusdam edd. nota hujusce syllabæ non elevatur.

Sequens Præfatio dicitur in omnibus festis apostolorum et evangelistarum, et per octavas apostolorum Petri et Pauli atque Andreæ quando de octavis dicitur missa; præterquam in festo sancti Johannis apostoli et evangelistæ in hebdomada Nativitatis Domini. In octavis vero ejusdem dicetur, et in festo ejus in tempore Paschali.

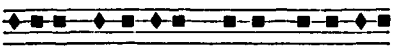
Æterne De-us: Et te, Domine,

suppliciter exorare ut gregem tu-um,

Pastor æterne, non deseras,* sed per

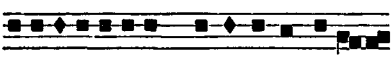
be-atos Apostolos tu-os conti-nu-a

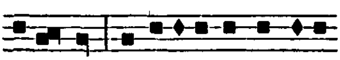
protecti-one cus-to-di-as: ut i-isdem

rectoribus gubernetur quos operis tu-i
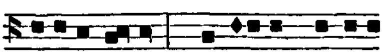

vicari-os e-idem contu-listi præ-es-se

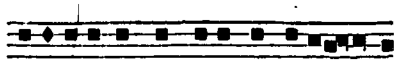

pasto-res. Et ide-o cum angelis &c.

Sequens Præfatio dicitur in utroque festo Sanctæ Crucis, et in commemorationibus ejusdem per totum annum.

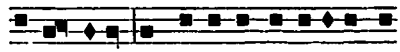
Æterne De-us: Qui salutem humani

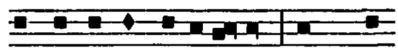
generis in ligno crucis constitu-isti, ut

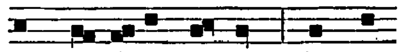
unde mors ori-ebatur, inde vi-ta

re-surgeret, et qui in ligno vicerat, in

ligno quoque vincere-tur: Per Chris-

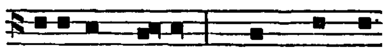

tum Do-mi-num nostrum. Per quem

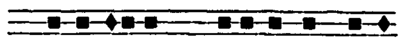

majestatem tu-am laudant Angeli.

Sequens Præfatio dicitur in omni festo beatæ Mariæ Virginis, nisi in Purificatione ejusdem: dicatur etiam per octavas Assumptionis et Nativitatis beatæ Mariæ et in commemorationibus ejusdem per totum annum, nisi a die Nativitatis Domini nostri Jesu Christi usque ad festum Purificationis beatæ Mariæ Virginis.

Æterne De-us: Et te in

{ conceptione / annunciatione / assumptione / nativitate / visitatione / veneratione } Be-atæ et glo-ri-

osæ semper Virginis Mari-æ exsul-

* 94. 4L. H. notas super verbum *deseras* non variant.

tantibus animis lauda - re, benedicere,

et præ-di-ca-re. Quæ et Unigenitum

tu-um Sancti Spiritus obumbrati-one

concepit et virginitatis glori-a perma-

nente huic mundo lumen æternum

ef-fu-dit Jesum Christum Do-mi-num

nostrum. Per quem majestatem &c.

Hoc modo incipiantur omnes Præfationes ad missam per totum annum tam in feriis quam in festis.

Per om-ni-a sæcula sæcu-lo-rum.

Amen.

[a] *Hic elevet sacerdos manus, dicens,*[a]

Dominus vo-bis-cum.

Et cum spi-ri-tu tu - o.[b]

[a] non habent 94. 98.
[b] Hic elevet sacerdos manus, dicens.—94. 98.

Sur - sum cor - da.

Habemus ad Do-mi-num.

Grati-as agamus Domi - no De - o

nos-tro.

Dig - num et jus-tum est.

Sequens Præfatio est quotidiana, et dicitur quotidie ; nisi in festis et per octavas in quibus propria habeatur : ita tamen quod omnes Præfationes totius anni sub hoc tono dicuntur, sive propriæ habeantur sive non, tam in feriis quam in festis, secundum usum Ecclesiæ Sarum.

Vere dignum et justum est, æquum

et salutare, nos tibi semper et ubique

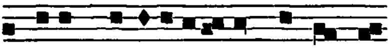
grati-as agere, Domine sancte, Pater

omnipotens, æterne De-us. Per Chris-

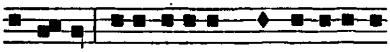
tum Do-mi-num nostrum. Per quem

ma-jesta-tem tu-am laudant ange-li,

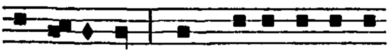
a*dorant domina-ti-ones, tremunt po-

testa-tes, cœli cœlorumque virtutes ac

be-ata seraphin, soci-a exsultati - o -ne

conce - lebrant. Cum quibus et nostras

voces ut admitti jube-as depre-camur,

sup † plici confes-si - o-ne di-centes,

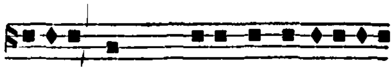
Sequitur.

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth; pleni sunt cœli et terra gloria tua; Osanna in excelsis.

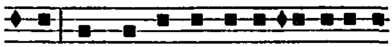
Item in aliis Præfationibus conclusio.

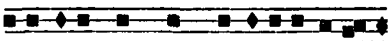
Et ide-o cum Angelis et Arch-

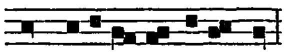
an-gelis cum ‡ thronis et dominati-o-

nibus cumque omni mi-li-ti-a cœlestis

exercitus, hymnum glori-æ tu-æ cani-

mus, sine fi - ne di-cen-tes:

Sequitur Sanctus.

Dum sacerdos dicit Sanctus, Sanctus, *erigat parumper brachia sua, et jungat manus suas usque ad hæc verba* In nomine Domini; *tunc semper signet se in facie sua.*

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth; pleni sunt cœli et terra gloria tua; Osanna in excelsis; benedictus qui venit in nomine Domini; [a]Osanna in excelsis.

[a] *Quando ultimo fit servitium de sancta Maria ante Adventum et ante Septuagesimam et in octavis Visitationis, Assumptionis, et Nativitatis beatæ Mariæ, tunc dicitur hoc modo,*

Benedictus Mariæ filius qui venit.[a]

Deinde confestim, manibus junctis et elevatis oculis, incipiat,

Te igitur, clementissime Pater, &c. *corpore inclinato donec dixerit,* ac petimus.

[a] non habent 92. 94. 97. 98.

* In hac syllaba rectus tonus servatur in 97.

† Secundum H. et 94. elevatur vox per semitonum in prima syllaba.

‡ Rectum tonum servant 94. H. 55P.

Sequitur Canon.

TE IGITUR, clementissime Pater, per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, supplices rogamus

[a] *corpore inclinato donec dicat,*[a]

ac petimus,

hic erigens se [b] *sacerdos* [b] *osculetur Altare a dextris sacrificii dicens,*

uti accepta habeas et benedicas

[c] *hic faciat sacerdos tres cruces super calicem et panem, dicendo,*[c]

hæc do✠na, hæc mu✠nera, hæc san✠cta sacrificia illibata,

factis signaculis super calicem, elevet manus suas, ita dicens,

Imprimis quæ tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta Catholica, quam pacificare, custodire, adunare, et regere digneris toto orbe terrarum, una cum famulo tuo Papa nostro *N.* et Antistite nostro *N.*

id est, proprio episcopo tantum.

et Rege nostro *N.*

et dicuntur nominatim.

Sequatur.

et omnibus orthodoxis atque catholicæ et apostolicæ fidei cultoribus.

hic [d] *oret* [d] *pro vivis.*

Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum *N.* et *N.*

[e] *In qua oratione, ordo debet attendi propter ordinem caritatis. Quinquies orat sacerdos; primo pro seipso; secundo pro patre et matre, carnali videlicet et spirituali, et pro aliis parentibus; tertio pro amicis specialibus, parochianis et aliis; quarto pro omnibus adstantibus; quinto pro omni populo Christiano: et potest hic sacerdos omnes suos amicos Deo commendare. Consulo tamen, ut nullus ibidem nimis immoretur; tum propter cordis distractionem, tum propter immissiones quæ possunt fieri per angelos malos, tum propter alia pericula.*[e]

et omnium circumstantium [f] quorum tibi fides cognita est et nota devotio; pro quibus tibi offerimus vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum pro spe salutis et incolumitatis suæ, tibique reddunt vota sua æterno Deo vivo et vero.

Communicantes et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ [g] semperque [g] virginis

[h] *inclinando parumper, dicat,*[h]

Mariæ, genetricis Dei et Domini nostri Jesu Christi, Sed et beatorum

[a] non habent 92. 94. 97. 98.

[b] non habent 92. 98.

[c] non habent 92. 94. 98.

[d] oret cogitando.—97. roget cogitando.—M54.

[e] non habent 92. 94. 97. 98.

Animadvertat hic sacerdos quo ordine in hac Oratione incedat. Qui ordo quamvis et in aliis, tum et in his quæ ad Canonem spectant et ad profectum caritatis faciunt, maxime servandus est. Proinde dum quinquies orationem facere tenetur, primam pro seipso effundat. Secundam vero pro patre et matre carnali. Interim ne obliviscatur parentum spiritualium, quo vel honor atque reverentia qua alios antecellunt eis rite impendatur. Tertiam pro amicis spiritualibus, parochianis, et aliis de se ipso bene merentibus, necnon et sedule orationi suæ commissis. Quartam pro circumastantibus, divinumque sacrificium atque oblationem pie colentibus. Quintam denique pro communi Christiano populo, cultui Catholico addicto. Quæ tamen, quamvis ultima in ordine sit, cum sit cuique statui equivalens omnibusque communis, præ aliis dignior habenda est. Potest et hic sacerdos nonnullos suorum amicorum singularius Deo commendare, maxime quidem si aliquo morbo vel periculo degraventur. Consulo tamen ut nullus ibidem nimis immoretur; tum propter cordis distractionem, tum propter immissiones quæ possunt fieri per angelos malos, tum propter plura alia inopinata pericula.—28.

[f] atque omnium fidelium Christianorum.—M54.

[g] semper.—92. 94. 97. 98.

[h] non habent 92. 94. 97. 98.

apostolorum ac martyrum tuorum, Petri,[a] Pauli, Andreæ, Jacobi, Johannis, Thomæ, Jacobi, Philippi, Bartholomæi, Matthæi, Simonis et Thaddæi, Lini, Cleti, Clementis, Sixti, Cornelii, Cypriani, Laurentii, Chrysogoni, Johannis et Pauli, Cosmæ et Damiani, et omnium sanctorum tuorum, quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuæ muniamur auxilio. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hic respiciat sacerdos hostiam cum magna veneratione, dicens,

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ, quæsumus, Domine, ut placatus accipias, diesque nostros in tua pace disponas, atque ab æterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum jubeas grege numerari. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Hic iterum respiciat hostiam, dicens,

Quam oblationem tu, Deus omnipotens, in omnibus, quæsumus,

[b] *Hic faciat tres cruces super utrumque, cum dicat,*[b]

bene✠dictam, ascri✠ptam, ra✠tam, rationabilem, acceptabilemque facere digneris, ut nobis

[c] *Hic faciat crucem super panem, dicens,*[c]

cor✠pus

[d] *Hic super calicem,*[d]

et san✠guis

[e] *junctisque manibus, dicat,*[e]

fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi.

Hic erigat sacerdos manus et conjungat; et postea tergat digitos, et elevet hostiam, dicens,

Qui pridie quam pateretur,[f] accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas, et, elevatis oculis in cœlum

Hic elevet oculos suos.[g]

ad te Deum Patrem [h] suum [h] omnipotentem,

Hic inclinet se, et postea elevet paululum dicens,

tibi gratias agens, bene✠dixit, fregit,

[i] *Hic tangat hostiam, dicens,*[i]

deditque discipulis suis, dicens, Accipite et manducate ex hoc omnes. Hoc est enim corpus meum.

Et debent ista verba proferri cum uno spiritu et sub una prolatione, nulla aliæ rei attendat, nullaque dictio nullaque syllaba evadat, nihil de forma verborum vel signorum omittat vel diminuat. Accipiendo panem, dicat.—M54.

---

[a] et.—92. 98.

[b] non habent 92. 94. 98. Hic tria signacula crucis faciat super utrumque, dicens.—97.

[c] non habent 92. 94. 98. Hic respiciat hostiam, dicens.—97.

[d] non habent 92. 94. 98. Respiciat calicem, dicens.—97.

[e] non habent 92. 94. 97. 98.

[f] Hic erigat sacerdos manus et conjungat et postea tergat digitos, et elevet hostiam parumper, ita quod non videatur a populo, et sic debet tenere quousque dixerit verba consecrationis ; quia si ante consecrationem elevetur et populo ostendatur, sacerdotes sicut fatui faciunt populum idolatrare, adorando panem purum tanquam corpus Christi, et in hoc peccat. Et sacerdos debet præcipue in hoc loco congregare seipsum ad se; scilicet cor ad verba diligenter attendendum et os ad distincte proferendum, ut ab hoc loco, videlicet *Qui pridie* usque ibi *Unde et memores,* nullæ aliæ rei attendat, nullaque dictio nullaque syllaba evadat, nihil de forma verborum vel signorum omittat vel diminuat. Accipiendo panem, dicat.—M54.

[g] non solum corporales sed etiam spirituales.—M54.

[h] non habet M54.

[i] Hic non debet tangi hostia, modo fractionis, sicut aliqui fatui tangunt et male faciunt. Videtur tamen ex ordine verborum quod prius debet frangi quam consecrari cum dicat, *benedixit, fregit:* per hæc verba videtur quod prius est fractio quam consecratio. Sed Ecclesia prius consecrat quam frangit: sic aliter facit Ecclesia quam Christus fecit; et sic Ecclesia videtur errare et per consequens delinquit. Solutio. Dicendum est, quod Ecclesia non delinquit; quia Christus post consecrationem et benedictionem fregit; licet ordo verborum aliter sonat. Et dicat sacerdos inclinando.—M54.

pausatione interposita. Post hæc verba [a] *inclinet se sacerdos ad hostiam* [a] [b] *et postea elevet eam* [c] *supra frontem ut possit a populo videri,* [d] *et reverenter illam* [d] *reponat ante calicem in modum crucis per* [e] *eandem factæ ; et tunc* [e] *discooperiat*[e] *calicem et teneat inter manus suas, non disjungendo pollicem ab indice nisi dum facit benedictiones tantum, ita dicens,*

Simili modo posteaquam cœnatum est, accipiens et hunc præclarum calicem in sanctas ac venerabiles manus suas, item tibi

Hic inclinet se, dicens,

gratias agens, bene✠dixit, deditque discipulis suis, dicens, Accipite et bibite ex eo omnes.

Hic elevet sacerdos parumper calicem, ita dicens,

Hic est enim calix sanguinis mei novi et æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Hic elevet calicem usque ad pectus vel ultra caput, dicens,

Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis.

Hic reponat calicem et [f] *fricet digitos suos ultra calicem propter micas, et cooperiat calicem. Deinde* [f] *elevet brachia sua in modum crucis, junctis digitis, usque ad hæc verba,* de tuis donis ac datis.

Unde et memores, Domine, nos [g] tui servi [g] sed et plebs tua sancta ejusdem Christi Filii tui Domini Dei nostri tam beatæ passionis, necnon et ab inferis resurrectionis, sed et in cœlos gloriosæ ascensionis, offerimus præclaræ majestati tuæ de tuis donis ac datis

[h] *Hic quinque cruces fiant : sed tres primæ cruces super hostiam et calicem, dicendo,*[h]

hostiam pu✠ram, hostiam san✠ctam, hostiam immacu✠latam,

[i] *Quarta super panem, dicendo,*[i]

pa✠nem sanctum vitæ æternæ,

[j] *Quinta super calicem, dicendo,*[j]

et cali✠cem salutis perpetuæ.

Supra quæ propitio ac sereno vultu respicere digneris, et accepta habere sicut accepta habere dignatus es munera pueri tui justi Abel, et sacrificium patriarchæ nostri Abrahæ, et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.

Hic sacerdos, corpore inclinato et cancellatis manibus, dicat, Supplices te rogamus *usque ad hæc verba* ex hac altaris participatione. *Et tunc erigat se, deosculans Altare a dextris sacrificii, et faciat signum crucis super hostiam et calicem et in facie sua, cum dicit* omni benedictione cœlesti.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, jube hæc perferri per manus sancti angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinæ majestatis tuæ, ut quotquot

Hic erigens se, osculetur Altare a dextris sacrificii, dicens,

ex hac Altaris participatione sacrosanctum Filii tui

[k] *Hic faciat signum crucis super hostiam, dicens,*[k]

cor✠pus

[l] *Deinde super calicem, dicens,*[l]

et san✠guinem sumpserimus, omni

Hic signet se in facie, dicens,

bene✠dictione cœlesti et gratia repleamur, per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

[a] non habent 92. 94. 98.
[b] et capite inclinato illam adoret.—M54.
[c] mature.—M54.
[d] Et caveat ne nimis diu teneat eam, nec aliquo modo corpus Christi osculetur, nec super oculos ponat, sicut solent quidam stulti facere, nec aliquam partem corporis ullo modo tangere debet, nisi tantum digitis ad hoc specialiter consecratis. Tunc illud.—M54.
[e] eum fiendæ, reposito corpore Christi in loco suo.—M54.
[f] non habent 92. 94. 97. 98.
[g] servi tui.—M54. B56.
[h] non habent 92. 94. 97. 98.
[i] non habent 92. 94. 97. 98.
[j] non habent 92. 94. 97. 98.
[k] non habent 92. 94. 97. 98.
[l] non habent 92. 94. 97. 98.

Hic oret pro mortuis.

Memento etiam, Domine, [a] animarum [a] famulorum famularumque tuarum *N.* et *N.* [b] qui nos præcesserunt cum signo fidei et dormiunt in somno pacis; [c] ipsis, Domine, et omnibus in Christo quiescentibus locum refrigerii, lucis et pacis, ut indulgeas deprecamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hic percutiat pectus suum semel, dicens,

Nobis quoque peccatoribus famulis tuis de multitudine miserationum tuarum sperantibus, partem aliquam et societatem donare digneris, cum tuis sanctis apostolis et martyribus, cum Johanne, Stephano, Matthia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Cæcilia, Anastasia, et cum omnibus sanctis tuis, intra quorum nos consortium non æstimator meriti, sed veniæ, quæsumus, largitor admitte. Per Christum Dominum nostrum.

[d] *Non dicitur* Amen.[d]

Per quem hæc omnia, Domine, semper bona creas,

Hic sacerdos ter signet calicem, dicens,

sancti✠ficas, vivi✠ficas, bene✠dicis, et præstas nobis.

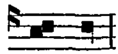
Hic sacerdos discooperiat calicem, et faciat signaculum crucis cum hostia quinquies. Primo, ultra calicem ex utraque parte: secundo, calici æquale: tertio, infra calicem: quarto, sicut primo: quinto, ante calicem.[e]

Per ip✠sum et cum ip✠so et in ip✠so est tibi Deo Patri omni✠potenti in unitate Spiritus ✠ Sancti omnis honor et gloria.

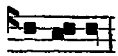
Hic cooperiat sacerdos calicem, et teneat manus suas super Altare usque dum dicitur Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum, *ita dicens,*[f]

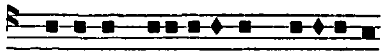
Per om-ni-a sæcula sæcu-lo-rum

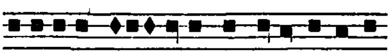
A - men.

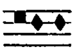
O-remus.

Præceptis saluta-ribus moniti et

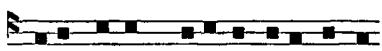

divina instituti-one formati, audemus

dicere:

Hic accipiat diaconus patenam,[g] *eamque a dextris sacerdotis extento brachio in altum usque ad* Da propitius pacem in diebus *discoopertam teneat. Hic elevet sacerdos manus, dicens,*

Pater noster qui es in cœlis sancti-

fi-ce-tur no-men tu-um. Adveni-at

[a] non habet 26.

[b] Hic oret sacerdos cogitando pro defunctis.—M54.

[c] reminiscatur defunctorum eorum præcipue pro quibus tenetur orare. Deinde dicat.—B56.

[d] Amen.—M54.

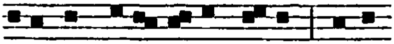
[e] Interim vero diaconus a dextris sacerdotis assistat, manibus prius lotis, eique in corporalibus sustinendis subministret, et in recessu deosculetur Altare et humerum sacerdotis dextrum, sic dicente.—M54.

[f] sequitur *Per omnia* cum *Pater noster* cum nota; et cantatur in omni festo, ita dicens.—97.

[g] de manu subdiaconi.—M54.

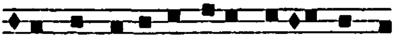
reg-num tu-um. Fi-at vo-luntas tu-a

sicut in cœ-lo et in terra. Panem

nostrum quoti-di-anum da nobis ho-

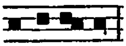
di-e: et dimitte nobis debita nostra

sicut et nos dimittimus debi-to-ri-bus

nostris. Et ne nos inducas in ten-

ta-ti- o -nem,

[a] *Chorus dicat,*

Sed libera nos a malo.[a]

Sacerdos privatim, Amen.

Libera nos, quæsumus, Domine, ab omnibus malis, præteritis, præsentibus, et futuris; et intercedente [b] beata et gloriosa semperque virgine Dei genetrice Maria [c] et beatis apostolis tuis Petro et Paulo atque Andrea, cum omnibus sanctis,

Hic committat diaconus patenam sacerdoti, deosculans manum ejus : et sacerdos deosculetur patenam : postea ponat ad sinistrum oculum, deinde ad dextrum ; postea faciat crucem cum patena ultra caput : et tunc reponat eam in locum suum, dicens.

Da propitius pacem in diebus nostris, ut, ope misericordiæ tuæ adjuti, et a peccato simus semper liberi et ab omni perturbatione securi.

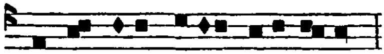
Hic discooperiat calicem, et sumat corpus cum inclinatione, transponens in concavitate calicis, retinendo inter pollices et indices ; et frangat in tres partes : [d] *prima fractio* [d] *dum dicitur,*

Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum,

Secunda fractio,

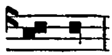
Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus.

Hic teneat duas fracturas in sinistra manu, et tertiam fracturam in dextera manu in summitate calicis, ita dicens aperta voce,

Per om-ni-a sæcula sæcu-lo-rum :

Chorus respondeat,

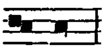

A-men.

[e] *Hic faciat tres cruces infra calicem cum tertia parte hostiæ, dicens,*[e] [f]

Pax Domini ✠ sit sem✠per vo✠

bis-cum.

[a] Chorus respondeat &c.—92. 97. respondeat sic.

Sed libera nos a ma - lo.

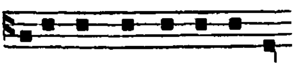
Deinde dicat.—M54.

[b] pro nobis.—M54.

[c] Hic inclinet parumper et dicat.—M54.

[d] non habent 92. 94. 97. 98.

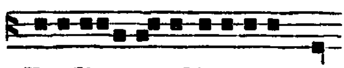
* *vel forsan.*

vos ad be - ne - dic - ti - o - nem.

[e] non habent 92. 94. 98. M54.

[f] Deinde si episcopus celebraverit, diaconus ad populum conversus baculum episcopi in dextera tenens, curvatura baculi ad se conversa, dicat hoc modo.

*Humili-ate vos ad benedictionem.**

Chorus respondeat,

[a] Et cum spiritu tuo.[a]

Ad Agnus Dei *dicendum, accedant diaconus et subdiaconus ad sacerdotem, uterque a dextris, diaconus propior, subdiaconus remotior, et dicant privatim,*

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: dona nobis pacem.

In missis pro defunctis, dicitur hoc modo,

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: dona eis requiem.

cum hac additione in tertia repetitione, sempiternam.[b]

Hic cruce signando, deponat dictam tertiam partem hostiæ in sacramentum sanguinis, sic dicendo,

Hæc sacro✠sancta commixtio corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi, fiat mihi omnibusque sumentibus salus mentis et corporis, et ad vitam æternam promerendam et capescendam præparatio salutaris. [c] Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.[c]

Antequam pax detur, dicat sacerdos,

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, da mihi hoc sacrosanctum corpus et sanguinem Filii tui Domini nostri Jesu Christi ita digne sumere ut merear per hoc remissionem omnium peccatorum meorum accipere et tuo Sancto Spiritu repleri; et pacem tuam habere; quia tu es Deus [d] solus et præter te non est alius, cujus regnum et imperium gloriosum sine fine permanet [d] in sæcula sæculorum. Amen.

Hic osculetur sacerdos corporalia in dextera parte et summitatem calicis, [e] *et postea* [e] [f] *diaconum dicens,*[f]

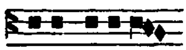
Pax tibi et Ecclesiæ [g] Dei.[g]

Responsio.

Et cum spiritu tuo.

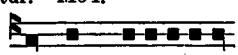
Diaconus a dextris sacerdotis ab eo pacem recipiat, et subdiacono porrigat. Deinde ad gradum chori ipse diaconus pacem portet rectoribus chori, et ipsi pacem choro portent, uterque suæ parti, incipiens a majoribus. In festis vero et feriis quando chorus non regitur,

Chorus respondeat,

De-o gra-ti-as.

Postea, eucharistia super patenam reposita, episcopus super populum faciat benedictionem. Post benedictionem sequatur.—M54.

[a]

Et cum spi-ritu tu-o.—M54.

[b] tribus vicibus, cum hac additione, *sempiternam* tertia vice.

Exequiæ quas nos facimus pro mortuorum excessibus celebrantur.

Quare ad missam mortuorum pax non datur, triplex assignatur ratio. Prima est quoniam hoc officium triduanam Christi sepulturam significat ubi pax non datur propter osculum Judæ. Secunda quia non communicamus mortuis, quia nobis non respondent: unde est quod corpus nunquam debet esse in ecclesia quamdiu missa de die celebratur. Tertia est, quoniam sicut ex multis granis collectis unus panis efficitur et ex multis racemis vinum eliquatur, sic et ex multis fidelibus (quorum quidam boni, quidam mali) una Ecclesia constituitur et coadunatur. Quia ergo mortuo homine nescitur utrum sit ipse de conformitate Ecclesiæ, et pacem cum Creatore suo habeat, ideo pacem non damus, nec *Benedicamus* nec *Deo gratias* nec aliquas laudes referimus pro mortuis, quia non est unde agendæ sint; non enim apparet eorum requies.—M54.

[c] Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus.—M54. Per eundem Dominum nostrum. Amen.—B56.

[d] et non est alius præter te, cujus regnum gloriosum permanet.—92. 98.

Non habet *regnum et* M54.

[e] corpore dominico prius tactam et.—M54.

[f] diacono dicat.—13. 26. 57.

[g] non habent 92. 98.

pax a diacono choro apportatur per duos extremos de secunda forma: cætera sicut prius.[a]

Post pacem datam, dicat sacerdos Orationes sequentes privatim, antequam se communicet: tenendo hostiam duabus manibus.

Deus Pater, fons et origo totius bonitatis, qui ductus misericordia Unigenitum tuum pro nobis ad infima mundi descendere et carnem sumere voluisti, quam ego indignus hic in manibus meis teneo,

Hic inclinet se sacerdos ad hostiam, dicens,

Te adoro, te glorifico, te tota [b] mentis ac [b] cordis intentione laudo et precor; ut nos famulos tuos non deseras, sed peccata nostra dimittas, quatenus tibi soli [c] vivo ac vero Deo, puro corde et casto corpore, servire valeamus.[c] Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificasti; libera me, [d] quæso,[d] per hoc sacrosanctum corpus et hunc sanguinem tuum a cunctis iniquitatibus meis et ab universis malis; et fac me tuis semper obedire mandatis, et a te nunquam in perpetuum [e] separari permittas,[e] [f] Salvator mundi.[f] Qui cum Deo Patre et eodem Spiritu Sancto vivis et regnas [g] Deus per omnia [g] sæcula sæculorum. Amen.

Corporis et sanguinis tui, Domine Jesu [h] Christe,[h] sacramentum, quod licet indignus accipio, non sit mihi judicio et condemnationi; sed tua prosit pietate corporis mei et animæ saluti, Amen.

Ad corpus dicat cum humiliatione antequam percipiat.

Ave in æternum, sanctissima caro Christi, mihi ante omnia et super omnia summa dulcedo. Corpus Domini nostri Jesu Christi sit mihi peccatori via et vita,[i]

In no✠mine Patris et Filii et Spiritus Sancti, Amen.

Hic sumat corpus, cruce prius facta cum ipso corpore ante os. Deinde ad sanguinem cum magna devotione, dicens,

Ave in æternum, cœlestis potus, mihi ante omnia et super omnia summa dulcedo. Corpus et sanguis Domini nostri Jesu Christi prosint mihi peccatori ad remedium sempiternum in vitam æternam. Amen.

[j] In no✠mine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.[j]

Hic sumat sanguinem; quo sumpto,[k] *inclinet se sacerdos et dicat cum devotione orationem sequentem.*

Gratias tibi ago, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, qui

[a] Si episcopus celebraverit, primo osculetur diaconus principalem subdiaconum, a quo cæteri subdiaconi pacem sumant; deinde duos secundarios rectores si duplex festum fuerit, qui primo deferant ad rectores principales; postea ipsis principalibus rectoribus ipsam pacem ex parte decani et cantoris deferentibus, secundariis vero ex parte cancellarii et thesaurarii.—M54.

[b] non habent 92. 94. 97. 98.

[c] Deo vivo ac vero puro corde ac casto corpore servire mereamur.—92. 98.

[d] non habent 92. 94. 97. 98.

[e] permittas separari.—92. 98.

[f] non habent 92. 97. 98.

[g] in.—26. 57.

[h] non habent 92. 98.

[i] Caveat sibi sacerdos post istas orationes dictas a nimia prolixitate tractandi propter cogitationes volubiles aliquorum; tamen in præmissis orationibus debet sacerdos meditari de Incarnatione, nativitate, passione, et piissima morte Domini nostri Jesu Christi et de hujus sacramenti virtute; et tunc cum magna devotione et omni reverentia et timore debet communicari (cruce prius facta, ex ipso corpore scilicet Christi, ante os recipientis) dicens.—M54.

[j] non habet 26.

[k] eat ad dextrum cornu altaris cum calice inter manus, adhuc digitis conjunctis sicut prius, et accedat diaconus et effundat in calicem vinum vel aquam, et resinceret sacerdos manus suas ne aliquæ reliquiæ corporis remaneant in digitis vel sanguinis in calice. Cum vero aliquis sacerdos

me refecisti de sacratissimo corpore et sanguine Filii tui Domini nostri Jesu Christi; et precor, ut hoc sacramentum salutis nostræ quod sumpsi indignus peccator, non veniat mihi ad judicium neque ad condemnationem pro meritis meis; sed ad profectum corporis [a] mei et animæ saluti [a] in vitam æternam. Amen.

Qua dicta, eat sacerdos ad dextrum cornu altaris cum calice inter manus, digitis adhuc conjunctis sicut prius: et accedat subdiaconus, et effundat in calicem vinum et aquam: et resinceret sacerdos manus suas ne aliquæ reliquiæ corporis vel sanguinis remaneant in digitis vel in calice.

Cum vero aliquis sacerdos debet bis celebrare in uno die, tunc ad primam missam non debet percipere ablutionem ullam, sed ponere in sacrario vel in vase mundo usque ad finem alterius missæ; et tunc sumatur utraque ablutio.

Post primam ablutionem [b] *dicitur hæc Oratio.*

Quod ore sumpsimus, Domine, pura mente capiamus; et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.

Hic lavet digitos in concavitate calicis cum vino infuso a subdiacono: quo hausto, sequatur Oratio.

Hæc nos communio, Domine, purget a crimine, et cœlestis remedii faciat esse consortes.

Post perceptionem ablutionum ponat sacerdos calicem super patenam, ut si quid remaneat stillet. Et postea, inclinando se, dicat,

Adoremus crucis signaculum: per quod salutis sumpsimus sacramentum.

Deinde lavet manus: diaconus interim corporalia complicet. Ablutis manibus, et redeunte sacerdote ad dextrum cornu Altaris, diaconus calicem porrigat ori sacerdotis, si quid infusionis in eo remanserit resumendum. Postea vero [a] *dicat cum suis ministris Communionem; deinde, facto signo crucis in facie, vertat se sacerdos ad populum, elevatisque aliquantulum brachiis et junctis manibus, dicat,* Dominus vobiscum.[c] *Et iterum*

bis debeat celebrare in uno die, tunc non debet percipere ablutionem ullam in prima missa, sed ponere in sacrario aut in vase mundo usque in finem alterius missæ, et tunc sumatur utraque ablutio post primam ablutionem.

Deinde sequatur hæc Oratio *Quod ore* &c. Hic lavet digitos suos in concavitate calicis cum vino a diacono effuso; quo hausto, sequatur ista Oratio.

Hæc nos, Domine, communio purget a crimine et cœlestis remedii faciat esse participes.

Hic infundat idem diaconus aquam in calicem; qua hausta, eat sacerdos ad medium altaris, et involvat calicem super patenam, et postea inclinet se ante altare cum magna devotione, dicens hanc Orationem.

Gratias . . . corpore et sanguine Domini nostri Jesu Christi. Te precor . . . corporis mei et animæ meæ salutem in vitam æternam. Amen.

Et cum hac Oratione eat sacerdos ad dextrum cornu Altaris, et ibi abluat manus, et subdiaconus ei ministret, diaconus vero interim corporalia complicet et ad dextrum cornu Altaris subdiaconus librum portet, et accepto a diacono calice jacente super patenam, et redeunte sacerdote ad dextrum cornu Altaris, si quid in eo infusionis remanserit, idem diaconus ori sacerdotis porrigat sumendum.

Post perceptionem sacramenti, sacerdote ad manus abluendum veniente, diaconus corporalia complicet, et in loculo reponat, postea vero ipsa corporalia calici cum offertorio supponat, ipsumque calicem, dum Communio dicitur, ipsi acolyto committat. Qui dum *Per omnia sæcula sæculorum. Amen,* post Orationem dicitur, ea solemnitate qua cum apportaverit reportet.

Ablutis manibus, sacerdos revertat se ad dextrum cornu Altaris, et.—M54.

[a] et animæ.—92. 98.
[b] vel effusionem.—92. 94. 97. 98. 57.

[c] Responsio, *Et cum spiritu tuo.*—15.

revertens se ad altare dicat, Oremus. *Deinde dicat Postcommunionem juxta numerum et ordinem antedictarum Orationum ante Epistolam. Finita ultima Postcommunione, factoque signo crucis in fronte, iterum vertat se sacerdos ad populum, et dicat,* Dominus vobiscum. [a] *Deinde diaconus,*[b] Benedicamus Domino. *Alio vero tempore dicitur,* Ite, missa est. *Quotiescùnque enim dicitur,* Ite, missa est, *semper dicitur ad populum convertendo; et cum dici debeat* Benedicamus Domino *vel* Requiescant in pace, *convertendo ad altare dicitur. His dictis, sacerdos, inclinato corpore junctisque manibus, tacita voce coram altari in medio dicat hanc Orationem.*

Placeat tibi, Sancta Trinitas, obsequium servitutis meæ, et præsta ut hoc sacrificium quod oculis tuæ majestatis indignus obtuli, tibi sit acceptabile, mihique et omnibus[c] pro quibus illud obtuli, sit, te miserante, propitiabile. Qui vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Qua finita, erigat se sacerdos, signans se in facie sua, dicens, In nomine Patris *&c. Et sic, inclinatione facta, eo ordine quo prius accesserunt ad altare in principio missæ, sic induti, cum ceroferario et cæteris ministris redeant. Et statim post* Deo gratias *incipiatur in choro hora nona quando post missam dicitur. Sacerdos vero in redeundo dicat Evangelium,* In principio. *Cum vero sacerdos exuerit casulam et alia indumenta sacerdotalia, dicat psalmos*[d] *subscriptos cum*[d] *Antiphona* Trium puerorum. *Ps.* Benedicite sacerdotes *usque ad finem cantici. Ps.* Laudate Dominum in sanctis ejus *totus. Ps.* Nunc dimittis *cum* Gloria Patri *et* Sicut erat. *Deinde dicitur tota Antiphona.*

Trium puerorum cantemus hymnum: quem cantabant in camino ignis benedicentes Dominum.

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.
Pater noster.
Et ne nos inducas in tentationem.
Sed libera.

Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu.

Laudemus et superexaltemus cum in sæcula.

Benedictus es, Domine, in firmamento cœli: et laudabilis et gloriosus[e] in sæcula.

Benedicat et custodiat nos [f] Trinitas Sancta:[f] Amen.

Non intres in judicium cum servo tuo, Domine: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

Domine Deus virtutum, converte nos;

Et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Domine, exaudi orationem meam.
Et clamor meus ad te veniat.
Dominus vobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Oremus.
Oratio.

Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium, concede propitius; ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum.

Oratio.

Ure igne Sancti Spiritus renes nostros et cor nostrum, Domine; ut tibi casto corpore serviamus et mundo corde placeamus.

Oratio.

Actiones nostras, quæsumus, Domine, aspirando præveni et adjuvando prosequere; ut cuncta nostra operatio [g] et [g] a te semper incipiat, et per te cœpta finiatur.

Et finiantur hæ tres Orationes sic,

Per Christum Dominum nostrum. Amen.

[a] Responsio, *Et cum spiritu tuo.*—15.
[b] sua casula reindutus, quando utitur, dicat.—M54.
[c] illis.—97. 13. 26.
[d] sub uno *Gloria Patri* cum hac.—M54.

[e] et superexaltatus.—M54.
[f] Omnipotens et misericors Dominus.—M54. Sancta Trinitas.—98.
[g] non habent 94. 97. 8RM. et oratio.—B56.

Preces *in prostratione.*

Et sciendum est, quod in omni missa, quando de feria dicitur, fiat prostratio a toto choro statim post Sanctus *usque* Pax Domini, *per totum annum, nisi a Pascha usque* Deus omnium.

Notandum est quod a Domine, ne in ira *usque ad Cœnam Domini, et a* Deus omnium *usque ad vigiliam Nativitatis Domini, dicuntur istæ preces sequentes ad missam tantum in feriis et festis trium lectionum sine regimine chori, et in octavis et infra quando chorus non regitur. Et dicuntur post* Per omnia sæcula sæculorum *et* Pater noster, *inter* Per omnia sæcula sæculorum *et* Pax Domini; *sacerdote sic dicente,* Per omnia sæcula sæculorum. *Et choro respondente,* Amen. *Statim incipiat chorus Preces in prostratione, hoc modo.*

Psalmus.[a]

Deus, venerunt gentes in hæreditatem tuam : polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Posuerunt morticina servorum tuorum escas volatilibus cœli : carnes sanctorum tuorum bestiis terræ.

Effuderunt sanguinem eorum tanquam aquam in circuitu Hierusalem : et non erat qui sepeliret.

Facti sumus opprobrium vicinis nostris : subsannatio et illusio his qui in circuitu nostro sunt.

Usque quo, Domine, irasceris in finem : accendetur velut ignis zelus tuus ?

Effunde iram tuam in gentes quæ te non noverunt : et in regna quæ nomen tuum non invocaverunt.

Quia comederunt Jacob : et locum ejus desolaverunt.

Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum : cito anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis.

Adjuva nos, Deus, salutaris noster, et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos : et propitius esto peccatis nostris, propter nomen tuum.

Ne forte dicant in gentibus, Ubi est Deus eorum ? et innotescat in nationibus coram oculis nostris.

Ultio sanguinis servorum tuorum, qui effusus est : introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum.

Secundum magnitudinem brachii tui : posside filios mortificatorum.

Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum : improperium ipsorum quod exprobraverunt tibi, Domine.

Nos autem populus tuus et oves pascuæ tuæ : confitebimur tibi in sæculum.

In [b] generatione et generationem [b] annunciabimus laudem tuam.

Gloria Patri.

Psalmus.[c]

Deus misereatur nostri, et benedicat nobis : illuminet vultum suum super nos, et misereatur nostri.

Ut cognoscamus in terra viam tuam : in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi, Deus : confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur et exsultent gentes, quoniam judicas populos in æquitate : et gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi, Deus : confiteantur tibi populi omnes, terra dedit fructum tuum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus : et metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri et Filio.

Psalmus.[d]

Domine, in virtute tua lætabitur rex : et super salutare tuum exsultabit vehementer.

Desiderium cordis ejus tribuisti ei : et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis : posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

[a] Ps. lxxviii. (lxxix.)

[b] generationem et generationem.—V. Paris. 1785. generatione et generatione.—S. Hieron. Vallarsii, 9. 1233.

[c] Ps. lxvi. (lxvii.)

[d] Ps. xx. (xxi.)

Vitam petiit a te: [a] et [a] tribuisti ei longitudinem dierum in sæculum, et in sæculum sæculi.

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloria et magnum decorem impones super eum.

Quoniam dabis eum in benedictionem in sæculum sæculi: lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo.

Quoniam rex sperat in Domino: et in misericordia altissimi non commovebitur.

Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inveniat omnes qui te oderunt.

Pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui: Dominus in ira sua conturbabit eos, et devorabit eos ignis.

Fructum eorum de terra perdes: et semen eorum a filiis hominum.

Quoniam declinaverunt in te mala: cogitaverunt consilia quæ non potuerunt stabilire.

Quoniam pones eos [b] dorsum: [b] in reliquiis tuis præparabis vultum eorum.

Exaltare, Domine, in virtute tua: cantabimus et psallemus virtutes tuas.

Gloria Patri.

Antiphona.

Tua est potentia, tuum regnum, Domine, tu es super omnes gentes: da pacem, Domine, in diebus nostris.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster.

Et hæc omnia sine nota dicuntur, tam a clericis in choro quam a sacerdote cum suis ministris.

Deinde dicat sacerdos cum nota.

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera.

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus.

Et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Non nobis, Domine, non nobis.

Sed nomini tuo da gloriam.

Oremus pro afflictis et captivis.

Libera, Deus, Israel ex omnibus [c] tribulationibus [c] eorum.

Mitte eis, Domine, auxilium de sancto.

Et de Sion tuere eos.

Esto nobis, Domine, turris fortitudinis.

A facie inimici.

Domine, salvum fac regem.

Et exaudi nos in die qua invocaverimus te.

Domine, exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus, qui admirabili providentia cuncta disponis, te suppliciter exoramus, ut terram quam Unigenitus Filius tuus proprio sanguine consecravit, de manibus inimicorum crucis Christi eripiens, restituas cultui Christiano vota fidelium ad ejus liberationem [d] instantium [d] misericorditer dirigendo in viam pacis æternæ.[e]

Oratio.

Rege, quæsumus, Domine, famulum tuum pontificem nostrum; et, intercedente beata Dei genetrice semperque virgine Maria cum omnibus sanctis tuis, gratiæ tuæ dona in eo multiplica, ut ab omnibus liberetur offensis, et temporalibus non destituatur auxiliis, et sempiternis gaudeat institutis.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, famulo tuo regi nostro salutem mentis et corporis; ut, bonis operibus inhærendo, tuæ semper virtutis mereatur protectione defendi. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Sequatur.

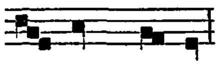
Pax Domini sit semper vobiscum.

[a] non habent 97. 98.
[b] deorsum.—94. 98.
[c] iniquitatibus.—92. 94.
[d] instantia.—94.
[e] Per Christum Dominum nostrum. Amen.—26.

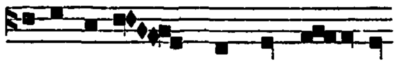
*In fine missæ dicitur unus istorum cantuum pro dispositione cantoris.**

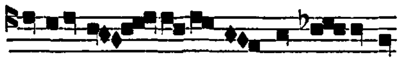
Be - ne - di - ca - - - - - - mus
I- - te

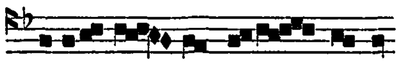
Do - - - - mi - no.
mis - sa est.

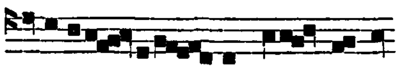
Be-ne-di-ca - - - - mus Do-mi - - no.
I - te mis-sa est.

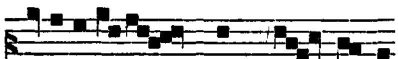
Benedica - - - - - - mus Do-mi - - no.
I-te mis-sa est.

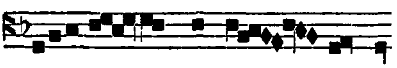
Benedi-ca - - mus Do - - - - mi-no.
I-te mis - - - - sa est.

Benedica - - - - - - mus Do - - mi-no.
I-te mis - - sa est.

Benedi-ca - - - - - mus Do - - mi-no.
I-te mis - - sa est.

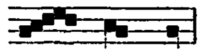

Benedica - - - mus Do - - - - mi-no.
I-te mis - - - - sa est.

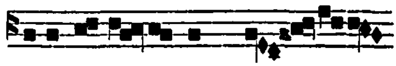
* Post unamquemque cantum super *Benedicamus Domino* sequitur in H. 94. 97. cantus similis super *Ite missa est.*

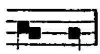
Be-ne-di - ca - - - - - - - - - - - - mus
I - - - - - te

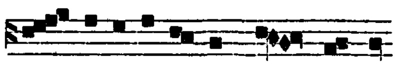
Do - - - mi - - no.
mis - - - sa est.

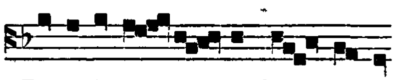
Be-ne-di-ca - - mus Do - - - -
I - te mis-

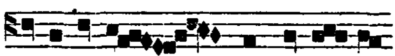
mi - no.
sa est.

Be - - ne-di - - ca-mus Do - - mi - no.
I - - - - - - te mis - - sa est.

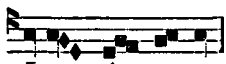

Be-ne-di-ca - - - - mus Do - - mi-no.
I - te mis - - sa est.

Be-ne-di-ca - - - mus Do-mi - no.
I - - - - te mis-sa est.

In festis trium lectionum dicitur unus istorum cantuum quando dicitur Ite missa est.

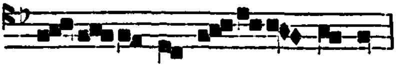

I-te mis - sa est.

I - te mis-sa est.

Cantus super *Benedicamus Domino* in editionibus et ordine et numero variantur: in plerisque decem solum inveniuntur.

I - - - - te mis - - - sa est.

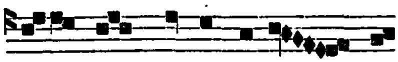
I - te - - - - mis - sa est.

In vigilia Paschæ et Pentecostes dicitur

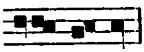

I-te mis- - sa est.

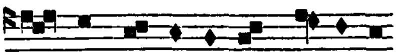
Notandum est quod quandocunque cantus istorum sequentium dicitur super Kyrie, *idem etiam cantus sequatur super* Ite, missa est.

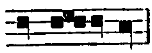
I - - te, De - us cre-a - - - tor,

mis - sa est,

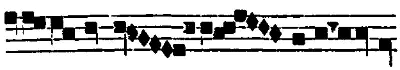
I -- te, Ky - ri - e Rex ge - ni-tor,

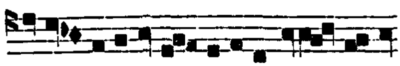
mis-sa est.

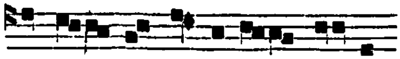
I - te, Ky - ri - e Fons bo - ni -

ta - - tis, missa est.

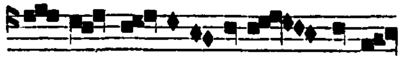
I-te, Kyri-e om-nipotens, mis-sa est.

I - te, Ky - ri - e Rex splendens,

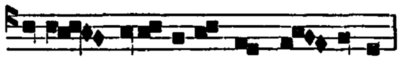
mis - sa est.

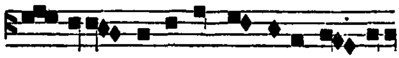
I - te, Lux et o - ri-go, mis-sa

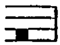
est.

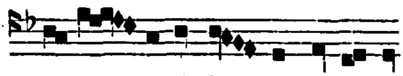
I-te, Cunc-ti-po-tens, mis - sa est.

I - te, Conditor Ky-ri - e, mis - sa

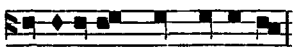

est.

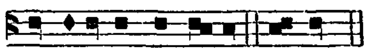
I - te, Orbis fac - tor, missa est.

In omnibus feriis per annum et in vigiliis Quatuor temporum (exceptis vigiliis Paschæ et Pentecostes et in hebdomada Pentecostes dicatur) et in missa Salus populi *et de cruce, et in omnibus festis trium lectionum sine* Te Deum, *in quibus dicitur nocturnum, dicitur hic cantus:*

Benedi-ca - mus Domi-no.

In omnibus missis pro defunctis dicitur hic cantus:

Requi-escant in pa-ce. Amen.

Oratio *dicenda a sacerdote post missam.*

Omnipotens sempiterne Deus, conservator animarum mundique redemptor; me famulum tuum ante majestatem tuam prostratum benignissime respice: et hoc sacrificium quod in honore nominis tui pro salute fidelium tam vivorum quam mortuorum, ac etiam pro peccatis et offensionibus nostris obtuli, piissime respice, iram tuam amove a me, gratiam et misericordiam tuam mihi concede, januam paradisi mihi pande, et ab omnibus malis me potenter eripe; et quicquid reatu proprio commisi indulge; sic in hoc sæculo præceptis tuis me fac perseverare ut dignus efficiar electorum gregi copulari; te præstante, Deus meus, cujus nomen benedictum honor atque regnum permanet in sæcula sæculorum. Amen.[a]

Oratio *dicenda a sacerdote post missam.*

Omnipotens sempiterne Deus, Jesu Christe, Domine, esto propitius peccatis meis, per assumptionem corporis et sanguinis tui: tu enim loquens dixisti, Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eo. Ideo te supplex deprecor, ut in me cor mundum crees, et spiritum rectum in visceribus meis innoves; et spiritu principali me confirmare digneris; atque ab omnibus insidiis diaboli ac vitiis emundes ut gaudiorum cœlestium merear esse particeps. Qui vivis et regnas.[b]

Oratio *dicenda a sacerdote post missam.*

Gratias tibi ago, Domine Deus, omnipotens Pater, qui me dignatus es satiare corpore et sanguine dilecti Filii tui Domini nostri Jesu Christi. Deprecor immensam clementiam tuam, omnipotens et misericors Domine, ut hæc sancta communio non sit mihi ad judicium seu ad condemnationem, sed sit mihi arrha fidei et scutum bonæ voluntatis ad evacuandas insidias inimici de mente mea, ad extirpandam superbiæ pestem, gulæ libidinem, et linguæ procacitatem, et ad illud introire convivium ubi lux vera et ubi sunt perpetua gaudia justorum. Item, peto, Domine, ut hæc sancta communio sit mihi dux et viaticum ad portum salutis æternæ. Ipsa sit mihi consolatio dum tribulor in cogitationibus; in bono proposito amor suavissimus; in tribulatione et angustia patientia: in infirmitate medicina. Per hæc sacratissima mysteria quæ sumpsi, præsta mihi fidem rectam, spem firmam, caritatemque perfectam, mundi abrenunciationem, desiderii purificationem, mentis dulcedinem, tui ardentem dilectionem, ad dilecti Filii tui passionis memoriam ac viscerosam compassionem; vitam meam plenam virtutibus in tua laude et sincera fide servare, et in hora exitus mei gratiam tanti mysterii cum vera fide, certa spe, et sincera caritate percipere, ut te videam sine fine. Amen.[c]

Presbyter, in Christi
  mensa quid agis, bene pensa.
Aut tibi vita datur,
  aut mors æterna paratur.
Dum candela luit,
  se destruit officiando;
Presbyter ita ruit,
  si sit reus, celebrando.
Mors tua, mors Christi,
  fraus mundi, gloria cœli,
Et dolor inferni,
  sunt memoranda tibi.

Oratio *valde bona dicenda post celebrationem missæ.*

Gratias ago tibi, dulcissime Domine Jesu Christe, lux vera, salus credentium, solatium tristium, spesque

[a] ex 26 desumitur.
[b] ex 26 desumitur.
[c] ex 26 desumitur.

cunctorum, gaudium angelorum. Quod me miserum et magnum peccatorem famulum tuum hodie sacratissimo corpore et sanguine tuo pascere dignatus es. Ideo ego miserrimus, et innumerabilibus criminibus infectus, lacrymosis precibus imploro benignissimam misericordiam tuam et summam clementiam, ut hæc dulcissima refectio, summa et incomprehensibilis communio, non sit mihi in judicio animæ meæ; sed prosit mihi in remedium ad evacuandas omnes insidias et nequitias diabolicæ fraudis, ita ut nulla ejus dominetur iniquitas in corde, corpore, anima et sensibus meis; sed tua clementia me perducat ad superna convivia angelorum, ubi tu es vera beatitudo, clara lux, sempiterna lætitia. Amen.

Oratio *post Missam dicenda.*

Gratias tibi ago, Domine Jesu Christe, qui me immundum et indignum peccatorem ad sacerdotalem dignitatem pervenire fecisti, et mihi hodie ex dono largifluæ bonitatis tuæ, et non ex meis meritis, concessisti gratiam consecrandi et percipiendi sacratissimum corpus tuum et sanguinem; et concede, quæso, per benignissimam misericordiam et ineffabilem pietatem et sanctissimam passionem et crucem tuam, ut hoc ineffabile sacramentum quod sumpsi indignus peccator, non sit mihi reatus ad pœnam sed intercessio salutaris ad veniam, ut quicquid hodie ad sanctum altare tuum deliqui, cogitationibus pravis, illicitis, immundis, minore reverentia quam debui, gestu, actu, vel aliqua negligentia, iteratione verborum vel corruptione mentis, vel quocunque modo, tuam sanctissimam pietatem imploro, quatenus mihi clementer indulgere, et me plenissime ab his et ab omnibus digneris absolvere. Qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus. Per omnia sæcula sæculorum.[a]

Oratio *dicenda post missam.*

Omnipotens sempiterne Deus misericordissime, qui venisti peccatores redimere; peto te per dulcissimum sacramentum corporis et sanguinis tui, mysterium quod ego indignus accepi, ut mihi dones indulgentiam et remissionem omnium peccatorum meorum præsentium et futurorum; ut dignam agere valeam pœnitentiam, in bonis operibus perseverantiam habeam, ac toto corde meo te intelligere et quæ tibi placita sunt tota dilectione perficere, et te puro corde meditari; et post hanc vitam nunquam a te separari. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.[b]

Oratio *ad impetrandum bonum finem, ac remissionem peccatorum, tam pro se quam pro amicis.*

Domine Deus, pater omnipotens, qui justis præmia et delinquentibus veniam promisisti; qui non vis mortem peccatorum nec lætaris in perditione morientium; te suppliciter deprecor, ut mihi famulo tuo *N.* dones per merita sanctissimæ Dei genetricis Mariæ et omnium sanctorum et electorum, et per tuam misericordiam, remissionem omnium peccatorum meorum, et perducas me ad illam pœnitentiam per quam David salvasti, et Petrum flentem respexisti, et Mariam Magdalenam mundasti. Expelle, Domine Jesu Christe, de corde meo quæ tibi displicent, et talem mihi infunde amorem ut te perfecte diligere ac timere possim, ut nec cogitem vel desiderem nisi quod tibi Domino placere cognovero. Deprecor te, beatissima virgo Maria, templum Domini, sacrarium Spiritus Sancti. Deprecor et vos sanctos archangelos Michaelem,

[a] ex 20 desumitur.

[b] ex 20 desumitur.

Gabrielem, et Raphaelem, et sanctos angelos nobis ad custodiam deputatos, cum novem ordinibus angelorum; ut intercedatis pro me; Petrum, Paulum, Andream, Johannem, apostolosque omnes, martyres, confessores, virgines, omnes sanctos et electos Dei; ut dignentur mihi patrocinari, quando ante tribunal æterni regis præsentatus ero ad judicandum. Commendo tibi, piissime Jesu Christe, omnes diligentes me et qui mei curam gerunt et qui mihi opem misericordiæ tribuunt, et omnes debitores meos sive propinquos, et etiam pro inimicis meis te peto ut eos ad pacem convertas, et veram pœnitentiam agere concedas. Deprecor te, Domine Jesu Christe, ut omnes qui mei memoriam habent et qui se meis indignis precibus commendaverunt, et qui mihi aliquid caritatis vel pietatis impenderunt, seu et illos qui consanguinitate vel familiaritate vel confessionis affectu mihi propinqui sunt, tam ipsos qui consistunt in corpore quam ipsos qui teguntur funere, misericorditer numerare, et illos visitare jubeas; ut qui fideliter serviunt, et ab omnibus tueantur adversis, et hos meque absolvas ab omnibus pœnis, et perducas ad requiem sempiternam. Et hoc magnifice supplico, ut cum dies mortis meæ advenerit, tu ipse qui judicas contra accusatores, fias mihi defensor, qui es benedictus in sæcula sæculorum. Amen.[a]

Alia *Oratio.*

Deus misericordiæ et veritatis, clementiam tuam suppliciter deprecor, ut mihi miserrimo innumerabilium veniam concedas peccatorum, quibus iram tuæ potentiæ provocavi; quatenus, te miserante, in hac vita secundum tuam voluntatem purgatus ad beatitudinis æternæ participatione(m) pertingam: cunctis etiam in corpore sive extra corpus fidelibus qui mihi spirituali vel carnali conjunctione cohærent, et qui se mihi confitendo vel rogando commendaverunt; necnon et quorum pecunias et eleemosynas suscepi, vel qui per meam malitiam seu negligentiam corrupti sunt, manum misericordiæ tuæ porrigas, et per ineffabilem largitatem tuam optatam eis indulgentiam peccatorum concedas, et ad requiem beatorum eos perducas. Amen.[b]

Missa *recollectionis festorum beatæ Mariæ Virginis.*

Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Mariæ virginis, de cujus solemnitatibus gaudent angeli: et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[c]

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Gloria Patri.

Oratio.

Deus, qui nos conceptionis, nativitatis, annunciationis, visitationis, purificationis, et assumptionis beatæ et gloriosæ virginis Mariæ gaudia recolendo lætificas; concede nobis sic laudibus ejus et servitio digne insistere, ut [d] eam [d] in omni necessitate et angustia, et præcipue in hora mortis, præsentem et auxiliatricem sentiamus, et tecum post mortem per ipsam, et cum ipsa, gaudere mereamur in cœlis. Per Dominum nostrum.

Lectio libri Sapientiæ.[e]

Surge, propera, amica mea, speciosa mea, et veni, columba mea, in foraminibus petræ, in cavernis maceriæ. Ostende mihi faciem tuam; sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis est, et facies tua decora. Quam pulchra es, amica mea, quam pulchra

[a] ex 33 desumitur.
[b] ex 33 desumitur.
[c] Ps. xliv. (xlv. 1.)
[d] etiam.—13.
[e] Cant. Cant. cap. ii. A. (v. 13, 14.) iv. A. (v. 1, 2, 7, 8–11.)

es; oculi tui columbarum, absque eo quod intrinsecus latet. Capilli tui sicut greges caprarum quæ ascenderunt de monte Galaad. Dentes tui sicut greges tonsarum, quæ ascenderunt de lavacro. Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te. Veni de Libano, sponsa mea, veni de Libano; veni coronaberis. Vulnerasti cor meum, soror mea, sponsa, vulnerasti cor meum. In uno oculorum tuorum et in uno crine colli tui; mel et lac sub lingua tua, et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris.

Gradale.

Luce splendida fulgebis, et omnes fines terræ adorabunt te.

V. Nationes ex longinquo ad te venient et munera deferentes adorabunt in te Dominum, et terram tuam sanctificationem habebunt.

Alleluya. *V.* Beati omnes qui diligunt te, O virgo: et qui gaudent super pace tua: benedictus Dominus qui exaltavit te et posuit super te regnum ejus in sæcula sæculorum.

Sequentia.

Mittit ad sterilem
non quemvis nuntium
sed summi angelum
luce refulgentem
amator hominis.
Miratur et credit
et læta concipit
Dei genitricem
quam gaudens peperit
cunctis amabilem.
Virgo singularis
manet in abdito;
mente servit Deo
canticis et hymnis
mundo profutura.
Castum propositum
voto confirmavit,
angelos meretur
habere consortes
nostra reparatrix.
A summo cardine
mittit archangelum,
audit et suscipit
puella nuntium,
credit et concipit.
Festinat gravida
virgo puerpera,
visitat sterilem
matrem præcursoris
[a] Rex [a] ineffabilis.
Mundi redemptorem
peperit intacta,
gaudium angelis
pretium hominum
victisque triumphum.
Humilis infantem
Deo repræsentat
illi munus offert
quod lex præceperat
hoc senex excipit.
Mundi dominatrix
choros angelorum
transcendit assumpta
regina cœlorum,
Dei mater alma.
Illic concathedrat
virginem Filius
imponit coronam
super caput ejus
ad gloriam Dei.
Ista mirifica
plebs tua celebrat;
tibi mente psallit
et voce jubilat,
mater orphanorum.
Pro nobis obtine
genitrix veniam
et reatum dilue
et dona patriam
in arce siderum. Amen.

Evangelium: Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Exsurgens Maria abiit in montana cum festinatione, in civitatem Juda: et intravit in domum Zachariæ et salutavit Elizabeth. Et factum est, ut audivit salutationem Mariæ Elizabeth, exsultavit in gaudio infans in utero ejus. Et repleta est Spiritu Sancto Elizabeth, et exclamavit voce magna et dixit; Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exsultavit infans in utero meo. Et beata quæ credidisti,

[a] res.—26.

[b] cap. i. D. (v. 39–47.)

quoniam perficientur ea quæ dicta sunt tibi a Domino. Et ait Maria; Magnificat anima mea Dominum; et exsultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

Offertorium.

Beatam te dicent omnes generationes quia fecit tibi Dominus magna qui potens est: et sanctum nomen ejus.

Secreta.

Domine Jesu Christe, sanctarum cogitationum suspirator; qui servos tuos gloriosam matrem tuam honorare docuisti; concede propitius ipsius solemni cum sacrificio laudis debita cum devotione celebrare in terris, ut ejus intercessione regnando jubilare mereamur in cœlis. Qui vivis et regnas Deus.

Præfatio de beata Virgine Maria.

Communio.

Benedicite Deum cœli cum timore: et exsultate ei cum tremore: quia fecit nobiscum misericordiam: cum in cœlis matrem pro nobis esse voluit advocatam.

Postcommunio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, sacramenta quæ sumpsimus in honore beatæ Mariæ virginis matris immaculato corde servare: ut nunc festa ejus colentes, post excessum hujus vitæ ad ipsius mereamur transire consortium. Per eundem Dominum.

Cautelæ *Missæ.*[a]

Sequuntur informationes et cautelæ observandæ presbytero volenti divina celebrare.

Prima cautela est, ut sacerdos missam celebraturus conscientiam suam per puram confessionem optime præparet, [b]sacramentum[b] vehementer desideret, et confiteri intendat. Notulam de modo agendi officium memoriter et bene sciat. Gestus valde compositos ac devotos habeat. Cum enim quilibet teneatur Deum diligere ex toto corde, ex tota anima, et ex totis viribus suis; hic Deum diligere non probatur, qui in mensa Altaris ubi Rex regum et Dominus omnium tractatur et sumitur, irreligiosus, indevotus, impudicus, distractus, vagus, aut desidiosus apparuerit. Attendat igitur unusquisque quod ad mensam magnam sedeat. Cogitet qualiter eum præparari oporteat. Sit cautus et circumspectus. Stet erectus; non jacens in Altari. Cubitos jungat lateribus. Manus exaltet, ut extremitates digitorum modicum super humeros videantur. Intellectum signis et verbis coaptet, quoniam magna latent in signis, majora in verbis, maxima in intentione. Tres digitos jungat quibus signa faciat, reliquos duos in manu componat. Signa faciat directe non oblique, alte satis ne calicem evertat. Non circulos pro crucibus. Cum vero inclinandum erit, non oblique sed directe ante Altare, toto curvatus corpore se inclinet.

Secunda est, ut non putet sed certo sciat se debitas materias habere; hoc est panem triticeum et vinum cum aqua modica. De vino et aqua poterit sic certificari. Exigat a ministro ut gustet tam vinum quam aquam. Ipse autem presbyter gustare non debet. Guttam fundat in manum; digito terat et odoret; sic erit certior. Non credat ampullæ signatæ, non colori, quoniam sæpius fallunt. Videat calicem ne sit fractus. Consideret vinum; si est [c]acetosum,[c] nullo modo celebret; [d]si est acetosum,[d] dissimulet; si nimis aquosum, abstineat, nisi sciat vinum aquæ prævalere. Et in omni casu, si contingat dubitari vel propter acedinem vel propter mixturam vel illimpiditatem, utrum possit confici, consulimus abstinere; quia in hoc sacramento

[a] Has primas cautelas non habet 15.
[b] conficere.—55P.
[c] ita 26. &c. corruptum.—55P.
[d] sed si acidum.—13.

nihil sub dubio est agendum, ubi certissime est dicendum, *Hoc est enim corpus meum* et *Hic est enim calix sanguinis mei.* Item oblatas convenientes eligat, et vinum competenter infundat; quia hoc sacramentum debet sensibus deservire ad videndum, tangendum, et gustandum; ut sensus reficiatur ex specie, et intellectus ex re contenta foveatur. Aqua etiam in parvissima quantitate infundatur, ut a vino absorbeatur et saporem vini recipiat; non est enim periculum quantumcunque modicum apponatur de aqua; est autem periculum si multum. Apponitur etiam aqua solum ad significandum. Sed una gutta tantum significat quantum mille. Ideo caveat sacerdos ne cum impetu infundat, ne nimis cadat.

Tertia est, ut Canonem morosius legat quam cætera. Et præcipue ab illo loco, *Qui pridie quam pateretur accepit.* Tunc enim respirans attendere debet, et se totum colligere, si prius non potuit, singulis verbis intendens. Et dum dixerit *Accipite et manducate ex hoc omnes* respiret, et uno spiritu tractim dicat *Hoc est enim corpus meum;* sic non immiscet se alia cogitatio. Non enim videtur esse rationabile discontinuare formam tam brevem, tam arduam, tam efficacem, cujus tota virtus dependet ab ultimo verbo, scilicet *meum*, quod in persona Christi dicitur. Unde non debet cuilibet verbo punctus imponi; cum id nulla ratione valeat ut dicatur, *Hoc, est, enim, corpus, meum.* sed totum simul proferat. Pari modo hoc idem in forma consecrationis sanguinis observetur.

Item, proferendo verba consecrationis circa quamlibet materiam, sacerdos semper intendat conficere id quod Christus instituit et Ecclesia facit.

Quarta est, ut si plures hostias habet consecrare, debet harum unam elevare quam sibi deputaverat a principio ad missam, et teneat illam penes alias, ita quod visum et intentionem ad omnes simul dirigat, et signando et dicendo *Hoc est enim corpus meum* omnes cogitet quas demonstrat.

Consulimus quoque ut Canonem presbyter [a] memoriter [a] sciat, quia devotius dicitur; semper tamen liber habeatur, ut ad ipsum memoriter recurratur.

Quinta est, ut dum sumat, nunquam uno haustu calicem sumat; ne propter impetum tussis inopinate occurrat; sed bis vel ter caute sumat, ut impedimentum non habeat. Si vero plures hostias debet sumere, ut quando hostia est renovanda, primo sumat eam quam confecit et sanguinem; post hæc alias quæ supersunt; suam prius sumat quam alias, quia de suis credit et scit, de aliis credit et nescit; demum desuper ablutiones, et non prius.

Sexta est, ut paucorum nominibus se astringat in Canone; nec perpetuo, sed quamdiu velit faciat, quando velit omittat: quia Canon de multitudine nominum prolixatur; et per hoc cogitatio distrahitur. Dignum tamen est, ut pater, mater, frater, soror, ibi nominentur, et si qui pro tempore commendantur, et specialiter pro quibus missa celebratur. Non tamen ibi fiat vocalis expressio sed mentalis.

Septima est, ut ante missam non os vel dentes lavet, sed tantum labia exterius, ore clauso, si indiget; [b] ne forte aquæ [c] gustum [c] cum saliva immittat. Post missam etiam caveat [d] execrationes [d] quantum potest, donec comederit et biberit; ne forte aliquid inter dentes remanserit aut in faucibus quod [e] execrando [e] ejiceretur. Quamvis autem missa devotissime sit celebranda, contemplationis causa; est tamen modus habendus, ne protractione nimia vel acceleratione fiat homo notabilis. Nam acceleratio signum est incuriæ; protractio est occasio detractionis. Sed medio tutissimus ibit. Eo

[a] ita 26. &c. diligenter.—55P.
[b] secundum aliquos.—26.
[c] ita 26. &c. guttam.—55P.
[d] ita 26. &c. excreationes.—4L. 55P.
[e] ita 26. &c. excreando.—4L. 55P.

cratam, non obstante si prius sumpsit autem affectu est quælibet missa habenda et dicenda a quocunque sacerdote, quasi prima dicatur et nunquam amplius sit dicenda. Tam magnum enim donum semper debet esse novum.

Habeat itaque sacerdos diligentiam ad conficiendum, reverentiam ad tangendum, et devotionem ad sumendum. Sic sentiendo et agendo, digne tractabitur sacramentum, rite peragetur officium, atque pericula et scandala evitabuntur.

Item in Collectis dicendis semper impar numerus observetur. Una propter unitatem Deitatis. Tres propter trinitatem personarum. Quinque propter quinquepartitam passionem Christi. Septem propter septiformem gratiam Spiritus Sancti. Septenarium numerum excedere non licet.

Item, quandocunque oratio dirigitur solum ad Patrem, in fine dicatur *Per Dominum nostrum Jesum Christum.* Si vero dirigitur ad Patrem, et mentio fit Filii in ipsa, in fine dicatur *Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum.* Si autem oratio dirigitur solum ad Filium, in fine dicatur *Qui cum eodem Patre et Spiritu Sancto.* Et si mentio Spiritus Sancti in quacunque oratione fiat, in fine dicatur,[a] *ejusdem Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.*

Incipiunt [b]*cautelæ servandæ*[b] *quid agendum sit circa defectus vel casus qui oriri possunt in missa, et præsertim circa consecrationem eucharistiæ.*

Primo, *quid sit agendum cum sacerdos* [c]*deficit.*[c]

Si sacerdos deficiat sive moriatur ante Canonem, non est necesse ut alius missam compleat. Si tamen alius vult celebrare, debet ab initio missam reincipere, et totum rite peragere.

Si autem in Canone deficiat, factis jam aliquibus signis; tamen ante [d] transubstantiationem et [d] consecrationem sacramenti: tunc alius sacerdos ab illo loco ubi ille dimisit debet reincipere, et tantum illud supplere quod omissum est.

Si autem sacerdos in actu consecrationis deficiat, verbis aliquibus jam in parte prolatis sed in toto non completis; secundum Innocentium, alius sacerdos debet incipere ab illo loco *Qui pridie.*

Si tamen sacerdos deficiat, consecrato corpore sed non sanguine: alius sacerdos compleat consecrationem sanguinis, incipiens ab illo loco *Simili modo.*

Si, consecrato corpore, percipiat vinum non esse in calice: debet hostia munde reponi in corporali, et, calice rite præparato, incipiat ab illo loco *Simili modo.*

Si ante consecrationem sanguinis percipiat aquam non esse in calice, debet statim apponere et conficere.

Si autem post consecrationem sanguinis percipiat quod aqua desit in calice; debet nihilominus procedere, nec debet miscere aquam cum sanguine, quia pro parte sequeretur corruptio sacramenti; debet tamen sacerdos dolere et puniri.

Si post consecrationem sanguinis percipiat quod vinum non fuerit positum sed aqua tantum in calice; siquidem hoc percipit ante sumptionem corporis, debet aquam deponere, et imponere vinum cum aqua, et resumere consecrationem sanguinis ab illo loco *Simili modo.*

Si percipiat hoc post sumptionem corporis, debet apponere de novo aliam hostiam iterum cum sanguine consecrandam, secundum doctores [e] in sacra pagina; debet autem [e] resumere verba consecrationis ab illo loco *Qui pridie;* in fine autem iterum debet sumere hostiam illam ultimo conse-

[a] et.—98. 4L.
[b] ita 26. &c. aliæ cautelæ.—55P.
[c] deficiat.—94. 98. 4L.

[d] transubstanfialem.—55P. transubstantialem et.—26.
[e] et.—15.

aquam et etiam illum sanguinem. [a] Innocentius tamen dicit, quod si ex prolongatione sacerdos timet scandalum, quod sufficiunt tantum illa verba per quæ consecratur sanguis, scilicet *Simili modo*, et sic sumere sanguinem.[a]

Quid autem faciet cum aquam sumpto corpore jam habet in ore, et jam primo sentit quod sit aqua—utrum debeat eam deglutire vel emittere: require in Summa Hostiensis in titulo "de celebratione Missæ." Tutius tamen est eam deglutire quam emittere; et hoc ideo ne aliqua particula corporis cum aqua exeat.

Item si sacerdos post consecrationem recordetur se non esse jejunum, vel commisisse aliquod peccatum, vel esse excommunicatum; debet nihilominus procedere, cum proposito satisfaciendi et absolutionem impetrandi.

Si autem ante consecrationem recordetur prædictorum; tutius est missam incœptam deserere, et absolutionem petere; nisi inde grave scandalum oriatur.

Item si musca vel aranea vel aliquid talium ante consecrationem in calicem ceciderit, vel etiam venenum immissum fore deprehenderit; vinum debet effundi quod est in calice, et abluto calice aliud vinum cum aqua poni ad consecrandum. Sed si aliquod horum post consecrationem acciderit; debet musca vel aranea vel aliquid talium caute capi, et diligenter inter digitos pluries lavari, et vermis comburi; et ablutio cum cineribus combustis in sacrario reponi. Venenum autem nullo modo debet sumi; sed cum reliquiis debet sanguis talis cui venenum est immissum in vasculo mundo conservari. Et ne sacramentum maneat imperfectum, debet calicem denuo rite præparare, et resumere consecrationem sanguinis ab isto loco *Simili modo posteaquam cœnatum est.* [b] Et nota quod secundum doctores, nihil abominabile sumi debet occasione hujus sacramenti.[b]

Item si sacerdos non recolit se dixisse aliquod horum quæ debuit dicere, non debet mente turbari; non enim qui multa dicit semper [c] recolit quæ dixit. Etiam, si sibi pro certo constat quod aliqua omiserit; si talia non sunt de necessitate sacramenti, sicut sunt Secretæ vel aliqua verba Canonis, ultra procedat, nec aliquid resumat. Si tamen probabiliter sibi constat quod omisit aliquid quod sit de necessitate sacramenti, sicut forma verborum per quam consecratur, omnia verba consecrationis super suam materiam resumere debet,[d] quia consecratio facta non esset; quod tamen non oportet, si prætermissa esset conjunctio *enim* vel alia verba quæ præcedunt vel sequuntur formam: quæ non sunt de ipsius substantia.

Si autem sacerdos dubitaret an aliquod verbum pertinens ad substantiam formæ omisisset vel non; nullatenus debet servare formam conditionalem, sed sine temeraria assertione formam totam super suam propriam materiam debet resumere cum hac intentione, quod si consecratio esset facta, nullo modo [e] voluisset consecrasse; [e] sed si consecratio non esset facta, vellet corpus et sanguinem consecrare.

Item, si quis tempore consecrationis ab actuali intentione et devotione distractus fuerit, nihilominus consecrat, dummodo intentio habitualis in eo remanserit; summo sacerdote, scilicet Christo, supplente ejus defectum.[d]

Si autem per nimiam distractionem habitualis intentio cum actuali tolleretur, videtur quod deberet verba consecrationis cum actuali intentione resumere, sic tamen quod nollet consecrare si consecratio facta esset.

Item, si hostia consecrata propter frigus vel alia de causa labitur sacerdoti in calicem, sive ante divisionem hostiæ sive post; non debet eam de sanguine

[a] non habet 15.
[b] non habet 15.
[c] omnium.—94. 98. 4L.

[d] non habet 15.
[e] ita 26. &c. vellet consecrare.—55P.

extrahere, nec aliquid propter hoc reiterare vel immutare circa celebrationem sacramenti, sed procedat in signis et in aliis ac si haberet eam in manibus.

Si eucharistia ad terram ceciderit, locus ubi jacuit radatur et incineretur per ignem, et cinis juxta altare recondatur.

Item, si per negligentiam aliquid de sanguine stillaverit super tabulam quæ terræ adhæret, stilla per sacerdotem cum lingua lambatur et locus tabulæ radatur; et rasura igni comburatur, et cinis juxta altare cum reliquiis recondatur; et quadraginta diebus pœniteat cui hoc accidit.

Si vero super altare stillaverit calix; sorbeatur stilla, et tribus diebus pœniteat.

Si vero super linteum et ad aliud stilla pervenerit, quatuor diebus pœniteat. Si usque ad tertium, novem diebus pœniteat. Si usque ad quartum stilla sanguinis pervenerit, viginti diebus pœniteat: et linteamina quæ stilla tetigerit tribus vicibus lavet sacerdos vel diaconus, calice supposito, et ablutio cum reliquiis recondatur.

Item, si quis aliquo casu gulæ eucharistiam evomuerit; vomitus ille debet incinerari, et cineres juxta altare debent recondi. Et si fuerit clericus, monachus, presbyter, vel diaconus, quadraginta diebus pœniteat: episcopus septuaginta; laicus triginta.

Si vero ex infirmitate evomuerit, quinque diebus pœniteat.

Qui vero non bene custodit sacramentum, ita quod mus vel aliud animal comederit; quadraginta diebus pœniteat.

Qui autem perdiderit illud, vel pars ejus ceciderit et non fuerit inventa: triginta diebus pœniteat. Eadem pœnitentia videtur dignus sacerdos per cujus negligentiam putrescunt hostiæ consecratæ: dictis autem diebus pœnitens debet jejunare, et a communione et a celebratione abstinere. Pensatis tamen circumstantiis delicti et personæ, potest minui vel augeri pœnitentia prædicta, secundum arbitrium discreti confessoris. Hoc tamen tenendum est, quod ubicunque inveniuntur species sacramenti integræ, reverenter sumendæ sunt; quod si sine periculo fieri non potest, sunt tamen pro reliquiis reservandæ.

Item si hostia vel pars hostiæ inventa fuerit sub palla vel corporali; et dubitatur si est consecrata vel non: debet eam post sumptionem sanguinis reverenter sumere, ut in titulo "de celebratione missæ" plenius invenies.

Item circa materiam sanguinis, vide ne sit agresta, vel vinum ita debile quod nullo modo habeat speciem vini; ne sit aqua rubea expressa de panno intincto in vino rubeo; ne sit acetum vel vinum omnino corruptum; ne sit claretum, vel vinum de moris aut malogranatis confectum: quia veram speciem vini non retinent.

Conficiens cum vino quod est in via corruptionis, vel ad corruptionem [a] gravissime peccat, licet conficiat; quoniam non retinet speciem vini.

Item cavendum est ne apponatur nisi modicum de aqua; quia si tantum poneretur quod speciem vini tolleret, non conficeretur.

Item, si qua hic desunt, requirantur in Summa et Lectura Hostiensis in titulo "de celebratione missarum."

Deo gratias.

[a] tendens.—13. 26.

00059080